COELILOQVIVM

morale. P. fratris Alberti de
Marcheſiis de Cottigno
la ordinis minorũ de
obſeruãtia/Artiũ ac
ſacræ theologiæ
lectoris peritiſſ.

Approbatum.

Clemẽtis. VII. Decreto ne qs
hunc Librũ infra ſeptẽnium
imprimat/aut alibi ĩpreſſum
uendat: ſub pœnis in eo con-
tentis.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

❧ Frater Jacobus Regiẽſis.ord.mi.reg. obſer. Reuerendo in
Chriſto. P. F. Alberto Cottignolano: eiuſdẽ ordinis candi
dam vitã: candidiorem exitum: atq; candidiſſimam in
Domino reſurrectionem dicit ⁊c.

PRometheus ille Japeti: quẽ Aurelius Pontifex in libro celeſtis hie
ruſalẽ: ⁊ poſt eũ Rabanus ⁊ Luon Carnotenſis: equo fatent̃ cõſen
ſu: ſciẽtia fuiſſe inſigniſſimũ. quiq; pro Plynij ſententia primus om
niũ ignẽ ex ſilice excuſſit: ac primus: auctore Seruio honorato: aſſyrios aſtro
nomiã edocuit: quũ ſtatim ignẽ ipm tũc recenter inuentũ amplecti: ⁊ exoſcula
ri vellet Satyrus: plorabis quidẽ tu o Capribarbe: ait Prometheus. Quip
pe vrit hic tangẽtẽ: cetex lumen p̃bet ac calefacit: multifariãq; viui ⁊ cõmodo
eſt mortalib⁹: ſi qui eo recte vtant̃. Ecce mi Reuerẽde. P. Alberte: q̃ ſublimis
ſenſus ſub hoc de ridiculo cortice latet. Recludamus ergo ſi placet inuolucrũ
hoc auratiſſimũ: has tacitas ambages aperiamus: Genethliacos itaq; ac Ma
thematicos ſub hac ſecreta teſta inſimulabat prudentiſſimus Aſtronomie arti
fex Prometheus: qui nimio adq; p̃poſtero affectu: quaſi Satyri inſtar: aſtro
nomiã amplectentes: reoſculanteſq;: proſtituunt: dũ bona pariter ⁊ mala mor
taliũ: neceſſaria quadã ſydex reciprocatione conſtringi: pertinaciſſima fronte
aſſerunt. Sic ignis ille Reuerende ac doctiſſime pr: hmõi Capribarbos Sa
tyros vrit. Sic iuſto iuſtiſſimi dei iudicio apud inferos exurendi ſunt: ſuperſti
tioſi viri. At vero noſtri: qui de deo ſuo: vt tu Reuerẽde. P. Alberte pendẽt:
nequaq̃: aſtrologie integritatẽ preflorantes: ex ſydex peritia fructus vberri
mos eliciũt: ⁊ Genethliacas adq; Mathematicas ſupſtitiones: q̃s vel Cõſtã
tinus Imperator in lege: ⁊ ſi excepta Codice de Maleficijs ꝓhibet: nõ ſecus
ac Baſiliſcos ſolo viſu noxios abhorrent. Sancta profecto ⁊ ſalubris eſt ſyde
rum ſcientia: quam Flauius Joſephus in primo Judaycax antiquitatũ libro
luculẽter demõſtrat primitus Abraã egyptijs: a ſuis maiorib⁹ inuentam tra
didiſſe. Quãq; nõ ſolum Julius firmicus: Albumaſar: Alpharabius: verum
etiã Pherecides ſyrus. Pythagoras ſamius. Thales mileſius. Anaxagoras
clazomenius: Parmenides heleates: Archimedes ſyracuſanus. Sulpitius
gallus. Atlas: atq; Endymion: ſed in primis Judeox primi illuſtrarũt. Tu ve
ro: mi Reuerẽde. P. Alberte: olim nouiſſimus hanc: ⁊ excoluiſti: ⁊ adeo illu
ſtraſti: vt incõparationẽ nõ venias. Nã q̃ſi aſſumpto Helie ſanctiſſimi ꝓphete
curru: ad eternos illos ignes aſcẽdẽs: Solis adq; Lune aureũ thronũ: necnõ
claritates ꝑpetuas: ſyderũq; fluxus ac reflexus colligens: quaſi in vnũ corpus
redegiſti. Ut vere ꝑ te dici poſſit: ⁊ iure optimo debeat. Celi enarrãt gloriam
dei: qui extendis celum ſicut pellẽ. Accidit his Reuerẽde. P. qđ: ⁊ ſi in ſacris
lr̃is: philoſophiaq; ac theologia: in quibus cõſũmatiſſimus es: tibi fidẽ p̃ſtan
dam crediderim: in Aſtronomia tñ ſemp excultiſſimus apud q̃ſq; doctiſſimos:
habitus es ⁊ illuſtris. Reliquũ ẽ Reuerende pr: vt opus hoc qđ multo cũ ſu
dore elucubraſti: q̃ mox recte ad oĩu; vtilitatẽ imprimi cures. Nã id oĩb⁹ doctis
tã erit gratũ: q̃ q̃ gratiſſima oĩu;. Uale: ⁊ oora. Uale inquã in eo: in quo vno
viuunt omnia: ⁊ extra quem vnum: preter morte; ⁊ tenebras nihil: Jmole Ca
lendis Quintilis. M. D. xxvij.

¶ Idem F. Jacobus regieñſis: ad lectorem veritatis ſtudioſum.

Zeuxis ille qui (vt plynianis loquamur verbis) penicillū ad magnā glo
z riā duxit: picturus Helenā: ſicut docet Tullius in veſtibulo ſecūdi de
inuētione libri: Virgūculas aliquot: indulgētiſſime ſpeciei petijt: vt ex
ſingulis qđ eēt formoſiſſimū eliciens: exactiſſimū feminine ſimulachrum effinge
ret. Quippe natura cunctoꝝ mater ſagaciſſima nō oīa vni elargit̄: veꝝ qđ alibi
detrahit: alibi reponit: ſed hoc ad rem noſtram conuertamus. En igitur Can
dide Lector: Albertus meus Zeuxidis inſtar: nouenas illas ſcientiarum
ſorores ſibi: vt exactiſſimum opus excuderet: propoſuit: ⁊ velut argumento-
ſa apis: ex varia ſcientiaꝝ ſuppellectili mel roſidū: ⁊ celeſtia dona coegit. Quiſ-
quis igit̄ es: qui huius Celiloquij teris limen: ea te: vel animi vel ingenij mo
deratione eſſe velim: qua magis ſtudioſus noſcende veritatis: q̄ perdiſcēde va
nitatis percupidus inueniare. Ne ſimilis illis criſtas: q pluris faciunt floꝝ co-
lores q̄ mella. Piſcatoꝝ preterea filij ſumus: nō oratoꝝ. Cōſcientie igit̄ recto
res potius: q̄ facūdie rethores nominemur ⁊ ſimus: quo ex ore chriſtiani: nō
picturata verba Tullij: ſed pura veritas reſonet xp̄i. Rethoꝝ mūdi arma ſint
vel perpolita: vel pellucētia. Noſtra vero in primis fortia: inſupabilia: ex vtra
q̄ parte preacuta: ⁊ vſq̄ ad diuiſionē corporis ⁊ animi penetrātia. Regina illa
Sabba ſemꝑ apud bonos ſanctiſſimo excipiet̄ plauſu: vt q̄ non diuitias: nō fa
ſtuoſam Salomonis pompā: ſed vt ſapientiā eius cōtemplaret̄: Hieroſolimā
adijt. Hic p̄terea (vt in Eſopicis fabulis eſt) nō cū hominibus loquunt̄ fere:
verbis: nō contendūt: nō irridēt volucres: non ſaltitant Satyri: veꝝ Celi enar
rant gloriam dei: ⁊ opera eius annuntiat firmamentū: ⁊ Albertus meus: oīs
mendacij acerrimus hoſtis in Sole: ⁊ in firmamento celi cōpoſuit tabernacu-
lum ſuū: dignus eſt quem pius oculus legat: quē ſacra verſet manus. Eia Cā
dide lector: habes hoc in libro multa celo digna: plura chriſtiano viro conſen-
tanea: habes quo animum oblectes: mentem paſcas: ingenium: exerceas: ſolli
citudinem lenias: adq̄ religionem excolas. Vale.

¶ Prologus in Celiloquium morale fratris Alberti.

Inſpice ⁊ fac ſecūdū exemplar qđ tibi in mōte mōſtratū ē. Exod. 25. Om
i nipotēs ⁊ clemētiſſimus cū de nihilo cūcta ꝓduxiſſet: i fine de limo ter
re corpus Ade formauit: cui corpori aīaȝ cū duab⁹ potētijs intellectu. ſ.
⁊ volūtate ꝯiunxit: ⁊ hoc iō vt ait Aug. vt ſummū bonū intelligeret intelligen
do amaret: amādo poſſideret: poſſidēdo frueret̄. vbi innuitur q̄ tota rō cur de⁹
hoieȝ fecit rōnalē: fuit vt mediantib⁹ intellectu ⁊ volūtate: ad deum pertinge-
re valeamus per intellectum apprehēdendo: ⁊ ꝑ voluntatē amādo. Ad hoc āt
ꝑuenimus ꝑ creaturas: teſte Paulo q ait. Inuiſibilia dei ꝑ ea que facta ſūt itel
lecta ꝯſpiciūt̄: ⁊ ēt ꝑ motū: vt. 8. Phy. hī: q2 ī mouētib⁹ ⁊ motis ē deuenire ad
vnū p^m mouēs imobile. Silr ꝑ cāȝ. 12. Metha. Nā in cauſis ⁊ cātis ē vna pri-
ma cā incāta. Et lȝ oīs creatura ſuo mō ducat in cognitionē ⁊ amorē ſūmi opi
ficis: hoc tn̄ excellētiori mō facit res excellētior: cū aūt celū oī alio corpore infe
riori perfectius ſit: mō ēt excellentiori ducet in cognitionē: amorē ⁊ admira-
cionē ſūmi dei. Quapꝑ dic̄ phs. 2. de aīalib⁹. Meli⁹ ē ſcire ēt topice pauca đ ce
liſ q̄ multa ēt đmōſtratiue de terrenis. De celis igr̄ iſtruat̄ aīa q̄tū ad itellīn

⁊ quantū ad voluntatem inflāmet: vt sic vltimate ꝑuenire valeat ad celū. Bene ergo dr̄. Inspice. i. vide ⁊ cognosce quo ad intellectū: ⁊ fac quo ad voluntatē: factio. n. est actus volūtatis elicitus vel impatus in quo cōsistit actus moralis ⁊ virtuosus. Et sequit̄ specificatio obiecti circa qd̄ versari debet ꝑdicta factio: q̄z secundū exēplar qd̄ tibi i mōte mōstratū est. i. sꝫ exēplar celoꝝ: q dn̄r mōtes: q̄z mōtes sunt alti: sed q̄d celo est altius vbi denotat̄ ꝙ lꝫ in oi creatura exēplar reperiri possit: quo in dei cognitionē ⁊ amorē ꝑueniamus: spāliter tn̄ hoc i celo reperit̄: qd̄ per exemplar in monte mōstratū intelligit̄. Pro quo nota ꝙ in oib⁹ operibus artiū videmus ꝙ eoꝝ opifices duplici dirigūt̄: ⁊ regulant̄ exēplari. Nā qui sunt in arte ꝑiti: interius habēt exēplar. i. formā artis sꝫ quā opant̄ ⁊ regulant̄. Qui vero artē addiscūt: nōdū in ipsa eruditi: aspiciūt ad exēplar exterius per aliquē artificē fabricatū: sicut pueri q scribere discūt: p̄ oculis tenent exēplar magistri. Sed queadmodū in opib⁹ artiū: sic ⁊ i morib⁹ ⁊ virtutū actibus duplex habemus exēplar. Nā primo q̄dē ꝑ fidē habemus xp̄m intus: sm̄ illud Ap̄li Ephe. 3. Habitare xp̄m per fidē in cordib⁹ vestris. Et hoc est exemplar p̄cipuū ꝑfecte vite. Nā ipse ait. Joā. 13. Exemplū dedi vobis: vt queadmodū ego feci ita ⁊ vos faciatis. Et de hoc exēplari dicit Ap̄ls Heb. 8. Oīa facito sm̄ exēplar qd̄ tibi mōstratū est. Et ēt possunt intelligi verba p̄posita. s. inspice: ⁊ fac sm̄ exēplar qd̄ tibi in monte. s. diuine misericordie mōstratū est: sm̄ exemplar. s. xp̄i: qd̄ tibi ꝑ fidē monstratū fuit: ⁊ hoc est exēplar in corde intrinsecum existēs ꝑ fidē. s. vita xp̄i: qd̄ exemplar Ap̄ls sequēs: ⁊ ei se totaliter cōformans ad Gala. 2. dicebat. Viuo ego iam nō ego: viuit vero in me xp̄s. Sed ē aliud exemplar extrinsecū. s. reꝝ nāe creata: q̄ sunt extra aiam: quo hūana dirigit̄ industria: nō tm̄ in opibus artiū: in q̄bus vt dicit Arist. Ars imitat̄ nām inquantū pōt: sed ēt in moribus ⁊ actibus virtutū: ita vt ēt de hoc exēplari itelligi possit verbū p̄positū. Inspice ⁊ fac sm̄ exēplar. i. celū: qd̄ tibi in mōte. i. in celsitudine ⁊ altitudine mōstratū est. Ex ipsis nāq̄ꝫ celis: sicut ⁊ ex aliis sumi p̄nt silitudines ⁊ moralitates: plura ēt exēpla vtilia nr̄is cōgruētia morib⁹: imo magis. Si. n. aliq̄s vt Esopus ab aialib⁹ bonas extraxit moralitates. Si btūs Greg. dicta Job factaq̄ꝫ ad moralitatē traxit. Si alij ea q̄ iudaico ꝯtingebāt populo dicta. s. ⁊ eoꝝ gesta: cerimonialia: tēplū: ⁊ sacrificia moralizāt. Quid igit̄ si celestia silr̄ ꝯuertant̄ ⁊ trahant̄ ad moralitatē. Et hinc est ēt ꝙ venerabilis doctor Grego. Nazanzenus hāc sibi ꝯsuetudinē fecerat vt q̄cq̄d eius occurreret oculis de rebus exteriorib⁹: interiorib⁹ aīe morib⁹ adaptaret. Sic. n. refert ipe: de se suo apologetico dicēs. Mos mihi ē ad me ipm singula queq̄ꝫ reuocare: p̄cipue si q̄s mihi sit: ⁊ silētiū si vacet ai morib⁹ adaptare: qd̄ vr̄ in oculis. Vn̄ ⁊ oculoꝝ visio: fit mihi mētis eruditio. Sꝫ i h̄ maxie a celis ab oib⁹ visibilib⁹ pōt accipi exēplar: q̄z vt ait ps. Celi enarrāt gl'iā dei: ⁊ lꝫ ois creatura i suo gradu ⁊ ordine laudet deū: spāliter tn̄ hoc faciūt celi. Tū pp magnitudinē eoꝝ ⁊ ordinē: tū pp pulchritudinē: ⁊ motionē: tū pp influētiā ⁊ virtualeꝫ operationem. Quapropter licet principalis mea professio fuerit in theologia. In Astrologia tamen aliqualiter sum delectatus. Et ideo de celis: stellis: signis: ⁊ planetis agens: ex dictis philoꝝ: astrologorū: aliorumq̄ꝫ auctorum multa tam realia q̄ moralia colligens: hoc vnum opusculum composui. Et vbi dictorum auctorum dicta:

dicta:viſa ſunt recta ⁊ bene ordinata:alterare vel mutare ſuperfluũ duxi. Un=
de nec alterando:nec mutando aliquando ſimpliciter poſui. Inſpice igitur ⁊
fac ſecundũ exemplar quod tibi in monte monſtratum eſt. Quicũq3 igit̃ i hoc
opuſculo delectatus fuerit:vere poterit dicere cũ Apoſt. Paul. ad Phili.3.Cõ
uerſatio noſtra in celis eſt:non corpore habitando:ſed ſpeculatiõe ⁊ deſyderio
Speculatiue celos intelligendo ⁊ moraliter virtuoſeq3 viuendo.

¶ Alius Prologus in Celiloquium morale.

Elum ⁊ terra tranſibunt. Luce.21. Beatus Gregorius in.27.Mo=
c ralium.c.16.Exponens dictũ verbum ſic ait. Celum ⁊ terra tranſi=
bunt:ab ea quam nunc habent imagine tranſeunt:ſed in eſſe ſemper
ſine fine ſubſiſtũt:celũ ⁊ terra tranſit ⁊ erit: ⁊ ab ea quam nunc habet ſpeciem 1
vertitur: ⁊ tñ in ſua ſemper natura ⁊ eſſentia ſeruatur. Ex quibus verbis com=
petenter colligere poſſumus: ꝙ ꝗ̃uis eſſe celi ⁊ terre imutabiliter perſeueret ⁊ 2
naturam habeat imutabilem: durabilem ⁊ perpetuam: ipſoꝝ tñ ſpecies ⁊ appa
rentia exterior localiter vel formaliter (⁊ hoc loquendo de forma accidentali) 3
põt faciliter variari: ⁊ ab vno ſtatu in alium tranſformari: quod tunc fiet pleni
ſime: quando in die iudicij induet̃ noua forma: iuxta illud Apoc.21. Uidi ce= 4
lum nouum ⁊ terram nouam: ⁊ quando.ſ.elementum terre purgabitur: ⁊ in= 5
ducetur claritas in vtroq3. Et quia per corporalia ⁊ temporalia: que videmus= 6
cognoſcuntur ſpiritualia que non videmus. Ideo per iſtam mutationem celi
corporalem: poſſumus intelligere illam ſpiritualem ⁊ moralem: de qua in pre= 7
ſenti opere eſt aliquid tractandum: ⁊ de qua etiam poteſt dici verbũ ſuperius
allegatum. celum.n.ideſt proprietates ⁊ conditiones: virtutes ⁊ diſpoſitiones
celi tranſibunt:ideſt de ſenſu litterali ad ſpiritualem vel moralem intelligẽtias
conuertentur. In iſto.n.tractatu agendum eſt de celis.ſ.de corporibus celeſti
bus:orbibus:ſtellis:ſignis:planetis: ⁊ quantũ ad ſenſum litteralẽ: ⁊ ꝗ̃tu3 ad
moralem: ⁊ ſic celoꝝ litteralis proprietas ad moralem intelligentiam converte
tur: ⁊ ſic celum tranſibit. Diuiditur autem totus iſte liber in ſeptem libros.
¶ Primus liber eſt de celo ſupercelesti: qd̃ eſt celu3 altiſſime trinitatis: quod
eſt ipſemet deus: qui eſt ⁊ habitator ⁊ habitaculũ: q2 ſemper in ſeipſo fuit: eſt: ⁊
erit. Ipſo de ſemetipſo per Eſayam prophetam teſtimonium perhibente ac di
cente. Celum ſedes mea: terra aũt ſcabellum pedum meorum. Deus.n.eſt ce=
lum: q2 ſphera intellectualis ⁊ omnia ambit per ſuam imenſitatem ⁊ diuinam
eſſentiam infinitam. Celum ſuperſubſtantiale vel diuina eſſentia oĩum ſubſtã
tiarũ ſuperexcellentiſſima dicit̃ ⁊ vniuerſaliſſima ⁊ ſufficiẽtiſſima cauſa ſub tri
plici genere cauſalitatis: quas in deo ſemper coincidere neceſſe eſt: que ſunt effi
ciens: formalis non intrinſeca rei conſtitutiua: ſed exemplaris: ⁊ finalis cã. Et
ſic ipſa ſuper benedicta diuinitas recte dicitur celũ. Nam vt dicit Sãctus Bo=
nauen.in.2.di.2. Celũ eſt nomẽ corpori impoſitũ qd̃ ſurſum eſt: q2 contẽtiuũ
ſecretum ⁊ quietum. Et hec triplex proprietas reperitur in celſitudine diuini=
tatis. iõ dicitur celum. Eſt.n.ampla imenſitate virtutis: ſecreta profunditate
cognitionis: quieta tranquillitate delectationis. hoc.n.eſt celũ ad quod Luci=
fer aſcendere voluit: q2 ad hanc celſitudinem: hoc eſt ſuperius omni celo nõ ſi=

Digitized by Google

tu ſ3 dignitate: ⁊ maius eſt oi celo nõ extẽſiõe ſ3 ex ſua imẽſitate: q2 ſ3 Augu. In his q̃ nõ mole magna ſunt: hoc eſt maius qḋ eſt melius. In hoc autẽ celo ſunt ſolũ tres pſone diuine. ſ. pater: ⁊ filius: ⁊ ſpiritus ſanctus: q ſoli ſunt omnino ⁊ pfecte equales. Deus .n. tm̃ in ſe ipſo qeſcit: q2 ipſe ſolus eſt beatus per eſſentiã. Deus itaq3 dr̃ eẽ ⁊ habitare in ſe ipſo: q2 ab eterno icõmutabilr ſemp in ſe exiſtit. Vñ Damaſce. lib. 1. c. 13. dicit: Deus imaterialis exiſtẽs ⁊ incircũſcriptibilis in loco nõ eſt. Ipſe. n. ſui ipſius locus eſt: hoc eſt dicere pater i filio ⁊ filius in patre: ⁊ ſpũs ſanctus in vtroq3 eſt: hic ẽt magiſter in. 1. di. 37. Auguſtinũ in lib. cõtra maximinũ allegãdo dicit: ſed dicet. Anteq̃ deus faceret celũ ⁊ terrã: anteq̃ faceret ſanctos vbi habitabat? In ſe habitabat de9: apud ſe habitabat ⁊ apud ſe eſt: hec ille: ⁊ ſic deus dicit̃ celũ ſupercelеſte.

1 ¶ Primus igitur liber huius operis eſt de celo ſupercelеſti ideſt de deo benedicto: ⁊ ſancta trinitate. ſ. patre filio ⁊ ſpiritu ſancto.

2 ¶ Secundus liber celiloquij moralis eſt de mundo in generali ⁊ de celo empireo: q̃tum ad realitatẽ ⁊ q̃tũ ad moralitatem.

3 ¶ Tertius liber celiloquij moralis eſt de ſphera ⁊ de celo decimo quod eſt primum mobile realiter ⁊ moraliter.

4 ¶ Quartus liber eſt de celo nono quod ⁊ criſtallinũ dicitur.

5 ¶ Quintus liber ẽ de celo octauo vl̃ ſtellato: ⁊ quo ad realitatẽ ⁊ moralitatẽ:

6 ¶ Sextus liber eſt de duodecim ſignis zodiaci ſigillatim ⁊ nominatim: realiter ⁊ moraliter.

7 ¶ Septimus liber celiloquij moralis eſt de ſeptẽ planetis in generali ⁊ in ſpeciali cum ſuis moralitatibus.

¶ Tabula capitulorũ celiloquij moralis fratris Alberti.

¶ Liber primus eſt de celo ſupercelеſti: quod eſt deus.

Cap. 1. eſt de nũero celoꝝ in gñali: ad quẽ numeꝝ puenerũt Phi: ⁊ vltra ⁊ ſ ipi theologi reuelatiõe diuina.

Cap. 2. De deo q̃uis nõ poſſim9 pꝛ pꝛie intelligere quid ſit: eſſe tñ negare non poſſumus.

C. 3. De9 a diuerſis ſapiẽtib9 diuerſimode deſcribit̃ ſiue diffinit̃.

Cap. 4. Deus eſt vnus ſolus

Cap. 5. Cũ vnitate diuine eẽntie ſtat pluralitas diuinaꝝ pſonarũ.

Cap. 6. Quicqd dr̃ ḋ deo aut eſt eẽntia: aut notio: aut perſona.

Cap. 7. De notionibus.

Cap. 8. qd notificẽt noia dicta ḋ deo.

C. 9. De noib9 eẽntialiũ diſtinctionũ

Cap. 10. De noibus q̃ pure ſignificãt diuinã eſſentiam.

Cap. 11. De noib9 adiectiuis ſeu de eorum ſubdiſtinctione.

Cap. 12. De nominibus perſonalib9

Cap. 13. De notionũ ſubdiſtinctiõe.

Cap. 14. De nominibus que notificãt deũ in ſuis operibus.

Cap. 15. De nominibus tranſumptis

Cap. 16. De diuerſis xp̃i noibus

Cap. 17. Iteꝝ de noibus trãſumptis

C. 18. q̄ de9 ẽ adoꝛãd9: formidãd9: venerãd9: ãplectẽd9: diligẽd9: reqrẽd9

Cap. 19. Qũo deus aliq̃n ſumit̃ pro creatura.

Cap. 20. Qḋ Jeſus eſt ſuſtentatoꝛ ſaluatoꝛ ⁊ floridus conuerſatoꝛ.

Cap. 21. Qḋ xp̃s eſt ſuſtẽtatoꝛ fortiſſimus: cõſolatoꝛ mitiſſimus: pꝛemiatoꝛ ditiſſimus.

¶ Liber

Liber ſecūdus celiloquij moralis: vbi agitur de mundo in generali ⁊ de celo empireo.
Cap.1.Mundi deſcriptio realis.
Cap.2.Mundi moralitas.
Cap.3.Quō mūdus eſt ɔtēnēdus.
Cap.4.De nūero celoꝝ ⁊ diſtinctiōe eoꝝ: ſm varias opiniones.
C.5.De.3.celo ad qō rapt⁹ ē paulus
Cap.6.Celi empirei realis deſcriptō
Cap.7.Celi empirei moralitas.
Cap.8.celi empirei queſtio.
Cap.9.Celi empirei ſitus queſtio.
Cap.10.Celi empirei tria dubia.
Cap.11.Qō qlibet xpianus dꝫ q̄rere regnū dei in celo empireo.
Cap.12.Utrū celū empireū influat ī hec inferiora.
Cap.13.Celi empirei alia moralitas.
Cap.14.Celi empirei porte duodeci
Liber tertius in celiloquij moralis ī quo tractaẛ de ſphera ⁊ de celo decimo quod eſt primum mobile.
Cap.1.Aſtrologia quid ſit.
Cap.2.Sphere diffinitio.
Cap.3.Sphere figuratio.
Cap.4.Sphere moralitas.
C.5.vtrū celū ⁊ elemēta ſint ſpherica
Cap.6.Celi decimi ſiue primi mobilis realis declaratio.
Cap.7.Celi decimi moralitas.
Cap.8.Celi decimi alia moralitas.
C.9.Celi mot⁹ circularis moralitas
C.10.Celi dcimi velocitas ⁊ morali.
C.11.Celi mot⁹ ꝑmus an ceſſaẛ dēat
Cap.12.An intelligētia moueat celū
Liber quartus celiloquij moralis ⁊ eſt de celo nono: quod ⁊ criſtallinum dicitur.
Cap.1.Celi noni realis declaratio.
Ca.2.Celi noni vł criſtallini morali.
Cap.3.Celi criſtallini alia moralitas
C.4.celi noni vł celi ī gn̄ali alia mor.
Ca.5.Utꝝ celū ſit ſubſtātia ſimplex.
Liber qntus celiloquij moralis q̄ ē de celo octauo vel ſtellato.
C.1.Celi octa.vł ſtellati reaẛ dſcripō
Ca.2.Celi octa.vł ſtellati moralitas.
Cap.3.Celi octaui alia moralitas.
Cap.4.Celi octaui alia moralitas: ⁊ valet ꝑ celo in generali vel pro celo empireo.
Ca.5.De circulis celi dclaratō realis
Cap.6.De circulis coluris.
Cap.7.De circulo meridiano.
Cap.8.De circulo orizonte.
Cap.9.de circulis ſphere minoribus
Cap.10.De circulo zodiaco.
Cap.11.De circulis celi moralitas.
C.12.Firmamēti ceu celi ſtellati mor.
Cap.13.Zodiaci moralitas.
Cap.14.Zodiaci alia moralitas.
C.15.De nā motu ⁊ figura ſtellaruꝫ.
Cap.16.Stellarū moralitas.
C.17.Poli arctici moral.ꝑ vg. Ma.
C.18.Galaxie ſiue circuli lactei dcla ratio reaẛ.
C.19.Galaxie moralitas.
Cap.20.Signoꝝ duodecim zodiaci in generali alia moralitas.
Cap.21.Stellarum alia moralitas.
Cap.22.De aſpectibus ſignorum ⁊ domorum declaratio realis cū moralitate.
C.23.Qō an ſtelle agāt ī hec īferiora.
C.24.De nūo dr̄a ⁊ q̄titate ſtellarū.
Liber Sextus in quo agitur de duodecim ſignis zodiaci ſigillatim ⁊ nominatim.
Cap.1.Arietis ſigni realis declaratio
Ca.2.Arietis ſigni celeſtis moralitaſ
Cap.3.Arietis ſecunda moralitas.
Cap.4.Tauri ſigni celeſtis realis declaratio.
Cap.5.Tauri prima moralitas.
Cap.6.Tauri ſigni celeſtis ſecunda moralitas.
Cap.7.Geminorū realis declaratio.
Cap.8.Geminorū prima moralitas.

Digitized by Google

Cap.9.Geminoꝝ ſecūda moralitas
Cap.x.Cācri ſigni celeſtis realis declaratio.
Cap.11.Cancri prima moralitas
Cap.12.Cancri ſecunda moralitas
Cap.13.Leonis ſigni celeſtis realis declaratio.
Cap.14.Leonis prima moralitas.
Cap.15.Leonis ſecūda moralitas.
Cap.16.Uirginis ſigni celeſtis realis declaratio.
Cap.17.Uirginis prima moralitas
Cap.18.Uirginis ſecūda moralitas
Cap.19.Libre ſigni celeſtis realis declararatio
Cap.20.Libre prima moralitas
Cap.21.Libre ſecunda moralitas
Cap.22.Scorpij ſigni celeſtis realis declaratio
Cap.23.Scorpij prima moralitas
Cap.24.Scorpij ſecunda moralitas
Cap.25.Militis moralitas ꝛ pͥma queſtio martialis.
Cap.26.Queſtio ſecunda martialis cum moralitate
C.27.Qō.ij.martialis cū moralitate
Cap.28.Sagittarij ſigni celeſtis realis deſcriptio
Cap.29.Sagittarij prima moralitas
Cap.30.Sagittarij ſcd̄a moralitas
Cap.31.Capcorni ſigni celeſtis realis declaratio
Cap.32.Capcorni prima moralitas
Cap.33.Capricorni ſecūda moralitas
Cap.34.Aquarij ſigni celeſtis realis deſcriptio.
Cap.35.Aquarij prima moralitas
Cap.36.Aquarij ſecunda moralitas.
C.37.Piſciū ſigni celeſtis realis dcla.
Cap.38.Piſciū prima moralitas
Cap.39.Piſciū ſecunda moralitas
Cap.40.Poli arctici realis dclaratio
Cap.41.Arcturi realis declaratio
Cap.42.Arcturi moralitas
Cap.43.Orionis realis declaratio
Cap.44.Orionis moralitas
Cap.45.Hyadū realis deſcriptio.
Cap.46.Hyadum moralitas.
Cap.47.Plyadū realis declaratio
Cap.48.Plyadū moralitas.
Cap.49.Canicule realis declaratio
Cap.50.Canicule moralitas
¶Liber.vij.eſt de planetis in gn̄ali ꝛ in ſpāli cū ſuis moralitatibus.
C.i.Planetaꝝ i gn̄ali realis dclaratio
Cap.2.Planetaꝝ in gn̄ali moralitas
Cap.3.Planetaꝝ alia moralitas.
Cap.4.Queſtio an planete moueantur pluribus motibus.
Cap.5.Qō ſeptē planete nobis figurant ſeptē virtutes ꝛ ſeptē dona ſpiritus: ꝛ ſeptem vitia capitalia.
Cap.6.Qō pp dn̄iuꝫ ꝛ vires diuerſorū planetaꝝ inſunt nobis ex nā aptitudines virtutū vitioꝝ ꝛ artium.
Ca.7.Qō planetaꝝ ꝯiūctionē ſequūtur diuerſi effectus ſcd̄m diuerſitatē locoꝝ.i.ſignoꝝ in qbus cōiungunt.
Cap.8.De circulis planetarum realitas cum moralitate.
Cap.9.Retrogradationis: directiōis ꝛ ſtationis planetaꝝ cū moralitate
Cap.10.Qō planeta eſt fortior in domo propria cum moralitate
Cap.11.De planetis i auge vel oppoſito augis realitas cū moralitate.
Cap.12.Qō planete ad motuꝫ firmamenti mouentur
Cap.13.De planeta i auge moralitas
C.14.De plāeta i domo ꝓpa morali.
C.15.De plāeta i auge alia moralitas
C.16.Itē de plāeta i auge moralitas
Cap.17.De aſpectu quaterno ꝛ oppoſito planetarum moralitas.
C.18.de plāeta i gradu putealí mora.
Cap.19.Qō planeta malus operatur bonum ad aſpectū boni moralitas.
Cap.20.Saturnus qūo moueatur.

Cap.21.

Digitized by Google

Cap.21. Saturni ſm poetas moralitas.
Cap.22. Saturni natura ſm aſtrologos.
Cap.23. Saturni moralitas
Cap.24. Saturni alia moralitas
Cap.25. Saturnus interficit octauo mēſe moralitas
Cap.26. Saturni alia moralitas
Cap.27. Saturni alia moralitas
Cap.28. Saturnus facit manus turpes moralitas
Cap.29. Saturni enigma
Cap.30. Jouis ſm poetas moralitas
Cap.31. Jouis mot⁹ ꝛ nā ſm aſtrologos.
Cap.32. Jouis moralitas
Cap.33. Jouis alia moralitas
Cap.34. Jou. ꝯiūcti cū Satur. moralitas
Cap.35. Jouis ꝯiūcti cū Marte moralitas
Cap.36. De Joue Saturno ꝛ Marte coniunctis moralitas
Cap.37. Martis mot⁹ ꝛ nāe realis ꝺſcripō
Cap.38. Martis ſm poetas moralitas
Cap.39. Martis moralitas
Cap.40. Mars eſt cā diſcordie moralitas
C.41. Mars ē cā eleuatiōis mōtiū morali.
Cap.42. Solis ſecūdū poetas moralitas
Cap.43. Solis motus realis declaratio
Cap.44. Solis nature realis declaratio
Cap.45. Solis moralitas
Cap.46. Solis alia moralitas
Cap.47. Solis alia moralitas ꝛ quomodo Sol ſignificat xp̄m
Cap.48. Sol ēt ſignificat virginē Mariā
Cap.49. Sol ſanat febrem moralitas
Cap.50. Sol facit cātare aues ſ'm morali.
Cap.51. Sol cum Marte debilem facit in vno pede moralitas
Cap.52. Solis cōiūcti cū Luna moralitas
Cap.53. Solis eclypſis moralitas
Cap.54. Solis enigma
Cap.55. Solis ideſt xp̄i laus
Cap.56. Sol etiam ſignificat natiuitatem virginis Marie
Cap.57. Ueneris moralitas ſm poetas
Cap.58. Ueneris motus
Cap.59. Ueneris natura ꝛ proprietates
Cap.60. Ueneris moralitas
Cap.61. Ueneris cū Mercurio moralitas
Cap.62. Uener. cū Mar. vl' Mer. morali.
Cap.63. Mercurij ſm poetas moralitas
C.64. Mercurij mot⁹ ꝛ nā ſiue ꝓꝑetates
Cap.65. Mercurij moralitas.
C.66. Mercu. cū Sole aut Luna morali.
C.67. Merc. directi ꝛ retrogadi moralitas
Cap.68. Lune motus
Cap.69. Lune macula ꝛ eius illuminatio
Cap.70. De eclypſibus luminaribus
Cap.71. Lune natura ſiue proprietates
Cap.72. Lune quedā proprietates male
Cap.73. Lune ſm poetas moralitas
Cap.74. Lune moralitas ꝛ ſignificat virginem Mariam
Cap.75. Lune alia moralitas
Cap.76. Lune moralitas ꝓ virgine Maria
C.77. Lune moralitas ꝛ ſignificat petōrē
Cap.78. Lune alia moralitas ꝛ figurat vitam actiuam
Cap.79. Lune moralitas ꝛ ſignificat xp̄m
C.80. Luna ſubuenit i tertiana moralitas
Cap.81. Lune cū Mercurio moralitas
Cap.82. Quod in plenilunio cancrilia ſūt meliora moralitas
Cap.83. Luna habet dominium ſuper erā guia moralitas
Cap.84. Lune enigma
C.85. Capi. ꝛ caude dracōis realis ꝺſcripō
Cap.86. Capitis draconis moralitas
C.87. De coronis lūīnariū realitas ꝛ moralitas
Cap.88. Jridis realis deſcriptio
Cap.89. Jridis moralitas
Cap.90. Jridis ſeu arcus lune moralitas
Cap.91. Comete realis deſcriptio
Ca.92. Comete moralitas ꝛ ſigſ̄iat ſupbiā
Ca.93. Cōete ſigſ̄icāt mira ꝛ figurāt xp̄m
Cap.94. Cōeta facit terremotū moralitas
C.95. Lucis ꝛ ei⁹ ꝓꝑietatū relais ꝺſcripō
Cap.96. Lucis moralitas
Cap.97. Lux ſignificat xp̄m
Cap.98. Lumen ſignificat verbum dei

Digitized by Google

Tabula celiloquij moralis ad materias per alphabetum.

A Ccidie peccatū figuratur per Saturnum propter tria. lib.7.c.25
Aduocatus bonus figurat͂ per Mercurium.lib.7.c.63
Aer habet humiditatem dominantē: et caliditatem cōcomitantem.lib.1.c.1
Aer paludoſus in hyeme ē frigidus: in eſtate calidus.lib.7.c.82
Affectiones anime per aſpectus domorum et ſignorum.lib.5.c.22
Agricola eſt diligendus: et ipſe debet eſſe fidelis.lib.6.cap.36
Alexander debellauit orientem: ſbiq; fecit turrim.libr.1.c.1
Aliquota pars quid ſit.lib.7.c.27
Amor inordinatus eſt cauſa omnis peccati.lib.7.c.36
Amor charitatis comparatur igni. lib.7.c.41
Amor conſiſtit in mouendo cor. libr.7.c.52
Amor carnalis dicitur cupido filius Veneris.lib.7.c.57
Amicantur aliqui naturaliter.libr.7.c.52
Amat plus maſculus q̄ femina. libr.7.c.52
Amantes exceſſiue macreſcunt et ſubtiliantur.vbi ſupra.
Amentes aliqui naſcuntur: aliqui ſapientes.lib.7.c.81
Amens eſt homo non regulatus ratione. lib.7.c.81
Annus magnus Platonis.lib.4.c.1
Antiqui pro acquirenda ſcientia multum laborauerunt.lib.6.c.9
Anima noſtra eſt liber ſcriptus intus et foris.lib.7.c.49
Aīa cuiuſlibet debet eē ſtabilis et firma cū deo.lib.7.c.62
Anima noſtra eſt quoddam regnum. lib.7.c.62
Anima et angeli vident deum et fruuntur deo:lib.7.c.55
Anima mundi eſt deus ſecundum Platonicos:lib.7.c.79
Anima noſtra a deo creata eſt ſicut materia prima.lib.2.c.2
Angeli aliter cuſtodiunt nos ſm Philoſophos: aliter ſm theologos.lib.7.c.50
Angeli vocantur intelligentie: vbi ſupra.
Angelorum tres hierarchie.lib.7.c.50
Angeli et anime vident deum et fruuntur deo.lib.7.cap.55
Angeli inferiores illuminantur a ſuperioribus.lib.7.c.61
Angeli figurantur per celum criſtallinum. lib.4.cap.2.
Angeli pro maiori parte apparuerunt laudantes deum.lib.7.c.55
Anni renouatio figuratur per arietem. lib.6.c.3.
Anni quidam nebuloſi cum multa pluuia lib.7.c.19
Anguilla mortua non aſcendit ſuperficiem aque.lib.2.c.2
Animalia parui corporis ſunt generatiua multorum filiorum: magni vero corporis non ſic:lib.7.c.36
Animalia quedam congregatim: quedam ſolitarie viuunt.lib.7.c.40
Animalia omnia in eorum motu primo ponunt caput.lib.7.c.51
Animalia habentia ſtrictum pectus: ſunt velocioris curſus.lib.7.c.51
Animalia pinguia non ſunt prolificatiua nec amatiua.lib.7.c.52
Animalia parua in etate cōmuniter habēt vocem acutam magis q̄ magna: non ſic autem eſt in vitulis.lib.7.c.52
Animalia quedam decila viuūt.libr.7.c.61
Animalia quedam in eadem ſpecie ſunt fortiora alijs.lib.7.c.62
Appetitus beatitudinis ineſt omnibus. lib.7.c.16
Apoſtoli comparantur oculis.lib.7.c.83
Apoſtoli duodecim figurantur per. 12. ſi

Digitized by Google

gna zodiaci.lib.5.c.12
Apum examen dicitur perire ſine rege. lib.7.c.34
Approximans ſano non ſanatur: ſicut approximans infirmo infirmatur.lib.7.c.36
Apes et formice congregatim viuunt. lib.7.c.52
Apollo quoddam ydolum figuratur per Solem.lib.7.c.42
Aqua non eſt perfecte ſpherica. lib.1.cap.1
Aqua habet frigiditatem dominantem et humiditatem concomitantem.lib.1.c.1
Aqua maris eſt grauior reliqua aqua. lib.7.c.14
Aquarij ſigni celeſtis realis deſcriptio. lib.6.c.34
Aquarius eſt ſignum maſculinum aereum fixum etc.vbi ſupra.
Aquarius figurat diuites huius mundi. lib.6.c.35
Aquarius figurat mercatores et artifices propter quatuor.lib.6.c.36
Aquarius eſt domus Saturni cruribus dominatur.etc.vbi ſupra.
Aqua que pluit in eſtate non conſeruatur in ciſternis.lib.7.c.13
Arim eſt ciuitas in medio mundi ſituata. lib.1.c.1
Arietis ſigni celeſtis proprietas et natura. lib.6.c.1
Arietis moralitas et figurat virum iuſtum et perfectum.lib.6.c.2
Aries etiam figurat virginitatem propter quatuor.lib.6.c.3.
Aries eſt anni renouatio: domus Martis: lucis augmentatio.ibidem.
Aries eſt ſignum igneum maſculinum: diurnum mobile.lib.6.c.1
Arcturi ſigni celeſtis realis declaratio. lib.6.c.41
Arcturi moralitas et figurat perfectionem virtutum tam moralium quam theologalium.libro.6.c.42
Artifices et mercatores figurant per aquarium propter quatuor.lib.6.c.36
Arbores in hyeme perdunt frondes: non autem oliue.lib.7.c.94
Articuli fidei figurantur per.12.ſigna zodiaci.lib.5.c.12
Aſcendere quid ſit: ad facit ad longe: ſed in ad prope.lib.2.c.9
Aſtrologia et aſtronomia differunt lib.3.c.1
Aſtrologie primus inuentor fuit athlas. lib.3.c.1
Aſpectus domorum et ſignorum. lib.5.c.13
Aſpectus domorum et ſignorum figurant diuerſas anime affectiones.lib.2.c.22
Aſpectus quaterni et oppoſitionis planetarum moralitas.lib.7.c.17
Aſcenſio et deſcenſio planete quid ſit. lib.7.c.4
Aſtutior eſt vnus alio.lib.7.c.81
Aux et oppoſitum augis patent in Saturno.lib.7.c.20
Aues in hyeme tacent in vere cantant. lib.7.c.5
Aues faciunt paſſagium.lib.7.c.14
Aues viuentes de rapina ſunt meliores viſus.lib.7.c.50
Aues nocturne: que ſunt ſub dominio Lune: ſunt rapaces et alijs inimice. lib.7.c.52
Aues loquuntur et non beſtie: exceptis pigmeis.lib.7.c.81
Aues cantant a Sole.lib.7.c.50
Aureole ſanctorum figurantur per coronas luminarium propter tria.lib.7.c.87
Audatia debet eſſe in milite. lib.6.c.24
Auaritia vel rapina figuratur per dianam. lib.7.c.73
Auarus figuratur per Saturnum. lib.7.c.23
Aurum plus ponderat quam ferrum. lib.7.c.25

Beatitudo inciatiue conſiſtit in dei viſiõe completiue autem in eiuſdem fruitione libro.7.c.55
Beatitudo ab omnibus deſideratur. lib.7.c.16
Bonum eſt ⁊ iocundum habitare fratres in vnum.lib.7.c.35
Cancri ſigni celeſtis realis declaratio. lib.6.c.10
Cancer eſt ſignum aqueum: femineum: mobile: nocturnum: domus Lune: exaltatio Jouis.lib.6.c.10
Cancri moralitas ⁊ figurat mundum. lib.6.c.11
Cancer etiam figurat ſtatum clericalem. lib.6.c.12
Cancer eſt animal retrogradum: ⁊ Sol in eo retrograditur.lib.6.c.12
Cancerſlia in plenilunio ſunt meliora. lib.7.cap.82
Capricorni realis declaratio.lib.6.c.31
Capricornus eſt ſignum terreum frigidū: ſiccum: mobile: nocturnum: prima domus Saturni: exaltatio Martis. libro.6.c.31
Capricornus figurat mundi ſuperbos ⁊ peccatores.lib.6.c.32
Capricornus etiam figurat bonum medicum propter quatuor.lib.6.c.33
Canicule ſigni celeſtis realis declaratio. lib.6.c.49
Canicule moralitas ⁊ figurat iram humanam.lib.6.c.50
Cantare ⁊ pſallere differunt.lib.7.c.50
Cantant aues ex virtute Solis. lib.7.c.50
Canes ſemper inimicantur.lib.7.c.17
Caput ad celum eleuatum magis diſponitur.lib.7.c.25
Capitis ⁊ caude draconis declaratio. lib.7.c.85
Capitis ⁊ caude moralitas ⁊ figurat xp̄m. lib.7.c.86
Caput ⁊ cauda vadens ad Leonem replet aerem flāmis.vbi ſupra.
Caput truncatur homini: Mercurio coniuncto capiti algoli. lib.7.c.79
Calor dilatat frigus reſtringit. lib.7.c.52
Caſtor ⁊ Pollux fuerunt gemini ſecundū fabulas.lib.6.c.7
Charitas figuratur per ignem. lib.7.c.4
Caro in vita preſenti figuratur per planetam in domo propria.lib.7.c.10
Celorum ordo.lib.1.c.1
Celum nonum ſecūdum Philoſophos eſt primum mobile.vbi ſupra.
Celum decimum ſecūdum Theologos eſt primum mobile.vbi ſupra.
Celum empireum eſt vndecimum: ⁊ locus beatorum.vbi ſupra.
Celi empirei declaratio.lib.2.c.6
Celi ēpirei moralitas ⁊ figurat deū.li.2.c.7
Celum empireum etiam ſignificat gloriā beatitudinis.lib.2.c.13
Celi empirei porte.12.lib.2.c.14
Celum ſancte trinitatis: ipſe deus eſt: ⁊ dr̄ celum ſuperceleſte.lib.2.c.5
Celorum numerus ⁊ ordo ſecundum varias opiniones.lib.2.c.4
Celum aereum: ethereum: olympum: igneum: firmamentum: aqueum: empireum: ibidem.
Celum tertiū ad quod raptus eſt paulus. lib.2.c.5
Celum eſt duplex: ſcilicet materiale ⁊ ſpirituale.vbi ſupra.
Celi decimi ſiue primi mobilis motus lib.3.c.6
Celi decimi moralitas: ⁊ figurat prelatum ſiue virum iuſtum.lib.3.c.7
Celum decimum etiam figurat gratiam gratum facientem propter quatuor. lib.3.c.8
Celi decimi circularitas figurat viros iuſtos.lib.3.c.9

Celi

Celi decimi [illegible] .li.3.c.10
Celi noni [illegible] declaratio.li.4.c.1
Celũ criſtall[illegible] figurat angelos propter tria.lib.4.c.2.
Celum criſtallinum etiã figurat viros plenos ſapientia ſpirituali.li.4.c.3
Celum nonum etiam figurat eccleſiaſticũ vel prelatum ⁊ iuſtum.li.4.c.4
Celi octaui vel ſtellati declaratio.lib.5.c.1
Celum ſtellatum figurat virum perfectum ⁊ religioſum.lib.5.c.2
Cellum ſtellatum etiam figurat eccleſiam Chriſti propter ſeptem.lib.5.c.2
Celũ in ſcriptura dicitur multipl'r.li.5.c.3
Celũ etiam ſignificat paradiſum.lib.5.c.4
Celi cõcentus.lib.5.c.4
Celũ pp quinq; eſt appetẽdũ.lib.5.c.4
Celum quomodo eſt ſimplex.lib.4.c.5
Celum continue motũ nõ fatigaẽ.li.7.c.51
Celi circuli ſunt plures.lib.5.c.5
Ceſſabit motus primi mobilis poſt iudicium.lib.3.c.11
Circuli coluri quid ſint.lib.5.c.6
Circulus meridianus.lib.5.c.7
Circulus orizontis.lib.5.c.8
Circulorum minorum declaratio.lib.5.c.9
Circuli zodiaci declaratio.lib.5.c.10
Circuli diuerſi celi figurãt eccleſiã illuſtratam gratijs diuerſis.lib.5.c.11
Circularitas celorum figurat viros perfectos.lib.3.c.9
Clericalis ſtat⁹ figuraẽ p Cãcrũ.li.6.c.12
Coniugatorũ quilibet debet querere exaltationem alterius.lib.6.c.30
Coniuges debent eſſe ſapientes ⁊ prudentes.lib.6.c.30
Cõiũx pl⁹ d; placere deo q̃ vxori.li.6.c.30
Coniugati matrimonio figuranẽ per Sagittarium.lib.6.c.30
Cordis motus vnde ſit.lib.7.c.16
Cor habet carnes magis ſpiſſas q̃ alie partes.lib.7.c.25
Cor noſtrum eſt figure pinealis.lib.7.c.61
Cognitio animalium que eſt per ſenſuſ to[illegible] eſt in capite.lib.7.c.58
Corona luminarium repreſentat aureolas ſanctorum propter tria lib.7.c.87
Corone dicuntur noue ſtelle in Scorpione.lib.7.c.62
Cornices ⁊ alie aues [illegible].lib.3.c.10
Corpora ſanctorum poſt iudicium non cõſumentur.lib.7.c.97
Corruſcationes ⁊ fulgura fiunt in eſtate.lib.7.c.61
Comete declaratio.lib.7.c.91
Cõeta figurat ſupbiã pp q̃tuor.lib.7.c.92
Cometa etiam ſignificat mitra ⁊ figurat Chriſtum.lib.7.c.93
Cometa facit terremotum.lib.7.c.94
Concentus celorum.lib.5.c.4
Criſes ſemper ſunt in ſeptem.lib.7.c.49
Cupido filius Veneris eſt amor carnalis.lib.7.c.57
Cupido ⁊ fortuna pingebãẽ ceci.li.7.c.57
Dei diuerſa deſcriptio.lib.1.c.1
Deum eſſe ratione naturali cognoſcitur: licet neſciatur quid ſit.lib.1.c.2
Deus eſt vnus ſolus.lib.1.c.4
Deus dicitur habere caput: capillos: oculos: palpebras: nares: aures: faciem: os: linguam: labia: brachia: dexteram: manus: pedes. ⁊c.lib.1.c.17
Deus eſt adorandus: formidandus: venerandus: amplectendus: diligendus: requirendus.lib.1.c.18
Deus aliqñ ſũmiẽ pro creatura.lib.1.c.19
Deus manifeſtat ſe cui vult.lib.7.c.55
Deus ẽ aĩa mũdi ſm Platonicos.li.6.c.79
Deus dicitur celum ſancte trinitatis.lib.1.c.1.⁊ lib.2.c.5
Deus figuratur per celũ empireũ.li.2.c.7
Deus dicitur eſſe lux.lib.7.c.96
Deus figuratur per ſpheram.lib.3.c.4
Deſcendens ad terram aſcendere diciẽ quo ad Solem.lib.2.c.9
Delphini ſunt velociſſimi.lib.7.c.79
Decimum celum ſecundum theologos eſt

primum mobile.lib.1.c.1
Debiles in vno pede aliqui naſcuntur. lib.7.c.51
Dextera eſt aptior ꝙ̃ ſiniſtra.lib.7.c.17
Detractores ⁊ alij peccatores figurantur ꝑ ſignum piſcium.lib.6.c.38
Diligere debemus deum ⁊ proximum lib.7.c.52
Diana eſt mala mulier: vel auaritia ⁊ rapi=na.lib.7.c.73
Dies lunares ſecundum arabes grecos ⁊ latinos.lib.7.c.76
Dies criſis eſt i ſeptimo ⁊ quare.lib.7.c.79
Diuites huius mūdi figurantur per aqua rium.lib.6.c.35
Diſpoſitio capitis eſt a celo.lib.7.c.25
Diuites ⁊ auari figurantur per libram. lib.6.c.20
Diſcordia eſt ex Marte.lib.7.c.40
Diuinabit melius vna anima quam alia. lib.7.c.15
Diluuium aque tempore Noe.lib.7.c.36
Diuidi poſſunt aliqua corpora ſecundum omnem dimenſionem: aliqua vero ſecū=dum vnam tantum.lib.7.c.62
Diabolus figuratur per Saturnum. libr.7.c.23
Diuinitas cum humanitate figuratur per Solem coniunctum cū Luna.lib.6.c.52
Doctor ⁊ predicator debet eſſe eloquens. lib.6.c.9
Doctor in ſe ⁊ in alijs debet vitia extirpare lib.6.c.9.
Doctor debet eſſe verax.lib.6.c.9
Doctor debet eſſe cōmunis.lib.6.c.9
Doctor debet habere intentionem ad deuz ⁊ ad beatam vitam.lib.6.c.9
Doctor figuratur per ſignum geminoruz. lib.6.c.9
Doctor figuratur per hiades propter qua tuor.lib.6.c.46
Doctrina data per ſcripturam dicitur dari ad modum obiecti intellectus. lib.2.c.8
Domicille tres circa Venerez figurāt tria vitia que ſequūtur luxuriam.libr.7.c.57
Dona ſeptem ſancti ſpiritus figurantur ꝑ ſeptem planetas.lib.7.c.5
Dolor vel timor an plus vincant homines ꝙ̃ amor.lib.7.c.80
Dona ſancti ſpiritus an ſint virtutes. lib.7.c.81
Dormiens deprimit caput.lib.7.c.25
Dormiunt cornices ⁊ alie aues in eſtate. lib.3.c.10
Ebetatio mētis eſt ex Mercurio retrogra=do: celeritas vero ingenij ex Mercurio directo.lib.7.c.67
Eccleſia dei debet eſſe nutrix pauperum: nu trix pupillorum ⁊ viduarum. lib.7.c.94
Eccleſia illuſtrata gratijs diuerſis figurat per circulos celi diuerſos.lib.5.c.11
Eccleſia Chriſti figuratur per celum ſtella tum vel octauum.lib.5.c.12
Eccleſia etiam figuratur per mundum. lib.2.c.2
Eccleſia cōmiſſa paſtori figuratur per Lu=nam.lib.6.c.6
Eccleſie firmitas figuratur per materiam primam.lib.2.c.2
Eccleſie deſtructio fit per malos prelatos. lib.7.c.94
Eccleſiaſticus vel prelatus figuratur per ce lum nonum.lib.4.c.4
Eccleſiaſticus prelatus etiam figuratur ꝑ Mercurium.lib.7.c.63
Electio eſt voluntarium preconſiliati. lib.7.c.14
Elementa perdunt ſuas proprietates: non autem ignis.lib.7.c.82
Eloquentia ⁊ ſapientia debent eſſe in legi=ſta.lib.6.c.18
Eloquentia debet eſſe in doctore ⁊ predica tore.lib.6.c.9
Electi dei figurātur per pleiades propter quatuor.lib.6.c.48
Elemoſina danda eſt pauperibus. lib.7.c.80
Empireum eſt vndecimum celum ⁊ locus beatorum

beatorum.lib.1.c.1.
Empireum influit in hec inferiora. lib.2.c.12
Epiſcopus ⁊ prelatus debet eſſe pauperū theſaurus: infirmorum viſitator: peregrinorum receptator: tribulatorum ſolatium: cecorum baculus: famelicorum eſca: miſerorum fiducia: lugentium conſolatio.lib.6.c.6
Eſuriens corporaliter ſaturabit ſpiritualiter.lib.7.c.27
Etates ſeptem ſunt.lib.7.c.49
Exanguia ſunt ſub Luna.lib.7.c.83
Excitatur dormiens a celi motu. lib.3.c.10
Exaltari appetitus vnde procedit. lib.7.c.82
Extinguitur ſpiritus dupliciter.lib.7.c.86
Facundia debet eſſe in prelato: ⁊ firmitas in propoſito.lib.6.c.6
Fata euitari non poſſunt.lib.7.c.21
Fatui aliqui ſunt bene fortunati: ⁊ econuerſo.lib.7.c.14
Ferire punctim melius quam ferire ceſim. lib.6.c.27
Felicitas eſt in hac vita: que eſt operatio ſecundum virtutem.lib.7.c.62
Febris quartana durat per annos viginti duos.lib.7.c.83
Febres in eſtate ſunt multe: ⁊ non ita periculoſe: in hyeme vero pauce ſed periculoſe.lib.7.c.49
Fertilitas ⁊ abundantia eſt ex cometa argentea.lib.7.c.19
Fertilitas anni eſt ex Ioue: ſterilitas ex Marte.lib.7.c.34
Filij a parentibus debent nutriri: doceri: doctari: corrigi.lib.6.c.30
Filiorum eiuſdem patris vnus magnus alius paruus.lib.7.c.15
Fidei.12.articuli figurantur per.12.ſigna zodiaci.lib.5.c.12
Fidelis vel ſpiritualis figuratur per zodiacum.lib.5.c.14
Fortuna ⁊ cupido pinguntur ceci. lib.7.c.57
Fornicarij aliqui naturaliter pulchras relinqunt vxores ⁊ miſcentur ſeruis ⁊ ancillis.lib.7.c.81
Fortunati a quo mouentur.lib.7.c.81
Frigus reſtringit: calor autem dilatat. lib.7.c.52
Frumenti granum eſt viſcoſum ⁊ non panis.lib.7.c.18
Fructus dulciores in autumno quã in eſtate.lib.7.c.25
Fructus.12.ſpiritus ſancti figurantur per 12.ſigna zodiaci.lib.5.c.28
Fratrum duorum vnus eſt bonus alius malus.lib.7.c.27
Gades in oriente ⁊ occidente.lib.1.c.1
Galaxie realis deſcriptio.lib.5.c.18
Galaxie moralitas ⁊ figurat religionem propter tria.lib.5.c.19
Galeatus piſcis eſt armatus. libro.7.c.40
Gemini fuerunt Caſtor ⁊ Pollux ſecũdũ fabulas.lib.6.c.7
Geminorum ſigni celeſtis realis deſcriptio lib.6.c.7
Geminorum moralitas ⁊ figurat virum ꝑfectum.lib.6.c.8
Geminorum ſignum facit homines pulchros.lib.6.c.8
Geminorum ſignum figurat doctorem. lib.6.c.9
Geminorum ſignum eſt domus Mercurij: dici augmentatio.⁊c.vbi.ſ.
Gloria beatitudinis figuratur per celum empireum.lib.2.c.13
Gloria mundana figuratur per Solem. lib.7.c.46
Glires in hyeme ſunt macriores. lib.3.c.10
Gratia gratum faciens per celum decimũ: propter quatuor.lib.3.c.8
Guloſus propter gulam mundum predatur vniuerſum.lib.7.c.48

Habitare fratres in vnum eſt iocundum. lib.7.c.35.
Hercules debellauit Hiſpaniam ⁊ edificauit turrim.lib.1.c.1.
Hercules poſt multas victorias in celo coronatur.lib.7.c.62
Herbe montium pauce ſunt ſed virtuoſiores.lib.7.c.41
Hiadum que ⁊ ſitule dicuntur realis deſcriptio.lib.6.c.45
Hiadum moralitas ⁊ figurant doctores ꝑpter quatuor.lib.6.c.46
Homo eſt minor mundus.lib.7.c.49
Homo peccauit in ſeptem ⁊ curatus eſt in ſeptem.lib.7.c.49
Homo eſt ſecundum rationem.lib.7.c.67
Homo non regulatus ratiõe dicit̃ amens. lib.7.c.81
Homo contemptor terrenorum figuratur per planetaꝫ in auge: ⁊ eſt fortior ad operandum apud deum.lib.7.c.13
Homines qui ſunt prope aquilonem ⁊ auſtrum ſunt quaſi fere crudeles. li.7.c.52
Humilitatis gradus figurantur per circulos planetarum.lib.7.c.8
Jacob⁹ apoſtolus figurat̃ ꝑ Solẽ.li.7.c.55
Jeſus eſt iuſtẽtator: ſaluator: ⁊ floridus cõuerſator.lib.1,c.20
Jeiunium quadraginta dierũ viuificat ſpiritualiter.lib.7.c.27
Jeiunamus. 40. diebus ⁊. 40. noctibus. lib.7.c.27
Jerarchia eccleſiaſtica ⁊ angelica differũt. lib.7.c.50
Jerarchia tres angelorum.lib.7.c.50
Jgnis habet caliditatem dominantem: ſiccitatem cõcomitantem.lib.1.c.1.
Jgnis non poteſt corrumpi: alia autem ſic. lib.7.c.49
Jgnis figurat charitatem.lib.7.c.4
Jgnorans figuratur ꝑ Mercuriũ. li.7.c.65
Jgnorantia vel error rationis per eclypſim Solis.lib.7.c.53
Jlluminatio inferiorum angeloruꝫ fit a ſuperioribus.lib.7.c.61
Jnimicitia figuratur per quaternum ⁊ oppoſitionem planetarum.lib.7.c.17
Jnimicitie aliquorum in omnibus actibus ſuis.lib.7.c.17
Jntelligentie dicuntur angeli.lib.7.50
Jntelligentie mouent celum.lib.3.c.12
Jntellectus ꝑ fantaſmata itelligit.li.7.c.83
Jnfirmitates ſpirituales ſeptem modis curantur.lib.5.c.11
Jnfirmat̃ magis homo q̃ bruta.lib.7.c.83
Jngenium ſubtile eſt in aliquib⁹: groſſius autem in alijs.lib.7.c.66
Jngenij ſubtilitas eſt ex Mercurio cũ Sole: groſſities vero ex Mercurio cuꝫ Luna.lib.7.c.66
Jnnocentia peccatori redditur per penitentiam ⁊ baptiſmum.lib.6.c.39
Jnuidia figurat̃ ꝑ Saturnum. lib.7.c.29
Jouis motus ⁊ nã. libr.7.c.31. ⁊ libr.7.c.1
Jouis moralitas ſm poetas.lib.7.c.30.
Juppiter figurat ethera: deum ⁊ bonum prelatum.lib.7.c.30
Juppiter eſt beniuolus: calidus: ⁊ hũidus: diurnus: maſculinus: temperatus: i colore argenteus: candidus clarus blandus.lib.7.c.31
Jouis alia moralitas ⁊ figurat virum perfectum.lib.7.c.32
Jouis moralitas ⁊ figurat prelatũ propter quatuor.lib.7.c. 3
Juppiter Marti coniunctus efficitur peſtilens: ſic prelatus.lib.7.c.33
Juppiter viuificat: qꝛ bonus.lib.7.c.34
Jouis lux vnit animas.lib.7.c.35
Juppiter dicitur planeta religionis ⁊ fidei ⁊ ad vitã eternã habet reſpectũ.lib.6.c.9
Jridis declaratio realis.lib.7.c.88
Jris ideſt arcus celeſtis figurat vitam ſanctorum.lib.7.c.89
Jris quandoqꝫ ſignificat pluuiam: qñqꝫ ſerenitatẽ: quandoqꝫ tonitruũ. lib.7.c.89
Jris Lune figurat iram dei propter tria lib.7.c.90

Jra humana

Jra hũana figurat̃ p caniculã. libr.6.c.80
Jra dei figurat̃ per iridem Lune propter tria.lib.7.c.90
Juſtitia dȝ eſſe in mercatore.lib.6.c.36
Juſtitia ⁊ alie virtutes requiruntur in principe.lib.6.c.21
Juſtus ⁊ iniuſtus figurantur per planetã in auge.lib.7.c.15
Juuenies plati euertũt ecclĩã dei.li.7.c.94
Laberintus plenus multis anfractibus eſt iſte mundus.lib.7.c.62
Lapilli in littore maris ſunt rotundi: ⁊ nõ in littore lacuum.lib.7.c.14
Laudare ⁊ honorare dñ̃t.lib.7.c.55
Leõis ſigni celeſtis real̃ dclaratio.li.6.c.13
Leo eſt ſignũ igneũ maſculinũ fixum: diurnum: domus Solis.⁊ exaltatio eiuſdẽ. lib.6.c.13
Leo figurat bonum principem vel prelatũ. lib.6.c.14
Leo repreſentat ſtatum religioſorum propter quatuor.lib.6.c.15
Leo eſt domus Solis: habet dominiũ cordis: dat ardorem.prima eius faciens eſt Saturni ⁊c.lib.6.c.15
Leo animal ſemper febrizitat quartana. lib.7.c.49
Leo ad venerationem palã egreditur:pardus vero furtim.lib.7.c.18
Leones poſt quinquennium habent coronam ⁊ non ante.lib.7.c.62
Legiſta debet eſſe domus Mercurij ideſt eloquens.lib.6.c.18
Legiſta dȝ hr̃e ſapientiam:vbi ſupra.
Legiſta dȝ iuſtos exaltare:oppreſſos defenſare:iuſtã ſententiã dare:vbi ſupra.
Legiſta dȝ cauer̃ a gula ⁊ luxuria.li.6.c.18
Legiſta non debet eſſe acceptator perſonarum.lib.6.c.18
Legiſta debet dare conſilia recta ⁊ fidelia. lib.6.c.18
Legiſta in conſilijs ſit liber ⁊ non affectus: ſerenus ⁊ non turbatus:fidelis ⁊ ſecretus:moroſus ⁊ non feſtinus.libr.6.c.18
Legiſta bonus figuratur per ſignum virginis.lib.6.c.18
Lepores i vallib⁹ cito capiunt̃.lib.7.c.41
Libre ſigni celeſtis real̃ dclaratio.li.6.c.19
Libra eſt ſignum aqueum:frigidum ⁊ humidum:maſculinũ:mobile: domus Veneris:exaltatio Saturni.lib.6.c.20
Libra figurat diuites ⁊ auaros.lib.6.c.20
Libra figurat Jmperatores:Reges:⁊ oẽs regentes propter quatuor.lib.6.c.21
Libra eſt ſignum equinoctij: prima eius facies eſt Lune.lib.6.c.21
Luna figurat eccleſiam paſtori cõmiſſam. lib.6.c.6
Luna figurat populum.lib.6.cap.21
Lune motus.lib.7.c.1.⁊ lib.7.c.68
Lune macula.lib.7.c.69
Luna a Solis coniunctione recedens quãdoqȝ citius: quandoqȝ tardius nobis apparet.ſ.prima die: vel ſecunda vel tertia.lib.7.c.69
Luminarium eclypſes.lib.7.c.70
Lune natura ⁊ ꝓprietates.lib.7.c.71
Lune quedã male ꝓprietates.lib.7.c.72
Lune moralitas ſecundum poetas:⁊ figurat virginem Mariam quam circũſtant diuerſi chori nimpharum.lib.7.c.73
Luna dicitur Diana: Lucina ⁊ Proſerpina.vbi ſupra.
Lune moralitas ⁊ figurat virginem Mariam.lib.7.c.74
Luna etiam figurat prelatum ⁊ mũdi proſperitatem.lib.7.c.74
Luna etiam figurat virginẽ Mariam:bonum viatorem:vanum peccatorẽ:⁊ mũdi proſperitatem.lib.7.c.75
Luna iterum figurat virginem Mariam propter ſeptem.lib.7.c.76
Luna etiam ſignificat peccatorem propter quatuor.lib.7.c.77
Luna figurat vitam actiuam propter quatuor.lib.7.c.78
Luna quoqȝ figurat xp̃m.lib.7.c.79
Luna in bono eſſe ⁊ bonis ꝯiũcta adiuuat

naturam.lib.7.c.79
Luna ſubuenit in tertiana.lib.7.c.80
Luna infundit nato vires nãles.lib.7.c.81
Luna habet dominium ſuper exanguia ⁊ valet pro ſancto Luca.lib.7.c.83
Luna bis i die facit mare feruere.lib.7.c.83
Lune enigma ⁊ figurat gulam.libr.7.c.84
Luna de nocte nobis lucens in eclypſi facit tenebras.lib.7.c.93
Lucas dr̄ a lucana.i.a luna.lib.7.c.83
Lux quid ſit ⁊ eius proprietates.lib.7.c.95
Lucis virtus operatur inuiſibiliter ſenſuȝ ⁊ motum in animalibus.lib.7.c.95
Lux multiplex.ſ.exterior:interior: ſuperior: inferior:deterior:debilior: nobilior. lib.7.c.96
Lux honoranda deus:lux imitanda vir pfectus:lux continẽda perfectio virtutũ: lux affectanda vita eterna:lux deteſtanda proſperitas mundana.lib.7.c.96
Lux grẽ:lux ſcie:lux apparentie.lib.7.c.96
Lux figurat xp̄m pp q̄tuor.lib.7.c.97
Luxurie peccata figurantur per tres domicillas circa Venerem.lib.7.c.57
Lumen figurat verbum dei propter ſepteȝ lib.7.c.98
Liberalis deſcribitur.lib.7.c.83
Liber ſcriptus intus ⁊ foris eſt anima noſtra.lib.7.c.49
Lixiuiũ recipit oleũ ⁊ corrũpit.lib.7.c.66
Materie prime deſcriptio.lib.2.c.1
Materia celeſtis ſimpliciorem exigit formã q̄ꝫ materia elementaris.lib.2.c.1
Materia prima:fuit ſine forma q̄titate q̄litate.lib.2.c.1.⁊.2
Materia prima: figurat animam a deo creatam.lib.2.c.2
Materia prima : etiam figurat firmitatem fidei vel eccleſie.lib.2.c.2
Mars in domo ſua influit audaciam: in triplicitate fortitudinem:in facie ſagacitatem:in termino veracitatem. lib.6.c.24
Martis motus declaratur.lib.7.c.1
Martis natura ⁊ motus.lib.7.c.37
Martis moralitas ſecundum poetas ⁊ figurat bellicoſos.lib.7.c.38
Mars eſt feruidus ⁊ ſiccus:maſculinus nocturnus:⁊ maliuolus : ⁊ figurat tyrannos ⁊ principes.lib.7.c.39
Mars etiam figurat ſuperbiam:vbi ſupra.
Mars eſt cauſa diſcordie.lib.7.c.40
Mars eſt cauſa eleuationis montium. lib.7.c.41
Mars dicitur deus belli qui ſecundũ poetas acuit homines ad bella ⁊ figurat viros iuſtos.lib.7.c.41
Mars iunctus capiti algoli truncat caput. lib.6.c.79
Mars facit prelia ⁊ mortes: Juppiter vero econuerſo.lib.7.c.35
Maria virgo primo genita ſine peccato. lib.7.c.28
Marie virgi. duplex ſanctificatio.li.7.c.14
Maria fuit nobiliſſima:mundiſſima a peccato:formoſiſſima:luminoſa : icompreñſibilis:fructuoſa:vniuerſaliſſima.li.7.c.56
Maria virgo figuratur per Lunam vel dianam quam circũſtant diuerſi chori nimpharum.lib.7.c.73
Maria virgo etiam figuratur per Lunam. lib.7.c.75
Maria virgo figuratur etiam per polum arcticum.lib.5.c.17
Maria virgo figuratur per Solem propter octo.lib.7.c.48
Marie virginis natiuitas etiam figuratur per Solem propter ſeptem.lib.7.c.56
Maria virgo figuratur per ſignum virginis.lib.6.c.12
Maria virgo figuratur per Venerem. lib.7.c.60
Maria Magdalena prius frigida poſtea calefacta fuit.lib.7.c.82
Mare a duobus mouetur.lib.7.c.14
Mare bis in die feruet ex Luna. lib.7.c.83
Malancolici ſunt bene conſiliati ⁊ bene eligunt.lib.3.c.9
Mali plures q̄ꝫ boni.lib.7.c.52

Maſculi in eadē ſpecie habent cornua: nō autem femelle.lib.7.c.40
Matrimonium a deo eſt inſtitutum. lib.6.c.30
Matrimonio ligatus debet habere fidelitatem: dilectionem educare prolem ⁊ ꝑpetuam habere cohabitationem. lib.6.c.30
Medicus debet eſſe honeſtus: ſecretus: expertus: fidelis: in ſtudio ſolicitus. lib.6.c.33
Medicus debet habere audaciam cum modeſtia.lib.6.c.33
Medicus debet querere augmentum ſanitatis infirmi.lib.6.c.33
Medicus debet habere intentionem ad ſūmum deum.lib.6.c.33
Medicus bonus figuratur per Capricornum: propter quatuor.lib.6.c.33
Medicus dicitur medietatem cauſans. lib.7.c.83
Medici regum accipiunt medietatem medicine.lib.7.c.49
Medicus odit medicum: figulus figulum pictor pictorem.lib.7.c.52
Mens noſtra circularis eſt.lib.7.c.49
Mercator debet depoſita retinere fideliter repetita reſtituere: lucri partem aſſignare: damnum fideliter manifeſtare. lib.6.c.36
Mercator vel artifex omnibus operarijs ſoluat inſolidum ſecundum opera. lib.6.c.36
Mercator debet eſſe ſolicitus: velox: impiger: ⁊ expeditus in omnibus. vbi ſupra.
Mercator debet eſſe beniuolus ⁊ gratioſus ⁊ idem ſit artifex.lib.6.c.36
Mercator debet ſeruare iuſtitiam ⁊ equitatem: vt non ſit deceptio in pondere: menſura: in ſubſtantia: q̄titate ⁊ qualitate. lib.6.c.36
Mercator non debet ſe occupare in omnibus artibus: ⁊ mercimonijs: nec etiam agricola in omnibus agris.lib.6.c.36
Mercator non debet vendere tempus.
Mercatores ⁊ artifices figurant̄ per aquarium propter quatuor.lib.6.c.36
Mercurij moralitas ſecundum poetas: ⁊ figurat quemlibet bonum eccleſiaſticum ⁊ maxime prelatum vel iudicem: ⁊ etiā bonos ſubditos: vel mundi aduocatos ⁊ ſeculi ſapientes.lib.7.c.63
Mercurij motus.lib.7.c.1
Mercurij natura vl̄ proprietates.li.7.c.64
Mercurius figurat ignorantes ⁊ imperfectos: vel etiam bonos obedientes. lib.7.65
Mercurius cum Sole facit ſubtiles ingenio: cū Luna vero groſſiores.lib.7.c.66
Mercurius retrogradus eſt cauſa ebetationis ingenij: directus vero celeritatis ⁊ figurat quemlibet noſtrum.li.7.c.67
Meridianus circulus quid ſit.lib.5.c.7
Miles bonus debet eē audax: fortis: ſagax ⁊ verax.lib.6.c.24
Militis ſagacitas conſiſtit in ciuium defenſione: in hoſtium expulſione: in patrie: promotione ⁊ dilectiōe: ⁊ principis exaltatione.lib.6.c.24
Miles debet eſſe verax in cōſilijs. li.6.c.24
Miles debet tenere conſtantiam ⁊ fidelitatem in prelijs.lib.6.c.24
Militis ſolennia in eius creatione. lib.6.c.24
Militis moralitas.lib.6.c.25
Milites meliores d̄ qua patria vel arte ſint lib.6.c.25
Milites an ſint meliores ruſtici vel ciues. lib.6.c.26
Miles an debeat ferire ceſim vel punctim. lib.6.c.27
Montiū eleuatio fit ex Marte.lib.7.c.41
Mons vnus eſt alio maior.vbi ſupra.
Motus primi mobilis. lib.3.c.6
Motus octaui celi.lib.1.c.1.⁊ lib.5.c.1. ⁊ lib.5.c.12
Mōi ſeptē curādi īfirmitates ſpūales.l.5.c.11
Moueri pluribꝰ motibus triplr. lib.7.c.4

Mori potius vult homo quã iniuſte alteri ſubijci.lib.7.c.17
Moriuntur qui naſcuntur octauo menſe. lib.7.c.25
Mundus ſumiť tripliciter.lib.2.c.1
Mundus quomodo tranſit.lib.2.c.1
Mundus figuratur p Cancrũ. lib.6.c.11.
Mundus habet duas partes corruptibilẽ .ſ.⁊ incorruptibilem.lib.2.c.2
Mundus figurat eccleſiam.lib.2.c.2
Mũdus eſt cõtẽnendus pp ſex.lib.2.c.3
Mundus eſt nociuus: obſcurus: infectus: turbatus: fallens: laborans.lib.2.c.3
Mundus eſt laberintus plenus multis anfractibus.lib.7.c.62
Mulier mala figurať p Dianã.lib.7.c.73
Mutant pilos omnia animalia preter homines.lib.7.c.35
Natus quilibet habet planetam dominuȝ ſue natiuitatis.lib.7.c.18
Natus octauo menſe moritur.lib.7.c.25
Naſcuntur aliqui parui ⁊ debiles: aliqui magni ⁊ fortes.lib.7.c.40
Natura in hyeme ſuccumbit febri q̃uis fortis.lib.7.c.49
Nonum celum ſecũdum Philoſophos eſt primum mobile.lib.1.c.1
Notiones in diuinis ſunt quinqȝ.lib.1.c.7
Nomina diuina eſſentialia ⁊ noctionalia. lib.1.c.9
Nomina diuina perſonalia.lib.1.c.12
Nomina que notificant deum in ſuis operibus.lib.1.c.14
Nola trãſumpta a creaturis.li.1.c.15.⁊.17
Nomina xp̃i diuerſa.lib.1.c.16.
Obedientia ad ſuperiorem figuratur p planetam a firmamento motum. lib.7.c.12
Obſtupeſcunt aliquorum dentes ex ſola viſione acetoſorum.lib.7.c.36
Oculi aliqui bene vident de die: aliqui de nocte.lib.7.c.83
Oculi nobis figurãt aplos.lib.7.c.83
Odit medicus medicum: figulus figulum: pictor pictorem.lib.7.c.52
Oliua nõ fructificat omni anno.lib.7.c.94
Opera ſpiritualia ſunt dulcia: ſed terrena amara ⁊ triſtia.lib.7.c.25
Ordo celorum.lib.1.c.1
Orionis ſigni celeſtis realis declaratio. lib.6.c.43
Orionis moralitas ⁊ figurat principatum dominij ſecularis pp qnqȝ.lib.6.c.44
Organizatio corpis fit p q̃tuor. libr.7.c.36
Orpheus fuit magnꝰ Philoſophus ⁊ aſtrologus.lib.7.c.49
Organũ viuũ ⁊ mortuũ differũt.lib.7.c.86
Orizon circulus habetur.lib.5.c.8
Orantes eleuant manus ad celum ⁊ quare lib.7.c.28
Oſſitant aliqui ſolum videntes alios oſſitare.lib.7.c.36
Parentes debent nutrire filios: docere: dotare: defendere: corrigere: lib.6.c.30
Pauperibus eſt ſubueniẽdum. lib.7.c.80
Pars aliquota quid ſit.lib.7.c.27
Paulus raptus eſt ad tertiũ celũ.libr.2.c.5
Paradiſus figurať per celũ.lib.5.c.4
Palma ſemp creſcit i longũ.lib.7.c.15
Pacifici ſũt aliq: alij vero cõtra. lib.7.c.40
Palee hñt effectus cõtrarios.lib.7.c.80
Peccator excitatur a xp̃o.lib.3.c.10
Peccator per baptiſmum ⁊ penitentiã redit ad innocentiam.lib.6.c.39
Peccati cã eſt amor inordinatus.lib.7.c.36
Peccatores figurãť p Capricornũ.li.6.c.32
Peccator etiam figuratur per Lunam propter quatuor.lib.7.c.77
Peccatores mundi etiam figurantur per Scorpionem.lib.6.c.23
Pedes ſunt duo: intellectus.ſ.⁊ ſenſus. lib.7.c.51
Pedes membranales ⁊ pẽnas non madefactibiles aliquibus auibus natura dedit.lib.7.c.19
Penitentia i extremis eſt difficilis: ſed poſſibilis.lib.6.c.39
Penitẽtie ſtatus figurať p piſces.li.6.c.39
Penitentie ſtatus etiaȝ figuratur per planetarũ

netarum retrogradationem: directionẽ ⁊ ſtationem.lib.7.c.9
Pena temporalis figuratur per Solem. lib.7.c.46
Philoſophi poſuerunt nouem celos ⁊ quattuor elementa.lib.1.c.1
Philoſophi antiqui multum laborauerũt pro acquirenda ſcientia.lib.6.c.9
Philoſophi antiqui aliqui poſuerunt tantum vnum celum.lib.5.c.2
Piſcium ſigni celeſtis realis declaratio. lib.6.c.36
Piſcium ſignum eſt aqueum feminineū: frigidum: mediocre: nocturnum: domus Jouis: exaltatio Veneris.⁊c.lib.6.c.37
Piſcium ſignum figurat peccatores ⁊ maxime detractores.lib.6.c.36
Piſces figurant ſtatū penitentie ex paſſione xp̄i effectum ⁊ vim habẽtẽ.lib.6.c.39
Piſcium ſignum repreſentat humanitatē xp̄i.lib.6.c.39
Piſces aliqui creſcunt in longum: aliqui in amplum.lib.7.c.15
Planeta dominus natiuitatis eleuatus in auge ſui epicicli facit longum ⁊ ſurſum aſcendere.lib.2.c.11
Planetarum in generali realis declaratio. lib.7.c.1
Planetarum motus in generali.lib.7.c.1
Planetarum motus duplex.lib.7.c.1
Planetarum coniunctio in ſignis in principio anni variat tempora.lib.7.c.1
Planetarum quidam maſculini: mali: diurni: ponderoſi: frigidi: ſicci.vbi ſupra.
Planete habent poteſtatem in generatiõe tam hoium q̃ animaliū.lib.7.c.1
Planete diſponunt vitam nati poſt natiuitatem.lib.7.c.1
Planete habent domos proprias.lib.7.c.1
Planeta directus: retrogradus: ſtationarius.lib.7.c.1
Planetarum varie virtutes.lib.7.c.1
Planetarum in generali moralitas ⁊ figurat homines in mũdo tendẽtes ad mortem.lib.7.c.2
Planete figurant vite ſpacium ⁊ proprium periodum cuiuſlibet.lib.7.c.2
Planete regunt ⁊ diſponunt omnia inferiora.lib.7.c.2
Planete nobis repreſentant tres ſectas .ſ. xp̄ianorum iudeorum ⁊ ſaracenorum. lib.7.c.3
Planete ſeptem figurant ſeptem virtutes: ſeptem dona ſpiritus ⁊ ſeptem vitia capitalia.lib.7.c.5
Planete diuerſi efficiunt in nobis aptitudines virtutū viciorum ⁊ artiū.lib.7.c.6
Planetarum coniunctionem ſequuntur diuerſi effectus ſecundum diuerſitatem locorum.i.ſignorum in quibus coniunguntur.lib.7.c.7
Planetarum circuli figurant humilitatis gradus.lib.7.c.8
Planetarū retrogradatio: directio: ſtatio figurant ſtatum penitentium.lib.7.c.9
Planeta in domo propria eſt fortior ⁊ figurat carnem in preſenti vita.lib.7.c.10
Planeta in auge vel in oppoſito augis figurat ſtatum ſuperborum.lib.7.c.11
Planete moti a firmamento figurant obedientiam ſuperioris.lib.7.c.12
Planeta in auge fortior ad operandum figurat q̄ homo remotus a terra ⁊ terrenorum contemptor eſt fortior ad operandum apud deum.lib.7.c.13
Planeta in domo propria fortior figurat xp̄m.lib.7.c.16
Planeta in auge etiam figurat iuſtos ⁊ iniuſtos.lib.7.c.15
Planeta in auge ẽt figurat xp̄m.lib.7.c.16
Planeta in gradu puteali: figurat xp̄m. lib.7.c.18
Planeta malus ad aſpectū boni bene operatur.lib.7.c.19
Planeta quõ intelligitur malus.lib.7.c.24
Planetarum curſus.lib.7.c.26
Planete diuerſi diuerſos habent effectus. lib.7.c.30

Pluuia fit tempore nebuloſo: ros tempore claro.lib.7.c.19.
Poli arctici realis declaratio.lib.6.c.40
Polus arcticus figurat virginem Mariaʒ propter nouem.lib.5.c.17
Poete pinxerunt duos deos cecos.ſ.cupidinem ⁊ fortunam.lib.7.c.57
Populus figuratur per Lunaʒ.lib.6.c.21
Predicata dicta de deo aut ſūt eſſentia aut notio: aut perſona.lib.1.c.6
Prelatus debet eſſe firmus ⁊ conſtans in in propoſito.lib.6.c.6
Prelatus debet eſſe facundus in ſermone. vbi ſupra.
Prelatus debet deffendere gregem ſibi cōmiſſum.lib.6.c.12
Prelatus bonus debet habere quinqʒ cōditiones.lib.7.c.39
Prelati habitantes in domo dei.ſ. in eccleſia debent eſſe quieti ⁊ virtuoſi: alias eccleſia deſtruetur.lib.7.c.94
Prelati eccleſiaſti iuuenes euertunt eccleſiam.lib.7.c.94
Prelatus figuratur per Iouem propter quatuor.lib.7.c.33
Prelatus ⁊ mundi proſperitas etiam figuratur per Lunam.lib.7.c.74
Prelatus eccleſiaſticus etiam figurat per Mercurium.lib.7.c.63
Prelatus malus ⁊ ſenex figuratur per Saturnum.lib.7.c.21
Prelatus ⁊ vir iuſtus figuratur per Solē. lib.7.c.42.⁊ lib.7.c.45
Prelatus vel eccleſie paſtor figurat p Taurum propter quatuor.lib.6.c.6
Predicatores vel prelati eccleſiaſtici figurātur per Sagittarium.lib.6.c.29
Prelatus vel vir iuſtus figuratur per celū decimum.lib.3.c.7
Princeps ſecularis figuratur per orionem propter quinqʒ.lib.6.c.44
Princeps vel prelatus bonus figuratur p Lunam.lib.6.c.14
Princeps debet eſſe beniuolus: benignus ⁊ clemens.lib.7.c.21 (c.21
Princeps dʒ hr̄e prudētiā ⁊ puidētiā. li.6.
Princeps debet eſſe firmus ⁊ conſtans in propoſito.lib.6.c.21
Princeps non debet tenere partem: ſed bonos exaltare: malos deprimere: vbi ſupra.
Princeps debet ſeruare iuſtitiam: que requirit tria.ſ.religionē deo: dilectionē proximo: ⁊ correctionē ſui.lib.6.c.21
Princeps debet querere proſperitatem populi.lib.6.c.21
Princeps debet habere quinqʒ cōditiones.ſ.pacientiam in aduerſis: potentiam in armis: iuſtitiam in ſubditis: prudentiaʒ in agēdis: diligētiā i cauēdis.li.6.c.44
Principes mūdi ⁊ prelati figurant p ſigna ʒodiaci.lib.5.c.13
Pre ꝑpoſitio iportat āteceſſionē. li.7.c.14
Pſallere ⁊ cantare differunt.lib.7.c.50
Proportio elemētoꝝ q̄druplex.lib.7.c.83
Primū generatū in generatione aialis eſt virtus formatiua: que eſt ſpiritus in ſemine.lib.7.c.86
Pulchritudo in hoīe fit a geminis. li.6.c.8
Qō: vtrū iſta propoſitio: deus eſt: ſit per ſe nota.lib.1.c.2 (c.5
Qō: vtrū Paulus in raptu fuit beat⁹. li.2.
Qō: quare deus voluit manſionem beatoꝝ cōſtituere in celo altiſſimo.lib.2.c.7
Qō: in q̄ pte celi ſit ſedes xp̄i.lib.2.c.8
Qō: vtrum poſt iudicium corpora ſanctoꝝ glorioſa habebunt ſitum diuerſum in celo empireo: ita ꝙ vnus ſit alio altior. lib.2.c.9
Qō: quare anguilla mortua nō aſcendit ſuperficiem aque.lib.2.c.9
Qō: vtrum ſuper xp̄m ſit aliquid de celo. lib.2.c.10
Qō: vtrum aliquis beatorum locabitur retro xp̄m in celo empireo.lib.2.c.10
Qō: vtrum xp̄s ⁊ quiliqʒ beatus ſemper in ſuo loco maneat.lib.2.c.10
Qō: quare aliqui ſunt longi: alij vero nō. lib.2.c.11

Qō:an celum empireum influat in hec inferiora.lib.2.c.12
Qō:an celū ⁊ elemēta sint spherica.li.3.c.5
Qō:quare melancolici sunt bene consiliati ⁊ bene eligunt.lib.3.c.9
Qō:quare glires in hyeme sunt macriores lib.3.c.10
Qō:a quo dormiens excitatur stante fumo vbi supra.
Qō:an liberum arbitrium absq̧ gratia resurgere possit a peccato.ibidem.
Qō:quare cornices ⁊ aues domestice dormiunt in estate.lib.3.c.10
Qō:quare homines habent palpebras inferiores pilosas.lib.3.c.10
Qō:an post iudicium cessabit motus primi mobilis.lib.3.c.11
Qō:an celū moueat̄ ab itelligētia.li.3.c.12
Qō:an celū sit simplex.lib.4.c.5
Qō:an stelle agāt i hec īferiora.lib.5.c.23
Qō:de qua patria ⁊ arte milites sint meliores.lib.6.c.25
Qō:an meliores sint rustici milites vel ciues.lib.6.c.26
Qō:an melius sit ferire cesim vel punctim.lib.6.c.27
Qō:an planete moueantur pluribus motibus.lib.7.c.4
Qō: quare aqua estiualis nō conseruat̄ in cisternis sed bene hyemalis.lib.7.c.13
Qō:quare in brutis eiusdem speciei aliqđ animal est album in principio:⁊ aliud est nigrum.lib.7.c.14
Qō:quare alique aues faciunt passagium.lib.7.c.14
Qō:quare aliqui erunt fatui ⁊ bene fortunati:⁊ econuerso.lib.vbi supra.
Qō:quare lapilli ⁊ fere omnia que inueniūtur in littore maris sunt rotunda nō aūt que in littore lacuum.lib.7.c.14
Qō:quare duorum filiorum eiusdem patris ⁊ matris: vnus est magnus: alius est paruus.lib.7.c.15
Qō:quare quidam pisces crescunt in lōgū: quidam in amplum.lib.7.c.15
Qō:quare palma semper crescit in longū.lib.7.c.15
Qō:quare vna anima melius diuinabit q̄ alia.lib.7.c.15
Qō:quare planeta in auge sui epicicli magis influit.lib.7.c.16
Qō:vnde venit exaltatio ex qua fit salsedo maris.lib.7.c.16
Qō:vn̄ pcedit appetitus exaltari.li.7.c.16
Qō:vnde fit motus cordis.lib.7.c.16
Qō:quare alique aues alte volant: alique non.lib.7.c.16
Qō:quare aliqui homines i omnibus actibus eorum semp sunt inimici.lib.7.c.17
Qō:vtrū i celo sint mot⁹ ɔtrarij.lib.7.c.17
Qō:quare inter canes naturaliter sunt inimicitie.lib.7.c.17
Qō:quare hoīes potius se exponunt morti q̄ iniuste subijci.lib.7.c.17
Qō:quare homo solus naturaliter sedet.lib.7.c.17
Qō:quare dextera est magis mouens q̄ sinistra.lib.7.c.17
Qō:quare aliqui sunt boni simiatores.lib.7.c.17
Qō:quare aliquando homo est tristis ⁊ nescit causam.lib.7.c.18
Qō:quare granum frumenti est viscosum ⁊ mica panis.vbi supra.
Qō:quare cū corpora celestia luceāt: stelle nunq̄ perdūt lumē: Luna vero aliqñ perdit secundū nostrū aspectū.lib.7.c.18
Qō:quare leo ad venationem palam egredit: pardus vero furtim: vbi supra.
Qō:quare planeta malus bene operat̄ ad aspectum boni.lib.7.c.19
Qō: q̄re aliq hn̄t visum acutum.lib.7.c.19
Qō:quare qñ apparet cometa argētea: est signum fertilitatis.lib.7.c.19
Qō:quare ros fit tēpore claro: pluuia vero tempore nebuloso.vbi supra.
Qō:quare quidam anni sunt nebulosi cum multa pluuia.vbi supra.

Queſtio quare natura aliquibus auibus dedit pedes membranales ⁊ pennas nõ madefactibiles: vbi ſupra.
Queſtio quare predicte aues querunt cibũ in aqua. vbi ſupra.
Queſtio quare datum eſt animali vt videat. lib.7.c.19
Queſtio quare naſcentes octauo mẽſe moriuntur. lib.7.c.25
Queſtio quare fructus in autũno ſunt dulciores ꝙ̃ in eſtate. lib.7.c.25
Queſtio q̃re cor habet carnes magis ſpiſſas ꝙ̃ alie partes: vbi ſupra.
Queſtio quare aurum plus ponderat quã ferrum. lib.7.c.25
Queſtio quare in aliquibus terris tantum naſcuntur ſpine. lib.7.c.25
Queſtio quare natura facit hominẽ rectũ lib.7.c.25
Queſtio quare vrſa quadraginta diebus ⁊ noctibus dormit. lib.7.c.27
Queſtio quare duorum fratrum vnus eſt bonus alius malus. lib.7.c.27
Queſtio quadrageſima vnde eſt. li.7.c.27
Queſtio quare nati ſub Saturno habent manus turpes. lib.7.c.28
Queſtio quid primo generatur in animalibus. lib.7.c.28
Queſtio quare aliqui filij ſunt ſimiles parentibus. lib.7.c.28
Queſtio quare orare volentes eleuant manus ad celum. lib.7.c.28
Queſtio quare quidam anni ſunt fertiles ⁊ quidam ſteriles. lib.7.c.24
Queſtio quare quidam habent vnges magis ſubtiles ꝙ̃ alij. lib.7.c.34
Queſtio vnde habet membrum ꝙ aliquando paraliſetur. lib.7.c.34
Queſtio quare examen apum ſine rege dicitur perire. vbi ſupra.
Qõ quare hõ poteſt peccare: vbi ſupra.
Qõ quare oẽs fructus exceptis vnis ſeparantur ab arboribus ⁊ cadunt. vbi ſupra.
Queſtio quare illo anno quo regnat Mars ſiunt prelia ⁊ mortes: quando vero regnat Juppiter multiplicantur viuentia. lib.7.c.35
Queſtio cum in viuentibus ſint partes diuerſarum naturarum .i. caro. os: nerui: quomodo poſſunt viuificari vna vita. lib.7.c.35
Queſtio cum elemẽta ſint 3ria quõ poſſit cõiungi ad vitã vnius. lib.7.c.35
Queſtio q̃re Sole exiſtẽte in Ariete Tauro ⁊ geminis renouantur omnia inferiora. lib.7.c.35
Queſtio quare omnia animalia mutant pilos preter hominem. lib.7.c.35
Qõ q̃re oĩa viuẽtia indigẽt eſca. lib.7.c.36
Queſtio quare aliqui ſolũ videntes acetoſa coꝝ dẽtes obſtupeſcunt. vbi ſupra.
Queſtio quare approximans ſano nõ ſanatur: ſed approximans infirmo infirmatur. lib.7.c.36
Qõ q̃re videntes alios oſcitare oſcitãt. lib.7.c.36
Queſtio quis maior eſt iudicandus: Aurelius an Alexander. vbi ſupra.
Queſtio quomodo factum fuit diluuium aque tempore Noe. lib.7.c.36
Queſtio cur Sol non facit mirabiles effectus ſicut alij planete. lib.7.c.36
Queſtio quare filij aliquando aſſimilãtur parentibus. lib.7.c.36
Qõ q̃re aliqñ vẽtus pr̃is ẽ pfecta. lib.7.c.36
Queſtio quare animalia parui corporis ſũt generatiua multorum filiorum: ſed magni corporis non. lib.7.c.36
Queſtio quare inter homines aliq̃ ſunt pacifici. aliqui vero non. lib.7.c.40
Queſtio quare quedã aĩalia cõgregatim viuunt quedam ſolitaria. lib.7.c.40
Queſtio quare in eadẽ ſpecie maſculi habent barbam: femelle non. lib.7.c.40
Queſtio quare aliqui naſcũtur parui ⁊ debiles corpore: aliqui econtra. lib.7.c.40
Qõ q̃re vnus mõs ẽ maior alio. lib.7.c.41
Queſtio quare montes habent paucas herbas ſed virtuoſiores. vbi ſupra.

Qō q̃r lepores ſ vallib⁹ ciſto capiūt.l.7.c.41
Qō quare in eſtate multe febres ſunt ⁊ nō ita periculoſe i hyeme vero pauce ſed periculoſe.lib.7.c.49
Qō quare a pleyade vſq; ad ocſirū īfirmitates ſunt periculoſe.vbi ſupra.
Qō quare natura in hyeme q̃uis fortis ſuccumbit febri.vbi ſupra.
Qō quare ignis nō poteſt corrumpi: ⁊ alia ſic.lib.7.c.49
Qō quare criſes ſemp ſunt in ſeptē.vbi.ſ.
Qō quare aues in hyeme tacent: in vere cātant.lib.7.c.50
Qō qs eſt nobilior viſus in nā.lib.7.c.50
Qō quare aliqui naſcuntur debiles in vno pede.lib.7.c.51
Qō quare omnia animalia in eorum motu primo preponunt caput.vbi ſupra.
Qō quare aues viuētes de rapina ſunt melioris viſus.lib.7.c.51
Qō quare animalia habentia ſtrictum pectus ſunt velocioris curſus.vbi ſupra.
Qō cum celū continue moueatur: cur nō fatigatur.lib.7.c.51
Qō quare aliq nāſr amicant.lib.7.c.52
Qō quare apes ⁊ formice congregatim viuunt.vbi ſupra.
Qō quare coniunctio Solis cum Luna facit influentia pluuiarum.vbi ſupra.
Qō quare omnes aues nocturne exiſtentes ſub dominio Lune ſūt rapaces ⁊ inimice aliis.lib.7.c.52
Qō quar̄ boies q ſūt ꝑpe aqlonē ⁊ auſtꝝ ſūt quaſi fere crudeles.vbi ſupra.
Qō cū amor regat omnia: cur homines exceſſiue amantes macreſcunt ⁊ ſubtiliantur.lib.7.c.52
Qō quis plus amat maſculus aut femina. vbi ſupra.
Qō q̃re plures ſunt mali q̃ boni.lib.7.c.52
Qō quare aīalia pinguia cū nō ſint ꝓlificatiua: nō ſunt amatiua.lib.7.c.52
Qō vtrū ſanguis xp̄i fuſus in paſſione fuerit ſufficiens cauſa delectionis culpe nature humane.lib.7.c.52
Qō quare medicus odit medicū: figulus figulum: pictor pictorem.vbi ſupra.
Qō cum omnia animalia parua in etate cōmuniter habeant vocem acutam magis q̃ magna: cur oppoſitum eſt inutilis. vbi ſupra.
Qō quare angeli ꝓ maiori parte apparuerunt laudantes deum.lib.7.c.55
Qō cū terra ſit elementum vilius ceteris: cur in ea inueniuntur lapides precioſi ⁊ virtuoſi.lib.7.c.55
Qō q̃re ps dextra ē virtuoſior.lib.7.c.55
Qō quare Venus ⁊ Mercurius currunt q̃tum Sol.lib.7.c.61
Qō quare cor noſtrum eſt figure pinealis. lib.7.c.61
Qō quare in eſtate fiunt coruſcationes ⁊ fulgura.lib.7.c.61
Qō q̃re q̄dā aīalia deciſa viuūt. lib.7.c.61
Qō quare aliqui ſunt naturaliter fornicarij: qui q̃uis pulchras habeant vxores: ſe tamen miſcent cum ſeruis ⁊ ancillis. lib.7.c.62
Qō quare ille nouem ſtelle in Scorpione dicuntur corona.vbi ſupra.
Qō quare Leones poſt quinquennium ⁊ non ante habent coronam.vbi ſupra.
Qō quare in eadem ſpecie quedam aīalia ſunt fortiora aliis: vbi ſupra.
Qō quare quedam corpora poſſunt diuidi ſecundum omnem dimenſionē: vt viciū: quedam vero ſolum ſecundum vnam vt ligna.lib.7.c.62
Qō quare aliqui ſunt ſubtilioris ingenij: alij groſſioris.lib.7.c.66
Qō vtrum ſine diuina illuſtratione poſſit ſciri aliquod verum.vbi ſupra.
Qō quare lixiuium recipit oleum ⁊ corrūpit.vbi ſupra.
Qō quare corpora damnatorum poſt iudicium non conſumentur.lib.7.c.79
Qō quare tertiana terminatur in quatuordecim diebus.lib.7.c.80

Qō:quare ſaphirus orientalis attrahit pa
leam.lib.7.c.80
Qō: quare palee habent effectus contra=
rios.lib.7.c.80
Qō:vtrum dolor vel timor plus vincāt ho
minem ꝙ̄ amor.vbi ſupra.
Qō:quare aliqui naſcuntur amentes aliq̄
ſapientes.lib.7.c.81
Qō:quare aues loquūtur ⁊ non beſtie:ſed
ſolum pigmei.vbi ſupra.
Qō:quare aliqui ſunt bene recti:aliqui in=
clinati.lib.7.c.81
Qō:quare rami arboꝝ ſunt virētes.vbi.ſ.
Qō:quare non ſolum inter homines vnus
eſt aſtutior alio: ſed etiā inter bruta vnū
melius nouit alio.lib.7.c.81
Qō:bene fortunati a quo mouent̄.li.7.c.81
Qō:vtrū dona ſcti ſpūs ſint ꝟtutes.vbi.ſ.
Qō:quare cancrilia in plenilunio ſunt me=
liora.lib.7.c.82
Qō:quare aer paludoſus in hyeme eſt fri=
gidus in eſtate calidus.lib.7.c.82
Qō:quare elementa perdunt ſuas propꝛie
tates: ⁊ non ignis:vbi ſupra.
Qō:quare animalia exanguia magis ſubij
ciuntur lune ꝙ̄ alia.lib.7.c.83
Qō:quare homo magis infirmatur ꝙ̄ bru
ta.lib.7.c.83
Qō:quare accidunt hominibus infirmita
tes corporis.lib.7.c.83
Qō:quare caput ⁊ cauda draconis euntes
ad leonem replent aerē flāmis.li.7.c.86
Qō:cur Sol in eſtate cū ſit a nobis remo
tior magis calefacit.vbi ſupra.
Qō:quomodo intellectus per phantaſma
ta intelligit.lib.7.c.83
Qō:quare ſecunde ſtelle.i.comete ſignifi=
cant viſiones mirabiles magis ꝙ̄ alie ſtel
le.lib.7.c.93
Qō:quare perfecta viſio hominis reſpon=
det viſui ⁊ non tactui:vbi ſupra.
Qō:quare Luna de nocte nobis lucens: in
e.lyſii facit tenebras:vbi ſupra.
Qō:quare antiqui patres non potuerunt
videre viſionem dei.lib.7.c.94
Qō:quare quando appat ēt comete: fiunt
terremotus.vbi ſupra.
Qō:quare oliue non omni anno fructifi=
cant.lib.7.c.94
Qō:quare alique arbores in hyeme pdunt
frondes: oliue nō: ⁊ valet pro ſancto Ni
colao.lib.7.c.94
Quartana ſemp eſt in Leone.lib.7.c.49
Religioſus ⁊ vir perfectus figuratur per
celum ſtellatum.lib.5.c.2
Religio figuratur per galaxiam: propter
tria.lib.5.c.19
Religioſorum ſtatus figuratur per Leo=
nem propter quatuor.lib.6.c.15
Religioſus debet eſſe domus ⁊ templum
dei deo dedicatus.lib.6.c.15
Religioſus debet habere dominiū ſui cor
dis ⁊ ipſum offerre deo.vbi ſupra.
Religioſus debet ſeruare obediētiam pau
pertatem ⁊ caſtitatem:vbi ſupra.
Religioſus debet incendi feruore charita=
tis ſicut fornax.lib.6.c.15
Religioſus debet in ſua religione perſeue=
rare.lib.6.c.15
Ratio recta vocatur prudentia.lib.7.c.67
Rationale per eſſentiam ⁊ per participatio
nem.lib.7.c.83
Radius triplex.lib.7.c.98
Radius ſignificat verbū dei.lib.7.c.98.
Raptus pauli ad tertium celum.lib.2.c.5
Rami arborum ſunt virentes.lib.7.c.81
Rectus factus eſt hō a natura.lib.7.c.25
Recti ſunt aliqui:aliqui vero inclinati.
lib.7.c.81
Recordar̄ nouiſſimoꝝ p deſuetis.li.7.c.67
Renouatio anni figuratur per Arietem.
lib.6.c.3
Reges ⁊ omnes regentes figurantur p Li
bram propter quatuor.lib.6.c.21
Romani in capite anni ſacrificabāt deo Ja
no qui erat bifrons.lib.7.c.67
Ros fit tempore claro:pluuia tempore ne
buloſo.lib.7.c.19

Sacerdos

Sacerdos vel prelatus tam vita q̃ doctrina defendere debet gregem ſibi cõmiſſum.lib.6.c.12
Sacerdos debet eſſe exaltatio dei omnipotentis.lib.6.c.12
Sacerdos debet habere vitam ordinatam ꝛ honeſtam conuerſationem.lib.6.c.12
Sacerdos debet nutrire: diligere: defendere filios ſpirituales.lib.6.c.12
Sacerdos debet recedere a vanitatibus: ꝛ a vanis ſermonibus: a diuitijs: a conuiuijs: a tabernis: ꝛ a lariuijs.lib.6.c.12
Sagittarij ſigni celeſtis realis declaratio. lib.6.c.28
Sagittarius eſt ſignum igneum: maſculinum: mediocre: diurnũ: domus Iouis: exaltatio caude draconis.lib.6.c.29
Sagittarius ſignificat predicatores vel prelatos eccleſiaſticos. vbi ſupra.
Sagittarius figurat ſtatum coniugalem propter quatuor.lib.6.c.30
Saturni motus.lib.7.c.1.ꝛ lib.7.c.20
Saturni moralitas ẽm poetas.lib.7.c.21
Saturnus figurat tempus quatuor habẽs filios. vbi ſupra.
Saturnus fuit Rex Crete: ꝛ figurat aliquem malum prelatum.lib.7.c.21
Saturnus primus docuit italos ſeminare lib.7.c.20
Saturnus figurat tyrannos ꝛ ſacietatem. lib.7.c.21
Saturnus etiam figurat voluptuoſum. lib.7.c.21
Saturni nature declaratio ſecũdum aſtrologos.lib.7.c.22
Saturni moralitas: ꝛ figurat bonos viros pios.lib.7.c.23
Saturnus etiam figurat virum iuſtum. vbi ſupra.
Saturnus eſt planeta maliuolus: frigidus ſiccus: nocturnus: ponderoſus: palidus retrogradus: a terra remotiſſimus: ꝛ figurat peccatores ꝛ maxime diuites. lib.7.c.23
Saturn⁹ ẽt figurat bonos ſenes. vbi ſupra.
Saturnus etiã figurat auaros. vbi ſupra.
Saturnus quoq; figurat diabolum. lib.7.c.23.ꝛ lib.7.c.34
Saturni malicia tẽpat̃ p Iouẽ.vbi ſupra.
Saturnus in triginta annis complet curſum ſuum: vbi ſupra.
Saturnus etiam figurat voluptuoſus propter quatuor.lib.7.c.24
Saturn⁹ quõ intelligit̃ malus.libr.7.c.24
Saturnus occidit natum octauo menſe: moralitas.lib.7.c.25
Saturn⁹ figurat pctm̃ accidie: pp tria. li.7.c.25
Saturnus dominatur primo menſe generationis nati.lib.7.c.27
Saturnus facit manus turpes. lib.7.c.28
Saturni enigma ꝛ figurat inuidiã.li.7.c.29
Sãctificatio vginis Marie duplex.li.7.c.14
Sanctorum aureole figurantur p coronas luminarium pp tria.lib.7.c.87
Sctõꝝ vita figurat̃ p iridẽ pp qnq;.li.7.c.89
Sanctorum corpora poſt reſurrectionẽ habebunt diuerſum ſitu3 in celo. lib.2.c.9
Scti figurant̃ p ſtellas pp ſex.lib.5.c.16. ꝛ iterũ pp.20.cõditiones.lib.5.c.21
Salſedo maris vnde procedit.lib.7.c.16
Saphir⁹ oriẽtalis attrahit paleã. li.7.c.80
Saraceni multa ꝯfitent̃ de xp̃o.lib.7.c.3
Scientia eſt hois ꝓpria pfectio.lib.6.c.9
Scorpij ſigni celeſtis realis declaratio. lib.6.c.22
Scorpio eſt ſignũ aqueũ frigidũ: fixũ: nocturnũ: domus Martis: nullius exaltatio.ꝛc.lib.6.c.23
Scorpio figurat mũdi pctõres.lib.6.c.23
Scorpio ẽ dom⁹ Martis: ẽ de triplicitate Martis in nocte: eiuſdẽ eſt pma facies: eiuſdẽ eſt terminus.lib.6.c.24
Scientia dei cõmunicatur in corruptibilibus.lib.7.c.66
Scientia acquiſita fuit ab antiquis magno cum labore.lib.6.c.9
Sciri aliquid non poteſt ſine diuina illuſtratione.lib.7.c.66

Senſibus diuerſis diuerſa attribuuntur elementa.lib.7.c.41
Sedere ſoli homini nãlr ɔuenit.lib.7.c.17
Secte tres.ſ.xpianoꝝ:iudeoꝝ: ⁊ ſaracenorum figurantur per planetas.lib.7.c.3
Senex bonus figuratur per Saturnum. lib.7.c.23
Separantur fructus ab arboribus ⁊ cadũt non autem vue.lib.7.c.34
Simiatores aliq ſunt a natura.lib.7.c.17
Similitudo filioꝝ ad parẽtes vnde procedit.lib.7.c.28.⁊ lib.7.c.36
Signa zodiaci figurant duodecim fructus ſpiritus.lib.5.c.20
Sõnus eſt dimidiũ vite.lib.3.c.10
Solis motus.lib.7.c.1.⁊ lib.7.c.43
Solis moralitas ſecundum poetas ⁊ figurat viꝝ iuſtũ ⁊ ꝑlatũ.lib.7.c.42
Sol etiam figurat appolinem quoddam ydolum.lib.7.c.42
Sol figurat xpm ſolem iuſtitie.lib.7.c.42
Solis natura ⁊ proprietates.lib.7.c.44
Sol eſt planeta fortunatus: ſed ex ɔiũctione mali fit malus: ⁊ figurat hominez iuſtum vel prelatum.lib.7.c.45
Sol eſt oculus mundi ⁊ figurat deuz xpz. lib.7.c.45
Sol etiam figurat prelatum propter vndecim conditiones.lib.7.c.45
Sol eſt principium luminis ⁊ caloris: ⁊ ꝑmo figurat deum hominem: ſecundo virum iuſtum: tertio combuſtionem pene temporalis: quarto gloriam mondialem lib.7.c.46
Sol excedit alia corpora celeſtia ſ quatuor ⁊ figurat xpm.lib.7.c.47
Sol figurat virginez Mariã propter octo lib.7.c.48
Sol ſanat febrẽ ⁊ figurat xpm. libr.7.c.49
Sol facit cantare aues.lib.7.c.50
Sol cum Marte debilem facit in vno pede lib.7.c.51
Sol cum Luna coniunctus figurat diuinitatem cum humanitate.lib.7.c.52
Solis coniunctio cum Luna facit influentiam pluuiarum.lib.7.c.52
Solis eclypſis figurat ignorantiam vel errorem rationis.lib.7.c.53
Solis enigma figurat ſuperbiã.lib.7.c.54
Sol poteſt figurare ſãctũ Jacobũ.li.7.c.55
Sol xps eſt laudandus.lib.7.c.55
Sol etiam figurat natiuitatẽ virginis Marie propter ſeptem.lib.7.c.56
Sol eſt nobilis materie ⁊ forme. ipermiſcibilis: pulcherrimus: luminoſus: incomprehenſibilis: fructuoſus: vniuerſaliſſimus.lib.7.c.56
Sol in Ariete ⁊ Tauro renouat inferiora lib.7.c.35
Sol in eſtate a nobis remotior magis calefacit.lib.7.c.86
Sphere octaue motus.lib.1.c.1
Sphere diffinitio.lib.3.c.2
Shere figura.lib.3.c.3
Sphere moralitas: ⁊ figurat deũ.lib.3.c.4
Sphera figurat viꝝ ꝑfcm̃ pp q̃nqz.li.3.c.4
Sphericum ⁊ rotundũ differunt.lib.3.c.5 ⁊ multa ibi de celis ⁊ elementis.
Spiritus cõplantatus de natura ignis eſt principium vite animalium.lib.7.c.50
Sponſus ⁊ ſponſa promittunt fidelitatẽ ⁊ ſeruantes coronabuntur.lib.7.c.62
Stellarum natura ⁊ motus.lib.5.c.15
Stellaruz moralitas ⁊ figurant ſanctos ꝓpter ſex.lib.5.c.16
Stelle etiam figurant ſanctos propter.20. conditiones.lib.5.c.21
Stelle agunt in hec inferiora.lib.5.c.23
Stelle ſunt in ſeptem planeta differentia: ⁊ de earum numero.lib.5.c.24
Stelle nunq̃ perdunt lumen: Luna vero ſic quo ad nos.lib.7.c.18
Stelle nouem in Scorpione dicuntur corona.lib.7.c.62
Stephanus fortis ⁊ conſtans fuit in celo coronatus.lib.7.c.62
Studium antiquorum pro acquirenda ſcientia.lib.6.c.9

Surgere ē eleuare totū corpus.li.7.c.13
Subſtantia mouens orbem ſtat in puncto orientis.lib.7.c.28
Superbi ⁊ peccatores figurantur per Capricornum.lib.7.c.32
Superbia figuratur per cometaz propter quatuor.lib.7.c.92
Superborum ſtatus figuratur per planetam in auge vel oppoſito augis.li.7.c.11
Supbia etiā figurať p Solem.lib.7.c.54
Superbi peccatores ac diuites figurantur per Taurum.lib.6.c.5
Surgere a culpa nemo poteſt ſine gratia. lib.3.c.10
Tauri ſigni celeſtis deſcriptio ⁊ natura. lib.6.c.4
Taurus figurat potentes ſuperbos ac diuites.lib.6.c.5
Taurus ēt figurat iuſtos ⁊ pfectos.vbi.ſ.
Taurus figurat paſtorem eccleſie vel prelatum:propter quatuor.lib.6.c.6
Taurus ē domus Veneris: exaltatio Lune:ſignum fixum.⁊c.vbi ſupra.
Terra habet ſiccitatem dominantem: ⁊ frigiditatem cōcomitantem.lib.1.c.1
Terra licet vilis: generat tamen lapides p̄cioſos.lib.7.c.55
Terremotus fit per cometam.lib.7.c.94
Tertiana ſubuenitur a Luna.lib.7.c.80
Tertiana terminatur in.14.dieb⁹.vbi.ſ.
Tempus non debet vendi.lib.6.c.36
Timor ſeruilis ⁊ filialis habeť.lib.7.c.80
Tyrannus figurať p Saturnū.lib.7.c.21
Tyranni ⁊ principes bellicoſi figurantur per Martem.lib.7.c.38
Triſtatur aliquando homo ⁊ neſcit cauſā. lib.7.c.18
Truncatio capitis eſt Mercurio cōiuncto capiti algoli.lib.7.c.79
Turpitudo manuum fit per Saturnum. lib.7.c.28
Veritas debet eſſe in doctore ⁊ predicatore.lib.6.c.9
Veneris motus.lib.7.c.1.⁊ lib.7.c.58
Veneris moralitas ſecundum poetas ⁊ figurat vitam voluptuoſam.lib.7.c.57
Veneris natura ⁊ proprietates.lib.7.c.59
Venus figurat beatam virginem ⁊ virum perfectum.lib.7.c.60
Venus ⁊ Mercurius currunt ſicut Sol. lib.7.c.61
Velocitas celi decimi figurat xp̄z.li.3.c.10
Verbum dei dicitur lumē propter ſeptez. lib.7.c.98
Virginitas vim habet aduerſus demones: mundum ⁊ carnem.lib.6.c.3
Virgo debet Jeſum Chriſtum i corde ſuo exaltare.lib.7.c.3
Virginitas eſt exaltatio multiplicis honoris.lib.6.c.3
Virginitas figuratur per arietem propter quatuor.lib.6.c.3
Virginis ſigni celeſtis realis declaratio. lib.6.c.16
Virgo eſt ſignum terreum:frigidum:mediocre ⁊c.lib.6.c.17
Virgo ſignum figurat virginem mariam. lib.6.c.17
Virgo eſt domus Mercurij ⁊ eius exaltatio ⁊c.lib.6.c.18
Virgo figurat bonū legiſtam.lib.6.c.18
Virtutes ſunt connexe:ſed actus ſeparantur.lib.7.c.81
Virtutes morales ⁊ theologice figurantur per arcturum.lib.6.c.42
Virtutes ſeptem figurantur per ſeptem planetas.lib.7.c.5
Virtutum aptitudines ⁊ vitiorum ⁊ artiū inſūt nobis ex diuerſis plāetis.lib.7.c.6
Virtus formatiua que eſt ſpiritus in ſemine:eſt primum generatum in generatione animalis.lib.7.c.86
Virtus nutritiua habet quatuor partes. lib.7.c.83
Vir perfectus dicitur lux ⁊ ſtella:quia habet proprietates lucis.lib.7.c.96
Vir perfectus figuratur p Arietē.li.6.c.2
Vir perfectus etiam figuratur per ſignuz

geminorum.lib.6.c.8.⁊ lib.7.c.32
Uiri perfecti ⁊ iuſti figurantur per circulationem decimi celi.lib.3.c.9
Uiri pleni ſapientia ſpirituali figurant̄ ꝑ criſtallinum.lib.4.c.3
Uiri iuſti etiam figurantur per Martem. lib.7.c.41
Uir perfectus figuratur per ſpheram propter quinqꝫ.lib.3.c.4
Uir iuſtus etiam figuratur per Solem. lib.7.c.46
Uir iuſtus ⁊ perfectus figuratur per Taurum.lib.6.c.5
Uiri iuſti ⁊ boni etiaꝫ figurantur per Saturnum.lib.7.c.23
Uires naturales inſunt nobis a natura. lib.7.c.81
Uiſio perfecta requirit quatuor.lib.7.c.50
Uiſus acutus vnde ineſt aliquibus. lib.7.c.19
Uiſus in natura quis eſt nobilior. lib.7.c.50
Uiſio perfectior eſt q̄ȝ tactus.lib.7.c.93
Uidere dei viſionem non potuerunt antiqui patres.lib.7.c.94
Uita preſens comparatur nocti.lib.7.c.83
Uita actiua figuratur per Lunaꝫ propter quatuor.lib.7.c.78
Uicia ſeptem figurantur per ſeptem planetas.lib.7.c.5
Uiuentia omnia indigent eſca.libr.7.c.36
Unitas fratrum eſt iocunda.lib.7.c.35
Uoces mortue ⁊ viue faciunt vnum. lib.7.c.50
Uolant alique aues alte:alique non. lib.7.c.16
Uoluptuoſus figuratur per Saturnum: lib.7.c.21
Uoluptuoſa vita figuratur per Ueneręꝫ. libr7.c.57
Urſa dormit.40.diebus ⁊.40. noctibus. lib.7.c.27
Uue non ſeparantur a trunculis ſuis. lib.7.c.34
Xp̄s Ieſus eſt ſuſtentator fortiſſimus: conſolator mitiſſimus : ⁊ premiator ditiſſimus.lib.1.c.21
Xp̄i humanitas fuit exaltatio beniuolentie: benignitatis ⁊ dilectionis.lib.6.c.39
Xp̄i benignitas peccatores ſuſtinet : expectat: peccata dimittit: penitentibus gratiam infundit.lib.6.c.39
Xp̄s Ieſus eſt dominus deſideriorum noſtrorum: ⁊ miſeretur cui vult: ⁊ indurat quem vult.lib.6.c.39
Xp̄s Ieſus eſt principium vite ſpiritualis: eſt etiam equalis patri.⁊c.lib.7.c.47.
Xp̄s Ieſus eſt media perſona : ⁊ lux illuminans omnia.lib.7.c.61
Xp̄s Ieſus fuit magnus medicus. lib.7.c.83
Xp̄s ſuper diſcipulos ſuos miſit ſpiritum ſanctum.lib.7.c.86
Xp̄s figuratur per velocitateꝫ celi decimi. lib.3.c.10
Xp̄s etiam figuratur per caput ⁊ caudam draconis.lib.7.c.86
Xp̄s figuratur per cometam que ſignificat mira.lib.7.c.93
Xp̄s Ieſus figuratur per Lunam lib.7.c.79
Xp̄s Ieſus dicitur lux propter quatuor. lib.7.c.97
Xp̄s Ieſus excitat peccatores.lib.7.c.10
Xp̄i Ieſu humanitas figuratur per piſces. lib.6.c.39
Xp̄s Ieſus figuratur per planetam fortiorem in domo propria.lib.7.c.14
Xp̄s Ieſus figuratur per planetam in auge.lib.7.c.16
Xp̄s Ieſus figuratur per planetam in gradu puteali.lib.7.c.18
Xp̄i Ieſu ſedes in qua parte celi ſit. lib.2.c.8
Xp̄i Ieſu ſanguis fuit cauſa ſufficiens delendi culpam.lib.7.c.52
Xp̄s Ieſus figuratur per Solem. lib.7.c.42

Xp̄s Jeſus eſt oculus mundi ⁊ figuratur per Solem.lib.7.c.45
Xp̄s Jeſus etiam figuratur per Solem. lib.7.c.46.⁊ lib.7.c.49
Xp̄ianus ſpretis mundialibus debet querere regnum dei.lib.2.c.11
Yeſus vide ſupra imediate in verbo xp̄s yeſus.⁊ in littera.J.
Yſoperimetrales figure quid ſint. lib.3.c.5
Zodiacus diuiditur in duodecim ſigna: ⁊ figurat duodecim articulos fidei. lib.5.c.12
Zodiaci duodecim ſigna figurant duodecim Apoſtolos.lib.5.c.12
Zodiaci ſigna ſunt prelati vel principes mūdi.lib.5.c.13
Zodiacus circulus.lib.5.c.10
Zodiaci duodecim ſigna figurant duodecim fructus ſpiritus.lib.5.c.20

Fratris Franciſci de Caſtrocaro Prouinciæ Bononiæ, Authoris diſcipuli exaſticon.

Deſcribent alii motus, & ſydera cœli,
Humaniſq; oculis pene uidenda dabunt
Sed uulgata ferent, & non ignota legenti
Amplius, aut miris inuenienda modis
At nouus hic ſcriptor reſerat penetralia ſummi
Diuerſa nimium, ſed ratione poli
Signaq; zodiaci, atq; errantia ſydera ſeptem
Haud ullo ueterum ſic retegente docet
Inſpice, mox dices, æquuſq; fatebere lector
Diuinum ac miræ fertilitatis opus.

Celiloquium Morale. P. Fratris Alberti Marcheſij ex Sichis de Cottignola ordinis Minorum de obſ. Regu. Sacre Theologie ac Artium Lectoris peritiſſ.

Celiloquij Moralis Libri primi Caput primum.

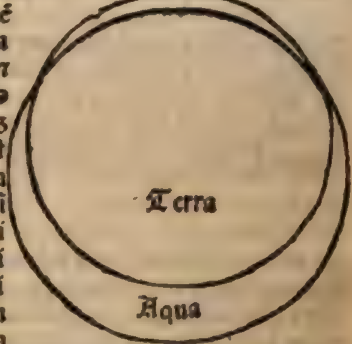
¶ De numero ⁊ ordine celorum in generali: ad quē numerū peruenerūt Phi: ⁊ vltra ⁊ ſupra Theologi reuelatione ⁊ doctrina dei. Cap. I.

Omnium rerum perſcrutatores philoſophi nouem celos poſuerūt: ac quatuor elementa. Incipiendo igitur a parte inferiori verſus nos: dixerūt terrā eſſe: ⁊ dixerunt eā eſſe ſphericam vel rotundā: cuius rotunditatē probauerūt rōibus geometricis per aſpectū ad celū: ⁊ ad lineā equinotialē celi: ⁊ hoc maxime in partibus Indie in quadam ciuitate que vocatur Arim: que diſtat ab oriente nonaginta gradibus: a gadibus Alexandri: ⁊ nonaginta gradibus: a gadibus Herculis ab occidēte: ⁊ nonaginta gradibus a Polo arctico: ⁊ nonaginta a Polo antarctico: ita ꝙ ciuitas illa rōe geometrica ꝓbatur eſſe in medio terre diſtans equaliter a quatuor angulis equalibus celi: ⁊ habitatores illius loci veniendo verſus ſeptētrionem: per dietā: perpendūt Polū arcticū eleuari ſup orizōtem coꝝ: ⁊ quātum eleuatur eis veniendo verſus ſeptentrionē tantū antarcticus eis deprimitur: vt patet in hac figura ſequenti. ꝙ ſi plana eēt terra ⁊ non rotūda equaliter viderentur ſtelle ab habitātibus ſupra terrā in quacūq; regione eēnt: ſz de hoc diffuſius dicetur infra: cū de terra erit ſermo.

¶ Notandū eſt aūt de gadibus Alexādri ⁊ Herculis ſupradictis: ꝙ gades idē ſunt ꝙ termini: quos terminos ſeu gades Alexāder: tēpibus quibus debellauit orientem: poſuit in fine terre habitabilis verſus orientē iuxta mare. vz orietale ſub linea eccliptica de cōſilio peritoꝝ in arte aſtrologie. ⁊ fecit idē Alexāder ibi fieri in littore illius maris turrim altā: q̄ eſt ſignum memorie ꝑpetue: ⁊ ſignum diſtātie a medio terre: vt ſupra deductū ē. pariformiter Hercules bellās i Hyſpania: poſtq̄ deuicit reges illaꝝ partiū vz finiū Hyſpanie ⁊ fuit dñs Hyſpanie: fecit fieri de ꝯſilio peritoꝝ i aſtris iuxta mare ⁊ hoc ſub linea eccliptica

turriſ quādā quā appellauit Gades a pte vз occidētis: ita ꝙ nō erat vltra loc⁹
terre habitabilis (⁊ hoc tūc ſcꝫ coꝝ opinionē: qꝛ nunc inuēta ē vltra equinoctialē
terra q̄ dr̄ mūdus nouus) ⁊ manet illa turris vſqꝫ i hodiernū diē ⁊ vocat̄
2 ab icolis illius terre: turris herculis. Poſt terrā dixerūt phi eē aquā et ꝑ
tēdētē figurā ſphericā vl̄ rotūdā: cui⁹ rotūditatē ꝓbauerūt pariformiter
ꝑ aſpectū ad celū. Quotidiana nēpe ē nautaꝝ expiētia: ꝙ q̄to plus alicui
poloꝝ vicinēt: tāto magis ipē eiſdē eleuat̄: ⁊ q̄to magis elogāt̄: tāto plus
depꝛimit̄. Jpa tn̄ aq̄ nō ē pfecte ſpherica vl̄ rotūda: ſꝫ figur̄ ſemicircularis
vt i hoc exēplo hic. Miraculoſe nāqꝫ terra i vna pte eleuat̄ ꝓp vitā aiantiuꝫ
3 hn̄dā vel tuēdā. Sup aquā poſuerunt
4 aerē ⁊ ignē et rotūdaꝝ figuraꝝ: q̄ elemē
ta q̄tuoꝛ rotūda ſūt ꝓp celoꝝ rotūdita
tē: ne vacuū (qđ nā abhorret) pōeret̄: ⁊
ineſt rotūditas ⁊ ſphericitas ipis celis
⁊ oib⁹ elemētis: pncipalr̄ ad repn̄tādūꝫ
pfectionē ⁊ ſimplicitatēꝫ creatoꝛis. Eſt
n. figura rotūda ⁊ ſpherica oīuꝫ figura
rū pfectiſſima: capaciſſima: ⁊ ſimpliciſſi
ma. Et ē ſciēdū ꝙ terra i oꝛdine iferioꝛi
hꝫ ſiccitatē dn̄antē ⁊ frigiditatē ꝯcomi
tatē. Aq̄ hꝫ frigiditatē dn̄antē ⁊ hūidi
tatē ꝯcomitātē. Aer hꝫ hūiditatē dn̄an
tē: ⁊ caliditatē ꝯcomitatē. Jgnis hꝫ ca
liditatē dn̄antē ⁊ ſiccitatē ꝯcomitātē. Ex quo pꝫ ꝙ vnū q̄dqꝫ elemētoꝝ ſi
bi ꝓpinquo aſſimilat̄ i vna q̄litate: ⁊ i alia ꝯriat̄ eidē: p⁹ ⁊ vltimū: terra ⁊
ignis: ꝑ vnū mediū copulāt̄. ſ. ꝑ ſiccitatē: ⁊ ꝑ duo ꝯriant̄: vꝫ ꝑ frigiditatē
⁊ caliditatē. Loq̄ndo āt de nūo celoꝝ: ſciēduꝫ ē i gn̄ali: ꝙ phi poſuerūt no
5 1 uē celos: ⁊ oꝛdo talis ē. ¶ P° icipiēdo a pte iferioꝛi v̓ſus nos: poſuerunt
celuꝫ lune diſtinctū ab alijs celis: qꝛ uiderunt motuꝫ lune velocioꝛē alijs.
6 2 ¶ 2° ꝯſiter poſuerūt celuꝫ Mercurij ꝓp rōes geometricas: q̄s ꝯpoſitores
7 3 tabulaꝝ expti ſunt. ¶ 3° poſuerunt celū Veneris. ¶ 4° celuꝫ ſolis mediū
8 4 iter celos ſeptē planetaꝝ: tāq̄ palatiuꝫ pncipis exn̄tis maioꝛis v̓tutis ſibi
a deo collate: iter ceteros planetas. Jn ſole nāqꝫ poſuit tabernaculū ſuū: ⁊
ipe ſol tāq̄ ſpōſ⁹ ꝓcedēs d̓ thalamo ſuo: exultauit vt gigas ad currēdā viā
ſuā ab oꝛiēte i occidētē: ꝓut d̓clarat Nico. de ly. ſup ps. Celi enarrāt gl̄iaꝫ
9 5 dei ⁊ opa manuū eius ān̄ūciat firmamētū. i. celū ſtellatuꝫ. ¶ 5° aſcēdēdo
10 6 phi poſuerūt celū Martis: hn̄tis aliū motū tardioꝛē ſole. ¶ 6° ponūt celū
Jouis hn̄tis motuꝫ tardioꝛē Marte: ⁊ in 12° annis ꝯplēdo reuolutionē
11 7 ſuā ſub zodiaco. ¶ 7° ponūt celū Saturni ſeptimi ⁊ vltimi planetaꝝ hn̄tis
motū tardioꝛē Joue: qꝛ altioꝛ ē ⁊ ꝯplet ſub zodiaco curſuꝫ ſuū i. xxx. ānis
12 8 ſolarib⁹. ¶ 8° aſcēdēdo: ponūt celū ſtellatū qđ ē octaua ſpera: exn̄s magni
oꝛnatus ⁊ mirabilis iſluētie: quos hꝫ ab ipo artifice q eā creauit: ⁊ mouet̄
in cētuꝫ annis vno gradu ꝯ motuꝫ pmi mobilis: ⁊ i iſto fundamento ille
magnus phs Plato poſuit annū ſuūꝫ magnuꝫ reuolutionis ⁊ renouatio

nis ſiue

nis ſiue reditionis rex oīuz: ī triginta ſex milibus annox: ī quo tpe ꝛ non
in minori: celuz ſtellatū ꝯplet reuolutionē ſuā: vt refert Sco. l. 4. di. 43.
¶ Ita ꝙ ſ3 dcm̄ Platonē cū ī zodiaco ſint grad⁹. 360. ꝛ ī qbuſlibet cētū
annis: moueaꝛ octaua ſphera vno gradu: ſic ꝯplebit curſum ſuū ī triginta
ſex milibus annox: nā multiplicādo cētuz p. 360. reſultāt. 36. millia: ꝛ ſic
redibit celuz ad p^m gradu3 in quo fuit in pn̄ ſue creationis: ꝛ ſic ſ3m eum
redeunte eadē cā redibit idē effectus: ꝛ ſic idē Plato: eedē ſchole: ꝛ cetera
oīa ſucceſſiue redibunt: ſ3 iſtud īprobaꝛ a Sco. vbi ſupra. ¶ Nono aſcen 13 9
dēdo: ſup iſtos octo celos poſuerunt pħi non ū celuz: pmuz mobile: q: vi
derunt ꝙ octauuz celuz moueꝛ duobus motibus: vno motu ab oriēte in
occidētē in die nāli. i. in. 24. horis: ꝛ moueꝛ idē octauuz celuz in cētū an
nis vno gradu ecōuerſo ab occidēte in oriētē. ppēderunt igiꝛ pħi diſcur
ſu nāli ꝛ rōe: ꝙ idē corpus nō poſſet moueri motibus ꝯtrarijs: pp qđ iu
dicauerunt ꝙ vnus motus erat ſ: nālis ꝛ alter motus nō nālis: ſ3 ab ali=
quo alio agēte ſupiori: ꝛ ſic poſuerunt nonuz celuz hoc ē primuz mobile:
qđ mouet orbes ſeptē planetax: ꝛ celuz ſtellatuz motu diurno: ab oriēte ī
occidētē. ſ. deferēdo ſecū circa terrā ſemel in die: ſ3 q: illi orbes ꝛ celi aliqđ
acqrunt pceſſu tpis de motu ꝯrio ab occidēte in oriētē: iudicauerunt rōe
nāli ſupra octaua ſpherā ꝛ ſeptē orbes planetax: eē aliū motorē mobilē: a
quo fierēt iſti diuerſi motus: ꝛ iſtuz motorē dixerunt primuz mobile: hoc
eſt nonuz celuz. Ad iſta puenerunt pħi rōe nāli: ꝛ multi ſcti antiq pres vt
Adā ꝛ pmogeniti iuſti: deſcēdēdo p gnationē: de quox numero fuit Noe
ꝛ Abrahā: hij nāq3 multa habuerunt de iſtis p reuelationē diuinā: ꝛ iſta
ſunt quo ad dicta pħox ꝛ quo ad rōnē nālē: ꝛ ſi qua habuerunt antiq pa=
tres p reuelationē diuinā: tāto fortius ea ſunt tradita p doctrina. Sup 14 10
iſtos āt nouē celos: theologi ponunt decimuz celū: mediuz īter nonū celū
ꝛ celuz empireuz: ꝛ iſtud celuz moueꝛ motu ſimpliciſſimo ſ3 theologos:
ꝛ aliq dnt iſtud celuz eē celuz chriſtallinuz: a mā multuz lucida: ꝛ quodā
modo vocaꝛ celuz aqueuz. iuẍ illđ ps. Bndicite aque oēs q̄ ſup celos ſūt
dno: nō ꝙ ſit ibi aq̄: nec mā chriſtalli: ſ3 q̄dā mā ſubtilis ꝛ multuz nobilis
in ꝯpatione vitri: iuẍ iſtā ꝯſiderationē q̄to aliqđ celuz ē altius: tāto aliq̄
ꝯditione ē nobilius. hec de decē celis ī gnāli ſufficiāt qm̄ aliomō diceꝛ: cu3
tractabiꝛ ī ſpāli. Supra iſtud celuz ē celuz empireu3: qđ ē vndecimuz ꝛ ē 15 11
quietuz ꝛ nō moueꝛ aliqua via nec aliquo mō: ꝛ ē capaciſſimuz: q: ꝯtinet
oēs alios celos īfra ſe: ꝛ ē locus ſctōx angelox: ꝛ ſctōx ꝛ ſctāx: ꝛ oīuz ſaluā
dox. Et ſic ī breui ꝛ ī gnāli: iſte ē ordo celox vndecim: vz celeſtiū orbiuz ꝛ
q̄tuor regionuz elemētariuz. pmo. n. ē terra ꝛ alia elemēta tria: ꝛ ſeptē ce
li planetax: ꝛ celū ſtellatū: ꝛ duo celi īter ſtellatū ꝛ celū empireū: ꝛ ſic ī nūo
ſunt q̄tuor regiones elemētares: ꝛ vndecim orbes celeſtes: ꝛ ſic ī nūo ſunt
qndecim: ita ꝙ a cētro mūdi vſq3 ad thronū veri Salamonis. i. Jeſu xpi
ꝟi dei ꝛ ꝟi hoīs: qndeci3 gradib⁹ aſcēdiꝛ ad bndū futurā glīa3. Sup oēs 12
iſtos orbes: poſuerūt aliq theologi celuz btiſſime trinitatis: vex hic nō fit
mētio niſi de celis nālib⁹: nec dr oppoſitū nec ppo^m: ſ3 adduciꝛ ad ppo^m
qđdāmō qđdā dcm̄ pħox athenienſiū: quox quodā tpe viginti q̄tuor ſo
lēnes erāt regſiti a Principe athenienſiū: vt qlibet diceret opinionē ſuā

de deo.ſ.qd eſſet deus:principalioꝛ ipſoꝝ dictus ſm̃ aliquos Hermes ſeu
Mercurius: poſtulauit inducias ſeptẽ dierũ:poſt quos diceret qd ei vide
ret̃ dicẽdũ de deo:quos princeps ei cõceſſit:⁊ alijs pħis vigintitrib⁹ pari
formiter:⁊ qlibet alioꝝ vigintitriũ pħoꝝ poſuit ĩ ſcriptis ꝓpriã opinionẽ
prõptus poſt ſeptẽ dies ad declarãdũ eã:ꝓteſtãdo tñ ꝙ principalis pħoꝝ
prius diceret opinionẽ ſuã ꝓpriam:trãſactis ſeptẽ diebus cõuenerũt oẽs
ad principẽ:⁊ alij fuerũt parati preter primũ:q pro opinione ſua declaran
da:adhuc petijt inducias qndecim dieꝝ:qbus dilapſis cõparuit corã prin
cipe:iteꝝ petẽs ſpaciũ vnius mẽſis:quo dilapſo:tp̃s iudicãdi petijt dupli
cari:⁊ ſic duplicando ꝓceſſit ĩp inducias petẽdo vſq₃ ad ſpaciũ ſex mẽſiũ:
⁊ tandẽ attediati tã princeps ꝙ̃ alij pħi cõpulerũt ipm̃ verbis ad dicendũ
opinionẽ ſuã.Et tũc dixit illam ꝓpoſitionem.Deus eſt ſphera intelligibi
lis vel intellectualis:cuius cẽtrũ vbiq₃ eſt: circũferentia vero nuſq̃.Et no
ta ꝙ dicit ſphera:qꝛ ſicut in ſphera nõ eſt aſſignare principiũ nec finem: ſic
in deo nõ eſt aſſignãdũ principiũ nec finis:l₃ ipſe ſit principiũ ⁊ finis oĩu₃
Dicit̃ aũt intellectualis:qꝛ deus eſt ſpũs:⁊ hoc dr̃ ad excludendũ erroꝛe₃
dicentiũ deũ eſſe ſolẽ:vel aliqð corporale.Dr̃ aũt cuius centrũ.i. creatura
que eſt centrũ dei:qꝛ ſicut centrũ in ſphera reſpectu ſphere h₃ nomẽ pũcti:
ſic creatura reſpectu dei eſt tanq̃ punctus: ⁊ hoc cẽtrũ vbiq₃ ẽ: qꝛ nullus
locus ẽ in quo nõ ſit creatura:q̃ eſt centrũ dei.Et dr̃ circunferẽtia nuſq̃:
qꝛ deus ẽ infinitus ⁊ ĩmẽſus:ſic ꝙ a nemine creato põt ꝯprehẽdi. Hec aũt
predicta deſcriptio dei:ponit̃ a dicto Hermete ſeu Mercurio in libro diffi
nitionũ dei.❡ Alioꝝ aũt vigintitriũ pħoꝝ aliq dixerũt deũ eẽ ſummũ bo-
nũ:alij ſummũ veꝝ:qdã dixerũt eſſe primã cãm a qua depẽdẽt oia:alij pri
mũ motorẽ:alij primũ ens ſupeminẽs:⁊ multas alias ꝑfectiones mirabi-
les dixerũt de deo.ſ₃ qs eſt mortalis:q poſſit de deo ꝓprie loqui? nec de ce
lo in quo habitat:qꝛ habitat in oĩbus celis ⁊ in oĩbus elementis: ⁊ vbiq₃
eſt:ꝑ preſentiã ⁊ eẽntiã:⁊ potentiã:in inferno:⁊ in cũctis elemẽtis ⁊ in ce
lis mãlibus:⁊ extra celũ ꝑ ſpaciũ infinitũ imaginatũ:⁊ intellectus hũanus
nequaq̃ cõprehẽdere põt:nec angelus valet ſufficiẽter intelligere: qꝛ eſſe
dei eſt infinitũ:⁊ eẽ ⁊ eẽntia eius idẽ ſunt in eodẽ.noſtrũ aũt intelligere in
corpore hũano eſt obnubilatum:ẽt intellectio aĩe ſepate a corpore eſt fini-
ta:⁊ cuiuſcũq₃ angeli eſt finita:ita ꝙ intellectus creatus nõ põt attingere
ad tantam itellectionem.Et ſufficit nobis pro nunc(iudicio meo)hic lau
dare opinionem illius philoſophi. Deus eſt ſphera intelligibilis vel in-
Aristo. tellectualis:ꝑ quãdã ſĩilitudinẽ:qꝛ ſphera dicit̃ ꝑfecte rotũda:cuius ſphe-
Cicero. re centrũ eſt vbiq₃ circũferentia vero nuſq̃. ❡ Nota tñ ꝓut dicit Ariſto-
teles: ⁊ Cicero affirmat:ꝙ q dixit illam deſcriptione₃ dei.ſ.ſphera intelle
ctualis ⁊ cetera: fuit qdã dictus Simonides: q a Hierone tyranno reqſi
tus:qd eẽt deus:poſtulauit ſpaciũ vnius diei.Et ſequẽti die rediẽs:cũ in-
terrogaret̃ vt diceret qd ẽ de⁹:idẽ Simonides petijt biduũ.Et cũ tyrãn⁹
ſepius peteret vt diceret. Simonides duplicabat numeꝝ dieꝝ.S₃ iterro
gãti Hieroni cur hoc faceret.rñdit:qꝛ q̃nto diutius ꝯſidero:tãto res vr̃ ob
ſcurioꝛ ⁊ difficilioꝛ:qꝛ lucẽ habitat inacceſſibilẽ humanis ingenijs.

¶ Quãuis de deo nõ poſſimus intelligere quid eſt ꝓprie: tñ eſſe ne gare non poſſumus ratione. Cap. 2.

q Uoniã deus oculis corporeis nõ videt ⁊ eſt remotiſſimus a ſen ſu. ſm phm in ꝓlogo Metaphy. idõ hoĩes dilabunt in varias no riaſqꝫ opiniones errorũ: ⁊ aut negãt deum eſſe: aut creaturã cre dunt eſſe deũ: ⁊ multa alia abſurda cogitãt. de qbꝰ dicit Dama. Jn tantũ preualuit malitia hoĩum ꝑnitioſa: vt dicãt nõ eſſe deum. Et de his loquit Tullius in pᵒ. de natu. deoꝝ di. Quidã dixerunt totã de dijs imortalibus opinionẽ eſſe factã ab hoĩbus ſapiẽtibus reipublice cauſa: vt quos rõ non poſſet: eos ad officiũ religio ꝑduceret. Sectatores aũt huiuſcemodi falſi tatis qd aliud dixerĩt ꝗ̃ fatuos? cogitare nãqꝫ vel dicere nõ eſſe deuz: nõ

Phs. Damaſ. Tulliꝰ.

Pſal. niſi ex ſtultitia ꝓuenire pōt. iō ps ait. Dixit inſipiens in corde ſuo non eſt
Hiere. deus. Et Hiere. 4. dicit deus. Stultus populus meus me nō cognouit:
filij inſipiētes ſunt ⁊ vecordes. Quare aūt ſtultitia ſit: cogitare ꝙ deus nō
eſt: appꝫ ex hoc ꝙ rōnabiliter quilibet: ſi vult: pōt cognoſcere deū eſſe: ⁊
hoc nāli illuminatione: ab ipſo nāqꝫ ſummo deo p̄re accepimus nālem le-
1 gem: q̄ quilibet rōne vtens pōt cognoſcere: ꝙ deus eſt: nō dico ꝙ poſſit co
gnoſcere qd ē deus: alia. n. ē cognitio: ſi ē: alia cognitio: qd ē: dico ergo ꝙ
pōt cognoſcere ꝙ deus ſit. Nā poſito ꝙ aliqs mox natus exponeret̄ nutri-
returqꝫ aut in mari a marinis beluis: aut in ſylua a feris indomitis: nec vi
deret vnqꝫ vel audiret quicqꝫ de deo dici: qꝫprimuꝫ ad annos diſcretionis
attingeret ex lumine nālis rōnis cognoſceret: ꝙ deus eſt. licet in p̄ticulari
Aug. errare poſſet: credēs deuꝫ eē aliquā creaturā: ⁊ hec oīa ꝯfirmant̄ teſtimo
Damaſ. nio ſapientū. Jnqt. n. Aug. in li. de fide ad Petrū. Nihil tantū nouit mēs
Ugo. quātuꝫ deū eē: ⁊ ſe. Et Dama. Cognitio exiſtendi deū nobis nāliter in-
ſerta eſt. Et Ugo de. s. Uictore. Sic deus cognitionē ſuā in hoīe tempa-
Cice. uit: vt ſicut: qd eſſet: nō poſſet ꝯprehēdi: ita qꝛ eſſet: nō poſſet ignorari. Et
Cice. lib. 1. qōnuꝫ Tuſculanar. Nemo hoīuꝫ tam immanis: cuius mētē
nō imbuerit diuinitatis opinio. Et idē lib. 1. de legibus. Nulla gēs eſt tā
imāſueta: tam fera: que nā ⁊ ſi ignoret qualem habere deū debeat: non tñ
2 habendū ſciat. Itē deū eſſe cognoſci pōt ex ꝓductione mundi. ait. n. Phs
Phs. 4. Metaph. ex effectib⁹ cāˢ rex cognoſcimus. Cuꝫ nāqꝫ credamus hunc
mundū fuiſſe ꝓductū ab aliquo potente: ſapiente: optimoqꝫ artifice. Hic
aūt eſſe nō potuit niſi deus. Nā ſi cūcti reges: ⁊ principes: oēſqꝫ p̄hi quot
quot fuerunt: ſunt: ⁊ erūt: ꝯuenirēt in vnū: nec qdē minimū florē ꝓducere
Sapiēs poſſent de nouo. Jō ait Sapiēs. c. 14. Sapie. A magnitudine ſpeciei ⁊
Aug. creature poterit creator eox cognoſci. Et Aug. de ciui. dei. Exceptis ꝓphe
ticis vocibus: mundus ipſe ordinatiſſima ſui mutabilitate ⁊ mobilitate: ⁊
viſibiliū oīuꝫ pulcherrima ſpē: quodāmodo tacite ⁊ factū ſe eſſe: ⁊ nō niſi
a deo ineffabiliter atqꝫ iuiſibiliter ſe fieri potuiſſe ꝓclamat. Et idē li. x. Cō
Aug. feſſionū. Interrogaui de deo meo: celuꝫ: ſolē: lunā: ⁊ ſtellas: ⁊ reſpōde-
re mihi. Neqꝫ nos ſumus qd queris. Et dixi oībus q̄ circūſtant fores car
nis mee. Dicite de deo meo aliqd. Et exclamauerūt voce magna. Ipſe fecit
Job. nos. Interrogatio mea: intētio mea: ⁊ rñſio eox ſpēs eox. Et Job. 12. In
terroga iumenta ⁊ docebunt te: volatilia celi: ⁊ īdicabūt tibi: loq̄re terre ⁊
rñdebit tibi: ⁊ narrabūt piſces maris. Quis ignorat ꝙ hec oīa man⁹ dñi fe
cerit? In qb⁹ v̄bis Job p°. mittit nos ad iumēta: qꝛ cū iumēta ſint abſqꝫ in
tellectu: ⁊ tñ ac ſi itellectū haberēt opant̄. vñ hoc niſi a deo q̄ h̄ eis īdidit?
Pꝫ i elephātib⁹: qꝛ ſi vnus cadit: ceteri currūt ad ſubleuādū illū. Pꝫ ⁊ in
leonib⁹: qꝛ aīalib⁹ paruis ⁊ hūiliatis corā eis: ⁊ pueris parcūt: niſi magna
fame: ⁊ iſuportabili vrgeant̄. vñ hoc niſi a deo? Mittit ēt nos ad ꝯſiderā-
dū volatilia: pꝫ in Ciconijs q̄ parētes ſenes in nido collocāt ⁊ nutriūt. Et
in Aqla: que p̄dā ſola nō comedit ſꝫ auib⁹ ſe ſequētibus p̄tē dimittit. Si-
Phs militer in Chobar: de quo dicit Ariſt. in li. de aīalib⁹: ꝙ aqla qñ tres pul-
los hꝫ: nimis grauat̄ i paſcēdo: ⁊ iō vnuꝫ a nido reicit: ⁊ auis que arabice

of Chobar

dr Chobar eū ſuſcipit ad nutriēdū. Deinde mittit nos ad terrā. Amb.
ait. Noli eſſe deterior inſenſibili elemento: terra illos fructus quos affert:
nō ſuis vſib⁹ vēdicat: ſꝫ tuis miniſtrat obſequijs. vñ ĝ hoc niſi a ſolo deo?
Tandē mittit nos ipſe Job. ad piſces: vt ſunt delphini: q hoīes mortuos
in mari ad littus portāt. Pꝫ ēt in cōchis marinis: q̄ ſemꝑ ſūt clauſe: quidā
aūt piſcis paſtū ad eas portat: ad cuius tactū ille ſe aperiūt: ꝛ piſcis paſtū
in eas ꝓijcit ꝛ recedit. Vñ ĝ hec oīa? nunqd ab aliqua creatura? nō certe.
ſed a ſolo deo ſic ordināte ꝛ diſponēte. Ex ordine ēt eoꝝ que videnꝫ ī vni- 5
uerſo: ꝯcludiꝫ deū eſſe. Oīa nāqꝫ que ſunt in hoc mundo lꝫ in tāta reꝝ va-
rietate ſiue mutabilitate: tā in celeſtib⁹ q̄ꝫ in terrenis: ordinata ſunt: ꝛ non
niſi a deo. Ait. n. Ariſt. 12. Metaphy. Nihil nālīū aut in celeſtib⁹ aut in Ariſt.
terreſtrib⁹ eſt: ſine ordine. Videmus nāqꝫ ꝯrias nās: ignis: ꝛ aque: aeris:
ꝛ terre: in vnius mundi ꝯſeruatione adinuicē ꝯuenire: ꝛ īdiſſolubiliter ꝑ
manere. Videmus corpoꝝ oīuꝫ tam celeſtiū q̄ꝫ terreſtriū ordinatiſſimos
motus. Videmus reꝝ īſenſibiliū regulatiſſimos: ad ſuos effect⁹ innumera
biles modos. Videmus corꝑa ſuꝑiora in hec īferiora īfluere. Et vñ tanta
in oīb⁹ reb⁹ mēſura? certe ab ipō deo. De quo apl's ad Ro. 12. Que a deo Paul.
ſunt: ordinata ſunt. Jō Ariſt. 1. Metheo. aīt. Ordinatio eoꝝ q̄ ſunt in hoc Phs
mūdo: ē ex diſpoſitione ꝑmi principij: q ē deus glioſus. Sꝫ ꝛ ex nāli deſi 4
derio oīuꝫ hoīuꝫ hoc idē ꝯcludiꝫ. Jmpoīe nāqꝫ ē aliqd eſſe in appetitu ſi
ue nāe ſiue rōis: qn illd ſit. Jmpoīe eēt ꝙ grauia tēderēt deorſuꝫ niſi eēt
cētrū. Jmpoīe eſſet ꝙ flumina mouerenꝫ ad mare ſi mare nō eēt: impoīe
eſſet ꝙ aīalia peterēt cibū: niſi eēt cibus. qꝛ. 2. de celo ꝛ mun. dī: ꝙ Nā nō
facit aliqd vanuꝫ. Et. 3. de aīa. Nā nihil facit fruſtra: ſꝫ oēs hoīes appetūt
cognoſcere veritateꝫ ꝛ hr̄e bonitatē q̄etāteꝫ: ĝ opꝫ ꝙ ſit aliqd veꝝ cogno-
ſcibile: quo cognito mens hūana q̄ſcat: ꝛ aliqd bonū diligibile: quo adem
pto ꝯtenteꝫ: ꝛ nil vlterius deſiderare queat: ſed cū hoc in nulla creatura in
ueniaꝫ nec inueniri poſſit. ĝ opꝫ ponere deū eſſe: q ſit veritas q̄etās īntelle-
ctū: ꝛ bonitas termināſ ꝛ ſatiās voluntatē. ꝑꝑ q̄ oīa ſupradicta: ꝯcluditur Qõ.
indubitāter deū eē. ¶ Sed ad ꝓpoſitū queret aliqs. Vtrū iſta ꝓpoſitio: Sco.
deus eſt: ſit per ſe nota: vel iſta: aliquod ens infinitum eſt: vt querit Sco.
in. 1. di. 2. Pro rñſione: multis dimiſſis: ꝑmitto ꝙ ꝓpoſitio ꝑ ſe nota ē illa
que ꝑ nullā aliā ꝓpoſitionē hꝫ euidentiā: ſꝫ ex terminis ꝓprijs hꝫ euiden
tē veritateꝫ in intellectu ꝯcipiente terminos: ſi tñ aliqs intellectus nō cō
cipiat terminos: nō minus eſt ꝑ ſe nota quātuꝫ eſt de ſe. Tūc dico ꝙ iſta ꝓ
poſitio: deus eſt: eſt ꝑ ſe nota: accipiēdo deū ſub ꝓpria rōe deitatis. ſ. ꝓ hac
eſſentia vt cognoſciꝫ a deo vel a btīs: qꝛ iſta extrema nata ſunt facere euidē
tiā de illa ꝯplexione: cuilibet ꝑfecte apprehendenti ipſaꝫ. vñ illa ē īmedia-
tiſſima: ad quā reſoluunꝫ oēs enūciationes deo q̄uocūqꝫ cōcepto. Si aūt
accipiaꝫ deus eo modo quo cōcipimus deū: puta pro ente infinito vel ſum
mo bono: nō eſt ꝑ ſe nota: qd ꝓbaꝫ ſic. Propoſitio per ſe nota: cuilibet in
tellectui ex terminis cognitis eſt per ſe nota: ſed hec propoſitio: ens infini-
tum eſt: nō eſt euidens intellectui noſtro ex terminis: ergo non eſt per ſe
nota. minor probatur: qꝛ terminos concipimus anteq̄ꝫ eam credamus.

vel per demõſtrationẽ cã ſciamus: ⁊ in illo ꝑo nõ ẽ euidẽs nobis. nõ. n. eã certitudinaliter tenemus niſi ꝑ fidẽ vel ꝑ demõſtrationẽ. ſic arguẽdo. Deus eſt: ens infinitũ eſt deus. ergo ens infinitũ ẽ. Ex p̄dictis ergo pȝ q̄ de⁹ ẽ.

¶ Quõ a diuerſis ſapientibus deſcribatur deus. Cap. 3.

Quãuis aũt diuina eſſentia a mortalib⁹ nõ poſſit cognoſci ad plenũ: neqȝ ꝯprehendi hic in via. cognoſcit̃ tñ in ſuo effectu inquantum eſt oĩum principiũ ſiue cã: q2 deũ eẽ vix inſipiens dubitat: ⁊ tñ qd ſit ſm maieſtatis magnitudinẽ: nullius creature intelligẽtia inueſtigat. vt dicit Damaſ. Et iõ ꝓprie a nemine põt cognoſci ⁊ exprimi. Multi

Dama. tñ ſapiẽtes diuino lumine illuſtrati (q2 veritas a quocũqȝ dicat̃ a ſpũ ſancto eſt) ſm diuerſas ꝑfectiones ⁊ excellẽtias ac ꝓprietates deũ diuerſimode deſcripſerunt. Caſſiod. nãqȝ ſup ps. illũ. Magnus dñs ⁊ laudabilis nimis. ſic ait.

Caſſio. Deus eſt virtus inexplicabilis: pietas incõprehẽſibilis: ſapientia ineffabilis: cuius vera diffinitio eſt: finẽ in ſuis laudib⁹ nõ habere. Et

Boc. Boe. Deus eſt eſſe pulcherrimũ: fortiſſimũqȝ: vere vnũ: in quo nullus nu

Anſel. merus: nullũ oĩo aliud p̄terq̄ id qđ eſt. intellige diſtinctũ realiter. Anſel. in Proſologion ait. Deus ẽ pulchritudo q̃ nõ vr̃: odor q olfactu nõ ꝑcipit̃:

Grego. ſapor qui nõ guſtat̃: bonitas q̃ nõ ſentit̃. At Grego. in moral. Deus ẽ viuificatrix virtus: cã cãꝝ: vita viuentiũ: rõ rõcinabilium creaturaꝝ. Aug.

Aug. vero li. i. de libe. arbi. dicit. Deus eſt quo nihil ſuperius eſſe cõſtat: etern⁹ incõmutabilis. Et idẽ. de vera religione. Deus eſt incõmutabilis nã: prima vita: prima eſſentia: prima ſña. Itẽ Algazel. 2. Metaphy. Deus ẽ ori

Algazel go ⁊ pn̄ eſſendi: ⁊ qđ eſt a quo eſt qcqd eſt: ⁊ q2 noſtrũ eſſe incõparatione il

Plato lius eſt nõ eſſe. Ut dicit Plato in Thy. Auicẽna. 8. Metaphy. Deus eſt

Auic. bonitas in deſiderio oĩum. Et Cicero p°. de natu. deo. Deus ẽ quo nihil

Cice. beatius: nihilqȝ bonis oĩbus affluenti⁹ excogitari pt̃. Et idẽ. 2. de natu.

Ariſt. deo. Deus eſt nã preſtãs quo nihil melius. Et Ariſt. 1. de celo ⁊ mundo. Deus eſt apud quẽ eſt vita fixa: ſempiterna in ſecula ſeculoꝝ. q̃ nec finitur nec deſinit. Et. 12. Metaphy. Deus ẽ nobiliſſimus oĩuȝ entiũ: ⁊ nihil co

Phs nobili⁹. Sȝ ſȝ extracta doctoris ſubtilis Sco. De⁹ ẽ ens ĩfinite ĩtellectua

Sco. litatis: volũtatis: bonitatis: potẽtie ⁊ ens ad ſe ſũme neceſſariũ. Unñ h nomẽ deus ſm Jo. Damaſ. li. i. ſuaꝝ ſniaꝝ. dr̃ a triplici noĩe. ſ. ab ethin: qđ ẽ

Damaſ. ardere: vel tethin: qđ ẽ fouere: vel theaſte: qđ eſt videre. q2 ardet charitate fouet pietate: videt oĩa claritate. Jo. aũt Damaſ. li. 3. c. 8. ꝓpetates dei ex

Damaſ. plicãdo: ſic deũ deſcripſit dicẽs. Deus ẽ ſine fine ⁊ principio. pn̄ primũȝ: increatũ: ingenitũ: ĩpartibile: ĩmortale: eternũ ĩfinitũ: ĩcircũſcriptũ: ĩdeterminatũ: potẽs ad ĩfinita: ſimplex incõpoſitũ: ĩfluxibile: ĩpaſſibile: ĩuincibile: inalterabile. fons bonitatis ⁊ iuſtitie: lumẽ ĩtellectuale: virtus inacceſſibilis: ⁊ imẽſurabilis: ⁊ tñ oĩa mẽſurat ꝓpria volũtate. creaturaꝝ oĩuȝ effectiua: oĩum ꝯtentiua ⁊ ꝯſeruatiua. oĩuȝ ꝓuiſiua. oĩa iplẽs in ſuo regno. oĩb⁹ dñans ⁊ imperãs: ⁊ nullũ ꝯriũ habẽs. oĩa incõtaminate ꝯtinẽs. oĩb⁹ ſb̃iis eminẽs ⁊ ſup oĩa exiſtẽs: ſꝑ bona: ſꝑ btã: ſꝑ plena ꝑncipat⁹ ⁊ prãtis. ordinãs: determinãs: ac diſponẽs. Sup oẽȝ ſb̃aȝ vitã ⁊ rõnẽ ⁊ ĩtelligentiã exñs. ꝑ ſe. n. eſt lux. ꝑ ſe ẽ vita. ꝑ ſe ẽ ſb̃a. ꝑ ſe exñs fons eſſentie vel ſcie.

bis q̃

dis q̄ ſunt. dis q̄ viuūt. dis q̄ pticipāt rōnē. Oib⁹ oluȝ bonoꝝ cā ē. vna ſbā
vna v̄tus: vna volūtas: vna opatio: vnū principiū: vna ptās: vna dn̄atio:
vna diuinitas in trib⁹ pfectis hypoſtaſib⁹ ſeu pſonis: pr̄is: ⁊ filij: ⁊ ſpirit⁹
ſc̄ti. vna rōne credit̄: colit̄ ⁊ adorat̄. Oia impmiſcibiliter ptrāſit: ⁊ p ipſam
nihil. ſimplici cognitione vel cogitatione oia cognoſcit: tā p̄terita q̄ p̄ñtia
⁊ futura: q pōt oia q̄ vult: ſȝ nō vult oia q̄ pōt. pōt. n. perdere mundū. non
vult aūt. Ad hoc idē dicit Diony. li. i. c. 16. Deus im̄alr exn̄s incircūſcri- Diony.
ptibilis ē. q: loco nō ɔtinet̄. Ipſe. n. ſuiipſius locus ē. oia iplēs. ſuper oia
exn̄s. oia ɔtinēs. vniuſcuiuſqȝ nāȝ impmiſcibiliter ptrāſiēs. oib⁹ ſuā opa-
tionē ſm ſuſceptiuā v̄tutē tribuēs. Et cū ſit totus ipartibilis. totus ē to-
taliter ens vbiqȝ: ⁊ nō pars in pte ptialiter diuiſus: ſȝ totus in oib⁹: ⁊ tot⁹
ſup oē. vñ ipſe ſolus incōpꝛehēſibilis ē ⁊ interminabilis: ⁊ a nullo p̄terq̄
a ſemetipſo cognitus. nā ipſe ſolus ſuiipſius ɔtēplatoꝛ maximus ē. vñ ad
eius totalē ɔpꝛehēſionē: nulla pōt ɔtingere creatura: cū ſit infinitus i ſe.
virtute tñ ſua infinita: finit ⁊ terminat vniuerſa. Bernar. aūt ſic ait. Deus Ber.
eſt volūtas oipotēs: beniuolētia. lumē eternū: incōmutabilis rō. creās mē-
tē ad ſe pticipandū: viuificās ad ſentiēdū: afficiēs ad appetendū: dilatans
ad cupiēdū. iuſtificās ad ꝓmerendū: accedēs ad ȝelū: fecūdās ad fructū:
ꝓnonēs ad bonitatē: diligēs ad eq̄tatē: roboꝛās ad v̄tutē: foꝛmās ad be-
niuolētiā: moderās ad ſapiāȝ: viſitās ad ɔſolationē: illuminās ad cogni-
tionē: ꝑpetuās ad imoꝛtalitatē: iplēs ad felicitatē: circūdās ad ſecuritatē:
amat vt charitas: nouit vt v̄itas: ſedet vt eq̄tas: dn̄at̄ vt maieſtas: regit vt
pn̄ⁿ: medet̄ vt ſalus: reuellat vt lux: aſſiſtit vt pietas. hec. s. Bernar. Ex qui-
bus oib⁹ pȝ deſcriptio ipſius dei: ex multis ꝓprietatibus ⁊ ex varijs excel-
lentijs ac perfectionibus: ſecundum diuerſos auctoꝛes.

¶ Quod deus ſit vnus ſolus. Cap. 4.

Eum eſſe vnū: tota ſcriptura clamat. nā Moſes legiſlatoꝛ. diuino
d oraculo in Exo. c. 20. dicit. Nō habebis deos alienos. Idē habet̄ Exod.
Deute. 5. nō eſt alius deus neqȝ in celo neqȝ in terra. Et Deute. Deute.
4. Scito ⁊ cogita in coꝛde tuo q̄ dn̄s ipſe ſit deus: in celo ſurſum ⁊ i terra
deoꝛſum: ⁊ nō ſit alius. Et Deute. 9. Audi iſrael dn̄s deus tu⁹ vnus ē. Et Deute.
Deute. 32. Uide q̄ ego ſū ſolus ⁊ nō ſit ali⁹ de⁹ extra me. Et. 4. Reg. 19 Regum
Tu es ſolus de⁹ oiuȝ regū terre. Et Iudith. 9. Tu es de⁹: ⁊ nō ē ali⁹ p̄ter Iudith.
te. ⁊ ps. 17. Quis de⁹ p̄ter dn̄m: aut qs de⁹ p̄ter deū nr̄m. Et ps. 71. Bñ Psal.
dict⁹ dn̄s de⁹: q fecit mirabilia magna ſolus. ⁊ pſal. 82. Tu ſolus altiſſim⁹ Psal.
in oi terra. ⁊ pſal. 85. Magn⁹ es tu ⁊ faciēs mirabilia: tu es de⁹ ſolus. Et Sapie.
Sapiēs. Ecci. i. vn⁹ ē altiſſim⁹ creatoꝛ oipotēs: rex metuēd⁹ nimis. Et Ec- Eccle.
le. 36. nō ē ali⁹ deus niſi tu. Et Eſa. 41. Ego dn̄s p̄mus ⁊ nouiſſim⁹. Et
Eſa. 45. Ego dn̄s ⁊ nō ē alius: ⁊ extra me nō ē de⁹. Et idē habet̄ ex de ſu. Eſa.
tri. ⁊ fi. ca. c. 1. ⁊. 33. di. c. qui epūs: pȝ ḡ q̄ de⁹ vnus ē. Et ponit̄ hec ɔclo ex de ſum
Sco. in. 1. di. 2. Aliqd̄ effectiuū ē ſimplr̄ pmū: ita. ſ. qd̄ nō ē effectibile:
nec v̄tute alterius a ſe: effectiuū. qd̄ pꝛobo ſic. q: aliqd̄ ens eſt effecti-
aut igit̄ a ſe: aut a nullo: aut ab aliquo alio. Nō a nullo q: nulli⁹ ē
qd̄ nihil ē: nec a ſe: q: nulla res eſt q̄ ſeipſāȝ faciat vel gignat. 2. d.

igiť ab alio effectiuo: illud aũt ſit. a. ſi. a. ſit pᵐ. habeo ꝓpoſitũ: ſi nõ ẽ pᵐ.
igiť ẽ poſteri⁹ effectiuũ. q̄ꝛ effectibile ab alio: vel virtute alteri⁹ effectiuũ.
Deť iſtud alteꝝ: ⁊ ſit. b. de quo arguiť ſicut de. a. argutũ ẽ. Et ita aut ꝓce
deť in iſinitũ. quoꝝ q̄ðlibet reſpectu prioꝝ ẽ ſm: aut ſtabiť i aliquo nõ ha
bẽte pri⁹. Lꝫ aũt (ſm phos) iſinitas nõ ſit ipoſſis i accñtaliter ordinatis:
vt in gñationib⁹: filij: pr̃is: aui ⁊c. eſt tñ impoſſis in eẽntialiter ordinatis.
Differũt aũt cãe eẽntialiter ordinate ab accñtaliter ordinatis in trib⁹. pᵃ
Cãe eẽn dr̃ia ẽ: q̄ꝛ in eẽntialiter ordinatis. Scða inquãtũ cã depẽdet a pͥma: i accñ
tialiter ⁊ taliter nõ. lꝫ depẽdeat in eſſe. Scða dr̃ia ẽ q̄ꝛ in eſſentialiter ordinatis eſt
accñtalr cãlitatis alteri⁹ rõis: ⁊ alteri⁹ ordinis. q̄ꝛ ſupioꝛ ẽ pfectioꝛ. nõ aũt i accñta
differũt. liter ordinatis: ⁊ hec ſeqť ex prima. Nã nulla cã a cã eiuſdẽ rõis dependet
eẽntialiter in cãndo: q̄ꝛ i cãtione alicui⁹ ſufficit vnũ vni⁹ rõis. Tertia dr̃ia
eſt: q̄ꝛ oẽs cãe eẽntialiter ordinate ſimul neceſſario regrunť ad cãndũ. vñ
cãe inferiores nõ pñt ſuos effect⁹ ꝓducere: niſi pᵃ cã ↄcurrente. lꝫ pͥma poſ
ſit ſine aliis. in accñtaliter aũt ordinatis non ſic. ⁊ hec ẽt ſeqť ex prima. Ex
his pꝫ q̄ nõ eſt ꝓceſſus in infinitũ in eẽntialiter ordinatis. Cũ. n. ſupioꝛ
ſit pfectioꝛ: ex pᵃ ⁊ 2ᵃ dr̃ia. igiť in infinitũ ſupioꝛ ẽ in infinitũ pfectioꝛ. ⁊ ita
infinite pfectionis in cãndo. ⁊ p ↄñs nõ depẽdẽs ab alia. Qð. n. depẽdet
ab alio in cãndo: eſt impfecte cãns. Itẽ cũ oẽs cãe eẽntialiter ordinate ſi-
mul regrãť ad cãndũ effectũ: ex 3ᵃ dr̃ia: ſi in ipſis eẽt ꝓceſſus in infinitũ.
tunc iſinite cãe in actu ſimul eſſent. qð nullus phs poſuit. Nam phs. 12.
Phs. Metaphy. Entia (inq̄t) nolũt male regi. vnus ḡ dñatus ⁊ vnus pͥnceps.
Aug. vñ Aug. li. 8. de ciui. dei. inducit Platonẽ q̄ ait. Deus ẽ vn⁹ verus ⁊ opti
mus q̄ cũcta ꝑexcellit. Et ſic ex rõe cãe eẽntialis pꝫ deũ eẽ vnũ tm̃. Poſſet
Phs. etiã ꝓbari idẽ: rõe mot⁹. Nã. 8. phyſi. dr̃. in mouẽtib⁹ ⁊ motis ẽ deuenire
ad vnũ ita mouẽs qð nullo mõ moueať. nã (inq̄t) vnuꝫ mouẽs magis q̄
Bona. multa opꝫ exiſtere. Eadẽ vnitas dei ꝓbať a. S. Bona. in. 1. di. 2. Rõne
2 ſimplicitatis. Nã cũ de⁹ ſit ſimplex. ſi ſunt duo dii: vel cõicat vn⁹ alteri ſuã
eẽntiã: vel nõ: ſi cõicat: vel totã: vel partẽ. ſi totã: iaꝫ nõ ſunt duo dii eadẽ
eẽntia: ſi dicis q̄ cõicat partẽ. hoc eſt ꝯ rõnẽ ſimplicitatis: q̄ꝛ in deo nõ eſt
ps ⁊ ps. Si dicas q̄ nõ cõicat vn⁹ alteri eẽntiã ſuã: hoc ẽ ꝯ nãꝫ boni: qð
Diony. ſm Diony. de ſui nã: eſt ſui cõicatiuũ. opꝫ ḡ ↄcludere q̄ tm̃ vnus ſit de⁹: ⁊
nõ plures. Ipſemet. ſ. Bona. vbi ſ: eandẽ vnitatẽ rõne ptãtis ↄcludit di-
cẽs. Stat. n. iſta ↄcluſio. q̄ deus ẽ oĩpotẽtiſſim⁹. poterit igiť facere q̄ oĩa
alia potẽtia: a ſua nihil poſſit. ſi ḡ ſũt duo dij diuerſi in nã: hoc poterit vn⁹
facere de altero: q̄ alter nihil poſſit: ⁊ ecõuerſo: ſed cuius potẽtia pt̃ auſer
Lactã. ri: nõ eſt deus. nõ ḡ duo: nec plures dij. Qð Lactan. in li. 1. diuina. inſti.
tãgit dicẽs. Sit igiť noſtri opis qð illa ↄñs atq̄ ſcða. vtrũ ptãte vnius dei
mundus regať: an ne multoꝝ? Nemo eſt qui deũ ſapiat: rõnemq̄ ſecum
putet: qui nõ vnũ eſſe intelligat: q̄ cõdiderit oĩa: ⁊ eadẽ qua ↄdidit vĩtute:
modereť. Quid. n. multis opus eſt ad mundi regĩmẽ ſuſtinẽduꝫ? niſi for
te arbitremur: ſi plures ſint: minus hře ſingulos neruoꝝ atq̄ viriũ. Qð
faciũt hi q̄ eſſe multos volũt: q̄ꝛ neceſſe ẽ: ĩbecilles eẽ. Si q̄dẽ ſinguli
ſine auxilio reliquoꝝ: tãte molis gubernaculũ ſuſtinere nõ poſſent. Deus

autẽ qui

autē qui ē eterna mēs: ex oī vtiq; pte pfecte cōſūmateq; vtutis eſt. Qđ ſi
vex ſit: vnus ſit neceſſe eſt. Sco. in. 1. di. 2. q. 3. ſubtilius ꝯfirmat eādē cō Sco.
cluſionē di. Qꝛ intellectus diuinus eſt īfinitus: ītellectus diuinus cogno 3
ſcit qđcūq; ītelligibile pfectiſſime: quantū eſt ītelligibile in ſe. ğ ſi ſint duo
dii: ſint. a. ꝛ. b. a ergo cognoſcit. b. pfectiſſime q̄tuȝ. ſcȝ. b. eſt cognoſcibile:
ſed hoc eſt impoſſibile. probo. quia aut cognoſcit. b. per eſſentiā ipſius. b.
aut non. Si non: ꝛ. b. eſt cognoſcibile per eēntiam: ergo. a. nō cognoſcit
perfectiſſime. b. quātum ſcilicet. b. eſt cognoſcibile. Nihil. n. cognoſcibile
per ēſſenntiam perfectiſſime cognoſcitur niſi cognoſcatur per ſuam eſſen
tiam: vel per aliquod perfectius includens eſſentiā ſuam perfectius q̄ ip-
ſa ſit in ſe (que pticula addit᷑. qꝛ fortes pfectius eē hȝ in eēntia diuina: q̄
in ſe ipſo. id in ipſa eēntia diuina pfectius cognoſcit᷑ q̄ in ſe) eēntia aūt ip
ſius. b. in nullo pfectius icludit᷑ q̄ in. b. qꝛ tūc. b. nō eēt deus. Si aūt ipm
a. cognoſceret. b. p eēntiā ipſius. b. ergo actus ipſius. a. eēt poſterioꝛ nāli
ter eēntia ipſius. b. ꝛ ita. a. nō eēt deus. ꝙ aūt actus ipſiꝰ. a. eēt poſterioꝛ
ipſo. b. ꝓbo. qꝛ oīs actus cognoſcēdi q nō eſt idē obiecto: ē poſterioꝛ obie-
cto. neq;. n. poꝛ: neq; ſimul nā ē actus cū obiecto alio. i. diſtincto ab actu.
qꝛ tūc actus poſſet ītelligi: ſine obiecto: ſicut ecōuerſo. Si dicas ꝙ. a. ītelli
git. b. p eēntiā ipſius. a. q̄ ſimillima ē ipſi. b. aut ꝙ. a. ītelligit. b. in rōe ſpēi
cōis ipſi. a. ꝛ ipi. b. Cōtra (dicit Sco.) qꝛ neutra rñſio ſaluat ꝙ. a. ītelligat
b. pfectiſſime: ꝛ p ꝯñs nō eſt deus: qꝛ cognitio alicuius in ſili tantū: aut in
vli: nō eſt cognitio pfectiſſima ꝛ intuitiua ipſius rei i ſe: ꝛ ita nō cognoſcit
b. ītuitiue ꝛ pfectiſſime: qđ ē ꝓpoſitū. Et ſic nō duo dii: nec plures: ſȝ tātū
vnus. Scđo ad idē arguit Sco. vbi ſ̄: ex pte intellectus ſic. Aliq̄s actꝰ nō Sco.
pōt hr̄e ſimul duo obiecta adeq̄ta. a. ē obiectū adeq̄tuȝ ſue intellectioni: ꝛ
b. eēt adeq̄tū eidē: ſi idē. a. poſſet intelligere. b. ğ impoſſe ē ꝙ. a. intelligat
vnica ītellectione pfecte ſimul. a. ꝛ. b. Si aūt. a. hȝ duas ītellectiones reali
ter diſtinctas. ğ nō ē deꝰ: maioꝛ pȝ. qꝛ alioqn actus adeq̄ret᷑ alicui obiecto
quo ſubſtracto ꝛ remoto: nō minꝰ q̄etaret᷑ potētia ꝛ adeq̄ret᷑: ꝛ ita fruſtra
eēt tale obm: ꝛ ſic nō ſunt ponēdi plures dii. ſȝ vnus tm̄. Cōfirmat Sco. Sco.
vbi ſ̄. idē: ex pte volūtatis. Nā volūtas īfinita cuiuſmodi ē diuia: ē recta.
ğ diligit qđlibet diligibile q̄tū i ſe ē diligibile. Si igit᷑. b. ē alius deꝰ: ē dili
gibilis in īfinitū: cū ſit bonū īfinitū: ꝛ īfinite: a volūtate potēte ſic diligere.
ğ volūtas. a. diligit. b. īfinite: ſȝ hoc ē ipoſſe: qꝛ. a. nāliter plus ſeipm diligit
q̄. b. ꝓbo. Qđlibet. n. nāliter plus diligit eē ſuū: q̄ eē alterius: cuiꝰ nihil
eſt vel vt ps vel effectus (ꝛ dr̄ ps: qꝛ brachiū offert ſe ꝓ coꝛpoꝛis ſalute: qꝛ
eſt eius pars: ꝛ dr̄ vel effectus: qꝛ hō exponit ſe moꝛti ꝓ deo: vel ꝓ pr̄e cuiꝰ
eſt effectus). a. autē nihil eſt ipſius. b. nec vt pars nec vt effectus. ergo. a.
plus diligit ſe naturaliter q̄ ipſum. b. ſed voluntas libera quando eſt re-
cta conformatur voluntati naturali (alioqn voluntas naturalis non eſſet
ſemper recta) ergo. a. ſi habet voluntatem liberā rectam: actu elicito plus
diligit ſe q̄. b. ergo non diligit. b. infinite. ergo non diligit. b. quantum
ipm. b. eſt diligibile: ꝛ ſic nō eſt recta talis volūtas. ergo nō eēt deus: qđ ē
impoſſe. ergo illud ex quo ſequit᷑. ſ. ꝙ ſint duo dii. poſſet ſecundo ex parte

volũtatis ſic ꝓbari. Quũ aũt. a. fruif. b. aut vtif: ſi vtif ꝗ bꝫ volũtatẽ inoꝛdinatã: ſi fruif. b. ⁊ fruif ẽt. a. ꝗ. a. eſt btũs in duobus obiectis quoꝝ neutrũ depẽdet ab alio: qꝛ ſicut btũs eſt in ſe: ſic ⁊ in. b. ſed ꝯñs ẽ impoſſe: qꝛ nlſũ põt eẽ btũꝫ actu in duobus obiectis btificãtibus totalibus. ꝓbo. quia vtrolibet eoꝝ deſtructo: nihilominus eẽt btũs. ꝗ in neutro eẽt btũs. vſ ẽt rõnabile ꝙ illud qꝺ totaliter qetaf in vno obiecto adeq̃to: nõ poſſit ĩ obiecto alio qetari. Aliter deducif hec rõ ex pte volũtatis: a ſctõ Bona. vbi ſ. Nã ſi ſint duo dij diuerſi: quoꝝ vterqꝫ eſt ſummũ bonũ (qꝛ aliter nõ eſſet deus) aut vnus diligit alteꝝ vt diligẽdus ẽ: aut nõ. ſi ſic: cũ vterqꝫ ſit ſummuꝫ bonũ. vterqꝫ ẽ diligẽdus amoꝛe fruitionis. ꝗ. vterqꝫ fruif altero. Sꝫ qui fruif alio bono a ſe: indiget illo. ꝗ vterqꝫ ẽ indigẽs. ꝗ neuter eſt deus. Si aũt vnus nõ diligit aliũ: cũ ſit ſumme diligẽdus. ꝗ nõ eſt deus. Ait ẽt S. Tho. li. i. ꝯ Gẽti. c. 42. Impoſſe eſt eſſe duo ſumme bona: qꝛ qꝺ p ſupabundantiã dr: vni ſoli ꝯuenit. Cũ aũt deus ſit ſummũ bonum. erit ꝗ tm̃ vnus deus. Petrus vo de Aqla l. 1. di. 2. ſic ꝓbat. Ponaf ꝙ ſint duo dij ⁊ vnus velit Petrũ ꝓducere: ⁊ alius nõ. aut Petrus ꝓducef aut nõ. Si ſic. ꝗ ille q nõ vult nõ erit deus. ſi aũt nõ ꝓducef. ꝗ ille q vult nõ erit deus: cũ nõ poſſit ꝓducere Petrũ. Si dicas ꝙ pepigere pacta: ⁊ ita ſunt cõcoꝛdes: nõ valet. qꝛ eiuſdẽ effectus nõ pñt eſſe due cãe totales: in eodẽ gñe cãe: ſꝫ infinita potẽtia: eſt cã totalis in rõne cãe prime. ꝗ nõ erit alia cã: ergo non erit deus: ⁊ ſic tm̃ eſt vnus deus. Hinc ẽ ꝙ Abꝛahã ob vnius dei ꝯfeſſionẽ in vr. i. foꝛnacẽ a Caldeis ꝓiectus eſt: ⁊ illeſus euaſit: pp qꝺ valde fuit grat⁹ deo: p cuius ſolius gloꝛia nõ recuſauit moꝛtẽ. Pro hac veritate ꝯfirmanda Socrates ſuſtinuit carceres ⁊ moꝛtẽ: vt Apul. ⁊ Aulus gelius atteſtanf. licet in hoc dei grãm nõ meruerit. eo ꝙ ſibi veneno moꝛtẽ intulit: ꝯtra ꝓceptũ diuinũ: de nõ occidẽdo. ſ. nec ſe ipm̃: neqꝫ quẽpiã. Diuus aũt Hiero. diſſerẽs cũ Ruſtico p quãdã analogiã ꝯcludit neceſſariã vnitatẽ principis diuini: ſicut ⁊ terreni. In apibus (inqt) vnus princeps. Grues oẽs ſequunf vnã oꝛdine lĩrario. Impatoꝛ vnus. Unus ꝓuincie iudex. In naui gubernatoꝛ vnus. Et in mundana fabrica vnus opifex: vnus moderatoꝛ. Ex oꝛdine ergo ⁊ moderamine oĩum que videmus. cõcludamus cũ ſacra ſcriptura. cũ theologis. cũ veris phis. vnũ eẽ opificẽ: eũdẽ ⁊ rectoꝛẽ: q eſt oĩum artifex. oẽm habens virtutẽ. oĩa ꝓſpicẽs. Quapp qlibet totis viribus ſtudeat vnũ deũ cognoſcere: cõfiteri: amare: timere: reuereri: ⁊ vltimate acqrere: frui ⁊ poſſidere. qm̃ ſine dei cognitione: cetera quoqꝫ que grãdia extimari pñt: parua ſunt ⁊ viliã: pp hoc de⁹ Hiere. 9. ait. Nõ gloꝛief ſapiẽs in ſapiã ſua: nec diues ĩ diuitijs ſuis: nec gloꝛief foꝛtis ĩ foꝛtitudine ſua: ſꝫ in hoc gloꝛief q gloꝛiaf: ſcire ⁊ noſce me: qꝛ ego ſuꝫ dominus.

Bona. Tho. Petrus de aqla Abꝛahã Socra. Apul. Aul⁹ gellius. Hiero. Hiere.

¶ Qꝺ cum vnitate diuine eſſentie ſtat pluralitas pſonaꝝ. Cap. 3.

Est igif vt dic̃ Innocẽ. 3. Extra de ſum. tri. c. i. ſolus deus etern⁹: immenſus: incõmutabilis: omnipotens: ineffabilis. pater filius ⁊ ſpiritus ſanctus. tres quidem perſone: ſed vna eſſentia: ſubſtantia vel natura: ſimplex omnino. Pater a nullo: filius a patre: ſpiritus ſanctus ab vtroqꝫ: abſqꝫ initio ⁊ fine. pater generans: filius naſcẽs: ſpiritus

Innoc.

169

ſpūs ſanctus: a prē ꝛ filio ꝓcedens. Hę tres pſone cōſbales coeterne: coequales: vnum vniuerſoꝝ principiū: creatoꝛ oīum viſibiliū ꝛ inuiſibilium: ſpūalium ꝛ corporaliū creaturaꝝ: qui ſua virtute oīpotēti: ſimul ab initio tpis: vtrāq₃ cōdidit creaturā. v₃ angelicā ꝛ mundanā: ac deinde hūana₃: quaſi cōe₃: ex ſpū ꝛ corpoꝛe conſtitutā. Idem vbi ſupra. Hec aūt ſctā trinitas: ſecundū cōem eſſentiā eſt indiuidua: ꝛ ſecundū pſonales ꝓprietates ē diſcreta: in nāe ſue ſimplicitate nō admittens diuiſionē: nec in pſonali ꝓprietate recipiens vnitatem. Sed ſemꝑ in eſſentia vnitas: ꝛ in pſonis pluralitas inuenit᷑. a qua oīs cōfuſio ꝛ mutua cōmixtio remouet᷑: q₂ alius ſit pr̄: alius filius: alius ſpūs ſctūs: pr̄ nō poterit eſſe filius: nec ſpūs ſctūs: ſicut nec ecōuerſo: ſpūs ſctūs nō pōt eſſe pater vel filius: nec filius pater: vel ſpūs ſctūs. Sed q̄libet iſtoꝝ eſt vna eēntia: vel nā: que ſola eſt vniuerſoꝝ principiū: p̄ter qđ: nō eſt aliud reperire: ꝛ hec eēntia neq₃ ē generās: neq₃ generata neq₃ ꝓcedens. Sed eſt pr̄ qui generat: ꝛ filius qui gignitur: ꝛ ſpūs ſctūs qui ꝓcedit. vt ſimpl'r diſtinctio ſit in pſonis ꝛ i nā vnitas teneatur. Uñ licet alius ſit pr̄: alius filius: alius ſpūs ſctūs: nō tñ aliud: ſed qđ eſt pr̄ eſt filius ꝛ ſpūs ſctūs. pr̄ vero generādo totā ſbām ei dedit ſine diuiſione: ꝛ tñ totā retinuit ſine diminutione: ꝛ ſic vna ꝛ eadē res ē pr̄ gignēs ꝛ filius naſcēs ꝛ ſpūs ſctūs ab vtroq₃ ꝓcedēs. huc vſq₃ Innocentius tertius. extra de ſu. tri. c. 1. At Ioā. damaſ. li. 3. c. 8. ait. Ipſa trinitas eſt incōfuſe vnita: ꝛ indiſtāter diſiuncta. Indiſtātes. n. ſunt he perſone ꝛ ab inuicem inſepabiles: nō cōfuſe ad inuicem cōuertibiles: q₂ ad inuicē nō cōmiſcent᷑ nec pariter cōfundunt᷑. Nā pater eſt in filio: ꝛ ſpūs ſctūs in patre ꝛ filio: ꝛ filius in prē ꝛ ſpū ſctō: nulla cōmixtione facta vel ꝯuerſione vnius in alteꝝ: ſine mutua cōfuſione. Immo ipſe pſone ſuis ꝓprietatibus ab inuicē ſunt diſtincte: ꝛ ſm identitatē eſſentie indiuiſibiliter ſunt vnite. Uñ diuinitas ſimplex ipartibilis exiſtēs varia dona ſuis diſtribuit creaturis. S₃ multiplicata ꝑ dona ipartibilis ꝑmanet: ꝛ ad ſuā ſimplicitate₃ creaturas ſuas cōuertit ꝛ cōiungit. Hec ille. Sic igit᷑ patet ꝙ licet vnā veraciter dei ꝯfiteamur nā₃: vnāq₃ ſbā₃: in diuinis tñ tres pſonas fideliter pꝛodamamus. Et q̄uis ſm Alex. in pᵒ ſu. ꝛ Tho. i. pte. q. 32. Impoſſibile ſit ꝑ rōnē nālē deuenire in cognitionem trinitatis: q₂ oīs cognitio habita de deo ab hoīe: ē ex creaturis. Creature aūt ducūt in dei cognitione₃ ſicut effectus in cām: hoc ḡ ſolū rōne nāli pōt de deo cognoſci: qđ cōpetere ei neceſſe ſit (ſm ꝙ ē oīu₃ entiū ꝑncipiū) vnitatē. Uirtus āt creatiua vl' ꝑncipiatiua dei: eſt cōis toti trinitati. Uñ ꝑtinet ad vnitatē eēntie: nō ad diſtinctionē pſonaꝝ: ꝑ rōnē ḡ nāle₃ cognoſci pñt: de deo: ea que ꝑtinēt ad vnitatē eēntie: nō aūt ea que ꝑtinēt ad diſtinctionē perſonaꝝ. Qui autē ꝓbare nitit᷑ trinitatē pſonaꝝ rōne nāli: fidei d᷑ derogare. tum q̄tū ad dignitatē q̄ eſt vt ſit de rebus iuiſibilibus: q̄ rōne₃ humanā excedunt. tum q̄tū ad vtilitatem trahēdi aliquos ad fidē. Cū. n. aliqs ad ꝓbādu₃ fidē adducit: rōes que nō ſunt cogētes: cadit in deriſionē infideliū: q credūt ꝙ hmōi rōibus innitamur: ꝛ ꝑꝑ eas credamus. Iō dic̄ Hylarius li. de tri. Nō putet hō ſua intelligētia: ſacrm̄ ḡnationis ꝛ ꝓceſſionis ſe poſſe cōſequi. Et Dion. li. de

Inno.

Damaſ.

Alex.
Tho.

Hyla.
Dony.

diui.nomi. Nõ ẽ inqt audẽdũ dicere aliqđ nec cogitare: de ſ̃bali occulta
Lãdul. diuinitate p̃ter ea: q̃ diuinitus nobis ex ſacris ſcripturis ſunt expreſſa. ¶ Sꝫ
ſm Landul. in. 1. di. 3. poſſumus p imaginẽ venire in cognitionẽ trinita-
tis i diuinis: nõ tñ ſuppoſitoꝝ: ſꝫ pfectionum. vt arguat̃ ſic. ois pfectio q̃
eſt in creaturis: eminẽtius eſt in deo: iſta ꝯcedit̃ a pħo: q cõcederet ꝙ ſpẽs
ſupioꝛ ꝯtineret virtualiter oẽm pfectionẽ inferioris: remota im pfectione:
Phs ſed pfectionis in nobis ẽ: mẽs: notitia: ꝛ amoꝛ: g̃ arguitur eẽ i deo. Iſtud
acceptat̃ a pħo. q. 12. Metaphy. ait. In deo ẽ ſummus intellectus: ꝛ ſum
muꝫ intelligere: ꝛ ſumma voluntas ſumme voluptuoſa. i. gaudioſa. Ubi
Com. Cõmẽtatoꝛ cõm. 37. pbat ꝙ in deo ẽ intellectus ꝛ voluntas ꝛ actus coꝝ:
q̃uis nõ p additã rẽ vel intẽtionẽ. hoc idẽ dicit in fine com. 36. ꝙ in deo
eſt trinitas pfecta. Sꝫ dicit ꝙ hãc trinitatẽ putauerunt xp̃iani eſſe trinita
Aug. tem ſuppoſitoꝝ: ꝛ illud ipſe negat: ſed male negat. Hoc dicit Aug. in. 7.
ꝯfeſſionuꝫ fuiſſe de mẽte Platonis. Et. x. de ciui. dei. c. 3. fuiſſe de mente
Porphyrij. Cõcludo g̃ ſm Tho. vbi ſ. ꝙ pħi via nãli nõ cognouerũt mi
ſteria diuinaꝝ pſonaꝝ: p ꝓpria: q̃ ſunt pt̃nitas: filiatio: ꝛ ſpiratio vel pro
Apls ceſſio. iux̃ illud apli. 1. Coꝛ. 2. c. Loqmur dei ſapiã: quã nemo principuꝫ
huius ſeculi nouit. i. pħoꝝ ſm glo. pſuadeo tñ trinitatẽ pſonaꝝ: eẽ ſic ſm
Sco. Sco. in. 1. Quicqđ de rõne ſua eſt principiuꝫ ꝓductiuuꝫ: in quocunqꝫ ẽ
a ſe: ꝛ ſine impfectione: ibi eſt principium ꝓductiuuꝫ: ſed in diuinis ſunt
duo principia ꝓductiua pfectiſſima a ſe: ſine impfectione. i. intellect⁹ ꝛ vo
luntas: igit̃ his duobus principijs ſunt due pſone ꝓducte: p vnã ꝓdu
ctã: filius p intellectuꝫ mõ g̃nationis: ꝛ ſpiritus ſanctus p voluntatẽ mõ
ſpirationis. Nã valet iſta deductio: eſt principiuꝫ ꝓductiuum. g̃ põt ꝓdu
cere. g̃ ꝓducit: qꝛ in ppetuis nõ differt eſſe ꝛ poſſe. Et ſi obijciat̃ ꝙ in no-
bis tã intellectus q̃ꝫ voluntas ꝓducunt accidẽs (tã. n. intellectio i nobis
q̃ꝫ volitio ẽ accidẽs.) Rñdeo ꝙ in talibus vtenduꝫ eſt regula bti Diony-
Diony. ſij: ꝙ qñ trãſferrimus aliq̃ ad deuꝫ: dimittẽda ſunt ea q̃ ſunt impfectiõis:
ꝛ accipiẽda ea ſunt: q̃ ſunt pfectionis. In ꝓpoſito ꝙ intellectus ꝛ volun-
tas ſint principia ꝓductiua: pfectionis eſt: ꝙ ãt ꝓducãt accñs inherẽs ꝛ
nõ aliqđ ſubſiſtẽs eſt impfectionis: iſtã relinq̃mus impfectionẽ ꝛ loq̃ndo
de diuinis accipiamus primaꝫ q̃ eſt pfectionis: ꝛ dicamus ꝙ pt̃ p intelle-
ctum ꝓducit pſonã ſubſiſtentẽ: q̃ vocat̃ filius: ꝛ ambo. ſ. pater ꝛ filius per
voluntatẽ: ꝓducunt pſonã ſubſiſtentem: que dr̃ ſpiritus ſanctus: ꝛ ſic pꝫ
pulchra deductio ꝛ ſubtilis declaratio. ¶ Nota ẽt ꝙ tres egregij pħi mẽ
Hermes tionẽ fecerunt de hac trinitate. Primus Hermes triſmegiſtus ſiue Mer-
curius egyptius in li. diffini. dei. ait. monas gignit monadẽ: ꝛ in ſe ipo re
flectit ardoꝛẽ. i. pt̃ gignit filiuꝫ: ꝛ ſpiritu ſancto: in ambobus amoꝛ reflecti
Plato. tur. Scđs fuit Plato. ſicut innuit Aug. in. 7. ꝯfeſſ. q ait. Formaſti mihi
Aug. dñe quoſdã platonicoꝝ libros: a greca lingua in latinã verſos. vbi legi nõ
eiſdem verbis: ſed eiſdẽ ſentẽtijs: ꝙ in principio erat verbum: ꝛ verbum
erat apud deum: ꝛ cetera vſqꝫ: ꝛ verbum caro factum eſt: qđ non legi ibi.
Macro. Tertius fuit Macrobius: q ſuper ſomno Scipionis Togatan. i. patrẽ: ꝛ
noym e deo natam poſuit: ꝛ ſic patet. Ad confirmandam autem candeꝫ
pluralitatẽ

pluralitatē pſonaꝝ adducunt̄ auctoritates ſacre ſcripture. Nā Gen. i. hꝫ. Gen.
In principio creauit deus celuꝫ ⁊ terrā. ſm Nicol. de ly. hebraica veritas Nico.
hꝫ. In principio heloim creauit celuꝫ ⁊ terrā. Heloim autē eſt plurale hu
ius nois: hel. ſicut pꝫ ſciētibus ꝓprietates idiomatis hebrei: ꝑ hoc autē
ꝙ nomē plurale diuinuꝫ ꝯiungit̄ cum verbo ſingularis numeri: cum dr̄.
creauit heloim: ac ſi diceret̄: creauit dij. oſidit ſcriptura ꝙ in deo eſt aliqua
pluralitas: in vnitate eēntie diuine. Et talis modus frequētiſſime in vete
ri teſtamēto inuenitur. Ubi Joſue vlti. Nō poteſtis ſeruire dño: qꝛ dñs ip Joſue
ſe ſanctus eſt: hebraica veritas hꝫ ſic. Non poteſtis ſeruire dño: qꝛ heloim
ſcti ipſe eſt. Et Hiere. 23. puertiſtis verba dei viuētis: dei exercituum dei Hiere.
veſtri. Ueritas hebrea ſic hꝫ. puertiſtis verba heloim viuētium dñi. Et no
tāduꝫ ꝙ ibi ponit̄ nomē dei tetragrāmaton: qđ ſignificat diuinā nāꝫ: ſm
ſuas ꝓprietates itrinſecas: abſqꝫ reſpectu ad extra. Et ex hoc pꝫ: ꝙ in in=
trinſecis diuinitatis ē aliqua pluralitas: ꝑ pluralitatē imediate p̄cedentē:
cum dico in auctoritate. puertiſtis verba heloim. i. deoꝝ viuētium. Et cō=
iungitur iſta pluralitas nomini dei tetragrāmaton cuꝫ imediate ſubdit̄.
Dñi exercituum. Itē Eſaye. 54. hꝫ. Dominabitur tui q fecit te. Domi= Eſay.
nus exercituuꝫ nomē eius. Sic in hebreo exponit̄. Dominatores tui: fa=
ctores tui: dñs exercituuꝫ nomē eius. Etiā. 2. Reg. 7. dr̄. Que ē gens vt Regum
populus iſrael in terra: pp quā iuit dñs vt redimeret ſibi populum. In
hebreo ſic explicat̄. Iuerunt heloim. Hec triniſtas perſonaꝝ ēt fuit a Pro
phetis aliqualiter ꝓnunciata. Nam p̄s. 44. Canit Dauid. Preterea vn Pſal.
xit te deus deus tuus: ſm Nico. de ly. ſuper. 1. c. ad hebreos. In hac au= Nico.
ctoritate exprimitur Chr̄s tanq̄ deus vnctus: qꝛ in humanitate ē vnctus
plenitudine gr̄e. Exprimitur per hoc deus vngens tāq̄ pſona diſtincta ab
ipſo vngēdo: ⁊ loquitur tāq̄ de alia perſona. Inſuper ex parte dei vngē=
tis duplicat̄ hoc nomē deus: cum dr̄. vnxit te deus deus tuus: ad denotā
dum pſonam patris: ⁊ ſpiritus ſancti. Et p̄s. 109. Dixit dominus domi= Pſal.
no meo: ⁊c. qui ad litteraꝫ de Chr̄o eſt intelligendus. Et p̄s. 66. dicitur. Pſal.
Benedicat nos deus deus noſter: benedicat nos deus. Ubi expreſſe hoc
nomē deus triplicatur. ⁊ nō ſine cauſa. Iteꝫ Eſa. 48. Et nunc dominus Eſa.
meus miſit me: ⁊ ſpiritus meus. Iſta ſunt verba dei loquentis: ideo ime=
diate ſubditur. hoc dicit redemptor tuus ſanctus iſrael. Ubi deus dicit ſe
meſſiam ſiue miſſum a deo ⁊ ſpiritu eius. Nunc autē eſt ita: ꝙ inter mittē
tem ⁊ miſſum: debet eſſe diſtinctio pſonalis. Deū autē miſſum dicimus fi
lium incarnatuꝫ: deum mittentē patrem: ⁊ ſpiritum eius: ſpm̄ ſctm̄. Eſay. Eſa.
etiā in. 6. c. ait. In anno quo mortuus rex Ozias: vidi dñm ſedentē ſuper
ſolium excelſum ⁊ eleuatum: ⁊ ea que ſub ipſo erant replebant templuꝫ.
Seraphin ſtabāt ſubter illud: ſex ale vni: ⁊ ſex ale alteri. Et infra. Clama
bant alter ad alteꝝ. Sāctus: ſanctus: ſanctus dominus deus exercituuꝫ:
plena eſt oīs terra gl'ia eius. Sed ſm Alex. in. 1. ſumme. In noua lege ma Alex.
nifeſtata eſt trinitas perſonarum: non ſolum ſecundum numeruꝫ ⁊ diſtin
ctionem: ſed etiam ſecundum originē ⁊ proprietatem: qꝛ perſona prima q̄
a nullo eſt: dr̄ pater. Secunda genita: eſt filius. Tertia ſpiritus ſanctus.

Joan. Nam. I. Joan. ca. 5. Tres ſunt q̃ teſtimoniū dant in celo. pr̃ verbū ⁊ ſpūs
Math. ſctūs: ⁊ hi tres vnum ſunt. Et Math. vltimo. Euntes docete oēs gentes
Luc. baptizātes eos: in noīe p̃ris ⁊ filij: ⁊ ſpūs ſancti. Itē Luc. 3. In baptiſmo
Chr̃s apparuit in aſſumpta carne. pr̃ in voce. ſpūs ſctūs in colūbe ſpecie.
Math. Math. 17. pr̃ apparuit in voce. filius in aſſumpta carne: vel humanitate:
Geñ. ⁊ ſpūs ſctūs in nube: figurat̃ ēt idē Geñ. 18. Ubi Abraham vidit tres vi=
ros: ⁊ vnū adorauit. Ubi ſm̃ glo. trinitatis ⁊ vnitatis myſteriū declarat̃.
Geñ. Dr̃ ēt Geñ. 40. Q̃d pincerna regis Pharaonis: vidit tres ꝓpagines in
Daniel. vna vite: p qđ ſignificāt̃ tres pſone in vna deitate. Scribit̃ ēt Daniel. 5.
Q̃d apparuerunt tres digiti quaſi manus ſcribētis: appēdit: numerauit:
⁊ diuiſit. Manus iſta ē ipſe deus: qui oīa creauit: in qua manu ſunt tres
Eſay. digiti. i. pſone: de q̄bus dr̃. Eſa. 40. c. Quis appēdit molē terre tribus di
gitis. Quāuis igit̃ oēs iſti tres digiti habeāt appēdere: numerare: ⁊ diui
dere. pr̃ tn̄ per ſuā potētiā (appropriate loquēdo) oīa appēdit. i. portat
⁊ cuſtodit: filius p ſuā ſapiam ſibi appropriatā: oīa numerat. i. cognoſcit:
⁊ inueſtigat. Spūs ſanctus per ſibi appropriatā bonitatē oīa diuidit. i.
hiſt. ſco. dona ſua oībus diſtribuit. Legit̃ ēt ad idē in Hyſtoria ſcholaſtica. Et Eu
Euſeb. ſebius idē teſtat̃. Q̃d circa xp̄i natiuitatē tres ſoles in oriēte apparuerūt:
qui paulatim ad ſe inuicem appropinquātes: in vnum ſolē redacti ſunt: per
qđ dabat̃ itelligi: qualiter cognitio trinitatis ⁊ vnius dei: toti iminebat or
bi. Ex q̄bus oībus ſatis patet: qualiter cū vnitate diuine eēntie: ē pſonaꝝ
pluralitas: quā quilibet firmiter credere tenetur ⁊ aſſerere.

¶ Q̃d q̄cq̄d dr̃ de deo: aut eſt eēntia: aut notio: aut perſona. Cap. 6.

VT aūt dicta ⁊ dicēda clarius eluceſcāt: notādum eſt iuxta ſctōꝝ traditionē. ſ. Boe. Hugo. Aug. ⁊ Ricardi: q̄ q̄cq̄d i deo ē: aut de deo dr̃: aut eſt eēntia: aut notio: aut pſona. Una eſt. n. idiuiſibilis eēntia: pſone tres: ⁊ he tres pſone: ſunt vna eēntia: ⁊ vn⁹ deus: ⁊ q̄libet eaꝝ eſt vna eſſentia: ⁊ vnus deus. pr̃ a nullo: filius a pr̃e naſcēdo: ſpūs ſanctus a pr̃e ⁊ filio ꝓcedēdo. pr̃ filiū generat: filius gignit̃: ⁊ pr̃ ⁊ filius ſpm̄ ſctm̄ ſpirant: ⁊ q̄ filius ſpm̄ ſctm̄ ſpirat: hoc hꝫ a patre. Quicq̄d. n. pſona hꝫ vel facit: hoc hꝫ a pſona a qua eſt. et iō qꝛ filius eſt a pr̃e ab ipſo oīa hꝫ: ⁊ qꝛ ſpiritus ſanctus eſt a pr̃e ⁊ filio: iō hꝫ qđ hꝫ cōiter ab vtroqꝫ: ſed pp hmōi naſcibilitatē vel ꝓceſſionalitatē: pater nō ē maior
Boe. naſcēte vel ſpiritu ſancto ꝓcedēte: qꝛ veritas diuine eſſentie equaliter ē in
Hugo. ipſis ⁊ i pr̃e. hec oīa habēt̃ a Boe. li. đ tri. ⁊ ab Hugo. ⁊ ēt Aug. ⁊ Ricar.

Aug. ¶ De Notionibus. Cap. 7.

Ricar. NOtiones āt ſunt q̄nqꝫ: ſm̄ Hugo. ⁊ Aug. ſ. pr̃nitas: inaſcibilitas: filiatio: ꝓceſſio: ⁊ cōis ſpiratio. Et dicunt̃ hec q̄nqꝫ: aliq̄n notiones: qꝛ notificāt pſonas: aliq̄n diſtinctiones: qꝛ pſonas diſtinguunt: aliq̄n relationes: qꝛ p ipſas q̄nqꝫ pſone adinuicē referūt̃. dicunt̃ ēt ꝓprietates: qꝛ pſonis ꝓprie inſunt. Iſtaꝝ aūt notionū tres ſūt pſonales ꝓp̄etates. ſ. pr̃nitas: filiatio: ꝓceſſio: eo q̄ pſonas faciūt. Nā iſtarum q̄nqꝫ notionum: tres ſunt p̃ris. ſ. inaſcibilitas: pr̃nitas: ⁊ cōis ſpiratio: ⁊ due filij. ſ. filiatio ⁊ cōis ſpiratio. vna vero ſpiritus ſcti tm̄. ſ. ꝓceſſio.

nec aliq̄d

nec aliqd derogat ſpiritui ſctõ ꝙ tñ hȝ vnã notionẽ: neqȝ filio ſuperexcreſcit ꝙ hȝ duas: nec pater eſt maior alijs pſonis duabus q̃uis tribus notionibus ſpãliter ab alijs diſcernatur: qꝛ relationes in diuinis ſunt nõ quante: ⁊ ſic nec pfectionem nec imperfectionẽ dicunt. Regulariter. n. de iſtis notionibus tenẽdum eſt: ꝙ nulla de alia predicaẽ: ⁊ quelibet ẽ diuina eẽntia: ⁊ vnus deus: ⁊ vna eſſentia. Item nulla notio ineſt diuine eſſentie: ſed tñ perſone: quia eſſentia: nec diſtinguit: nec diſtinguitur: ſed ſole perſone ab inuicem diſtinguuntur.

¶ Quid notificent noĩa dicta de deo. Cap. 8.

De euidentiã aũt nominum q̃ nobis deũ manifeſtant aliqualiter

a Notandum eſt in quadã ſimplici ⁊ rudi ꝯſideratione: ꝙ oẽ nomen dcm̃ de deo: aut notificat eẽntiã: aut notionẽ: aut perſonã.

Nã noĩa q̃ notificãt eſſentiã dicuntur eẽntialia: q̃ pſonã: pſonalia: q̃ notiones notionalia. Nomẽ aũt eẽntiale ſonat in qd: ⁊ p̃dicaẽ in qd: perſonale ſignificat quẽ. ⁊ p̃dicaẽ in quẽ. Notionale vero nomen ſonat in quã: ⁊ p̃dicaẽ in quã. Vñ iſta tria p̃dicata in diuinis: ſepius predicantur: vel ponunẽ. ſ. qs: que: quod. Quis qꝛ pꝛ vel filius vel ſpũs ſctũs. Que. ſ. ꝓceſſio: filiatio: pr̃nitas ⁊c. Qd ſba: eſſentia: ⁊ hmõi. que mere q̃ditatem rei ſignificãt: ⁊ diuinã eſſentiam ſimpliciter ⁊ abſtracte repreſentant. hec autem nomina ſic diſtinguuntur.

¶ De noĩbus eſſentialium diſtinctionum. Cap. 9.

Uia nomen eſſentiale: aut eſt nomẽ ſubſtãtiuũ: aut adiectiuũ.

q Si ſubſtantiuũ aut eſt abſtractũ: aut concretum: aut medium.

Abſtracta aũt dicimus: vt dicit Aug. q̃ abſolute diuinã eſſentiaȝ ſignificãt: vt eſſentia: bonitas: diuinitas: ⁊ hmõi. que ſemꝑ ſupponũt ⁊ ſignificãt diuinã eſſentiã: nec poſſunt trahi ꝑ aliqd cõiunctũ ad ſupponendum pro pſona. Unde talia noĩa ſumpta cuȝ p̃poſitionibꝰ: verbis: nominibus: ⁊ participijs: pſonalibus vel notionalibus: reddũt propoſitiones falſas in q̃bus ponunẽ. Vñ hec eſt falſa. Eſſentia gñat vel gñatur: eẽntia eſt de eẽntia: vel eſſentia eſt apud eẽntiã ⁊ hmõi. De iſtis aũt noĩbus: que pure ſunt eſſentialia: gñaliter eſt tenendũ: ꝙ oẽ nomen pure eſſentiale p̃dicatur de qualibet pſona per ſe: ⁊ de oĩbus ſimul ſingulariter: ⁊ pluraliter. verbi gr̃a. pꝛ eſt diuinitas: filius eſt deitas: ⁊ ſpũs ſctũs eſt deitas: ⁊ ſimul ſunt vna diuinitas: ⁊ nõ deitates. Noĩa vero cõcreta ſunt que ad modum cõcretoꝝ ſignificãt formã in ſuppoſito vel ſubiecto: vt deus: creatoꝛ: ⁊ ſimilia: q̃ gñaliter ſignificant diuinã eſſentiã: ſed q̃nqȝ ſupponunt pro eẽntia: q̃nqȝ ꝓ pſona. Noĩa vero media dicũtur: que habent modum ⁊ formã ⁊ ſignificationẽ abſtractoꝝ: ſed vſum ⁊ officiũ cõcretoꝝ: vt lumen: ſapia: ⁊ hmõi. Iſta. n. licet abſtractiua ſint: aliq̃n tñ ſupponunt ꝓ perſonis. vt cũ dꝛ. Lumen de lumine: ſapientia de ſapia: p̃ncipiũ de principio: ⁊ ſimilia. ⁊ hec nomina abſtracta p̃dicãtur de qualibet pſona per ſe: ⁊ de oĩbus ſimul nõ pluraliter ſed ſingulariter: vt dicẽdo pater eſt ſapia: filius eſt ſapia: ſpũs ſanctus eſt ſapientia: ⁊ ſimiliter pater: ⁊ filius: ⁊ ſpiritus ſanctus eſt ſapientia vna ⁊ eadem numero. Aug. Sco.

¶ De noībus adiectiuis: q̄ pure ſignificāt diuinā eēntiā. Cap. 10.

a Diectiua noīa alia ſignificāt pure diuinā eēntiā nihil cōnotando: vt ens bonus: ꝛ hmōi: alia aūt aliqd cōnotant poſitiue: alia aliqd priuatiue: vt eternus: imēſus: imoꝛtalis ꝛ hmōi. Eternus n. principaliter ſignificat diuinā eēntiā: ꝛ ſcđario cōnotat carētiā ꝑncipii ꝛ finis. vñ cum dr̄ eternus: ſenſus eſt. deus ē ꝛ caret principio ꝛ fine. Siſr. Imenſus principaliter ſignificat diuinā eēntiā ꝛ cōnotat abnegationē mēſure localis. Similiter dr̄ incircūſcriptus ꝑ abnegationē loci ꝛ vbi. ꝛ de ſimilibus ſiſr eſt intelligendū: ꝛ hec noīa p̄dicanẗ de oībus ꝑſonis ſimul ꝛ diuiſim: ſingulariter ꝛ nō pluraliter. vt pr̄ eſt eternus: filius eternus: ſpiritus ſctūs eternus. ꝛ hi tres ſūt vnus eternus: ꝛ nō tres eterni ꝛc. ¶ De his aūt noībus q̄ cōnotant aliqd poſitiue: q̄dā cōnotant effectū in creaturā: q̄dā vero cōnotāt reſpectū. Eoꝝ aūt q̄ cōnotant effectum: q̄dā cōnotāt in habitu: vt iuſtus: miſericoꝛs: ꝛ hmōi. quedā in actu: vt iuſtificās: miſeratoꝛ ꝛ hmōi. Que aūt cōnotant effectum in actu: p̄dicantur de deo ex tp̄e. vñ deus incipit eſſe miſeratoꝛ: qꝛ incipit miſereri: ſed ea q̄ cōnotant in habitu p̄dicantur de deo ab eterno: vt deus fuit ab eterno iuſtus ꝛ miſericoꝛs. Sed eoꝝ noīuꝫ q̄ cōnotāt reſpectū: quedā cōnotant reſpectū creatoꝛis ad creaturas ad extra: vt deus eſt cōſeruatoꝛ ꝛ hmōi. quedā aūt cōnotāt reſpectum ad intra. ſ. ꝑſone ad ꝑſonā: vt ſimilis: eq̄lis. Similis. n. ſignificat ꝑncipaliter diuinā eſſentiā: ſcđario aūt cōnotat diſtinctionē ꝑſonaleꝫ. hmōi. vero noīa licet eſſentiam ſignificent rōne tn̄ cōnotati: p̄dicanẗ de ꝑſonis ſimul ſumptis pluraliter ꝛ nō ſingulariter. vñ nō dr̄: pater ꝛ filius ſunt ſimilis: ſed dicitur ſunt ſimiles.

¶ De noībus adiectiuis: ꝛ eoꝝ ſubdiſtinctione. Cap. 11.

a Diectiuoꝝ ēt noium quedā partitiua. vt aliqs: alius: ꝛ ſimilia. quedā vero ſunt numeralia: vt vnus: duo: tres: ꝛ oia in neutro gn̄e. Subſtātiua ſignificāt diuinā eſſentiā: ꝛ p̄dicanẗ de ꝑſonis oībus ſingulariter ꝛ nō pluraliter. vt pr̄ ꝛ filius ſunt vnū i gn̄e maſculino ꝛ feminino ſubſtātiuata ſunt ꝑſonalia. vñ hec eſt vera. pr̄ ꝛ filius ſunt duo ſi duo ſit maſculini gn̄is: ſed ſi ſit neutri gn̄is: tunc eſt falſa. hmōi aūt noīa adiectiue retēta ſequuntur nām ſuoꝝ ſubſtātiuoꝛum. vñ ſi ſubſtātiua ſint eſſentialia: ꝛ ipſa adiectiua ſimiliter: ꝛ ſi ſint perſonalia. ſimiliter ꝛ ip̄a adiectiua. vnde hec eſt falſa. pater ꝛ filius ſunt vnus: ſed hec eſt vera: pater ꝛ filius ſunt vnus deus.

¶ De nominibus perſonalibus. Cap. 12.

p Erſonalia autem noīa quedā predicanẗ de vna perſona tm̄. vt pater ꝛ filius ꝛ ſpūs ſctūs. Quedā de duabus ita ꝙ de vtraqꝫ: vt principium ſpiritus ſancti. Nā pater eſt principium ſpūs ſancti: ꝛ filius eſt principiū ſpūs ſancti. vnde cuꝫ dr̄: pater ꝛ filius ſunt principiū ſpūs ſancti. ly principiuꝫ ſupponit ꝓ duabus perſonis: ſed ſignificat vnaꝫ notionem. ſ. cōem ſpirationem. Quedam vero p̄dicātur de duabus perſonis: ita ꝙ de neutra per ſe: vt pater ꝛ filius ſunt duo: ita ꝙ ly duo ſit maſculini gn̄is ꝛ nō neutri: quedā p̄dicātur de tribus: ita ꝙ de nulla ꝑ ſe: vt trinitas.

nitas. Nam vt dicit Iſido. li. 6. ethymol. Trinitas eſt appellata eo ꝙ fiat totum vnũ ex tribus: quaſi triũ vnitas. Nã duꝫ tria ſunt. i. tres ꝑſone vnũ ſunt: q2 ſingula in ſe manẽt: ⁊ oĩa in oĩbus. pr̃ ergo ⁊ filius ⁊ ſpũs ſanctus ſunt trinitas ⁊ vnitas. Idẽ. n. in nã: vnũ qđ in eſſentia: tria in ꝑſona: vnũ pp maieſtatis cõionẽ: tria pp ꝑſonaꝝ ꝓprietatẽ. Quedam ẽt noĩa: ꝑ̄dicantur de ſingulis perſonis: ita ꝙ nõ de oĩbus vel plurib⁹ ſingulariter vel tm̃ pluraliter: vt hypoſtaſis ſeu perſona. pater. n. ⁊ filius ⁊ ſpiritus ſctũs: ſunt tres hypoſtaſes ſeu perſone: ⁊ non vna. Iſido.

De notionum ſubdiſtinctione. Cap. 13.

n Omina vero notionalia q̄daꝫ ſunt abſtractiua: vt paternitas: natiuitas: ꝓceſſibilitas: ſpirabilitas ⁊ hmõi. Quedã vero ꝯcretiua ⁊ adiectiua: vt inaſcibilis: gñans: naſcẽs: ſpirãs: ꝓcedẽs. Omnia aũt abſtractiua ꝑ̄dicanť de eſſentia: vnde eſt hec vera: eſſentia eſt pr̃nitas: ⁊ ecõuerſo: eſſentia eſt inaſcibilitas ⁊ ecõuerſo: ⁊ ita de alijs. Concretiua vero nunq̃ de eſſentia ꝑ̄dicanť: ſiue ſint noĩa: ſiue participia: ⁊ iõ omnes tales ꝓpõnes ſunt falſe. Eſſentia gñat vel gñatur: vel eẽntia eſt generans vel gñata: ⁊ de alijs. Itẽ noĩum notionalium q̄dã ꝑ̄dicãtur de vna ꝑſona tm̃: vt gñans de pr̃e: genitus vel naſcẽs de filio: ꝓcedẽs de ſpũ ſctõ: q̄daꝫ de vtroqꝫ: vt ſpirãs de pr̃e ⁊ filio: q2 pater ⁊ filius ſpirãt ſpũm ſanctum: quedam ẽt ꝑ̄dicantur de qualibet: vt diſtinctus. pater. n. ẽ diſtinctus ab aliis perſonis: ſimiliter filius ⁊ ſpiritus ſanctus.

De nominibus que notificãt deum in ſuis operibus. Cap. 14.

t T quãuis indiuiſibilia ſint opera trinitatis ad extra: tñ a ſanctis diſtinguuntur: quedam noĩa per que notificať deus in oꝑibus ſuis. qui inuocabilis eſt ⁊ inotificabilis in ſe quo ad intima maieſtatis. Sunt autẽ quedã noĩa appropriata: quedam ſunt tranſumpta ⁊ trãſlata. Noĩa appropriata ſunt decem. De q̄bus Iſido. in. 6. lib. c. i. dicit ſic. Apud hebreos decem noĩbus deus nuncupatur. primum eſt El. vel yſchiros. ideſt fortis: quia nulla infirmitate opprimitur: ſed fortis eſt ⁊ ſufficiens ad omnia perpetranda. Secundum nomen eſt eloe. i. theophelos. i. timor: eo ꝙ a cunctis ipſum colentibus deus eſt timendus. Tertium nomen eſt ſabaoth. i. princeps exercituum: eo ꝙ omnes exercitus celi eius dominio ſunt ſubiecti. Quartum nomen eſt Zelioꝫ: vel Ramathel. i. excelſus deus: quia excelſus deus ⁊ ſuper celos gloria eius. Quintum nomen eſt eyel. i. qui eſt. deus. n. qui eſt eternus vere eſt qui tantum nouit eſſe: fuiſſe autem ⁊ modo non eſſe vel futurum eſſe non nouit. Sextum nomen eſt adonay. i. dominus. quia eius dominationi ſubijcitur totus mundus. Septimum nomen eſt ya. ideſt ſpiritus almus. deus enim ſpiritus eſt. Octauum nomen eſt tetragrãmaton: ideſt nomen quatuor litterarum: ſcribitur enim quatuor litteris apud hebreos: quod ineffabile pronunciat ⁊ ſignificat nomen dei: quia dr̃ ineffabile: non q2 dici nõ poſſit: ſed q2 eius ſignificatio ab humano corde nõ põt ꝯprehẽdi. Nonũ nomen eſt ſaday. i. oĩpotẽs: q2 oĩpotẽs eſt nomẽ eius: ⁊ dr̃ oĩpotens a faciẽdo oẽ quod vult: Iſido.

⁊ nõ a faciendo q̃d non vult: ꝙ ſi alteꝝ tm̃ ei accideret: oĩpotens nequaꝗ̃ eſſet. Decimũ nomẽ eſt eloyin: ⁊ eſt nomẽ trinitatis: ⁊ pertinet ad pr̃em ⁊ filium ⁊ ſpũm ſanctum: ⁊ iõ apud hebreos eſt plurale ⁊ ſingulare. Signat n. diuinã eẽntiã cũ ſuppoſitiõe triũ pſonaꝝ. vñ dr̃ trinitas q̃ſi triũ vnitas.

¶ De noĩb⁹ tranſumptis. Cap. 15.

Ubi nota ꝙ ſunt quedã nomina trãſumpta a creaturis qb⁹ vtit̃ ſacra ſcriptura qñ intẽdit aliquas exponere ꝯditiones creatoris. Quia Damaſ. li. i. c. 14. inquit. Quia multa in ſcriptura diuina ſimpliciter ſunt dicta ⁊ figuratiue ⁊ trãſumptiue: ſcire op3 ꝙ homines groſſa carne induti excelſas ⁊ immortales deitatis opationes itelligere nõ poſſunt niſi qbuſdã formis: ⁊ imaginibus: ⁊ notis. qbus hoĩes ſepius vti ſunt ſueti. Unde oĩa corporalia q̃ de deo dicunt̃ nõ ꝓprie: ſed ſymbolice itelligunt̃. Simpliciter. n. deus eſt: ⁊ nõ figurabilis: oculos tñ ⁊ palpebras: ⁊ viſum habere dr̃. qz vniuerſoꝝ habẽs virtutẽ ꝯſideratiuã: eũ nihil põt latere: nĩl põt ſubterfugere ſuã notitiam vel notione3. Simili rõne aures ⁊ auditũ habere dr̃. qz apud ipm propitiationẽ fore: ⁊ depcationis ſuſceptionẽ aſſerere nõ timemus. per hunc. n. ſenſum nos mites oñdimus: qñ depcantibus aures familiarius inclinamus. Os: ⁊ labia: ⁊ fauces: dr̃ habere. qz ille velut loquẽdo p inſpirationes nobis reuelat: q̃ holum cogitatio p hmõi organa exprimit ⁊ oſtendit. Guttur ẽt habere dr̃: ⁊ guſtum: qz i noſtre iuſtitie opibus tanꝗ̃ in guſtu delectat̃. Nares ⁊ olfactũ habere dr̃. qz tanꝗ̃ odor ſuauiſſimus dño eſt placẽs: qui deuotionis affectum ſibi exhibet. Faciẽ ipm habere ſcriptura cõmemorat: qz per eius opa virtutẽ ⁊ potentiã diuinus ſermo manifeſtat: nã pſone preſentia in faciẽ declarat̃. Manus ⁊ brachia repñſentant eius ſubtilẽ ⁊ inuiſibilẽ opationem: qz nos digitis: ac manibus: ⁊ brachijs ſubtiliora ⁊ fortiora opamur. Qñ dexteram deí cõmemorat: certiora ⁊ dei digniora opa inſinuat. Unde ⁊ iurare p dexteram dr̃. qñ intrãſmutabile eius ꝯſilium perhibet̃. Frequẽter pauperibus ſubuenit ⁊ indigẽtibus auxiliat̃: ⁊ iõ habere pedes dr̃. ſepe. n. oſtẽdit in effectu q̃d ſolẽt opari hoĩes pedib⁹ vel i ceſſu. Pectus ⁊ cor habere dr̃ pp cognitor ingẽ recordationẽ. Uentrẽ ⁊ viſcera: pp illam quã in nobis oſtendit miſericordiã ⁊ cõpaſſionẽ. Iraſci dr̃ ⁊ furere pp odium malitie ⁊ iuſtã quã iſert pctõribus vel peccãtibus vltionẽ. Dormire dr̃ ⁊ obliuiſci: pp iniurie diſſimulationẽ ⁊ vindicte recordationẽ. Unde qz tot modis per ſua beneficia: noſtra ſupplet̃ indigẽtia: more humano dr̃ habere diuerſa mẽbra. Unde btũs Diony. effectus dei multiplices ſic deſcribit. Deus inqt eſt oĩum cã ⁊ principiũ eoꝝ q̃ ſunt ſubſtantia ⁊ viuentiũ vita: ratiocinãtiũ rõ: excidẽtium ab eo reuocatio: ⁊ reꝝ reſurrectio corrumpentiũ: q̃d ṗm naturam eſt reuocatio: ⁊ eoꝝ que mouent̃ ṗm execrabilẽ impetum reformatio: ſacrum firmamentu3 minus ſtantiu3: ⁊ ipſoꝝ q̃ ad ipſum reducũtur: via ⁊ reordinatiſſima manuductio. Et ſequitur poſt pauca. Ipſe eſt eoꝝ q̃ ab ipſo ſunt: pr̃ principalior ꝗ̃ ipſi qui eos genuerũt. Nã ⁊ ipſi ceperũt ab ipſo eẽ ⁊ gñare. Eoꝝ aũt qui ipſum ſequunt̃ ⁊ ab ipſo paſcunt̃ paſtor ẽ: illuminatoꝝ ẽ ſplẽdor: perfectoꝝ pfectio: deificatoꝝ deificatio: diſſ ãtiũ pax:

Damaſ.

Diony.

ſimplicium

ſimpliciū ſimplicitas: ⁊ vnitoꝝ vnio: ſup principale ⁊ ſb̄ale principium oc
cultū ſue cognitionis: ſm q̄ pbās eſt ⁊ poſſibile vnicuiq3 bona traditio ⁊c. Damaſ.
Hec verba Diony. recitat Damaſ. c. 3. Ex q̄bus oībus p3 q̄ oīa corpora-
lia: de deo dicta: ſunt ad figuratiuū intellectū miſtice referenda.

¶ De diuerſis Chriſti nominibus. Cap. 16.

Sunt ēt quedā alia noīa que ad ſignificationē illoꝝ que de hoīe
ſ Chrō aſſumpto. ſ. dei filio intelligunt̄ a ſimilitudinibus reꝝ ar
tificioſe tranſumpta: ſicut p3 per Iſido. li. 7. c. 2. vbi dī. Chri- Iſido.
ſtus multis mōis i ſcriptura vocari ↄſueuit. Dī. n. ibidē: q̄ xp̄s a chriſma
te vocatus eſt. ipſe. n. p̄ cūctis ſuis cōſortibus oīum gratiaꝝ plenitudine ē
delibutus. qui Ieſus hebraice. Sother grece. Saluator latine dī: eo q̄
cunctis gētibus ſaluator eſt trāſmiſſus: pp̄ qd̄ ipſe Meſſias hebraice dicit̄
eo q̄ oīs ꝓphetalis: ſacerdotalis: ⁊ regalis dignitatis priuilegio ſit diuini
tus inſignitus: nā meſſias dī vnctus. Dī ēt Hemanuel. i. nobiſcū deus:
eo q̄ deus p̄ virginē natus: in carne apparēs nobiſ ſe cōiūxit. Dī ēt v̄bū
caro factū: q2 v̄bū eſt inquātū p̄ modū intell'ꝰ naſcit̄ a p̄re i eternitate: ſ3
caro dī: inquātū a matre naſcit̄ in tp̄is mutabilitate. Siſr dī vnigenitꝰ ⁊
primogenitus. q2 p̄ris ⁊ ēt m̄ris fuit filius vnicus: añ quē nullus: ⁊ poſt
quē: nō erat alius. Multis ēt aliis modis ꝑfigurat̄ in rebus creatis. Dī
etiā p̄n: q2 p̄ī per ip̄m oīa finit vel fecit. Dī ⁊ os dei. q2 p̄ ip̄m deus mun-
do loq̄tur. Dī q3 manus: q2 per ip̄m reꝝ vniuerſitas ↄtinet̄. Dī via: q2 per
ip̄m ad brauiū p̄uenit̄: vita dī. q2 in ipſo oīa viuūt. veritas. q2 nec fallit nec
fallit̄. dī fons. q2 oīs boni origo īdeficiens ⁊ reficit ſitiētes: ⁊ multis aliis
figuris innumerabilibus ⁊ infinitis nobis dat̄ intelligi in ſcripturis: ſicut
ibi ponit Iſido. in exēplis multipliciter. Sicut p̄f ⁊ filius pp̄ varios effe-
ctus in creaturis variis noībus nūcupant̄. ſic ſp̄us ſctūs p̄ri ⁊ filio in ſim-
plicitate nāe ↄſbalis: ⁊ coeternus: diuerſis vocat̄ noībus: ⁊ diuerſis rebꝰ
multifarie ↄpat̄: pp̄ qd̄ dī Sapie. 7. q̄ ē ſctūs in oī. ſ. creature ſctificatiōe Sapi.
eſt ⁊ multiplex i chariſmatū ⁊ donoꝝ diſtributione: vnicus i p̄ris ⁊ filii vni
formi cōnexione: necnō in ſctōꝝ charitatiua vnione: ſubtilis i cogitationū
⁊ affectionū pſcrutatione: modeſtus i diſcreta ⁊ modeſta affectuū hūanoꝝ
ordinatione. Diſertus i facūdie ſiue eloquētie adminiſtratione. Incoinq
natus ſine macule ↄtagione: ſuauis i p̄ceptis: ſuauior i ↄſiliis: ſuauiſſimꝰ i
p̄miis: amās bonū actū i actiuis: q̄ ſuauis ē in ↄtēplatiuis: hūanus hūanā
diligēs ſocietatē. benignus: inatā hn̄s in ſe bonitatē. Stabilis: laſſis ⁊ in
firmis ↄferēs firmitatē: ⁊ nullā ꝓrſus habēs i ſe viciſſitudinis mutabilita
tē: ſecurus: illis quos ꝓtegit auferēs formidoloſitatē. oē3 hn̄s v̄tutē. oī-
bus ↄferēs v̄tutū pfectionē. oīa ꝓſpiciēs. oē3 hn̄s cognitionē: capiēs oē3
itelligibilē ſp̄ū3. oīs ſp̄us rōalis motū inueſtigās ⁊ affectionē: mūdus i ſe:
⁊ ab aliis auferēs infectionē. Multis ēt aliis noībus nuncupat̄. Dī. n. di
gitus pp̄ eius diſcretā ⁊ ſubtilē opationē. Colūba pp̄ ſimplicitatis amo-
rem. Nubes pp̄ eſtuantiū refrigerationē. Ventus pp̄ occultā grāꝝ inſpira
tionē. Ignis pp̄ grē euaporationē. Ros ſiue pluuia pp̄ aīe fecūdationē3.
Mel pp̄ dulciſſimā interioris hoīs imutationem. Oleum pp̄ interiore3 aīe

impinguationē: ⁊ exhilarationem. Multis alijs comparatur diuinus ſpi
ritus: ſed iſta ſufficiant pro exemplo.

¶ Iterū de noībus trāſumptis diffuſius q̄ in cap. 15. Cap. 17.

Omnipotens deus pr̄: ⁊ filius: ⁊ ſpūs ſanctus: vnus atq̄ trinus:
vnus vʒ extat in nā: trinus in pſonis: ſolus inuiſibilis: ſolus im
mēſus: atq̄ incōprehēſibilis: ſolus icircūſcriptus: ſolus incom
mutabilis: incorporeus: ⁊ imortalis. Ubiq̄ pñs ſed latēs. Ubiq̄ totus
Paul. ſed imēſus. Inuiſibilis ē: q2 i ſb̄a ſua oīno videri nō p̄t. Apoſtolo teſtāte
q ait: Quē nullus hoīuʒ vidit: ſed nec videri pōt. Et in euāgelio: deuʒ ne
mo vidit vnq̄. Incorporeus eſt: q2 nullis mēbroꝝ liniamētis ꝯpoſitus ſi
ue ꝯpactus exiſtit. ſicut veritas in euāgelio ait. Spūs eſt deus: ⁊ eos qui
adorāt eū in ſpū ⁊ v̾itate opʒ adorare. Immēſus eſt q2 q̄titas ei⁹ vel q̄li
tas a nullo ex creaturis metiri pōt. Cui Salomon ſupplicās i orōne ait.
Si celū ⁊ celi celoꝝ nō te capiūt: q̄to magis domus iſta quā edificaui? In
circūſcriptus eſt: qm̄ circūſcribi nō pōt. Inlocalis eſt: qm̄ de loco ad locū
Eſay. nō trāſit: ſed neq̄ in loco quolibet retinet̄. Ipſo de ſemetipſo per Eſayam
ꝓphetā teſtimoniū ꝑhibēte ac dicēte. Celū ſedes mea. Terra aūt ſcabel
Miere. lum pedū meoꝝ: ⁊ p Hiere. Nōne celū ⁊ terram impleo dicit dñs. Cuius
Pſal. imenſitatē ꝓpheta in pſal. ꝯfitēs. ait ad ipm̄ deū. Si aſcēdero in celū: tu
illic es: ⁊ ſi deſcēdero in infernū ades. De cuius adhuc imēſitate in libro
Job bti Job ſcriptū eſt. Excelſior celo eſt: ⁊ qd facies? ꝓfundior in iferno: ⁊ vñ
cognoſces? lōgior terra mēſura eius: ⁊ latior mari. Qui. n. celū ⁊ terrā im
plet: ꝓculdubio nullus eſt locus ab eius p̄ñtia abſens. Sup oēm quippe
creaturā p̄ſidet regnādo atq̄ imperādo. Subtus eſt oia ſuſtinendo atq̄
portādo: nō pōdere laboris: ſed ifatigabili v̾tute: qm̄ nulla creatura ab eo
cōdita p ſe ſubſiſtere valet: niſi ab pſo ſuſtenteť: q illā creauit. Extra oia ē:
Malac. ſed nō excluſus. Immutabilis eſt: q2 ab eo qđ eſt: mutari nō pōt. vt Mala
chias ait. Ego dñs ⁊ nō mutor: iō deus imutabilis dr̄: q2 ei furor: ira: peni
tētia: obliuio: recordatio: ⁊ alia his ſimilia nullomō accidūt. Simplex. n.
nā ē: ⁊ imutabilis: atq̄ in ꝑturbata: neq̄ aliud ē ipſe: ⁊ aliud qđ hʒ: ⁊ qđ
eſt. Immortalis eſt: q2 mori nullo mō pōt. Apl'o dicēte. Qui ſolus hʒ im
mortalitatē: lucē habitās inacceſſibilē: quē vidit nullus hoium: ſʒ nec vi
deri pōt. Ubicūq̄ aūt ſacra ſcriptura ſparſim p diuinos libros in deū mo
tus aie: ſeu hūana mēbra deſcribit. ſ. Caput: capillos: oculos: palpebras:
aures: nares: os: labia: linguā: cor: imaginē: vētrē: manus: dexteram: ſini
ſtram: digitos ſiue digitū: brachiū: alas: ſcapulas: poſteriora: pedes. Item
motus aie: irā: furorē: obliuionē: recordationē: pniam: ⁊ alia his ſimilia:
nō carnāliter iuxta hyſtoriā: a recte intelligētibus ſciēda vel accipiēda ſūt.
ſicut a iudeis ⁊ pleriſq̄ hereticis carnaliter ſapientibus: q deū corporeuʒ:
atq̄ locabilē: vel localē opinant̄: ſʒ ſpūaliter de eo oia itelligēda ſunt: ⁊ cō
ſitēda. Siqs āt ad deū hūana mēbra ſeu motus aie: more hūano ineē cre
dit: ꝓculdubio in corde ſuo ydola fabricat. Igiť vt deū ē figuraťr ī deuʒ.
Caput Caput cuʒ legimus. ipſaʒ eēntiā diuinitatis eius (q̄ oia p̄cedit: ⁊ cui oia
Capilli ſunt ſubiecta) intelligere debemus. Capillos v̾o capitis eius: ſctōs ange

los ſeu

los:ſeu vniuerſos electos typice accipi opꝫ. De quo ſacro: in lib. Daniel. Daniel.
ꝓphete ſcriptū eſt. Aſpiciebā donec throni poſiti ſunt: ⁊ antiquus dieꝝ ſe
deat. Ueſtimentū eius q̄ſi nix candidū: ⁊ capilli capitis eius q̄ſi lana mū
da. hec. n. ſignāt p veſtimētū dei cādidū: qd ⁊ p capillos capitis ei⁹: ſctōs
vꝫ angelos: ⁊ multitudineꝫ ſctōꝝ dealbatoꝝ. Uel certe iō capilli eius lane
mūde ꝯparāt: vt p hec antiquus dieꝝ eē credat. Oculos hr̄e dr̄ deus ꝓ eo Oculi
q͛ oīa videt: ⁊ nihil eū latet: in cuius ꝯſpectu (vt ait Apl̄s) nulla creatura Paul.
inuiſibilis eſt. oīa. n. nuda ⁊ apta ſunt oculis ipſius. Aliter vero oculi dn̄i
reſpectu gr̄e eius intelligunt. vt ē illud in pſal. Oculi dn̄i ſup iuſtos. Alr̄ Pſal.
oculi dn̄i p̄cepta eius: p q̄ ſcīe nobis lumē ſubminiſtrāt: miſtice accipiunt.
vt eſt illud in p̄s. Preceptū dn̄i lucidū illuminās oculos: palpebre dn̄i oc Pſal.
culta atq̄ incōprehēſibilia iudicia eius: ſiue ſpūalis in diuinis libris eius Palpe
locus inuenit. De qb⁹ occultis atq̄ incōprehēſibilib⁹ ſacris atq̄ iudicijs i bre
p̄s dr̄. Palpebre eius interrogāt filios hoīuꝫ. i. ꝓbāt. Aures hr̄e dr̄ de⁹: Pſal.
pp qd oīa audit: ⁊ nihil eū ſub ſilētio latet: d quo i li. Sapie dr̄. Auris ze Aures
li audit oīa: ⁊ tumultus murmurationū nō abſcōdit. Nares dei iſpiratio Sapie
eius in corda fideliū. vt ē illud in. ii. Reg. Aſcēdit fumus de narib⁹ ei⁹. i. Nares
lachrymoſa ꝯpūctio penitētiū iſpiratiōe illius. Facies dei ē cognitio diui Regū
nitatis eius ad hoīes: de q̄ cognitione dr̄ in p̄s. Oſtēde faciē tuā ⁊ ſalui eri Facies
mus. i. da nobis faciē tuā: q̄ cognitio hoīb⁹ innoteſcit: ipſo dicēte i Euāge Pſal.
lio. Nemo nouit pr̄eꝫ niſi filius: ⁊ cui voluerit filius reuelare. Aliter vero
facies ſignat iuiſibilē eēntiā filij dei: de q̄ ipſe deus ad Moſen p angelum
rn̄dēs ait. Poſteriora mea videbis. faciē āt meā videre nō poteris. Os dei Os
filius pr̄is: ⁊ xp̄s dn̄s. de quo Eſa. ꝓpha ex pſona iudeoꝝ ait. Qr os ei⁹ ad Eſa.
iracūdiā ꝓuocabit. Aliter vo os dn̄i ſmo eius accipit: ſiue vbū: de quo
ſmone dn̄i p̄dictus ꝓpha ait. Os dn̄i locutū ē. i. vbū dei filius dei pr̄is: p
quē oīa ſunt facta: de quo i p̄s. Uerbo dn̄i celi firmati ſunt. ⁊ alibi. Miſit Pſal.
verbū ſuū ⁊ ſanauit eos: ⁊ Joā. i. Jn pn̄ erat vbū: ⁊ vbū erat apud deū: ⁊ Joan.
deus erat vbū. Lingua dei: miſtice ſignat ſpūꝫ ſctm̄: p quē deus ſecretum
ſuū hoīb⁹ manifeſtauit. vt dr̄ i p̄s. Lingua mea calam⁹ ſcribe velociter ſcri Lingua
bētis. Labia dei vtriuſq̄ teſtamēti ꝯſonātia itelligit. de qb⁹ in ꝓuer. dr̄. Pſal.
Diuinatio i labijs eius: i iudicio nō errauit os eius. Brachia dei pr̄is: ſin Labia
gulariter filius eius accipit. de quo Hiere. ꝓpha ad ipm̄ ait. Et nunc dn̄e Brachia
deus: q eduxiſti populū tuū de terra egypti i manu forti ⁊ brachio extēſo. Hiere.
Jdcirco āt fili⁹ pr̄is brachiū dr̄: qr creatura electa ab ipo ꝯtinet. Dextera Dextera
dei pr̄is idē vnigenitus accipit. de quo dr̄ in p̄s i pſona hoīs aſſūpti. Dex Pſal.
tera dn̄i fecit vtutē: dextera dn̄i exaltauit me. Alr̄ dextera dei ſignat gl̄iaꝫ
pr̄is ⁊ eternā btitudinē. de quo hr̄ i p̄s. ex pſona pr̄is ad filiū. Sede a dex Pſal.
tris meis. Dr̄ aūt oīs electa creatura ⁊ dextera i terra atq̄ i celo. ſic̄ p ſini
ſtrā re ꝓba creatura. i. dmōes ⁊ oēs ipij: q ad ſiniſtrā poſiti: et̄na ſupplicia
ſuſtinebūt. Man⁹ dei pr̄is fili⁹ dei accipit: ꝓ eo q͛ oīa p ipꝫ fcā ſt̄. ſic̄ i Eſa. Manus
legit. Hec oīa man⁹ mea fecit: ⁊ fcā ſt̄ oīa. Alr̄ vo man⁹ p̄tās itelligit. Hie Eſa.
re. Sicut lutū i manu figuli: ita vos i manu mea: dom⁹ iſrael. Jteꝝ man⁹
dn̄i flagellū accipit. de cuius ꝑcuſſione: in Sophonia ꝓpha ſcriptum eſt. Sopho.

Extendã manũ meã ſuper Judã ⁊ ſuper habitatores iſrael: ⁊ diſperdã de
Job. hoc loco religas Baal ⁊c. Pro qua ꝑcuſſione beatus Job de ſemetipſo ait.
Digitus Manus dñi tetigit me. Digitus dei ſingulariter ſpũs ſanctus accipitur. A
quo ſpũ ſctõ lex in duabus tabulis lapideis ſcripta narrat. Jpſe.n. ſcribit:
qui ſcribenda dictauit.i.ſpũs ſanctus: de quo dñs in euãgelio. Si in digi-
to dei eijcio demonia: filii veſtri in quo eijciunt. Q̃ð alius Euãgeliſta ape
riẽs ait. Si ego in ſpũ eijcio demonia. Sicut.n. digitus cũ manu vel bra-
chio: manus vero cũ brachio: cũ corpe vnũ ſunt in nã: ita pr ⁊ filius ⁊ ſpũs
Digiti. ſanctus tres qdẽ ſunt pſone: vna aũt ſbã diuinitatis. Digiti dei pluraliter
ſancti intelligunt ꝓphete: p quos ſpũs ſanctus libros legis: ac ꝓphetarũ:
Pſal. ſua iſpiratione deſcripſit: de qbus in p̃s dr. Uidebo celos tuos opa digi-
toꝝ tuoꝝ. p celos.n. libros legis ac ꝓphetaꝝ: p digitos vo ſctõs ꝓphetas.
Jmago Jmago dei iuiſibilis vnigenitus eius: de quo apſs ait. Jmago dei inuiſibi
Paul. lis. Aliter nãqȝ imago dei patris in filio ſuo: quẽ nõ aliunde: ſed ex ſemet
ipſo: hoc eſt de ſbãſua: p oĩa ſibi ſimilẽ genuit ⁊ equalẽ. Aliter vo aiaȝ ho
minis: quã nõ ex ſe.i. de ſbã ſua genuit: ſed ex nihilo creauit. Sicut aliter
eſt imago cuiuſlibet regis in filio eius: quẽ ex ſemetipſo genuit ſibi ſilem:
hõ hoiem: aliter vero in annulo eius: ſiue in cera imago illius impſſa: que
Cor nõ eſt hoc qð ipſe: ſicut filius q n Aliter ẽ hõ qð ⁊ pater. Cor dei patris ar
chanum ſapie eius miſtice innuit. Ex quo verbũ.i. filiuȝ ſuuȝ ipa ſſibiliter ſi
p̃s. ne vitio genuit. Jpſo dicẽte in p̃s. Eructauit cor meũ vbũ bonũ. Alas ha
Ala bere legit deus: p eo ꝙ more auis electos ſuos tanq̃ȝ pullos ſub ſe colligit
fouet ⁊ ab inſidijs diaboli: ⁊ maloꝝ hoium ꝓtegit. Uñ ꝓpheta ait. Sub
Scapu. vmbra alarũ tuaꝝ ꝓtege me. Scapulas habere dr deus: qꝛ infirma mem-
Pſal. bra eccleſie quaſi in ſcapulis ſuis portat: de quo in p̃s dicit. Scapulis ſuis
Uẽter obumbrabit tibi: ⁊ ſub pẽnis eius ſperabis. Uenter ſecreta origo ſbe eius
Pſal. accipit: in pſal. Ex vtero ante luciferꝝ genui te. Aliter vterus dei incõpre-
henſibilia iudicia eius: qꝛ rimari nequeunt. De quo occulto iudicio in li-
Job. bro Job dr. De cuius vtero egreſſa glacies ⁊ gelu: de celo qs genuit. poſte
poſterio. riora filij dei incarnatio eius accipitur: de qua poſteriori parte: filius i mõ
te Sinay ad Moſen p angelum ait: poſteriora mea videbis: faciem auteȝ
Pedes meã videre nõ poteris. Pedes ſtabilimentũ vtutis eius: eo ꝙ vbiqȝ pñs:
Eſay. ⁊ vniuerſa illi ſunt ſubiecta: ipſo dicẽte p Eſayã. Celũ mihi ſedes: terra ãt
ſcabelluȝ peduȝ meoꝝ. Aliter pedes dei incarnatio intelligit: q̃ diuinitati
ſubiecta eſt: tanq̃ȝ capiti pedes: ſicut p caput diuinitas: ita p pedes huma-
nitas exprimitur: de qua humanitate i Exodo dr. Uiderunt dñm deũ Mo
Exod. ſes ⁊ Aaron: ⁊ p Adab ⁊ Abiud: ⁊.70. de ſenioribus populi: ſub pedib⁹
Celum eius quaſi lapis ſaphyri: ⁊ quaſi celum cuȝ ſerenum eſt. Jta p celũ ſerenũ
ſerenum ſanctã electoꝝ eccleſiã ex hoibus aſſumptã figuraliter demõſtrare voluit:
ſup q̃s creaturas hõ aſſumptus filius dei in ppetuũ regnat vt in p̃s. Oĩa
ſubieciſti ſub pedibus eius. Sicut ẽt ⁊ p lapidẽ ſaphiꝝ celeſtes creaturas
vel celeſtes angelos. Aliter aũt pedes dñi.i. Jeſu xp̃i ſignificati ſunt ſcti p̃
Deute. dicatores: de qb⁹ i Deute. dr. Qui appropinquãt pedib⁹ eius: accipiẽt de
veſtimẽtũ doctrina eius. Ueſtimẽtuȝ filij dei aliqñ caro eius: q̃ a diuinitate aſſũpta
eſt: in

eſt:in diuinis libris figuraliter accipit̃. De quo idumēto carnis. Eſa. vati-
cinās ait. Quis ē iſte q venit de edom: tinctis veſtib⁹ de boſra. Rurſum
veſtimētuȝ eiuſdē dñi ſctā accipit̃ eccleſia: q̄ p fidē: ⁊ dilectionē: ei ꝯiuncta
eſt. de quo i p̄s ſcriptū eſt. Dñs regnauit decorē iduit. Et in alio p̄s ad ip-
ſum dñm. Cōfeſſionē ⁊ decorē iduiſti ⁊ reliqua. palliū xp̄i: iā dicta ſctā ec-
cleſia eius itelligit̃: de qua in lib. Gene. dr̄. Lauabit vino ſtolā ſuā: hoc ē
in paſſione: ſanguine carnē ſuā. Calciamēta dñi noſtri Jeſu xp̄i miſtice ſi-
gnificāt icarnationē: quā ex mortalitate humani gñis aſſumere dignatus
eſt: de qua icarnatione ſua ipſe i pſalmo ait. Jn idumeā extēdā calciamen-
tum meuȝ. i. in plebē gentiliū maniſeſtabo icarnationē meā. Greſſus: ad-
uentus filij dei i mūduȝ ⁊ igreſſio eius ad patrē: de qb⁹ pſal. ait. Uiſi ſunt
greſſus tui deus: greſſus dei mei regis mei. q de celo venit i vteꝝ virginis:
naſcēdo poſitus eſt in p̄ſepio: poſtq̄ oīa ipleuit ꝑ qb⁹ a patre venerat miſ-
ſus: in ligno crucis appēſus eſt: de cruce v̄o depoſitus: ſm corpus ſepul-
tus eſt. Scđm v̄o aīaȝ: ad iferos deſcēdit. Tertia aūt die p potentiā diui-
nitatis ſue: carnē ſuā de ſepulchro ſuſcitauit. Et poſt dies reſurrectiōis ſue
quadraginta: vidētib⁹ apl̄is: aſcēdit in celū: ſedet ad dexterā patris. i. i glo-
ria eius. Hi ſunt greſſus filij dei. Jſte aſcēſus aut deſcēſus eius: q freq̄ē-
ter in ſacris ſcripturis legit̃. Aſcēdere deus dr̄: cum filius carnē aſſumptā
ex nobis i celuȝ veluti captiuā duxit. vel euexit. Sicut dr̄ i pſal. Aſcendit
in altuȝ captiuā duxit captiuitatē: qꝛ nāȝ humani gñis: q̄ a diabolo i mun-
do captiua tenebatur: aſſumēs ſicut in celum antea nunq̄ fuerat: tanq̄ ca-
ptiua deportauit. Abſcōdere faciē ſuā deus legit̃: cuȝ qbuſdā eoꝝ exigēti-
bus culpis: cognitionē ſuā abſcōdit: ſicut i populo iudeoꝝ nunc videmus
ipletuȝ: q negātes filiuȝ dei: ſciaȝ dei ita pdiderunt: vt ſiles forēt gētib⁹: q̄
deuȝ nō nouerunt. Oſdere faciē ſuā deus dr̄. Cuȝ reſpectu gr̄e ſue: qbuſ-
dā electis ſuis: ſeipm̄: in corda eoꝝ: occulta iſpiratione: iſinuat: ⁊ ad diligē-
duȝ ſe: amorē ſuuȝ iſundit. Sedere dr̄: nō corporaliter more hūano: ſȝ po-
tētialiter ſup oēȝ creaturā rōnalē p̄ſidere. vt eſt illud pſal. Regnabit ſup
oēs gētes dñs deus: ſedēs ſup ſedē ſuā. Sedere ēt ſup cherubin: q iterp̄-
tat̃ multitudo ſeu plenitudo ſcie: p qđ ſcti angeli ſignificantur: ſiue mētes
ſpūaliuȝ viroꝝ: in qb⁹ deus p̄ſidet ⁊ regnat. Jn iuſtis. n. ſedet q ſcia ⁊ dile-
ctione eius pleni ſunt. Jn ꝓuerbijs qppe Salomonis ſcriptū ē: aīa iuſti ſe-
des eſt ſapie. Sapia dei pr̄is eſt: q in aīs iuſtoꝝ ſedere dr̄. Deſcēdere deus
in mundū legit̃: qſi aliqđ nouū: qđ aſi nō fecerat in creatura hūana opat̃:
ſicut filius dei pr̄is deſcēdiſſe narrat̃: qſi verā carnē: ex Maria v̄gine: pp
redēptionē nr̄aȝ ſuſcepit: ⁊ verus hō fieri dignatus: nō amittēdo qđ erat
ſȝ aſſumēdo qđ nō erat: de cui⁹ deſcēſione. i. icarnatione dr̄ in pſal. Jncli-
nauit celos ⁊ deſcēdit: ⁊ caligo ſub pedib⁹ eius. Celos iclinauit: qꝛ aſi ad-
uētuȝ ſuū nuntios angelos miſit ſiue ꝓphetas: q eius aduētū hoīb⁹ nun-
ciarēt. Caligo ſub pedib⁹ eius fuit: qꝛ ipi hoīes ob ſuā malitiā ⁊ pctā: in-
carnationē eius agnoſcere nō potuerūt: ſȝ neq̄ nunc pñt. Stare deus dr̄
cū nos iſirmos. i. creaturā ſuā ad pniaȝ: ⁊ ſuā ꝯuerſionē patiēter ſuſtinet:
vt ē illud i Abacuch ꝓpheta. Stetit ⁊ dimēſus eſt terrā: ⁊ diſſoluit gētes

Esay.
Psal.
Palliū
Geñ.
Calciamenta.
Gressus dñi.
p̄s.
Ascēdere
p̄s.
Abscondere faciem.
Ostēdere faciem.
Sedere
p̄s.
Prouerbi.
Descendere.
Psal.
Stare
Abacuch.

Trāſire i.ſtetit ad ſubueniēdū: ꝛ diſſoluit credētes i ſe a vinculis pctōꝝ. Trāſire deus dr̄: cū cordib⁹ quorundā hoiū: in qb⁹ ante fuerat: poſtea ſurripiente pfidia vel quolibet delicto: ab eis recedit: ꝛ ad alios trāſit: queadmodū de iudeis ad gētes: de heretico ad catholicū: ſeu de qbuſlibet religioſis ꝛ

Recedere negligētib⁹ ꝓ vitio ſuo. Recedere dr̄ deus ꝛ ad alios trāſire: qđ nō localiter ꝛ viſibiliter: ſ; inuiſibiliter: occulto iuſtoq; iudicio facere ↄſueuit. Am

Ambulare. bulare deus dr̄: nō de loco ad locū trāſeūdo (qꝛ impiū ē ita credere) ſ; deambulatio eius eſt in cordib⁹ ſctōꝝ delectatio. ſicut ſcriptū eſt. Inhabitabo in eis ꝛ deambulabo vt inhabitē: ꝛ ero illoꝝ deus. Uel certe ambulare dei eſt in ſctis ꝑdicatorib⁹ ſuis de loco ad locū trāſire. Loq dei: eſt inuiſi-

Loqui biliter ſine ſono vocis aut quolibet ſtrepitu occulte in mētib⁹ ſctōꝝ voluntatē ſuā atq; intellectū iſpirare. ſiue futura: ſicut i ſctis ꝓphetis reuelare: q̄ locutio dei (vt qdā volunt) trib⁹ modis accipiť. ¶ Primo nāq; mō p ſubiectā māin ſicut ad Moſen in rubro: in igne apparuit. ꝛ ſicut Abrahe atq; Jacob ſiue iā dicto Moſi ꝛ ceteris ſctis qb⁹ voluit: in angelis apparere dignatus eſt. ¶ Scđo vero mō in ſomnis ſicut Jacob ꝛ ad Zacha. ꝓphetā: ꝛ ad Joſeph ſpōſū Marie: ꝛ aliis ſctis: qb⁹ voluit ſecretū ſuum reuelare. ¶ Tertio mō: neq; p creaturā viſibilē: neq; p hoiem: ſed occultatm̄ inſpiratione inuiſibiliter corda ſctōꝝ tāgendo loquētes effecit: queadmodū in libris ꝓphaꝝ legiť: cū ipſi ꝓphete: diuino ſubito afflati ſpū exclamant dicētes. hec dicit dn̄s. Uidere dei: eſt facta bona approbare. ſicut ē

Uidere. illud in Gene. Uidit deus cuncta q̄ fecit ꝛ erāt valde bona. i. itelligētib⁹

Gen. bona eſſe demōſtrabat. Aliter videre dei eſt mala hoium ſcienda ꝓbare. ſicut illud Eſa. ꝛ vidit deus malū in oculis eius apparuit. Itē aliter videre

Eſa. dei eſt nos vidētes intēdentes vel itelligētes facere. vt ē illud pſal. Proba

Pſal. me ꝛ ſcito coꝛ meū: interroga me ꝛ cognoſce ſemitas meas. Modus iſte locutionis in li. btī Job ſimiliter reperiť. vbi de ſapia dei pr̄is poſtq̄ plurima ꝛ inſignia locutus eſt de deo pr̄e: adiecit. tunc vidit ꝛ illa; enarrauit ꝛ inueſtigauit: ꝛ ꝑparauit. i. vidētes fecit: atq; ꝑdicātes ꝛ inueſtigātes atq;

Cognoſcere. alios nūciātes. Cognoſcere dei eſt cognoſcētes facere. ſicut ait ad Abraham. Nunc cognoui qꝛ timeas deū. neq;. n. ille ex tpe nouit qd ſint omnia anteq̄ fiāt. ſed cognoſcere dr̄ deus. cognoſcētes facere. vt q prius de ſe quales eēnt: incogniti erāt. p eius interrogationē. i. ꝓbationē iſibi metipſi manifeſti fiāt. Tale eſt. n. illud in lege Moſi de populo iſraelitico: vt tentē; vtrū cuſtodiāt mādata mea: an nō. Neſcire dei: ē quoſdā reprobos re

Neſcire. probare. ſicut illud euāgelij. Neſcio vos vn̄ eſtis. Recedite a me q operamini iniqtatem. Zelare deus dr̄: cum creaturā ſuā: quā nō vult pdere: ſepe

Zelare caſtigat: coꝛripit: atq; flagellat: ꝛ flagellando ad ſe reducit. Uel certe zelare deus dr̄. cū nullū pctī impunitū vult dimittere. Juſtus eſt. n. ꝛ ideo oīs iniuſtitia eſt execrabilis illi: quā vt dcm̄ eſt: impunitā nullo mō patiť.

Iraſci Jraſci dr̄ deus. nō aīe motu vel qualibet ptrubatione: qđ illi olo accidere nō pōt: ſed creature delinquenti. i. hoīb⁹ impijs ꝛ pctōrib⁹. Juſtam diciť deus inferre vltionē: hoc eſt reddere illis q merenť. ꝛ vltio diuina his ꝛ furoꝛ dr̄ eius. Penitēs dr̄ de⁹: nō qꝛ more hoium ꝓ trāſactis opib⁹ ſuis ipm peniteat.

peniteat. q.n.oīa nouit anteq̄ fiant: pro preteritis factis ſuis penitere nō
pōt. ſed pnīa dei eſt ſtatuta mutare. ⁊ qđ prius aliter incboatum fuerat: in Penitēs
aliud mutare. i. aut de bono: exigentib⁹ culpis in malum. ſicut de Saul le
giť penituiſſe deū: q̄ conſtituiſſet eum regē. vel ſicut nūc videm⁹ in popu
lo iudeoꝝ factum: qui cū eſſet populus dei: nunc aūt ob impietatē ſuam
facti ſunt ſynagoga Sathane. De malo aūt in bonū. ſicut accidit in popu
lo gentiū: qui ante nō populus dei: nunc aūt per xp̄i gratiā: fact⁹ ē popu
lus dei. hoc q̄ppe modo occulto dei iudicio: Judas proditor de apoſtola
tus gradu lapſus: in inferni baratro demerſus eſt. Latro vero poſt crimē
impietatis ⁊ rapacitatis de cruce ad Paradiſum trāſlatus eſt. hāc quoq̄
mutationem de bono ad malum (vt dcm̄ eſt) ſiue de malo ad bonum: q̄
occulto iuſtoq̄ dei iudicio: ſiue per ſeueritatē iuſtitie: ſiue p miſericordiā
eius fit: eſſe penitentiā dei dr̄. vt expreſſius in libro Hieremie ſcriptū eſt. Hiere.
Nō penitere dei autē eſt: ſtatuta nō mutare vllo modo. vt illud pſal. Ju Nō peni
rauit dñs ⁊ nō penitebit eum: ⁊ idē pater ad filium. Tu es ſacerdos i eter tere.
num: ſm ordinē Melchiſedech. Sacerdos dei patris diciť filius dei: non Pſal.
ſm diuinitatem: ſed ſm humanitatem: in qua ſe ꝓ nobis p paſſionē ſuā ⁊
mortem: acceptabile ſacrificium obtulit deo patri: vt ipſe eſſet qui ⁊ ſacrifi
cium eſſet. Obliuiſci diciť deus: cum quibuſdā impijs ⁊ pctōrib⁹ non mi Obliui
ſereť: qđ vtiq̄ nō facit per crudelitatē (que in deo non eſt) ſed p occultū ſci.
iuſtumq̄ iudicium ſuum. Indurare dr̄ deus quorundam maloꝝ corda. Induraſ
ſicut de Pharaone rege egypti ſcriptum eſt. Non q̄ oīpotens deus p po
tentiā ſuā coꝝ corda induret: quod impium eſt credere. ſed exigentib⁹ eo
rum culpis: cū duritiam cordis: quam ipſi ſibi oīa. ꝑpetrando: nutriunt:
non auferat. quaſi ipſe ipſos induret: qui iuſto iudicio idurare ſinit. Dor Dormiť
mire dei eſt cum vnigenitus patris in aſſumpta carne pro nobis mori di
gnatus eſt. Cuius mors diciť predictus ſomnus: ipſo dicente per Hiere Hiere.
miam ꝓphetā. Ideo de ſomno quaſi excitatus ſum: ⁊ vidi: ⁊ ſomn⁹ meus
dulcis eſt mihi. Aliter dicitur dormire deus. cum fides eius inter proſpe
ritates huius mundi: ⁊ inter quorūdam fideliū corda non vigilat: ſed dor
mit. hanc dormitionem ipſe ſaluator noſter ſignificauit: cum in naui inter
fluctus maris dormiuit. Uel certe dormire dei eſt: anxijs tardius ſubue
nire. ſicut illud Pſalmi. Exurge quare obdormis domine: exurge ⁊ ne Pſal.
repellas in finem. Uigilare dei eſt in defenſione electorum ſuorum: ⁊ vl Uigilaſ
tione ſuorum inimicorum ſe manifeſtum demonſtrare.

¶ Qđ deus eſt adorandus: formidandus: venerandus: amplexandus: diligendus: requirendus. Cap. 18.

Quamuis. n. nomen dei mirabile ſit affatu. ⁊ inſcrutabile cogita
tu. ⁊ ſicut dicit Job. 36. Magnus deus ⁊ vincens ſcientiam no Job
ſtram: ⁊ inde eſt q̄ magnus dñs ⁊ laudabilis nimis: ⁊ ſapientie
eius non eſt numerus. Ideo perfectionem ipſius expaueſcēs: de ipſo loq̄
expaueſco. vex ſi fari neſcio: pp hoc nō ceſſabo aliq̄d adhuc balbutire. Di
camus ḡ q̄ q̄uis de diuina eſſentia nō poſſimus aliq̄d dignū loqui. Ideo

de ipſius effectibus: vltra iã dicta: aliqua breuiter pñt dici. De diuina er-
go eſſentia pro nunc nõ querentes: ſolum de iſto vocabulo: deus differra-
mus. Dicamus ergo ꝙ deus h̃z pᵒ eminentiã cuncta p̃excellentẽ: h̃z ſcđo
ſapiam cuncta cognoſcentẽ: tertio h̃z ꝓuidentiã cuncta gubernãtẽ. quar-
to h̃z amicitiã cuncta diligentẽ. ¶ Primo ergo h̃z deus ſupiorẽ eminen-
tiã. Deus. n. eminet ⁊ ſupeſt oĩbus rebus: dignitate: bonitate: ptãte. p̃s.
Pſal. Qm̃ deus rex magnus dñs: terribilis ſup oẽm terrã. Rex inqt. ecce digni
tas. Terribilis. ecce ptãs. Sup oẽm terrã. ecce bonitas. Iſta ergo p̃emi-
nentia eſt cunctis ſupior. ¶ Scđo h̃z ſapiam cuncta cognoſcentẽ ⁊ cũctis
Eccl. limpidiorẽ. vt. n. dr̃ Eccl. 1. Oĩs ſapia a dño deo ẽ. Et ſapie. 6. dr̃. ꝙ deus
ſapie ſapie dux eſt ⁊ ſapientiũ emẽdator. ¶ Tertio in ipſo eſt ꝓuidẽtia cũctis
diſcretior ſeu cũctis occultior. Sicut. n. p occultã ⁊ inuiſibilẽ lune influẽ
tiã: mare viſibiliter regiť ⁊ moueť. ſic p dei prouidentiã mũdus iſte diſpo
p̃s. niť ⁊ ſenſibiliter gubernať. Jõ in p̃s dr̃. Qm̃ rex oĩs terre deus: pſallite ſa
pienter. Rex. n. dr̃. i. rector. ¶ Quarto h̃z amicitiã cuncta diligentẽ: q̃ ẽ
Paul. cunctis p̃carior. Jdeo. 1. Cor. 13. dr̃. Ipſe dr̃ deus pacis ⁊ dilectiõis. Si
ſapie. cut. n. dr̃ Sap. 12. Ipſe diligit oĩa q̃ ſunt: qm̃ ſua ſunt. Propter iſtas ꝯ ⁊
alias pfectiones diuinas deo tria debenť. Nã primo deus ẽ colendus: ⁊ h̃
pp deitatẽ. Scđo ẽ honorãdus: ⁊ hoc pp dignitatẽ. Tertio ẽ metuẽdus
⁊ hoc pp poteſtatẽ. Quõ aũt ſit deus declarať in p̃s. Deus: iudex: iuſtus:
Pſal. fortis: ⁊ patiẽs. Nã primo ẽ deus: iõ adorãdus. Scđo eſt iudex: ideo for-
midãdus. Tertio iuſtus: iõ honorãdus. Quarto fortis: iõ amplectẽdus.
Quinto patiẽs: iõ diligẽdus. Sexto clemẽs: ideo requirẽdus. Iſte. n. h̃z
plenitudinẽ ſctitatis: qꝛ deus. Celſitudinẽ dignitatis: qꝛ iudex. Rectitu-
dinẽ veritatis. qꝛ iuſtus. Magnitudinẽ ptãtis. qꝛ fortis. Fortitudinẽ fir-
1 mitatis. qꝛ patiẽs. Mititudinẽ pietatis. qꝛ nõ iraſciť. Dico igiť primo ꝙ ẽ
Deute. adorãdus pp excellentiã deitatis. Jſte ẽ. n. deus ſolus. Deute. 6. Tuus
deus vnus eſt. Jdeo ibidẽ p̃cipiť. dñm deum tuum adorabis ⁊ illi ſoli ſer
Ply. uies. Elephas. n. eſt aĩal valde diſciplinabile: ſm Pli. Dr̃. n. cognoſcere re
gẽ: ⁊ eum adorare. Sic nos vere debemus cognoſcere regẽ. ſ. dñm deũ q
eſt rex noſter ante ſecula: ⁊ q opatus eſt ſalutẽ in medio terraꝝ. per fidẽ ⁊
dilectionẽ: ⁊ debemus adorare per reuerẽtiã ⁊ deuotionẽ. Deus inquit.
Apoc. Unde Apoc. 19. dixit. Angelus Joãni eum adorare volenti. Uide ne fe
ceris: ꝯſeruus tuus. n. ſuũ: ⁊ fratrũ tuoꝝ. deũ adora: q̃ſi dicat. Noli ado
rare creaturã: ſed creatorem. Quod eſt contra ydolatras: ſacrilegos: ideo
adorandus. ¶ Scđo dico ꝙ ipſe eſt formidãdus. qꝛ. ſ. iudex. Aues. n. ti-
2 ment aquilã: beſtie leonẽ. maleſactores iudicem. Aues. n. predales audi-
ta voce aquile: ipſa die nõ audent predari. Beſtie etiam de circulo a leone
facto non audent egredi. Latrones etiam in preſentia iudicis nõ audent
furari. Sic vere nos debemus timere leonem. aquilam. ⁊ iudicem noſtrũ:
ſcilicet deum: ita ꝙ in eius preſentia: qui vbiq eſt: non debemus audere
Amos aliquid forifacere: nec de circulo mandatorum ſuorum egredi vel exire.
Oſee. Amos tertio. Leo rugiet: quis non timebit? ⁊ Oſee vndecimo dicitur. Jp
Eccl's ſe rugiet ⁊ formidabunt filij matris. Unde Eccleſiaſtes. 12. dicitur.

Deum

Deū time: ⁊ mādata eius obſerua. Et Apoc. 14. Timete dñm: ⁊ date illi Apoc.
honorē: ⁊ adorate eū. Merito ḡ ɔcludit: ꝙ iſte eſt iudex terribilis ⁊ formi
dādus. ps. Terra tremuit ⁊ quieuit dū reſurgeret i iudicio deus. Jpe. n. Pſal.
eſt iudex ſubtiliſſimus ad iudicandū. Seueriſſimus ad puniēdū ⁊ vindi=
candū. De ſua ſagacitate dr in ps. Juſtitia tua iuſtitia in eternū ⁊c. De ſe= Pſal.
ueritate ꝟo ſua dr in ps. Deus vltionū dñs: deus vltionū libere egit. Eſt Pſal.
ꝰgit deꝰ formidādus. iō ait. iudex. ¶ Tertio dico ꝙ deus ē digne ⁊ iure ve 3
nerādus: iuſtus inqt. Inter ceteras. n. ꝟtutes iuſtitia magis placet. hanc Juſtus
.n. impreſſit deus in hominis aīo. l. in illa pte ſupiori rōnis: q ſynderesis
appellat: q. ſ. in oibus iuſtitiā ſequtur: ⁊ ſi qs ɔtrafecerit: ſtatim ɔdicere ⁊ re
clamare ſentitur. Qr ḡ deus p ſe ⁊ ſimpliciter ē iuſtus: pp hoc a nā hūana
dz diligi: ⁊ oī diligentia venerari. Juſtus. n. eſt: qr nemini iniuriā facit:
vnicuiqȝ ius ſuū tribuit: ⁊ a veritatis iuſtitia: ⁊ rōnis regula nō diuertit.
Vn̄ ipſe dicit Eſaye. 45. Deus iuſtus ⁊ ſaluās nō eſt preter me. Et Dan. Eſay:
9. Juſtus dñs deus nr̄ in oibus operibus ſuis. Et iō dicit iuſtus: ⁊ ſic eſt
diligendus ⁊ venerādus. iuſtus inqt. ¶ Quarto dico ꝙ ipſe eſt appeten= 4
dus: ⁊ per ſpē amplectēdus: ⁊ hoc quia fortis. Melius eſt. n. initi rei forti Fortis
quā debili. Vn̄ ēt de illo piſce q dr Nautilus. legit. Qd vt ſtatim ſentit tē
peſtatē: ad fundū deſcendit: ⁊ alicui rupi vel lapidi adheret firmiſſime: vt
pōdere lapidis teneatur: ne fluctibus eijciat a mari. Etiā Urſus ⁊ Ele=
phas fortē arborē cui innituntur (dum dormiunt) ſolent querere: ne con=
tingat eos: dum dormiunt cadere vel perire. Sic ⁊ nos deo: q fortiſſimus
per ſpem ⁊ deſideriū innitamur: ⁊ cū affectionis brachijs amplectemur: vt a
fluctibus tentationū ⁊ tribulationū ipſius fortitudine liberemur. 2. Re= Regum
gum. 22. Deus meus fortis: deus meus ⁊ ſperabo in eū. Et. 2. Reg. 23.
Deus iſrael mihi locutus eſt fortis iſrael. Et vere fortis eſt: ad pugnandū
p nobis valide. qr p hūc hoſtes expugnāt. Nee. 4. Deus nr̄ pugnabit p Nee
nobis. Jtē fortis ē ad adiuuādū: qr p hūc debiles iuuant. ps. Deus adiu Pſal.
tor nr̄ in eternū. Et alibi. Btūs cuius eſt dñs adiutor eius: ſpes eius i dño
deo ipſius: q fecit celū ⁊ terrā. Jtē fortis eſt ad ſuſtentādū depſſos: qr p
hunc infirmi ſuſtētantur. ps. Deus nr̄ refugiū ⁊ virtus. Jtē fortis ē ad Pſal.
debellandū demones: qr per hunc tyrāni repmunt: ſeu ēt demones refre=
nant. Daniel. 6. paueāt ⁊ ɔtremiſcāt deū Danielis. ipſe. n. ē vincēs: q. ſ. Daniel.
ɔcluſerat ora leonū. Et breuiter deus eſt fortiſſimus. qr ſicut dr̄. Nū. 23. Nū.
Deus eſt cuius fortitudo ſimilis eſt Rhinoceroti: qr ſicut dr Eſa. 9. Jpſe ē Eſaye
deus fortis: pr̄ futuri ſeculi. princeps pacis. pȝ ḡ ꝙ iſte ē appetēdus ⁊ am
plectēdus. qr fortis. ſit. ¶ Quinto dico ꝙ deus eſt diligēdus ⁊ frequētā 5
dus: qr patiēs eſt. hō. n. q eſt mitis: dulcis: ⁊ patiēs. libētius ab alijs fre=
quētat. ⁊ plus diligitur ⁊ amat. Jſte. n. ē patiēs. qr non cito ꝓrumpit ad
puniēdū. Qr faciliter erūpit ad indulgēdū: finaliter eñ dirūpit ad vindi=
candū. Nō dico ſolet ad puniēdū cito ꝓrumpere. Job. 35. Nō fruſtra ḡ Job.
audiat deus. Seqtur. Nunc aūt nō infert furorē ſuū nec vlciſcitur ſcelus
valde. Jtē facile ſolet ad indulgēdū libēs erumpere. Jpſe. n. magis ē mi
ſericors ꝙ̄ iuſtus: q̄tū apparet in effectibus. ps. Deus meus miſericor= Pſal.

dia eius ꝑueniet me. Itē finaliter ſolet ad vindicandū ſeruēs dirumpere.
Ecci. q2.ſ.poſtq̄ diu patiens expectauerat: ſeruēter ad vindicandum inſurgit.
Eſa. Vn̄ Ecci.5. Altiſſimus eſt patiēs redditor. Unde Eſa.42. Hec dicit dn̄s
deus: creās celos. Seq̄t. Tacui ſp ſilui: patiēs fui quaſi parturiēs loq̄r:
Petri diſſipabo ⁊ abſorbebo ſimul. Ipſe.n. nūc videt eſſe patiēs: q2 ſicut dr̄.2.
6 Petri.2. Patiēter expectat deus nolēs aliquē perire: ſed oēs ad pniā₃ re
uerti. ¶ Sexto ē pie reqrendus: q2 nō iraſcit p ſingulos dies. Judith.8.
Nō.n. quaſi hō ſic deus cōminabit: nec vt filius hois ad iracūdiā ꝯcitabi-
tur. Verūtamē q̄to ſua patiētia eſt lōgior: tanto (niſi ꝯuerſi fuerimus)
erit pena grauior ⁊ acerbior. Niſi.n. ꝯuerſi fueritis: gladiū ſuū₃ vibrauit:
Vale. arcū ſuum tetēdit ⁊ parauit illū. Et Valerius ait. Lento.n. gradu ad vin
Paul. dictā ſui diuina ꝑcedit ira: tarditatēq₃ ſupplicij grauitate ꝯpenſat. Unde
Roma.2. dr̄. An diuitias bonitatis dei lōganimitatis ⁊ patiētie ꝯtēnis?
an ignoras qm̄ benignitas dei ad pniam te adducit: ſm duritiā tuā ⁊ impe-
nitēs cor tuū₃: theſaurizas tibi irā i die ire ⁊ reuelationis iuſti iudicij dei.
P₃ igitur qualiter deus eſt adorandus. q2 iudex formidandus. q2 iuſtus:
venerandus. q2 fortis: iō eſt amplectendus. q2 patiens frequentādus ⁊ di-
ligendus. q2 non iraſcitur eſt requirendus.

¶ Q̄d deus pro creatura aliqn̄ ſumitur. Cap.19.

Deitatis nomē nō ſolum ad creatorē refertur: ſed ēt aliq̄n trāſfer
tur ad creaturā: que deus dr̄ tm̄ nuncupatiue. Et ſic dico q̄ i ſa-
cra ſcriptura inueniunt quinq₃ gn̄a deoꝝ: v₃. iuſti: demones: pec-
cata: tyrāni: ⁊ hypocrite. Primi ſunt dij quos iuſtitia facit perfectos. Se
cundi ſunt dij quos ſtultitia facit erectos. Tertij ſunt dij quos neq̄tia red
dit infectos. Quarti ſunt quos potētia dedit ꝓuectos. Quinti dicuntur
dij quos fallacia fecit correctos. ¶ Primo dico q̄ inueniunt aliq dij ma-
gne iuſtitie ⁊ pfectionis: ⁊ ſic per deos intelligunt viri iuſti: q a cōibus cō
ditionibus ſunt ſepati: ⁊ ab humanis vitijs alieni: q.ſ. ſunt in celis celeſtia
ꝯtemplando. Sunt imortales ſemp in ſtatu gr̄e pſeuerādo. Sunt inuiſi
biles ſe a viſibus hūanis p humilitatē occultādo. Sunt oi ſciētes diuinā
ſapiam amplectēdo. Sūt oipotētes mirabilia opa faciēdo ⁊ terribilia ſuſ-
Pſal. tinēdo. Iſtis igit loq̄tur Dauid in pſ. Ego dixi dii eſtis ⁊ filii excelſi oēs.
Iſti.n. dicunt dii. q2 p̄cellunt alios eleuata affectione: p̄cellunt alios
ſingulari ꝯuerſatione: p̄cellunt alios pia ⁊ humili deuotione ⁊ cōpaſſio
ne. Iſti.n. ad celeſtia p̄ ceteris eleuant. Vn̄ de Samuele ſuſcitato ⁊ alijs
Regum aſſociātibus eū. Dr̄.1.Reg.28. Deos vidi aſcēdentes de terra. Itē ſup
Daniel. mortales ſingulariter ꝯuerſant. Danie.2. preter deos quoꝝ nō eſt cū ho-
minibus ꝯuerſatio. Itē ad hoies miſericorditer ⁊ humiliter inclinantur.
Actuum Vn̄ de Paulo ⁊ Barnaba dictū fuit Act.14. Dii ſimiles facti hoibus deſcē
derunt ad nos. Iſti ſunt ergo dii magne bonitatis ⁊ pfectionis. ¶ Scdo
dico q̄ inueniunt dii magne vanitatis ⁊ deceptionis. Et iſti ſunt demonia
⁊ ydola: q̄ dii ab hoibus ſunt putata: de qbus in pſ dr̄. Oēs dii gētiū de-
monia. Iſti ēt dr̄ dii alieni. q2.ſ. qcqd aliud a deo vero credit: alienum ⁊
Exod. inutile reputat. Exo.20. Nō habebis deos alienos. Q̄n aūt humana rō

a cultu

a cultu veri dei declinauerit. et diis istis.s.demonibus ⁊ ydolis adheſerit
ſtellaſq; ⁊ virtutes reꝝ deos putauerit: ⁊ nō vnum ſed plures crediderit ⁊
adorauerit. Vide Lactantiū de ortu falſe religionis deoꝝ. Vide ēt Sap. Lactā.
14. Sicut.n.dr.4.Reg.17. Vna queq; gens fabricata ē deū ſuū. Sꝫ Regū.
dr in ps. Nō eſt deus p̄ter dn̄m: ⁊ nō erit deus p̄ter deū nr̄m. Et iō i ps. Pſal.
Nō erit in te deus recēs: neq; adorabis deum alienum. Et Deutero.32. Deute.
Vide q̄ ego ſum ſolus ⁊ non ſit alius deus p̄ter me. ¶ Tertio dico q̄ in
ueniunt dii magne prauitatis ⁊ īfectionis. Et ſic dico q̄ pctā ⁊ ēt bona ter
rena: q̄ a malis ſup oia diligunt: ⁊ qbus a malis ſeruit ⁊ obedit: dii coꝝ re
putant. Illud.n.qđ qſq; p ceteris colit ⁊ diligit deū ſuum facit. Et inde ē
q̄ auari faciūt deū ſuū de pecunia. Delitioſi de gula ⁊ luxuria. Supbi
de ſeculari eminētia ⁊ potētia. de auaris pꝫ: q2 auaritia dr ydoloꝝ ſeruitus
ab Apoſtolo. De gula ēt pꝫ: q2 ſicut dr Phili.3. hoꝝ deus venter ē: ⁊ glo Paul.
ria in ꝯfuſione: q terrena ſapiūt. De ſupbia ⁊ mūdi eminentia: pōt dici illđ
2.Cor.4. Deus huic ſeculi excecauit mētes infideliū: ⁊ illud.3.Reg.20. Paul.
Dii mōtiū ſunt dii coꝝ. Legit.n.qūo incole terre ꝓmiſſionis ibidē p Na Reg.
bucodonoſor inſtituti: fecerūt ſibi diuerſos deos: ita q̄ veri dei cultū non
ſeruauerunt: ſꝫ ſinguli ſꝫ morē terre de qua venerāt: deos diuerſos fabri
cauerūt ⁊ adorauerūt: pp qđ a leonibus (dei iudicio) moleſtati fuerūt: ſi
cut dicitur.4.Regum.17. Neſciebant enim legitima dei terre. Sic ve=
re dico q̄ multi ſunt in terra ꝓmiſſionis.i.in eccleſia vel fide xp̄iana q legi
tima dei terre.i.dei mādata relinquūt: ⁊ deos alienos.i.pctā qbus ſeruiūt.
introducūt. Et nō miꝝ ſi leones īfernales ipſos ad mortē eternā deducūt.
Hiere.16. Seruietis diis alienis q nō dabūt vobis requiē die ac nocte. Hiere.
Bona.n.huius mūdi vel ēt vitia ⁊ delectabilia nunq̄ dant requiē poſſeſ=
ſoribus ſuis. Solus nāq; deus eſt in quo pōt qeſcere mēs hūana: iuxta il
lud Aug. Inqetū eſt cor meū bone Ieſu niſi qeſcat in te. Tales igit q veꝝ
deū relinquūt ⁊ de terrenis bonis ⁊ vitiis deos ſibi faciunt: pſit figurari in Aug.
illo rege iſrael Amaſia. đ quo.2.Parali.25.dr. q̄ allatos deos filiaꝝ ſeyr
ſtatuit deos ſibi. Seyr.n.q interp̄tatur hyſpidus vel hirſutus mūdanos Parali.
ſignat: q.ſ.p malā ꝯuerſationē ſunt hyrſuti: ⁊ hirſuta pelle diuitiaꝝ iduti.
Dii aūt illoꝝ bona terrena ſignāt: ad q̄ colēda oino ſunt debiti atq; dati.
Rex igit iſrael deos filioꝝ Seyr in deos ſibi accipit: qn̄.ſ.vir eccleſiaſticus
bona ⁊ vitia mūdanoꝝ: in ſe ipſo collocat atq; ponit: ⁊ qn̄ ipſa amplectit ⁊
colit: ꝯtra illud p̄dictū ps. Nō erit in te deus recēs: neq; adorabis deum
alienū: ego.n.ſum dn̄s deus tuus qui eduxi te de terra egypti. Iſti ſunt Pſal.
ergo dii magne prauitatis ⁊ infectionis. ¶ Quarto dico q̄ inueniunt dii 4
dure p̄tātis ⁊ luaſionis: q ꝓ certo ſignāt mundi diuites ⁊ tyrānos: q.ſ.ho
nores diuinos a ſubditis ⁊ paupibus vident exigere: ⁊ ſe deos inter alios
reputare. Nōne Saturnus ⁊ Juppiter reges Crete fuerunt: qui tamē a
ſimplici populo ſe deos credi ⁊ appellari fecerūt: ⁊ vt magis timerentur ⁊
honorarent a ſubditis ſe deos ⁊ imortales finxerunt. Sic ergo hodie vidē
tur noſtri diuites ⁊ tyranni facere: quia.ſ.vltra humanam naturam viden
tur ſe eſſe aliquid credere: ⁊ ad hoc ac ſi de mortalitate aliquid non

haberent oībus ſe ꝑferre. Jſti videntur figurari in Nabucodonoſoꝛ rege ſupbo: q̄ ſue moꝛtalitatis oblitus: ꝓceperat oēs deos terre exterminari: vt

Judith. ipſe ſolus deus terre diceret. ſicut dr̄ Judith. 3. Sic ꝓculdubio mūdi diuites ⁊ tyrāni ſoli dij. i. magni ⁊ autētici in ſua patria apparere volūt. Et idō oēs alios ꝓ poſſe ſuo eradicāt: ⁊ ꝯfundunt. Et iſti ꝓprie dr̄r Nabucodonoſoꝛ qui interꝑtatur ſedēs in anguſtia: qꝛ ꝓ certo tales multis anguſtijs ſe ſubijciunt: vt dij vocari ⁊ magni hoīes reputari ⁊ alijs ꝑferri pñt: tantū th̄ faciunt ꝙ ipſi quaſi dij reputātur: ita ꝙ ſimplices dicūt illud Judith. 5. Nabucodonoſoꝛ deus terre eſt. Et idō tales dij in ſupbiā multum

p̄s. eleuātur. p̄s. Dij foꝛtes terre vehemēter eleuati ſunt. Jtē tales dij a ſimplicib⁹ nimis honoꝛātur. qꝛ. ſ. ſimplices magis honoꝛāt iſtos q̄ȝ deuȝ. p̄s.

p̄s. Jmolauerunt demonijs ⁊ nō deo. dijs quos ignoꝛabāt. Jtem cum ſeuitia principant̄ plebi. qꝛ. ſ. iſti ꝑ crudelitate ſunt ſicut demones. p̄s. Oēs dij

p̄s. gētium demonia. pȝ ergo qūo inueniunt̄ dij dure ꝑtātie: inuaſionis ſiue

5 elationis. ¶ Quinto dico ꝙ inueniunt̄ dij ficte vanitatis ⁊ paliationis. Et ꝑ iſtos intelligo quoſdā ſingulares vel hypocritas: qui ſunt in eccleſia vel in religione. qui. ſ. quibuſdā ſingularitatibus moꝝ: ab alijs gloꝛiant̄ differre. Vñ ac ſi eēnt dij nō hoīes: ſolēt alios ꝯtēnere ⁊ ſe ꝑferre. Jſtis loquitur dñs Ezech. 28. dicēs. Eleuatū eſt coꝛ tuū: ⁊ dixiſti deus ſum ego: ⁊

Ezech. nō hō: ⁊ in cathedra dei ſedi: in coꝛde maris: cum ſis hō ⁊ nō deus: ⁊ dedi ſti coꝛ tuū quaſi coꝛ dei. Et re vera multi ſunt ita ꝓſumptuoſi: qꝛ ſtatim ꝙ vidēt ſe eſſe in cathedra dei. i. in officio ꝓlature: vidētur ſe deos magis q̄

p̄s. hoīes credere: cum th̄ eos moꝛtales ſicut alios hoīes ꝯſtet eſſe. p̄s. Ego dixi dii eſtis ⁊ filii excelſi. ſ. in fatua extimatione veſtra. Sequit̄. Uos autē ſicut hoīes moꝛiemini: ⁊ ſicͭ vnus de principibus cadetis. Et iſti ꝓꝓe ſunt dii alieni: qꝛ. ſ. ac ſi differrēt ſpecie ab aliis hoīb⁹ ſe reputāt ab eis alienos.

Joſue. Et ꝑꝑ hoc iſti ſunt ab hoībus ꝯtēnendi ⁊ de alioꝝ medio ſubmouēdi. Joſue. 24. Auferte deos alienos de medio veſtri. Jlli. n. qui ꝓpriā ⁊ humanam fragilitatē nō cognoſcunt: neſciunt cuȝ aliis cōmoꝛari: nec ēt ab aliis honoꝛari: ſed tanq̄ dii in ſua vana celeſti ꝑfectione ſciunt gloꝛiari. Jſti. n. ꝓprie ſunt dii ꝯflatiles. qꝛ. ſ. nihil exn̄tie habēt: ſȝ ad modū flatus ſeu vēti

Leui. pleni ſunt vanitate. Leui. 19. Nec deos ꝯflatiles facietis vobis: certe ipſi nō ſunt dii. pȝ ergo qūo dii ⁊ deus moꝛalr̄ loq̄ndo multis modis ſūmunt̄.

¶ Qꝺ Jeſus ē ſuſtētatoꝛ: ſaluatoꝛ: ⁊ floꝛidus ꝯuerſatoꝛ. Cap. 20.

Jſtud nomen Jeſus: cōiter ſignat dñm ſaluatoꝛē. Et q̄uis poſ

1 ſit diuerſimode applicari: ſicut ⁊ alia noīa: nō decet th̄ ꝙ ad ſignificādum aliquid aliud trāſmutet̄: qꝺ ad ſignificādū ꝑſonā ſaluatoꝛis ē ſingulariter aſſumptū. Diſtinguamus igit̄ breuiter de iſto noie: ⁊ dicamus. p° ꝙ iſtud nomē Jeſus: eſt nomē benignitatis. qꝛ benigniter mi

Marci. ſerebat̄. vnde ipſe dicebat Marci. 8. Miſereoꝛ ſup turbā: qꝛ ecce iā triduo ſuſtinēt me: nec habēt qꝺ māducēt. Et idō qꝛ benignus ⁊ miſericoꝛs ē: ad ipm̄ eſt ꝑcipue recurrēdum: ⁊ eius auxiliū iploꝛādū. Exēplo cerui q̄ arctatus a canibus deſperās de euaſione: vltro refugit ad hominem. fm̄ Jſido.

Jſido. Sentiēs ipm̄: inſtinctu nāe: eſſe aīal miſericoꝛs ⁊ benignum. Sic faciebat

ille

ille cecus. Luce. 17. Jesu preceptor miserere mei. Misericordia vero sua be Luc.
nigne apparuit. Luc. 19. Ubi puidens miserias ciuitatis Hierusalē fle Luc.
uit super eā. Et Joā. xi. Ubi cōdolens Lazaro mortuo lachrymatus ē in Joan.
per sepulchrū. ¶ Scdo Jesus ē nomē vtilitatis. qr vtiliter opabat. Ope 2
ra. n. q̄ faciebat testimoniū phibebant de ipso. Jste. n. operatus est salutē
in medio terre. sicut dr̄ Abacuch. 3. vnde de ipso dr̄ Act. 1. ꝙ cepit facere Abacuc.
Jesus ⁊ docere. ¶ Tertio Jesus: est nomē humilitatis: qr hūiliter cōuer 3
sabat. Jste. n. fuit humilis in nascēdo: humilis in viuēdo: humilis in mo
riendo. Qr sicut dr̄ Phili. 2. Hoc sentite in vobis qd̄ ⁊ in xp̄o Jesu: q cū Philip.
in forma dei esset: semetipsum exinaniuit: formā serui accipiēs: ⁊ habitu in
uentus vt hō: hūiliauit semetipm factus obediēs vsqz ad mortē. ¶ Quar 4
to Jesus est nomē nobilitatis. qr nobiliter dominabat. Qr. s. iste ē ille hō
nobilis q venit in regionē longinquā huius mūdi accipe sibi regnū. Luc.
19. Et iō de isto scribit. ꝙ iste est Jesus nazarenus rex iudeoꝝ. Joā. 19. Luc.
Luce. 23. Uñ poterat ipse dicere oīb' sibi deuotis illud Act. 22. Ego sū Ioan.
Jesus nazarenus quē vos queritis. Jn quib' v̄bis ostdit ꝙ Jesus ē amā Luc.
dus: querēdus: laudādus: ⁊ magnificādus: triplici rōe. qr. s. iste primo ē Actuuz
fortissimus sustētator. Scdo est pijssimus liberator. Tertio est mundissi
mus pūersator. Primū probat dictio solida. ego sum: sed scdm dictio flui
da. Jesus. i. Saluator. Sed tertiū dictio florida. Nazarenus. qui interp̄
tat florēs. Jste. n. fuit solidus sustētando. Ego sum. inquit. Fluidus in
adiuuādo. Jesus. Floridus nitide pūersando. Nazarenus. ¶ Primo igit
dico ⁊ cōsulo vt queramus ⁊ diligamus Jesū sicut solidū sustētatorē. qr
dr̄. Ego sum. Oē. n. debile ⁊ fragile qd̄ p se neqt stare: indiget aliquo forti
⁊ solido: cui sua fragilitas initat. Et iō videmus ꝙ debiles ⁊ infirmi indi
gent aliquo magno ⁊ forti: cui possint initi: ⁊ p quē portent ⁊ sustineant.
Aque. n. nāliter indigent terrena firmitate inferius: vt p terre firmitatē:
aque fluxibilitas portet. Et indiguerūt aque firmitate celi supius: vt p ce
li soliditatē: aquea labilitas sisteret. Jdeo dr̄. Gen. 1. fiat firmamentū in Gen.
medio aquaꝝ. Uinee ēt q̄ sunt debiles indigēt aliqua alia firmitate. Et iō
palis fixis solēt ligari: vt eaꝝ possit fragilitas sustētari. Sic ⁊ nos qui su
mus in hac vita. Qr faciliter p tentationes vincimur: sumus infirmi. Qr
p affectiones faciliter labimur: sumus aque. Qr faciliter p delectationes
flectimur: sumus vinee. Jdeo valde indigemus ꝙ ad xp̄m Jesum sicut ad
quid forte ⁊ solidū: recurramus. Qr. s. ipse ē ita firmus ⁊ solidus: ꝙ pōt
nostrā fragilitatē portare: nostrā labilitatē sistere: ⁊ nostrā flexibilitatem
firmiter sustinere. Qd̄ ostendit cum dr̄. Ego sum. Jstud. n. verbū. sum. ē
verbū substatiuū significās essentiā: sbā: fortitudinē ⁊ firmitatē. Qd̄ be
ne notauit cū dixit Moysi illud Exod. 3. Ego sum q sum. sequit. Qui ē mi
sit me ad vos. Uñ Luc. 23. hic est Jesus nazarenus rex iudeoꝝ. Et Joā. Exod.
18. Quē queritis? Rñderunt. Jesum nazarenum. dixit eis. Ego sum. Et Luc.
Act. 9. Ego sum Jesus nazarenus quē tu psequeris. Ad denotandū ꝙ Ioan.
iste est per se ⁊ nō per participationē. Jste. n. est sicut Adamas cuius exi Act.
stentia nō ferro vincit: nec igne crematur. Est ēt sicut colūna cypressina: que

onere nõ deprimitur. nec aliquo graui flectitur. q2.ſ. tanta ẽ ſua firmitas: bonitas ꝛ fidelitas. ꝙ qcunqꝫ ei ꝑ deuotionẽ ꝛ ꝯfidentiã initit: ab ipo in uat: fouet: ꝛ ſuſtentat: ꝛ in oibus tribulationib⁹ ſuſtinet. Ego ſuꝫ. ingt.

Ioan. Et ſi q̃reretur ab eo illud qđ q̃ſituꝫ ẽ ab ipſo Jo. 8. Tu qs es. Ipſe pt rñ dere ꝛ dicere. Ego ſum ſuſtẽtator oīs debilitatis. Illuſtrator oīs obſcuritatis. Expiator oīs iniqtatis. Renouator oīs antiqtatis. Impator grãdis auctoritatis. Predicator magne ſagacitatis. Satiator magne fertilitatis. Cõſolator magne ſecuritatis. Gubernator magne benignitatis. Amplexator magne fidelitatis. Tolerator oīs aduerſitatis. Miniſtrator oīs humilitatis. Reparator oīs mortalitatis. Dico igitur ꝙ rñdendo ad qõneꝫ. Tu qs es? ipſe poteſt ſe vocare debilitatis ſuſtentatorẽ. Et iõ ipſe põt dicere illud.

Gene. Gen. 46. Ego ſum fortiſſimus deus patris tui. Itẽ vocat ſe obſcuritatis illuſtratorẽ.

Ioan. Uñ ipſe põt dicere illud. Jo. 8. Ego ſum lux mundi.

Eſa. Et illud Jo. 12. Ego lux veni in munduꝫ: itẽ vocat ſe iniqtatis expiatorẽ.

Eſa: Uñ Eſa. 43. Ego ſum q deleo iniqtates ꝑꝑ me dicit dñs. Itẽ vocat

Eſa. ſe antiqtatis renouatoreꝫ. Uñ Eſa. 43. Ecce ego facio noua. ꝛ. 44. Ego ſum dñs faciẽs oia. Itẽ vocat ſe auctoritatis impatorẽ. Unde ipſemet dixit Pylato. Tu dicis q2 rex ſuꝫ ego. et Eſa. 43. Ego ſum dñs: ꝛ abſqꝫ me

Eſa. nõ eſt ſaluator. itẽ vocat ſe ſagacitatis ꝑdicatorẽ. Unde Eſa. 43. Ego qui loquor iuſtitiã ꝛ ꝓpugnator ſum ad ſaluãdum. itẽ vocat ſe fertilitatis ſa

Ioan. tiatorẽ. Uñ ipſe dicit Jo. 6. Ego ſuꝫ panis vite. itẽ vocat ſe ſecuritatis cõ

Math. ſolatorẽ. Math. 14. Ego ſum nolite timere. ꝛ Eſa. 66. Ego ꝯſolabor vos

Eſa. in Hieruſalẽ cõſolabimini. itẽ vocat ſe benignitatis gubernatorẽ Joã. x. Ego ſum paſtor bonus: ꝛ cognoſco oues meas. itẽ vocat ſe fidelitatis am

Ioan. plexatorẽ. Jo. 12. Que ego loquor ſicut dixit mihi pr ſic loquor. quaſi dicat. Nolo loqui niſi qđ mandatuꝫ eſt mihi a pre q miſit me. q2 deſcẽdi de celo nõ vt faciã voluntatẽ meã: ſed voluntatẽ eius q miſit me. itẽ vocat ſe aduerſitatis tolleratorẽ.

Act. Act. 9. Quis es? Ego ſuꝫ Jeſus nazarenus quẽ

Luc. tu ꝑſequeris. itẽ vocat ſe hũilitatis executorẽ vel miniſtratoreꝫ. Luc. 22. Ego autẽ in medio veſtri ſum ſicut q miniſtrat. itẽ vocat ſe mortalitatis re

Ioan. paratoreꝫ. Jo. xi. Ego ſum reſurrectio ꝛ vita: q credit in me etiam ſi mor

Ioan. tuus fuerit viuet: ꝛ Jo. 14. Ego ſuꝫ via: veritas: ꝛ vita. Ad Jeſum igit ẽ recurrenduꝫ: ꝛ ipſius auxiliũ deuotiſſime regrenduꝫ: q2.ſ. tot bona pt hominib⁹ facere: ꝛ tãtis beneficijs fragilitatẽ hoium ſuſtinere: qđ oñdit cũ

Act. 2 dr. Ego ſum. Act. 9.ſ. Jeſus nazarenus quẽ tu ꝑſequeris. Regramus ğ ꝛ diligamus ipm ſicut ſuſtentatorẽ. ¶ Scđo dico ꝙ debemus q̃rere ꝛ diligere ſicut ꝓuiduꝫ liberatorẽ. qđ.ſ. oñdit cuꝫ dr. Jeſus. q2.ſ. Jeſus interpretat ſaluator. Saluare.n. nihil aliud eſt q̃ aliqueꝫ de ꝑiculo liberare: ꝛ

Luc. iõ canimus. Jeſu ſaluator ſeculi: ꝛ de eius noie dr. Luc. 1. ꝛ vocabis nomen eius Jeſuꝫ. ipſe.n. ſaluuꝫ faciet populuꝫ ſuuꝫ a pctis eoꝝ. Et nota ꝙ iſte dr ſaluator ſeu liberator: q2 ſicut vincti ꝛ incarcerati ꝑ ꝟtutẽ Saphy

Dioſ. ri: ſm Dyoſcoꝝ: de vinculis liberant. vt dr in lapidario: hic lapis(vt phibent)educit carcere vinctos. Sic iſte vinctos in mendicitate ꝛ ferro: de inferno primitus liberauit ꝛ ſaluauit. Nũc ẽt illos: qui ſibi deuoti ſunt: de

vinculis

vinculis peccatorum educit. Sed ſicut iſte lapis non ſaluat nec liberat ho
minem: niſi mundus fuerit atq; caſtus. Sic nec Jeſus ſaluat aliquos niſi
illos qui vitam bonam duxerunt ⁊ mundam. Et nota ꝙ iſte liberauit nos
ſcilicet diſcordes ad concordiam reuocando: tormẽta pro hominibus tol
lerando. Miranda inter homines operando. ¶ Primo. n. iſte diſcordan= 1
tes ad concordiam reuocauit: fecit. n. vtraq; vnum: ſcilicet ex populo iu=
deo ⁊ gentili vnam eccleſiam conſtituit: ⁊ etiam diſcordiam dei patris
⁊ hoim ꝯcordauit. Iſte. n. fuit ſicut adamas: q eſt lapis recõciliationis. Ioan.
Unde de ipſo dr̃ Jo. 20. Stetit Jeſus in medio ⁊ dixit. pax vobis. ¶ Se 2
cundo iſte tormẽta ꝑ hoibus tollerauit. Unde iſte fuit aries Abrae p cu
ius mortẽ fuit Iſaac liberatus. q2. i. per mortẽ xp̃i: fuit genus humanum 3
liberatũ ⁊ ſaluatũ. Math. 28. Jeſum qui crucifixus eſt queritis. ¶ Ter= Math.
tio iſte mirãda inter hoies demõſtrauit. Jo. vlti. Multa qdẽ ⁊ alia ſigna Ioan.
fecit Jeſus. Et iõ ſicut elephas ſequit ſuũ de fouea liberatorem: ſic nos Ioan.
debemus diligere iſtũ noſtrũ redẽptorẽ ⁊ ſaluatorẽ: dicẽtes illud Jo. 12.
Dñe volumus Jeſum videre. Iſte. n. nõ ſolum liberat de fouea pcti: imo
etiã iuuat exiſtentes in fouea inferni. Legit. n. ꝙ quidã ſanctus vidit in
inferno quendam: qui erat totus in igne: ⁊ requiſitus quare caput ſuũ nõ
patiebatur. Rñdit. Quia nomen Jeſus cum digito in fronte ſcribere vel
ſignare deuote ſolebam. Iſtum igitur diligamus ſicut prouidum libera=
torem. ¶ Tertio diligamus ⁊ queramus eum: ſicut floridum conuerſato 3
rem: quod notatur cum dicit. Nazarenus: quod interpretatur floridus.
Iſte. n. habuit floridã ꝯuerſationẽ. i. mundam: puram: placidam ⁊ hone
ſtam. Math. 21. hic eſt Jeſus propheta a Nazareth galilee. Ideo de iſto Math.
dr̃. Joan. 19. hic eſt Jeſus Nazarenus rex iudeoꝝ. patet igitur iſtius ſu= Ioan
ſtẽtatio: que fuit ſtabilis: iſtius liberatio que fuit vtilis: iſtius ꝯuerſatio q̃
fuit nobilis. In hoc. n. Chriſtus ieſus: vt ait Apoſtolus. Phili. 2. ſeme= Paul.
tipſum exinaniuit formã ſerui accipiens: ⁊ humiliauit ſemetipſum factus
obediens vſq; ad mortem: mortem autẽ crucis: ꝓpter quod deus exalta=
uit illum: ⁊ dedit illi nomen quod eſt ſuper omne nomẽ: vt in nomine Je=
ſu omne genu flectatur: celeſtium: terreſtriũ ⁊ infernorũ: ⁊ omnis lin=
gua cõfiteatur: q2 dominus Jeſus Chriſtus in gloria eſt dei patris. Et re
vera iſtud nomen eſt fortiſſimum: ⁊ honorabiliſſimũ angelis: eſt ſanctis
gratiſſimum: demonibus vero terribiliſſimum. ⁊ Bernar. ſuper Canti.
ait. Nomen Jeſu licet predicatum: paſcit cogitatum: lenit inuocatum. Ber.
hoc enim reparat ſenſus: roborat virtutes: vegetat bonos mores: ca=
ſtas fouet affectiones. Jeſus enim eſt penitentibus gratioſus. Joan. 1. Ioan.
Gratia ⁊ veritas per Jeſum Chriſtum facta eſt. Eſt etiam contemplanti=
bus gaudioſus. Abacuch. 3. Ego autem in domino gaudebo: ⁊ exulta= Abacuc
bo in deo Jeſu meo. Eſt inſuper Jeſus beatis ſeu triumphantibus glo=
rioſus. Unde ipſi dicere poſſunt illud Hebre. 2. Uidimus Jeſum glo= Paul.
ria ⁊ honore coronatum. Et illud Actuum. 7. Ecce video celos apertos Act.
⁊ Jeſum ſtantem a dextris virtutis Dei.

¶ Qđ Chriſtus eſt ſuſtentator fortiſſimus: cõſolator mitiſſimus: ꝛ premiator ditiſſimus. Cap. 21.

Hriſtus ſm Damaſce. exprimit vnitatẽ pſone in duab⁹ naturis. Et longũ eſſet ꝓſequi de xp̃o: de ipſius duabus naturis. ſ. de diuina ꝛ humana. In his. n. duob⁹ tota lex pẽdet ꝛ ꝓphete: i ſcriptura doctoꝝ ꝛ lectoꝝ. In his quatuor libri ſniaꝝ verſant. Et iõ nõ ẽ plenatis operis ſciẽtialiter ptractare: ſed ſolũ moraliter ad deuotionẽ fideliũ excitandã aliqd diximus. Eſt igit notandũ ꝙ in oĩ gñe reꝝ: vnũ prius ponit: qđ eſt ceteris illius gñis pfectius ꝛ melius: vel p qđ oĩa alia in eſſe debito ꝯſeruant: ꝯſtituunt: ꝛ ordinant. ſicut pʒ de corde reſpectu mẽbroꝝ: de hoĩe reſpectu brutoꝝ: de igne reſpectu elemẽtoꝝ. Sic vere dico ꝙ deus voluit vnũ principiũ ꝛ principale principiũ. ſ. lapidẽ angularẽ ſicut primũ fundamentũ: xp̃m in eccleſia ſua ponere: a quo ſicut ab hoĩe: oĩa inſtruũt. a quo ſicut ab igne: oĩa p charitatẽ ꝛ amicitiã inflamãt. Ad illũ igit ſicut ad originale principiũ grẽ: vite ꝛ pfectionis: ſicut ad primũ fundamentum ſapiẽ ꝛ deuotionis: ſicut ad fontalẽ originẽ amoris ꝛ dilectionis eſt currẽdum: ꝛ in ipſo ſolũmodo ꝯfidẽduʒ. Sicut. n. dicit Amb. li. de v̾ginitate. Oĩa habemus in xp̃o: ꝛ oĩa in nobis xp̃s. Si. n. vulnera curare deſideras medicus eſt. Si febribus eſtuas: fons eſt. Si auxilio indiges: v̾tus ẽ. Si mortẽ times: vita eſt. Si celum deſideras via eſt. Si grauaris iniqtate: iuſticia eſt. Si tenebras fugis: lux eſt. Si cibũ queris: panis eſt. Quid plura chariſſimi? eſt oĩbus oĩa: iſto habito oĩa habent: ꝛ ſine ipſo: nihil ẽ ꝗcqd aliud. Sicut. n. videmus ꝙ vnus bõ magis diligit vnũ bonũ ꝛ pingue beneficiũ: ꝙ̃ multa modica. Etiã in domo vnuʒ magnũ lumẽ magis illũinat ꝙ̃ multa minuta: vnus fons magis iuuat ꝙ̃ multa ſtillicidia. Sic vere iſte eſt vnus in quo ẽ fontalis redundãtia oĩum bonoꝝ. Idcirco meli⁹ cor humanũ iuuat ꝛ ſatiat ꝙ̃ oĩa alia. Dimittamus igit modica bñficia diuitiaꝝ. Dimittamus ẽt ſtillicidia mũdi delitiaꝝ. Dimittamus inſup luminaria mũdi eminentiaꝝ: ꝛ habeamus ſolũ vnicũ xp̃m q ſolus ſufficit: ꝛ ad ipſum pergamus q nunꝙ̃ deficit. Vñ Hieronymus ad Paulinũ. Chriſt⁹ oĩbus oĩa eſt. qui igit oĩa p ipm reliquit: habebit vnũ ꝓ oĩb⁹. Iſtuʒ igit in auxiliũ inuocãdo: ꝛ virtutes eius i v̾bis modicis ꝯprehẽdẽdo: dicam⁹ illud dictũ Petri. Math. 16. Tu es xp̃s filius dei viui. In qb⁹ v̾bis xp̃s deſcribit. Primo vt fundamẽtuʒ ſtabiliſſimũ. Tu es. Scđo leuamentũ ſuauiſſimũ. Chr̃s. Tertio fũdamẽtũ ſublimiſſimũ. Fili⁹ dei viui. Et ſic dico ꝙ xp̃s primo ẽ fortiſſimus ſuſtẽtator corruẽtium. Tu es. Scđo dulciſſimus ꝯſolator deſperantiũ. Chr̃s. Tertio ditiſſimus p̃miator laborantiũ. Filius dei viui. ¶ Primo dico ꝙ xp̃s eſt ſuſtentator fortiſſimus. Tu (inquit) es. quaſi dicat. tu fortiter pſeueras: nõ deficis: nec ẽt definis: ſed ipſe es. In pñti. n. eſſe diuinũ nõ hʒ (ꝙ̃tũ ad ſe) nec p̃teritũ nec futuꝝ: qz. ſ. abſtrahit ab oĩ dĩa tp̃is: ꝛ nõ mẽſurat tp̃e: ſed eternitate. Iõ dr̃ in p̃s. Tu aũt idẽ ipſe es ꝛ anni tui nõ deficiẽt. Et iõ ſicut videmus ꝙ hõ libẽter innitit forti ꝛ ſtabili rei: ꝛ idẽ eſt ꝙ ceruis fluuiũ trãſituris legimus ꝙ fortior dʒ pcedere: ꝛ alij fortiores p ordinẽ ſolẽt ſuccedere: ꝛ fortiori q p̃cedit: ſolent

ſent alij inniti: vt melius valeat a fortiori debilis ſuſtentari. Uidemus q̄
miles p̄liū cōmiſſurus nō libēter ſe cōmittit equo debili: ſed q̄to plus po
teſt: ſtabili atq̧ forti. Sic volens in altū aſcēdere: nō libēter innitit̃ ſcale ver
miculoſe: ⁊ putride: ſed forti: ſtabili: atq̧ firme. Sic cū xp̄s ſit ſtabilis atq̧
durabilis ſuſtētator: fortis ⁊ indeficiens ſupportator: dico q̄ tranſeundo
fluuiū rapidiſſimū mundi huius: ⁊ ꝯtra vitia p̄liū ꝯtinentie cōmittendo:
necnō ad paradiſū (q eſt locus altiſſimus) aſcēdendo. debemus ſibi per
ſpem ⁊ deuotionē ⁊ nr̄e ſalutis cōmiſſionē inniti ⁊ inſiſtere: ⁊ ſuſtentatio
ni eius nos penitus cōmendare. Que quidē ſua ſtabilis exiſtentia oſtendi
tur cū dr̄. tu es. In pſal. Tu es rex meus: ⁊ deus meus. Sed ſi faciamus Pſal.
illā q̄ōnē q̄ btō Joāni facta fuit. tu qs es? Ipſe ſine dubio r̄ndet. Ego ſum
via: veritas: ⁊ vita. Jo. 24. Qđ exponens btūs Aug. dicit. Si ambulare Ioan.
vis: xp̄s eſt via: falli nō vis: xp̄s eſt veritas: ſi mori nō vis: xp̄s eſt vita. Tu Aug.
es inq̄t. Et iō dicit btūs Aug. lib. 3. ꝯfeſſ. Tu ſolus es: q̄ ſimpliciter es ſo- Aug.
lus cui nō eſt aliud viuere: ⁊ aliud bene viuere: q̄ tua btitudo tu es. Ber. Ber.
etiā ſup Canti. dicit q̄ xp̄s eſt ſapia ⁊ veritas: virtus. Sapia. ſ. ne nobis ſa
piant voluptatum horrores. Ueritas: ne nos seducāt falſitatū errores.
Uirtus: ne nos deprimāt prauitatū terrores. tu es inq̄t. vt ēt dicamus il
lud p̄s. Tu es refugiū meū in tribulatione mea. Jo. 6. Nos credimus ⁊ Pſal.
cognouimus. q̄ tu es xp̄s filius dei viui. pꝫ igit̃ q̄ xp̄s eſt primū principa
le. Sed multi ſunt hodie fatui: q magis innitunt̃ reb⁹ ⁊ ſolatijs mūdanis
q̄ ipſi deo: qđ pꝫ. q̄ in tribulationib⁹: ad deū nō recurrūt: ſꝫ omiſſo deo:
tp̄alia ſuffragia ſibi querunt: pp̄ qđ ſit q̄ ſepe verecūde corruunt atq̧ ca-
dunt. Siles. n. ſunt Elephāti q arborē ſciſſam ⁊ debilē ꝓ ſuſtentamento
eligens: dū illi innitit̃ ad terrā cadit ⁊ ꝓſternit̃. Bonū eſt igitur xp̄m q̄re-
re ꝓ ſuſtentamēto: ⁊ caſū ſalutis ſue ſibi totalr̄ cōmēdare: dicēs illđ Hie
re. 27. Sana me dn̄e: ⁊ ſanabor: ſaluū me fac: ⁊ ſaluus ero. Uñ de iſto fir Hiere.
miſſimo fundamēto dr̄. i. Cor. 3. q̄ aliud fundamentū nemo pōt ponere: Paul.
niſi illud qđ poſitū eſt: qđ eſt xp̄s ieſus. ¶ Scđo dico q̄ xp̄s eſt cōſolator 2
mitiſſimus: q̄ xp̄s. Chr̄s. n. grece idē eſt: qđ vnctus latine. Res aūt vn-
cta: pre alijs eſt lenis: mitis ⁊ ſuauis. Uñ in p̄s. Unxit te deus oleo leti- p̄s.
tie. Et iō bene alibi in p̄s dr̄. Qđ ipſe eſt ſuauis ⁊ mitis: ⁊ multe miſericor p̄s
die: oib⁹ inuocātib⁹ eū. Chr̄s inq̄t. Uñ xp̄s vr̄ ſilis aui illi q̄ Auſcula: ſeu
auis paradiſi dr̄. de qua neſcit̃ vbi naſcit̃. q̄ ꝓ certo tp̄e venit: ⁊ certo tp̄e
recedit. Iſta auis ē pulchra varietate diſtincta. nullus. n. color ſibi deeſſe
credit̃: ⁊ iſta tā paruā vocē hr̄e dr̄: q̄ ad deuotionē ⁊ gaudiū incitat audiē
tes: ſicut dicit Auctor: de nā rex. Ita xp̄s auis eſt paradiſi: q pro certo tp̄e Auctor
venit p incarnationē: ⁊ certo tp̄e receſſit: p paſſionē ⁊ aſcenſionē ac ei⁹ ha
bitatio oib⁹ fuit ignota: q̄ ipſe ſolus poterat dicere. Ego ſcio vñ venio ⁊
quo vado: ⁊ ēt ei nullus color v̄tutis ⁊ pfectiōis defuit. iuxta illđ Ezech. Ezech.
16. Sūpſiſti veſtimēta tua multicoloria. Iſte vocē pijſſimā hꝫ: ⁊ habuit.
q̄ ita pius ē ⁊ miſericors: q̄ ad deuotionē hoies icitat ⁊ inducit. ideo dicit
Math. xi. Tollite iugū meū ſup vos: q̄ mitis ſum ⁊ hūilis corde. Super Math.

Myla. quo v̄bo. dicit Myla. Quid iugo xp̄i ſuauius? q̄d eius onere leui⁹? Pro-
babilem fieri: a ſcelere abſtinere: bonum velle: amare omnes: odiſſe ma-
lum: conſequi eterna: preſentibus non capi: nolle inferre alteri quod ſibi-
ipſi moleſtū ſit: perpeti patienter. Ecce ergo quomodo Chriſtus vnctus:
quomodo ſuauis: quomodo mitis. Iſte enim fuit vnctus. i. ſuauis: dulcis
⁊ benignus: ⁊ ideo Chriſtus interpretatur vnctus. Sicut enim res vncta
ſuauis eſt quando tangitur: plicatur quo volueris: quando inpellitur: ſi-
cut patet de pelle vncta: ⁊ ſine clamore incedit quando trahitur: ſicut pa-
tet in biga ſeu quadriga. Sic vere Chriſtus dulcedine pietatis ⁊ benigni-
tatis vnctus: quando tractus fuit ad paſſionem: non clamauit per mur-
murationem. Quando fuit tactus ⁊ preſentatus per ſocialem conuerſa-
tionē: fuit inuentus ſuauis per pietatem ⁊ compaſſionem. Quando inſu-
per fuit inpulſus per orationem: ipſe ad quālibet partem fuit plicatus ꝑ
liberalem conceſſionem: q̄ ad omnem partem ſe inclinauit compatiendo:
Amb. conſentiendo: ⁊ ſe infirmis coaptando ⁊ conformando. de quo Ambro. ſu-
per Lucam lib. 4. dicit. Chriſtus omnibus omnia facta factus eſt. pau-
per pauperibus: diues diuitibus: flens flentibus: cibus eſurientibus: po-
tus ſitientibus: profluus abundantibus: in carcere cum paupere eſt: cū
Maria flet: cum Apoſtolis epulatur: cum Samaritana ſitit: ⁊ in deſerto
eſurit. Ecce igitur quomodo Chriſtus vnctus: quomodo ſuauis: quomo-
do plicabilis ⁊ conuertibilis: atq; mitis. In hoc voluit Chriſtus docere
chriſtianos qui chriſmate inunguntur: vel chriſtianoꝝ Prelatos vel Pre-
ſbyteros qui conſecrationis oleo liniuntur. quia ipſi debent eſſe ſuaues ⁊
mites: miſericordes pariter ⁊ conformes: cuius tamen contrarium eſt de
3 multis. ¶ Tertio dico ꝙ Chriſtus eſt premiator ditiſſimus: ſeu impera-
tor digniſſimus. quod oſtenditur. cum dicitur: filius dei viui. Et ideo vi-
tam eternam poteſt dare ſuis fidelibus: ⁊ eam pro premio demonſtrare.
Quia ſicut de ſe ipſo dicit. quia omnis qui videt filium ⁊ credit in ipm̄ ha-
Ioan. bet vitam eternam. Ioan. 3. Et ideo de tali filio qui vitam gratie ⁊ glorie
Aug. multipliciter dat mundo. Loquitur Aug. de Agone chriſtiano: exponēs
illud Luc. 1. filius altiſſimi vocabitur. ita dicens. O medicinam omnia cō-
ſulentem. omnia tormenta prementem. omnia tabeſcentia reficientē. om-
nia ſuperflua reſecantem. omnia neceſſaria cuſtodientem. omnia perdita
reparantem. omnia deprauata corrigentem: quis iam ſe extollat aduer-
ſus filium dei? quis iā deſperet pro quo tā humilis voluit eſſe filius dei?
quis aduerſitatibus cadit qui naturam humanā tantis perſecutionibus
cuſtoditam eſſe videt in filio dei? quis etiam ſibi clauſum aditum ad re-
gnum celorum putet: qui ad publicanos ⁊ meretrices inuitatum eſſe vi-
det filium dei. Ecce igitur de iſto filio: quomodo ⁊ quantum proficit fide-
libus: ⁊ quomodo ſpiritualiter ⁊ eternaliter: eſt ſuſtentator firmiſſimus.
Conſolator dulciſſimus: ⁊ premiator ditiſſimus. Bene igitur dictū eſt.
Tu es Chriſtus filius dei viui.

LIBER SECVNDVS COELILOQVII MORALIS DE MVNDO ET COELO EMPIREO.

¶ Primo: quid ſit Mundus. Cap. primum.

MUndus dr̄ tribus modis: vt dicit Mercurius. ¶ Nam Mercu.
mundus primo dicitur diuinus intellectus: ſcilicet mun 1
dus archetypus: incorporeus: inuiſibilis ⁊ eternus: vt
ydee in mente diuina: ad cuius exemplum mundus ſen-
ſibilis eſt creatus: ſicut dicit Boetius. Tu cuncta ſuper- Boe.
no ducis ab exemplo. pulchrum pulcherrimus ipſe. Mū
dum mente gerens: ſimiliq; imagine formans. ¶ Scd̄o modo dicitur 2
mundus: omnia que celi ambitu continentur: vt celum in quo ſydera lu-
cent: ignis in quo omnia calent: aer in quo omnia viuentia ſpirant ⁊ vi-
gent: aqua que terre latera circuncingit: terra que omnia inferiora ſuſti-
net atq; nutrit. de quo dicitur. Mundus per ipſum factus eſt. ¶ Tertio 3
dicitur homo microcoſmus: ideſt minor mundus eternus in diuina men- Micros
te eternaliter permanens: ſcilicet ydea mundi: vel eſſe cognitum in men- coſmus
te diuina: quod eſt idem quod deus. Secundus mundus perpetuus eſt: i. minor
diuina voluntate contrahens eſſe perpetuum ⁊ originem: ex illo priori mundus
mundo archetypo. Tertius mundus: ſecundum quid: eſt perpetuus: ſe-
cundum quid eſt caducus: omnium ſimilitudinem in ſe gerens. ¶ De
primo autem mundo in precedentibus eſt dictum. Nunc de mundo ſen-
ſibili dicendum eſt. Mundus igitur (vt dicit Martianus) eſt anniuerſi- Martia.
tas creatorum conglobata in modum ſphere. nam mundus ſphericam ⁊
circularem habet ſpeciem: ⁊ figuram. Nec fuit: vt dicit Martianus. Alia Martia.
figura mundo ita congrua: ſicut orbicularis ⁊ rotunda: ⁊ propter vni-
uerſitatis perfectionem: ⁊ propter illam quam habet in eſſe perpetuo
cum ſuo opifice: qui fine caret ⁊ principio configurationem. Mundum
autem totum Philoſophi in duas partes diuiſerunt: quarum nobilior
⁊ ſimplicior pars ſuperior ⁊ actiua: a circulo lune incluſiue ſe extendens
vſque ad planeticam regionem totam: includendo etiam celum octauum.
Altera pars eſt inferior paſſiua que a lunari globo excluſiue incipit:
⁊ vſque ad centrum terre inferius ſe extendit. Iſtum particularem
mundum inferiorem deſcribit Martianus dicens. Mundus eſt cir- Martia.
culus: ex quatuor Elementis eiſdem totis in modum Spherae

conglobatis: terram in medio vndiqꝫ defixam eternis celi raptibus circū-
currens. Ad iſtius mundi compoſitionem creauit diuina virtus primor-
dialem materiam: in qua velut in quadam maſſa erant potentialiter qua-
tuor elementa: non diſtincta ſicut modo: ſed erant permixta: ⁊ illa maſſa
yle: a Platone in Thimeo: eſt vocata: ex qua diuina ſapientia omnia ele-
menta: ⁊ elementata compoſuit: ⁊ produxit: ⁊ proprijs qualitatibus in re-
gionibus ordinauit ſingula: ⁊ diſtinxit. Nam quod in illa materia calidū
fuit ⁊ ſiccum: ceſſit in materiam ignis: quem ratione ſue leuitatis diuina
ſapientia ſuperius collocauit. Quod vero frigidū ⁊ ſiccum in ſumma fuit:
ceſſit in materiam terre: quam ſua ponderoſitas ⁊ comparatio inferius
poſuit. Quod autem calidum ⁊ humidum fuit: in materiam aeris ceſſit.
Quod vero frigidum ⁊ humidum in materiam aque conuertit. Vñ iſtaꝫ
materiam primam Plato. vt potuit: in Thimeo: ſic deſcripſit. fuit enim
yle: ideſt prima materia: ſine qualitate: ⁊ ſine quantitate: ſine calore: ſine
ſpecie: ſine loco: ſine tempore: inter aliquā ſubſtantiā ⁊ nullaꝫ exiſtēs: ⁊ ce-
tera. Hec verba multū ſunt difficilia: tamen ſic exponuntur: quia dici-
tur fuiſſe ſine quantitate: nō quia oīno fuerit ſine oī q̄to: ſed q2 nō fuit de-
terminate q̄titatis quo ad nos. Sicut gigas dr̄ imēſus q̄tuꝫ excedit alio-
rum hoīuꝫ q̄titatē. idō ēt ſine qualitate dr̄. q2 nō habuit a qualitate aliqua
ſpāliter nolari. nō. n. potuit plus calida q̄ꝫ frigida dici: nec ecōuerſo: ⁊ ſic
de alijs: ſine colore: q2 nō habuit aliquē colorē inatuꝫ in aliquo elemēto.
Sine tp̄e fuit: q2 nundū fuerāt tp̄a ⁊ tēpoꝝ viciſſitudines: qñ hec mā eſt
creata. Sine loco fuit. q2 nō habuit determinatū locū: plus ſurſum q̄ꝫ deor-
ſum: nec plus in latū q̄ꝫ in longuꝫ: inter aliquā ſbaꝫ ē ⁊ nullā. q2 nulla ſba
mālis p̄ceſſit illā: ſed aliqua ē ſecuta. Māle igit̄ principiū mundi inferio-
ri: fuit illa mā inuiſa. ſ. prima mā cōis que oīum formaꝝ ⁊ qualitatum fuit
ſuſceptibilis: q̄ ēt ſub diuerſis ſpēb⁹ ⁊ formis ↄſernat̄. p̄manet. n. hec mā
quo ad ſbaꝫ incorrupta: q̄uis ↄtinue quo ad q̄litates trāſmutabiles alte-
ret̄: q2 iſta mā q̄ mō per rarefactionē manet ſub forma ignis ⁊ ſub igne: ſta-
tim p̄ ↄdenſationē induet formā aeris: q̄ prius ſub ſpecie ignea fuit ignis.
Ex quo pꝫ q̄ prima mā (qua mūdus māliter cōſtat) eſt ingn̄abilis ⁊ icor-
ruptibilis: a qua oīa mālia incipiunt ⁊ in quā redeunt: tanq̄ꝫ in matriceꝫ.
Mundus itaqꝫ ex reb⁹ multis ↄpoſitis ⁊ ↄtrarijs eſt ↄpoſitus: ⁊ tñ in ſe ē
Ariſt. vnus. Mundus. n. vnus ē numero ⁊ nō plures mūdi: ⁊ hoc p̄p māe vnita-
tē. ſicut dr̄ in li. de celo ⁊ mū. Occupat. n. totā māꝫ ſuā: ſicut dr̄ ibi. Mun-
dus ḡ de quo hic loqtur nō eſt diuiſus in ſe: neqꝫ diuiſus ſm̄ ſbaꝫ: q̄uis
in ipſius p̄tib⁹ inueniat̄ ↄtrarietas quo ad aliqua q̄litatis repugnantiaꝫ.
Sūmā. n. ⁊ neceſſariā hꝫ mūdus in ſuo toto ↄueniētiā: ⁊ q̄ſi quādā muſi-
cā harmoniā: q̄uis in aliqb⁹ eius p̄tib⁹: p̄p q̄litates repugnātes: aliquaꝫ
Aug. pati diſſimilitudinē videat̄. ſicut expſſe dicit Aug. ſup Gene. Trāſibit āt
mundus iſte: quo ad iſtā paſſibilē (quā mō hꝫ) ſpēm ⁊ figurā. Sꝫ p̄ma-
nebit in eē p̄petuo: quo ad ſbam ⁊ nām: ſicut idē aſſerit Aug. ⁊ dicit glo.
ibi. Celū aūt ⁊ terra trāſeunt. Math. 5. Ex quo pꝫ q̄ mūdus rōe ſue mu-
tationis

tationis ẽ admirãdus. Propter tñ mãe nobilitatẽ ꝛ forme virtualẽ actiui
litatem: ꝛ per conſequens productionis ꝛ generationis rerum tam facilez
poteſtatem: tam ipſe mundus: ꝙ mundi opifex deus: ſuper omnia eſt lau
dandus. Nulla. n. eſt tam vilis: tam infima: in tota mundi machina: pars
ſiue particula: in qua tam in materia ꝙ in virtute ꝛ forma mũdi quedam
ſit differentia: ſed cum harmonia eſt pars ſumma. Nam illa pars mundi
que ſecundum naturam purior ꝛ ſubtilior eſt atqꝫ nobilior: vniformẽ ha-
bet inclinationem ꝛ appetitum ad nobilioris forme ſuſceptionem: ꝛ que
ſpiritualior: magis eſt inclinabilis ad formam ſpiritualiorem. Unde ma-
teria celeſtis: ſimpliciorem ꝛ nobiliorem exigit formam: ꝙ elementaris. ꝛ
etiam ipſa materia celeſtis nobilior eſt: ꝛ ſimplicior: in nobiliori corpore:
vt in Sole ꝙ in Luna: vel ĩ Mercurio aut Uenere: vel in Marte. Mate-
ria. n. elementaris nobilior eſt in igne: ꝙ in aere: vel in ceteris. vñ groſſior
eſt materia in terra: ꝙ in alijs. Nam ibi ſunt plures partes materie aggre
gate: ſecundũ Ariſt. vñ dicit ꝙ ex vno pugillo terre: fiunt decem pugilli Ariſt.
aque: imo materia vnius elemẽti purior eſt in vna parte ꝙ in alia. ſicut dĩ
in. 1. Metheo. partes. n. ignis ſupiores nobiliores ꝛ ſimpliciores: ꝛ par-
tes terre centrales ſunt groſſiores ꝛ ꝯpactiores ac impuriores. Cũ. n. par
tes mixtorum fiunt ab elementis: ſecundum quod partes elementales
ſunt puriores vel nobiliores: fiunt mixta ſimpliciora vel puriora. Et ſecũ
dum ꝙ econuerſo eſt in elementis: econuerſo eſt in mixtis. Nobilior itaqꝫ
materia mundi conſtitutiua: nobiliori indiget forma. Et ideo ſolet diſpo
ni materia ſecũdum quod exigit forma: quia ſi de terra debeat fieri ignis.
oportet vt materialis terre groſſities ſubtilietur ꝛ depuretur. ꝛ ſpiritua
lior ꝛ ſimplicior efficiatur: vt ſic ſimpliciori forma. ſcilicet ignea induatur.
Et (vt breuiter dicam) neceſſe eſt vt ſecundum forme proprietatem ipſa
materia preparetur. Conſideratur itaqꝫ mundi nobilitas ſecundum ſui
partes digniores: ꝛ etiam effectus nobiliores. Et ideo pars mundi ſu-
perior reputatur dignior: quia ibi materia eſt purior: ꝛ forma eſt pul-
chrior: ꝛ virtus amplior in ſuperioribus inuenitur. Tanto enim mũdus
in vniuerſo pulchrior eſt ꝛ decentior redditur: quanto deformis pars mũ
di inferior: ſuperioris pulchritudine: decentiori gloria inſignitur: vt dicit
Auguſtinus. Quedam perfectio claritatis ꝛ virtutis: que in ſuperiorib⁹ Aug.
ꝑexcellit: ad perfectionem inferiorum ꝛ decorationem continue ſe diffun-
dit. Quod etiam videtur: infima pars mundi indecore: ꝛ luminoſitate
amiſiſſe: hoc recuperat in fecunditatis gratia ꝛ virtute. Non enim minus
eſt admiranda terre virtuoſa fecunditas: in productione herbarum: arbo
rum: florum ꝛ fructuum: in generatione varia etiam reptibilium: in va-
ria productione metallorum: gẽmarum ꝛ lapidum: ꝙ ſit admiranda ce-
li claritas: cum diuerſitate ſuorum orbium ꝛ aſtrorum. Et quamuis mun Ualet ꝑ morali in fine.
dus tam laudabilis: rerum differentijs: ſit diuine virtutis inſignitus po
tentia: multis tamen defectibus ꝛ conditionibus miſerabilibus (quan-
tum ad eius inferiorem partem) vndiqꝫ eſt ſubiectus. Nam mundus

iſte quamuis videatur eſſe genitor ꝛ nutritor corporum: carcer tamen eſt ſpūum: ꝛ animarum duriſſimum exilium: ac locus miſeriarum innumerabilium: ꝛ penarum. Nam mundus locus eſt reatus ꝛ tranſgreſſionis: incolatus ꝛ peregrinationis: doloris ꝛ lachrymationis: laboris ꝛ fatigationis: horroris ꝛ confuſionis: ꝛ metus ꝛ mutationis: fluxus ꝛ alterationis: tranſitus ꝛ corruptionis: inſolentie ꝛ perturbationis: violentie ꝛ oppreſſionis: fraudulentie ꝛ deceptionis. In mundo nihil aliud inuenitur q̄ vanitas: malignitas: cupiditas: anxietas: deformitas: ꝛ vetuſtas. Mundus notos allicit ꝛ diligit: ignotos abijcit ꝛ contemnit: mundus multis obeſt: paucis prodeſt. Amatores ſuos decipit ꝛ fallit. Nam multa promittit: ſed ad vltimum pauca ſoluit: contemptores ſuos ad modum vmbre inſequitur: ꝛ apprehendere non deſinit: ſed ſuos ſequaces: fugere ſatagit ꝛ contendit. Quos maxime diuitijs ꝛ honoribus hic extollit: in fine maxime depauperare ꝛ deijcere conſueuit: ꝛ vt verbis beati Gregorij vtar. Fugiendus eſt mundus: et ſi proſperis nos mulcet. Qui ergo tot calamitatibus pulſat: quid aliud q̄ vt deſeratur clamat. Et hec de proprietatibus mundi: in generali dicta: iam ſufficiant.

Greg.

Mundi Moralitas. Cap. 2.

Mundus igitur ſecundum Martianum (vt ſupra dictū eſt) eſt vniuerſitas creaturarum conglobata: in ſphere modum. dicitur enim mundus: celum cum omnibus ſuis contentis: ꝛ habet mundus duas partes: ſcilicet primam: que eſt incorruptibilis: que incipit a ſphera Lune incluſiue in ſurſum. Secunda eſt corruptibilis ꝛ variabilis: que incipit a ſphera ignis incluſiue in deorſū vſq; ad centrū terre. Prima pars habet celum cum ſtellis Solem ꝛ Lunam cum ceteris planetis. Secunda habet ignem: aerem: aquam ꝛ terram: cum auibus: animalibus: herbis: lapidibus ꝛ huiuſmodi. In prima ſemper viget lux in ſecunda ſemper reperitur obſcuritas: ꝛ (vt breuiter concludatur) per prime partis influentiam ſecunda pars gubernatur. Moraliter ergo loquendo per mundum intelligo eccleſiam: in qua ſunt oēs creature: id eſt chriſtiani boni ꝛ mali inibi per vnitatem fidei congregati: ſed iſta habet duas partes: ſcilicet partem ſuperiorem: que eſt eccleſia triumphās ſcilicet ſanctorum angelorum atq; beatarum animarum: que fruunt̄ deo inceſſanter: habet etiam eccleſia aliam partem inferiorem: que eſt eccleſia militans: que eſt mutabilis ꝛ variabilis: ꝛ depreſſa: ꝛ variis implexionibus vel impreſſionibus: id eſt tribulationibus: ꝛ tentationibus: eſt repleta: nebulis ꝛ nubibus: id eſt diuerſis ignorantijs ꝛ erroribus eſt ſubtracta ꝛ inuoluta. Sed pars ſuperior: ſcilicet Paradiſus ſemper habet claritatē: q2 claritas ſolis: id eſt Chriſti: illuminabat eā: imo in decuplo luminoſior

tioſio: q̄ ſit Sol: ⁊ lucerna eius erat agnus. Apoc. 21. Et ſequitur. Nox enim non erit ibi: quia ſancti ſunt confirmati in gratia ⁊ gloria: ⁊ nō poſſunt tranſire a lumine gratie ⁊ glorie: ad tenebras peccati: quia peccare nō poſſunt: neqꝫ a lumine intuitiue viſionis ad tenebras ignorantie ⁊ cecitatis. Nam in diuina eſſentia tanq̄ in ſpeculo claro omnia videntur. Greg. enim ſic ait. Quid eſt quod non videat: qui videntem omnia videt? habet etiam paradiſus ſacietatem omnimodam. ps. Satiabor cum apparuerit gloria tua: quia pſal. Inebriabuntur ab vbertate domus tue: ⁊ torrēte voluptatis tue potabis eos: habet etiam paradiſus perpetuitatem. Math. 25. Ibunt hi in vitam eternam. Et Sapientie. Juſti autem in perpetuū viuent. Item in parte prima: ſcilicet in paradiſo eſt ibi celum: ideſt deus: qui ut ſphera intellectualis omnia ambit: per ſuam immenſitatem ⁊ diuinam eſſentiam infinitam. quia eſt vbiqꝫ per potentiam: preſentiā ⁊ eſſentiam: ſecundum Magiſtrum in primo: ⁊ Sco. ibidem ⁊ cōmuniter theologi. Item ibi ſunt ſtelle: ideſt angeli qui ſunt ſtelle fixe: inmutabiles: ⁊ incorruptibiles. quia Baruch. 3. Stelle manentes in cuſtodijs ſuis ſtelle: ideſt angeli ſancti. Eſt ibi Sol: ideſt Chriſtus qui ſol dicitur iuſtitie. Malach. 4. Et Boetius ait. Quem quia reſpicit omnia ſolus: verum poſſis dicere ſolem. Eſt ⁊ ibi luna: ideſt beata virgo Maria: que exaltata eſt ſuper choros angelorum ad celeſtia regna: vt canit eccleſia: que Canti. 6. dicitur. pulchra ut luna. quia ſicut Luna a Sole recipiens lumen illuminat noctem: ſic beata Maria a Sole: ideſt Chriſto: gratiam recipiens: illuminat noctes: ideſt peccatores: ſcilicet auxiliando. Iteꝫ ibi ſunt planete: ideſt ſancti ⁊ ſancte: qui ſolem iuſtitie Chriſtum iugiter ſunt ſecuti: ſicut planete ſecuti ſunt ſolem. In ſecunda autem parte: ideſt in eccleſia militante eſt ignis: ideſt ardor charitatis: dei: ſcilicet amor ⁊ proximi: eſt aer: ideſt ſplēdor honeſtatis: ⁊ bone exemplaritatis: luceat lux ve. co. ho. ⁊ ē aqua: ideſt dolcor cordialis pietatis erga proximum Math. Beati miſericordes quoniam miſericordiam conſequentur: eſt ⁊ ibi terra: ideſt infinitas ⁊ depreſſio humilitatis. Qui ſe humiliat exaltabitur. Item ſunt ibi aues: ideſt viri contemplatiui vſqꝫ ad celeſtia volantes: vt fuit Paulus raptus vſqꝫ ad tertium celum: ⁊ audiuit archana dei: que non licet homini loqui: ⁊ Joannes Euangeliſta qui fluenta Euāgelij: de ipſo ſacri dominici pectoris fonte potauit. Et beatus Franciſcus: qui in contemplatione viſus eſt eleuatus: tanquam eſſet auis vſqꝫ ad fagos. Item ſunt ibi animalia: ideſt viri terreſtres ⁊ actiui: in ſeptem operibus miſericordie: tam corporalis q̄ ſpiritualis: exercitati. Item ibi ſunt lapides: ideſt peccatores inſenſibiles: duri: frigidi: ⁊ obſtinati. Indurabitur cor eius vt lapis. Sunt ēt ibi arbores: ideſt fragiles ⁊ imperfecti: qui flatibus tentationum pelluntur: ⁊ ſepe vigorem gratie perdunt atqꝫ recuperant. quia Prouer. 24. Septies in die cadit iuſtus ⁊ reſurgit. Prima materia primo fuit ſine forma: ſine loco: ⁊ ſine qualitate: ſecundum Plato. in Thimeo. Sed tādem ad multas formas nobiles eſt reducta. ex quibus conſtat machina vniuerſi. Sic ve-

Apoc. Greg. Pla. Math. Sap. Magſ Sco. Baruc. Malac. Boe. Cant. Math. Prouer. Pla.

re eſt anima cuiuſlibet a deo data: ſine forma. quia. 3. de anima. eſt tanq̄
tabula raſa: in qua nihil eſt depictum: Sed ad diuerſas formas reducitur
primo. Virtute ſacramenti baptiſmi introducuntur tres forme ſpirituales:
Phs ſcilicet fides: ſpes: ⁊ charitas. vt patet in. 4. ſenten. ⁊ ſucceſſiue introdu
cuntur alie forme: ſcilicet habitus ſcientiales. ſcilicet grammatica: logica:
Ihūc de phyloſophia: metaphyſica: aſtrologia: theologia: ⁊ vltima itroducitur in
virtute i animam: abſq̄ expulſione ſiue corruptione precedentis. quibus ſi poſt lo
virtutē. gicam acquiritur phyſica: non tamen deſtruitur logica: ⁊ ſic conſequen-
ter: quod tamen fieri in materia habetur pro impoſſibili: quia generatio
vnius eſt corruptio alterius. Inducuntur etiam alie forme in dictam ani-
mam: ſcilicet virtutes morales. videlicet iuſtitia: fortitudo: prudentia: ⁊
temperantia: ⁊ vltima ſine corruptione p̄cedentium inducitur: quod eſt
ſignum imortalitatis anime: quia materia non recipit ſecūdam niſi prius
expellatur precedens: non ſic anima. ⁊ ideo dignior. Aliter eſt ſine forma
quia in eccleſia militante vere ſunt multi iuſti: ⁊ boni: pauperes ⁊ dep̄ſſi:
non habentes ſpeciem neq̄ decorem: quia carent alimentis ⁊ veſtimen-
tis ſufficientibus: iſti ſunt inuiſibiles ſine colore: quia nullus dignatur
eos reſpicere: ipſi ſunt ſine quantitate: ideſt ſine temporali facultate: ipſi
ſunt ſine loco: quia non habent domum nec locum: imitantes Chriſtum
qui non habuit locum. q2 mater eius reclinauit eum in preſepio: q2 ei nō
erat locus in diuerſorio. Et volucres celi habent nidos: ⁊ vulpes foueas:
filius autem hominis non habet locum vbi reclinet caput. Sic nos q nō
habemus ciuitatem p̄manentem. Iſti dicti pauperes iuſti non hn̄t tp̄s ⁊
ſunt ſine tpe. q2 cor̄ tp̄s nō ē in hac vita: ſed in futura: q2 tūc ad formas no
Saple biles reducent̄: inquātū cū btis gloriabuntur. Sap. Fulgebunt iuſti ſic
Job ſol in ꝯſpectu dei. q2 vt dr̄ Job. 12. Nūc deridet̄ iuſti ſimplicitas. Lāpas
ꝯtēpta apud cogitationes diuitū: parata ad tp̄s ſtatutū. i. ad tp̄s poſt mor
tē. tunc. n. iduent̄ ſtolle glīa: ⁊ imortalitatis. Uel dic: q̄ mā ē paup̄ ſcho
laris. q p° eſt ſine loco ⁊ tpe: ſ3 tandē acq̄ſita ſcīa: acq̄rit potentiā: locū: pru
Eccle. dentiā: p̄hēdā ⁊ famā. Nā dr̄ Eccli. xi. Sapia hūiliātis: exaltabit caput ip
ſius. Itē mā ē igñabilis ⁊ icorruptibilis. q2 l3 forma ei⁹ corrūpat̄ ⁊ alia in
ducat̄. ipa tñ icorruptibilis p̄ſeuerat. nō. n. ē ſub forma aq̄: ⁊ nō ſb forma
terre: ⁊ tñ mā i ſe nullo mō variat̄. Talis ē vir fortis ⁊ p̄fect⁹. l3. n. ſua for
ma. i. ſua ſpēs ⁊ ꝓſpitas: illiuſq̄ valor: ⁊ felicitas deſtruat̄: ⁊ forma ꝯ̄ria. i.
tribulatio ⁊ paup̄tas itroducat̄: ip̄e tñ de bono ꝓpoſito nō mutat̄. q2 Pro
Prouer. uer. 12. dr̄. Nō ꝯtriſtabit eū q̄cq̄d acciderit: ⁊ Paul. q̄s ſep̄abit nos a chari
tate xp̄i? Iſte nāq̄ iuſt⁹ l3 nūc ſit ſub forma ignis. i. i ardore tribulationū
vt ſcti Martyres: nūc ſub forma aque. i. i affluētia delitiar̄: vt ſctā Heliſa
bet ⁊ ſctā Catherina: nō ſub forma aeris. i. i plenitudine diuitiar̄: vt fuit
ſctūs Greg. p̄p̄. ſctūs Ludouicus rex Frācie: ipſe tñ nō deſerit ſuā bonita
Eccle. tē: ſed ſine corruptione pcti ſemp manet: ſicut ſol. Stultus autem vt luna
Malach. mutabitur. Ecci. 27. Uel expone de deo: qui eſt imutabilis: incorrupti-
bilis: ⁊ inuariabilis. quia Malach. 3. Ego dominus: qui non mutor. Et

Iaco.

Jaco. Apud quē nō ē trāſmutatio nec viciſſitudinis obūbratio. Et Boe.: Boe.
Stabiliſq̧ manēs dat cuncta moueri. Uel expone: de firmitate fidei vł ec
cleſie: q̄ lʒ ſit ſub diuerſis formis ⁊ ꝯditionibꝰ ſiue pſecutionibꝰ: vt tēpore
martyrū: ſub diuerſis hereſibꝰ: ⁊ multis ſciſmatibꝰ: tpe hereticoꝝ ⁊ ſciſma
tuʒ: nunq̄ tñ periȷt. Luc. 22. Ego ꝓ te rogaui Petre: vt nō deficiat fides Luc.
tua. Mūdus ēt lʒ ꝯſtet ex diuerſis ptibꝰ: in ſe tñ eſt vnus nūero: ⁊ hoc pp
mãe vnitatē. Et ſm Macrob. de ſomno Scipionis. Orbes mūdi ſe cōtin= Macro.
gendo harmoniā muſicā modulanť. ſic vere hic. lʒ religio ⁊ ſtudiū cōſtēt
ex diuerſis ptibꝰ. i. ex diuerſis pſonis ⁊ nationibus: debēt tñ eē vnū: quā
tum ad cōcordie vnitatē. ⁊ q̄r maīʒ vnā hñt. i. vnā regulā: vt religio vel vnā
fidē. vt. ſ. eccleſia vel vnā ꝯcordiā: ⁊ iō debēt oēs eccleſie: religiones: ⁊ ci=
nes ꝯcurrere in vnū. Nā qlibet fidelis dʒ eē vnus cū deo pplenā ⁊ pfectaʒ
voluntatis ꝯformitatē: vt in oibus plene deo ꝯſentiat ⁊ pfecte obediat. 1.
Cor. 6. Qui adheret deo: efficiť vnus ſpūs cuʒ illo. Dʒ eē vnus in ſeipſo Paul.
per cōcordie tranqllitatē: ut in regno aie plene: pacē ⁊ pfecte poſſideat:
rōe deo obtēperante: ⁊ viribꝰ inferioribus īperante. 1. Macha. 8. Cōmit Macha.
tunt magnatū vni: ⁊ oēs obediunt vni. Ad rōneʒ ptinet magnatū: ad vo=
luntatē imperiū: ad multitudinē ſenſuum ⁊ viriū inferioꝝ: ptinet officia=
liū miniſteriuʒ ⁊ obediētia. Jtē debent eē vnū vnitate ꝓfeſſionis: ꝯuerſa= Act.
tionis ⁊ dilectionis. Act. 4. Multitudinis autē credentiū: erat cor vnū ⁊ Pſal.
aia vna. ⁊ erāt eis oia cōia. Ps. Qui habitare facis vnius moris in domo.
Jſta aūt vnitas cōpetit oibꝰ ſecularibus: q idē ꝓmiſerūt in baptiſmo dicē
do: abrenūtio diabolo ⁊ pōpis eius: Et iō iſte ptes: debēt voces harmoni=
cas. ſ. orōnē: ꝯfeſſionē: ⁊ grāꝝ actionē: dulciter reſonare. Uñ Sap. vltio Sapie.
Jn ſe. n. q̄ñ elemēta ꝯuertunť: quaſi in organo: oia ſonū ſuum cuſtodiūt.

¶ Quomodo Mundus eſt contemnendus. Cap. 3.

Otanduʒ eſt breuiter ꝙ mundus pōt accipi tripliciter. Uno mo
n do ꝓ vniuerſitate creaturaꝝ. ſicut dr̄. Eccle. 43. Spēs celi glo= Eccl's
ria ſtellaꝝ: mundū illuminās in excelſis dñs. ⁊ vt ſic ēȷ diligēdus
ordinate. ſ. in ordine ad deū. Scđo mō accipiť mundus ꝓ ſtatu preſentiū
miſeriaꝝ: ⁊ de hoc. 1. ad Timo. 6. Nihil intulimus in hunc mundū: ⁊ nō Paul.
dubiuʒ: q̄r nec auferre qd poſſumus. Tertio modo accipiť mundus: pro
cōitate oiuʒ malaꝝ pſonaꝝ. ⁊ ſic accipiť in pluribus locis ſcripture ſacre:
maxime. 1. Jo. 2. Nolite diligere mundū: neq̧ ea q̄ in mundo ſunt. Et no Ioan.
tanduʒ ꝙ iſtis duobꝰ vltimis modis: mūdus nō dʒ diligi: ſʒ magis reſpui
⁊ ꝯtēni: ⁊ hoc multiplici rōe. p°. q̄r ē locus nociuus ⁊ piculoſus. 2°. obſcu
rus ⁊ nebuloſus. 3°. infectus ⁊ pnitioſus. 4°. turbatus ⁊ laborioſus. 5°.
fallens ⁊ deceptuoſus. 6°. labens ⁊ defectuoſus. ¶ Primo dico mun=
dum eſſe contemnendum. quia eſt nociuus ⁊ piculoſus. Eſt. n. ſicut ne=
mus vbi aialia domeſtica ſp ſunt in piculo: vel vt a venatoribꝰ capianť: vel
a beſtȷs crudelibꝰ deuorenť. Eſt ēt ſicut mare: vbi piſces minores ſūt eſca
maioꝝ: ⁊ vbi vix euadēt rhetia ſeu ſportulas piſcatoꝝ. Nā ſicut in mari: cā
cri ſentiētes lac ⁊ carnes aſſas: libēter rhetia piſcatoꝝ ingrediunť vbi ca=
piunť vt finaliter comedanť. Sic vere mūdus ē piculoſus. q̄r non ſolū ibi

ſunt beſtie crudeles.i.pueri boles ⁊ raptores:ſ; ēt ibi ſunt occulti venatores ⁊ piſcatores.ſ.ipſi demones: q̄ nō ceſſant cancris.i. peccātoribus retrogradis:lac ⁊ carnes.i.mundi delitias porrigere ⁊ oſtēdere:vt in rhetibus ſuaꝝ tētationū ipſos poſſint p malos ꝯſenſus ⁊ deſideria irretire: ⁊ in iferno finaliter deuorare.ſpm ergo debemus ꝯtēnere tanq̄ nociuū ⁊ periculoſum.Nā vt dicit Aug.ad Dyoſcoꝝ.Periculoſior eſt mūdus blādiēs:q̄ moleſtus:⁊ plus cauēdus eſt cu; allicit vt diligat:q̄ cū cogit vt ꝯtēnatur.

Aug. 2 ¶ Scdo ipm debemus ꝯtemnere tanq̄ obſcuꝝ ⁊ nebuloſu;.Sic.n.i mari ⁊ in locis paludinoſis ſolēt abūdare nebule ⁊ vapores:⁊ p ꝯñs maior obſcuritas ibi eſſe:ſic in mari huius mūdi abundāt vitia ⁊ errores : ⁊ iō ibi ē tanta obſcuritas ignorātie:⁊ tāta ingratitudinis caliginoſitas : q̄ de⁹ q̄ſi a peccātoribus oblitus nō cognoſcit.Oīs veritas ignorat:⁊ dei beneficia q̄ſi a nemine cogitant.Sicut.n.dī.Jo.1.Deus in mundo erat: ⁊ mūdus p

Jo. ipm factus:⁊ mundus eū nō cognouit.Et ſicut Jo.14.dī.Spūm veri-

Jo. tatis:quē mundus nō pōt accipe.¶ Tertio dico q̄ debemus mundū cō-

3 temnere:tanq̄ infectū ⁊ pnitioſum.Sicut.n.aliqua loca ſunt pernitioſa ⁊ humane ꝯplexioni ꝯria:pp multa accidentia q̄ ſunt ibi:v;.Aliqua pp terremotū:ſicut Sicilia.Aliqua pp ignē ꝯtinue ſpirantē:ſicut Eloya. Aliq̄ pp ventū ſlantē:ſicut Prouentia.Aliq̄ pp caloꝝ vrentē: ſicut Ethiopia. Aliq̄ pp algorē ſtringentē:ſicut Liuonia.Aliq̄ pp copiā aīalium venenoſoꝝ inhabitantē.ſicut eſt Egyptus:⁊ ſupior Lybia ⁊ Jordanis . Sic vere mundus eſt ſpūaliter pnitioſus:⁊ illoꝝ q̄ ibi ſunt mētaliter infectiuus: q: ibi ſunt Terremotus incōſtantie ⁊ labilitatis.Ignis ſpirās auaritie ⁊ cupiditatis. Uentus pflans ſupbie ⁊ pōpoſitatis . Calor vrens luxurie ⁊ carnalitatis.frigus ſtringens indeuotionis ⁊ tepiditatis.Copia beſtiarum ſeuiēs .i. multitudo hoīum totius malitie ⁊ iniqtatis . Nā ſm Ply.

Ply. in Egypto ſuperiori:eſt terra inhabitabilis: ꝓ eo q̄ ibi ſunt Baſiliſci ſolo viſu interficientes.Dracones ignem ſpirātes ⁊ exalātes . Reguli alte volātes ⁊ diſcurrētes.Tygres dure mordētes ⁊ occidentes . Sic re vera terra huius mundi eſt pnitioſa.q: certe ibi ſunt Baſiliſci.i.luxurioſi . quí

Petrus ſm btū; Petrū.2.Pe.2.Oculos habētes plenos adulterio: viſu inficiūt inquantu; alliciūt ad pctm.ibi ēt ſunt dracones.i.auari ⁊ ambitioſi: q.ſ. igne auaritie inflāmant.ibi ēt ſunt reguli.i.ſupbi q alíis ſupbie ſurſum p elationē:vndiq; deferunt.Et breuiter veꝝ eſt qð dī.1.Jo.2.Qð oē qð

Ioan. eſt in mūdo aut ē ꝯcupia oculoꝝ:aut ꝯcupia carnis:aut ſupbia vite. Ubi oñdit q̄ in mundo ſunt cupiditas tpalis:⁊ hec eſt ꝯcupia oculoꝝ. Carnalitas corporalis:hec ē ꝯcupia carnis. Pōpoſitas vite.hec ē ſuperbia vite.

Amb. Uñ Amb.ſup ps.O q̄ rarus eſt in terris:cui nihil cu; ſeculo cōe ſit : quē nō inflāmet libido:ſtimulet auaritia:laſciuia effeminet:luxuria decoloret: ſternat ambitio:cruciet inuidia: ira ſollicitet. Cōtēnamus ergo mundu; tanq̄ infectū ⁊ pnitioſu;.Et ad ꝓpoſitū narrat Auctor de ſeptē donis.dono ſeptimo.ſe ſemel vidiſſe quandā viſionē ſatis mirabile;.Cū in die p̄cedenti tractaſſet illud ſcripture.Eccl.1.ſtultoꝝ infinitus ē numerus.Uidit nāq; in ſomnis quendā ad os dibani exiſtentē:⁊ os apientē:q̄ſi vellet

totum

 186

totuʒ calorē ibi exiſtentē intra ſuuʒ os attrahere. Aliū vidit ſup cacumen
montis altiſſimi aperientem ſic os ſuuʒ ⁊ conantem ad ſe attrahere oēs
ventos. Tertiuʒ vidit tenentē gladiuʒ ⁊ ſe excoriantē: ⁊ oia oſſa ſua volen
teʒ extrahere: ſine oſſibꝰ viuere credentē. Quartū vidit q erat i fluuio tor
renti: ⁊ aquā de torrente retrocedere facere volebat: manibꝰ ⁊ pedibus ac
totis viribꝰ ipellēs eaʒ ſurſuʒ aſcendere. Qui de ſomno euigilās ſup mo-
duʒ mirabat qd nā hoc eſſet: ſed tandē ſic expoſuit. Spūaliter nō eſt du-
biuʒ: qn hec ſint quatuor fatuitates: imo dementie maxime huius mūdi:
⁊ tn̄ ſm mundanos magne reputātur prudētie. qr ſcriptuʒ eſt. Sapia hu
ius mundi ſtultitia eſt apud deū. iō dicit Apls. Nolite eē prudētes apud Apls
vos metipſos. De his. n. ſcribitur Daniel. 4. Quatuor vēti pugnabāt in Daniel.
mari magno. Per primū intelligunt auari: q in cōcupiſcentia diuitiarꝝ au
ri ⁊ argenti: exardeſcunt. Nā ſi mille millia habeant: adhuc plura appe-
tunt: ſm illud. Creſcit amor nūmi qūtuʒ ipſa pecunia creſcit. Siles ydro-
co: cuius ſitis non extinguit: ⁊ illud. Quo plus ſunt pote: plus ſitiunt
aque: ⁊ tales auari p fraudes ⁊ rapinas ac vſuras ad ſe attrahere appetūt
ſbas ꝓximorꝝ dicētes illud. Un̄ veniat querit nemo: ſed opʒ habere. Ta
les tn̄ a mūdo ſapientes reputātur. cum ſm ſniaʒ Saluatoris ſint ſtulti.
Luc. 12. Stulte hac nocte morieris: q̄ autē preparaſti cuius erūt. Glo. ⁊ Luc.
tu cuius eris. qr diaboli. ſ. ⁊ Math 19. Facilius eſt Camelū tranſire p fo Math.
ramen acus: q̄ diuitē itrare i regnū dei. Per ſm itellige ſupbos ⁊ inuidos:
nā iſta vitia ſe ſe ꝯcomitant. ſupbus. n. ſp eſt inuidus: qr nollet aliquē ſi-
bi in honoribꝰ equari. Et tales lʒ apud mundū ſapiētes reputent: apud
deū tn̄ ſtulti ſunt: cuʒ deus ſupbis reſiſtat. et nequā ſit oculus inuidi: ⁊ q
ſe exaltat humiliabit. Per tertiū intelligo principes ⁊ dn̄os tpales: q ſine
oſſibꝰ viuere volūt. Oſſa. n. ſunt coloni: agricole: laboratores: ⁊ boni mer
catores: qbꝰ ſuſtentat ciuitas: imo totus orbis: ſic corpus oſſibꝰ. Un̄ in
opes paupes: p Rectores ⁊ Principes excoriant ꝓpꝗs ſbijs: ita vt vix vi-
uere poſſint. iponēdo onera iportabilia ⁊ varias exactiones. Per q̄rtū in
telligunt Judices ⁊ Aduocati: Procuratores: Notarij: q [illegible] aſtutijs
⁊ fallacijs: auertere iuſtitiā ſignificatā p torrentē. Un̄ nūc cū difficultate
inenit aliqs: q poſſit hr̄e ſniaʒ: niſi mediāte pecunia. Sʒ tādē bti erūt q
faciūt iuſtitiā: ⁊ ſitiūt ⁊ eſuriūt: pp q̄ oia ſupradicta: ꝯcludit qꝫ ꝯtēnēdus ē
mūdus ⁊ fugiēdus. ¶ Quarto dico qꝫ ipʒ debemꝰ ꝯtēnere: tāqꝫ turbidū ⁊
laborioſū. In mūdo. n. nō ē niſi labor: āguſtia: miſeria: calamitas ⁊ aduer
ſitas: ⁊ tn̄ mūdus amatores ſuos ita allicit: qꝫ hmōi miſerias nihil ſentiūt.
Mādragora. n. facit poma totalr iſipida: talis tn̄ ſt ꝟtutis qꝫ odorātē ipa
poma totalr faciūt obdormire: ita qꝫ ſi ferro vulneret nūqꝫ ſētit: vt dic Ply. Ply.
Sic ꝺe mūdus hʒ poma ſua. i. tpalia bōa: q̄ ꝓ certo iſipida ſt: qnimo aſpe
ra ⁊ amara: qr ꝓculdubio nihil ē i tpalibꝰ: qn plꝰ hēat amaritudis q̄ dul
coris: qr ſic di Jo. 16. i mūdo pſſurā hēbitis. Uex tn̄ odor ⁊ delectatio eiꝰ Ioan.
ita ſapit: delectāt: ⁊ attrahit pctōres mūdanos: qꝫ p tpalibꝰ acqrēdis: qcqd
mali ſuſtinuerit: libēti aio patiat: ita qꝫ penas ſentit aliqlr nō videt. Ʒ qꝰ e
loqt Gre. i hom. Ecce mūdꝰ i ſe creſcēs: i vſis cōdibꝰ reuireſcit: vbiqꝫ luctꝰ Grego.

vbiqȝ mors: vbiqȝ deſolatio: vbiqȝ periculū: vbiqȝ amaritudine replemur:
τ tñ ceca mēte i ei⁹ amaritudinē erramus: fugiētē ſeqmur: labenti inhere
mus: τ qꝛ labentē retinere nō poſſumus: neceſſe eſt ꝙ cū labēte labamur.
Cōtēnamus ḡ mundū tanqȝ turbidū τ laborioſuȝ. ¶ Quinto dico ꝙ ip-
5 ſum debemus ꝯtēnere tanqȝ fallentē τ deceptuoſuȝ. Iſte.n.vꝛ multa pro
mittere: ſȝ finaliter nihil reddit. nā mūdus fallax ē: τ finis eius ē dubius:
6 exitus horribilis: iudex terribilis. ¶ Sexto dico ꝙ ipm debemus ꝯtēne-
re: tanqȝ labentē τ defectuoſuȝ. ipſe.n. nihil hȝ firmitatis. qꝛ.ſ. ꝯtinue va-
riaꝛ in ſuis ꝯditionibus τ mutaꝛ: ſimilis mari: qđ ꝯtinue fluctuat τ moue
tur: ſimilis ēt firmamēto: qđ moueꝛ ꝯtinue: ita ꝙ ꝗtū ab vna pte eleua-
mur tātū ab alia pte deprimimur. vñ. 1. Jo. 2. Mūdus trāſit τ ꝯcupia ei⁹.
Paul. Sic igiꝛ pȝ chariſſimi quō mundus eſt fugiēdus τ ꝯtēnēdus: τ ſumope
deuitandus. qꝛ ſicut dꝛ. 1. Jo. 2. Si qs diligit mūdum: nō ē charitas pa
tris in illo. Sicut.n. in ſcriptura colligiꝛ: Mordacē ſapiam mūdus hȝ:
Joan. fallacē amicitiā: mendacē inimicitiā. Dico ſapiaȝ mordacē: qꝛ ſicut dꝛ. 1.
Cor. 3. Sapia huius mundi: ſtultitia ē apud deū. Itē amicitiā fallacē. qꝛ
Jo. 15. dꝛ. Si de mundo eſſetis: mundus vtiqȝ quod ſuum eſt diligeret.
Item inimicitiam mendacem. ibidem. Quia de mundo non eſtis: ideo
odit vos mundus τ cetera.

¶ De numero Celorum: τ diſtinctione eorum: ſecundum varias opiniones. Cap. 4.

Celorum diſtinctio ſiue numerus a diuerſis varie poniꝛ. primo.
c nāqȝ aliq imaginati ſunt celū eſſe vnā maſſaȝ totaliter ꝯtinuā: ſȝ
vna eius ps moueaꝛ ad vnā partē: τ alia ad aliā partē: tñ ex tali
bus diuerſis motib⁹ nō ſeqꝛ diſcōtinuitas: qꝛ ponebāt celū eſſe taleȝ maſ-
ſam fluxibilē ad modū aque: ſed fluxibilium bene pñt eſſe diuerſi motus:
Arist. ꝗuis ꝯtinuoꝝ: vt pȝ in aqua. Sed breuiter illa imaginatio ē ꝯtra Ariſto.
τ oēs phos: τ Aſtrologos. nā ſic haberēt ponere vnicā ſpherā celeſtem: τ
ſtellas moueri ſicut piſces in aquis: τ volucres in aere: qđ eſt falſum. Alij
vero phi poſuerunt tantū octo celos. videbant nāqȝ plures ſtellas ſemp in
eadē ꝓpinquitate τ figura τ diſtantia ab inuicē ſe hñtes: cōtinue moueri
ab oriente in occidentē. Et iđ primo moti fuerunt ponere vnā ſpherā pro
oibus illis: q vocatur firmamentū: vel celuȝ ſtellatuȝ: τ illa poniꝛ eē octa
ua ſphera a phis τ ab aſtrologis. Deinde ipſi videbāt alias ſeptem ſtellas
aliqñ plus appropinquare ad inuicē: aliqñ plus recedere: aliqñ ꝯiungi in-
ter ſe: aliqñ opponi. Cū nāqȝ aſtra nequeant p ſe τ ꝓprijs motib⁹ locum
mutare. vt ꝓbat Ariſt. 2. de celo. ſino fixe in orbe: ſicut nodus in tabula: τ
clauus in rota: moueꝛ motu orbis in quo infixe ſunt: τ moueꝛ diuerſi-
motib⁹: aliqñ velociter aliqñ tarde: aliqñ verſus oriētē: aliqñ ad occidētē.
aliqñ ad auſtrū: aliqñ ad ſeptētrionē: τ p hoc ꝯcludebant ꝙ ille ſeptē ſtell
erāt in ſeptē orbibus diuerſis (τ hoc ſuppoſito ꝙ ſtella non moueaꝛ ſicut
piſcis in aqua) τ ille ſeptē ſtelle: vocanꝛ planete erratici. Et alie ſtelle: que
ſunt in octauo celo: vocanꝛ ſtelle fixe. Et de ordine iſtoꝝ orbiū ſeptē plane
taꝝ erraticoꝝ. Orbis Saturni ponitur ſuperior poſt octauā ſperā: deinde
orbis

orbis veneris: deinde orbis Mercurij: ⁊ finaliter orbis Lune. Et sic vt di=
cit Pe. de aliaco. iſta fuit opinio antiquoꝝ phoꝝ: ꝑciſe ponentiũ octauam Petrus
ſpherã: ⁊ nõ aliã ſuperiorem. Et iſti moti fuerunt: qꝛ nõ perceperunt octa
uam ſpherã: moueri pluribus motibus: ſed preciſe dicebant ipſam moue
ri vno motu firmamenti. ſ. diurno. Et iõ non pceperunt neceſſitatẽ cogen
tem ponere nonã ſpherã. Sed breuiter iſta opinio eſt cõtra Aſtrologos ⁊
fundaẜ in vno: qđ eſt cõtra rei veritatem. ſ. ꝙ octaua ſphera nõ moueatur
niſi vno motu ſimplici. Et hec opinio fuit Ariſt. 2. celi. Alia eſt opinio po 3ᵃ opio.
ſterioꝝ olim Aſtrologoꝝ: qui propter dicendas rões apparentias fortifi
cantes: nõ ſunt ꝯtenti octo ſpheris: imo nonã ſeu ẽt decimam dari volũt.
Perceperũt nãqꝫ qđ a prioribus ꝯprehendi nõ potuit. ſ. octauũ celũ du=
plici motu moueri: quoꝝ primus eſt ab oriente in occidẽtẽ: in. 24. horis
reuolutionẽ cõplẽdo: q motus diurnus dẜ: eo ꝙ diei nãlis ſpacio termi=
naẜ: quem demonſtrãt ſtelle fixe in oriente exiſtẽtes in principio noctis: q̃
continue eleuanẜ donec mediant celũ: ⁊ deinde occidunt. In noctis vero
ſequentis initio: iteꝝ videnẜ in loco eodẽ orientis: ⁊ ſic ab eodẽ puncto ad
eundẽ punctũ: in die nãli ſunt reuerſe. Scđs motus huius ſphere eſt cõ=
trarius ꝑdicto: vꝫ ab occidente in orientẽ: ſupra polos zodiaci: qui tãte ẽ
tarditatis ꝙ ab vno: tñ cõſiderante (etiam ſi centũ annis ꝯſideraret eun=
dem motũ) vix ſenſu poſſet percipi. Et illo ſcđo motu: in centũ annis mo
ueẜ vno gradu: ⁊ ſic in. 36. millibus annis: ꝯplet reuolutionẽ vnaꝫ. Et ꝙ
tali motu moueaẜ declarat Ptole. 7. Alma. fortiſſimis rõnibus. Inuenit Pthol.
nãqꝫ ſuo tpe: ſtellas fixas i alijs locis zodiaci: q̃ꝫ fuiſſent ab Aſtrologis ꝓo
ribus inuente. ⁊ a principio Arietis magis elõgatas: ſiſr repit ſtellas que
fuerãt in auſtro: factas in ſeptẽtrione: ⁊ q̃ fuerãt in ſeptẽtrione: trãſiſſe in
auſtrũ: qđ qbus ingenijs vel inſtrũs inuenerint: nõ eſt ꝑſentis ſpeculatio=
nis. Stãtibus igitur iſtis duobus motibꝰ in ſphera octaua: negauerunt
eã. ſ. octauã eſſe primã ⁊ ſupremã ſpheraꝝ. Primũ nãqꝫ mobile dꝫ moueri 1
motu vnico ac ſimplici. Nã qꝛ eſt ꝓpinquiſſimum primo enti. ſ. deo oino
imobili: q̃tũ põt: debet ei aſſimulari: in habẽdo minorẽ variationẽ q̃ꝫ poſ=
ſit. ⁊ hãc ꝓpoſitionẽ cõcedunt tam phi q̃ꝫ aſtrologi. Sed celũ octauũ mo
ueẜ duplici motu (vt dcm̃ eſt) igiẜ nõ erit primum mobile: ſed aliud da=
bitur eo prius ⁊ ſupius. Scđo: vnũ corpus ſimplex dꝫ habere tñ vnicuꝫ 2
motũ ſimplicem (ex pᵒ de celo ⁊ mũdo.) qui ſit ei proprius ⁊ naturalis. Phs
Quilqꝫ motus ab eo alius: eſt ei nõ nãlis: ſed octaua ſphera eſt corpus ſim=
plex: vt ꝓcediẜ ꝑmo de celo ⁊ mũdo: ğ hoꝝ motuũ vnus erit nãlis: ⁊ alter Phs
nõ nãlis: ſed ois motus alicui nõ nãlis: eſt alteri nãlis. vt hẜ in eodẽ ꝑmo
de celo ⁊ mũdo. Et ſicut oẽ corpus ſimplex hꝫ ꝓpriũ motũ: ita qlibet mo=
tus dꝫ eſſe ꝓprius ⁊ nãlis alicui corpori: ⁊ iõ motus qui octaue ſphere nõ
eſt nãlis: erit nãlis alicui alteri diſtincte ab ea: nõ alicui ſpheraꝝ inferioꝝ:
qꝛ ille habẽt motũ ꝓpriũ: ⁊ qꝛ octaua ſphera: que eſt ſupior: nõ mouetur a
ſpheris inferioribus. igiẜ ſupra ſpherã octauã erit alius orbis vel ſphera:
cui ſit nãlis alter illoꝝ duoꝝ motuũ: ⁊ q moueat octauam. Tertio: vnico
orbi cõtinuo tñ applicaẜ vnica intelligentia mouens. 12. Metaphy. vbi Phs

pħs vult tot eſſe intelligentias quot orbes. Quod non eſſet: niſi ſingule intelligentie applicarentur ſingulis orbibus: orbis autem octauus eſt vnicus: non diuerſus ſed continuus (vt volunt aſtrologi) igitur ab vna intelligentia recipiet motum: vna autem intelligentia mouet tantū vna mutatione: quare ſequitur ꝙ accipiet reliquum motum ab intelligentia mouente orbem ſuperiorem. Cum (vt dictū eſt) non ſit ille motus ab inferiori orbe: igitur ſupra octauam ſpheram ad minus dabitur nonus orbis: ⁊ ſic non ſunt tantum octo ſphere. Poſteriore autem aſtrologi. vt Alfonſus: ⁊ Joannes de Mõte regio: ⁊ alij: inuenerunt ex ſuis conſiderationibus: ſtellas fixas quandoqꝫ ad orientem ⁊ quãdoqꝫ ad occidentē: ad ſeptentrionem ⁊ auſtrum moueri: quam apparentiam non valentes ſaluare vnico motu: imaginati ſunt duos motus in celo octauo. quorum primus tardiſſimus in longitudine zodiaci: ordine ſignorum fit: ſingulis ducentis annis: gradu vno ⁊ minutis vigintiocto. Secundus vero fit in duobus circulis paruis: in capitibus Arietis ⁊ Libre: quo motu ſtelle aliquando mouentur ad orientē: aliquando ad occidentē: aliquando ad auſtrum: aliquando ad ſeptentrionem: aliquando velocius aliquãdo tardius: vide in Theoricis planetarū. Et hanc opinionem omnes aſtrologi cõmuniter nunc ſequuntur. Que quia fatetur octauam ſpherā moueri duobus motibus vltra motum diurnum: non tantum nonam: ſed ⁊ decimam ſpheram ponere coguntur: vocantes decimam primum mobile: quo octaua motu diurno mouetᷣ: ⁊ nonam ſecundū mobile: quo eadē octaua recipit motum in lõgitudine. Et octauā ēt ponunt q̄ ꝓprio motu mouetᷣ in circulis paruis: quē motum trepidationis dixerunt: ſiue acceſſus ⁊ receſſus. vt ponit Thebith. ⁊ allegatᷣ a Sco. l. 4. di. 43. Et ita habemus ꝙ vltra octauā ſphera: ponenda eſt nona: ⁊ decima: ⁊ rõ iā dicta eſt.

Alfon. Joã. de mõte regio.

Thebit. Sco.

Ulterius eſt aduertēdum ꝙ ꝓbabile eſt ponere vltra ſpheras mobiles: ſpherā quieſcentē ⁊ imobilē. hoc ꝑſuadetᷣ aliqb⁹ rõnib⁹ a Petro de aliaco ſic. Prima eſt. Suppoſito primo ꝙ qcqd mouetᷣ localiter: mutat locū ſm ſe: vel ſuas ptes. ſuppoſitio nota eſt ex terminis: ex quo ſequitᷣ ꝙ qcqd mouetur localiter: eſt in loco: pꝫ qꝛ aliter nõ mutaret locū. Quib⁹ ſuppoſitis arguitᷣ ſic. Quelibet ſphera mobilis: mouetᷣ localiter (vt ſupponitᷣ) ergo mutat locū: ſm ſe vel ſecundū ſuas partes: p primā ſuppoſitionē. ergo eſt in loco: p ſecundā: ⁊ vltra. Quelibet ſphera mobilis ē in loco: ſꝫ non in ſphera inferiori. qꝛ locus dꝫ circundare locatum: ergo ē in ſphera ſupiori: ⁊ per ꝯñs opꝫ eſſe aliā quieſcentē.

Petrus de aliaco

2 Scd̄a rõ eſt: qꝛ in celo reperiuntᷣ dͥe poſitionū. ſ. ante: retro: dextrum ⁊ ſiniſtrum. nõ ſolum per reſpectū quo ad nos ſed ex nā rei. vt dicit phs. 2. celi. modo hoc nõ põt ſaluari p ſpheras mobiles. ⁊ cā eſt: qꝛ in ſpheris mobilib⁹ pars q̄ eſt nunc dextra: iā erit ſiniſtra: ⁊ pars que mõ eſt ſurſum erit iā deorſum (vt docet experientia) ḡ ſequitᷣ ꝙ opꝫ ponere ſpherā quieſcentē: in qua ex parte rei reperiantur hmõi dͥe poſitionū.

Phs.

3 ¶ Tertia rõ eſt. qꝛ diuerſitas in fructib⁹: ⁊ moribus hoīm: ⁊ in pluribus alijs: reperitᷣ in partibus terre inter orientē ⁊ occidentē: que partes terre equaliter diſtant a polis: modo iſta diuerſitas

non poteſt

non poteſt ſaluari ex parte ſpherarum mobilium: cum omnes habitantes in illis partibus equales aſpectus habeant: quantum eſt ex parte corporum celeſtium. Et ideo ad hoc ſaluandum: oportet ponere quieſcentem ſpheram. poſſet confirmari: quia omnes ſtelle maiorem virtutem habent in oriente: quam in alia parte celi: et ſic ponendum eſt eſſe ſpheram quieſcentem: et ſic patet quomodo probabile eſt ponere vndecim orbes celeſtes: vel ſpheras. ſ. decem mobiles: et vndecimam quieſcentem. Et hec dicitur a fidelibus celum empireum: et eſt locus beatorum et ſaluandorum. vt dicit Beda. Celum autem: ſecundum ſanctorum traditiones: aliter diuiditur. Nam aliud eſt viſibile: aliud inuiſibile. Celum uiſibile eſt multiplex. ſicut dicit Gloſa ſuper Deuter. x. ibi. Celum domini dei tui eſt et celum celi. Septem ſunt celi. ſ. aereum: ethereum: olympum: igneum: firmamentum: aqueum: empireum celum. ſ. angelorum. Celum itaque aereum vocatur medium aeris interſtitium: quod a groſſis vaporibus aque et terre: non per omnia eſt infectum. Unde illa pars aeris purior et ab inferioribus qualitatibus impermixtior propter ſui puritatem et dyaphaneitatem ſiue naturam tranſparentem. celi nomine nuncupatur: vt Math. 14. volucres celi comederunt illud. Celum ethereum (ſecundum quoſdam) vocatur ſupremum aeris interſtitium: quod immediate ſphere ignis eſt coniunctum: et dicitur ethereum quia illud medium: inter ignem et aerem: eſt ſplendoris et illuminationis receptiuum. Etheros enim grece: ſplendor dicitur latine: vt dicit Iſido. Celum vero igneum (ſecundum quoſdam) vt habetur in libro de proprietatibus rerum: vocatur centrum ſphere ignis: propter ipſius ignis puritatem: ſubtilitatem: et ſummam quam habet pre ceteris elementis: actualitatem. et propter alias quaſdam nobiles proprietates: quas conſequitur ex vicinitate orbis planetarum. Secundum Grego. autem ſuper dictum illud Job. Intuere celum: et contemplare ethera. et cetera. Nomine etheris intelligitur tota regio: a luna vſque ad ſtellas fixas: in qua ſunt orbes et circuli ſeptem planetarum. Celum olympum ſecundum Alexandrum. dicitur eſſe regio orbium planetarum: quia illud ſpacium eſt continue luminoſum. Firmamentum eſt celum ſtellatum. Celum aqueum eſt chriſtallinum. Celum empireum eſt locus beatorum ac ſaluandorum. Et iſtud celum empireum: eſt illud tertium celum ad quod raptus fuit Paulus (ſecundum opinionem aliquorum). Primum namque eſt firmamentum: in quo ſunt ſtelle fixe. De quo dicitur Geneſ. primo. Fiat firmamentum in medio aquarum: et diuidat aquas ab aquis. ideſt celum chriſtallinum ab elementis. Sub firmamento autem intelliguntur ſeptem planete: nomine firmamenti propter ſenſus apparentiam. Loquebatur enim Moſes rudi populo: qui ſola ſenſibilia capiebat. Secundum celum eſt chriſtallinum: quod ſcriptura nomine aque appellat. quedam enim ſpecies chriſtalli fit: ex aqua congelata. Tertium celum eſt empireum: infra cuius ambitum: omnia corpora ſpherice continentur: quod eſt immobile: cum ſit locus quietis perpetue beatorum. Et hoc eſt illud: ad quod raptus eſt Paulus. licet alij aliter exponant: vt in ſequentibus dicemus.

Beda.
Math.
Iſido.
Greg.
Alex.
Gen.

¶ De Celo tertio: ad qđ raptus eſt Paulus. Cap. 5.

X ſacra ſcriptura habet: ꝙ celū aliqñ ſumit ꝑ celo m̄ali. vt Ge=
c ne. 1. In principio creauit deus celū ⁊ terrā. Aliqñ ſumit ꝑ ce=
lo ſpūali: ⁊ vtrūqꝫ triplicat. vt patebit. Celū m̄ale diſtinguit in
tres celos principales. Primū eſt firmamentū: in quo viget nā pfecte pſpi
cuitatis: ſimul ⁊ luminoſitatis. hoc celum cōtinet celū ſydereū (qđ ē eff=
ctiue caliditatis: ⁊ facit ad trāſmutationē inferioꝝ. Jđ eſt multifarie cōti=
nens multitudinē ſtellaꝝ: habile ad motū.) qđ ēt cōtinet ſeptē orbes pla
2 netaꝝ qbus regit vniuerſitas tpoꝝ dieꝝ ſeptēnario diſpoſita. Scđm celū
eſt chriſtallinum ſiue aqueū: in quo viget nā perfecte pſpicuitatis ⁊ effecti
ue frigiditatis: qđ facit ad cōſeruationē reꝝ corruptibilium. iđ eſt habile
3 ad motū. Tertiū celum dr̄ empireū: in quo viget nā pfecte luminoſitatis:
⁊ eſt habile ad ſtatū glorie ⁊ eſt quietū: ⁊ ē angeloꝝ habitaculū (in quo ipſi
fuerunt creati) ⁊ aiaꝝ beataꝝ illic trāſlataꝝ. Ad illud fuit Paulus rapt⁹:
vbi aie ſctē ⁊ angeli fruunt dei ꝯtemplatione. Et dr̄ celum tertiū reſpectu
firmamenti ⁊ celi chriſtallini. Et dr̄ empireū: a pir qđ eſt ignis: ⁊ pp ſilitu
dinē claritatis. Dr̄ ēt Paulus raptus in paradiſum. nā paradiſus dicit a
ſuauitate dulcedinis: q̄ ibi hr̄: ⁊ vtrūqꝫ expertus eſt Paulus: pp qđ noia=
nit ipm primo celū tertiū: ⁊ poſtea paradiſum. Nā ſm Bona. in. 2. di. 17
Bona. paradiſus eſt duplex: corporalis: ⁊ ſpūalis. Corporalis eſt locus delitiaꝝ
⁊ amenitatis: ⁊ hic paradiſus eſt duplex ſm duplicē ſtatū: perfectū ⁊ imp=
fectū: ſm ſtatū pfectū: paradiſus eſt celū empireū: ad qđ Paulus fuit ra=
ptus. Scđm ſtatū impfectū: paradiſus eſt locus quidā amenus in ptibus
orientis. Paradiſus aūt ſpūalis: eſt btitudo hoīs eſſentialis: q̄ conſiſtit in
ſpūalibus delitijs: ex dei clara viſione ⁊ pfecta fruitiōe ꝓueniēs. Propter
primū: dicit ſe Paulus raptū ad tertiū celum: qđ eſt empireū: dictū a clari
tate. Propter ſm dicit ſe raptū in paradiſū: dictū ab amenitate. De hoc
paradiſo ſpūali: dictū eſt latrōi. Luc. 23. Hodie mecū eris i paradiſo: ⁊ lu
Luc. cifero. Ezech. 27. In delitijs paradiſi fuiſti. Et ēt btitudo accidētalis: q̄
Ezech. conſiſtit in aſpectu hūanitatis xp̄i: ⁊ delectatione ꝯfiti: per quā ſicut per
inſtr̄m ꝯiunctū diuinitati: ſunt ſancti ad gloriam: ⁊ illā viderunt Apl̄i ad
miſſi ad videndā trāſfigurationē xp̄i: q̄ nō viderūt xp̄i diuinitatem: ſicut
Paulus: ſed tñ eius humanitatem in forma glorioſa: ⁊ tñ in eius aſpectu
fuerūt ſic delectati ꝙ voluiſſent ibi ꝑpetuo manere: iđ Petrus dixit. Dn̄e
2 bonū eſt nos hic eſſe ⁊c. Celū aūt ſpūale: eſt triplex. Rōnale: Intellectua=
1 le: ⁊ Supſubſtātiale: ⁊ vnūquodqꝫ ſuā hꝫ triplicitatē. ¶ Rōnale celum
eſt hō: ⁊ dr̄ rōnale a rōne: q̄ hō apprehendit ingrendo: ꝯponēdo: rōcinā=
do. Angelus dr̄ intellectualis: ex eo ꝙ intelligit intuitiue ſine rōcinatiōe.
Qđ aūt hō celū dicat: pꝫ q̄ dicit Salomon. Aia iuſti ſedes eſt ſapie: ⁊ ꝯſi
Bona. ter dei. Vñ dicit. s. Bona. Scti dicunt celi pp vite ſublimitatē. Phili. 3.
Pſal. Noſtra ꝯuerſatio in celis eſt: pp bonoꝝ operū claritatem. Phili. 5. Inter
Eſa. quos lucēt: ſicut luminaria in mundo verbū vite ꝯtinentes: pp propoſiti
firmitatē. ps. 23. verbo dn̄i celi firmati ſunt: pp deū in eis quieſcentē per
grām. Eſa. 66. Celū ſedes mea. In hoc celo rōnali. ſ. in hoīe ſunt tres ce

li. primum

li. Primū dr̄ imaginatio primo raptui deſeruiens:q fit ſuper ſenſus exte-
riores. Scōm celū ⁊ mediū dr̄ rō. In illud celū fit raptus ſecūdus: ſup
potentias inferiores ſenſuū exterioꝝ ⁊ interioꝝ. Celū ſupremū ſiue tertiū
in celo rōnali:ad qđ raptus fuit Paulus ⁊ dr̄ mens. Capiendo mētez ꝑ
eminentibus viribus in celo rōnali:vz ꝑ tota imagine ad quā factus dici
tur hō: ꝑ memoria.ſ.intellectuali.rōne ſiue intelligentia:⁊ volūtate nāli.
que eſt ſyndereſis. Nā raptus Pauli (vt dicit Cancella. Pariſien.) fuit
in ſupremā partē aīe rōnalis: dū mens Pauli: ita fuit ſuſpenſa in ſuis acti
bus:vt nil meminerit:nil intellexerit:nil dilexerit:niſi ſolū deuz: potentie
inferiores:ſenſus.ſ.exteriores ⁊ interiores.ſiľr rō ⁊ appetitus rōalis eidē
correſpōdens nō potuerunt exire in ſuas oꝑationes:ſed ceſſauerūt ab acti
bus ſuis:(debilitatis actibus ⁊ funditus ablatis) q̄diu durauit raptus
⁊ extaſis Pauli . qui in tali exceſſu mentis:cognouit deū per eſſentiā im-
mediate: ſine medio.i.nō per mediū creaturaꝝ:qđ eſt medium phoꝝ. vñ
Apl's ad Ro.i. Inuiſibilia dei ꝑ ea que facta ſunt intellecta ꝯſpiciuntur. Paul.
hoc mediū:eſt ſpeculū creaturaꝝ:ꝑ quas (veluti cā in effectu) deus inueſti- Paul.
gaṫ. Vñ Apl's.1.Cor.2. Videmus nunc ꝑ ſpeculū.ſ.creaturaꝝ:inquan
tum ꝑ creaturas a nobis cognitas ſicut ꝑ ſpeculū:ducimur in dei cognitio
nē. Ex creatione.n.creaturaꝝ:ordine:⁊ bonitate:venimus in cognitionē
potētie:ſapientie:⁊ bonitatis diuine.hec tria appropriata:ſunt inuiſibilia
dei:que ꝑ ea q̄ facta ſunt:cōſpiciunṫ. Quia vero infinita eſt diſtātia : inter Aug.
ſpeculū creature ⁊ rē viſam.ſ.creatorē (qꝛ effectus nō pōt coequari ꝟtuti
ipſius prime cāe:eo qđ obſcure relucet ibi ſimilitudo) iō dicit Apoſt. Vi Aug.
demus nūc in enigmate.i.obſcure.Enigma.n.(vt dicit Aug.14.de tri.)ē
ſimilitudo obſcura.nec ēt Paulus vidit in raptu deū:ꝑ mediū fidei: qđ ē
mediū fideliū:quo tanq̄ in enigmate vident deū per auditū . Nā fides ex
auditu eſt. Vñ dicit Aug.de vtilitate credēdi. Qđ.n.credimus:debem⁹
auctoritati.qꝛ.n.deus eſt trinus ⁊ vnus hoc ego credo dei filio:q hoc enar
rauit ⁊ ꝑdicauit:⁊ ſpūi ſctō: qui hoc inſpirauit:ſed Paulus deū vidit i ra
ptu ꝑ ſpeciē:hoc ē per apertā viſionē:qua bti deū vident facie ad faciem.
hoc eſt nude:ſine velamine.hec vero ſpēs ⁊ clara viſio in patria velut pre-
miū ſbale:ſuccedit fidei viatoꝝ. Celū aūt intellectuale eſt angelus q celuz 2
dr̄: iuxta illud Job.37. Tu forſitan cū illo fabricatus es celos: qui ſolidi Job
ſunt quaſi ere fuſi:vbi glo. Poſſunt ꝑ celos:hi qui in celeſtib⁹ ſunt cōditi
angelici ſpūs deſignari:electoꝝ mētes celeſtibus inherētes: qui ſolidiſſi-
mi vt ere fuſi:ſunt.qꝛ ab integritate cepte fortitudinis nulla mutabilitatis
rubigine ꝯſumunṫ. Hoc celum ſimiliter tres hꝫ triplicitates. Nā ſm glo.
Auguſtini.2.Cor.12.Dionyſius tres ordines angeloꝝ:ternos in ſingu Diony.
lis ponēs conſtituit. In primo:angelos: archangelos:virtutes. In ſecun
do:principatus:poteſtates:dominationes. In tertio:thronos:cherubin:
⁊ Seraphin:quoꝝ tertius:vicinius deum cōtemplatur.ad quoꝝ ſimilitu
dinem:vidiſſe deum Paulus dicitur.nō per corpus:ſiue corporali viſio-
ne.vt Moſes in Syna.nō imaginabiliter:vt quando quis videt nō corpo
ra:ſed imagines reꝝ:dei reuelatione.vt Eſa.⁊ Ioā.in Apoca.ſed ꝑ ſpēm

(nõ in enigmate) facie ad faciem: vidit Paulus ipſum deũ. vna.n. eſt ibi
tota virtus: amare qđ videas: ꝛ ſũma felicitas: videre ꝛ habere qđ amas.
Dicit ẽt ibi glo. Uel primũ celũ: dici pt cognitio celeſtiũ corpoꝝ. Secũdũ
3 ſpirituũ. Tertiũ: deitatis: de quo nunc dñm eſt. Celũ vero ſuperſubſtantia
le: eſt diuina eſſentia: oĩum ſbaꝝ ſupexcellentiſſima: vniuerſaliſſima: ꝛ ſuf
ficiẽtiſſima cã: ſub triplici genere cauſalitatis: quas in deo ſemꝑ coincide
re neceſſe eſt: que ſunt: efficiens: formalis: nõ intrinſeca rei conſtitutiua:
ps ſed exemplaris: ꝛ finalis cauſa. De hoc celo: dr ps. 18. A ſummo celo (.i.
ab equalitate dei patris) egreſſio eius. vbi (ſm glo.) trinitas oſtendit: a
ſummo celo: patre egreſſio: eterna generatio filij: a calore: ſpirit⁹ ſanctus
quẽ poſt Aſcenſionẽ: miſit aplis: a quo nemo abſcondit: qui vt deus cor
da hoium nouit: dicẽdo aũt eius: notat vnitatem trinitatis. Et ipſa ſuperbe
Bona. nedicta diuinitas: recte celũ dr. Nam vt dicit .s. Bona. in. 2. di. 2. Ce
lum eſt nomẽ corpori impoſitũ: qđ ſurſũ eſt: qꝛ cõtentiuũ: ſecretũ: ꝛ quie
tum. Et hec triplex ꝓprietas repit in celſitudine diuinitatis: iõ dr celũ.
Eſt.n. ampla imenſitate virtutis: ſecreta ꝓfunditate cognitionis: quieta
trãquilitate delectationis. hoc.n. eſt celũ ad qđ Lucifer aſcendere voluit
(qꝛ ad hanc celſitudinẽ) hoc eſt ſuperius omni celo: nõ ſitu: ſed dignita-
te: ꝛ maius eſt omni celo: nõ extenſione: ſed ex ſua imenſitate. qꝛ ſm Aug.
Aug. In his que non mole magna ſunt: hoc eſt maius: qđ eſt melius. In hoc
aũt celo ſunt ſolum tres pſone.ſ. pater: ꝛ filius: ꝛ ſpũs ſctũs: qui ſoli ſunt
omnino ꝛ pfecte equales. Omnia aũt creata ſiue corporalia ſiue ſpũalia in
Damaſ. tra empireum ſunt: de quo dicit Damaſ. ꝙ eſt continentia oium corpora-
Qđ. lium ꝛ ſpũaliũ creaturaꝝ. ¶ Sed hic mouet qđ. Utrũ Paulus in illo ra
ptu fuerit btũs. Rñ. ꝙ non. qꝛ licet fuerit raptus ad tertiũ celũ celi mãlis:
ſcilicet empireũ: ꝛ in tertiũ celum celi rõnalis: vz apicẽ mentalem: ꝛ in ter-
tium celum celi intellectualis: in tres.ſ. ſupiores ordines angeloꝝ celeſtis
hyerarchie: ꝛ per apertã viſionẽ ꝛ perfectã fruitionẽ clare cognouerit ꝛ p
fecte dilexerit ſuperſubſtantiale celũ.ſ. diuinitatẽ in vnitate eſſentie ꝛ trini
tate perſonaꝝ: nõ tñ ex hoc fuit beatus. Quãuis.n. lumen eleuans animã
Pauli ad videndã in raptu diuinã eſſentiam: fuerit eiuſdem rõnis cũ lu
mine eleuante animas beatoꝝ: nõ fuit tñ in Paulo per modum paſſibilis
qualitatis permanentis: ſed per modum paſſionis trãſeuntis. ideo ex tali
eleuatione ſiue viſione nõ fuit Paulus beatus: qꝛ beatitudo (propter do
tem: certe ꝛ ſecure tentionis) importat permanentiã. vt ſic verificet illud
Ber. Bernardi: ꝙ deus futurus eſt rationi plenitudo lucis: voluntati multi-
tudo pacis: memorie cõtinuatio eternitatis. vt.ſ. retineat deum in eternũ:
ꝛ ſic tota anima tota dotetur in tribus ſuis viribus: ſimiliter fuit in tranſ-
figuratione Chriſti: dum ex diuina ordinatione gloria anime redundaret
ad corpus: claritas tranſfigurationis fuit claritas glorie quantũ ad eſſen
tiam: ſed non quantum ad modum: quia fuit eiuſdem rationis cum illa
claritate que eſt in corporibus glorioſis: ſed non fuit ibi per modum qua
litatis permanentis: ſed per modum paſſionis tranſeuntis.

¶ De celo empireo realis declaratio. Cap. 6.

c Elum empireum eſt vndecimum: ⁊ primū: ⁊ ſummū celum: locus angeloꝝ: regio ⁊ habitaculū beatoꝝ. Et dicitur a pyr qḋ eſt ignis: quaſi totū igneum: ſic dictum nō ab ardore: ſed potius a lumine ⁊ ſplendore. vt dicit Iſido. Illud enim celum lumine eſt lucidum influens lucē ⁊ ſplendorē: ſuper celum decimū: ⁊ ſuper celum chriſtallinū ſibi propinquum ⁊ proximū. Eſt autē de natura ſua vniforme ſine ſtellis: ⁊ ſpheriforme. vt dicit Damaſ. Ideo eſt ſphericum: vt reꝝ ſpiritualiū ⁊ corporalium ſit cōtentiuum. Vñ illud celum nō eſt neceſſarium propter continuationem generationis inferioꝝ: ſed potius vt dicit Alex. in. 2. par. ſu. Ad cōpletionē vniuerſi in genere corporuꝫ ſm determinata extrema: ad mediū opacum in ſummo. ſ. terrā: ⁊ luminoſum in ſummo. ſ. celum empireum: ⁊ vtrūqꝫ corpus. ſ. extremum: ſupremū: ⁊ infimum: eſt de ſe imobile ⁊ quietū: ⁊ ſic inter iſta duo imobilia tota nā cōprehēdit vniuerſi. Sanctus autē Bona. in. 2. di. 2. dicit ꝙ quāuis ſancti parum loquant̄ de hoc celo: q2 latet noſtros ſenſus: ⁊ philoſophi adhuc minus: eſt tamen ponendum ſicut dicit ſacra ſcriptura. In principio creauit deus celum. Strabus exponit de celo empireo. Et hoc ꝑſuadet ratio finis triplex. Vna eſt perfectio vniuerſi. Alia eſt ꝓpter motum firmamēti. Tertia principalis ꝓpter habitationē hominis beati. Et qm̄ finis imponit neceſſitatem his que ad finem: ꝓpter perfectionem vniuerſi: neceſſe eſt ipſum eſſe vniforme: q2 cum ſit celuꝫ luminoſum difforme. ſ. ſtellatum: ſi non eſſet vniforme: vt eſt empireuꝫ: nō eſſet vniuerſum cōpletū. Propter etiā motū firmamenti ponendum eſt celum empireuꝫ imobile: vt motus mobilis fiat circa imobile. ſ. centruꝫ: ⁊ intra cōtinens imobile ⁊ locans. ſ. empireum. Propter ēt habitaculū hominis beati ponēdum eſt celū empireum luminoſitatis perfecte: vt habitatio cōgruat ſuo habitatori. Iſtius celi proprietates deſcribit Rabanus vtens verbis Baſilij in Hexameron ſic dicens. Celum empireum eſt corpus primum: natura ſimpliciſſimū: de corpulentia habens minimum: quia ſubtiliſſimum: primum mundi firmamētum: quantitate maximum: qualitate lucidum: figuratione ſphericum: locali ſitu ſupremum: quia a centro remotum: amplitudine ſua ſpirituum ⁊ corporum viſibilium ⁊ inuiſibilium cōtentiuum: dei ſummum habitaculuꝫ. Licet eniꝫ deus ſit vbiqꝫ: tamē ſpecialiter dicitur eſſe in celo: quia ibi relucet potiſſime ſue virtutis operatio: ⁊ celum dicitur ſpecialiter ſedes dei: quia in corpore mundi ſpecies celi pulchrior eſt: vt dicit Damaſ. In celo diuina virtus manifeſtius operatur.

Iſido.

Damaſ.

Alex.

Bona.

Strab.

Raba

Baſi.

Dama.

¶ Celi empirei Moralitas. Cap. 7.

p Er celum empireum intelligitur deus. quoniā ſicut hoc celū eſt primum corpus: ſic deus eſt prima ſubſtantia: prima cauſa: primum ens ſimpliciter independens. ſic ꝙ eſt primum: non tantum duratione: quia eternus: ſed etiam eſt primum in perfectione: quia eſt ens infinite intellectualitatis: voluntatis: ⁊ bonitatis: eſt primus ſpiritus: ſine principio: ⁊ ſine fine: ſed eſt primum

2 principium ⁊ finis olum. eſt imobilis. qꝛ Malach. 3. Ego dñs qui nō mu=
Malac. tor. ⁊ Aug̃. 23. Nō eſt deus vt hō et Boe. Stabiliſq; manēs dās cuncta
Aug. moueri. ⁊ Jac. apud quē nō eſt trāſmutatio nec viciſſitudinis obumbra=
3 tio. maxime eſt quātitatis. qꝛ oēs creaturas cōtinet: qꝛ ēt hꝫ eſſentiā infi=
Boe. nitam. Hiere. 24. Celū ⁊ terrā ego implebo. qꝛ eſt vbiq; preſentia: poten
Jac. tia: ⁊ eſſentia. vt dicunt in. 1. Theologi. di. 37. hic ēt eſt vniformis: qꝛ Sa
4 pientie. 6. Equaliter eſt ei cura de oībus. ⁊ vt Math. ait. Solem ſuū ori=
Hiere. ri facit ſup bonos ⁊ malos: ⁊ diligit oīa que ſunt: ⁊ nihil odit eoꝝ q̄ fecit:
Sap. q vult oēs hoīes ſaluos fieri. Et iō inter ip̄m celum ⁊ terrā. i. inter deum
Math. ⁊ beatā virginē: q̄ dr̄ terra: oīa continent. ⁊ diuerſa variant. iſta autē duo
Paul. imutabilitate ꝑpetua cōfirmant. qꝛ non fuit aliq̄s (p̄ter xp̄m ⁊ btām v̾gi=
5 nem) qui nō fuerit in pctō: vel originali: vel actuali: ⁊ nō fuit aliq̄s in paſ=
6 ſione xp̄i: q nō vacillauerit. p̄ter iſtos duos p̄dictos. Eſt ⁊ ſimpliciſſimū.
Sco. Sic deus eſt ſimplex in nā. Nā vt dicit Sco. in. 1. di. 8. Deus nullo mō
eſt cōpoſitus nec ex mā ⁊ forma: nec ex ſubiecto ⁊ accidēte: nec ex cōceptu
7 potētiali ⁊ actuali: ſed eſt ſumme ſimplex ⁊ idiuiſibilis. Eſt ſupremum lo=
Psal. calitate. Sic deus hꝫ ſupiorē eminentiā. Deus. n. eminet ⁊ ſupeſt oībus
rebus. dignitate: bonitate ⁊ poteſtate. p̄s. Qm̄ deus rex magnus dñs:
terribilis ſuper oēm terraꝫ. Rex inqt: ecce dignitas: terribilis: ecce ptās:
ſuper oēm terrā: ecce bonitas. Jſta ergo preeminentia ē cūctis ſuperior.
8 Eſt lucidū qualitate. Sic in deo eſt ſapientia cūctis limpidior. vt. n. dicit
Eccle. Ecci. i. Oīs ſapia a dño deo eſt. Et Sap. 6. dr̄. ꝙ deus ſapie dux eſt ⁊ ſa=
Sap. pientiū emēdator. Et oīa nuda ſunt ⁊ aperta oculis dñi: Et ſpirituū pōde
9 rator eſt dñs. Jtē in deo eſt ꝓuidētia cunctis diſcretior: ſeu cunctis occul=
tior. Sicut. n. per occultā ⁊ inuiſibilē lune influētiam mare viſibiliter re=
git ⁊ mouet: ſic p dei ꝓuidentiā mūdus iſte diſponit ⁊ ſenſibiliter guber
Psal. nat. Jdeo dr̄ in p̄s. Qm̄ rex oīs terre deus: pſallite ſapienter. Dr̄ ſpheri=
Her.x. cū. Sic deus (ſm Hermetē trimegiſtū) dr̄ ſphera intellectualis: cuius cē
trum vbiq;: circūferentia nuſq̄: qꝛ ſicut in ſphera nō eſt reperire principiū
ri. nec finē: ſic in deo nō eſt p̄n̄ nec finē aſſignare. Dr̄ habitaculū dei ⁊ bea=
toꝝ. Sic deus dei ē locus ⁊ btōꝝ. qꝛ deus in ſeipſo ⁊ nō in creaturis quie
ſcit: qꝛ creaturis non indiget: ſed ⁊ creature maxime ſpūales ⁊ bti in ipſo
requeſcūt ſuꝫ in habitaculo: ſꝫ diuerſimode. nā dicit Sco. in. 1. di. 1. ꝙ res
Sco. diuerſimode dr̄ quieſcere in deo. Naꝫ aliqua res q̄ſcit per ſe primo: vt
deus qui eſt p ſe primo btūs. ſ. p eſſentiam. Angeli aūt ⁊ beati quieſcunt p
ſe ſed nō primo: qꝛ ⁊ ſi ſint beati: nō tñ primo ſed p participationeꝫ a deo.
Et ſic deus tm̄ in ſeipſo q̄ſcit: ⁊ nō aliqua creatura. Deus itaq; altiſſim⁹
dr̄ eſſe ⁊ habitare in ſe ipſo: qꝛ ab eterno incōmutabiliter ſp in ſe exiſtit.
Dama. Unde Damaſ. lib. 1. c. 13. dicit. Deus imaterialis exiſtens ⁊ incircūſcri=
ptibiles in loco nō eſt. Jpſe. n. ſui ipſi⁹ locus eſt: hoc eſt dicere: pater in fi
lio: ⁊ filius in patre: ⁊ ſpūs ſanctus in vtroq; ē. Hinc etiā Magiſter in. 1.
di. 37. Aug. li. cōtra Maximinū allegando dicit. Sed dicet aliq̄s. Anteq̄
deus faceret celum ⁊ terrā: anteq̄ faceret ſanctos: vbi habitabat? Jn ſe ha
bitabat deus: apud ſe habitat ⁊ apud ſe eſt. Hec ille. Eſt etiā deus locus
beatoꝝ

beatoꝝ angeloꝝ.ſ.⁊ hominum.q: ſicut grauia nãliter tendunt ad centrũ ⁊ nunq̃ quieſcunt donec pueniant ad illud: ſic oẽs tam angeli q̃ homines nãliter appetunt btitudinem: que in ſolo deo reperiri põt: ⁊ ſic nũq̃ quie-tantur donec deum videãt ⁊ poſſideant: vt in ps. Satiabor cum apparue-rit gloria tua. Ex ſupradictis cõtemplandũ eſt: quãtis ⁊ qualib⁹ amenita-tibus ſit felicitatus locus Celi empirei: vbi poſt reſurrectionẽ in corpore ⁊ aia: beati habitabũt ppetuo: laudantes deũ: iuxta illud ps. Beati qui ha-bitant in domo tua dñe in ſecula ſeculoꝝ laudabunt te. Aduertendũ ẽ: q̃ locus btõꝝ in Celo empireo felicitatus eſt p gloria beatoꝝ: plurib⁹ cõdi-tionibus: pp quas valde debemus illã manſionẽ ꝯcupiſcere toto conatu. Primo vt dixi: eſt locus altiſſimus: vbi xp̃s eſt i dextera dei pr̃is ſedẽs i ex-celſis: ſup oẽs celos. Ephe. 4. ⁊ Hebre. 1. ¶ Sed q̃re voluit deus man-ſionem beatoꝝ cõſtituere in altiſſimo celo vel loco. Rñ. recolligendo ſm Ricar. in. 3. di. 22. q̃ rõ precipue daṫ triplex. Una vt nobiliſſimi ipſi bea-ti: i nobiliſſimo celo altiſſimo manere habeant: eo q̃ deũ altiſſimum ⁊ cele-ſtia dilexerunt. Nã vt dicit Phs. 4. phy. locus dꝫ eſſe ꝓportionatus loca-to: ſicut natatilib⁹ cõuenit aqua: volatilib⁹ aer: ſuperiorib⁹: locus nobiliſſi-mus in altiorib⁹ debeṫ. Nam lux: que creaturaꝝ corporalium eſt nobiliſſi-ma: in altiorib⁹ reſidet. Et idem phs dicit: q̃ vna de bonitate loci cõditio: eſt q̃ ſit altus: eo q̃ iuxta terram ſunt multe corruptiones ⁊ infectiones: ⁊ plus adhuc in vallibus q̃ in montibus. Nam ⁊ paradiſus terreſtris diciṫ eſſe in altiſſimis montib⁹: a quo pp pcm̃ eiecti ſumus. Nobiliſſimis ergo btis debetur altiſſimus locus. Alia rõ: vt deus oñdat per altitudinẽ imenſam celi a terra eleuatam: imenſa bona in celo beatis preparata: que improportionabiliter excedunt oia bona huius mundi. Unde Bernar. Sicut terra que nobis videṫ latiſſima: tñ eſt quaſi pũctus reſpectu celi. ita omnia bona terrena q̃uis a mundanis reputenṫ magna: tñ ſunt quaſi pũ-ctus: imo nihil reſpectu bonoꝝ celeſtiũ. Que tãta ⁊ talia ſunt: q̃ teſte Apo-ſtolo. 1. Cor. 2. nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec in cor hoĩs aſcen-dit: q̃ pparauit deus diligẽtib⁹ ſe. Tertia rõ additur: q: condecens eſt: vt leuia ferantur ſurſum: ⁊ grauia deorſum: vt docet experientia. Cum ergo beati ſint alleuiati a grauedine tẽporalium: ⁊ a pctõꝝ pondere: eo q̃ peni-tuerunt ⁊ purgati ſunt pleniſſime: decet vt habeãt locũ in ſuperioribus. Sed p cõtrariũ: reprobi cum ſint grauati pctis incõuenit: vt deſcendãt in profundum inferni: vt ibi tanq̃ in carcere captiui perpetuo defleant qui hic flere in penitentia noluerunt. ¶ Secundo locus celeſtis eſt ſplẽdidiſ-ſimus. Nam (vt prius dixi) celum empireum ſecundum Lyram. dṙ a pyr. qḋ eſt ignis: nõ qdẽ ab igneitate illius celi vel ardore: ſed a ſplendore ⁊ lu-ciditate. vt pꝫ in. 2. ſniaꝝ diſtin. 2. quia iuxta Sco. ⁊ docto. alios: ſecun-dum omnes ſuas partes hꝫ lucem. verũ tñ non ſubiacet viſui mortalium: nec motui. Unde nõ hoc modo dṙ lucidum: vt radios emittat viſibiles: ſed in natura ſua habet lucẽ ⁊ ſplẽdorem ⁊ pulchritudineꝫ: ac ꝯditiones quaſi corporis glorioſi: ⁊ ſic phi illud inueſtigare non potuerunt. Unde talis ⁊ tanti ſplendoris eſt per totum: q̃ ſi ẽt omnes ſtelle haberẽt ſplẽdo-

Ps. Ps. 1 Paul. Bo. Ricar. Phs Phs 2 Ber. Paul. 3 2 Lyra. Sco.

ris eſt per totum: ꝙ ſi etiā oēs ſtelle haberent ſplendorē ſolis: nil eſſent in
comparatione illius ſplēdoris celi empirei. Et iō o anima deuota cogita ſi
potes eleuādo mētem tuam: ꝙ̃ ſplendida erit illa beata patria: vbi innume
rabilia ſctōꝝ corpora poſt reſurrectionem fulgebunt ſicut ſol ꝑpetuo: vt
Math. Math. 13. Sed per ↄtrarium ve reprobis in inferno: q̄ ꝓijcient in tene-
3 bras exteriores: vbi erit fletus ⁊ ſtridor dentiū. ¶ Tertio eſt locus pul-
cherrimus. Si. n. magni Reges pro ſe ⁊ ſuis filijs: habēt pulcherrima pa
latia ⁊ tentoria: quātum putas ſuper oīa pulchrū eſſe habitaculū illud dei
infinite maieſtatis: ⁊ oīum filioꝝ eius btōꝝ? Itē intuere terrā quā deus
cōſtituit oībus īferiorē: tanꝙ̃ ſtabulū aīalium ⁊ mortaliū hoīū. Si ter
rā fecit tam pulchrā: in pratis: floribus: ſpēb᷒: gēmis: auro: ⁊ ſic de alijs:
quid potes cogitare de Celo empireo? Nā tanta eſt pulchritudo illius ce
li vt ſi modo videremus illud celum: nec comedere nec bibere vellemus ꝑ
illius deſyderio. Si. n. deus tā pulchrum fecit huius mundi ſtabulū: quā
tum putas illud celeſte palatiū fecit pulchrū ꝓ ſuo thalamo deus glo-
Ps. rioſus? Vñ ps. Dñe dilexi decorē domus tue: ⁊ locū habitationis glorie
Job tue. Sed per contrariū mali habebunt carcerē horribilem. Job. x. Vbi
4 nullus ordo ſed ſempiternus horror inhabitat. ¶ Quarto eſt ampliſſi-
mus. Cū. n. vt videmus: terra ſit magna: ſed aqua dr̄ in decuplo maior ꝙ̃
terra: ⁊ aer ꝙ̃ aqua: ⁊ ſic de alijs ſpheris. agnoſcere ergo potes ineffabilē ma
gnitudinē celi empirei. Nā ⁊ videmus ꝙ ꝑ diſtantiā: ſtella apparet parua
nobis: que tñ dr̄ maior tota terra: ſecundū aſtronomos. Quid ergo ē de
celo empireo? vtiꝗ̄ ſi etiā ſancti ibi diuiſim habitarent: ipſis ſingulis plus
ꝙ̃ ſit tota terra centies pars maior proueniret impartienda. Unde Ba-
Baruch ruch. 3. O Iſrael ꝙ̃ magna eſt domus dei ⁊ ingens locus poſſeſſionis ei᷒.
O uos ergo auari qui palatia ampla ⁊ poſſeſſiones queritis in terra: que-
Ps. rite celeſtia ⁊ habebitis ampliſſima. Sed contra erit de malis: de qbus ps
ait. Oues in inferno poſiti ſunt. ſ. que maxime ſe cōprimūt in eſtate. Sicut
5 mors depaſcet eos. ¶ Quinto eſt mundiſſimus: adeo ꝙ ſicut ſcribit Apo
Apoc. calip. 21. Nil coinquinatum introibit in illud in ſempiternū. Unde nul
le macule: ſcilicet ſordes ſiue exteriores. ſ. corporales: ſiue interiores. ſ. pec-
catoꝝ ibi vnꝙ̃ in eſſe poterunt. Intuere ergo terrā ⁊ aquā: nōne aqua mū
dior eſt terra: ⁊ aſcēdēdo aer purior eſt ꝙ̃ aqua: ignis plus ꝙ̃ aer: celū ſtel-
latum plus iſtis? ſup omnia autem celum empireum? Si ergo Reges ⁊
principes munda volunt habitacula: multo magis deus ⁊ omnes beati.
Sed per cōtrarium carcer infernalis erit pro reprobis imundiſſimus ⁊ fe
Baſi. tidus: vtpote quo poſt iudicium deſcendent (ſm Baſilium) omnes ſor-
6 des ⁊ ſtercora fetidiſſima mundi: eritꝗ̄ vt cloaca. ¶ Sexto eſt omni bono
Aug. pleniſſimus. Augu. de ciui. dei. 13. Ibi erit quodcūꝗ̄ ab hominibus deſi
deratur honeſte: vita: ſalus: victus: copia: gloria: honor: ⁊ pax. ⁊ oīa bona
ſine fine. A contrario: in inferno malis erunt omnia mala: mors: dolor: fa
Deuter. mes: ſitis ⁊c. Deutero. 32. Congregabo ſuper eos mala: ⁊c. ¶ Septimo
7 eſt ſtabiliſſimus ⁊ ſempiternus. Unde beati perpetuo gaudebunt in oib᷒
bonis. ſicut mali perpetuo luent pena ⁊ plangent in malis. Exemplum
ad predicta

ad predicta ponit Joannes Apocalip.21.dicẽs.ſe vidiſſe celeſtem Hieru Apoc.
ſalem tanq̃ ciuitatẽ luminoſam habentẽ claritatem dei:⁊ habebat muruꝫ
magnũ ⁊ altum:⁊ portas duodecim precioſis Margaritis ornatas:⁊ ſtru
ctura muri eius:erat ex lapide Hyaſpide:qui eſt viridis coloris : confor-
tans viſum. Ipſa aũt ciuitas (inquit) erat ſimilis auro mundo : ⁊ funda-
menta omni lapide precioſo ornata. Platee eius erant ſicut aurũ munduꝫ
tanquam vitrum perlucidum : nec egebat ſole nec luna vt lucerent in ea:
quia claritas dei illuminabat eam:⁊ lucerna eius erat agnus : hoc eſt hu-
manitatis Chriſti ſplendida gloria illuminat eam tanq̃ lucerna lumino-
ſiſſima. Uide ergo o anima deuota ꝙ feliciſſimum eſt regnum celorum:
quãq̃ amenïſſimus locus beatorum.

¶ Celi empirei Queſtio. Cap.8.

Queſtio hic oritur. Cũ dictum ſit ꝙ celum empireum eſt locus Qõ.
Chriſti ⁊ beatorum:vbi:vel in qua parte habet eſſe ſedes regni
Chriſti : in illo celo : vbi reſidet cum beatis omnibus perpe-
tuo? Hanc queſtionẽ mouet Fran.may.in ſermone quodã:aſſi Franc.
gnans talem rationeꝫ. Quia celum empireum eſt imenſe magnitudinis: may.
adeo ꝙ omnes electi in corporibus glorioſis non ſufficiunt implere totuꝫ
illius celi ambitum per circuitum. Ideo dubitari poteſt verſus quaꝫ par-
tem celi habeat locum:celeſte regnum manſionis beatorum ⁊ angeloruꝫ:
ac thronus Chriſti ⁊ beate Marie virginis. Ad hanc queſtionem reſpon-
dendo. Notandum eſt: ꝙ fideles dei a principio veteris teſtamenti varias
habuerunt cerimonias:quibus deſignauerunt vbi deus ipſe ſpecialius ha
bitaret in celo(licet vbiq̃ ſit) vt poſſumus colligere ex doctoribus. Pri-
mo quidem iudei veteris teſtamenti: ſolebant adorare ad occidentem: ⁊
ſua adoratione repreſentabant deum ⁊ eius regni habitaculum fore ver-
ſus occidentem. Unde ⁊ ſanctũ ſanctorum in tabernaculo dei erat verſus
occidentem. Exod.26. Et ſic etiam erat in Templo Salomonis. Pro- Exo.
inde in pſal.67.dr. Cantate deo: pſalmũ dicite nomini eius:iter facite ei ps.
qui aſcendit ſuper occaſum: dominus nomen illi. Sed hec fiebant in fi-
guram ad ſignificandum ꝙ Chriſtus deus per occaſum mortis aſcenſu-
rus erat in celum. vt dicit Grego. ⁊ ſecundum Lyram ſuper predicto ver Grego.
bo pſalm. per hoc deſignatur ꝙ Chriſtus dominus aſcendit ſuper locum Lyra.
adorationis humane: ſcilicet ad locum adorationis angelice: qui eſt in ce-
lo empireo vbi angeli adorant Chriſtũ. Ex hoc ergo non habetur ꝙ Chri
ſtus ſit locatus ⁊ eius regnum in occidente : ſed tantũmodo hec voluit
deus fieri in figura de Chriſto paſſuro ⁊ adorando : ⁊ etiam vt per hoc
excluderetur ydolatria: quam tunc orienti ſoli exhibebant in veteri teſta-
mento fere omnes populi. vt patet. Ezechie.8. Secũdo chriſtiani adorãt Ezech.
verſus orientẽ. Nam ſanctuaria eccleſiarum ⁊ altaria ſic cõſtituuntur: vt
ſacerdos in miſſa ⁊ populus verſo vultu ſtent ad orientem. Hoc autem

Ricar. ſm Ricar.in.3.di.9.q.2.ar.vlti.ꝛ ꝯcordat Rayne.in ſumma. Jdo qꝛ pa-
Rayne. radiſus eſt in oriẽte. Gen.2. Et ſic quaſi ad paradiſum.ſ. celeſtẽ q̃rimus
Gen. redire per orõnem.ꝛ cũ hoc ortum veri ſolis.i.xp̃i incarnationẽ ꝯfiteri de
ſignamus. Sed ex hoc aliq putant xp̃m:ꝛ eius regnũ eſſe in orientali p̃te
p̃s celi.qꝛ dicit p̃s. Pſallite dño q aſcẽdit ſup celum celi ad orientẽ.hec tñ au-
Lyra ctoritas nõ concludit:qꝛ ſm Lyram:pro tanto dr̃ xp̃s aſcendiſſe ad orien-
Frãc. tem:qꝛ aſcendit de Mõte Oliueti:qui eſt in orientali p̃te iuxta Hieruſalẽ.
Dama. Uel ẽt ſm Franc.may.qꝛ xp̃s aſcẽdit in celum:verſo vultu ad orientẽ.vt
etiã dicit Damaſ.Deniq; infideles Mahumetũ credẽtes:adorant verſus
meridiẽ:ſed trãſeamus:qꝛ decepti ſunt. Ad q̃õnẽ ḡ dõm ꝙ licet nobis ſit
incertuꝫ in qua p̃te celi ſit ſedes regni xp̃i ꝛ ciuitas ſupna:tñ opinari poſ-
Frãc. ſumus cũ Franc.may.ꝙ ſit in p̃te Aglonari:q̃uis.n. nõ eſt aſſerendũ te-
1 merarie:ſed tñ ꝓbat̃ ſm eundẽ ex tribus. ¶ Primo ex illo dicto p̃s. Ma-
p̃s gnus dñs ꝛ laudabilis nimis in ciuitate dei nr̃i in mõte ſctõ eius. Funda
tur exultatione vniuerſe terre:mons ſyon latera aglonis ciuitas regis ma
2 gni. Ecce dicit ꝙ ciuitas regis magni eſt in lateribus aglonis. ¶ Scdo ex
Eſa. ṽbo Luciferi. Eſa.14.dicẽtis. In celũ aſcẽdã.ſ.empireũ ſup aſtra celi. Ly
ra.1.ſup angelos p̃eſſe volo. Sedebo in mõte teſtamẽti. Seqtur. In late
ribus Aquilonis.qd nõ dixiſſet niſi ciuitas iſta beata eſſet in partibꝰ aqui
3 lonis. ¶ Tertio ex rõne.qꝛ pħi ponunt ꝛ fides nõ contradicit. ꝙ.ſ. motꝰ
celi eſt adequatus virtuti angeli ip̃m mouẽtis:vt in eo agat ſm totuꝫ co-
natum virtutis ſue. Uñ vt equaliter agat in partes eque diſtãtes: opꝫ vt
angelus determinet ſibi locũ in medio:ad mouendũ inde totũ celũ:alioqn
intenſius ageret in ꝓpinqua q̃ꝫ in remota. Sed polus arcticus.i. ſepten-
trionalis:eſt in medio celi ſtans ſm hemiſperiũ noſtre terre habitabilis: ꝛ
circa ipſum mouentur ſtelle.ergo videt̃ ꝙ angelus ſibi determinauit hũc
locum medium:vt inde moueat ſtellas ꝛ totum celum: ꝛ per conſequens
cum ciues non ament nimis diſtare a patria. Sequitur ꝙ determinauit
ſibi locum propinquum ſue ciuitatis ſuperne. Hec Franciſcus. proba-
biliter tamen. Et ſic pie opinandum in parte illa collocatam fore ſe-
dem Chriſti.

¶ Celi empirei ſitus.queſtio. Cap.9.

M Agiſter ſnīarum in.4.di.49.agit de dotibus corporis: q̃ ſunt agilitas: ſubtilitas: impaſſibilitas ꝛ claritas. Et ibi fit queſtio a modernis.videlicet. Si corpora ſanctorum glorioſa poſt
Qõ. reſurrectionem habebunt diuerſum ſitum in celo empireo: vt puta ꝙ vnum ſit altius altero. Reſpondetur ꝙ ſic.nam dicitur in p̃s. Quis aſcẽdet in montem domini ꝛ ſtabit in loco ſancto eius: ideſt in celo empireo:quod eſt mons domini ꝛ locus eius. Sequitur. Innocens manibus ꝛ mundo corde. Pro cuius declaratione nota ꝙ hoc verbũ aſcẽdo eſt cõpoſituꝫ. Scando.n.cõponit̃ cum ad.ꝛ facit aſcendo.ꝛ licet non ponatur ibi.d.non eſt vis. Eſt autem differentia inter ad.ꝛ in.quamuis ambo ſignificent ad locum. Nam; ad; ſignificat ad locum qui eſt longe.

ſed in

ſed:ſn:ad locū qui eſt ꝓpe.vñ idem dicit aſcendo: ꝙ ſcādo locū longe .ſ.
multū diſtat a termino a quo. Nota ēt ꝙ ſcandere eſt moueri ſurſum: vt
aūt Phs.3.phyſi. ꝓbat:moueri localiter ꝓprie nō eſt niſi cōpoꝝ.moueri Phs
n.eſt relinquere primas dimēſiones loci: ⁊ ſubintrare alias. hoc aūt non
pōt fieri niſi locatū ēt haberet dimēſiones:ſicut ē corpus. Sola ergo cor
pora pñt aſcendere ꝓprie. Aſcēdere igiᷣ idē eſt ꝙ ſcandere cū corpore lon-
ge ſurſum.ſ.ad celſiorē locū:ſicut xp̄s ⁊ btā virgo cū corporibus aſcende-
runt in celū empireū:lꝫ diuerſimode.qr xp̄s aſcēdit: Uirgo aūt aſſumpta
dr.dicit ergo p̄s.ꝙ ille qui erit mūdus in corde ⁊ in ope:lōge in ſurſūꝫ ſcā
det cū corpore.ſ.poſt reſurrectionē.ſ.vſqꝫ ad celū qd longe eſt. Ubi nota
ꝙ ſicut ex v̄bis phi.3.phyſi.pōt haberi.vbi loquiᷣ de infinito. Hec ē dr̄ia Phs
inter magnitudinē ſeu q̄ntitatē ꝯtinuā:⁊ quantitatē diſcretā.ſ.numerūꝫ.
in magnitudine eſt infinitū p diuiſionē:qr ſemp diuiſibil:is:⁊ nō per appo
ſitionē ſiue additionē.Eſt.n.deuenire ad aliquā magnitudinē:cui nō pt
apponi.ſ.vltimā ſpherā. In numero vero ꝯtingit ire in infinitū p appoſi
tionē.vñ nullus numerus ē cui nō poſſit alius numerus: vel vnitas ap-
poni:ſed nō p diuiſionē.Eſt.n.deuenire ad vnū quod ē ens idiuiſūꝫ.Et ſi
cut dcm̄ eſt de numero q eſt ſpēs q̄ntitatis: ita de multitudine cōpoſita ex
vnitatibus:q̄ ꝯuertunᷣ cū ente. Uñ ſicut in ꝯtinuis vltima ſphera ē ter-
minus:ita in numeris eſt terminus: vnū. Et iō Diony.cōparat deuꝫ vni Diony.
tati:⁊ creaturas numero:quod ſic exponiᷣ. Nā ſicut numeri magis acce-
dentes ad vnitatē minus habēt de diuiſione:⁊ p ꝯñs magis participāt di
gnitatē:ſic creature magis accedētes ad deū magis pticipāt de dignitate
eius:qr eſt ſumme vnus ⁊ eſt terminus creaturaꝝ:que ſunt vt numerus:
⁊ ſic corpora magis accedētia ad vltimā ſpherā:magis ſunt alta:⁊ per ꝯñs
nobiliora tanq̄ magis accedētia ad ſuū terminū. Creatura igiᷣ magis ꝓ-
pinqua deo (ſi corpus hꝫ) de iure:corpus eius magis dꝫ eſſe ꝓpinquum
extremo vltime ſphere:quā dicimus celū empireū. Ubi ēt phs.xi.de aiali Phs
bus.dicit.ꝙ pp aiaꝫ corpus:⁊ nō aia pp corpꝰ. Aia.n.vnita corpori duo
ſibi dat.ſ.eſſe.qr eſſe eſt a forma:⁊ motū. In btis aūt ex btitudine aie glo-
ria redundabit ad corpus: ⁊ iō vbi maior btitudo:ibi maior agilitas cor-
poris q̄ ptinet ad motū:⁊ per ꝯñs altior ſitus. Bene ergo dicit p̄s. Quia
vbi maior munditia cordis ⁊ opis:ibi maior aſcenſus corporis ad monteꝫ
dñi quē vocat celū: ⁊ iō qui maiores erunt in ſctitate:altius aſcēdēt vt.1.
Cor.15. Alia claritas ſolis:alia claritas lune:alia ſtellaꝝ: ⁊ ſtella differt Paul.
a ſtella in claritate:ſic ⁊ reſurrectio mortuoꝝ. Sed nota ꝙ ſicut in his q̄
mō ſenſui apparēt:decipiᷣ ſenſus: nō aūt rō.ſic ſe hꝫ de ſapientibꝰ huius
mūdi. Nā vt dicit Alfraganus. Si nos ꝯſideremus ſpherā ſolis hic ꝓpe Alfra.
polū arcticuꝫ:vbi nos ſumus:q̄tūcūqꝫ aliquod graue appareat deſcende
re deorſum qñ cadit:tñ verſus ſpherā ſolis tunc realiter aſcēdit:⁊ q̄to gra
uiora ſunt corpora q̄ videnᷣ nobis citius deſcendere: tāto tunc ad ſpherā
ſolis velocius aſcendūt. Oē.n.recedēs a centro orbiū celeſtiūꝫ ⁊ accede[illegible]
ad circūferentiā drᷣ aſcēdere. Centrū aūt ē locus maxime infimus cuiuſli
bet ſphere. Cū aūt ſol ſit eccentricus a terra:cuius centruꝫ eſt ſup nos: ⁊

ſeo quanto aliquid magis deſcendit verſus terrā: magis accedit ad circū ferentiā ſolis: ⁊ per ɔſ̄s: magis aſcēdit. Sic ſe h₃ de hoībus huius mundi. Sancti.n. quāto ſimpliciores ⁊ deſpecti extiterunt: tāto reputati fuerunt a prudētibus huius mundi magis deſcendere in ꝑditionē. Sap.5.

Sapie. Hij ſunt quos aliqñ habuimus in deriſum ⁊ in ſiſitudinem improperij: nos inſenſatiui tā illoꝝ extimabamus inſaniā: ⁊ finē illorum ſine honore.

Paul. Sed nō ſic accidit ⁊ iō. 1. Cor. 1. dicit Ap̄ls ex parte dei. Perdā ſapiam ſapientum: ⁊ prudentu₃ prudentiā reprobabo. Vñ totum oppoſitum eſt eius qᵭ apparet: qꝛ tales pauperes ⁊ deſpecti magis aſcendunt ad ſolē iuſtitie.ſ. xp̄m: ⁊ cā eſt: qꝛ eſt maior gloria ſp̄ūalis gloria mundi. Vñ pruden

Gloria. tes huius mūdi reſurgēt in ignominia. p̄s. Nō reſurgēt impij in iudicio.

p̄s. vñ deſcendēt ⁊ nō aſcendent: ſed ſimplices boni aſcendēt ad celos: ⁊ tāto

Iſido. magis mūdiores. Iſid. in lib. ethy. querit. Quare Anguilla mortua nūꝗ̄ aſcendit in ſupficiem aque: ſed in fundo corrumpitur: alij vero piſces aſcē

Nō. dunt. Et r̄ſidet. qꝛ anguilla terreſtris eſt ⁊ ſpiſſa ⁊ cōpacta: vbi nullus pōt intrare ſp̄ūs: nō ſic de alijs piſcibꝰ. ſic diuites ⁊ potētes huius ſeculi ſunt

p̄s terreſtres: qꝛ oculos ſtatuerunt declinare in terrā. vt dicit p̄s. ⁊ cōpacti.ſ. duri ⁊ crudeles in pōpis ⁊ vanitatibꝰ iplicati: ⁊ iō non pñt aſcendere. S₃

Anſel. pauperes ſp̄ū aſcendunt in celu₃. Math. 5. Bti pauperes ſp̄ū: qm̄ ipſoꝝ ē regnu₃ celoꝝ. Similiter mundi corde ⁊ corpore cu₃ ſint priuati corporalibus: facti ſp̄ūales aſcendunt. Et talis fuit btā virgo Maria. Nā Anſel. de ea dicit. Decuit virginē ea puritate nitere. qua maior ſub deo nequit intelligi. Et iō nō ſolum ꝗ̄tu₃ ad aīa₃: ſed etiā ꝗ̄tum ad corpus aſcendit ⁊ exaltata ē ſup choros angeloꝝ ad celeſtia regna: vt canit ſctā Ro. eccleſia. Sic quicunq₃ voluerit celum empireum aſcendere: ſit mundus corde: corpore: ⁊ opere: vt dicit Dauid in p̄s ſupradicto.

¶ De celo empireo tria dubia. Cap. 10.

Cum dictu₃ ſit ſitu₃ localē eē in celo empireo: vt ſciamus q̄ño xp̄s ⁊ bti reaſſumptis corporibꝰ putanꝭ in celo locari: vel ſituari. ſunt aliqua partialia dubia. Primu₃ dubiu₃ eſt vtꝝ ſuperꝰ xp̄m ſit aliqd ſaltē de celo. R̄ñdet Fran. may. ꝙ thronus xp̄i ſic putaꝭ fore ſtabilitus in ſupficie extrema celi empirei: ꝙ nil de celo eſt ſupra caput ipſius vel v̄ticē: ɔcordat Ricar. in. 3. di. 22. ſic intelligēdo ꝙ xp̄s nō eſt extra ſupficiē conuexā celi empirei. qꝛ extra illud celū nō ē locus: ſ₃ ē in ſumma p̄te illius celi ad itra ⁊ nō ad extra: ⁊ ſic dicit p̄s. Pſallite deo q aſcendit ſuper celū celi:

p̄s ⁊ ſic aſcēdit xp̄s in altū. Alii aūt bti locabunꝭ ſupius ⁊ inferius ſ̄m merita

Bona. ordinātia ad diuerſos choros angeloꝝ. Nā ſ̄m ſctm̄ Bona. in. 2. di. 2. circa lr̄a₃ dicit: ꝙ xp̄s eſt ſup oēs ⁊ angelos ⁊ hoīes loco ⁊ dignitate: poſt ipſu₃ btā v̄go ſup oēs alios. Deinde ordinanꝭ ceteri ſ₃ dignitatē meritoꝝ. Nō d₃ aūt (inq̄t) imaginari ꝙ ibi ſint bti ſicut in ſolario: nec tñ intelligēdū eſt ꝙ vnus ſit directe ſup caput alterius: ſ₃ ſicut ſi eēt mons rotūdus ⁊ aliquis eēt in culmine: ⁊ aliq circūcirca: ſic pōt aliqs imaginari: q meliꝰ neſcit diſpoſitionē btōꝝ in celo empireo ⁊ eius altitudinē magnā: veluti imaginādo aues ſ̄m ordinē in aere: piſces in aqua. magis tñ deſiderandum ē ꝗ̄

imaginandum

imaginandum. hec Bona. Cogita ꝙ quo Paruuli baptizati: qui nō pro-
prijs meritis saluant̃ ſed merito paſſionis xp̄i: vt dicūt doctores in. 3. ſen.
erunt in infimo loco: ⁊ ſup hos erunt cōes holes ꝯiugati boni: deputati
angeloꝝ choro: ſup illos vidue pfecte: ⁊ deputabunt̃ archāgelis: ſup hos
virgines ⁊ deputabunt̃ choro principatus: ⁊ ſup hos Anachorite q le de-
derunt orōni numerabunt̃ in choro virtutuz. Sup hos religioſi obediē-
tes cū choro poteſtatū. In choro dominationū erunt martyres. In choro
aūt thronoꝝ: Patriarche ⁊ Prophete. In choro cherubin: Euangeliſte ⁊
Doctores. In choro ſeraphin erunt Apl̄i. ſic ꝙ paruuli Innocētes faciēt
vnuz choꝝ decimū de ꝑ ſe: ſed alij qui habuerunt rōnis vſum ad aliquem
choꝝ ſecundū merita aſcendēt. Btā autē virgo Maria erit ſup oēs pro-
pinqua xp̄o: ſed xp̄s in ſummo. ¶ Scd̄m dubium vtruz aliqs btōꝝ loca-
bitur retro xp̄m i celo empireo. Ad hoc glo. ſup Joſue. 21. dicit ſic. For- Glo.
taſſis ſic ordinauit de⁹ ſtellas celi aliq̄s i pte aq̄lonis: alias i oriēte: alias
in occidente: alias in auſtro: ita eos qui ex reſurrectione mortuoꝝ erunt ſi
cut ſtelle celi in multitudine ⁊ claritate varia: ordinabit in regno celorum
ſm ordinē ſtellaꝝ ⁊ partiuz orbis: ⁊ dabit alijs ſortem ad orientē: aliis ad Ricar.
occidentē: alijs ad auſtrum: alijs ad aquilonē. hec glo. Ricar. autē in. 3.
di. 22. dicit ꝙ pie credenduz eſt xp̄m dn̄m in illo throno celeſtis glorie: ſic
ſituatuz. ſ. ſuper oēs ꝙ. ſ. nulluz habeat retro ſe: ſed oēs electi in faciē ip-
ſius aſpiciunt. aſtantes ſumma cū reuerētia ⁊ laudib⁹ diuinis tanq̄ꝫ regi
ꝑexcellentiſſimo: oculiſqꝫ corporalib⁹ ip̄m poſt reſurrectionē oīuz iocun-
diſſime ⁊ dulciſſime aſpicientes in quē. ſ. dn̄m Jeſum: ⁊ angeli deſiderant
ꝓſpicere. i. Petri. i. hec ſm Ricar. Tertiuz dubiuz vtꝝ xp̄s dn̄s: ⁊ vnus Petri
quiſqꝫ beatoꝝ ſemꝑ ⁊ continue in ſuo loco ibi reſideat: vt ad aliā partem
celi ſe nunq̄ꝫ transferat? Rn̄det Ricar. vbi ō: cui ꝯcordat Fran. may. ꝙ nō
eſt affirmanduz ſic ſemp in illo loco reſidere ꝙ nunq̄ꝫ ad aliuz locuz ſe trāſ
ferat ad tp̄s modicuz ſaltem. q2 xp̄s non eſt obligatus illi loco: ſed ille lo-
cus eſt xp̄o ſm congruentiam deputatus. ſimiliter ēt de aliis btis. immo
credo ꝙ viſitabunt ſe inuicē. Nā ⁊ aliquando ēt ad hunc mundum venit
Chriſtus: poſt aſcēſionē ⁊ apparuit aliqb⁹ i hac vita ex ſpeciali gratia. nec
habeo (inquit) rationem cogentem ꝙ nunq̄ꝫ ad aliam partem celi ſe trans-
ferat. hec ille.

¶ Qd̄ quilibet chriſtianus dꝫ querere regnuz celoꝝ. Cap. 11.

Ex pre declaratis: eliciatur hoc correlarium. videlicet ꝙ qlibet chri- Cor̄
ſtianis ſpretis mundialibus honoribus: dignitatib⁹: diuitiis ⁊ vo-
luptatibus tranſitoriis: querat regna celorum virtutibus mediā-
tibus: quia non habemus hic ciuitatem permanentem: ſed futurā inqri-
mus teſte Paulo. Et idem Apl̄s ad Colo. 3. ait. Que ſurſum ſunt queri- Paul.
te: nō que ſuper terram. Surſum vero eſt Hieruſalem. Gal. 4. Hieruſa
lem autem interpretatur viſio pacis: ſed dicit Apoſtolus: ꝙ viſio pacis eſt
ſurſum. ideo pax non poteſt haberi deorſum in hac vita mortali. Omnia
enim infra concauum lune continue pugnant. Unde philoſophus Em- Empe.

pedocles dicebat: ꝙ duo ſunt principia. ſ. lis ⁊ amicitia: par ergo ē ſurſuꝫ.
Ptbol. Sed q̄ ex ſenſibilibus cognoſcimus intelligibilia. Jō nota ꝙ Ptbolo. ꝑ
Qō. poſi. 52. querit: quare aliq ſunt longi ⁊ magis accedūt ſurſum: q̄ȝ alij. Rñ
Pbs deo. Ad hoc duplex aſſignaꝛ rō. Prima eſt pbica. nā dr. 2. celi. Celuꝫ eſt ſurſum: ⁊ terra deorſum: ⁊ q̄ ale ſunt virtute celi in iſtis inferioribus: ⁊ ēt diſpoſitiue aīa hois ſm nobilitatē aīaꝝ eſt ſurſum. Surſum. n. in aīatis: dr eē ex illa pte vñ recipit alimentū. Un̄ arbores habēt ſurſum ad terraꝫ ecōtrario ad celū. Bruta vero medio mō: ſed hō codē mō. Quanto ḡ aīa maiorē influentiā ex ſurſum recipit ſm maiorem vel minorē diſpoſitioneꝫ ipſius aīe: tanto magis vel minus corpus accedit ſurſum ⁊ creſcit in lōgū. Sed alia rō ibi aſſignaꝛ a Ptholemeo ⁊ eſt talis. Qñ in natiuitate alicuꝰ ſue: aſcendēs eſt in principio ſigni: natus erit lōgus: qñ vero in fine ſigni: natus erit curtus. Altius in ſigno exiſtēte in aſcēdente: quo ad nos: ē ꝑn cipiū: ⁊ imum: eſt finis. Un̄ qui recipit influentiā a parte altiori: extendiꝛ ſurſum: ſed nō qui recipit influentiā ab imo. ſ. a parte inferiori. Un̄ etiam qñ planeta: q eſt dn̄s alicuius natiuitatis: eſt eleuatus in auge ſui epicicli: ille natus erit longus ⁊ accedet ſurſum: q̄ recipit influentiā ex alto: ſꝫ qñ eſt in oppoſito augis: q̄ nō recipit natus influentiā ex alto: ſed ab imo: iō nō extēdiꝛ ſurſum. Sic ſpūaliter qui vult in hoc mundo recipere influentiā a parte inferiori. ſ. in diuitijs: honoribus: voluptatibus: nō aſcēdet ſurſum. i. in celū: ⁊ nō erit lōgus ſed curtus: q̄ gaudiū impioꝝ ad inſtar pun
Job cti ſm Job ⁊ cito deficiet: ſed q recipit ex ſurſum: ſiue a parte ſupiori. ſ. deo
Math. aſcendet ſurſum: ⁊ erit longus. q̄ Math. 25. Jbunt iuſti in vitā eternaꝫ. Dimittamus ergo terrena ⁊ queramus celeſtia. Nā dicit xp̄s niſi quis re
Qō nunciauerit oībus q̄ poſſidet: nō p̄t intrare in regnū celoꝝ. ¶ Qō fit ſup 8. de aīalibus. Quare illa que currūt: vt ſunt Lepores: Dame: Cerui i venationibus vadūt ſurſum: ſed ſues deſcendūt deorſum ad vepres: Rñ. q̄ in p̄mis viget aīa: i alijs viget corpus. ¶ Sic vere illi in qbus viget aīa. i. rō ſemꝑ cogitant de celeſtibus: ⁊ ſic vadunt ſurſum: ſed illi in quibꝰ viget ſenſus. i. appetitus ſenſualis: ſemꝑ deſcendunt ad tp̄alia ⁊ terrena: nunq̄ȝ cogitant niſi de terrenis: imo non pñt ſatiari: q̄ creſcit amor nūmi q̄ntū ipſa pecunia creſcit. Queramus ḡ ſurſum iſtud. ſ. celū: ſurſum ē Hieruſalē.
Paul. Jō que ſurſum ſunt querite. ⁊ Phili. 3. Nr̄a ꝯuerſatio in celis eſt. Qñ. n. terrena deſpicimus: ⁊ celeſtia affectamus dicimur tunc ꝯuerſari in celis: nō habitādo corpore: ſed ꝯuerſando mēte ⁊ deſiderio. Ut ergo qlibet terrena deſpiciat ⁊ amet celeſtia ac accēdaꝛ ad ſupiora: cogitet qualiter in celo empireo: ⁊ in gloria btōꝝ eſt oīs mali abſentia. Nā ibi per ſummuꝫ bonum: extirpatū eſt oē malū. ſ. culpe: pene: ⁊ miſerie. q̄ ibi btī malū facere vel pati nō ſolū nolunt ſed nec oīno pñt. Eſt ēt ibi in illa gloria: oīs boni p̄ſentia. Primo oīs boni ſ̄balis ex pte aīe: quod ꝯſiſtit in viſione: tētione: ac dilectione ſummi veri ⁊ boni. Secundo ꝯſubſtantialis: quod ꝯſiſtit in gloria corporis dotati p q̄tuor glorioſas dotes: q̄ ſunt claritas: ipaſſibilitas: ſubtilitas: agilitas. Tertio accidētalis: quod ꝯſiſtit in gaudio creaturaꝝ: iuxta ſe in aſſociatione oīum boīum btōꝝ ⁊ angeloꝝ: ſub ſe: q̄ btī gaudēt

ꝙ penas

ꝙ penas eternas p dei miſericordiã euaſerunt: ⁊ ꝙ inimicis ſuis: p dei iuſtitiã: pene ſunt inflicte: ſupra ſe: q2 hoiem deũ cũ ſua beatiſſima matre glorificatos aſpiciũt. In his oibus laudat dei larga ⁊ mirifica remuneratio: qua ꝓ paruo ⁊ breui merito: eternã ⁊ ineffabilẽ ſanctis in celo dat gloriã: letitiam: ⁊ felicitatẽ: ⁊ oia eis ordinat in bonũ: tam bona ꝙ mala: ⁊ ꝓpria ⁊ aliena: ⁊ nõ ſolũ mala pene: ſed ẽt mala culpe: vt de bonis ꝓprijs glorientur: ⁊ de alienis cõgaudẽdo delectent. De malis ꝓprijs gaudẽt: q2 euaſerunt. De alienis: q2 in ſimilia nõ inciderũt. Gaudẽt de ꝓpria felicitate q̃ ẽ multiplex. Gaudẽt de oi electoꝝ gloria tã in numero ꝙ i magnitudine: ⁊ de quolibet ſicut de ſe gaudẽt: q2 tm̃ diligũt illã habere qui h3: ꝙ nolẽt eã habere vt alter careret ea. Sed de gloria dei tanto plus ſup oium ⁊ ſuaȝ ⁊ ſanctoꝝ gaudẽt gloriã: ꝙ̃to plus diligũt eũ ſup ſeipſos ⁊ ſup alios. Maxime cũ gloria dei ſit infinita: ⁊ iõ ſup oẽm menſurã d3 eſſe de gloria eius: licet creatura nõ valeat infinite diligere ⁊ gaudere. Gaudet ad hoc qlq3 diligi ſe ab oibus: ſicut ſeipm diligit. Inſup gaudet ſe diligi a deo plus ineſtimabiliter ꝙ a ſeipſo: ⁊ oiu3 gaudia gaudet ſibi cõia eſſe: ⁊ tã plene ad pticipandũ expoſita: vt hauriat de bonis ꝙ̃tũ cupit ⁊ capere põt ſicut ꝓpria: ibi erit gloria corpoꝝ ⁊ ſpuũ3: ibi videbit deus deoꝝ ſ3 diuinitatẽ facie ad faciẽ. et ſm humanitatẽ glorioſam: in quã ẽt deſiderant angeli ꝓſpicere. Sicut ãt certi ſunt electi ſe habere gloriã illã: ita certi ſunt ꝙ nũꝙ poſſunt amittere. Ibi eſt ſacietas ſine faſtidio: ⁊ deſideriũ cũ deſiderati plena adeptione. Ibi ⁊ pura ⁊ plena laus reſonat de oi ⁊ toto corde ſuo laudantiu3 deũ: de tã pia ⁊ magnifica bonitate eius: q ab eterno eos ad hãc gloriam ꝑdeſtinauit. Tot igit ⁊ tãta ſunt ⁊ erunt in celo empireo gaudia in htoꝝ gloria tã corporis ꝙ aie: ꝙ ea nõ poſſent oẽs huius mũdi Arithmetici numerare. Geometrici mẽſurare. Grãmatici: Dyalectici ⁊ Rethorici effari. Fide nõ capiunt: Spe nõ attingunt: Charitate nõ ꝯprehẽdunt. Deſyderia trãſcẽdunt: acquiri poſſunt: eſtimari coꝝ ꝑcioſitas non põt ⁊c. Hec igit meditari: eſt in celis ꝯuerſari. Studeat ḡ qlibet has celi empirei conditiones ⁊ ꝓprietates cognoſcere: ⁊ ſic bñ viuẽdo: ad eas merebit ꝑuenire.

¶ Qõ. Utrũ celũ empireum influat in inferiora. Cap. 12.

Queſtio mouet. Utrũ celũ empireũ iſluat in hec iferiora. Et hec qõ mouet a. 8. Bona. in. 2. di. 2. arti. 3. q. 2. Et ꝙ ſic. arguit pmo. Nã in quolibet creato qõ eſt pfectũ ⁊ ꝯpletũ: eſt ſba: virtus: ⁊ opatio. ḡ in ipſo empireo. Si ḡ h3 virtutẽ: aut p quã opat in id: qõ ẽ ſupra: vel in id: qõ eſt iuxta: vel in id: qõ infra. Nõ in id qõ ẽ ſupra: planũ ẽ: nec in id qõ eſt iuxta: q2 ipm eſt ſup oia corpora. ḡ videt ꝙ p illã virtutẽ influit in id qõ eſt infra: aut v̓tus ⁊ ſba eius erit ocioſa: qõ plane eſt incõueniens. Itẽ oia corpora pp humanũ obſequiũ ſunt facta. Uñ ſumus nos finis quodãmodo oiu3 coꝝ que ſunt. ḡ ſi empireũ aliqd eſt: de aliquo ſeruit hoi: qõ nõ faceret niſi aliqd in hec inferiora influeret. ergo ⁊c. Itẽ quanto aliqõ corpus ſitũ eſt ſupius: tãto inter corpora nobilius eſt: ⁊ quãto nobilius: tãto potẽtius ⁊ melius: ⁊ ꝙ̃to potẽtius ⁊ melius: tanto in agendo ⁊ influẽdo efficacius: ſi ḡ celũ empireum eſt ſupremũ: ḡ videt ꝙ ſit maxime

influens in hec inferiora. Itē quanto lumē est maius: tāto magis se diffundit: ⁊ multiplicat: si ergo empireū inter corpora ē luminosum maxime. ergo maxime diffusiuū: sed lumē illud nō priuat efficacia vegetādi ⁊ ɔseruādi: quēadmodū nec lumē firmamēti: ergo vr̄ ꝙ empireū in hec inferiora maxime sit influēs. Rñdet Bona. vbi s. ꝙ circa hoc duplex ē opinio. Prima ꝙ empireū influit influētia nobilissima: ⁊ cū sit corpus influit influētia corporali. Et cū sit corpus excellētissimū influit sup corpora nobilissima ⁊ talia sunt corpora hūana q̄ sunt ordinata ad formā nobilissimā. s. aīam rōnalē. Celū igit sydereū ordinat ad cōciliationē elementoꝝ ⁊ ad susceptionē vegetabilis. Christallinū ad susceptionē sensibilis: sed empireū ad susceptionē rōnalis: ⁊ hoc vr̄ rōnabile: nō solū rōne ordinis influētie: sed rōne ɔformitatis nāe. Celū. n. empireū ē locus spūaliū sbaꝝ: ⁊ ēt corpoꝝ glorificatorum: ⁊ qm̄ ɔueniētia est loci ad locatū: vel manifesta vel occulta vr̄ influentia illius celi eē cōsona corporibus nostris: ⁊ aīabus amica: nō rōe sui: sed rōne suoꝝ corpoꝝ que pficiunt ⁊ informāt. Alia est opinio totaliter in oppositū. s. ꝙ empireū nullo modo influit: vide Bonauen. vbi supra. sed ego teneo primam opinionem.

¶ Itē de Celo empireo alia moralitas. Cap. 13.

Celū empireū ēt repñtat nobis gloriā eterne btitudinis. Opz. n. locū ⁊ locatū cōformari. Vñ cū celū empireū sit locus glīe btōꝝ opz ꝙ eoꝝ statui ɔformet. Et ista ɔformitas attēdit q̃tuz ad sex ptē. ¶ Nā p° celū empireū dr̄ ꝓpriū dei hitaculū. de hoc. n. ipse deus dixit

1 Esa. Esa. 66. Celū sedes mea ⁊ terra scabellū pedū meoꝝ. Hec. n. duo corpora in mundo maxime repñtant dei eternitatē ⁊ imutabilitatē. s. corpus supremū qd̄ vocamus empireū. q: illud solū inter spheras celestes ponimus immobile: ⁊ iō assimilat sedi: in qua sedēs qeścit. Et corpus infimū. s. terra qd̄ a suo situ nunq̄ mouet: et iō assimilat scabello qd̄ ēt opz eē qētū ⁊ firmū.

Eccle. Eccī. 1. Terra in eternū stat. q: in celo empireo maxime fulget diuine virtutis opatio. Iō spāliter dr̄ ibi esse sedes dei ⁊ habitatio dei. ps. Dñs in ce-

ps lo sedes eius. Et hinc ē ꝙ hoies orare volētes manus leuāt ad celū: tanq̄ ad dñm eius. Hoc aūt hi ɔpetit glorie beatoꝝ in qb⁹ deus imobiliter habitat ita vt nunq̄ ab eis separet ⁊ iō replet eos letitia eterna ⁊ gloria: fm̄ illud ps. In eternū exultabunt: habitabis in eis ⁊ gloriabunt in te. ¶ Se-

Psal. 2 cūdo celū empireuz est claritate luciduz. Vñ empireū: vt prius dcm̄ ē: dr̄

Basil. igneuz: nō ab ardore: sed a splēdore. Cōueniēs. n. est fm̄ Basiliū: vt sicut dānati habēt extremas tenebras: ita bti habeāt extremā lucē. Et ēt ɔpetit btis: quoꝝ mēs p lumē infusum glorie cōfortata ⁊ eleuata: ineffabile ⁊

ps increatuz lumē attingit: fm̄ illud. ps. In lumine tuo videbimus lumen. Repñtat ēt illud celuz splēdidissimuz: gloriosaz claritatē: quam corpora

Sapie 3 gloriosa post resurrectionē habebūt. Sapie. 3. Fulgebūt iusti sicut sol in regno pr̄is eoꝝ. ¶ Tertio celuz empireū est capacitate maximū. Nā ifra se icludit oīa corporalia. Et hoc ēt cōpetit felicitati btōꝝ: q. s. icludit ⁊ ɔti-

Boe. net oīa desyderabilia. Vñ Boe. dicit: ꝙ btitudo ē status oīuz bonoꝝ ag-

ps gregatione pfectus: ⁊ iō ibi solū satiabit hūanus appetit⁹: fm̄ illō ps. Sa

tiabor

tiabor cū apparuerit gl̄ia tua. ¶ Quarto celū empireū ē figura ſphericū. 4
Figura autē ſpherica cū careat p̄n̄ ⁊ fine: rep̄ntat eternitatē dei: quā btī
ꝑticipāt: ipm̄ deū p eſſentiā vidēdo: ſm̄ illud Jo. 17. Hec ē vita eterna vt Joan.
cognoſcāt te ſolū deū vex̄ ⁊c. Et iō btī dicunꝭ eē in vita eterna. i. in vita in
terminabili ⁊ pfecta. Nā eternitas ē interminabilis vite tota ſimul ⁊ pfe
cta poſſeſſio. vt Boe. dicit in. 5. de cōſola. Un̄ qꝛ btī habēt vitā itermina
bilē ⁊ intrāſmutabilē: nō ſolū ſm̄ eē: ſʒ ēt vlteri⁹ ſm̄ opōnē: qꝛ q̄tū ad illā Boe.
opationē qua verbū vidēt. ſ. quo ad viſionē: nō ſunt i ſctis volubiles cogi
tationes. vt dicit Aug. xv. de trinitate. Et iō dꝛ Daniel. 12. ꝙ erūt q̄ſi ſtel Auge.
le in ꝑpetuas eternitates. ¶ Quinto celū empireū ē ab oī motu q̄etū. Nā Daniel.
ſi eēt motū: motus eius dep̄hēderet p aliqd corpus apparēs: ſicut dep̄hē 5
dit motus aliax̄ ſpherax̄: qd minime apparet: ⁊ iō celū empireū ē oīo q̄etū
vt̄ Baſil. dicit in. 2. Hexameron ꝙ remuneratio q̄ p dignis opationibus Baſil.
reſtauraꝭ: in ea luce q̄ eſt ex̄ mūdū: q̄etis domiciliū ſortieꝭ. Sic ēt ſtat⁹ btō
rū ʒ vltimo fini inherētium eſt ſtatus omnimode quietis ⁊ pacis. ſm̄ illud
p̄s. Poſuit fines tuos pacē: ⁊c. habēt. n. q̄etē ab oī labore: iuꝛ̄ illd Apoc.
14. A modo iā dicit ſp̄us vt requieſcāt a laborib⁹ ſuis. Jtē ab oī moleſtia vl̄ p̄s
inq̄etatione. p̄s. Jn pace in idipm̄ dormiā ⁊ requieſcā. Sʒ nota ꝙ q̄uis celū Apoc.
empireū ſit imotū: hʒ tn̄ ſm̄ aliquos ⁊ p̄cipue ſm̄ Bona. in. 2. di. 2. ar. 3. p̄s
q. 2. iſluētiā ſup alia corpora: q̄ mouenꝭ: ſicut ēt ſupremi angeli q deo aſſi Bona.
ſtunt habēt iſluentiā ſup medios ⁊ vltimos angelos q mittunꝭ: q̄uis ipſi
nō mittanꝭ. Jnfluit aūt celū empireū in primū mobile: nō ad trāſiēs ⁊ ad
uenīēs p motū: ſʒ ad fixū ⁊ ſtabile: puta virtutē ꝯtinēdi ⁊ cāndi: vel aliud
hmōi ad dignitatē ptinēs. Siſr btī q ſunt in patria influūt nobis q ſum⁹
in via: ſuffragia: ⁊ beneficia multa: ⁊ p̄cipue ſp̄ualia: q̄ ſunt fixa ⁊ ſtabilia
bona. Un̄ Job hortaꝭ homem viatorē dicēs. Uoca ſi eſt q tibi reſpōdeat: ⁊
ad aliquē ſctōx̄ ꝯuertere. Job. 5. cap. ¶ Sexto celū empireū eſt a diffor Job.
mitate remotū. eſt. n. totaſr vniforme nō hñs partiū difformitatē: ſicut hʒ 6
celū ſtellatū. Qd ēt ꝯpetit btitudini ſctōx̄: nō q̄dē ex pte btōx̄: cū btitudo
vnius ſit maior q̄ꝫ btitudo alteri⁹. ſʒ illud. 1. Cor. xv. Stella differt a ſtel Paul.
la i claritate: ⁊ ſic ex pte btōx̄ ē ibi q̄dam difformitas graduū. pp qd dixit
xp̄s. Jo. 14. Jn domo pr̄is mei māſiones multe ſūt: ſʒ hn̄ ex pte dei btiſi
cātis: q ē btitudinis obiectū: ex cuius cognitiōe ſaluus aliqs efficiꝭ ⁊ btūs Joan.
ſm̄ illud Aug. 13. ꝯfeſſio. Btūs q te nouit ēt ſi alia ignoret. Jpſa btitudo Aug.
ſctōx̄ ē ſimplex ⁊ vniformis. qꝛ lʒ dicanꝭ eſſe ibi ꝯgregata bona oīa: illa tn̄
ꝯgregatio bonox̄ ē in deo: nō p modū ꝯpoſitionis: ſed p modū ſimplicita
tis: qꝛ q̄ in creaturis multiplicia ſunt: in deo p̄exiſtunt ſimpliciter ⁊ vnite:
vel q̄ ſunt ſparſa in creaturis formaliter: i deo ſunt virtualiter ⁊ eminēter.
Et hinc ē ꝙ diuina btitudo vna ⁊ ſimplex exñs nihilomin⁹ oēm btitudinē
ꝯplectiꝭ. Qꝛ q̄cqd ē deſyderabile i q̄cūqꝫ btitudine vl̄ v̄a vel falſa: totū emi
nēt⁹ i diuia btitudine p̄exiſtit. De ꝯtēplatiua. n. felicitate hʒ certiſſimā ⁊
ꝯtinuā ꝯtēplationē ſui ⁊ aliox̄ oīuʒ. De actiua v̄o gubernatione toti⁹ vni
uerſi. De terrena āt felicitate: q̄ ꝯſiſtit i voluptate diuitijs: ptāte: dignitate
⁊ fama. ſʒ Boe. 3. d ꝯſo. hʒ gaudiū d ſe ⁊ d oib⁹ alijs: p dlectatiōe. p diu Boe.

tus omnodā ſufficiētiā quā diuitie ꝑmittūt: ꝑ ꝓtāte oīpotētiā: ꝑ dignita
7 te oē regimen: ꝑ fama admiratione toti⁹ creature ⁊c. ¶ Septimo: Celū
Eſa. empireū eſt ſitu ſupremū: qꝛ a centro maxime remotū. Eſa. 55. Sicut exal
tanf celi a terra ⁊c. Jta ēt beatitudo ſctōꝝ eſt ſumma: oīa bona trāſcēdēs.
Nā quantū ad obiectū qḋ eſt deus: eſt ſummū bonū ſimpliciter infinitū:
ſed quantū ad actū in creaturis btis: eſt ſummū bonū nō ſimpliciter: ſ; in
gñe bonoꝝ participabiliū a creatura. Et tāta eſt excellētia illius btitudi-
nis: quā deſignat celi empirei excellētia localis: qḋ vt dicit Apoſto. prime
Paul. ad Coꝛ. 2. Nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec in coꝛ hominis aſcen-
dit: quod deus preparauit diligentibus ſe.

¶ Qḋ ſunt Celi empirei porte. 12. Cap. 14.

Apoc. Sicut btūs Joā. in Apoc. 21. dixit ſe vidiſſe in ciuitate celeſti poꝛ
tas duodecim oꝛnatas lapidib⁹ ꝓcioſis. Sic duodecim modi de
ſcribunf: quib⁹ hō pōt acqrere: ⁊ intrare regnū celeſte ꝑ copioſa
btitudinis poſſeſſione. Nā ab oriēte ſunt tres porte regni celeſtis. ¶ P
porta eſt adheſionis fidei. hō. n. in filiū dei adoptaf ꝑ fidē xp̄i: iuxta illḋ.
1 Jo. 1. Quot quot aūt receperūt eū. ſ. xp̄m per fidē: dedit eis poteſtatem fi
Joā. lios dei fieri: his q credūt in eū. Nā hereditas aliqua ēt ḃm iura: deuoluif
ff. ad adoptiuos. ff. de adop. l. vlt. Et ſic hō qñq; regnū acqrit vt hereditatē.
Sic in ꝓpoſito hoc mō acquirūt regnū celeſte oēs xp̄iani fideles ⁊ ſctī: qꝛ
oēs ſunt adoptati a deo in filios: ⁊ a xp̄o in fres. Si tñ viuūt vt xp̄iani de
berent. Jō orādo dicunt. Pr̄ noſter q es in celis: ſanctificef nomē tuū ⁊c.
2 ¶ Scḋa porta eſt bone opationis ⁊ ſpei. Athanaſius in ſymbo. Qui boꝛ
Atha. na egerūt: ibūt in vitā eternā: ⁊ qui mala egerūt ibunt in ignē eternum: qꝛ
Jac. Jaco. 2. dr. Fides ſine opibus moꝛtua eſt. Per hāc intrauerunt Patriar
che ſperātes in venturū ⁊ bene viuētes. De qbus ait Ber. in ſer. Multi an
te Saluatoris aduētū deū oīpotentē credētes: ſue ſalutis gratiſſimū pro
miſſoꝛē cernētes: ⁊ in ꝓmiſſione fidelem ſperantes certiſſimū redēptoꝛe;:
in hac ſpei expectatione ſaluati ſunt. ſ. colēdo deū operib⁹ bonis. Hoc ēt
mō: ius habēt in regno celoꝝ q bonis opibus (que faciūt in ſpe diuine re-
tributionis) edificant ſibi caſtra ⁊ domos ſicut qui ſuis ſumptibus: fabri
cat ſibi palatiū. ¶ Tertia porta ꝯſeruationis mādati dei eſt. Math. 19.
3 Si vis ad vitā ingredi ſerua mādata. Per hāc itrauerūt Prophete ⁊ ſan
Math. cti veteris legis. Jſte ſunt tres porte ab oriēte: qꝛ ꝑ has h; ortum in nobis
btitudinis acqſito. ſ. ꝑ fidem: ſpem: ⁊ obedientiā mādatoꝝ: qua hō acqui-
rit regnū iure cōpactionis ⁊ ꝓmiſſionis diuine. Jtē alie tres porte ſubie-
quunf: in meridie. ¶ Quarta eſt dilectionis. ſ. dei ⁊ ꝓximi. Luc. x. Quid
4 faciendo vitā eternā poſſidebo. Et rñdit. Diliges dñm deū tuū ex toto coꝛ
Luc. de tuo: ⁊ ꝓximū tuū ſicut te ipm: hec fac ⁊ viues. Per hāc itrauerūt Apo
ſtoli: qui charitate pleni mūdo ſalutē ꝓdicauerūt. Nā tales iure heredita
rio hñt regnū celeſte. Ro. 8. ſumus filij dei. ſ. ꝑ charitatē: q ſi filij ⁊ here-
Paul. des ⁊ coheredes xp̄i. ¶ Quinta eſt expoſitionis ſui. ſ. in moꝛte; ꝑ amoꝛe
5 xp̄i. Apoc. 2. Eſto fidelis vſq; ad moꝛtē: ⁊ dabo tibi coꝛonā vite. Hoc mo
Apoc. do acqſierunt Martyres ⁊ poſſidēt iure belli: ⁊ victoꝛie. Math. xi. Regnū
Math. celoꝛum

celorum vim patitur: ⁊ violenti rapiunt illud. ¶ Sexta eſt fuge ſeculi vel 6
contemptus mundi. Math. 19. Uade ⁊ vende omnia que habes: ⁊ veni Math.
⁊ ſequere me: ⁊ habebis theſaurum in celo. Sic acquirunt religioſi cõfeſ=
ſores iure cõmutationis. Iſte tres porte a meridie dicũtur: qꝛ in eis claret
feruens amor dei: ſicut in meridie feruor eſt Solis. Sequuntur alie tres
porte ab Aquilone ⁊ in ordine. ¶ Septima porta eſt gratitudinis in pa= 7
tientia aduerſi. Luc. 21. In patiẽtia veſtra poſſidebitis aĩas veſtras. Hoc Luc.
modo acquiſierunt ſancti Confeſſores multi. Unde ⁊ Act. 14. Per mul Actu.
tas tribulationes oportet nos intrare in regnũ celoꝝ: vel dei. Et ſic poſſi=
detur regnum celoꝝ iure teſtamenti vel legationis: qꝛ Chriſtus precipue
fecit in morte teſtamentũ pacis. vt. Jo. 14. Pacem meam do vobis: pacẽ Joan.
meam relinquo vobis. ſ. in teſtamento. precipue autem deberent ſic acqui
rere Principes ⁊ Milites qui etiam per bella pacem deberent querere: vt
dicit Augu. 23. q. 1. Noli. ¶ Octaua eſt humanitatis miſerendi. Math. Aug.
25. Uenite benedicti patris mei percipite regnum. Eſuriui. n. ⁊ dediſtis 8
mihi mãducare. Per hãc intrauerunt ſcti coniugati: Confeſſores ⁊ alij Math.
multi. Tales poſſident regnum iure emptionis ⁊ fenerationis: iuxta illud
Aug. de doctri. chriſtiana. Miſer homo q̃ feneraris homini: fenerare deo: Aug.
⁊ centuplum accipies ⁊ vitam eternam poſſidebis. da tectum ⁊ accipe ce=
lum. da elemoſynam ⁊ accipe patriam beatam. Et Petrus Rauenas. Ec Pe. raue
ce dominus regnum ſuũ vendit: ⁊ vt quilibet emere valeat ipſum pro frag nas.
mento panis exponit. ¶ Nona eſt incoinquinationis caſti propoſiti. 9
Math. 19. Sunt Eunuchi qui ſe caſtrauerunt propter regnum celorum. Math.
Per hanc intrant Uirgines ⁊ Uidue iure deſpõſationis a Chriſto. Un= Canti.
de canitur de eis. Ueni ſponſa Chriſti: accipe coronam quã tibi dominus
preparauit in eternum. Sequitur de portis occidẽtis. i. mortis. ¶ Deci= 10
ma porta eſt laboris perſeuerandi. Unde Math. 24. Qui perſeueraue Math.
rit vſq3 in finem: hic ſaluus erit. Per hãc intrare habẽt oẽs electi cõiter ſu
re lucri brauij. ſm illud Bernar. in epiſtola. Licet omnes virtutes cur= Ber.
rant: ſola tamen perſeuerantia accipit brauium. ¶ Undecima porta mor 11
tis Chriſti ⁊ meriti alieni: per quam intrant paruuli baptizati. Math. vl Math.
ti. Qui baptizatus fuerit ſaluus erit. Et iſti habent celū iure gratuite do
nationis liberalis: qꝛ non in proprijs meritis: ſed alienis ſaluant̃. ¶ Duo 12
decima eſt penitentie pro hora finali. Math. 3. Penitentiam agite appro Math.
pinquabit regnum celoꝝ. Per hanc intrauit Latro. cui dictum eſt. Ho=
die mecum eris in Paradiſo. Et per hanc intrant penitentes in extremis:
iure fraudis ⁊ rapine: quia minori precio. ſ. penitentia modici tẽporis acq
runt. Nam bonus ⁊ miſericors deus vt omnes poſſit ſaluare: p̃mittit ſciẽ
ter ſe i hoc fraudari ex miſericordia infinita. Nã fraus eſt qñ qd̃ quis erat
venditurus: ego per dolum induxi vt illud minori precio mihi venderet.
Sic magni peccatores ſolum in fine penitentes fraude furant̃ ⁊ rapiunt
celum quodãmodo: deo tamen ex miſericordia permittente. Unde Amb. Amb.
dicit. Aggrediantur peccatores ſaltem more latronum ⁊ furum: vt ſpoliẽt
dominum ⁊ auferant regnũ ⁊ vitã eternam. Sed ille tam diues ⁊ largus

principium ⁊ finis oium. eſt imobilis. qꝛ Malach. 3. Ego dñs qui nõ mu=
2 Malac. toꝛ. ⁊ Nũe. 23. Nõ eſt deus vt hõ et Boe. Stabiliſq; manẽs dãs cuncta
Nũi. moueri. ⁊ Jac. apud quẽ nõ eſt trãſmutatio nec viciſſitudinis obumbra=
3 tio. maxime eſt quãtitatis. qꝛ oẽs creaturas cõtinet: qꝛ ẽt hꝫ eſſentiã infi=
Boe. nitam. Hiere. 24. Celũ ⁊ terrã ego impleo. qꝛ eſt vbiq; preſentia: poten
Jac. tia: ⁊ eſſentia. vt dicunt in. 1. Theologi. di. 37. hic ẽt eſt vniformis: qꝛ Sa
4 pientie. 6. Equaliter eſt ei cura de oibus. ⁊ vt Math. ait. Solem ſuũ oꝛi=
Hiere. ri facit ſup bonos ⁊ malos: ⁊ diligit oia que ſunt: ⁊ nihil odit eoꝝ q̃ fecit:
Sap. q vult oẽs hoĩes ſaluos fieri. Et iõ inter ipm celum ⁊ terrã. i. inter deum
Math. ⁊ beatã virginẽ: q̃ dr̃ terra: oia continent. ⁊ diuerſa variant. iſta autẽ duo
Paul. īmutabilitate ꝑpetua cõfirmant. qꝛ non fuit aliqs (ꝑter xp̄m ⁊ btãm vgi=
5 nem) qui nõ fuerit in peccõ: vel oꝛiginali: vel actuali: ⁊ nõ fuit aliqs in paſ=
6 ſione xp̄i: q nõ vacillauerit. ꝑter iſtos duos p̄dictos. Eſt ⁊ ſimpliciſſimũ.
Sco. Sic deus eſt ſimplex in nã. Nã vt dicit Sco. in. 1. di. 8. Deus nullo mõ
eſt cõpoſitus nec ex mã ⁊ foꝛma: nec ex ſubiecto ⁊ accidẽte: nec ex cõceptu
7 potẽtiali ⁊ actuali: ſed eſt ſumme ſimplex ⁊ idiuiſibilis. Eſt ſupꝛemum lo=
Pſal. calitate. Sic deus hꝫ ſupioꝛẽ eminentiã. Deus. n. eminet ⁊ ſupeſt oibus
rebus. dignitate: bonitate ⁊ poteſtate. p̄s. Qm̃ deus rex magnus dñs:
terribilis ſuper oẽm terraꝫ. Rex inqt: ecce dignitas: terribilis: ecce ptãs:
ſuper oẽm terrã: ecce bonitas. Jſta ergo preeminentia ẽ cũctis ſuperioꝛ.
8 Eſt lucidũ qualitate. Sic in deo eſt ſapientia cũctis limpidioꝛ. vt. n. dicit
Eccle. Ecci. i. Ois ſapia a dño deo eſt. Et Sap. 6. dr. ꝙ deus ſapie dux eſt ⁊ ſa=
Sap. pientiũ emẽdatoꝛ. Et oia nuda ſunt ⁊ aperta oculis dñi: Et ſpirituũ põde
9 ratoꝛ eſt dñs. Jtẽ in deo eſt ꝓuidẽtia cunctis diſcretioꝛ: ſeu cunctis occul=
tioꝛ. Sicut. n. per occultã ⁊ inuiſibilẽ lune influẽtiam mare viſibiliter re=
git ⁊ mouet: ſic ꝑ dei ꝓuidentiã mũdus iſte diſponit ⁊ ſenſibiliter guber
nat. Jdeo dr in p̄s. Om̃i rex oĩs terre deus: pſallite ſapienter. Dr ſpheri=
Pſal. cũ. Sic deus (ſm Hermetẽ trimegiſtũ) dr ſphera intellectualis: cuius cẽ
Her. x. trum vbiq;: circũferentia nuſq;: qꝛ ſicut in ſphera nõ eſt reperire principiũ
pi. nec finẽ: ſic in deo nõ eſt pn̄m nec finẽ aſſignare. Dr habitaculuꝫ dei ⁊ bea
toꝝ. Sic deus dei ẽ locus ⁊ btõꝝ. qꝛ deus in ſeipſo ⁊ nõ in creaturis quie
ſcit: qꝛ creaturis non indiget: ſed ⁊ creature maxime ſpũales ⁊ bti in ipſo
regeſcũt ſuꝫ in habitaculo: ſꝫ diuerſimode. nã dicit Sco. in. 1. di. 1. ꝙ res
Sco. diuerſimode dñr quieſcere in deo. Naꝫ aliqua res qeſcit per ſe primo: vt
deus qui eſt ꝑ ſe primo btũs. ſ. ꝑ eſſentiam. Angeli aũt ⁊ beati quieſcunt ꝑ
ſe ſed nõ primo: qꝛ ⁊ ſi ſint beati: nõ tñ primo ſed ꝑ participationeꝫ a deo.
Et ſic deus tm̃ in ſeipſo qeſcit: ⁊ nõ aliqua creatura. Deus itaq; altiſſimꝰ
dr eſſe ⁊ habitare in ſe ipſo: qꝛ ab eterno incõmutabiliter ſp in ſe exiſtit.
Dama. Unde Damaſ. lib. 1. c. 13. dicit. Deus imaterialis exiſtens ⁊ incircũſcri=
ptibiles in loco nõ eſt. Jpſe. n. ſui ipſiꝰ locus eſt: hoc eſt dicere: pater in fi
lio: ⁊ filius in patre: ⁊ ſpũs ſanctus in vtroq; ẽ. Hinc etiã Magiſter in. 1.
di. 37. Aug. li. cõtra Maximinũ allegando dicit. Sed dicet aliqs. Anteq̃
deus faceret celum ⁊ terrã: anteq̃ faceret ſanctos: vbi habitabat? Jn ſe ha
bitabat deus: apud ſe habitat ⁊ apud ſe eſt. Hec ille. Eſt etiã deus locus

beatoꝝ

beatoꝝ angeloꝝ. ſ. ⁊ hominum. qꝛ ſicut grauia nãliter tendunt ad centrũ ⁊ nunq̃ quieſcunt donec ꝑueniant a illud: ſic oẽs tam angeli q̃ homines nãliter appetunt btitudinem: que in ſolo deo reperiri põt: ⁊ ſic nũq̃ quie-tantur donec deum videãt ⁊ poſſideant: vt in ps. Satiabor cum apparue- ps.
rit gloria tua. Ex ſupradictis cõtemplandũ eſt: quãtis ⁊ qualib⁹ amenita-tibus ſit felicitatus locus Celi empirei: vbi poſt reſurrectionẽ in corpore ps.
⁊ aĩa: beati habitabũt ꝑpetuo: laudantes deũ: iuxta illud ps. Beati qui ha-bitant in domo tua dñe in ſecula ſeculoꝝ laudabunt te. Aduertendũ ẽ: ꝙ locus btõꝝ in Celo empireo felicitatus eſt ꝑ gloria beatoꝝ: plurib⁹ cõdi-tionibus: ꝑꝑ quas valde debemus illã manſionẽ ꝯcupiſcere toto conatu.
Primo vt dixi: eſt locus altiſſimus: vbi xp̃s eſt i dextera dei pr̃is ſedẽs i ex- 1
celſis: ſup oẽs celos. Ephe. 4. ⁊ Hebre. 1. ¶ Sed q̃re voluit deus man- Paul.
ſionem beatoꝝ cõſtituere in altiſſimo celo vel loco. Rñ. recolligendo ſm̃ Dō.
Ricar. in. 3. di. 22. ꝙ rõ precipue daẽ triplex. Una vt nobiliſſimi ipſi bea- Ricar.
ti: i nobiliſſimo celo altiſſimo manere habeant: eo ꝙ deũ altiſſimum ⁊ cele-ſtia dilexerunt. Nã vt dicit Phs. 4. phy. locus dꝫ eſſe ꝑportionatus loca- Phs
to: ſicut natatilib⁹ cõuenit aqua: volatilib⁹ aer: ſupiorib⁹: locus nobiliſſi-mus in altiorib⁹ debeẽ. Nam lux: que creaturaꝝ corporalium eſt nobiliſſi-ma: in altiorib⁹ reſidet. Et idem phs dicit: ꝙ vna de bonitate loci cõditio: Phs
eſt ꝙ ſit altus: eo ꝙ iuxta terram ſunt multe corruptiones ⁊ infectiones: ⁊ plus adhuc in vallibus q̃ in montibus. Nam ⁊ paradiſus terreſtris
diciẽ eſſe in altiſſimis montib⁹: a quo ꝑꝑ pcñ eiecti ſumus. Nobiliſſimis 2
ergo btis debetur altiſſimus locus. Alia rõ: vt deus oñdat per altitudinẽ imenſam celi a terra eleuatam: imenſa bona in celo beatis preparata: que improportionabiliter excedunt oĩa bona huius mundi. Unde Bernar. Ber.
Sicut terra que nõbis videẽ latiſſima: tñ eſt quaſi pũctus reſpectu celi. ita omnia bona terrena q̃uis a mundanis reputenẽ magna: tñ ſunt quaſi pũ-ctus: imo nihil reſpectu bonoꝝ celeſtiũ. Que tãta ⁊ talia ſunt: ꝙ teſte Apo-ſtolo. 1. Cor. 2. nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec in cor hoĩs aſcen- Paul.
dit: q̃ ꝑparauit deus diligẽtib⁹ ſe. Tertia rõ additur: qꝛ condecens eſt: vt 3
leuia ferantur ſurſum: ⁊ grauia deorſum: vt docet experientia. Cum ergo beati ſint alleuiati a grauedine tẽporalium: ⁊ a pctõꝝ pondere: eo ꝙ peni-tuerunt ⁊ purgati ſunt pleniſſime: decet vt habeãt locũ in ſuperioribus. Sed ꝑ cõtrariũ: reprobi cum ſint grauati pctis incõuenit: vt deſcendãt in profundum inferni: vt ibi tanq̃ in carcere captiui perpetuo defleant qui hic flere in penitentia nolu erunt. ¶ Secundo locus celeſtis eſt ſplẽdidiſ- 2
ſimus. Nam (vt prius dixi) celum empireum ſecundum Lyram. dr̃ a pyr. Lyra.
qđ eſt ignis: nõ qdẽ ab igneitate illius celi vel ardore: ſed a ſplendore ⁊ lu-ciditate. vt pꝫ in. 2. ſniaꝝ diſtin. 2. quia iuxta Sco. ⁊ docto. alios: ſecun- Sco.
dum omnes ſuas partes hꝫ lucem. verũ tñ non ſubiacet viſui mortalium: nec motui. Unde nõ hoc modo dr̃ lucidum: vt radios emittat viſibiles: ſed in natura ſua habet lucẽ ⁊ ſplẽdorem ⁊ pulchritudineꝫ: ac ꝯditiones quaſi corporis glorioſi: ⁊ ſic phi illud inueſtigare non potuerunt. Unde talis ⁊ tanti ſplendoris eſt per totum: ꝙ ſi ẽt omnes ſtelle haberẽt ſplẽdo-

ris eſt per totum: ꝙ ſi etiã oẽs ſtelle haberent ſplendorẽ ſolis: nil eſſent in
comparatione illius ſplẽdoris celi empirei. Et iõ o anima deuota cogita ſi
potes eleuãdo mẽtem tuam: ꝗ̃ ſplendida erit illa beata patria: vbi innume
rabilia ſctõꝝ corpora poſt reſurrectionem fulgebunt ſicut ſol ꝑpetuo: vt
Math. Math. 13. Sed per ꝯtrarium de reprobis in inferno: qꝛ ꝓijcient in tene-
3 bras exteriores: vbi erit fletus ⁊ ſtridor dentiũ. ¶ Tertio eſt locus pul-
cherrimus. Si. n. magni Reges pro ſe ⁊ ſuis filijs: habẽt pulcherrima pa
latia ⁊ tentoria: quãtum putas ſuper oĩa pulchrũ eſſe habitaculũ illud dei
infinite maieſtatis: ⁊ oĩum filioꝝ eius btõꝝ? Itẽ intuere terrã quã deus
cõſtituit oĩbus iferiorẽ: tanꝗ̃ ſtabulũ aĩalium ⁊ mortaliũ domũ. Si ter
rã fecit tam pulchrã: in pratis: floribus: ſpẽb᷒: gẽmis: auro: ⁊ ſic de alijs:
quid potes cogitare de Celo empireo? Nã tanta eſt pulchritudo illius ce
li vt ſi modo videremus illud celum: nec comedere nec bibere vellemus ꝑ
illius deſyderio. Si. n. deus tã pulchrum fecit huius mundi ſtabulũ: quã
tum putas illud celeſte palatiũ fecit pulchrũ ꝓ ſuo thalamo deus glo-
ps rioſus? Uñ ps. Dñe dilexi decorem domus tue: ⁊ locũ habitationis glorie
Job tue. Sed per contrariũ mali habebunt carcerẽ horribilem. Job. x. Ubi
4 nullus ordo ſed ſempiternus horror inhabitat. ¶ Quarto eſt ampliſſi-
mus. Cũ. n. vt videmus: terra ſit magna: ſed aqua dr̃ in decuplo maior ꝗ̃
terra: ⁊ aer ꝗ̃ aqua: ⁊ ſic de alijs ſpheris. agnoſcere ergo potes ieffabilẽ ma
gnitudinẽ celi empirei. Nã ⁊ videmus ꝙ ꝑ diſtantiã: ſtella apparet parua
nobis: que tñ dr̃ maior tota terra: ſecundũ aſtronomos. Quid ergo ẽ de
celo empireo? vtiqꝫ ſi etiã ſancti ibi diuiſim habitarent: ipſis ſingulis plus
ꝗ̃ ſit tota terra centies pars maior proueniret impartienda. Unde Ba-
Baruch ruch. 3. O Iſrael ꝗ̃ magna eſt domus dei ⁊ ingens locus poſſeſſionis ei᷒.
O uos ergo auari qui palatia ampla ⁊ poſſeſſiones queritis in terra: que-
ps rite celeſtia ⁊ habebitis ampliſſima. Sed contra erit de malis: de qbus ps
ait. Oues in inferno poſiti ſunt. ſ. que maxime ſe cõprimũt in eſtate. Sicut
5 mors depaſcet eos. ¶ Quinto eſt mundiſſimus: adeo ꝙ ſicut ſcribit Apo
Apoc. calip. 21. Nil coinquinatum introibit in illud in ſempiternũ. Unde nul
le macule: ſcilicet ſordes ſiue exteriores. ſ. corporales: ſiue interiores. ſ. pec-
catoꝝ ibi vnꝗ̃ in eſſe poterunt. Intuere ergo terrã ⁊ aquã: nõne aqua mũ
dior eſt terra: ⁊ aſcẽdẽdo aer purior eſt ꝗ̃ aqua: ignis plus ꝗ̃ aer: celũ ſtel-
latum plus iſtis? ſup omnia autem celum empireum? Si ergo Reges ⁊
principes munda volunt habitacula: multo magis deus ⁊ omnes beati.
Sed per cõtrarium carcer infernalis erit pro reprobis imundiſſimus ⁊ fe
Baſi. tidus: vtpote quo poſt iudicium deſcendent (ſm Baſilium) omnes ſor-
6 des ⁊ ſtercora fetidiſſima mundi: eritqꝫ vt cloaca. ¶ Sexto eſt omni bono
Aug. pleniſſimus. Augu. de ciui. dei. 13. Ibi erit quodcũqꝫ ab hominibus deſi
deratur honeſte: vita: ſalus: victus: copia: gloria: honor: ⁊ pax. ⁊ oĩa bona
ſine fine. A contrario: in inferno malis erunt omnia mala: mors: dolor: fa
Deuter. mes: ſitis ⁊c. Deutero. 32. Congregabo ſuper eos mala: ⁊c. ¶ Septimo
7 eſt ſtabiliſſimus ⁊ ſempiternus. Unde beati perpetuo gaudebunt in oĩb᷒
bonis. ſicut mali perpetuo luent pena ⁊ plangent in malis. Exemplum

ad predicta

ad predicta ponit Joannes Apocalip.21.dicēs.ſe vidiſſe celeſtem Hieru Apoc.
ſalem tanq̄ ciuitatē luminoſam habentē claritatem dei:⁊ habebat muruꝫ
magnū ⁊ altum:⁊ portas duodecim precioſis Margaritis ornatas:⁊ ſtru
ctura muri eius:erat ex lapide Hyaſpide:qui eſt viridis coloris : confor
tans viſum. Ipſa aūt ciuitas(inquit)erat ſimilis auro mundo : ⁊ funda
menta omni lapide precioſo ornata. Platee eius erant ſicut aurū munduꝫ
tanquam vitrum perlucidum : nec egebat ſole nec luna vt lucerent in ea:
quia claritas dei illuminabat eam:⁊ lucerna eius erat agnus : hoc eſt hu
manitatis Chriſti ſplendida gloria illuminat eam tanq̄ lucerna lumino
ſiſſima. Uide ergo o anima deuota q̄ feliciſſimum eſt regnum celorum:
quāq̄ ameniſſimus locus beatorum.

❧Celi empirei Queſtio. Cap.8.

Queſtio hic oritur. Cū dictum ſit q̄ celum empireum eſt locus Qõ.
Chriſti ⁊ beatorum:vbi:vel in qua parte habet eſſe ſedes regni
Chriſti : in iſto celo : vbi reſidet cum beatis omnibus perpe
tuo? Hanc queſtionē mouet Fran.may.in ſermone quodā:aſſi Franc.
gnans talem rationeꝫ. Quia celum empireum eſt immenſe magnitudinis: may.
adeo q̄ omnes electi in corporibus glorioſis non ſufficiunt implere totuꝫ
illius celi ambitum per circuitum. Ideo dubitari poteſt verſus quaꝫ par
tem celi habeat locum:celeſte regnum manſionis beatorum ⁊ angeloruꝫ:
ac thronus Chriſti ⁊ beate Marie virginis. Ad hanc queſtionem reſpon
dendo. Notandum eſt: q̄ fideles dei a principio veteris teſtamenti varias
habuerunt cerimonias:quibus deſignauerunt vbi deus ipſe ſpecialius ha
bitaret in celo(licet vbiq̄ ſit) vt poſſumus colligere ex doctoribus. Pri
mo quidem iudei veteris teſtamenti: ſolebant adorare ad occidentem: ⁊
ſua adoratione repreſentabant deum ⁊ eius regni habitaculum fore ver
ſus occidentem. Unde ⁊ ſanctū ſanctorum in tabernaculo dei erat verſus
occidentem. Exod.26. Et ſic etiam erat in Templo Salomonis. Pro Exo.
inde in pſal.67.dr̄. Cantate deo: pſalmū dicite nomini eius: iter facite ei ps.
qui aſcendit ſuper occaſum: dominus nomen illi. Sed hec fiebant in fi
guram ad ſignificandum q̄ Chriſtus deus per occaſum mortis aſcenſu
rus erat in celum. vt dicit Grego. ⁊ ſecundum Lyram ſuper predicto ver Grego.
bo pſalm. per hoc deſignatur q̄ Chriſtus dominus aſcendit ſuper locum Lyra.
adorationis humane: ſcilicet ad locum adorationis angelice: qui eſt in ce
lo empireo vbi angeli adorant Chriſtū. Ex hoc ergo non habetur q̄ Chri
ſtus ſit locatus ⁊ eius regnum in occidente : ſed tantūmodo hec voluit
deus fieri in figura de Chriſto paſſuro ⁊ adorando : ⁊ etiam vt per hoc
excluderetur ydolatria: quam tunc orienti ſoli exhibebant in veteri teſta
mento fere omnes populi. vt patet. Ezechie.8. Secūdo chriſtiani adorāt Ezech.
verſus orientē. Nam ſanctuaria eccleſiarum ⁊ altaria ſic cōſtituuntur : vt
ſacerdos in miſſa ⁊ populus verſo vultu ſtent ad orientem. Hoc autem

Ricar. Rayne. Gen. ſm Ricar. in. 3. di. 9. q. 2. ar. vlti. ꝛ ꝯcordat Rayne. in ſumma. Jdõ qꝛ paradiſus eſt in oriēte. Gen. 2. Et ſic quaſi ad paradiſum. ſ. celeſtē ꝗrimus redire per oꝛonem. ꝛ cū hoc ortum veri ſolis. i. xp̄i incarnationē ꝯfiteri deſignamus. Sed ex hoc aliq putant xp̄m: ꝛ eius regnū eſſe in orientali pte celi. qꝛ dicit p̄s. Pſallite dño q aſcēdit ſup celum celi ad orientē. hec tñ auctoritas nō concludit: qꝛ ſm Lyram: pro tanto dr̄ xp̄s aſcendiſſe ad orientem: qꝛ aſcendit de Mōte Oliueti: qui eſt in orientali pte iuxta Hieruſalē. Vel ēt ſm Franc. may. qꝛ xp̄s aſcēdit in celum: verſo vultu ad orientē. vt etiā dicit Damaſ. Deniqꝫ infideles Mahumetū credētes: adorant verſus meridiē: ſed trāſeamus: qꝛ decepti ſunt. Ad qōnē ḡ dōm ꝙ licet nobis ſit incertuꝫ in qua pte celi ſit ſedes regni xp̄i ꝛ ciuitas ſupna: tñ opinari poſſumus cū Franc. may. ꝙ ſit in pte Aqlonari: ꝗuis. n. nō eſt aſſerendū temerarie: ſed tñ ꝓbaẛ ſm eundē ex tribus. ¶ Primo ex illo dicto p̄s. Magnus dñs ꝛ laudabilis nimis in ciuitate dei nr̄i in mōte ſctō eius. Fundatur exultatione vniuerſe terre: mons ſyon latera aqlonis ciuitas regis magni. Ecce dicit ꝙ ciuitas regis magni eſt in lateribus aqlonis. ¶ Scđo ex v̄bo Luciferi. Eſa. 14. dicētis. Jn celū aſcēdā. ſ. empireū ſup aſtra celi. Lyra. i. ſup angelos ꝑeſſe volo. Sedebo in mōte teſtamēti. Seqtur. Jn lateribus Aquilonis. qđ nō dixiſſet niſi ciuitas iſta beata eſſet in partibꝰ aquilonis. ¶ Tertio ex rōne. qꝛ pħi ponunt ꝛ fides nō contradicit. ꝙ. ſ. motꝰ celi eſt adequatus virtuti angeli ipm mouētis: vt in eo agat ſm totuꝫ conatum virtutis ſue. Vñ vt equaliter agat in partes eque diſtātes: opꝫ vt angelus determinet ſibi locū in medio: ad mouendū inde totū celū: alioqn intenſius ageret in ꝓpinqua ꝗ̄ in remota. Sed polus arcticus. i. ſeptentrionalis: eſt in medio celi ſtans ſm hemiſperiū noſtre terre habitabilis: ꝛ circa ipſum mouentur ſtelle. ergo videẛ ꝙ angelus ſibi determinauit hūc locum medium: vt inde moueat ſtellas ꝛ totum celum: ꝛ per conſequens cum ciues non ament nimis diſtare a patria. Sequitur ꝙ determinauit ſibi locum propinquum ſue ciuitatis ſuperne. Hec Franciſcus. probabiliter tamen. Et ſic pie opinandum in parte illa collocatam fore ſedem Chriſti.

Fran. 1 p̄s 2 Eſa.

¶ Celi empirei ſitus. queſtio. Cap. 9.

Magiſter ſniarum in. 4. di. 49. agit de dotibus corporis: q̄ ſunt agilitas: ſubtilitas: impaſſibilitas ꝛ claritas. Et ibi ſit queſtio a modernis. videlicet. Si corpora ſanctorum glorioſa poſt reſurrectionem habebunt diuerſum ſitum in celo empireo: vt puta ꝙ vnum ſit altius altero. Reſpondetur ꝙ ſic. nam dicitur in p̄s. Quis aſcēdet in montem domini ꝛ ſtabit in loco ſancto eius: ideſt in celo empireo: quod eſt mons domini ꝛ locus eius. Sequitur. Jnnocens manibus ꝛ mundo corde. Pro cuius declaratione nota ꝙ hoc verbū aſcēdo eſt cōpoſituꝫ. Scando. n. cōponiẛ cum ad. ꝛ facit aſcendo. ꝛ licet non ponatur ibi. d. non eſt vis. Eſt autem differentia inter ad. ꝛ in. quamuis ambo ſignificent ad locum. Nam; ad; ſignificat ad locum qui eſt longe. ſed in

Qõ.

ſed:ſm:ad locū qui eſt ꝓpe. vñ idem dicit aſcendo : ꝙ ſcādo locū longe .i.ſ.
multū diſtat a termino a quo. Nota ēt ꝙ ſcandere eſt moueri ſm ſum : vt
aūt Phs.3.phyſi. ꝓbat:moueri localiter ꝓprie nō eſt niſi cōpoꝝ.moueri Phs
n.eſt relinquere primas dimēſiones loci: ⁊ ſubintrare alias . hoc aūt non
pōt fieri niſi locatū ēt haberet dimēſiones:ſicut ē corpus. Sola ergo cor
pora pñt aſcendere ꝓprie. Aſcēdere igit̄ idē eſt ꝙ ſcandere cū corpore lon=
ge ſurſum.ſ.ad celſiorē locū:ſicut xp̄s ⁊ btā virgo cū corporibus aſcende=
runt in celū empireū:lȝ diuerſimode.q2 xp̄s aſcēdit: Virgo aūt aſſumpta
dr̄.dicit ergo p̄s.ꝙ ille qui erit mūdus in corde ⁊ in ope:lōge in ſurſūȝ ſcā
det cū corpore.ſ.poſt reſurrectionē.ſ.vſqȝ ad celū qđ longe eſt . Ubi nota
ꝙ ſicut ex ṽbis phi.3.phyſi.pōt haberi.vbi loquit̄ de infinito. Hec ē dr̄ia Phs
inter magnitudinē ſeu q̄titatē ꝯtinuā: ⁊ quantitatē diſcretā.ſ.numeruȝ.
in magnitudine eſt infinitū p diuiſionē:q2 ſemp diuiſibilis:⁊ nō per appo
ſitionē ſiue additionē. Eſt.n.deuenire ad aliquā magnitudinē:cui nō p̄t
apponi.ſ.vltimā ſpherā. In numero vero ꝯtingit ire in infinitū p appoſi
tionē. vñ nullus numerus ē cui nō poſſit alius numerus: vel vnitas ap=
poni:ſed nō p diuiſionē. Eſt.n.d̄uenire ad vnū quod ē ens īdiuiſuȝ. Et ſi
cut deū eſt de numero q eſt ſpēs q̄titatis : ita de multitudine cōpoſita ex
vnitatibus:q̄ ꝯuertunt̄ cū ente. Vñ ſicut in ꝯtinuis vltima ſphera ē ter=
minus:ita in numeris eſt terminus: vnū. Et iō Diony.cōparat deuȝ vni Diony.
tati: ⁊ creaturas numero:quod ſic exponit̄. Nā ſicut numeri magis acce=
dentes ad vnitatē minus habēt de diuiſione: ⁊ p ꝯñs magis participāt di
gnitatē: ſic creature magis accedētes ad deū magis p̄ticipāt de dignitate
eius:q2 eſt ſumme vnus ⁊ eſt terminus creaturaꝝ:que ſunt vt numerus:
⁊ ſic corpora magis accedētia ad vltimā ſpherā:magis ſunt alta: ⁊ per ꝯñs
nobiliora tanq̄ magis accedētia ad ſuū terminū. Creatura igit̄ magis ꝓ=
pinqua deo (ſi corpus hȝ) de iure:corpus eius magis dȝ eſſe ꝓpinquum
extremo vltime ſphere:quā dicimus celū empireū. Ubi ēt phs.xi.de aiali Phs
bus.dicit.ꝙ pp aiaȝ corpus: ⁊ nō aia pp corp⁹. Aia.n.vnita corpori duo
ſibi dat.ſ.eſſe.q2 eſſe eſt a forma: ⁊ motū. In btis aūt ex btitudine aīe glo=
ria redundabit ad corpus: ⁊ iō vbi maior btitudo:ibi maior agilitas cor=
poris q̄ ꝑtinet ad motū: ⁊ per ꝯñs altior ſitus. Bene ergo dicit p̄s. Quia
vbi maior mundicia cordis ⁊ opis:ibi maior aſcenſus corporis ad monteȝ
dñi quē vocat celū: ⁊ iō qui maiores erunt in ſctitate:altius aſcēdēt vt.1.
Cor.15. Alia claritas ſolis:alia claritas lune:alia ſtellaꝝ : ⁊ ſtella differt Paul.
a ſtella in claritate:ſic ⁊ reſurrectio mortuoꝝ . Sed nota ꝙ ſicut in his q̄
mō ſenſui apparēt:decipit̄ ſenſus: nō aūt rō.ſic ſe hȝ de ſapientib⁹ huius
mūdi. Nā vt dicit Alfraganus. Si nos ꝯſideremus ſpherā ſolis hic ꝓpe Alfra.
polū arcticuȝ:vbi nos ſumus:q̄tūcūqȝ aliquod graue appareat deſcende
re deorſum q̄ſi cadit:tñ verſus ſpherā ſolis tunc realiter aſcēdit: ⁊ q̄to gra
uiora ſunt corpora q̄ vident̄ nobis citius deſcendere: tāto tunc ad ſpherā
ſolis velocius aſcendūt. Oē.n.recedēs a centro orbiū celeſtiuȝ ⁊ accedens
ad circūferentiā dr̄ aſcēdere. Centrū aūt ē locus maxime infimus cuiuſli
bet ſphere . Cū aūt ſol ſit eccentricus a terra:cuius centruȝ eſt ſup nos: ⁊

deo quanto aliquid magis deſcendit verſus terrã: magis accedit ad circū
ferentiã ſolis: ⁊ per ↄ̄ſs: magis aſcẽdit. Sic ſe h3 de hoibus huius mun-
di. Sancti.n. quãto ſimpliciores ⁊ deſpecti extiterunt: tãto reputati fue-
Saple. runt a prudẽtibus huius mundi magis deſcendere in pditionẽ. Sap.5.
Hij ſunt quos aliqñ habuimus in deriſum ⁊ in ſilitudinem improperij:
nos inſenſatiui tã illoꝝ extimabamus inſaniã: ⁊ finẽ illorum ſine honore.
Paul. Sed nõ ſic accidit ⁊ iõ. 1. Cor. 1. dicit Apl̃s ex parte dei. Perdã ſapiam
ſapientum: ⁊ prudentu3 prudentiã reprobabo. Vñ totum oppoſitum eſt
eius qd̃ apparet: qꝛ tales pauperes ⁊ deſpecti magis aſcendunt ad ſolẽ iu
ſtitie.ſ. xp̄m: ⁊ cã eſt: qꝛ eſt maior gloria ſpūalis gloria mundi. Vñ pruden
Gloria. tes huius mũdi reſurgẽt in ignominia. p̃s. Nõ reſurgẽt impij in iudicio.
p̃s. vñ deſcendẽt ⁊ nõ aſcendent: ſed ſimplices boni aſcendẽt ad celos: ⁊ tãto
Iſido. magis mũdiores. Iſid. in lib. ethy. querit. Quare Anguilla mortua nũq̄
aſcendit in ſupficiem aque: ſed in fundo corrumpitur: alij vero piſces aſcẽ
Qõ. dunt. Et rñdet. qꝛ anguilla terreſtris eſt ⁊ ſpiſſa ⁊ cõpacta: vbi nullus põt
intrare ſpūs: nõ ſic de alijs piſcib⁹. ſic diuites ⁊ potẽtes huius ſeculi ſunt
p̃s terreſtres: qꝛ oculos ſtatuerunt declinare in terrã. vt dicit p̃s. ⁊ cõpacti.ſ.
duri ⁊ crudeles in põpis ⁊ vanitatib⁹ iplicati: ⁊ iõ non pñt aſcendere. S3
Anſel. pauperes ſpū aſcendunt in celu3. Math.5. Bti pauperes ſpū: qm̃ ipſoꝝ ẽ
regnu3 celoꝝ. Similiter mundi corde ⁊ corpore cu3 ſint priuati corporali
bus: facti ſpūales aſcendunt. Et talis fuit btã virgo Maria. Nã Anſel. de
ea dicit. Decuit virginẽ ea puritate nitere. qua maior ſub deo nequit intel
ligi. Et iõ nõ ſolum q̄tu3 ad aia3: ſed etiã q̄tum ad corpus aſcendit ⁊ exal
tata ẽ ſup choros angeloꝝ ad celeſtia regna: vt canit ſctã Ro. eccleſia. Sic
quicunq3 voluerit celum empireum aſcendere: ſit mundus corde: corpo-
re: ⁊ opere: vt dicit Dauid in p̃s ſupradicto.

¶ De celo empireo tria dubia. Cap. 10.

Um dictu3 ſit ſitu3 localẽ eẽ in celo empireo: vt ſciamus qñ xp̄s
c ⁊ bti reaſſumptis corporib⁹ putanẽ in celo locari: vel ſituari. ſunt
aliqua partialia dubia. Primu3 dubiu3 eſt vtꝝ ſuper xp̄m ſit aliqd
ſaltẽ de celo. Rñdet Fran. may. q thronus xp̄i ſic putaẽ fore ſtabilitus in
ſupficie extrema celi empirei: q nil de celo eſt ſupra caput ipſius vel v̾ticẽ:
ↄcordat Ricar. in. 3. di. 22. ſic intelligẽdo q xp̄s nõ eſt extra ſupficiẽ con
uexã celi empirei. qꝛ extra illud celũ nõ ẽ locus: ſ3 ẽ in ſumma pte illius ce
p̃s li ad itra ⁊ nõ ad extra: ⁊ ſic dicit p̃s. Pſallite deo q aſcendit ſuper celũ celi:
⁊ ſic aſcẽdit xp̄s in altũ. Alii aũt bti locabunẽ ſupius ⁊ inferius ꝭm merita
Bona. ordinãtia ad diuerſos choros angeloꝝ. Nã ꝭm ſctm̃ Bona. in. 2. di. 2. cir
ca lr̃a3 dicit: q xp̄s eſt ſup oẽs ⁊ angelos ⁊ hoies loco ⁊ dignitate: poſt ip-
ſu3 btã v̾go ſup oẽs alios. Deinde ordinanẽ ceteri ꝭ3 dignitatẽ meritoꝝ.
Nõ d3 aũt (inq̄t) imaginari q ibi ſint bti ſicut in ſolario: nec tñ intelligẽdũ
eſt q vnus ſit directe ſup caput alterius: ſ3 ſicut ſi eẽt mons rotũdus ⁊ ali
quis eẽt in culmine: ⁊ aliq circũcirca: ſic põt aliqs imaginari: q meli⁹ neſcit
diſpoſitionẽ btoꝝ in celo empireo ⁊ eius altitudinẽ magnã: veluti imagi-
nãdo aues ꝭm ordinẽ in aere: piſces in aqua. magis tñ deſiderandum ẽ q̄
imaginandum

imaginandum. hec Bona. Cogita ꝙ qſ̃o Paruuli baptizati: qui nõ pro-
prijs meritis ſaluant̄ ſed merito paſſionis xp̃i: vt dicũt doctores in .3. ſen.
erunt in infimo loco: ⁊ ſup hos erunt cões hoies ↄiugati boni: deputati
angeloꝝ choro: ſup illos vidue pſecte: ⁊ deputabunt̄ archãgelis: ſup hos
virgines ⁊ deputabunt̄ choro principatus: ⁊ ſup hos Anachorite q ſe de-
derunt oꝛoni numerabunt̄ in choro virtutũ. Sup hos religioſi obediẽ
tes cũ choro poteſtatũ. In choro dominationũ erunt martyres. In choro
aũt thronoꝝ: Patriarche ⁊ Prophete. In choro cherubin: Euangeliſte ⁊
Doctores. In choro ſeraphin erunt Apl̃i. ſic ꝙ paruuli Innocẽtes faciẽt
vnũ choꝝ decimũ de ꝑ ſe: ſed alij qui habuerunt rõnis vſum ad aliquem
choꝝ ſecundũ merita aſcendẽt. Btã autẽ virgo Maria erit ſup oẽs pro-
pinqua xp̃o: ſed xp̃s in ſummo. ¶ Scdm dubium vtrũ aliq̃ btoꝝ loca-
bitur retro xp̃m i celo empireo. Ad hoc glo. ſup Joſue. 21. dicit ſic. For- Glo.
taſſis ſic ordinauit de⁹ ſtellas celi aliq̃s i pte aqlonis: alias i oꝛiẽte: alias
in occidente: alias in auſtro: ita eos qui ex reſurrectione mortuoꝝ erunt ſi
cut ſtelle celi in multitudine ⁊ claritate varia: ordinabit in regno celorum
ſm ordinẽ ſtellaꝝ ⁊ partiũ orbis: ⁊ dabit alijs ſortem ad oriẽte: aliis ad Ricar.
occidentẽ: alijs ad auſtrum: alijs ad aquilonẽ. hec glo. Ricar. autẽ in .3.
di. 22. dicit ꝙ pie credendũ eſt xp̃m dñm in illo throno celeſtis glorie: ſic
ſituatũ. ſ. ſuper oẽs ꝙ. ſ. nullũ habeat retro ſe: ſed oẽs electi in faciẽ ip-
ſius aſpiciunt. aſtantes ſumma cũ reuerẽtia ⁊ laudib⁹ diuinis tanꝗ regi
ꝑexcellentiſſimo: oculiſqꝫ corporalib⁹ ipm poſt reſurrectionẽ oiũ iocun-
diſſime ⁊ dulciſſime aſpicientes in quẽ. ſ. dñm Jeſum: ⁊ angeli deſiderant
ꝓſpicere. i. Petri. i. hec ſm Ricar. Tertiũ dubiũ vtꝝ xp̃s dñs: ⁊ vnus Petri
quiſqꝫ beatoꝝ ſemp ⁊ continue in ſuo loco ibi reſideat: vt ad aliã partem
celi ſe nunꝗ transferat? Rñdet Ricar. vbi ſ̃: cui ↄcordat Fran. may. ꝙ nõ
eſt affirmandũ ſic ſemp in illo loco reſidere ꝙ nunꝗ ad aliũ locũ ſe trãſ
ferat ad tp̃s modicũ ſaltem. qꝛ xp̃s non eſt obligatus illi loco: ſed ille lo-
cus eſt xp̄o ſm congruentiam deputatus. ſimiliter ẽt de aliis btis. immo
credo ꝙ viſitabunt ſe inuicẽ. Nã ⁊ aliquando ẽt ad hunc mundum venit
Chriſtus: poſt aſcẽſionẽ ⁊ apparuit aliqb⁹ i hac vita ex ſpeciali gratia. nec
habeo (inquit) rationem cogentem ꝙ nunꝗ ad aliam partem celi ſe trans-
ferat. hec ille.

¶ Qꝺ quilibet chriſtianus dꝫ querere regnũ celoꝝ. Cap. 11.

e X pre declaratis: eliciatur hoc correlarium. videlicet ꝙ qlibet chri- Coꝛ̄
ſtianis ſpretis mundialibus honoribus: dignitatib⁹: diuitiis ⁊ vo
luptatibus tranſitoriis: querat regna celorum virtutibus mediantibus: quia non habemus hic ciuitatem permanentem: ſed futurã inqri-
mus teſte Paulo. Et idem Apl̃s ad Colo. 3. ait. Que ſurſum ſunt queri- Paul.
te: nõ que ſuper terram. Surſum vero eſt Hieruſalem. Gal. 4. Hieruſa
lem autem interpretatur viſio pacis: ſed dicit Apoſtolus: ꝙ viſio pacis eſt
ſurſum. ideo pax non poteſt haberi deorſum in hac vita mortali. Omnia
enim infra concauum lune continue pugnant. Unde philoſophus Em- Empe.

pedocles dicebat: ꝙ duo ſunt principia. ſ. lis ⁊ amicitia: pax ergo ē ſurſuꝫ.
Ptbol. Sed qꝛ ex ſenſibilibus cognoſcimus intelligibilia. Jō nota ꝙ Ptholo. ꝑ
Qō. poſi. § 2. querit: quare aliq ſunt longi ⁊ magis accedūt ſurſum: ꝗ̄ alij. Rñ
Pbs deo. Ad hoc duplex aſſignaꝰ rō. Prima eſt pñica. nā dr. 2. celi. Celuꝫ eſt
ſurſum: ⁊ terra deorſum: ⁊ qꝛ ale ſunt virtute celi in iſtis inferioribus: ⁊ ēt
diſpoſitiue aīa hoīs ſm nobilitatē aiaꝝ eſt ſurſum. Surſum. n. in aiatis:
dr eē ex illa pte vñ recipit alimentū. Uñ arbores habēt ſurſum ad terraꝫ
ecōtrario ad celū. Bruta vero medio mō: ſed hō eodē mō. Quanto ḡ aia
maiorē influentiā ex ſurſum recipit ſm maiorem vel minorē diſpoſitioneꝫ
ipſius aie: tanto magis vel minus corpus accedit ſurſum ⁊ creſcit in lōgū.
Sed alia rō ibi aſſignaꝰ a Ptholemeo ⁊ eſt talis. Qñ in natiuitate alicuꝫ
ſus: aſcendēs eſt in principio ſigni: natus erit lōgus: qñ vero in fine ſigni:
natus erit curtus. Altius in ſigno exiſtēte in aſcēdente: quo ad nos: ē ꝑn
cipiū: ⁊ imum: eſt finis. Uñ qui recipit influentiā a parte altiori: extendiꝰ
ſurſum: ſed nō qui recipit influentiā ab imo. ſ. a parte inferiori. Uñ etiam
qñ planeta: q eſt dñs alicuius natiuitatis: eſt eleuatus in auge ſui epicicli:
ille natus erit longus ⁊ accedet ſurſum: qꝛ recipit influentiā ex alto: ſꝫ qñ
eſt in oppoſito augis: qꝛ nō recipit natus influentiā ex alto: ſed ab imo: iō
nō extēdiꝰ ſurſum. Sic ſpūaliter qui vult in hoc mundo recipere influen
tiā a parte inferiori. ſ. in diuitijs: honoribus: voluptatibus: nō aſcēdet ſur
ſum. i. in celū: ⁊ nō erit lōgus ſed curtus: qꝛ gaudiū impioꝝ ad inſtar pun
Job cti ſm Job ⁊ cito deficiet: ſed q recipit ex ſurſum: ſiue a parte ſupiori. ſ. deo
Math. aſcendet ſurſum: ⁊ erit longus. qꝛ Math. 25. Jbunt iuſti in vitā eternaꝫ.
Dimittamus ergo terrena ⁊ queramus celeſtia. Nā dicit xp̄s niſi quis re
Qō nunciauerit oībus q̄ poſſidet: nō p̄t intrare in regnū celoꝝ. ¶ Qō fit ſup
8. de aialibus. Quare illa que currūt: vt ſunt Lepores: Dame: Cerui i ve
nationibus vadūt ſurſum: ſed ſues deſcendūt deorſum ad vepres? Rñ. qꝛ
in p̄inis viget aīa: i alijs viget corpus. ¶ Sic vere illi in qbus viget aīa. i.
rō ſemꝑ cogitant de celeſtibus: ⁊ ſic vadunt ſurſum: ſed illi in quibꝰ viget
ſenſus. i. appetitus ſenſualis: ſemꝑ deſcendunt ad tp̄alia ⁊ terrena: nunꝗ̄
cogitant niſi de terrenis: imo non pñt ſatiari: qꝛ creſcit amor nūmi ꝗ̄tū ip=
ſa pecunia creſcit. Queramus ḡ ſurſum iſtud. ſ. celū: ſurſum ē Hieruſalē.
Paul. Jō que ſurſum ſunt querite. ⁊ Phili. 3. Nr̄a ꝯuerſatio in celis eſt. Qñ. n.
terrena deſpicimus: ⁊ celeſtia affectamus dicimur tunc ꝯuerſari in celis:
nō habitādo corpore: ſed ꝯuerſando mēte ⁊ deſiderio. Ut ergo qlibet ter
rena deſpiciat ⁊ amet celeſtia ac accēdaꝰ ad ſupiora: cogitet qualiter in ce=
lo empireo: ⁊ in gloria btōꝝ eſt oīs mali abſentia. Nā ibi per ſummuꝫ bo
num: extirpatū eſt oē malū. ſ. culpe: pene: ⁊ miſerie. qꝛ ibi bti malū facere
vel pati nō ſolū nolunt ſed nec oīno pñt. Eſt ēt ibi in illa gloria: oīs boni ꝑ
ſentia. Primo oīs boni ſbalis ex pte aie: quod ꝯſiſtit in viſione: tētione: ac
dilectione ſummi veri ⁊ boni. Secundo ꝯſubſtantialis: quod ꝯſiſtit in glo
ria corporis dotati ꝑ q̄tuor glorioſas dotes: q̄ ſunt claritas: ipaſſibilitas:
ſubtilitas: agilitas. Tertio accidētalis: quod ꝯſiſtit in gaudio creaturaꝝ:
iuxta ſe in aſſociatione oīum boīum btōꝝ ⁊ angeloꝝ: ſub ſe: qꝛ bti gaudēt

ꝙ penas eternas p̄ dei miſericordiã euaſerunt: ⁊ ꝙ inimicis ſuis: p̄ dei iuſticiã: pene ſunt inflicte: ſupra ſe: q2 hoiem deũ cũ ſua beatiſſima matre glorificatos aſpiciũt. In his oĩbus laudat̃ dei larga ⁊ mirifica remuneratio: qua p̄ paruo ⁊ breui merito: eternã ⁊ ineffabilẽ ſanctis in celo dat gloriã: letitiam: ⁊ felicitatẽ: ⁊ oĩa eis ordinat in bonũ: tam bona q̃ȝ mala: ⁊ ꝓpria ⁊ aliena: ⁊ nõ ſolũ mala pene: ſed ẽt mala culpe: vt de bonis ꝓprijs glorientur: ⁊ de alienis cõgaudẽdo delectent̃. De malis ꝓprijs gaudẽt: q2 euaſerunt. De alienis: q2 in ſimilia nõ inciderũt. Gaudẽt de ꝓpria felicitate q̃ ẽ multiplex. Gaudẽt de oĩ electoꝝ gloria tã in numero q̃ȝ i magnitudine: ⁊ de quolibet ſicut de ſe gaudẽt: q2 tm̃ diligũt illũ habere qui h3: ꝙ nolẽt eã habere vt alter careret ea. Sed de gloria dei tanto plus ſup oium ⁊ ſuaȝ ⁊ ſanctoꝝ gaudẽt gloriã: q̃to plus diligũt eũ ſup ſeipſos ⁊ ſup alios. Maxime cũ gloria dei ſit infinita: ⁊ iõ ſup oẽm menſurã d3 eſſe de gloria eius: licet creatura nõ valeat infinite diligere ⁊ gaudere. Gaudet ad hoc gl'oȝ diligi ſe ab oibus: ſicut ſeipm̃ diligit. Inſup gaudet ſe diligi a deo plus ineſtimabiliter q̃ȝ a ſeipſo: ⁊ oiu3 gaudia gaudet ſibi cõia eſſe: ⁊ tã plene ad pticipandũ expoſita: vt hauriat de bonis q̃tũ cupit: ⁊ capere põt ſicut ꝓpria: ibi erit gloria corpoꝝ ⁊ ſpũũ: ibi videbit̃ deus deoꝝ ƀ3 diuinitatẽ facie ad faciẽ. et ƀm humanitatẽ glorioſam: in quã ẽt deſiderant angeli ꝓſpicere. Sicut aũt certi ſunt electi ſe habere gloriã illã: ita certi ſunt ꝙ nũq̃ȝ poſſunt amittere. Ibi eſt ſacietas ſine faſtidio: ⁊ deſideriũ cũ deſiderati plena adeptione. Ibi ⁊ pura ⁊ plena laus reſonat de oi ⁊ toto corde ſuo laudantiu3 deũ: de tã pia ⁊ magnifica bonitate eius: q ab eterno eos ad hãc gloriam p̄deſtinauit. Tot igit̃ ⁊ tãta ſunt ⁊ erunt in celo empireo gaudia in btoꝝ gloria tã corporis q̃ȝ aie: ꝙ ea nõ poſſent oẽs huius mũdi Arithmetici numerare. Geometrici mẽſurare. Grãmatici: Dyalectici ⁊ Rethorici effari. Fide nõ capiunt̃: Spe nõ attingunt̃: Charitate nõ ꝯprehẽdunt̃. Deſyderia trãſcẽdunt: acquiri poſſunt: eſtimari coꝝ p̄cioſitas non põt ⁊c. Hec igit̃ meditari: eſt in celis ꝯuerſari. Studeat g̃ qlibet has celi empirei conditiones ⁊ ꝓprietates cognoſcere: ⁊ ſic bñ viuẽdo: ad eas merebit̃ ꝑuenire.

¶ Qõ. Utrũ celũ empireum influat in inferiora. Cap. 12.

Q Ueſtio mouet̃. Utrũ celũ empireũ iſluat in hec iſeriora. Et hec qõ mouet̃ a. s. Bona. in. 2. di. 2. arti. 3. q. 2. Et ꝙ ſic. arguit̃ primo. Nã in quolibet creato qð eſt pfectũ ⁊ ꝯpletũ: eſt ſba: virtus: ⁊ opatio. g̃ in ipſo empireo. Si g̃ h3 virtutẽ: aut p quã opat̃ in id: qð ẽ ſupra: vel in id: qð eſt iuxta: vel in id: qð infra. Nõ in id qð ẽ ſupra: planũ ẽ: nec in id qð eſt iuxta: q2 ipm̃ eſt ſup oia corpora. g̃ videt̃ ꝙ p illã virtutẽ influit in id qð eſt infra: aut ꝟtus ⁊ ſba eius erit ocioſa: qð plane eſt incõueniens. Itẽ oia corpora pp humanũ obſequiũ ſunt facta. Uñ ſumus nos finis quodãmodo oiu3 coꝝ que ſunt. g̃ ſi empireũ aliqd eſt: de aliquo ſeruit hoi: qð nõ faceret niſi aliqd in hec inferiora influeret. ergo ⁊c. Itẽ quanto aliqð corpus ſitũ eſt ſupius: tãto inter corpora nobilius eſt: ⁊ quãto nobilius: tãto potẽtius ⁊ melius: ⁊ q̃to potẽtius ⁊ melius: tanto in agendo ⁊ influẽdo efficacius: ſi g̃ celũ empireum eſt ſupremũ: g̃ videt̃ ꝙ ſit maxime

Influens in hec inferiora. Itē quanto lumē est maius: tāto magis se diffun dit: et multiplicat: si ergo empireū inter corpora ē luminosum maxime. ergo maxime diffusiuū: sed lumē illud nō priuat efficacia vegetādi et conseruādi: quēadmodū nec lumē firmamēti: ergo vr quod empireū in hec inferiora maxime sit influēs. Rndet Bona. vbi s. quod circa hoc duplex ē opinio. Prima quod empireū influit influētia nobilissima: et cū sit corpus influit influētia corporali. Et cū sit corpus excellētissimū īfluit sup corpora nobilissima et talia sunt corpora hūana q̄ sunt ordinata ad formā nobilissimā. s. aīam rōnalē. Celū igit sydereū ordinat ad cōciliationē elementorum et ad susceptionē vegetabilis. Christallinū ad susceptionē sensibilis: sed empireū ad susceptionē rōnalis: et hoc vr rōnabile: nō solū rōne ordinis influētie: sed rōne proximitatis nāe. Celū. n. empireū ē locus spūaliū sbarum: et ēt corporum glorificatorum: et qm̄ conueniētia est loci ad locatū: vel manifesta vel occulta vr influentia illius celi eē cōsona corporibus nostris: et aīabus amica: nō rōe sui: sed rōne suorum corporum que pficiunt et informāt. Alia est opinio totaliter in oppositū. s. quod empireū nullo modo influit: vide Bonauen. vbi supra. sed ego teneo primam opinionem.

Itē de Celo empireo alia moralitas. Cap. 13.

C Elū empireū ēt repñtat nobis gloriā eterne btitudinis. Opz. n. locū et locatū cōformari. Vñ cū celū empireū sit locus glīe btorum opz quod corpus statui conformet. Et ista conformitas attēdit quātuz ad septē. Nā pº celū empireū dr ppriū dei bitaculū. de hoc. n. ipse deus dixit
1 Esa. Esa. 66. Celū sedes mea et terra scabellū pedū meorum. Hec. n. duo corpora in mundo maxime repñtant dei eternitatē et imutabilitatē. s. corpus supremū qd vocamus empireū. qr illud solū inter spheras celestes ponimus immobile: et iō assimilat sedi: in qua sedēs qescit. Et corpus infimū. s. terra qd a suo situ nunq̄ mouet: et iō assimilat scabello qd ēt opz eē qetū et firmū.
Eccle. Eccl. 1. Terra in eternū stat. qr in celo empireo maxime fulget diuine virtutis opatio. Iō spāliter dr ibi esse sedes dei et habitatio dei. ps. Dñs in ce
ps lo sedes eius. Et hinc ē quod hoīes orare volētes manus leuāt ad celū: tanq̄ ad dñm eius. Hoc aūt bñ competit glorie beatorum in qbus deus inobiliter habitat ita vt nunq̄ ab eis separet et iō replet eos letitia eterna et gloria: scdm illud ps. In eternū exultabunt: habitabis in eis et gloriabunt in te. Se
Psal. 2 cūdo celū empireuz est claritate luciduz. Vñ empireū: vt prius dcm̄ ē: dr
Basil. igneuz: nō ab ardore: sed a splēdore. Cōueniēs. n. est scdm Basiliū: vt sicut dānati habēt extremas tenebras: ita bti habeāt extremā lucē. Et ēt competit btis: quorum mēs p lumē infusum glorie cōfortata et eleuata: ineffabile et
ps increatuz lumē attingit: scdm illud. ps. In lumine tuo videbimus lumen: Repñtat ēt illud celuz splēdidissimuz: gloriosaz claritatē: quam corpora
Sapie 3 gloriosa post resurrectionē habebūt. Sapie. 3. Fulgebūt iusti sicut sol in regno pris eorum. Tertio celuz empireū est capacitate maximū. Nā infra se icludit oīa corporalia. Et hoc ēt cōpetit felicitati btorum: q̄. s. icludit et cōtinet oīa desyderabilia. Vñ Boe. dicit: quod btitudo ē status oīuz bonorum aggregatione pfectus: et iō ibi solū satiabit hūanus appetitus: scdm illō ps. Sa
Boe. ps

ſtabor cū apparuerit gl'ia tua. ¶ Quarto celū empireū ē figura ſphericū. 4
Figura autē ſpherica cū careat pn° ⁊ fine: repn̄tat eternitatē dei: quā bti
pticipāt: ipſm deū p eſſentiā vidēdo: ſm illud Jo. 17. Hec ē vita eterna vt Joan.
cognoſcāt te ſolū deū verū ⁊c. Et iō bti dicunt eē in vita eterna. i. in vita in
terminabili ⁊ pfecta. Nā eternitas ē in terminabilis vite tota ſimul ⁊ pfe
cta poſſeſſio. vt Boe. dicit in. 5. de cōſola. Uñ qꝛ bti habēt vitā īterminabilē ⁊ intrāſmutabilē: nō ſolū ſm eē: ſ3 ēt vlteri⁹ ſm opōnē: qꝛ q̄tū ad illā Boe.
opationē qua verbū vidēt. ſ. quo ad viſionē: nō ſunt i ſctis volubiles cogi
tationes. vt dicit Aug. xv. de trinitate. Et iō dr̄ Daniel. 12. ꝙ erūt q̄ſi ſtel Aug.
le in ppetuas eternitates. ¶ Quinto celū empireū ē ab oī motu qetū. Nā Daniel.
ſi eēt motū: motus eius dephēderet p aliqđ corpus apparēs: ſicut dephē 5
dit motus aliaꝝ ſpheraꝝ: qđ minime apparet: ⁊ iō celū empireū ē oīo qetū
vñ Baſil. dicit in. 2. Hexameron ꝙ remuneratio q̄ p dignis opationibus Baſil.
reſtaurat: in ea luce q̄ eſt ex̄ mūdū: qetis domiciliū ſortiet. Sic ēt ſtat⁹ btō
ru3 vltimo fini inherētium eſt ſtatus omnimode quietis ⁊ pacis. ſm illud
ps. Poſuit fines tuos pacē: ⁊c. habēt. n. qetē ab oī labore: iux̄ illđ Apoc.
14. A modo iā dicit ſpūs vt regeſcāt a laborib⁹ ſuis. Itē ab oī moleſtia vl' ps
inqetatione. ps. In pace in idipm dormiā ⁊ regeſcā. S3 nota ꝙ q̄uis celū Apoc.
empireū ſit īmotū: h3 tñ ſm aliquos ⁊ p̄cipue ſm Bona. in. 2. di. 2. ar. 3. ps
q. 2. īfluētiā ſup alia corpora: q̄ mouent: ſicut ēt ſupremi angeli q deo aſſi Bona.
ſtunt habēt īfluentiā ſup medios ⁊ vltimos angelos q mittunt: q̄uis ipſi
nō mittant. Influit aūt celū empireū in primū mobile: nō ad trāſiēs ⁊ ad
ueniēs p motū: ſ3 ad fixū ⁊ ſtabile: puta virtutē ꝯtinēdi ⁊ cāndi: vel aliud
hmōi ad dignitatē ptinēs. Silr̄ bti q ſunt in patria influūt nobis q ſum⁹
in via: ſuffragia: ⁊ beneficia multa: ⁊ p̄cipue ſpūalia: q̄ ſunt fixa ⁊ ſtabilia
bona. Uñ Job hortat hoīem viatorē dicēs. Uoca ſi eſt q tibi reſpōdeat: ⁊
ad aliquē ſctōꝝ ꝯuertere. Job. 5. cap. ¶ Sexto celū empireū eſt a diffor Job.
mitate remotū. eſt. n. totalr̄ vniforme nō hñs partiū difformitatē: ſicut h3 6
celū ſtellatū. Qđ ēt ꝯpetit btitudini ſctōꝝ: nō qdē ex pte btōꝝ: cū btitudo
vnius ſit maior q̄ btitudo alteri⁹. ſ3 illud. 1. Cor. xv. Stella differt a ſtel Paul.
la i claritate: ⁊ ſic ex pte btōꝝ ē ibi q̄dam difformitas graduū. pp qđ dixit
xp̄s. Jo. 14. In domo pr̄is mei māſiones multe ſūt: ſ3 hñ ex pte dei btiſi
cātis: q ē btitudinis obiectū: ex cuius cognitiōe ſaluus aliqs efficit ⁊ btūs Joan.
ſm illud Aug. 13. ꝯfeſſio. Btūs q te nouit ēt ſi alia ignoret. Ipſa btitudo Aug.
ſctōꝝ ē ſimplex ⁊ vniformis. qꝛ l3 dicant eſſe ibi ꝯgregata bona oīa: illa tñ
ꝯgregatio bonoꝝ ē in deo: nō p modū ꝯpoſitionis: ſed p modū ſimplicita
tis: qꝛ q̄ in creaturis multiplicia ſunt: in deo p̄exiſtunt ſimpliciter ⁊ vnite:
vel q̄ ſunt ſparſa in creaturis formaliter: i deo ſunt virtualiter ⁊ eminēter.
Et hinc ē ꝙ diuina btitudo vna ⁊ ſimplex exñs nihilomin⁹ oēm btitudinē
ꝯplectit. Qr qcqd ē deſyderabile i q̄cūq3 btitudine vl' va vel falſa: totū emi
nēti⁹ i diuia btitudine p̄exiſtit. De ꝯtēplatiua. n. felicitate h3 certiſſimā ⁊
ꝯtinuā ꝯtēplationē ſui ⁊ alioꝝ oīu3. De actiua v̄o gubernatione toti⁹ vni
uerſi. De terrena āt felicitate: q̄ ꝯſiſtit i voluptate diuitijs: prāte: dignitate
⁊ fama. ſ3 Boe. 3. đ ꝯſo. h3 gaudiū đ ſe ⁊ đ oib⁹ alijs: p đlectatiōe. p diu Boe.

celorum vim patitur: ⁊ violenti rapiunt illud. ¶ Sexta eſt fuge ſeculi vel 6
contemptus mundi. Math. 19. Uade ⁊ vende omnia que habes: ⁊ veni Math.
⁊ ſequere me: ⁊ habebis theſaurum in celo. Sic acquirunt religioſi cõfeſ-
ſores iure cõmutationis. Iſte tres porte a meridie dicũtur: qꝛ in eis claret
feruens amor dei: ſicut in meridie feruor eſt Solis. Sequuntur alie tres
porte ab Aquilone ⁊ in ordine. ¶ Septima porta eſt gratitudinis in pa- 7
tientia aduerſi. Luc. 21. In patiẽtia veſtra poſſidebitis aīas veſtras. Hoc Luc.
modo acquiſierunt ſancti Confeſſores multi. Unde ⁊ Act. 14. Per mul- Actu.
tas tribulationes oportet nos intrare in regnũ celoꝝ: vel dei. Et ſic poſſi-
detur regnum celoꝝ iure teſtamenti vel legationis: qꝛ Chriſtus precipue
fecit in morte teſtamentũ pacis. vi. Jo. 14. Pacem meam do vobis: pacẽ Joan.
meam relinquo vobis. ſ. in teſtamento. precipue autem deberent ſic acqui
rere Principes ⁊ Milites qui etiam per bella pacem deberent querere: vt
dicit Augu. 23. q. 1. Noli. ¶ Octaua eſt humanitatis miſerendi. Math. Aug.
25. Uenite benedicti patris mei percipite regnum. Eſuriui. n. ⁊ dediſtis 8
mihi mãducare. Per hãc intrauerunt ſcti coniugati: Confeſſores ⁊ alij Math.
multi. Tales poſſident regnum iure emptionis ⁊ feneratiõis: iuxta illud
Aug. de doctri. chriſtiana. Miſer homo q̄ fenerari homini: fenerare deo: Aug.
⁊ centuplum accipies ⁊ vitam eternam poſſidebis. da tectum ⁊ accipe ce-
lum. da elemoſynam ⁊ accipe patriam beatam. Et Petrus Rauenas. Ec- Pe. raue
ce dominus regnum ſuũ vendit: ⁊ vt quilibet emere valeat ipſum pro frag- nas.
mento panis exponit. ¶ Nona eſt incoinquinationis caſti propoſiti. 9
Math. 19. Sunt Eunuchi qui ſe caſtrauerunt propter regnum celorum. Math.
Per hanc intrant Uirgines ⁊ Uidue iure deſpõſationis a Chriſto. Un- Canti.
de canitur de eis. Ueni ſponſa Chriſti: accipe coronam quã tibi dominus
preparauit in eternum. Sequitur de portis occidẽtis. i. mortis. ¶ Deci- 10
ma porta eſt laboris perſeuerandi. Unde Math. 24. Qui perſeueraue- Math.
rit vſqꝫ in finem: hic ſaluus erit. Per hãc intrare habẽt oẽs electi cõiter iu
re lucri brauij. ſm illud Bernar. in epiſtola. Licet omnes virtutes cur- Ber.
rant: ſola tamen perſeuerantia accipit brauium. ¶ Undecima porta mor- 11
tis Chriſti ⁊ meriti alieni: per quam intrant paruuli baptizati. Math. vl Math.
ti. Qui baptizatus fuerit ſaluus erit. Et iſti habent celū iure gratuite do
nationis liberalis: qꝛ non in proprijs meritis: ſed alienis ſaluant̄. ¶ Duo 12
decima eſt penitentie pro hora finali. Math. 3. Penitentiam agite appro Math.
pinquabit regnum celoꝝ. Per hanc intrauit Latro. cui dictum eſt. Ho-
die mecum eris in Paradiſo. Et per hanc intrant penitentes in extremis:
iure fraudis ⁊ rapine: quia minori precio. ſ. penitentia modici tẽporis acq
runt. Nam bonus ⁊ miſericors deus vt omnes poſſit ſaluare: pmittit ſciẽ
ter ſe i hoc fraudari ex miſericordia infinita. Nã fraus eſt q̄ſi qđ quis erat
venditurus: ego per dolum induxi vt illud minori precio mihi venderet.
Sic magni peccatores ſolum in fine penitentes fraude furant̄ ⁊ rapiunt
celum quodãmodo: deo tamen ex miſericordia permittente. Unde Amb. Amb.
dicit. Aggrediantur peccatores ſaltem more latronum ⁊ furum: vt ſpoliẽt
dominum ⁊ auferant regnũ ⁊ vitaꝫ eternam. Sed ille tam vinces ⁊ largus

eſt vt non abnuat ꝛ nõ reſiſtat! qui cum omnia dederit: nihilominus omnia poſſidebit. Sed de hoc petõres nõ preſumant: ſed q̃ totius peniteant: quia vt dicit Aug. in extremis penitentibus: licet penitentiam dare poſſimus ſecuritatem tamen dare non poſſumus. Tene ergo ꝙ certũ eſt ꝛ age penitentiã dum ſanus es. Ecce ergo q̃ copioſus ſit deus in dando celum hominibus: cũ multas portas. ſ. vias ꝛ modos inſtituerit: per quas in celum empireum valeant intrare.

Aug.

COELILOQVII MORALIS LIBER TERTIVS.

¶ Typus Aſtrologie.

¶ Aſtrologia quid ſit. Cap. I.

Quoniam dicturi ſumus de celis ꝛ aſtris: de quibus eſt Aſtrologia: non videtur inconueniens vt dicã hic: quid ſit Aſtrologia: prout ſapientes huius ſcientie ipſam diffiniunt. Aſtrologia igit̃

ſic diffinit vno mõ: q̄ ē aſtroꝝ regula. Eſt. n. regula recta ordinatio ac manifeſte declarãs id qđ ē ſm veritatẽ ſui eẽ: non q̄ ex regula ſumat veritas: ſed vt ex ea que eſt veritas regula naſcat. Ab eo. n. q̄ res ē vel nõ eſt: ē oẟo vera vel falſa. Alij aliã aſſignãt diffinitionẽ ſic. Aſtronomia eſt ſcia p̄ quã non ſolũ p̄ſentium verum ẽt p̄teritoꝝ ac futuroꝝ datur cognitio. Sic igit diuidit Aſtrologia in duas partes vel ſpẽs. ſ. ſpeculatiuã que eſt aſtrologia: ⁊ actiuã vel practicam que eſt aſtronomia. Aſtrologia ſpeculatiua vel contemplatiua eſt ſcia magnitudinis mobilis: que curſus ſydeꝝ ⁊ habitudines ſtellarum circa ſe: ⁊ circa terrã certa rõne perquirit. Et huius aſtrologie ſunt tres partes. Prima quaꝝ eſt de numeris ⁊ figuris celeſtiũ corporum: de ordinibus coꝝ in mundo: de quãtitatibus: ſitibus: proportionibus: quãtitatibus diſtantiaꝝ corũdem inter ſe. Scđa eſt de motibus ſup̄celeſtiũ: quot ſunt: ⁊ q̄ omnes coꝝ motus ſunt ſpherici: ⁊ q̄ quilibet cõicet cum oĩbus ſtellis: quiſue ſit p̄prius: ⁊ quot ſunt ſpẽs motus vniuſcuiuſq; coꝝ: ⁊ ad quas partes mouent: que ſunt ſex. ſ. ante ⁊ retro: ⁊ iſtis ſubalternant directio ⁊ retrogradatio: deinde ſunt: ſurſum ⁊ deorſum: dextrorſuʒ ⁊ ſiniſtrorſum: ⁊ de quibuſdã aſpectibus ⁊ ↄiunctionibus: ⁊ qñ hec fiant: ⁊ ſimilia. Tertia vero inquirit de hoc quod habitat de terra: ⁊ de illo qđ non habitatur ſm diſpoſitionẽ ſeptem climatũ: ⁊ de diuerſitate diei ⁊ noctis: ſm vnãquãq; regionẽ. Aſtronomia vero eſt ſcđa ps. ſ. actiua vel practica: licet aliqñ vna p̄ altera ſepe ponatur. Cuius diffinitio ſuperius iaʒ poſita eſt. Alij tñ aliter diffiniunt: ſic. Aſtronomia eſt ſcia que curſus ſtellarum: ⁊ ipſaꝝ diſpoſitionem ſm opinionẽ vtentium ea: preuia rõne: temporum deſcribit notitiam. Differentia ḡ inter Aſtrologiã ⁊ Aſtronomiã: hec eſt. qm̄ Aſtrologia eſt ſm rei veritatem q̄tũ ad notitiam intellectualẽ: ſiue ſcientalẽ: ſed Aſtronomia eſt ſm q̄ ea vtentes opinant ad effectuʒ ipſius: ſeu ſcia operatiua. Unde Alfarabius de ſcientijs ait. Aſtronomia eſt ſcia de ſignificatione ſtellaꝝ: quid. ſ. ſtelle ſignificent: de pluribus rebus: preſentibus. ſ. preteritis: atq; futuris. Quare aũt Aſtronomia vocet hoc noīe. Dico qđ illud nomen eſt cõpoſitum. ſ. ab aſtris ⁊ norma qđ ē regula: inde Aſtronomia. ſ. aſtroꝝ regula: vel aſtroꝝ practica: ſiue aſtroꝝ operatio. Sed cur potius Aſtronomia ab aſtris: ⁊ non a celis: nomen acceperit. Rñ. Quã aſtra ſunt nobis celis notiora (quia viſibilia) noſq; in notitiam celorum faciliter ducentia: a notioribus autem denominationem fieri notiſſimum eſt. Aut etiam quia doctiſſimi omnes ſpheras mundi: aſtra nõnunq̄ ſolent appellare: vt patet in libro. 2. de docta ignorantia Cardinalis Cuſe. Nõnulli autem grecorum. Athlantem quendaʒ primũ Aſtronomie fuiſſe inuentorem volunt: ⁊ hac de cauſa Poete hanc opinioneʒ inſinuare volentes: Athlantem eſſe maximum virum: qui capite in vno poloꝝ: ⁊ pedib⁹ in reliquo: manu dextra i oriẽte: ac ſiniſtra i occñte: celũ ſuſtineat. De hoc Aug. de ciui. dei li. 18. c. 8. ſic ait. Athlas frater Ptholemei magnus fuiſſe Aſtrologus dr̄: vñ occaſionẽ fabula iuenit: vt celũ portare ↄfingeret: q̄uis Mõs eius noīe vocet: cui⁹ altitudine celũ portare vulgus aſſerat. Alij Protoplauſtuʒ Adã: alij Abraã. ceteri 'vo huius ſciẽtie alios

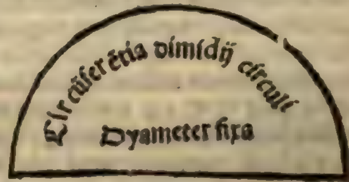
Aſtrologia. — Aſtronomia. — Alfara. — Nico. de cuſa. — Inuentor aſtronomie. — Aug. — Pthol.

inuentores putant: eam tamē a Ptholemeo nō mediocriter illuſtratā vt in lib. Almageſti manifeſtum eſt. Temporibus aūt modernis a Georgio Purbachio: ⁊ Joāne de Monte regio egregie excultā cognouimus. De motibus vero corpoꝝ ſuperioꝝ Alphonſius rex caſtelle tabulas edidit.

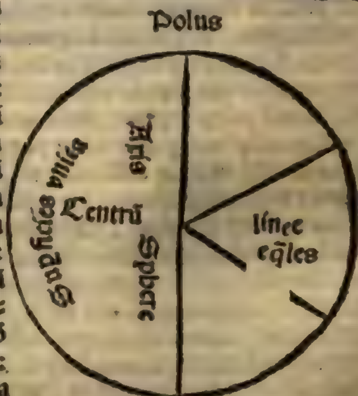
Grego. Purba. Jo. de mōte regio. Alphō. Euclides

¶ De diffinitione Sphere: ⁊ mūdi ꝯtinentia ⁊ vnitate. Cap. 2.

Sphera ab Euclide ſic diffinit. Sphera eſt tranſitus circūferentie dimidij circuli quotiens fixa dyametro: quouſqȝ ad locū ſuū redeat vnde circūducitur.

Id ē Sphera eſt tale rotundū ⁊ ſolidum: qđ ab arcu ſemicirculi circunducto deſcribitur. Uel ſic. Sphera eſt corpus ſolidū vna ſupficie contētum: in cuius medio punctus eſt: a quo oēs linee ducte ad circūferētiā ſunt equales. Punctus aūt ille centrum ſphere: ⁊ linea per ipſum tranſiens: extremitates circunferentie ſiue pariferſe applicans (circa quam mouetur ſphera) Axis ſphere dicit: ⁊ puncta dicte linee terminātia: poli ſiue cardines mūdi dicunt. Prima autē omniū ſpheraꝝ ⁊ maxima: mūdi machina tota dicitur. Ipſa. n. omnia continet: nec quicqȝ extra ipſam eſt: qđ forme mundi ſit ſuſceptibile: ſed oē tale tam ſimplex ꝙ compoſitū in ſe cōplectit: ideo perfecta ē ⁊ vnica: extra quā nulla alia reperit. Qđ facile probat: ſi reꝝ tam ſimplicium: ꝙ compoſitarum naturas conſideramus. Oia. n. talia in ſuis locis naturalibus in ſphera contentis ſunt locata: vt leuia ſurſum: ⁊ grauia deorſum: ⁊ ſi extra hec loca ſint: ad ipſa naturaliter mouentur. Quod patet de lapide ſurſum proiecto: ⁊ candela accenſa ac deorſum verſa. ¶ Nam lapis in aere non quieſcit: ſed ad terram verſus centrum tendit. Sic ⁊ ignis candele deorſum verſe ſurſum tendit. Quapp ſi aliqđ horum extra ſupremā ſpheram eſſet: hoc cōtra eius naturā ⁊ violenter erit: ⁊ per conſequens ibi perpetuo nō manebit: qꝛ ſm Phm nullū violentum ē ꝑpetuū.

Pho

Unde Ariſtoteles aſſeruit. Si extra hūc mundū alius eſſet mundus: terra ipſius ad terrā huius moueretur: qđ non poſſet fieri niſi a centro verſus circūferentiam aſcēderet: qđ tn̄ eſt cōtra naturā terre ⁊ cuiuſcūqȝ grauis. Sunt tn̄ (vt primo Celi dicit idē Ariſtoteles) extra celū entia inalterabilia: in ſeneſcibilia: impaſſibilia: optimā vitā ducentia: ꝑ ſe ſufficiētiſſima: quā toto euo perficiunt: a quibus: omnibus alijs datū eſt eē ⁊ viuere:

bis quidem

bis quidem clarius: his vero obſcurius. Sed hec dicẽs: nõ de ꝯuexa ſupfi
cie ſupreme ſphere: ſed de cõcauo orbis lune intellexit. Unde totũ qđ ambi-
tu huius ꝯtinet: dixit ſpheram generabilium ⁊ corruptibiliũ. Totũ vero
ſuperius cõtinẽs ⁊ contentum ingñabile ⁊ incorruptibile credidit. Nota
tñ ꝙ ſphera differt ab orbe. nã ſphera vnica ſupficie .ſ. conuexa ꝯtinet:
orbis vero duabus cõuexa ⁊ ꝯcaua concluditur: vt eſt annulus.

De figura Sphere: ſiue machine mundi. Cap. 3.

Eli vñ mũdi figurã eẽ ſphericã: tria oſtendũt. Similitudo: cõmo
c ditas ⁊ neceſſitas. Similitudo quidem: factus eſt. n. mũdus ſen
ſibilis ad ſimilitudinẽ ⁊ exemplar mundi intellectualis archety
pi: ⁊ ydee mẽtis diuine: in quo nõ eſt principiũ nec finis: ſicut ⁊ in figura
ſpherica. Unde Boe. Tu cuncta ſuperno Ducis ab exemplo pulchrum
pulcherrimus ipſe: Mũdum mente gerens: ſimiliqꝫ imagine formãs. Cõ
cordant Plato ⁊ Mercurius trimegiſtus. Cõmoditas fuit: vt corpus (qđ
in ſe continet omnia) haberet figuram capaciſſimam omnium. Hec autẽ
eſt figura ſpherica. omniũ. n. corporum yſoperimetrorum: hoc eſt: equaliũ
circundantium ſuperficierum: ſphera eſt capaciſſima. Corpus. n. yſoperi
metrum dicitur corpus menſurabile mẽſura circulari: cuius ſpecies ſunt:
ſpericum: columnale: ouale: ⁊ pyramidale: ſed inter oẽs ſpecies: ſphericũ
eſt magis rotundum: ⁊ per conſe
quens capaciſſimum. Neceſſi-
tas eſt: quoniam ſi mundus eſſet
alterius forme ꝙ̃ rotunde. ſ. trila-
tere: quatrilatere vel multilate-
re: ſequerẽtur duo impoſſibilia. ſ.
ꝙ aliqs locus eſſet vacuus: ⁊ cor-
pus ſine loco: quorum vtrumqꝫ ẽ
falſũ: ſicut apparet in angulis ele
natis ⁊ circũductis: vt patet facile
in figura hic ſignata. Itẽ ſicut di
cit Alfraganus. Si celum eẽt pla
num: aliqua pars celi eſſet nobis
propinquior alia: illa. ſ. que eſſet
ſuper caput noſtrum: igitur ſtella
ibi exiſtens eſſet nobis propinqor
ꝙ̃ exiſtens in ortu vel occaſu: ſed
que nobis propinquiora ſunt: ma
iora videntur: ergo Sol vel alia
Stella exiſtens in medio celi ma-
ior videri deberet: ꝙ̃ exiſtens in or
tu vel occaſu. cuius contrariũ vi
ſus indicat. Maior enim apparet
Sol vel alia Stella in oriente vel

Boe.
Plato
Mercurius.
Alfraga.

occidente q̄ȝ in medio celi: ſed cuȝ rei veritas ita non ſit: huius apparentie cauſa eſt: q in tempore hyemali vel pluuiali quidam vapores aſcendunt inter aſpectū noſtrum ⁊ Solem: vel aliam ſtellaȝ: ⁊ cuȝ illi vapores ſint corpus dyaphanum: diſgregant radios noſtros viſuales: ⁊ nō apprehendūt rem ſicut eſt in ſua quantitate: vt patet in denario poſito in aqua: qui maior apparet propter ſimilem diſgregationem radiorum: q̄ȝ ſit in ſua naturali quantitate. exemplum hic.

Athlas.

℄ Sphere Moralitas. Cap. 4.

ſ Phera celi eſt ſupficies ꝛ rotūditas eiuſdem: que inter duos polos
voluitur inceſſanter: ꝛ ſphera eſt figura perfectiſſima: tum propter
rotunditatem eius: que caret principio ꝛ fine: tum propter eius ca
pacitatem: tum etiā propter eius vniformitatem: qꝛ equaliter a centro di=
ſtat. Eſt etiā figura velociſſima: qꝛ nulla eſt figura ad motum aptior quam
rotunda. Talis eſt deus. Primo qꝛ caret principio ꝛ fine: ꝓpter ſuā eter
nitatē. Unde Athanaſius. Eternus pr̄: eternus filius: eternus ſpūs ſan= Athana.
ctus: ꝛ tñ nō tres eterni: ſed vnus eternus. Item qꝛ equaliter ſe hꝫ ad cen=
trum. i. ad oēm hoiem ꝑꝑ amoris equalitatem: qꝛ diligit oīa que ſunt: ꝛ ni
hil odit eoꝝ que facit. diligit hoīes: qꝛ ad ſui imaginē oēs creauit: ꝯſeruat
oēs redimit: oībus regnum ꝑparauit eternū (q̄ꝫtū eſt ex ſe) qui vult oēs
hoīes ſaluos fieri. Itē oīum capaciſſimus: oīa continet per ſuam vniuerſi
tatem. Unde Hermes triſmegiſtus. Deus eſt ſphera intellectualis: cuius Hermes
centrū vbiqꝫ eſt circūferentia nuſq̄. Uel ſphera eſt vir pfectus: q īter duos
polos. i. inter natiuitatē ꝛ mortē: ꝯtīnuis motibus tribulationis ꝛ muta=
tionibus eſt ſubiectus: modo ſanus: modo infirmus: modo triſtis: modo
letus. Iſte eſt capax per charitatem: qꝛ oēs diligit tā amicos ꝙ inimicos ꝑ
deum. Uniformis per equitatem: nulli nocet: omnibus prodeſt quantuꝫ
poteſt. A centro. i. a mundo elongatus per voluntariam paupertatē. Mo
bilis per obedientie agilitatē illud inquiens. Dn̄e quid me vis facere: vel
per bonorum operum multitudinē. Unde Greg. Amor dei nunq̄ ē ocio Grego.
ſus operatur. n. magna: ſi amor eſt: ſi autē operari negligit amor dei nō ē.
Et beatus Hierony. Semper aliquid boni facito. Per celum ergo ſpheri Hiero.
cum ꝛ continue motū inter duos polos: repreſentat nobis quilibet vir iu
ſtus maxime ꝑꝑ quinqꝫ. ℄ Primo quo ad ſubſtantiā. Nam celum habet
in ſubſtantia ſimplicitatē: qꝛ non eſt ex contrarijs. Unde nullam hꝫ con=
trarietatem. Eꝫ. n. ponatur cōiter ex materia ꝛ forma compoſituꝫ: talis tñ
materia tota eſt ſubiecta ſue forme: ꝛ ſic nō poteſt corrumpi: qꝛ non hꝫ for=
mam contrariā vincētem ſm Sco. vbi ſupra. Et iō in celo non eſt diſcor= Sco.
dia ſicut Empedocles dixit: ſed ſolū concordia. Similiter viri iuſti in ſe: cō
trarietatē nō habent: qꝛ lꝫ i eis ſit materia ꝛ forma. i. caro ꝛ ſpūs: tñ ipſam
carnē ſubijciūt ſpūi. ſm illud Apoſt. 1. Cor. 9. Ego caſtigo corpus meum Paul.
ꝛ in ſeruitutē redigo. Nec ēt cū alijs habēt diſcordiā: ſed omnimodā q̄ꝫtū
poſſunt tam in ſe: ꝙ cū alijs (diuina fauēte gratia) cōcordiā habere nitun Job.
tur. Job. 25. fecit cōcordiā in ſublimibus ſuis. Et Luc. 19. Pax in celo. i. Luc.
in hoīe celeſti ꝛ ſctō: ꝛ gloria in excelſis. ſ. in btīs. Item celū hꝫ in ſua ſub=
ſtātia imutabilitatē: qꝛ in celo nō eſt gñatio nec corruptio: nec in toto nec
in parte. Et hoc cōpetit ſpecialiter virginibus ꝛ illis viris ſctīs qui continē
ter viuunt: qui nec carne per luxuriā: nec ſpiritu per aliquā mortalē cul=
pam corrūpunt: nec eſt in eis gñatio carnalium filioꝝ. Et lꝫ celum in ſe: nō
ſit generabile nec corruptibile. in inferioribus tñ eſt gñationis ꝛ corruptio
nis principiū effectiuū ꝛ regulatiuū. Qd̄ quibuſdā viris ſctīs aliq̄liter ꝯpe=
tit: qꝛ licet ipſi per ſe gñationi filioꝝ carnaliū vel matrimonio nō intēdāt:

tamen circa hoc alios fideles monēt ⁊ ordināt. Sicut patet de Apl'o Pau lo. Qui lꝫ ipſe in ſe eſſet virgo: alijs tamē dicebat. 1. Cor. 7. Uxori vir de
Paul. bitum reddat: ſimiliter ⁊ vxor viro. Et iteꝝ. 1. Timo. 5. Uolo autē iunio res nubere ⁊ filios procreare ⁊c. Non. n. ſancti viri etiam continentes: ma trimonium dānant in alijs: ſed approbāt ⁊ cōmendant: licet munditiam virginitatis preponāt nuptijs ⁊ matrimonio. Jtē in celo nō eſt augumen tum vel diminutio. Et viri iuſti ad hoc ſūme ſtudent: vt non eueniat in eis
2 vel augumentū culpe: vel diminutio gratie. ¶ Scd'o per celi circularita tem repreſentanꝰ viri iuſti. Nam figura ſpherica eſt capaciſſima: q2 vndiqꝫ equaliter cōcaua: ⁊ iō valde competit celo: qd' eſt omniū corpoꝝ ꝯtentiuū. Unde di Heſter. 13. Tu. n. feciſti celū ⁊ terrā: ⁊ qcqd celi ambitu contine
Heſter. tur. Jta ſilr viri iuſti per humilitatē ſunt vndiqꝫ concaui: ⁊ oio diuine gra tie capaciſſimi. Jtē figura ſpherica eſt deitati cōformis: ⁊ ſimillima: que ⁊ principio ⁊ fine caret: ⁊ iō ꝯpetit celo: qd' eſt nobiliſſimuꝫ corpoꝝ: vt ſit ſui opificis perfectioni cōforme: ⁊ eius eternitatē glorie repreſentet: iuxta illd'
ꝑs ꝑs. Celi enarrāt gloriam dei. Jta ſimiliter viri iuſti ⁊ ſancti: ēt in hoc mun do: diuinā perfectionem imitari conantur ⁊ quantū poſſunt ei aſſimilari:
Paul. ⁊ conformari: ꝑꝑ qd' dr. 1. Cor. 15. Qualis celeſtis: tales ⁊ celeſtes. Jteꝫ figura ſpherica eſt habilis ⁊ aptiſſima ad motū: q2 non hꝫ angulum impe dientē ſe ⁊ detinētē. Et iō bene cōpetit celo: cuius motus ē circularis ⁊ cō tinuus ⁊ maxime neceſſarius: q2 eſt vt vita q̄dam exiſtētibus oibus: ſicut
Phs Phs dicit. 8. phyſi. Silr viri iuſti ad motū bone opationis: ⁊ ad exitū pre ſentis peregrinationis: ſtudēt quātū poſſunt eſſe habiles ⁊ expediti. Ui ſi
Petrus quātū poſſunt ſe abſtinēt ⁊ reſtringunt ab impedimētis. ſm illud. 1. Pe tri. 2. Obſecro vos tanq̄ aduenas ⁊ peregrinos abſtinere vos a carnalibꝰ deſyderijs: que militāt aduerſus aiaꝫ. ¶ Tertio celū nobis reꝑſentat vi
3 ros iuſtos quo ad ſitū. Celū. n. hꝫ altitudinē ſitus: q2 ſicut nobilitate: ita ⁊ localitate ꝓminet oibus corporibus. Eccle. 1. Altitudinē celi ⁊ latitudi
Eccle. nē terre: ⁊ ꝓfundū abyſſi: qs dimenſus eſt? Hāc altitudineꝫ hn̄t viri iuſti in ꝯuerſatione: ſm illud ad Phili. 3. Noſtra conuerſatio in celis eſt. Jtem
Paul. in ꝯtemplatione ſiue in oratione ſm illud Treno. 4. Leuemus corda no
Eſa. ſtra cū manibus in celū. Jtē in intentione: ſm illud Math. 6. Theſauri
Math. zate vobis theſauros in celo. ⁊ poſt pauca. Ubi ē theſaurus tuus ibi eſt ⁊
4 cor tuū. i. intentio. ¶ Quarto ꝑ celum intelliguntꝰ viri iuſti ⁊ ſcti: quo ad motum: q2 motus celi eſt nālis: vel ſm Sco. neutralis: circularis ⁊ inceſſa
Sco. bilis. Licet. n. motus celi ſit effectiue a motore ſeꝑato. i. ab itelligentia ſpi ritualí: que non inheret celo vt forma: ſed ſolum vt motor: ⁊ mouet ipſum
Aug. imperio voluntatis: ſm vnam opinionem: q2 ſicut dicit Augu. 3. de trini tate. Materia corporalis quātum ad motum localē: obedit angelis ad nu tum: vel ſecundum aliam viam mouet mediante potentia executiua vel motiua non organica ipm celum: que potentia executiua vel motiua non organica: diſtinguitur a voluntate: vt patet per Scotum in quarto ſent. ¶ Sed pro nunc dicamus q Angelus mouet celum ad nutum. Sicut etiam in nobis apparet: in quibus ſtatim ad imperium voluntatis

⁊ imaginationis:

q imaginationis: ſequit motus corporalis mēbroꝝ: dic tñ ꝙ talis motus
mēbroꝝ fit nō ſolū a voluntate imperāte ſed a virtute motiua obediēte.
Et adhuc in motu celi (vt dicūt aliq) ſupra imperiū volūtatis addit etiā
influxus virtutis illius. Motus tñ celi dr nālis q̄tuꝫ ad hoc ꝙ hꝫ nālē
aptitudinē vt tali motu. ſ. circulari: ⁊ nō alio moueat. Vñ ſic: ex ſe nō hꝫ
aliqđ impediens talē motū: ⁊ iō eſt figure circularis. Dicit ēt Phs. 12.
Metaphy. ꝙ primū mouēs mouet celū: ſicut cōcupitū ⁊ deſyderatum: qđ
quidē poſſet intelligi: nō ſicut cōcupitū ⁊ deſyderatū a celo: ſed ab intelli= Phs.
gētia mouēte celū: q̄ iō mouet celū vt aſſimiletur deo in cauſando. Et ſic
primo colligit: ꝙ in motu celi eſt obediētia mouētis intelligentie: cuius. ſ.
imperio celū obedit. Itē aliq̄ iſluētia v̄tutis motiue. Et tertio deſyderiū
aſſimilationis prime cāe. Et quarto ex parte celi aptitudo nāe ꝓprie. Si=
militer iſta ſunt: q̄bus viri iuſti ad bene opandū mouent inceſſanter. ſ. in=
fluentia celeſtis grē ⁊ charitatis: ⁊ obediētia reſpectu diuine voluntatis. q̄
. ſ. manifeſtat in obſeruātia p̄ceptoꝝ ⁊ adimpletione diuine legis: q̄bus di
uina volūtas nobis inoteſcit. Itē eſt in eis deſyderiū ⁊ amor eterne felici=
tatis: in qua cū ipſe deus apparuerit: ſiles ei erimus. vt dr. 1. Io. 3. Eſt ēt
in eis aptitudo ꝓprie volūtatis: ⁊ liberi arbitrij coactio (vt ita dicam) ad
diuinā voluntatē implendā ſm illud. ps. Ut facerē volūtatē tuam deus Joan.
meus ⁊c. Vñ in oröne dominica petere docemur: fiat volūtas tua ſicut in
celo ⁊ in terra. ſ. vt implet in hoie celeſti atq3 ſancto vel iuſto: ſic ēt implea ps.
tur in petōre terreno. Itē motus celi eſt circularis. Circularis. n. motus
eſt ab eodē in idē. Et hūc motū hñt viri iuſti: q2 ſpūm quē hñt a deo per
creationē: ſtudent in ipm reducere: per finalem inhēſionē ſm illud. Eccl
12. Reuertat puluis in terrā ſuā: vnde erat. ⁊ ſpūs redeat ad dñm qui de
dit illū. ⁊ Eccle. 24. Girū celi circuiui ⁊c. Itē mot⁹ celi ē inceſſabilis ⁊ in Eccle.
fatigabilis: pp hoc ꝙ ſb̃a mouēs ipm eſt infinite virtutis. Quelibet. n. vir
tus ſupioris ordinis lꝫ formaliter in ſe finita ſit ⁊ ēt reſpectu ſupioris ſui: Eccle.
pōt tñ dici extēſiue infinita reſpectu inferioꝝ ſuoꝝ: ſicut ēt virtus ſolis (lꝫ
formaliter ex ſe ſit finita) pōt dici īfinita p reſpectū oiuꝫ īferioꝝ gñabiliū
⁊ corruptibiliū: p quoꝝ ꝓductionē (ēt ſi infinita eēnt) nō minoraret: ⁊ ſi
militer virtus intellectus pōt dici infinita reſpectu formaꝝ ſenſibiliū. Ita
⁊ virtus ſb̃e ſpūalis: qua mouet celū: lꝫ formaliter in ſe ſit finita intēſiue.
pōt tñ dici extēſiue īfinita quo ad motū corporalē: vñ nō ſeqtur fatigatio.
Vel dic ꝙ nō ſeqtur fatigatio: q2 celū nō eſt mobile improportionatū potē
tie angeli: ⁊ ēt q2 nō mouēt mediāte corpore: ex quo ſeqtur fatigatio: ſꝫ ip
ſum celū eſt mobile ꝓportionatū virtuti illius. iō nō fatigat. Siſr viri iu=
ſti ⁊ ſcti: ſunt in motu bñ viuēdi ⁊ bene opandi: inceſſabiles ⁊ īfatigabiles.
ſm illud Apoſt. Gala. 6. Bonū faciētes nō deficiamus. Et ad Heb. 12. Paul.
Nō fatigemini animis vr̃is deficiētes. Et hoc hñt viri iuſti ⁊ ſcti ex virtu=
te dei ꝯfortātis ⁊ īpellētis: cuius virtus oīpotēs ⁊ indeficiēs eſt. Vñ ad
Phil. 4. Oīa poſſuꝫ ī eo q̄ me ꝯfortat. ¶ Quinto p celū repñtant viri iu
ſti ⁊ ſcti: quo ad numerū. Sūt. n. decē celi ſiue ſphere mobiles: ſm moder
nos Aſtrologos: vt ſupra dixi. Quarū prima īcipiēdo ab inferiori: ē orbis

Lune: Scda orbis Mercurij: Tertia orbis Ueneris: Quarta orbis So
lis: Quinta Martis. Sexta Iouis. Septima Saturni. Octaua celū ſtel
latuȝ. Nona celū chriſtallinū ſiue aqueuȝ. Decimū celuȝ ē primū mobile
Hic aūt denarius nūerus: ꝯpetit ſctis viris ⁊ iuſtis: p obſeruation ē decē
Ps preceptoꝝ decalogi: qb⁹ inceſſanter mouenē curſu ſuo in deū. ſm illud ps.
Uiā mandatoꝝ tuoꝝ cucurri. Sȝ ſicut ſup has ſpheras vel celos p̄dictos
ſm Theologos. eſt celū empireū: ſiue igneū. i. ſplendidiſſimū: qd ē oium
ꝯtentiuū: ita ſupra oia iſta pcepta eſt p̄ceptuȝ charitatis oia alia p̄cepta cō
tinēs ⁊ includēs. vt pȝ p Apoſtolū. Moꝝ aūt maior ē charitas. Iſti ſcti q
ſunt celi ad quos nos pctōres currere debemus: vt coꝝ beneficio diuinam
Oſeis miſericordiā ipetremus. qꝛ ipſe deus dicit Oſee. 2. Exaudiam celos ⁊ ipſi
exaudiēt terrā. qꝛ. ſ. deus exaudit ſctōs ⁊ viros iuſtos: ⁊ ipſi ſcti viri ⁊ iuſti
exaudiūt terrā. i. hoīes terrenos: itercedēdo p nobis ad dn̄m Jeſuȝ xp̄m.

¶ Utrum celum ⁊ elementa ſint ſpherica. Cap. 5.

1 Uerit Utruȝ celū ⁊ elementa quatuor ſint ſpherica. Et arguit
q primo q nō. ⁊ primo de celo. Qꝛ celuȝ ē orbicularis figure ḡ nō
ſpherice: ꝯñia tenet: qꝛ figura orbicularis ⁊ figura ſpherica ſūt
diuerſe figure. añs pȝ: qꝛ orbiculare dr̄ illud qd eſt ꝯcauuȝ corpore alteri⁹
2 ſpēi repletuȝ. mō ſic ē de celo: ⁊ p ꝯñs ppoſitū. ¶ Scdo ſic. qꝛ figura ipſi⁹
celi dȝ eē maxime capacitatis inter oēs figuras: mō figura ſpherica: nō eſt
hmōi. ergo. ꝯña eſt nota. maior pȝ. qꝛ celuȝ dȝ oia alia ꝯtinere: ergo eius fi
gura dȝ eſſe maxime capax: ſeu cōtentiua. ſȝ minor pȝ: qꝛ figura ſpherica ē
minima. vt pȝ p Phm: in. 2. celi. ergo nō eſt maxime capacitatis: ꝯña tȝ:
3 qꝛ maioritas figure facit ad maiorē capacitatem. ¶ Tertio ſic. qꝛ nō oēs
ptes celi mouenē nāliter circulariter. igit. ꝯña tenet. qꝛ figura ſpherica de
bet corpori moto nāliter circulariter. añs pȝ: qꝛ ſuppoſito q appropinqua
re ad cētruȝ mundi ſit deſcēdere: ⁊ elōgari ab eo ſit aſcēdere. tunc ex illo ſe
quit: q alique ptes aliqn aſcendunt ⁊ aliqn deſcēdunt. Nā planeta q mo
uet in auge ſui eccētrici ad oppoſituȝ augis: appropinquat ad centrū mū
4 di: ⁊ ecōtra elōgat ab eodē. ¶ Quarto ſic: qꝛ ſi celuȝ eſſet ſphericuȝ: tunc
oēs eius ptes deberent eſſe ſpherice: tenet ꝯña: qꝛ in Homogeneis (cuiuſ
modi eſt celuȝ) eadē figura debet toti ⁊ parti: ſed ꝯñs ē falſum: qꝛ poſſet
5 capi talis ps in celo: q̄ eēt quadrāgularis figure: vel triāgularis. ¶ Quin
to ſic: qꝛ alique ptes celi: ſicut ſunt orbes eccētrici: ſunt in aliqua pte ſpiſſio
res: ⁊ in alia ſtrictiores: igit nō ſunt ſpherici. Deinde arguit de terra q nō
1 ſit ſpherica. ¶ Et primo p expientiā: qꝛ videmus terrā eē mōtuoſaȝ i plu
2 ribus ſuis ptibus: ḡ nō eſt pfecte ſpherica. ¶ Scdo: ſi ſic: ſequeret q ocu
lus exiſtēs in ſupficie terre nō deberet videre medietatē celi: ꝯñs eſt ꝫ aſtro
logos: ⁊ pȝ ꝯña: qꝛ cuȝ terra ſit in medio mundi: tunc linea ꝯtingēs ipſam
terrā ⁊ imaginata ꝓtrahi directe vſqȝ ad cōcauum celi ſecaret de celo arcū
minorē q̄ ſit medietas celi: ⁊ ſȝ talē arcū videret p̄ſſe oculus exiſtēs in ſu
3 perficie: quare nō videret medietatem celi. ¶ Tertio ſic: qꝛ ſi ſic: ſequeret
q oculus exiſtens in ſuperficie terre videret plus q̄ medietatē celi: ꝯñs eſt
contra aſtrologos: vt prius. Et pȝ ꝯña: qꝛ ſi terra imaginaretur diuidi in
duas partes

duas ptes per cētrum: ⁊ vna pars eſſet amota: tunc oculus exiſtēs in cen-
tro videret recte ⁊ preciſe medietatē celi: ⁊ cum talis oculus eſt nunc in ſu- 4
perficie eleuatus altior eſt ꝗ̄ in centro: ergo plus debet videre ꝗ̄ ante ⁊ ꝑ
conſequens debet videre plus ꝗ̄ medietatē. ¶ Quarto ſic. qꝛ ſi ſic: ſeque-
retur ꝙ dum ſol eſt in ortu ⁊ in occaſu: deberet nobis apparere diuiſus ſe-
cundū figuram circularem. Conſequēs eſt falſum ⁊ contra experientiaꝫ:
ſed patet cōſequentia: quia dum ſol eſt in ortu tunc aliqua pars ſolis a no-
bis videretur ⁊ alia non: ſed occultatur: ⁊ ille partes diuiduntur quan-
tum ad videri ⁊ non videri per terram: ergo ſi ſit ſpherica tunc ſol deberet
apparere arcualis figure. Deinde arguitur de terra ⁊ aqua ſimul. quia ſi 5
eſſent ſpherice: ſequeretur ꝙ terra deberet eſſe omnino cooperta aquis:
conſequens eſt contra experientiam: ⁊ patet conſequentia. Suppoſito ꝙ
terra ⁊ aqua tendant ad iddē centrū: cum impoſſibile ſit eē duo corpora
ſpherica habentia iddem cētrum: quin vnum circundet totaliter aliud: ⁊
ſic habetur propoſitum ꝙ aqua non eſt ſpherica. Ultra arguitur de om-
nibus elementis ſimul. quia elementa non ſibi determinant certas figu- 6
ras: ergo ⁊ cetera. Antecedens patet per Ariſto. ſecundo celi. ⁊ ex alio: qꝛ Phs.
alias elementa non eſſent in potentia ad omnes formas: cuius oppoſi-
tum dicit Ariſto. Secundo ſic. quia non omnes partes elementorum ha-
bent figuram ſphericam (vt docet experientia) ergo nec elementa: conſe-
quentia tenet. qꝛ in Homogeneis eadem figura debet parti ⁊ toti. Ulti- 7
mo ſic ſpecialiter de igne ⁊ aere. quia ignis magis ſpiſſus eſt ſub via ſolis ⁊
magis ſtrictus ſub polis. aer vero econtra. ergo ſequitur ꝙ non ſunt ſphe-
rici: antecedens patet ex diſpoſitionibus conuenientibus illis elementis.
¶ In oppoſitū arguitur per auctorē Sphere: in textu. Et per Ariſt. in Pho
ſecundo celi: ⁊ per Ptholomeum in principio Almageſti: cap. tertio. quā- Ptbol.
tum eſt de celo: ⁊ in quarto: quātum eſt de elementis. ¶ Ad iſtam qōneꝫ
Reſpondet Petrus de Aliaco Cardinalis. Et ſunt videndi tres articuli. Petrus
In primo videbitur de figura celi. In ſecundo de figura elementorꝫ. Et de aliaco
in tertio erunt dubia. Quantum ad primum ſciendum eſt ꝙ proprie lo-
quendo: orbiculare ⁊ ſphericum differunt: quia orbiculare debet eſſe
contentum duabus ſuperficiebus: ſcilicet concaua ⁊ conuexa: ſicut eſt ce-
lum. Sphericum vero debet eſſe contentum vnica ſuperficie: ſcilicet con-
uexa: quandoqꝫ tamen ponitur vnum pro alio: ſicut eſt in propoſito. Se-
cundo notandum eſt ꝙ celum eſſe ſphericum poteſt intelligi tribus mo-
dis. Primo quantum ad ſuperficiem conuexam ſupremi celi. Secundo
quantum ad ſuperficiem concauā vltimi celi. Tertio modo ꝗ̄tum ad ſup-
ficies tā cōuexas ꝗ̄ cōcauas ſpherarꝫ intermediarꝫ. Iſtis poſitis ponūtur
concluſiones. ¶ Prima eſt: ꝙ rationes Auctoris Sphere in textu non 1
cogunt: aut demōſtrāt celū eſſe ſphericū quantū ad ſupficiē cōuexā ſupre-
mi celi: ſi ponamus celū qeiceēs. Pꝫ qꝛ rō pncipalis Auctoris ſphere in tex- 2
tu ꝯſiſtit in hoc: ꝙ oporteret corpus eē ſine loco ⁊ locū ſine corpore: vtrūqꝫ
repugnat principijs phie. ⁊ ꝓbat ꝯñiaꝫ: qꝛ ſi celū eſſet alterius figure ꝗ̄
ſphærice: vt figure angularis: tunc cū moueret angulus: remaneret locus

vbi prius erat ſine corpore. Modo vbi celuȝ geſceret: illa nõ haberet locũ.
2 ¶ Secũda ↄcluſio eſt ꝙ ſi ponamus quodlibet celũ moueri ⁊ nullũ geſcẽs: ad huc rõ Auctoris nõ ꝓbat celũ quãtuȝ ad ſupficiẽ ſupremi celi cõuexaȝ: eſſe ſpherice figure. Pȝ ↄcluſio: qꝛ ſi celũ poneretᷓ oualis figure: adhuc poſſet ſaluari eius motus ſine hoc ꝙ remaneret locus ſine corpore aut corpus ſine loco: ponẽdo ꝙ moueretᷓ ſup axẽ q̃ eſt linea lõgiſſima in illo corpore ⁊ ꝙ coni eſſent poli illius figure: ⁊ ita eſſet ſi celũ poneretᷓ eſſe figure ↄpoſite ex duabus pyramidib⁹ rotundis.
3 ¶ Tertia ↄcluſio eſt ꝙ rõ Auctoris bene ꝓbat ⁊ demõſtrat celum nõ eſſe figure pluriũ anguloꝝ: vt triũ anguloꝝ vel quatuor: ⁊ hoc quãtũ ad ſupficiẽ cõuexam primi celi. ↄcluſio pȝ. qꝛ ſi eſſet triãgularis figure: tunc oporteret ꝙ vnus angulus ad minus moueretᷓ ⁊ tunc rõ habebit locũ.
4 ¶ Quarta cõcluſio eſt ꝙ rõ Auctoris ſpherẽ nõ demõſtrat celũ eſſe ſphericũ quãtuȝ ad ſupficiẽ cõcauã vltimi celi. ſ. ignee. Pȝ ↄcluſio: qꝛ dato ꝙ poneretᷓ eẽ angularis figure: cuȝ moueretᷓ aliquis conus tunc ignis qui ẽ fluxibilis ſubſequeretᷓ: ⁊ ſic nõ remaneret locus ſine corpore.
5 ¶ Quinta ↄcluſio eſt ꝙ rõ Auctoris bene demõſtrat celũ eſſe ſphericũ: quãtũ ad ſupficies tã cõcauas q̃ cõuexas: ſpheraꝝ intermediarũ. Pȝ cõcluſio: ſuppoſito ꝙ celuȝ nõ ſit frãgibile: fluxibile: augmẽtabile: nec diminuibile. Suppoſito ẽt ꝙ nõ poſſit eẽ penetratio dimẽſionum: nec vacuum. Tunc illis ſuppoſitis arguitᷓ ſic. Sphere intermedie mouentᷓ ſup alijs polis q̃ primuȝ mobile: mouentᷓ ẽt diuerſis motibus inter ſe. ſi ergo eſſent alterius figure q̃ ſpherice vt oualis: tunc oporteret celuȝ frãgi: augmẽtari: vel diminui: aut fieri vacuuȝ: vel penetratio dimẽſionuȝ.
6 ¶ Sexta ⁊ vltima ↄcluſio reſpõſalis ꝑ iſto articulo eſt: ꝙ veriſimilius ⁊ rõnabili⁹ eſt ponere celuȝ eſſe ſpherice figure: quãtum ad oẽs ſuas ſupficies: q̃ alteri⁹ figure. Tũ qꝛ priori corpori. ſ. celo debetᷓ prior figura inter alias figuras: que ẽ ſpherica: vt pȝ in geometria: ergo ⁊c. Tũ ſcõo qꝛ corpori ſimpliciori debetᷓ figura ſimpliciſſima rõabiliter: ſed celũ eſt corpus ſimpliciſſimum: vt pȝ Pᵒ celi: ⁊ figura ſpherica ẽ ſimpliciſſima: qđ pȝ: qꝛ ſimplicitas figure attenditᷓ penes cõtineri a paucioꝛib⁹ lineis: ſed figura ſpherica vnica linea ↄtinetᷓ: ergo ẽ ſimpliciſſima. Tum tertio qꝛ celo debetᷓ figura capaciſſima (cum habeat cõtinere oĩa) ſed figura ſpherica eſt capaciſſima inter oẽs figuras yſoperimetrales: vt dicit Archimenides in ſuo Tract. de yſoperimetralibus. Tum quarto: qꝛ cuȝ celuȝ regat ꝑ motũ oĩa. Primo celi. ſibi debetᷓ figura aptiſſima ad motuȝ: ſed figura ſpherica aptiſſima eſt ad motũ: ergo debetᷓ ipſi celo.

Archimenides

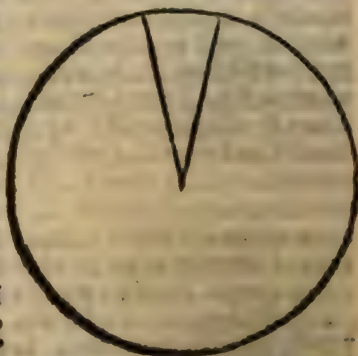
Yſoperimetrales.

¶ Ubi notandũ ꝙ figure yſoperimetrales dicuntur figure diuerſaꝝ ſpecieꝝ ex equalibus lineis cõſtãtẽ: verbi grã: ſi eſſet vnus triãgulus: ⁊ extẽderentᷓ tres eius linee in rectuȝ faciẽdo vnã lineã: ⁊ eẽt vnus circulus ⁊ extenderetᷓ linea ↄtinẽs ipſum: tunc ſi iſte linee ſint equales: circulus ⁊ triãgulus erunt figure yſoperimetrales. Et hec de primo articulo.
2 ¶ Quantuȝ ad ſcõm articuluȝ: vidẽdũ eſt de figuris elemẽtoꝝ. Pro quo erunt tria puncta. In primo videbitᷓ de figura terre. In ſecundo de figura aque. In tertio de figura ignis ⁊ aeris. Pro primo pũcto eſt aduertẽduȝ ꝙ ſphericuȝ loquẽdo ꝓprie dicitᷓ qđ in eius ſupficie exteriori

eſt ſine

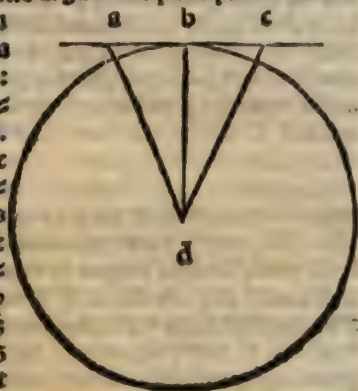
eſt ſine quacunq; aſperitate: ⁊ a cuius puncto medio oẽs linee recte ad il
lã ſupficiẽ ducte: ſunt ſibi inuicẽ equales. Sed rotundũ dr̃ illud qđ ten
dit ad ſphericitatẽ: lʒ nõ ſit pfecte ſphericũ: vt pomũ dr̃ rotũduʒ nõ ſphe-
ricũ: qñq; tñ vnũ ſumit̃ ꝓ altero: ⁊ large: ⁊ ita capiunt̃ i ꝓpoſito. ¶ Iſto
notato ſit prima ꝯcluſio. Qđ terra rotũda eſt ab oriẽte in occidẽtẽ. Pʒ cõ 1
cluſio: q2 niſi ſic: ſeq̄ret̃ ꝙ oẽs ſtelle ſiue planete: ut ſol ⁊ luna: ⁊ ſic de alijs:
deberẽt eque cito oriri occidẽtalibus ſicut orientalibus. ꝯñs ẽ falſuʒ: ⁊ pʒ
ꝯſequẽtia: q2 ſi terra eſſet plana tunc eundẽ horizõtẽ haberẽt oriẽtales ⁊
occidentales: ergo eque cito ſicut ſol aſcẽderet ſupra horizõtẽ aliquoꝝ: ita ẽt
ſupra horizõteʒ alioꝝ: ⁊ p ꝯſequẽs eque cito oriret̃. Sed ꝓbat̃ falſitas cõ
ſequentis. q2 eclypſis ſolis aut lune: q̄ oriẽtalibus apparet in prima hora
noctis: apparet occidentalibus in ſcđa hora vel tertia: ⁊ tñ fit ſimul ⁊ ſe-
mel: ⁊ cũ nõ ſimul appareat oĩbus illis: hoc eſt ex eo ꝙ occidẽtales habẽt
noctẽ tardiorẽ q̃ʒ habeãt orientales. ¶ Scđa ꝯcluſio. Terra rotunda eſt 2
a meridie ad ſeptentrionẽ. Pʒ ꝯcluſio: q2 ambulãtes a ſeptẽtrione verſus
meridiẽ: aliã altitudinẽ poli ſup horizõtẽ repiunt quã prius hẽbãt: ⁊ nõ
eſſet: niſi terra eſſet rotunda. Scđo pʒ ꝯcluſio: q2 ambulãtibꝰ verſus me-
ridiẽ: incipiunt apparere alique ſtelle verſus polũ antarcticũ: q̄ nunq̃ eis
apparuerunt. Deſinunt ẽt alique apparere v̇ſus polũ arcticuʒ q̄ ſp prius
apparebant: ⁊ hoc eſt pp rotunditatem terre. ¶ Tertia ꝯcluſio. Terra ẽ 3
vbiq; rotunda. Pʒ q2 q2a grauia vbicũq; deſcẽdũt (dũ tñ nõ deſcẽdãt ſu 1
pra terrã mõtuoſam vel vallicoſaʒ.) deſcendunt p equales angulos: ⁊ hoc
nõ eſſet niſi terra eſſet ſpherica (large capiẽdo) ⁊ rotunda. ¶ Scđo pʒ cõ 2
cluſio q2 oẽs ptes terre tendunt ad idẽ centruʒ: imo oẽs q̃tum ad ſupfi-
ciem exterioreʒ equaliter diſtarent a centro niſi pp ſiccitateʒ: una detine-
ret aliã. Unde imaginãdum eſt ꝙ ſi terra eſſet fluxibilis: ſicut aqua: tũc ip
ſa vndiq; diſtaret equaliter a ſuo cẽtro: quantũ ad ſuperficiẽ exteriorem. 3
¶ Tertio pʒ cõcluſio: ꝙ ſi terra non eſſet rotunda imo plana. ſeq̄retur ꝙ
montes deberẽt videri a maiori diſtãtia q̃ʒ videantur. Cõſequẽs nõ ẽ di-
cendũ. ⁊ ꝯña pʒ. q2 non videtur: qđ impediat viſionẽ eorũ niſi rotunditas
terre. Uñ nõ põt dici ꝙ diſtãtia nimia impediat: q2 expiẽtia ẽ de duobus
hoĩbus: quoꝝ vnus eſt ad pedẽ alicuius turris: ⁊ alter ad cacumẽ: ille qui
eſt in cacumine turris videt aliquẽ montẽ ab aliqua diſtãtia: ⁊ alter qui ẽ
ad pedẽ turris non: ⁊ tñ ille qui eſt in cacumine turris plus diſtat a mõte
q̃ʒ ille q ẽ in pede turris: vt poſt ꝓbabitur. ¶ Quarto pʒ ꝯcluſio. q2 ecly- 4
pſis lune nobis apparet ſm figurã arcualẽ (vt docet expiẽtia) mõ hoc nõ
eẽt ſi terra nõ eſſet rotũda: qđ pʒ: q2 radii ſolares ꝯtingẽtes ipſam terrã di
uidũt in luna ptẽ eclypſatã a pte nõ eclypſata ergo ſignũ ẽ ꝙ tales contin
gunt terrã ſecundũ portionẽ circuli: cũ faciãt apparere figurã arcualẽ i lu
na: ⁊ per ꝯñs cõcluſio vera. Ex illa cõcluſione ſequũtur aliqua correlaria.
¶ Primũ ẽ ꝙ oẽs recte linee ꝓcedẽtes a ſupficie terre v̇ſus cẽtrũ: ꝯtinue Pm cor.
vadunt appropinquãdo ad inuicẽ: vt notũ eſt. ¶ Scđo ſequitur: ꝙ ſi eẽt 2m.
aliqs puteus factus ſm ꝑpẽdiculũ: oporteret ꝙ talis eẽt ſtrictior i fundo:
q̃ʒ ſupius. Pʒ q2 oẽs linee ipm circũdãtes ſi ſint ſcđm ꝑpẽdiculũ ꝯtinue

vadunt appropinquādo adinuicē: p correlarium p̄cedēs ⁊ p ꝯñs correla-
3 rium ꝟex. ¶ Tertio ſeqꝭ: φ ſi ſint due turres ꝭm ꝑpēdiculū facte: tūc ma-
gis diſtāt in cacumine q̄ȝ in pedibus ex p̄cedēte. Et vltra ex hoc iſerūt aliq̄
ꝓbabiliter φ ſi qs velit artificialiter cōponere turrim: oȝ facere eā magis
largā ſupius q̄ȝ inferius. pȝ correlariū: q2 in oī artificio bono: ptes ſupio-
res debēt habere inferiores directe inter ſe ⁊ cētruȝ: ḡ opȝ φ ꝭm ppendi-
culū fiāt: ⁊ p ꝯñs opȝ φ illud artificiū .i. turris ſit magis latū ſupius: q̄ȝ in
4 ferius. ¶ Quarto ſeqꝭ φ nō eſt poſſe eſſe aliquā rectā lineā eque diſtantē
ꝭm qōlibet ſui a cētro mundi: imo q̄libet talis eſt curua ⁊ admodū portio
nis circuli. pȝ hoc qa ſi eēt aliqua talis
recta linea: maxime eſſet illa que deſcri
bereꝭ ꝯtingēdo ſupficiē terre: ſȝ talis
ꝓpinquior eſt cētro in puncto medio q̄ȝ
5 in ptib⁹ extremalib⁹. ¶ Et ſeqꝭ vltra
φ nō eſt poſſe: φ aliqs ambulet ꝭm re-
ctam lineā: qn aſcendat vel deſcēdat:
pȝ q2 nō eſt poſſibile: qn talis ſp ap-
propinquet ad centrū vel elongeꝭ ab
6 eo. ¶ Ultra ſeqꝭ φ ambulās ꝭȝ rectā
lineā aſcēdit ꝓ vna pte ⁊ ꝓ alia deſcē
dit. pȝ de illo q ambularet ꝭm rectā li
neā ꝯtingentē terrā. ¶ Ultra ſeqꝭ φ
7 ambulās ſup ſupficiē terre: caput ei⁹

velocius moueꝭ q̄ȝ pedes. pȝ q2 tā pedes q̄ȝ caput deſcribūt quādā portio
nē circuli circa cētruȝ. Et certū ē φ caput maiorē portionē deſcribit: vt no
tuȝ ē. ḡ correlariū ꝟex. ¶ Ultra ſeqꝭ φ ſi qs hēat terrā: iuxta terrā vicini
8 ſui: ⁊ fodiat terrā ſuā: ſeruata eadē q̄titate: tūc facit iniuſtitiā ſuo vicino: ⁊
ſic pȝ de figura terre. ¶ Quātū ad ſcdm pūctū: videdū ē de figura aque:
pro quo nota primo φ de figura aque videndū eſt quo ad eius duas ſupfi
cies .ſ. ꝯcauā ⁊ ꝯuexā. Uñ q̄tum ad ꝯuexā ipa aqua ꝯtineꝭ a ꝯcauo aeris
ſed q̄tū ad ꝯcauā ipſa ꝯtinet terrā ꝓ maiori pte. Scdo ſupponiꝭ φ terra
nō eſt oīo aquis circūdata: imo ē diſcoopta ꝓ una pte ſui pp ſalutē aīan-
tiū: vt dicit Auctor ſphere. Tertio ſupponiꝭ φ hic itelligēdū eſt de totali
1 maſſa aque: ⁊ nō ſolū de aqua ptiali. ¶ Iſtis ſuppoſitis ponunꝭ ꝯclones.
prima eſt. Aqua quantū ad ſupficiē eius ꝯcauā: eſt figure ſphericę: ſeu tē
dētis ad ſphericitatē: ⁊ nō figure pfecte ſphericę. Pȝ ꝯcluſio: q2 terra quā
tuȝ ad eius ſupficiē ꝯuexā: ⁊ aqua q̄tū ad ſupficiē ꝯcauā ſunt oīo cōſimi-
lis figure: ſȝ terra ē rotūde figure: ḡ ⁊c. ꝯña ē nota: maior pȝ q2 ſupficies
ꝯcaua aque: ⁊ ſupficies ꝯuexa terre: ſe habēt tanq̄ȝ ꝯtinēs ⁊ ꝯtentū: ḡ opȝ
φ ſint ꝯſimilis figure. ꝯña pȝ: q2 alias oporteret φ iter eas eēt vacuuȝ: vel
φ vna penetraret aliā: qđ ē impoſſe. vt pȝ in .4. phyſi. minor patuit in pri
mo pūcto. ¶ Scda ꝯcluſio ē ⁊ reſpōſalis: φ aqua q̄tū ad ſupficiē ꝯuexaȝ
2 eſt rotūde figure. ¶ Primo pȝ q2 aer q̄tū ad ſupficiē ꝯcauā: eſt rotūde fi
gure: ḡ aqua q̄tū ad ꝯuexā eius. Cōſequētia tȝ illo mō ſicut probabaꝭ in
añte

aſite ꝯcluſionis ꝑcedētis.aſis pz.q2 partes aeris equaliter recedūt a cētro mundi:ſiue diſtāt:ergo ꝯſtituūt circa cētrū figurā rotundā q̄tū ad ꝯcauū aeris. ¶ Scḋo pz ꝯcluſio.q2 exiſtēs in altitudine mali alicuius nauis vi= 2
det aliq̄ ſigna in littore maris:q̄ nō videret ſi eēt in pede mali:ſed hoc nō ē
pp minorē diſtātiā:q2 talis plus diſtat dū eſt in altitudine mali q̄ ſi eēt in
pede:⁊ hoc eſt pp tumorē aque:⁊ iſtā rōnez facit Auctor ſphere. ¶ Ter= 3
tio pz ꝯcluſio illo mō quo ꝓbat̄ rotūditas terre:q2 nauigātibus in mari a
ſeptētrione ꝟſus meridiē:incipiūt alique ſtelle apparere ꝟſus polū antar
cticū:que nunq̄ eis prius apparuerunt. Deſinunt ēt alique apparere eis
ꝟſus iſtū polū q̄ ꝓus apparebāt:⁊ hoc ē ſignū ꝙ aqua ē rotūda. ¶ Quar 4
to pz ꝯcluſio ⁊ fortius:⁊ eſt rō quaſi demōſtratiua:⁊ ſupponit̄ ꝙ aq̄ non
impedita ſemꝑ fluit ad decliuiorē locum:pz per experientiā. Pz ēt ex par
te grauitatis ipſius aque: quo ſuppoſito arguit̄ ſic.q2 ſi aqua nō eſſet ro=
tunda:ſeq̄ret̄ ꝙ ipſa nō impedita non flueret ad decliuiorē locū. ꝯñs ē cōtra ſuppoſitionē factā imediate:⁊ pz ꝯña: q2 ponat̄ ꝑ aduerſariū ꝙ aqua ſit pla= na:⁊ ſit eius planities.a.b.c. ſit cētrū. d. ⁊ a cētro terre ꝓtrahant̄ tres linee ad tria pūcta.a.b.c.tunc certū eſt q̄ il= laꝝ triū lineaꝝ.b.d.ē breuior: q2 alias eſſet aliq̄ linea recta equediſtās ſcḋm ſe ⁊ q̄dlibet ſui a cētro mūdi: qḋ repro= batū eſt . in ꝓmo pūcto:⁊ ſic ſeq̄tur ꝙ pūctus.b.ꝓpinquior ē cētro mūdi: q̄ ſint puncta.a.c. ¶ Queritur ḡ vtruz partes alique circa.a. ⁊ circa .c. fluant

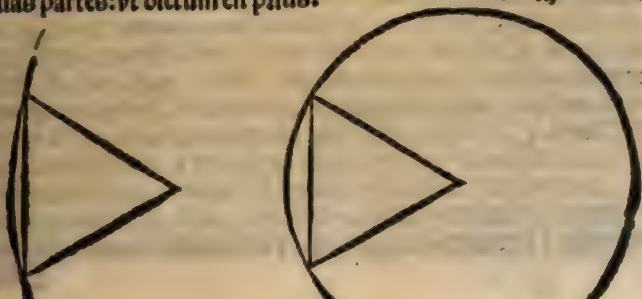

ad punctū.b.vel nō.ſi nō.ſequit̄ ꝙ aqua nō impedita nō fluit ad locuz de
cliuiorem.q2.b.eſt locus decliuior: ⁊ habet̄ ꝯſequens illatum. Si fluat ad
punctum.b.ſequit̄ tunc ꝙ tales partes reducunt aquā ad ſupficiē rotun
daz:⁊ nō remanēt in ſupficie plana.⁊ habet̄ ꝓpoſitū. Ex iſta ꝯcluſione in
ferunt̄ aliqua correlaria. ¶ Primū ē ꝙ ſi eēt aliqua ſupficies plana cuius 1
mediū eſſet centrū mundi:⁊ ſup eā effunderet̄ aqua: tunc talis aqua tēde
ret ad figurā dimidie ſphere:cuius cētrū eſt centrū mūdi. ¶ Scḋo ſeq̄t̄: 2
ꝙ ſi ſit aliqḋ ſtagnū planū:tunc neceſſe ē ꝙ in medio ſit ꝓfundior q̄ i extre
mitatib⁹. ¶ Tertio ſeq̄t̄:ꝙ idē vas plus ꝯtinet ḋ liquore i loco baſſo:q̄ al 3
to. Pz correl^m:q2 vas i loco baſſo ꝯtinet liquorē ſcḋz arcū q ē portio minoris
circuli q̄ in loco alto.ḡ ſeq̄t̄ ꝙ ꝯtinet in baſſo ſcḋm maiorē giboſitatē q̄ i lo
co alto. Uñ ad maiorē dclarationē iſti⁹ ſuppōit̄: ꝙ eq̄lis corda de duob⁹
circulis vno maiori ⁊ alio minori:arcū curuiorē reſecat de circulo minori
q̄ ḋ maiori.vt i figura: infra. Scḋo ſuppōit̄:ꝙ ſi repleat̄ aliqḋ vas meli⁹ q̄
poſſet ipleri ḋ aliq̄ liquore:tūc replet̄ ſcḋz q̄ndā arcū:q ē portio circuli imagi
nati ḋſcribi circa cētrū mūdi ꝯtingēdo latera vaſis:ꝟbi gr̄a i figura:infra.
Ex iſtis ſuppōib⁹ ſeq̄t̄ ꝙ q̄to vas ē baſſi⁹ tāto arc⁹ ſcḋz quē ꝯtinet ē curuior

Pꝫ qꝛ tāto circulus cuius ē portio ē minoꝛ ſecūdū primā ſuppoſitionē. er
3 go arcus ē curuioꝛ: ⁊ hec de ſecūdo. ¶ Quātū ad tertiū punctū: ſit hec pri
1 ma ꝯcluſio. Qḋ aer q̄tū ad eius ſuperficiē cōcauā ē rotūde figure. Pꝫ ex
dictis. qꝛ cōtinet ſuperficiē cōuexā aque ergo ē eiuſdē figure cū ea: q̄ iā ꝓ-
2 bata ē rotūda. ¶ Scḋa cōcluſio: ꝙ ignis quantū ad ſuperficiē conuexam
eius: eſt ſphérice figure: Pꝫ qꝛ cōtinetur a cōcauo orbis Lune. ergo ē eiuſ
dē figure: cū ꝯcauo orbis Lune: cū ſe habeāt tanq̄ ꝯtinēs ⁊ cōtētū: modo
cōcauū lune ē figure ſphérice. ꝗ. Sed de cōcauo ignis ⁊ ꝯuexo aeris: ſunt
duo modi dicēdi. Primus ponit ꝙ talia nō ſunt multū ſpherica: ſino oua
lis figure. ⁊ illud ꝓbaſ. qꝛ ignis ſub via ſolis ſpiſſioꝛ ē q̄ ſub polis: ⁊ econ
tra eſt de aere. ⁊ illud cōiter dr̄ in primo metheo. Sꝫ alij dicūt illud con
cauū ⁊ illud cōuexū: eſſe ſpherica: ⁊ hoc ꝓbāt ſic. qꝛ lꝫ plus genereſ ḋ igne
ſub via ſolis: q̄ ſub polis: pp calorē ſolis: ⁊ ēt plus genereſ de aere ſub po
lis q̄ alibi: pp nō tantū calorē: aer tñ cōtinue fluit de pte ſub polis ad viaꝫ
ſolis: ⁊ ēt ꝯtinue ignis ecōtra: ⁊ iō ꝯtinue remanent ſpherica: ⁊ ita imagi
nandū eſt de igne ⁊ aere quātū ad illas ſupficies ꝙ ſunt rotunda: ⁊ hec de
3 tertio puncto. ⁊ ꝑ ꝯñs de articulo ſcḋo. ¶ Quantū ad tertiū articulū. pᵒ.
dubitaſ. Utrū terra ſit in medio firmamēti: pro cuius rñſione aduertēdū
eſt ꝙ grauium corpoꝝ duplicia ſunt centra: quia quedam ſunt grauitatis
⁊ alia magnitudinis: Unde cētruꝫ magnitudinis alicuius corporis: ē ille
pūctus a quo oēs linee recte ad ſupficiē eius ducte: ſi fuerit ſphericū: ſunt
eq̄les. Sꝫ centrū grauitatis alicuius corporis ē ille pūctus exñs in medio
linee diuidētis illud corpus: in duas ptes eque graues. Ex illa diffinitio-
ne ſequunſ aliq̄ correlaria. ¶ Primū ꝙ aliqñ in eodē corpore nō ē idē cē
truꝫ magnitudinis ⁊ grauitatis: pꝫ vbi corpus ē difformiter graue in pti
bus ſuis. ¶ Scḋo ſeqtur ꝙ in aliquo corpe eſt idē cētrū magnitudinis ⁊
3 grauitatis. pꝫ de corpore vniformiter graui. ¶ Tertio ſeqꝫ ꝙ aliqḋ corpꝰ
graue hꝫ centrū ſue magnitudinis extra ſe. pꝫ de corpore qḋ ē: minoꝛ por-
tio circuli. pꝫ ēt de ſpeculo cōcauo: qꝛ cētrū magnitudinis eius eſt illḋ pū
ctuꝫ vbi ꝯcurrūt radij ſolares refleri ⁊ ibi inflāmanſ. Scḋo notandū ē ꝙ
q̄tuoꝛ modis pōt intelligi terrā eē in medio mūdi. Primo quātū ad cētrū
1 ſue magnitudinis. ſ. ꝙ cētrū magnitudinis eius ſit in medio mūdi. Scḋo
mō quātū ad centrū grauitatis. Tertio mō ꝙ ipſa ſit ps aggregati cuius
aggregati centrū ſit in medio mūdi. Quarto mō qꝛ ipa circūdeſ firmamē
1 to. ¶ Iſtis notatis ſit pͥma ꝯcluſio. Qḋ i terra nō ē idē cētrū magnitudi
2 nis ⁊ cētrū grauitatis. pꝫ qꝛ terra ē difformiter grauis. ergo ⁊c. ¶ Scḋa
ꝯcluſio. Centrū grauitatis terre nō eſt in medio firmamēti. pꝫ. qꝛ ſi terra
imagineſ diuidi in duas ptes eque graues: tūc illa ps q̄ eſt aqs cooperta
vna cū aqua circūdante: pellit aliā partē quouſqꝫ centrū ſit centrū mundi.
3 ¶ Tertia ꝯcluſio eſt ꝙ nō eſt idē centrū magnitudinis terre ⁊ firmamen
ti. pꝫ qꝛ tūc terra eſſet oīo aqs coopta. Ex quo pꝫ ꝙ in ipſa terra: opꝫ ima
ginari tria centra realiter diſtincta. Primū eſt cētrū magnitudinis ipſius
terre. Scḋm eſt centrū grauitatis eiuſdē. Tertiū eſt mediū firmamenti.
Ex quo ſeqtur correlarie: ꝙ terra nō eſt in medio firmamēti nec primo mo

do: nec

do:nec ſecūdo:pꝫ qꝛ nec quo ad centrū grauitatis:nec quo ad centrū ma=
gnitudinis. ℭ Quarta ꝯcluſio eſt:ꝙ centrū grauitatis aggregati ex aqua 4
⁊ terra ē in medio firmamēti.pꝫ qꝛ tale aggregatum ē corpus graue ⁊ nō
impeditū:ℊ mouet quouſqꝫ centrū grauitatis eius ſit cētrū mūdi . qꝛ illō
eſt de nā grauis. Seqꝛ correlarie:ꝙ totale aggregatū ex terra ⁊ aqua ē in
medio firmamēti:qꝛ centrū grauitatis ſue ē in medio. ℭ Scdo ſeqꝛ ꝙ ter
ra pōt dici in medio firmamēti tertio modo.pꝫ qꝛ eſt ps vnius aggregati
qđ eſt in medio mūdi: ℊ eſt in medio firmamēti:tertio modo. ⁊ ita īferret
etiā de aqua. ℭ Ultima ꝯcluſio. Terra ē in medio mūdi quarto modo:⁊ 5
etiā aqua.qꝛ circūdant firmamēto. Scdm dubiū eēt. Utrū terra ſe hēat 2
tanqꝫ pūctus reſpectu firmamēti. Tertiū dubiū eſſet. Utrū terra ſit nāli= 3
ter collocata in medio firmamēti. Quartū dubiū eſſet. Utrū oculus vbi= 4
cūqꝫ exiſtat ſupra terrā videat medietatē celi . Quoꝝ dubioꝝ ſolutiones:
vide in qōnibus Petri de aliaco ſup ſpherā.q.4 .quas ꝑꝑ plixitatē dimit
to. ℭ Ad rōes ad oppoſitū.ad primā:dr ꝙ ꝯña nō valet qꝛ ſphericū capit
hic large:ꝓut ſe extēdit ad orbiculare. Ad ſcdam negat minor: ⁊ ad ꝓba
tionē dr ꝙ veꝝ eſt ꝙ eſt minima quo ad ꝯtineri:ſꝫ eſt maxima quantuꝫ ad
cōtinere. Ad tertiā negat añs:ad ꝓbationē dr:ꝙ verū eſt.ſed ex hoc nō ſe
quitur ꝙ aſcēdat ⁊ deſcendat:qꝛ appropinquare ad centrū mundi nō dr
deſcēdere:niſi ī ſphera gñabiliū ⁊ corruptibiliū. Ad quartā ꝯcedit ꝙ oēs
partes celi q̄ ſunt ſimul cōtinuate:⁊ ab alijs ꝑtibus diſcōtinuate ſūt ſphe=
rice figure. Ad qntā ꝯcedit:cū hoc tñ ſtat ꝙ ille ſunt ſpherice. qꝛ quacūqꝫ
ſupficie data infra eā pōt aſſignari pūctus:a quo oēs linee recte ducte ad
eā:ſunt eq̄les. Ad ſextā veꝝ eſt.nec dictū eſt ꝙ ſit pfecte ſpherica : ſꝫ nō eſt
notabilis variatio. Ad ſeptimā dr ꝙ veꝝ eſt:nec ē cōtra Auctorē ſphere.
qꝛ Auctor intēdit ꝙ videret modicū minꝰ. Ad octauā dī ꝙ ꝯña nō valet.
Uñ rō ſolū ꝓbat ꝙ oculus exñs in ſupficie terre ⁊c.ſꝫ oculus ꝑt tm̄ eleua
ri ꝙ videret pluſqꝫ medietatē celi. Ad aliā codē mō dr. Ad nonā ꝯceditur
ſm aliquos: ſꝫ ꝑꝑ nimiā diſtātiam nos nō hn̄ iudicamus de illo actu. Ad
alias de terra:⁊ aqua:ſimul dr ad primā ꝙ ꝯña nō valet: qꝛ hn̄ dictū eſt ꝙ
centrū terre nō ē in medio mūdi. Ad aliā negat añs:ad ꝓbōnē ꝑ phm ī li.
de celo.dī:ꝙ phs voluit ꝙ elemēta q̄tū ē ex ꝑte formaꝝ ſuaꝝ ſbaliū:nō de
termināt ſibi certas figuras:ſꝫ ex ꝑte ſuoꝝ locoꝝ nāliū ſibi determināt.
Ad aliā negat añs:⁊ cā eſt:qꝛ lꝫ plus ibidē generet de igne : ꝯtinue tamē
fluit ad alias partes:vt dictum eſt prius.

¶ De celo decimo ſiue de primo mobili: realis declaratio. Cap. 6.

C Elū decimū eſt p^m olūꝫ corpoꝝ mobile. motu. ſ. diurno ab oriēte verſus occidentē: iteꝝ redeūdo in orientē in. 24. horis: ſine faſtigatione ⁊ pena regulariter. i. nō velocius vno tpe q̄ꝫ in alio. Et illo motu ſecū rapit oēs ſpheras inferiores: fitqꝫ talis motus ſuper polos mundi. Nulleqꝫ in eo ſunt ſtelle: attamen in ipſo ſicut ⁊ in nono: characteres ⁊ lineationes: nō niſi a viſu acutiſſimo: certis locis ⁊ tpibus ꝑceptibiles: eſſe ſupſtitioſi quidā cōtendunt. Quibus nōnulli noīe ſapientes: ⁊ mentecapti: imagines quaſdā ſub certis ꝯſtellationibus ſignant: quas ēt effectus mirabiles ſequi affirmāt: quos diabolica machinatione nōnunq̄ꝫ ſequuta exꝑientia docuit: quoꝝ fraudē dū nō aduertunt: ſed ipſos ⁊ alios miſere fallūt (q2 falluntur). Et tandē ad caliginoſi ignis incendiū ⁊ pniciē eternā ducūt. Ex p̄dictis characteribus: quidā ſigna duodecim in zodiaco conſtituunt: que eiſdē noībus: quibus ⁊ ea que in octaua ſphera ſunt: nominantur: vt clarius infra patebit.

¶ Celi decimi Moralitas. Cap. 7.

P Er celū decimū qđ eſt primū mobile: deſignatur Prelatus. Qm ſicut primū mobile q̄ſi violēter ſecū rapit inferiores orbes (lꝫ habeant cōtrarios motus naturaliter) oiaqꝫ iferiora p ſuā influētiam gubernantur. Sic vere dꝫ facere p̄latus: q2 oēs ſubditos ſuos qñ inuenit eos hr̄e ꝓprios motus: ⁊ ꝓprias volūtates: dꝫ ꝯpellere p violentiā correctiōis ſeq motū ſuū: ⁊ vt ſint boni ipſos rape: ⁊ p bonā influētiā ipſos ꝓuide dꝫ gubernare ⁊ ſue iuriſdictioni ⁊ motui: p rigorē iuſtitie ſubiugare. Sicut ēt celum decimū hꝫ vniformitatē ⁊ ordinatiſſimū motū. Sic prelatus dꝫ hr̄e motū voluntatis ordinatiſſimū ⁊ matuꝝ: vt ſe ⁊ alios valeat re-
Paul. gulare iuxta illud. 1. Cor. 14. Oia honeſte ⁊ ſm ordinē fiant in vobis. ¶ Vel dic ꝙ celū eſt vir iuſtus q inferiores potētias cōpellit obedire rōi. Celū mouetur velociſſime: ⁊ iō ne motus eius velocitas mundi machinaꝫ diſſiparet: voluit eū nā. i. deus: motu proprio contrario inferioꝝ moderari. cōtrarius. n. eſt motus inferioris: motui primi mobilis. Sic ſunt multi qui more primi mobilis mouentur velociſſime. ſ. ad vindictā ⁊ iuſtitie executionē: cū inueniunt aliquē delinquentem: non cōſiderantes fragilitatem pctōꝝ: ⁊ ideo ad refrenandum impetū ⁊ motum ſui rigoris dat eis natura ideſt deus: celos inferiores. i. ſubditos qui habēt motus cōtrarios. i. qui eis cōtrariantur per rixas ⁊ appellationes: ⁊ inuento obice ſua iracundia tēperatur. ¶ Vel dic ꝙ motus ꝯtrarij celoꝝ inferioꝝ: ſignificant motus tentationis carnis qui ſunt contrarij rationi: q2 qñ quis eſt nimis auſterus: deus permittit eum tentari: vt humilietur. Exemplum patet de beato Petro. ¶ Vel dic ꝙ qdaꝫ ſunt quoꝝ motus ⁊ iracundia non poteſt refrenari: niſi per contrarios motus verborum ⁊ punctionem: ⁊ ideo vtile eſt vt inueniant celos contrarios: ideſt perſonas reſpondentes ſibi: que contraria ſibi reſpondeant: vt quieſcant: ⁊ ſua iracundia moderetur ſecun-
Prouer. dum illud Prouerbiorum. 16. Reſponde ſtulto iuxta ſtultitiam ſuam.

¶ Decimi

¶ Decimi Celi Moralitas ſecunda. Cap. 8.

Decimum celum qđ eſt primū mobile nobis repreſentat gratiam gratum facientē: pp quatuor. ¶ Primo qꝛ illud celū eſt imediatum celo empireo. Celū.n. empireū deputatū glorie btōꝝ: idipſum repñtat.ſ.ipſam gloriā. Sicut ğ celū decimū imediate ſe hꝫ ad empireum: ita gr̄a imediate ſe hꝫ ad gloriā: ſicut motus ad terminuꝫ: vel ſicut imꝑfectū ad ꝑfectū. Rom. 6. Gr̄a dei vita eterna. ¶ Scđo qꝛ illud celū ē decimū i ordine celoꝝ mobiliū. Nā ſm Ptho. ⁊ ſꝫ Meſallach: i li. de ſphera mota. ⁊ ſm Alfarabiū in Aſtrologia noua (vt ēt ſ̄ diximus) ſupra firmamentū .i. celū ſtellatū qđ eſt octaua ſphera: opꝫ ponere aliā ſpherā nonā: quā nos vocamus celū chriſtallinū: in qđ reducit motus orbis ſignoꝝ qui eſt ab occidente in orientē. Et ſilr ſup hāc opꝫ ponere ſpherā decimā: in quā reducit motus diurnus: q eſt ab oriēte in occidētē. Et hec decima ſphera eſt primū mobile. Hic igit ordo ſiue numerus huius ſphere: q̄.ſ. eſt decima: ꝯpetit ēt gr̄e: ſine qua decē ꝑcepta decalogi nō iplent. Ipa.n. eſt lucerna cū qua decima dragma ꝑdita p pctm̄.i. humana nā recuperat .i. iuſtificat. Luc. 15. Vñ Apoſt. ad Timo. 3. Juſtificati ergo xp̄i heredes ſumus: ſm ſpem vite eterne. ¶ Tertio qꝛ hec ſphera decima obtinet principatū inter oēs ſpheras mobiles. Eſt.n. primū mobile: ⁊ iō nō hꝫ niſi vnicū motū.ſ. diurnū. Opꝫ.n. multitudinē ab vnitate cauſari. Et nā ſicut dic̄ phs. 9. de Animalibus. Non trāſit de extremo ad extremū niſi p mediū: ⁊ iō nō eſt ſaltus nāe: ab eo qđ hꝫ vnicū motū ad illud qđ hꝫ tres: niſi per mediū qđ hꝫ duos. Cū ergo in ſphera ſtellaꝝ fixaꝝ deꝑhenſus ſit ab aſtrologis: triplex motus: vt dictū eſt ſupra.ſ. diurnus: ab oriente in occidentē. Scđs ecōtrario ab occidente in orientē. Tertius eſt motus acceſſionis ⁊ receſſionis.ſ. in paruis circulis in principio Arietis ⁊ Libre. pꝫ ſm predicta ꝙ ſphera ſtellaꝝ fixaꝝ nō pōt eſſe primū mobile: ſed opꝫ añ eā eē alias duas ſpheras.ſ. nonā: ⁊ decimā q̄ dr̄ primū mobile: qđ hꝫ tm̄ vnū motum ſ. diurnum. Jllud.n. qđ eſt primū in genere corporū mobilium: nō poteſt eſſe multiforme ⁊ varium in motibus: qꝛ ab vno motore primo ⁊ ſimplici: in eo qđ mouet ab ipſo non pōt eſſe niſi vnus motus. Qꝛ ğ diuina gratia eſt id quo aīa primo mouetur ad iuſtitiam: recte deſignat in primo motu celi. Eſt.n. motus gratie vnicus inquantum non inclinat niſi ad bonum. Malū.n. qꝛ multifarie cōtingit (vt dicit Diony.) habet motus multiformes. Jta etiā gratia eſt qua deo vnimur: ⁊ eſt motus eius diurnus.i. lucidus ⁊ velox. Neſcit.n. tarda molimina ſpūs ſcti gr̄a. ¶ Quarto hoc celū decimum ſiue primum mobile eſt cauſatiuum ⁊ menſuratiuum omnium motuum. Nam illud quod eſt primum in aliquo genere: eſt cauſa ⁊ menſura aliorum: quare cum motus localis ſit primus motuum. (vt probat Philoſophus) igitur erit menſura ⁊ cauſa omnium motuum. Et ſimiliter inter omnes motus morales: gratia eſt primus motus olum virtutum ⁊ motuum qui ſunt in nobis: ad actus virtuoſos ⁊ interiores. Omnes enim virtutes gratuite cauſantur a gratia: ſicut omnes potentie anime

[Marginalia: 1 · 2 Paul. Ptbol. Meſal. · Luc. Paul. · 3 · Phs. · Diony. · 4 · Phs]

Tho. Sco. ab eſſentiā aīe. Unde ſm vnā opinionē gratia eſt in eſſentia aīe (ſm aūt aliā opinionē: in volūtate eſt tanq̄ in ſubiecto) alie aūt virtutes ſunt i potentijs tanq̄ in ſubiecto. Item gr̄a illuminat aīaꝫ ad cognoſcendū defectus ſuos: quos tenebra pc̄ti occultat. Nā ſicut adueniēte lumine celi vel ſolis: fugat̄ tenebra noctis ꝛ pulchritudo vniuerſi apparet. Ita cū gr̄a illuminat aīaꝫ videt defect⁹ ſuos quos p̄mo nō videbat. Sic Atomi i radijs ſolis apparēt: ꝛ prius in vmbra nō apparebāt: ita minima pc̄tā apparēt in ↄſcia illuminata. Pſalm. Accedite ad eū ꝛ illuminamini. Sꝫ nota q̄ ſicut

Ps ſol nō illuminat cecos (q̄uis oriat̄ ſup bonos ꝛ malos). Ita nec gr̄a illuminat pctōres obſtinatos: q: tales pctōres ſunt in ↄtraria diſpoſitione. ſ. p obſtaculū pc̄ti. Jo. 1. Tenebre eā nō ↄprehenderunt. ſ. lucē gr̄e. ideo dr̄.

Joan. Paul. Ephe. 5. Exurge q dormis: ꝛ exurge a mōtuis: ꝛ excitabit te xp̄s. ſ. p gr̄aꝫ.

¶ Motus circularis Moralitas. Cap. 9.

Ptol. Uoniā dcīn eſt q̄ celū decimū mouet̄ vno motu. ſ. circulari. Jō nota q̄ ſup illo ꝟbo ſcd̄e ꝓpoſitionis Ptolemei in Cētilogo.

q Oñ eliget elector melius: nō erit dr̄ia inter ip̄m ꝛ eū q hꝫ hoc a

Haly. nā. Dicit Haly expoſitor: q̄ ꝓpō iſta eſt ↄtra rōnē illoꝝ q volūt ꝓbare corpora celeſtia nō hr̄e aīaꝫ. videbat̄. n. eis q̄ nō eēnt aīata eo q̄ nō mouebāt̄ niſi vno motu. ſ. circulari: tñ vt ipſe dicit: nō eſt ſic. Sꝫ q: corpora celeſtia eligūt meliorē motū qui eē poſſit: cuiuſmodi ē circularis: q: iungit finem principio: ꝛ q: nō cognoſcunt aliud melius: iō eligunt ſemꝑ illud: aīaꝫ corpoꝝ celeſtiū vocabāt ꝑhi ſbaꝫ ſepatā ea imediate mouētē. ¶ Sic ſuo modo accidit ſpūaliter. Uiri iuſti ꝛ ſcti p̄ñt comparari corporibus celeſtib⁹:

Uex eſt de luna. que q̄tūcūqꝫ tāgant ignē in ſphera ſua: tñ ab eo nō patiunt̄: q: nō recipiūt peregrinas impſſiones. Sic ſcti viri quantūcunqꝫ tangant̄ ab igne huius mundi. i. tribulationibus ꝛ aduerſitatibus: nō tñ patiunt̄. i. nō auertunt̄ a deo per ipatientiā. Totus. n. mūdus iſte eſt ignis: ad coquendū ſibi ſubditos. Quis. n. pōt ſepari a cocturis huius mūdi? Hūc. n. coquit inuidia: hunc ira: hunc ↄcupiſcētia: illū auaritia: ꝛ ſic de ſingulis. Sed ſcti viri q nō adorauerunt mundum: ſed deum: fuerūt imunes a talibus cocturis.

Apoc. Apoc. 9. dr̄. q̄ Joānes vidit maximum numerū equoꝝ: ex quoꝝ ore exibat ignis: ꝛ qui erant ſuper eos habebant loricas ignis: ꝛ occiderunt magnam partem hoium: ſed eos qui ſolum deū adorauerunt occidere nō potuerūt nec eis nocere. Equi ſunt vitia: ſedentes ſuper ea: ſunt demones de eis tentantes. Omnia iſta ſunt ignea ꝛ coquunt ꝛ ſpūaliter occidunt adorantes ea: ſed non viros iuſtos ꝛ qui ſemper adorāt deū. Et ideo ſimiles celo in hoc determinauerunt conſiliū ſuum ꝛ hoc firmiter elegerunt: moueri circulariter: iūgere finē principio: ſicut facit motus circularis. ¶ Queritur de Problem. illo. Quare illi qui fuerunt malancolice complectionis bene conſiliati ſunt: ꝛ per conſequens bene elegerunt. Et reſpondetur

Qđ. ꝓblem. q̄ hoc non fuit in omnibus: ſed ſolū in illis qui habuerunt caliditatē temperatam: nō frigiditatē: q: tales ſunt timidi: nō caliditatem exceſſiuaꝫ: q: tales ſunt inanimati: ſed habentes caliditatē temperatam: cum ꝓpter hoc q habeant fantaſmata clara bene conſiliant̄: ex malancolia vero: que corpulenta

204

pulenta eſt: habent firmitatē in electione. ¶ Tales fuerunt ſancti qui fue
runt in terra ⁊ terreſtres: vixerunt.n. corporaliter ſicut ⁊ nos: non tñ fue-
runt timidi ⁊ frigidi: nec fuerūt exceſſiue calidi ⁊ combuſti amore munda
no: ſicut ſunt maniati qui faciunt fatuitates ſemper cū riſu. Job. Ducūt Job.
in bonis dies ſuos ⁊ in puncto ad inferna deſcendūt. Sed fuerunt tēpera
te calidi in amore terrenoꝝ. (in medio.n. cōſiſtit virtus) ⁊ qꝛ bene conſi-
liati ſunt: firmiter finem.i. deū elegerunt: cōtemnētes terrena ⁊ celeſtia ſe-
ctantes: potius volētes ꝯtemni in terris: vt exaltarent̄ in celeſtibus. pſal. Ps
Elegi abiectus eſſe in domo dei. Ubi nota ꝙ vt.3.Ethy. dicit̄. Electio eſt Phs.
voluntariū p̄cōſiliati. Conſiliū.n. eſt queſtio de agibilibus a nobis: ſtatī
aūt ꝙ intellectus aſſentit vni parti qōnis: voluntas eligit. iō ps̄ dicit: ꝙ ele
git eſſe quantūcunqꝫ abiectus ⁊ vilis in hoc mundo: qꝛ melius: vt finē cō-
iungat principio.i. terrena ⁊ ſeip̄m deo. ¶ Figura huius Daniel. 13. vbi Figura.
dr̄: ꝙ Suſana videns illos duos Senes inſurgere contra ſe: fuit in ma- Daniel.
gna ꝑplexitate: ⁊ propoſuit conſiliū per modum queſtionis dicens. Angu
ſtie ſunt mihi vndiqꝫ ⁊ quid eligam ignoro. Poſtea argumentata eſt ad
vtrāqꝫ partem qōnis. Si.n. hoc egero: mors mihi eſt: ſi aūt non egero: nō
effugiam manus veſtras. poſtea determinauit ⁊ elegit dicēs. Sꝫ melius
eſt mihi abſqꝫ opere incidere in manus hoꝝ: qꝫ derelinquere legem dei
mei: ⁊ in hoc ꝑſeuerauit. Suſana interp̄tatur gaudium gratie. Sic quiſ-
libet cupiens hr̄e gaudiū gratie diuine: dimiſſo pctō ⁊ diuina offenſa: ad
hereat firmiter xp̄o. Exemplo. Marie magdalene: de qua Luc.x. dr̄. Ma Luc.
ria optimā partē elegit: que non auferetur ab ea. Nam elegit eſſe abiecta
qꝛ ad domum ꝯuiuantiū venit: vbi erat xp̄s: ⁊ ipſa dedit ſe plāctui: nō iuit
ante pre verecūdia: ſed retro poſt pedes nō lauit aqua eius pedes: ſed la-
chrymis: nō exterſit linteo: ſed capillis: Et ēt in electione perſeuerauit: qꝛ
xp̄o in cruce poſito nunqꝫ receſſit a btā virgine Maria: ⁊ recedētibꝰ Apo
ſtolis a monumēto: ipſa nō receſſit. optime ergo elegit. Sic verus Chri-
ſtianus terrena deſpiciēs eligat eē abiectus in preſenti vita: currat ad xp̄ꝫ
⁊ lachrymis lauet: ⁊ mūdet ꝯſciam ſuā a pctis: ⁊ ꝑſeueret cum btā virgine
vſqꝫ in finē: ⁊ nunqꝫ recedat a xp̄o mortuo: per meditationē. Et ſic erit ſi-
milis celo in motu circulari: qꝛ cōiunget finē principio: ⁊ oē qꝺ faciet in
verbo aut in opere: in noīe dn̄i noſtri Jeſu Chriſti faciet.

¶ Primi motus velocitatis. Moralitas. Cap. 10.

Celum decimum eſt primum corpus mobile: ⁊ velociſſime moue
tur. nā in viginti quatuor horis vnā pficit cōpletam reuolutio-
nē: ſuoqꝫ motu oīa corpora ſecū rapit ac mouet. ſic ꝙ ſm̄ phos Phi.
ceſſante primo motu: ceſſaret oīs alius ſcōs motus. Similiter dn̄s deus
noſter Jeſus xp̄s eſt p̄mus motor ſpūum ⁊ hoīum: mouens ad actus bo
nos ⁊ meritorios: qꝛ ſecundum Paulum. Non ſumus ſufficientes cogita Paul.
re aliquid a nobis: quaſi ex nobis: ſed ſufficientia noſtra ex deo eſt: ⁊ ſicut
ex ſe non valet quis boni aliquid agere: ita ſine dei auxilio: nō pōt aliquis
a pctō reſurgere. Et iō Paulus Ephe.5. ait. Surge qui dormis ⁊ reſurge Paul.
a mortuis: ⁊ illuminabit te xp̄s. Unde cōparat ſtatū pctī: ſomno: ⁊ nō ſine

Phs causa. Nam philoſophus dicit in libro de ſomno ⁊ vigilia: ꝙ ſomnus eſt dimidium vite. immo conſiderando omnia vite opera: non eſt quarta pars. Sola enim potentia vegetatiua operatur in ſomnis: ⁊ intellectiua ⁊ ſenſitiua et motiua omnes ceſſant. Sic peccator minus habet ꝙ̃ dimidiũ vite: viuit. n. corpore ⁊ male ſꝫ moritᷣ ſpũ. Nã ſi corpus nõ cõicaret cum anima: ſimpliciter haberet vitam corporis: ſed quia corpus cõmunicat aie: ideo ſentit punctiones eius. i. conſcientie ſtimulos: ⁊ nullus eſt ita

Eſa. magnus pctõr: qui aliquas pũctiones nõ habeat. qꝛ Eſa. vlti. Vermis eo

Nõ. rũ nõ morietᷣ: ⁊ ignis eoꝝ non extinguetᷣ. ¶ Vñ ſuper de ſomno ⁊ vigilia

Phs. fit queſtio. Cũ ſomnus ſit cum intenſione virtutis nãlis ſeu vegetatiue: ⁊ ibi dicit Phs ꝙ in ſomnis melior eſt digeſtio. Que eſt ğ cauſa ꝙ glires in hyeme qñ dormiũt: vbi deberẽt impinguari: inueniunt macriores: vnde vocãt eos amaros tunc? Et rñdetur ꝙ quia anima tunc quieſcit: calor qui eſt eius inſtrumentũ: ita intenditur ꝙ deſtruit corpus. Unde corpus cõſumitᷣ a calore inordinato. ¶ Sic eſt in pctõrib⁹: qꝛ aia quieſcit a bono opere ⁊ dormit in pctõ: ideo calor ideſt amor iordinatus circa temporalia ⁊ carnalia intenditur: ⁊ totum ſpiritũ deſtruit: ⁊ fit ſpũs macrior. i. priuatus omnibus gratijs: ⁊ bonis ſpiritualibus: ⁊ totum hoc eſt ad defectum vite corporis: ⁊ ſic dormit qꝛ ceſſat a bonis operibus meritorijs. Minus ğ habet ꝙ̃ dimidium vite. Ad hoc autẽ vt a tali ſono ⁊ morte reſurgat: oportet ꝙ Chriſtus Jeſus illuminet. ¶ Vñ etiam ſuper de ſomno ⁊ vigilia: fit

Phs alia queſtio. Dicit. n. ibi philoſophus ꝙ ſomnus eſt ligatio ſenſus cõmu-

Nõ. nis: ex fumo infrigidante eum. Stante ergo illo fumo ⁊ per conſequẽs ligatione ſenſus cõmunis: nunꝙ̃ deberet animal a ſomno excitari: quãdiu durant fumi: ⁊ tamẽ videmus aliquando ſe excitare: etiam ſtante fumo: ⁊ hoc apparet qꝛ poſt excitationẽ homo ſtatim dormire incipit. Unde ergo fuit excitatus? Reſpondetur ꝙ tam cerebrum noſtrũ: ꝙ̃ totum corpus habent duos motores. ſ. animaꝫ: ⁊ celum. anima. n. mouet corpus: mouent etiam corpora celeſtia: ſed aia proprie mouet illud ſicut proprium inſtrumentum aptũ natum ſibi obedire quo ad motum localem. Ceſſante autẽ per ſomnum aia a mouendo: remanet vnus alius motor. ſ. corpus celeſte: quod mouet cerebruꝫ ad diuerſas diſpoſitiones: que poſſunt excitare dormientẽ quantũcũqꝫ fumi non ceſſauerint: ⁊ hmõi excitatio eſt a motu celi decimi qð eſt primũ mobile: ⁊ ſuo ipetu excitat a ſomno corporali. ¶ Sic ſuo modo ſe habet de anima in peccato dormiente: que excitari a ſomno. i. reſurgere a pctõ nõ valet: niſi mediante auxilio gratie Jeſu Chri. ¶ Un

Nõ. de in. 2. ſent. di. 28. queritᷣ. Utrũ liberꝝ arbitrium: abſqꝫ gratia gratuꝫ fa

Paul. ciente: poſſit a culpa reſurgere. Reſpondetur ꝙ non: vt ait Apoſt. non ex operibus iuſtitie que fecimus nos: ſed ſecundum miſericordiam ſuam ſaluos nos fecit: hoc aũt nõ eſt per imediatã oppoſitionem culpe ⁊ gratie: vt

Sco. dicit Sco. cum in ſtatu innocentie potuiſſet eſſe aliquis in puris naturalibus ſine gratia ⁊ culpa: etiam nunc poſſet eſſe per potentiã diuinã. Ex quo pꝫ ꝙ nõ ſunt imediate oppoſita. Sed hoc ẽ ex lege iſta vniuerſali: qꝛ nullo modo remittitur inimicitia: niſi fiat non tñ non inimicus: ſed etiaꝫ

amicus acceptus per gratiam gratum facientem: non poteſt autem gratia haberi niſi per creationē: nullus pōt creare niſi deus: p Sco. in. 4. di. 1. Sco. ergo gratia gratum faciens non poteſt haberi niſi a deo. ⁊ nullus poteſt reſurgere a peccato niſi mediante gratia: igitur oportet hanc eſſe a deo: tanquam a prima cauſa. Bene ergo dicit Apoſtolus. Surge qui dormis ⁊ exurge a mortuis ⁊ illuminabit te Chriſtus: ⁊ non debet intelligi: ꝙ tu primo ſurgas ⁊ poſtea illuminet Chriſtus. Sed ꝙ Chriſtus primo illuminet: ⁊ poſtea tu ſurgas. At quoniam non ſurgimus a peccato: ſed continue peccata creſcunt: ideo Chriſtus nos relinquit. Et ideo quantūcunqꝫ rogemus eum in tribulationibus noſtris: non exaudit. Eſa. 1. Cū Eſa. multiplicaueritis orationes veſtras non exaudiā. ¶ Albertus. 23. de animalibus. Albert⁹ Querit cum omnia animalia per longum tempus dormientia: Qō. hoc faciant in hyeme: ⁊ Glires ⁊ Urſi. Quare Cornices ⁊ aues domeſtice dormiunt in eſtate? Et reſpondet ꝙ Cornices dormiunt in eſtate: cum ſint poroſe ſpiritus fugiunt ab eis: ⁊ ideo querunt criptas frigidas ⁊ ibi dormiunt: ⁊ iſte ſomnus eſt peſſimus. Talis eſt ſomnus peccatorum mundanorum: quia totaliter deficit in eis ſpiritus: ⁊ ſola caro remanſit: nō curantes de deo ⁊ eius mandatis: ſola temporalia ⁊ carnalia appetunt ⁊ querunt: ⁊ ideo dicit Apoſtolus. Surge qui dormis. ¶ Et philoſo Phs phus duodecimo de animalibus querit. Qō. Quare homines habent palpebras inferiores piloſas: non autem bruta? Et reſpondet ꝙ palpebre fuerunt facte a natura ad purgandum viſum a fumis: de quibus fiunt illi pilli: ⁊ qꝛ nigri congregant viſum (nam nigri eſt congregare: ſicut albi diſgregare viſum) ⁊ quia homo formatus eſt erectus: vt viſus eius ad ꝯſiderandum ſuperiora ⁊ celeſtia eſſet bene diſpoſitus: quantū ad vtrunqꝫ habuit piloſas palpebras vel genas. Natura ergo conata eſt melius ꝙ̄ potuit diſponere oculos hominum: eo ꝙ ſunt erecti ⁊ reſpiciunt celum: ꝙ̄ oculos brutorum: que reſpiciunt terram: quia purgauit eorum viſum a fumis terreſtribus ⁊ congregauit ac fortificauit vt melius celeſtia contemplentur. Surge igitur qui dormis. Quoniam ſicut celū decimum nunꝙ̄ ceſſat a motu ⁊ ſic mouet oē mobile ⁊ per conſequens excitat a ſomno corporali. Sic Chriſtus deus noſter non ceſſat mouere: ad excitandū corda fidelium a ſomno ſpirituali. i. a peccato: tum per ſtimulum conſcientie: tum interna inſpiratione: ⁊ multis alijs modis ſtans ad hoſtiū ⁊ pulſans ideo ſequitur. ⁊ illuminabit te Chriſtus. Remoueatqꝫ ab oculis cordis tui fumoſitates terrenorum: vt melius contemplari valeas bona ⁊ gaudia celorum. Unde Apoſtolus Roma. 13. cuilibet fideli ait. Hora eſt iam Paul. nos de ſomno ſurgere. Unde illi qui ſunt ſine gratia in mundanis quieſcētes: proprie dicuntur dormientes. Quid enim ſunt iſta mundana niſi quedam figmenta ſenſibilia? ⁊ vanitates iſtius mundi que delectant admodum ſomni non ſatiantis. Unde pſalmus. Dormierunt ſomnum ſuum: ⁊ nihil inuenerunt ⁊c. Sic etiam illi qui ſunt in gratia dicunt vigilātes: qꝛ exiſtes i ꝯtinuo motu ꝟtuoſe opationis vel exercitationis: ſopiti mūdo: vigilāt ad eterna. Jō dicit ſpōſa. Cāti. 5. Ego dormio ⁊ cor meū vigi Cant.

lat. Sed in vanitatibus qdã dormiũt tã grauiter q̄ nec ad clamorẽ p̄dica
tionis: nec ad tonitruũ cominationis nec ad fulmina diuine aduerſio-
nis excitanť. Tales valde timere poſſunt ne ſomnũ morti ꝯtinuent. Qui
dã ẽt dormiunt lente.ſ.pigri ad opandũ. Hij ẽt orto ſole nõ poſſunt euel
Math. li a ſomno: quos dñs arguit Math.26. Non potuiſtis vna hora vigilare
mecũ. Quidã ẽt in nocte dormiũt vt īfideles p ignorãtiã peccãtes: quos
ps ignorãtia excuſat nõ a toto: ſʒ a tanto. ps. Noctẽ verterũt in diẽ. Nõ mirũ
ſi torpẽt in vitijs: qꝛ nõ habẽt notitiã veritatis. Sʒ valde mirũ vr̃ de fide-
libus q dormiũt in die: orto iã ſole.i.reuelata iã euangelica veritate. Et iõ
tales vt vigilẽt ſunt pungẽdi ſtimulo triplici.ſ.mortis iudicij: ꝛ ignis eter
ni. Jõ ait Apl's. hora ẽ iã nos de ſomno ſurgere.ſ.a pctis: a vanitatibus.
iam.nũc in pñti nõ in futuro: qꝛ ecce tp̄s acceptabile: ecce dies ſalutis. abij
ciamus ğ opa tenebrarũ ꝛ induamur arma lucis ſic vt in die honeſte ãbule
mus: nõ in cõmeſſationibꝰ ꝛ ebrietatibus nõ in cubilibꝰ ꝛ ipudicitijs: nõ
in ꝯtẽtione ꝛ emulatione: ſʒ induimini dñm nr̃m Jeſuʒ xp̄m. ip̄m.ſ.imitã
do: ꝛ ſic a ſomno reſurgemus vigilãtes ꝛ in bonis opibus cõtinuantes.

¶ Motus celorum an ceſſabit. Cap.11.

Uerit Utrum poſt iudiciũ vl'e ceſſabit motus primi mobilis ꝛ
q per ꝯñs oium corporũ celeſtiũ. Jſtã qõnẽ mouet Sco.in.4.diſ.
48.q.2. Jn iſta qõe erũt quatuor videda. Primo ponã opinio
Phs nẽ phorũ. Scdo opinionẽ theologorũ. Tertio quantũ valeant rões eorũ.
Quarto ſi motus celi eſt nãlis vel violẽtus. ¶ Quantũ ad primũ diceret
phs: ſicut pʒ in multis locis: hãc ꝯcluſionẽ: q̄ motus celi eſt ppetuus ſic
q̄ nunq̄ incepit ẽẽ: nec deſinet ẽẽ. Et hoc pbať tribus rõibus. Prima ta-
Phs lis eſt. vt pʒ.12.Meta. Sba pfecta ſepata nõ vr̃ poſſe carere ſuo fine: ſed
finis ſbe ſepate eſt in cãdo lationẽ corporis celeſtis: ğ nunq̄ ceſſabit mo
uere. Scda rõ eſt talis. Qdcũq; pmanẽs ꝛ ſempiternũ ad qdcũq; pma-
nens ꝛ ſempiternũ ſemp ꝛ neceſſario hʒ eandẽ habitudinẽ. hoc probať. qꝛ
habitudo nõ põt pro aliqua re variari: niſi ex variatione alterius extremi.
Extrema ſunt ſempiterna ꝛ inuariabilia. Sed intelligẽtia mouẽs celuʒ ẽ
ſba quedã permanẽs ꝛ ſempiterna: ꝛ celuʒ ſilr: ğ hoc ſempiternũ hʒ eãdẽ
hitudinẽ ad aliud ſicut mouẽs ad motũ: ꝛ p ꝯñs motus eſt inuariabilis.
Tertia rõ formať ſic. Qꝛ qcqd eſt in entibus: vel ẽ neceſſariũ i eẽndo: vl' vt
in pluribꝰ: vel vt in paucioribꝰ: vel vt ad vtrũlibet: ſʒ in celo nihil ẽ ad vtrũ
libet: nec vt in paucioribꝰ. qꝛ vtrũq; eẽt impfectionis ꝛ repugnaret tali cor
pori. Nec ẽ aliqd ibi vt in pluribus: qꝛ tũc qñq; oppoſitũ ꝯtingeret: nec vt
in paucioribꝰ ex eadẽ cã. ğ qcqd ẽ ibi ẽ ſimplr neceſſariũ. ¶ De ſcdo arti
culo dñt theologi oppoſitũ. p quo adducũt auctoritates ꝛ rões. Auctori-
Eſa. tas.n.ẽ Eſa.60. Nõ erit tibi ſol amplius ad lucẽdũ p diẽ. Alia auctoritas
Apoc. eſt Apoc.x. vbi iurauit angelus q̄ amplius tp̄s nõ erit. ğ nec motꝰ. qꝛ tp̄s
Phs ꝛ motus ſilr ſunt ꝛ nõ ſunt ſʒ potm ꝛ ſʒ actũ. ex.4.phy. Ad idẽ adduciť ta
Phs lis rõ. Motus celi ẽ pp gñonẽ ꝛ corruptionẽ tanq̄ pp finẽ ex.2.de gñe. ğ
ceſſãte iſta gñone fruſtra erit motꝰ talis. ¶ Quãtũ ad 3m arti. dico cũ theo
logis i ꝯcľone q̄ poſt iudiciũ ceſſabit motꝰ corporũ celeſtiũ. ſʒ nec theologi

nec phi

nec Phi ꝓbāt ſuā ꝯcluſionē. ¶ Theologi q̄dē nō ꝓbāt: q꞉ auctoritas q̄
adducit̃ de Eſaya: nō negat ſolē tūc lucere: ſed tm̄ dicit his q erunt in vi
ta eterna vſum lucis nō p̄ſtabit: q꞉ alius ſol. i. xp̄s illuminabit. Silr̄ aucto
ritas q̄ adducit̃ de Apoc. pōt exponi ꝙ nō erit amplius ſibi tp̄s vt impleat̃
ꝓphetia: q꞉ iā oēs ꝓphetie īplete ſunt. Uel dic ꝙ nō erit tp̄s ad meritorie
vel demeritorie agendū: q꞉ tunc oēs erunt in termino: vel in bono vel ī ma
lo. Sed nec rō que adducit̃ ꝯcludit: q꞉ finis intelligētie mouētis nō ē mo
uere: ſed ſpeculari: ⁊ Phs nunq̄ poneret aliq̄d ignobilius eē finē nobilio
ris: loquēdo de fine ꝑficiente: vt ē intelligere vel ſpeculari: ſed tm̄ de fine ꝓ
ueniente. i. ope ſiue motu. Et p̄terea ſicut phs ponit motū non ceſſare: ita
diceret gn̄ationē nō ceſſare: vt pꝫ ex. 2. de gn̄one. ¶ Silr̄ Phi ꝯcluſionē Phs.
ſuā nō ꝓbāt. q꞉ nulla rō phoꝝ cōcludit. prima nō. Q꞉ nō eſt finis ſbaꝝ ſe
parataꝝ mouere orbes: ſed finis eaꝝ ꝓprius eſt in ſpeculatione veritatis:
vt pꝫ in. 12. Metaphy. Iſtā aūt ſolutionē Sco. nō approbat: ſed ad pre- Sco.
ſens ſufficiat. Scḋa rō nō cōcludit. q꞉ lꝫ maior ꝓpoſitio eēt vera in agēte
neceſſario: opꝫ tn̄ negare illā in agēte volūtario: q꞉ volūtate antiqua ⁊ im
mutabili pōt difformiter agere in paſſum antiquū: ⁊ eē imutabile in ſe: ⁊
tūc ad ꝓbationē maioris: extrema illius habitudinis nō erūt abſoluta nā
agētis ⁊ paſſi q̄ ſunt vniformia: ſed agēs ⁊ paſſum habebūt formā nouam
cauſatā ab agēte: ſed tūc illud fundamētū eſt nouū imo fundat nouā ha
bitudinē ad agēs. Silr̄ tertia rō nō cōcludit. dico. n. ꝙ aliq̄d p̄t ꝯtingere
ad vtrūlibet: ita ꝙ nō eſt repugnātia ex pte ipſius celi: q꞉ ē de ſe in potētia
ꝯtradictionis: ⁊ ꝯpletiue eſt ꝯtingentia ad vtrūlibet ex pte cāe. ſ. intelligē
tie volūtarie mouētis: ſic ꝙ eius volūtas nec neceſſario determinat̃ ad mo
uēdū nec ad nō mouēdū. ¶ De quarto articulo dico ꝙ motus celi nō eſt
nālis nec violētus: q꞉ dicit Auicē. 9. Metaphy. ꝙ motus celi nō ē nālis. Auic.
ergo nō mouet̃ ab aliquo ſibi intrinſeco. ergo a cā extrinſeca. q̄ ē intelligētia.
Itē ſi motus celi eſſet nālis qeſceret in termino ad quē ſicut in pūcto: ⁊ re
cedēdo ab ipſo iteꝝ moueret̃ violenter: qḋ nō ꝯceſſerunt phi. Quib⁹ oib⁹
declaratis dico cū theologis ꝙ motus celi poſt iudiciū ceſſabit. ſicut ceſſa-
uit aliqn̄. i. tp̄e Joſue ⁊ Ezechie. Et tn̄ cū hoc ſtat ꝙ nō ceſſent alij motus.
Et ſi arguat̃ cōtra. Mēſuratū nō pōt eſſe ſine mēſura: ſed motus ⁊ tēpus
ſunt mēſura: inferiora aūt ſeu motus pticulares ſunt mēſurata. ergo ceſſante
illa mēſura ceſſabunt mēſurata. Dico ꝙ duplex eſt mēſura. ſ. q̄dditatiua
ad quā due ꝯditiones req̄runt̃. Prima ꝙ mēſuratū dependeat ab illa mē
ſura. Scḋa ꝙ menſuratū ſit ſm exigentiā mēſure: ⁊ ꝯditionē eius. Exem
plum. ſcia ⁊ ſcibile. Scia eſt menſuratū: Scibile mēſura. Nā ſcia depen-
det a ſcibili ſm exigētiā eius ⁊ ſm ꝙ ſcibile eſt nobilius: ſcia nobilior eſt: vt
noticia equi nobilior eſt q̄ albedinis. Alia eſt mēſura accñtalis ⁊ extrinſe-
ca: vt vlna reſpectu pāni: tunc a tali mēſura nō dependet mēſuratū: ⁊ mē
ſuratū pōt eſſe ſine tali mēſura. Tunc dicit Sco. ꝙ mēſura accñtalis infe Sco.
rioꝝ eſt tp̄s ⁊ motus: ⁊ iſti motus pticulares inferiores pn̄t eſſe ſine talib⁹
menſuris: ⁊ ſic ceſſante motu celi pn̄t eē motus inferiores puta mot⁹ rote
figuli: ⁊ hoc ꝯtra Ariſtotelē q imaginabat̃ ꝙ hi iſeriores motus depēdēt

eſſentialiter a ſuperioribus ſeu a motu primi celi: et eſt articulus Pariſienſis: a domino Stephano Pariſijs condemnatus: quod ceſſante motu primi mobilis: ceſſent motus inferiores. error.

¶ De motore celorum. an. ſ. intelligentia moueat celum. Cap. 12.

1 Auic. Queritur Utrum celum moueatur ab intelligentia. Rñ. et dico ſex conclusiones. ¶ Prima quod corpora celeſtia non mouentur motu naturali hoc probat Auic. 9. Metaph. p°. quia omne mobile motu naturali eſt extra locum ſuum: ſed celum non eſt tale: ergo non mouetur naturaliter. Deductio patet. quia aliquid mouetur naturaliter ad locum in quo quieſcit: quia ſi non: iſte non eſſet magis ſibi naturalis quam alius locus. Secundo quia motus naturalis dicitur ad terminum naturalem: ſicut patet de lapide deorſum moto: ſed celum non habet talem terminum: quia ibi quieſceret. Confirmatur quia eque accedit et recedit ad quemlibet punctum linee ſuper quam mouetur. ¶ Secunda

2 concluſio: quod naturaliter motus celi ſecundum philoſophos non attendit penes mobile. ſ. quod ex intrinſecis ſuis ſe habeat quod ſic moueatur: ſed hoc ex naturalitate et neceſſitate motoris. quod patet per philoſophum. 12. Metaphy. in multis locis. quamuis. n. earum perfectionem

Phs. poſuerit in ſpeculatione intelligentie prime: tamen poſuit eas in optima diſpoſitione: mouendo celum per quendam effluxum ſuarum perfectionum influendo in hec inferiora. ¶ Tertia concluſio: quod intelligentie mouent celum: quod patet ex multis auctoritatibus phi. 12. Meta. et in hoc concordant Sctі et Theologi. Sed dicunt aliqui quod nulla ratio hoc oſtendit demonſtratiue niſi illa Ariſt. quod omne quod mouetur: ab alio mouetur: et tunc celum non pot mouere ſeipſum: nec mouetur ab alio corpore: ergo ab intelligentia. Sed contra quia de mente phi eſt quod graue mouet ſe ipſum. Preterea Ariſt. nunquam induxit iſtam rationem preciſe ad demonſtrandum orbem moueri ab intelligentia: imo induxit talem. Omne quod mouetur motu eterno

3 Phs

4 Phs Comẽ. habet motorem non in materia: quia fatigaretur: ſed celum mouetur motu eterno ergo habet motorem abſtractum. ſ. intelligentiam. hoc phi. 12. Meta. ¶ Quarta concluſio: quod Ariſt. poſuit vnam eſſe tantum intelligentiam mouentem in ratione finis: quod patet per Cometa. 12. Meta. com. 37. Ubi dicit quod ſubſtantia prima mouet vt amatum et voluptuoſum: alia autem principia. i. intelligentie mouent effectiue. Illud dicit comẽ. 55. et in

5 multis alijs cometis. Et ratio eſt quia ſi omnes motores non intenderent vnum finem: non eſſet conexio vniuerſi illa quam Ariſt. probat. 12. Meta. ¶ Quinta concluſio: quod ſecundum theologos quamuis itelligentie moueant celos: diſcrepant tamen ab Ariſt. in multis: primo: quia ponunt omnes itelligentias mouere orbes non neceſſitate: ſed volutate maxime diuina. Secundo quia ponunt plures itelligentias quam ſint motus nec eſt ratio quare vna intelligentia non poſſit mouere plures orbes. vnde forte vna moueret omnes ſi deo placeret. Nec credo corpus celeſte eſſe adequatum alicui intelligentie: cum ſint nobiliſſime ſubſtantie: et puto de minimis intelligentijs eſſe motrices orbium: quia non largiuntur formas: ſed mouent tantum vnum corpus localiter.

6 Bona. ¶ Sexta concluſio quod intelligentie vel angeli motores orbium: non informant: habent eſſe: corpora celeſtia: vt dicit. s. Bona. in. 2. di. 14. Quia ſic celi haberent aias: et ſequeretur quod celum eſſet aial magnum: et moueretur a propria forma ſic moueretur aial. hec. n. poſitio non ſolum eſt contra catholicos doctores (dicit. n.

Damaſ. Damaſ. quod celi ſunt inalati et inſenſibiles) ſed et contra philoſophos plures: quia ſubſtantia intellectualis non vnitur corpori: niſi mediante vegetabili et ſenſibili. Et ita ſi

celum

celū pficeret a ſba ſpūali: haberet ſentire ꝛ vegetare: ꝛ ita nāliter poſſet corrumpi. Itē dicit phs. p°. celi. Qd extra celū ſunt aīalia optimā vitā ducentia: ibi noīat aīalia: largo mō: intelligētias vel angelos: qui ſunt extra celū nō localiter (q2 ſm eundē extra celu3 nihil eſt: nec tps: nec vacuū: nec locus) ſed ſunt extra celū formaliter: q2 celū nō īformant nec pficiūt: ſicut aīa ſuu3 corpus. nec tpe menſurant ſed euo. Sunt intelligētie ſeparate a corpore quo ad opationē ea3 pmā. ſ. itelligere: quā nō exercēt organo corporeo: tn̄ quo ad opationē ſecundā. ſ. quo ad mouere (vt dicit Jo. de Gādauo: ſup tertiu3 de aīa) vtunt corporibus celeſtibus ſicut inſtrumentis. Opus. n. ſtellar̄ ē opus dei. vn̄ dicit Bona. in. 2. di. 14. ꝙ deus mouet celum: mediāte angelo vel intelligētia creata: ſepata ſm ſba3: vnita ſ3 virtutē. Dicit. n. Aug. ꝙ deus ſic mundū ordinauit vt ipſum pficeret corpori: ꝛ iō ſicut ꝯgruu3 eſt angelos deputari ad miniſteriu3 hoīum: ſic ēt cōgruu3 eſt ipſos deputari ad motum ꝛ regimen celor̄. Cū ēt in hoc miniſtrent homini viatori. Sunt ēt intelligentie ſepate a corpore: ſicut ab obiecto: q2. ſ. in ſua cognitione nō vtunt fantaſmatibus ꝛ ſpēbus a rebus acceptis: ſed potius intelligunt intuitiue: uel per ſpēs eis cōcreatas. Dicit. n. Auctor libri de cauſis: ꝙ intelligentia eſt plena formis.

Phs. Joan. Ganda. Bonar Aug. Procul⁹.

COELILOQVII MORALIS LIBER QVARTVS.

¶ De celo nono. ſ. chriſtallino realis declaratio. Cap. primū

Celum nonum ſilibus (vt dicunt) characteribus ꝛ ſignis quibus ꝛ decimu3 ꝛ octauū: ē inſignitu3: ſtellis caret: duplici motu reuoluit. Primo ad motum primi mobilis. Scdo motu ꝓprio: ab occidēte verſus oriētē: ſub polis ꝓpꝛiis: in ducētis annis: gradu uno ꝛ minutis. xxviij. ſere: ſm ſucceſſionē ſignor̄ zodiaci primi mobilis. Sꝑ. n. ſupficies eclyptice illius none ſphere ē in ſupficie eclyptice pmi mobilis. Arcus āt ſiue diſtātia iter capita Arietis pmi mobilis: ꝛ Arietis hu⁹ ſphere: dr motus ſtellar̄ fixar̄: totāq3 reuolutionē in. 49000. annis ꝯplet: q a qbuſdā magnus ānus Platonis dr (l3 alij alr̄ iſtū magnū annū Platōis aſſignēt (vt ponit a Sco. l. 4. di. 43. q. 3. vide ibi). Dicūt. n. Platonem ſcripſiſſe: ꝙ ſcā iſta reuolutiōe itegra: oīa i eodē ſtatu ꝛ diſpōne ꝯſiſtere ſiue redire quo in pn° reuolutionis fuerāt. Hāc poſitionē diuus Aug. i li. de ciui. dei. Falſam ꝛ religioni noſtre contrariam oſtendit dicens. Abſit itaq3 vt nos credamus iſta: ſemel. n. xp̄s mortuus ē ꝓ pctis nr̄is: reſurgēs aūt a mortuis iā nō morit: ꝛ mors ei vltra nō dn̄abit: ꝛ nos poſt reſurrectionē ſp cū dn̄o erimus: ad Ro. 6. Improbat ēt a Sco. vbi ſ. ꝓ rōne de btitudine: q2 ſm iſtū circulū nulla eēt vera btitudo: ꝓ eo ꝙ aīa btā reditura eēt ad miſerias quas prius habuit: ꝛ ita vl btā eſt: aut credit ſe nunq̄ redituram: ꝛ tunc decipet: ꝛ ſic falſa opinione btā eſſet: aut credit ſe reditura3: ꝛ tunc timeret ꝛ ꝑ ꝯſequēs nō btā eſſet: q2 timor non ſtat cum beatitudine.

Sco. Plato Aug. Paul.

Hoc.n.nonū celū ẽ aqueū: ab alijs chriſtallinū appellatur. ſup firmamentū.n.(qđ octauū celū đr) ſcriptura aquas eſſe multipliciter affirmat. vñ in Geneſi legiť. Fiat firmamentū ꝛ diuidat aquas ab aqs. Dauid in ps. Qui tegis aquis ſupiora eius. ꝛ iterū. Aque q̃ ſup celos ſũt: laudẽt nomẽ dñi. Et in Daniele.c.3. Benedicite aque oẽs q̃ ſuper celos ſunt dño. Has nõnulli in forma nebule tenuiſſime ↄſiſtere aſſerũt: vt Aug. ad Oroſiū.q.27. Alij cõgelatas coniecturãt. Uñ hoc celū chriſtallinū nominant. Ceteri hoc celū: qꝛ ex mã (de qua dictū eſt. Et ſpũs dñi ferebať ſup aquas) cõſtitutū ſit: eodẽ noĩe poſſe appellari: argumentanť. Aug. autẽ ↄcludendo dicit. Q̃ũo ibi ſint: tñ eas ibi eſſe minime dubitamus. Maior eſt.n. huius ſcripture auctoritas: q̃ oĩs humani ingenij pſpicacitas. De hoc ergo nono celo qđ eſt p̃m mobile: varij varie opinanť. Et ſunt due opiniones: ſiue duo modi dicendi: vnus eſt Bede. Scđs eſt Alexandri. Beda aũt dicit ſic. ¶ Nonū celū eſt aqueū ſiue chriſtallinū: qđ ab aqs poſitis ſup firmamentū: diuinitatis potẽtia eſt formatū: aquas.n. eſſe ſup celos collocatas diuine ſcripture auctoritas nobis tradidit: que ita ſunt leuigate ꝛ ſubtiliate: ꝙ in mãm celeſtẽ ſunt cõuerſe: ꝛ iõ permanent ibi fixe. Idẽ tñ dicit ꝙ aque celeſtes nõ vaporali tenuitate: ſed gracili quadam ſoliditate virtute diuina ſup firmamentū ſunt ſuſpẽſe: ꝛ hoc ad ĩpetus firmamẽti moderationẽ vel ad caloris gñati ex eius velociſſimo motu repſſionẽ. Opinio.n. fuit Bede ꝙ celū ignee ſit nãe: ſicut Platonici poſuerũt. vñ dicit Beda. Celū eſt ſubtilis ꝛ ignee nãe rotundū: a centro terre equalib' ſpatijs collocatū. Et iõ forte ipſi videbať ꝙ iõ fuit neceſſe ibi eẽ aquas vt calor ille celeſtis ad ꝑpamentū duceret: ꝛ ex tali inflãmatione mũdus inferior diſpẽdiū nõ pateret. Ex frigiditate.n. nãli illaꝝ aquaꝝ ſup firmamẽti verticeẽ poſitaꝝ: dicunt aliqui ſtellã Saturni eſſe frigidã: pp illã quam hẓ rõne ſui ſitus cū firmamento vicinitatẽ. Dicunt etiã ꝙ firmamentū pp virtutẽ aquaꝝ illaꝝ infrigidatū infrigidat orbẽ Saturni ſibi magis ꝓximum ꝛ vicinū. Sed qualitercũqꝫ iſtud poſſet fieri rõnabiliter: nõ eſt ꝑſpicue rõe vtentibus iudicãdū. Nã cū aquoſa ſbã rõe vtriuſqꝫ q̃litatis ſue.ſ. humiditatis ꝛ frigiditatis contraria ſit penitus celeſti ſbe: nõ eſt bene liquidũ phiſoſophãtibus: qualiter inter corpora tã diſparia ꝛ contraria poſſit vnitas aut cõcordia aliqualiter ↄueniri. Et tñ ſcriptuẓ eſt Job.18. Qui facit cõcordiã in ſublimibus ſuis. Iõ alio mõ ſentiunt ꝛ opinanť Moderni: qui interiora phie ſpectamina ꝓfundius (vt arbitror) ſunt ꝑſcrutati. Dicit Alex. de ales in.2.par.ſum.q.50. ꝙ aque ille: q̃ ſup celos ſunt: nõ ſunt ibi poſite vt frigide ꝛ fluxibiles ꝛ humide: vel ẽt ſic ut ſolide cõgelate ꝛ põderoſe. Iſte.n. ꝓprietates ſunt ẽt inter ſe habentes ↄtrarietatẽ ꝛ ſibi mutuo repugnãtes: ſẓ potius ꝑ ordinationẽ diuine ſapientie: aque ille ſuper firmamentū ſunt: ſub nobiliſſima ↄditione ſue nãe diuinitus collocate: ꝑ ut nãe celeſti maxime ſunt ꝓpinque. Et hec qđẽ eſt ꝓprietas ꝑſpicuitatis ꝛ trãſparentie: q̃ principaliter ꝛ ſbaliter inueniť in nã aque rõne cuius hẓ ↄuenientiã ꝛ cū celo empirco ꝛ ẽt cū firmamento. Et iõ poſuit dñs aquas inferius ſub rõe frigidi ꝛ humidi: cū alijs ↄditionibus neceſſarijs ad gñationem

Margin notes: Gen.1. | ps. | Daniel. | Aug. | Aug. | Beda. | Job. | Alex.

tionem ⁊ corruptionem: ⁊ eaſdem poſuit ſuperius in ratione perſpicui: prout fuit neceſſariū ad vniuerſitatis cōſeruationē. Et ideo dicit Alex. celum eſſe dictū aqueū ⁊ chriſtallinū: rōne mobilitatis ⁊ perſpicuitatis. Eſt .n. pſpicuum adinodū chriſtalli a ſuperiori celo.ſ.ab enpireo: lucē ⁊ luminoſitatis plenitudinē recipiens ⁊ receptā ad inferiora diffundens: ⁊ ideo dicitur celum quaſi nobis inuiſibile: ⁊ occultū: ſed chriſtallinū. Non q2 durū ſicut chriſtallus: ſed q2 vniformiter eſt luminoſum ⁊ perſpicuū. Aqueū autē dicitur: quēadmodum aqua: ex ſua ſubtilitate ⁊ mobilitate mouet: ⁊ illud motum mouet celum proximum: ⁊ illud vlterius mouet quod ſibi eſt propinquum. Et ideo magis illud celū qđ mouet inferiora: inferiorum mobilium precipue eſt cōſeruatiuum: vt dicit Alex. vbi ſupra.

¶ Celi chriſtallini moralitas. Cap. 2.

Celum chriſtallinū ſiue aqueū nobis repreſentant angelos. Vnde ipſi intelliguntur per aquas que ſuper celos ſunt. Et hec aſſimilatio cōſiſtit in tribus. primo in inuiſibilitate. Nā illud proprie vocatur celum.i.celatū: q2.ſ. ē nobis inuiſibile ⁊ occultatum. Eſt.n. nona ſphera quā nō videmus. Et hoc competit angelis: quoꝝ natura incorporea ⁊ intellectualis: licet in ſe maxime ſit cognoſcibilis: nobis tñ quorum cognitio oriť a ſenſu: eſt inuiſibilis ⁊ occulta. Nā ita ſe h3 intellectus noſter ad manifeſtiſſima nature: cuiuſmodi ſunt nature angelorum: ſicut oculus noctoracis ad lumē ſolis: vt dicit Phs.2.Meth. Et Sapiētie.9 Que in celis ſunt quis inueſtigabit? Scđo aſſimilatio fit in perſpicuitate ⁊ luminoſitate: pp quā quandoq3 vocatur chriſtallinum celum: q2 eſt vniforme ad modū chriſtalli perſpicuū ⁊ luminoſum. Angeli aūt pſpicui ſunt per munditiā. Vnde beatus Diony. vocat angelū pclariſſimū ſine macula. Itē ſunt luminoſi p ſapiam: ⁊ eſt in eis lumē triplicis ſapie. pº ſapiētie innate: q2 per ſpecies innatas ſiue concreatas oīa cognoſcunt q̄ ſunt a deo pducta: vt dicit Aug. Scđo ſapie inſpirate. Suſcipiūt.n. angeli diuinas inſpirationes ⁊ illuminationes: quas btūs Auguſtinus vocat theophanias. Tertio ſapientie btē que vocať in eis cognitio matutina ab Auguſtino. Fm ꝙ cognoſcūt res in verbo: cognitionē vero reꝝ in ꝓpria nā vocat ipſe Auguſtinus cognitionē veſpertinā. Tertio aſſimilatio fit mobilitate. vocāt.n. illud aqueū pp mobilitatē: q2 eſt valde mobile. Etiā mobilitas attribuiť angelo: q2 ſicut dicit Damaſ. Angelus eſt ſubſtantia intellectualis ſemp mobilis. Et dr angelus ſemper mobilis ratione nature intellectiue ⁊ volūtatis. Nā quippe cū ſit creatura h3 eſſe mutabile: inquantum oē creatum eſt vertibile in nihil: niſi manu oīpotentis teneretur. Reſpectu etiā intellectus dr ſemper mobilis accipiendo motū equiuoce: ꝓut intelligere dicitur motus: qm̄ angelus ſemper eſt actu intelligens: non quandoq3 in actu: quandoq3 in potentia: ſicut ſumus nos. Et licet angeli quantu3 ad cognitionē qua cognoſcunt res in verbo: oīa ſimul intelligant: ſicut ēt de nobis dicit Auguſtinus.xv.lib. de trini. ꝙ in patria non erunt volubiles cogitationes noſtre ab alijs in alia euntes atque redeuntes. Sed omnem ſcientiam noſtram vno ſimul conſpectu videbimus: ea tamen

Phs.
Sapie.
Diony.
Aug.
Aug.
Damaſ.
Aug.

cognitione qua cognoſcūt res in propria nã: nō oīa ſimul intelligūt. Unde ibi eſt viciſſitudo intelligētie. Et ideo Aug. dicit: ꝙ oē ens creatum habens intellectū: intelligit vnū poſt aliud: vt tñ itelligaꝛ hoc ꝑ hoc: ⁊ nō hoc poſt hoc: ⁊ talis ſucceſſus eſt vt motus quidā. Btūs aūt Diony. capi. 4. de di. noibus. ponit triplicē motū. ſ. circularē: rectū: ⁊ obliquū: circularis eſt ab eodē in idē cētrū imobile. Et hunc motū habent angeli inquantū recipiūt illuminationes a deo: ⁊ per illas reuertunꝛ in deū. Motu autē recto tunc mouenꝛ qñ ꝓcedunt ad ꝓuidentiā ſubiectoꝝ recte oia tranſeuntes: ⁊ nō reuertunꝛ ab eodē in idē: ſed de vno in aliud. Motus aūt obliquus eſt in angelis: cū per cognitionem inferioꝝ quibus prouident: reflectunꝛ in deū principium ⁊ finē pulchri ⁊ boni. Itē in volūtate eſt ēt angelus mobilis: qꝛ non oia ſimul vult: ſed modo vnū modo aliud. Dꝛ ēt angelus moueri localiter. ſ. eo modo quo eſt in loco. Et licet dicat vna opinio: ꝙ angelus eſt tm̄ in loco ꝑ operationē. ſ. per motū eo ꝙ mouet corpus aliqꝺ: tñ hoc fuit per dñm Stephanū epm pariſiēſem tanq̄ erroneū cōdēnatum. Ad hoc ēt eſt Rabanus dicēs ꝙ moꝫ vt celum empireū fuit creatū: ſuis angelis repletum fuit. Eſt ḡ opinio Sco. in. 2. di. 2. Qꝺ angelus eſt in loco diffinitiue. i. ita in vno loco ꝙ nō in altero. Et ſic ēt poteſt localiter moueri ſucceſſiue: ꝓut ſucceſſio ſe tenet ex parte ſpacij qꝺ eſt diuiſibile: ⁊ nō ex parte mobilis. i. angeli qui eſt indiuiſibilis. Poſſet ēt angelus virtute diuina trāſire de vno extremo ad aliud extremū: non ꝑtrāſeūdo mediū: ⁊ talis motus nō eſſet ſucceſſiuus: ſed diſcōtinuus. Et ſic angelus pōt moueri a loco diffinitiue ad locū diffinitiue: ſucceſſiue ⁊ non ſucceſſiue. Uñ ad hos motus celoꝝ. i. angeloꝝ pōt referri illꝺ Joel. 2. Moti ſunt celi ⁊c.

Ariſt. — Diony. — Stephanus. — Raba. — Sco. — Joel.

¶ Celi chriſtallini Moralitas alia. Cap. 3

Celum chriſtallinū: vt dixi: eſt aquee nature ſꝫ Bedā: q̄ in modū chriſtalli diuino ope ē cōgellata: ⁊ fuit neceſſariū ad ꝯtēperamētum motus ſupceleſtis: ad hoc ēt operanꝛ planete ꝑꝑ cōtrarios motus ſuos. Firmamentū. n. per chriſtallinū refrigeraꝛ: ⁊ per planetas retardaꝛ ſꝫ Bedā: ⁊ Platonē. Per chriſtallinū qꝺ eſt nãe lucide ⁊ ſpecūlaris: intelligo viros plenos ſapie ſpūalis: que claritatē ꝯtinet veritatis. Eſt igiꝛ neceſſariū firmamēto. i. plato vel viro iuſto: ꝙ hēat ſecū celū chriſtallinū. i. ſocios ſolidos: ⁊ prudētes: vt. ſ. ꝑ coꝝ ꝯſiliū prudētiā: ⁊ maturitatē: eius crudelitatis ardor aliq̄liter tēpereꝛ: ad qꝺ ēt ꝓficit ſibi motus ꝯtrarius planetaꝝ. i. rebelliū ſubditoꝝ. Eccle. 9. Uiri iuſti ſint tibi conuiue. Utile eſt hoi qñqꝫ rebelliones ſubditoꝝ ſentire: vt ſemꝑ in quodā timore ⁊ circūſpectione: ⁊ diligētia regaꝛ: ⁊ non in belli ſecuritate corripere. Uel dic moraliter: ꝙ celeſtes viri ad reprimendū ardorē ⁊ zelū iuſtitie cōtra rebellionē inferioꝝ orbiū. i. corporaliū appetituū quos in ſe ſentiant: ꝑ chriſtallinā ſapiā ardorē iſtū prudēter cōpeſcunt. Lꝫ. n. aqua ſit fluxibilis ⁊ fragilis: ille tñ que ſunt ſuꝑ celū. i. chriſtalline ſolide ſunt atqꝫ firme: lucide ⁊ trāquille. Sic vere licet vir iuſtus ſit fluxibiles in hac vita: qñ tñ ē ſupra firmamētū. ſ. in paradiſo: tunc more chriſtalli eſt ſolidus per impaſſibilitatē: qꝛ nulla paſſiōe poterit penetrari: lucidus ꝑ claritatē: mobilis ꝑ agilitatem

Beda. — Plato. — Eccle.

agilitatē: peruius ꝑ ſubtilitatē. Celū chriſtallinū hȝ aquas ī ſeipſo ligatas
⁊ cōgelatas. Sic vir iuſtus ſemꝑ portat ſecū aquas lachrymaꝝ: deuotiōis
⁊ cōpaſſionis. Vñ Job. 26. qui ligat aquas in nubibus ſuis. i. ſctis q ſūt Job.
nubes ad celū volātes. ⁊ ps. qui tegis aquis ſupiora eius. Et ſicut chriſtal ps
linū recipit lumē ab empireo: ⁊ tribuit firmamēto: ſic vere iuſtus vel prela
tus a deo recipit lucē ſapie ⁊ grē: quā in alios poſt diffundit. Celū ēt lȝ in 1
ſuis ptibus mutet locū: in ſuo tñ toto nec ſitū variat nec locum: qꝛ ceteris
partibus inferioribus fluctuātibus: celū nunq̄ motus ſui tenorē ⁊ ordinē
derelinquit. vt dicit Raba. Sic vere celū. i. religio lȝ mutet̃ ⁊ laceret̃ quā Raba.
tum ad pſonas: qꝛ. ſ. pſone moriunt̃ vel preuaricant̃ vel mouent̃ de loco
ad locū: ipſum tñ celū religionis. i. ipſa integritas ⁊ vniuerſitas: vel ipſa re
gula: vel fides nunq̄ mouet̃ aut mutat̃. Uel dic ꝙ lȝ ptes inferiores ⁊ mū
dane eccleſie fluctuent̃ ⁊ mutent̃: ⁊ quotidie varient ſtatū ſuū: celuȝ tñ. i.
eccleſia in ſuo vniuerſo ſp dȝ imutabiliter ſtatū ſuū: regulā ⁊ ordinē obſer
uare: qꝛ hō iuſtus in ſapia manet: ſtultus autem vt luna mutabitur.

¶ Celi in generali: vel noni Moralitas alia. Cap. 4.

Et celum nonū pōt intelligi vir pfectus: potiſſime eccleſiaſticus: 1
p vel religioſus ſiue prelatus. Et hoc multiplici rōne. Celū. n. hȝ
limpiditatē in aſpectu. Altitudinē in ſitu. Latitudinē in ambi-
tu. ¶ Sic vere vir iuſtus dȝ hrē limpiditatē fidei: ſeu claritatē. Altitudi
nē ſpei vel ſublimitatē: latitudinē charitatis: vel capacitatē. Ex fidei. n. lu
minoſitate cognoſcere dȝ vera. Ex ſpei ſublimitate appetere dȝ ſūma. Ex amo
ris capacitate: dȝ diligere oīa. Sicut. n. celū claritatē hȝ inoffuſcabilem ⁊
hoc qꝛ chriſtallinū. i. ſplendidū. Et ēt qꝛ ſol ibi ꝯtinue fulget: ⁊ ſtelle perēni
ter lucēt. Et iō ſm Iſido. Celū dr̃ a celo celas. qđ idē eſt ꝙ ſculpo ſculpis:
eo ꝙ ſtelle ſicut quedā ſignacula ⁊ ſculpture ibi appareāt: ⁊ maxime ī celo Iſido.
ſtellato. Sic charitas vere fidei ⁊ ſapie ⁊ ſcie dȝ in nobis iugiter relucere
ꝑ ardorē: ita ſol. i. fides: ſtelle. i. ſcie tā nāles q̄ acqſite poſſent lumen vere
cognitionis in nobis iugiter gñare: vt ſic deus poſſit dicere de talibus ce-
lis illud. Eccle. 24. Ego feci ī celis illud: vt oriret̃ lumē indeficiēs. ¶ Itē 2
ſicut celū eſt altiſſimū ⁊ ab infimis eleuatū. Sic ⁊ nos debemus ꝑ ſpē ⁊ af Eccle.
fectionē eſſe alti: ⁊ ſurſum ad bona eterna eleuati: ⁊ ab illis infimis tēpo-
ralib⁹ ſegregati. Unde Eccle. 17. Uirtutē altitudinis celi ipſe ſuſpexit. ⁊ Eccle.
Eccle. 1. Celū ſurſum. ¶ Itē ſicut celū ſua capacitate ſiue latitudine oīa 3
cōtinet ⁊ ambit. Sic nos debemus ꝑ charitatē eē ita lati: ꝙ infra ambitū
noſtri amoris: debemus oēs continere. ſ. amicos ⁊ inimicos: extraneos ⁊
ꝓpinquos. ps. Extēdens celū ſicut pelē: q tegis aquis ſuperiora eius. Et ps
ſicut celū in ſuis partibus eſt mobile: ita ꝙ velociſſime continue circūfert̃.
Sic nos debemus eſſe per bonoꝝ operū exercitiū ⁊ ꝑ virtutem obediētie
agiles: mobiles atq; leues: vt de malo ad bonū ⁊ de bono in melius conti-
nue moueamur. Iuxͣ illud. 1. Petri. 3. Celi magno ipetu trāſiēt. ¶ Alia Petri
moralis expoſitio celi in gñali pōt eſſe: ꝙ vir iuſtus dicat̃ celū: vt ſic expo-
namus de quolibet viro pfecto illud Ezechiel. 1. Aperti ſunt celi ⁊ vidi vi Ezech.
ſiones dei. Ecce (inquit) celū: qđ creaturis ceteris influit largius. Apti ſūt:

durat ſtabilius: celi: relucet clarius. Vidi viſiones dei. Sic nos debemus
habere plenitudinē clemētie vel influētie: q2 debemus eē apti. Debemus
habere firmitatē eſſentie vel pmanentie. Sunt inqt. Claritatē decētie vel
apparētie. Vidi inqt. Debemus hr̄e certitudinē fiducie vel ꝯfidētie: q2 de
bemus eſſe celi. i. fidēter celantes cōmiſſa. Sit igit̄ in nobis pietatis ⁊ in
1 fluentie plenitudo. Aperti inquit. ¶ Sicut. n. celi ſemp influūt in iſta in
feriora: ita ꝙ eoꝝ motus ⁊ influentia eſt cā ois gn̄ationis ⁊ corruptionis
Aperti inferioꝝ: ſic viſibiliter apparet cū a celis nobis pluuia deriuat̄ per quā oia
vegetant̄ ⁊ refrigerant̄. Sic celi ſpūales. i. viri eccleſiaſtici vel p̄lati ſemper
debent in alios influere inuiſibiliter pro eis orando: ⁊ bona exēpla eis dan
do: ⁊ viſibiliter pluuiā temporalium bonoꝝ ac beneficioꝝ eis infundēdo:
⁊ per bonā doctrinā oia mala in eis corrūpendo ⁊ oia bona in eis generā
do. qd̄ oſtendit̄. cum dr̄. Aperti. q2. ſ. ſemp debent eē aperti: ⁊ expoſiti ad
Gene. pietatis opera faciēda. Gen. 7. Catharacte celi aperte ſunt. Et Zacha. 8.
Zacha. Celi dabunt rorē ſuū. Sed heu q2 hodie videt̄ verificatum illud: qd̄ legit̄
Gene. Gen. 8. Clauſi ſunt oēs fontes abyſſi: ꝓhibite ſunt pluuie de celo. Et il
Agei. lud Agei. 1. ꝓhibiti ſunt celi ne darent rorem ſuum. Quia vere hodie ſūt
valde pauci: qui in alios influant: vel qui rorem ⁊ pluuiam doctrine vel ele
moſyne alijs influāt: q2 tantus eſt hodie in multis defectus pietatis: ⁊ tā
ta crudelitas: quod nihil poteſt ab eis diſtillare. Iſti ḡ nō ſunt celi aperti
Reg. 8. ſed celi clauſi. 3. Regum. 8. Si clauſum fuerit celum. Ita ꝙ poteſt recte di
Deute. ci de eis. illud Deutero. 28. Sit celum quod ſupra te eſt eneū: ⁊ terra quā
calcas ferrea. Celum. n. quod ſupra nos eſt. i. illi qui ſunt ſuperiores: ſcili
cet eccleſiaſtici reſpectu laycorum: ⁊ diuites reſpectu pauperum: iudices
reſpectu ſubditoꝝ: ſunt hodie facti enei. ideſt duri: crudeles: ⁊ iniqui: nihil
pauperibus tribuentes: ſed ipſos clamoribus ⁊ iniurijs multipliciter fe
rientes. Et ideo terra que calcatur. i. ſubditur vel deprimitur: efficitur fer
rea: quia ſcilicet admodum feri: fiunt pallidi ⁊ frigidi: ⁊ in omnibus de
Job. ſolati: ⁊ per impatientiam ſunt clamoſi: dolentes: lugubres ⁊ irati. Job.
24. De ciuitatibus fecerunt viros gemere. Non ſic ergo fr̄es fiat: ſed
ſit in nobis pietatis ⁊ influentie plenitudo. pſalm. Operit celum nubibus
⁊ parat terre pluuiam. ¶ Secundo ſit in nobis firmitatis ⁊ permanen
Sunt. tie fortitudo. Cum dicitur. Sunt. quod eſt verbum ſubſtantiuum quod
2 realitatem ſignat ⁊ eſſentiam: quod etiam eſt preſentis temporis non pre
teriti nec futuri. ad denotandum ꝙ nos debemus eſſe ſubſtantiales: for
tes ⁊ exiſtentes ſemper in bono preſentes ⁊ nunquam deficientes. Celi
enim hn̄t nāz incorruptibilem: ⁊ indefectibilē. Quamuis enim continue
Job. moueantur: nunquam tamen cadunt: deficiūt: nec franguntur. Job. 37.
Tu forſitan cum eo fabricatus es celos: qui ſolidiſſimi quaſi ere fuſi
ſunt. Sic viri eccleſiaſtici vel religioſi: debent eſſe imputribiles per virtu
tem conſtantie: fortitudinis: ⁊ firmitatis ac perſeuerantie: q2 ſemper de
bent in bono propoſito ſtabiles eſſe ⁊ nunquam per peccatum (iuxta
ps poſſe) deficientes vel cadentes: vt de eis dicatur illud pſalmi. Verbo

dn̄i

dñi celi firmati ſunt. Et Prouer. 3. Stabiliuit celos prudentia. Sed ho- Prouer
die verificat de multis celis illud. Eſa. 51. Celi ſicut fumus liqueſcunt: & Eſa.
terra ſicut veſtimentũ atteret: q2 multi ſunt hodie qui nõ ſunt ſolidi ſed li-
quidi: nõ ſtabiles ſed debiles: nõ pmanẽtes ſed p vana deſideria liqueſcẽ-
tes: vñ tales nõ ſunt ſimiles vero celo: ſed aeri q abuſiue dr celũ: qui nõ eſt
ſtabilis ſed mobilis nãe: q2. ſ. per vanitatẽ & incõſtantiã valde ſunt inſtabi
les & inanes. Vñ tales euaporãt ſicut fumus per ſupbiã. Liqueſcũt ſicut
cera p luxuriã. Atterunt ſicut terra p auaritiã. ¶ Tertio ſit in nobis bo 3
nitatis & cõfidẽtie certitudo: q2. ſ. nos debemus eſſe fideles: boni: & certi:
& tales in qbus poſſit ꝓximus nr ꝯfidere: qd ondit cũ dr. Celi: qd dr a ce
lando eo ꝙ celũ oĩa ꝯtineat atqꝫ celet: q2. ſ. ſecreta nobis cõmiſſa: & maxime
illa q tangunt verecũdiã ſocioꝝ: debemus fideliter ꝯtinere & in nobis ipis
ꝯcludere & celare. Apoc. 6. Celũ receſſit ſicut liber inuolutus. Sicut. n. Apoc.
in libro inuoluto nõ faciliter legit qd eſt intus: ſic ab hoĩe fideli & prudẽti
nõ faciliter reuelat: qd ſcribit in ſcrinio cordis ſui. Sed multi ſunt in con
trariũ: q ſecreta nõ celãt ſed reuelãt: nõ abſcõdunt: ſed oſtẽdũt: nõ opiunt
ſed aperiunt. Tales ſunt detractores q nullũ malũ qd ſciũt de aliquo pſit
celare. Tales ſunt iactores q & bona & mala ſua iactatorie manifeſtãt. Ta
les inſup ſunt ꝓditores q ſecreta ſibi in fidelitate cõmiſſa nõ timent ꝓdi-
torie declarare. Iſti ſunt (inquantũ ad hoc) ſicut celũ chriſtallinum qd
nũꝗ hꝫ dyafanũ. In chriſtallo. n. qcqd intus ponit: exterius vr. Chriſtal
lum. n. neſcit aliqd celare. Sic iſti nõ ſunt ſicut liber inuolutus: ſꝫ ſicut li
ber aptus vbi qlibet pot legere & videre. Vñ Apoc. 12. Aptũ eſt celũ & vi Apoc.
ſa eſt archa teſtamẽti: ẽt audita ſunt fulgura & voces: & tonitrua: qñ. n. ta-
les aperiunt p inſipientiã & ꝓditionẽ: tũc apparet archa ſue ꝯſciẽtie p fu
turã reuelationẽ: tũc audiũt tonitrua p diffamationẽ: tũc videt fulgura
p turbationẽ & inuaſionẽ: tunc audiunt voces querimoniaꝝ & qõnũ. Nõ
ſic dꝫ fieri: ſed ſit in nobis bonitatis & confidentie certitudo: vt de fidelita
te talium dicat illud Apoca. 12. Hi habent poteſtatem claudere celum. Apoc.
¶ Quarto debet eſſe in nobis honeſtatis & apparentie claritudo. Vidi, 4
inquit. Sicut. n. celũ eſt valde clarum nãliter: ratione cuius magis appa- Vidi
ret intuentibus & videtur. Sic nos debemus lumen gratie: honeſtatis: ſa
pientie & ſanctitatis habere: vt ſic libentius a circũſtantibus videamur: &
vt in omnium oculis: vt exemplar & ſpeculũ oſtendamur. Vidi inquit vi-
ſiones dei. Vt ſic de nobis poſſint alij dicere illud. Actu. 7. Ecce video ce Act.
los apertos. Iuxta illud. Luceat lux veſtra coram hoĩbus: vt videant opa
veſtra bona & glorificent patrẽ veſtrum qui in celis eſt. Sed hodie multi
carent tali claritate. ita ꝙ de multis pot dici illud Hiere. 4. Aſpexi ter- Hiere.
ram & ecce vacua erat: & nihil vidi: celos & nõ erat lux in eis. Vidi montes
& ecce mouebantur. Intuitus ſum & non erat homo: & omne volatile celi
receſſit. Aſpexi & Carmelus erat deſertus. Vbi aduerte ꝙ multi ſunt qui
hodie carent virtuali plenitudine: quia terra: ideſt eccleſia vel religio vel
anima: vacua erat honeſtatis pulchritudine: quia in celis. ſ. in eccleſiaſti-
cis nõ erat lux. Carẽt. n. firmitatis fortitudine: q2 mõtes. i. viri eminẽtes

mouebant. Carent rōnis limpiditate: q2 ibi nō erat hō.i.aliquis ratione
vtens. Carēt celſitudine ɔtēplationis: q2 oē volatile.i.ois contēplatiuus
receſſit. Et iō bene ſequit. Aſpexi ⁊ ecce Carmelus erat deſertus. Carme
lus mons fuit fertiliſſimus: ⁊ ſignat eccleſiā vel religionē: q̄ hodie in mul
tis ſuis partibus ē deſerta: deſolata: pariter ⁊ triſtata. Sicut.n. videmus
ꝙ qn̄qꝫ celi adeo ſpiſſis nubibus ⁊ turbinibus inuoluunt ꝙ nullā clarita
tē habere vident: tot ēt qn̄qꝫ fulgura a talibus celis nobis mittuntur: ꝙ
oculi inſpicientiū nō delectant: ſed potius excecant. Sic multi ſunt hodie
qui a deo nubibus carnalitatis ſunt inuoluti: ꝙ lumē valoris: fame: ⁊ ho-
neſtatis: vident penitus amiſiſſe. Nā tot fulgura .i. tot mala exēpla alijs
trāſmittūt: ꝙ viſum ſane diſcretionis ⁊ grē ab eiſdē tollunt. Iō de talibus
Eſa. dr. Eſa. 50. Induā celos tenebris ⁊ ſaccū ponā operimentū eoꝝ. Nō ſic ğ
Job. ſꝫ ſit i nobis claritudo. Job. 27. Spūs dn̄i ornauit celos. Dꝫ ğ hr̄e celū.i.
vir iuſtus vel plat⁹: honeſtiſſimā claritatē. Vidi. fideliſſimā volūtatē. Ce
los. Stabiliſſimā firmitatē. ſunt. Cōtinuā largitatē. apti. Et hec de viro
iuſto vel de anima.

❡ An celum ſit ſimplex. Cap. 5.

1 Ueritur Utrum celum ſit ſubſtantia ſimplex. Rn̄. ad hoc ſunt
q ſex cōcluſiones declarāde. ❡ Prima concluſio eſt. Qđ celū non
eſt ſpūalis ſubſtātia. Probo primo. q2 nullū quātū eſt ſpūs: celū
eſt quantū: pꝫ ad ſenſum: ergo nō eſt ſpūs. maior pꝫ: q2 quātitas molis nō
cōpetit ſpūi. Preterea nullū viſibile ſenſu corporali eſt ſpūs: ſed celū ē viſi
2 bile: ğ celū nō ē ſpūs. ❡ Scđa ɔclo ē. Celū nō ē nāe elemētaris: nec mix
te ex elemētis. pbō. q2 oē tale ē gn̄abile ⁊ corruptibile: ſꝫ celū nō ē hmōi ğ
⁊c. maior pꝫ: q2 vnū elemētū aliud corrūpit: ⁊ unū mixtū corrūpit ēt aliud.
minor ⁊ tota rō ē phi. p°. Celi ⁊ mūdi. Prete. cui nō ɔpetit motus elemen
talis: vel mixti p ſe: nō ē elemētū nec mixtū: celū ē hmōi. ğ non ē elementū
Phs nec mixtū. maior pꝫ. p°. celi ⁊ mūdi: ⁊ tota rō. motus.n. ſeqt nāꝫ elemēti
vel mixti poſiti i actu. minor eſt phi ibidē. oē elemētū vel mouet ſurſū vel
deorſum p ſe (quāuis ignis motu raptus primi mobilis: moueat circula-
riter) Celū aūt nō mouet ſurſum nec deorſuꝫ. ❡ Tertia ɔcluſio ē. Qđ ce
3 Phs lum ꝺm mentē phi ⁊ Comēta. nō eſt cōpoſitū ex mā ⁊ forma. Probo. 8.
Meta. phs dicit ꝙ nō eſt neceſſe ꝙ qui hꝫ mām ad vbi: habeat materiam
tranſmutabilē. vbi Commen. cōmento. 4. Corpus celeſte non eſt compoſi
tum ex materia que eſt in potentia: ⁊ ex forma que eſt actus. Itē primo ce
li ⁊ mundi. comē. 1. dicit: ꝙ corpus tale nō eſt compoſitum ex mā ⁊ forma
ſed eſt ſimplex. Et infra. Corpus celeſte caret potētia dio. Iteꝫ De ſubſtā
tia orbis. Corp⁹ celeſte eſt ſimplex non cōpoſitum ex ſui mā ⁊ forma. Rō
autē phi ⁊ Commen. videtur eſſe: q2 omne habens materiam eſt generabile
⁊ corruptibile. 7. Metha. Materia eſt per quam res pōt eſſe ⁊ nō eſſe: ſed
corpus celeſte non eſt generabile ⁊ corruptibile: ergo non habet materiā:
⁊ iſtā rōnē Commen. dicit eſſe potiſſimam primo celi ⁊ mundi. Comen. 1.
4 ❡ Quarta cōcluſio eſt ꝙ ꝺm phos. Celum nō eſt ſubſtantia animata. ꝙ
pꝫ per Comen. 2. celi ⁊ mun. comen. 95. Dicamus ꝙ illa natura non eſt
exiſtens in actu per formam. i. abſtractā: ⁊ multa alia ibi de hoc dicit: quia

ſi haberet

ſi baberet aiam vel intellectum in materia: tunc eſſet compoſita ex materia
⁊ forma: qđ negat. Et iđ ſm Sco. in. 2. di. 14. q. i. Ubicūq3 inuenitur q̄ Sco.
ph̄s vocat aiam celi: exponat̄ quantū ad ꝯditionē: qua aia eſt motrix: nō
qua eſt forma: ⁊ illa aia eſt intelligentia propria motiua huius orbis: con-
iuncta huic vt motrix ꝓpria: talis nō eſt niſi vnica vnius. ¶ Quinta ꝯclu 5
cluſio q̄ ſeqtur ex premiſſis: Qđ ſubſtātia celi: ſm ph̄os: non potuit fuiſſe
materia nec forma: nec cōpoſitum ex eis: ſed quedā actualis ſubſtātia ſim
plex. Qđ pꝫ: q2 mā ꝓprie eſt id qđ eſt in potentia ad formā: ⁊ forma eſt id
qđ actuat māꝫ: ⁊ ꝯpoſitū id qđ reſultat ex vtroq3: quoꝝ nullū poſuerūt eē
celum. ¶ Sexta ꝯcluſio: Quid tenēdū eſt ſm theologos. Naꝫ Sco. vbi 6
ſupra ait. Qđ in celo ponēda eſt mā. q2 illud chaos qđ ponit̄ a theologis Sco.
attigiſſe vſq3 ad celū empireū erat mā oīuꝫ corꝑaliū ꝯtentoꝝ a celo empi-
reo: ⁊ ēt ponet̄ mā ſm ſe ⁊ quantū ē ex ſe eiuſdē rōis in quocūq3: ⁊ ita ha-
bent theologi diſcordare a ph̄o in hac ꝓpoſitione. Celū eſt neceſſariū ⁊ in
corruptibile. Quātū. n. eſt ex ſe ⁊ ex natura ſua eſſet ſimpliciter corruptibi
bile: q2 ſibi ineſſet illa potētia ad contrariū: q2 tñ forma celi nō hꝫ ꝯtrariū
potens vincere ſeipſā: iđ nō pōt corrūpi ab agente nāli: a quo recipiat aliā
formā: vel ēt corrūpi in ignē vel aquā. ¶ Sic ḡ teneo ꝑmo q̄ i celo ē vera
materia. ꝓbatio. Illud eſt tenendū theologice: qđ tenēt ſcti exponēdo tex
tum ſacre ſcripture: ſed hoc eſt in ꝓpoſito: ḡ in celo eſt mā. probatio mino
ris. primo. Grego. 32. pri. Mora. dicit: exponendo illud Eccle. Qui viuit Grego.
in eternum: creauit oia ſimul. Rex ſubſtantia ſimul eſt creata: ſed ſimul ꝑ
ſpēs formata non eſt: ⁊ qđ ſimul extitit per ſubſtantiam materie: nō ſimul
apparuit per ſpēm forme: ⁊ infra. Sol qppe luna ⁊ ſydera: quarta die in
celo facta ꝑhibent̄: ſed qđ quarta ꝓceſſit in ſpēm. pa. die extitit ſubſtantia
per ꝯditionē. Itē Aug. libro ꝯfeſſ. Cū alia ſint celi ⁊ terre materie: alius Aug.
celi ⁊ terre ſpūs: vtrūq3 de informi materia ſimul feciſti. Loquitur ad deū. Beda
Itē Beda ⁊ Magiſter in. 2. ſen. di. 14. expreſſe dicunt de illa informi ma Magr̄
teria primo die: creata fuiſſe diſtincta opera ſex diex. Itē Hugo de ſacra- Hugo
mentis lib. 1. parte. 1. cap. 6. Simul creata eſt rex oium corporaliuꝫ ⁊ vi
ſibiliū materia: ⁊ iuiſibiliū ē entia: in angelica natura. vnde dr̄. Qui viuit
in eternum: creauit oia ſimul. Unde dicit. 8. cap. Per celū ⁊ terraꝫ: natu
ram oium illā celeſtiū terreſtriumq3 ſignificari puto. de qua poſtea ſucce-
denter: formata ſunt que in ipſa primo ꝑ eſſentiā creata fuerūt: ⁊ addit q̄
in illo cōfuſo chaos: ſiue celeſtiū ſiue terreſtriū oia continebantur.

LIBER QVINTVS, DE COELO OCTAVO VEL STELLATO.

¶ Celi octaui realis deſcriptio. Cap. I.

CElū octauū: qđ ⁊ firmamētū dr̄: ſtellis innumerabilibus ē
ornatū: que fixe appellant̄: qm̄ oi tempore equaliter a ſe-
ipſis diſtāt: nec proprium motum habent diſtinctū a mo
tu ſui celi. Mouetur autem hoc celum motu triplici. quo
rum primus eſt ab oriente in occidentē: ad motuꝫ primi

mobilis ſup polis mūdi: ⁊ ꝯplet in ſpacio diei naturalis .ſ. in. 24. horis.
Scd's eſt huic ꝯtrarius ab occidēte. ſ. in ortū: ſm ſucceſſionē ſignoꝝ ad
motū none ſphere i. cc. annis gradu. 1. ⁊ minutis. 28. fere: ⁊ ſic i. 49000
annis totus pficit: ⁊ motus augiū ⁊ ſtellaꝝ fixaꝝ dr: quo ſtelle q̄ ſunt in
firmamento variāt de ſigno in ſignū reſpectu zodiaci primi mobilis (licet
Sco. in. 4. di. 43. q. 3. aliter ſentiāt.) Unde pleyades ſtelle fixe: q̄ iux-
ta figurationē: ſunt in capite Tauri in firmamēto. i. celo ſtellato: reſpectu
zodiaci ſupioris: ſunt in gradu. 22. Tauri: ⁊ ſic de alijs. Tertius motus
dictus trepidationis quo octaua ſphera mouet ſup duobus circulis par-
uis: quoꝝ poli ſunt capita Arietis ⁊ Libre none ſphere: ⁊ ſemidyameter
illoꝝ circuloꝝ ē: gradus. 4. minu. 18. ⁊ ſcdā. 43. ⁊ ille motus acceſſus
⁊ receſſus noiat: in ſeptē quoqꝫ millibus annis cōplet: ⁊ hic motus ſolus
eſt ꝓprius octaue ſphere: qꝛ vnius corporis nālis tm̄ eſt vnus motus ſm
naturā: rōe cuius ſtelle fixe nō ſemp equediſtāt a polis imobilibus prime
ſphere. Sic nec eclyptica firmamēti ſemp eſt ſub eclyptica imobili: immo
frequēter eſt extra eā: nec ſtelle fixe ſemp in tpibus equalibus eque diſtāt
a capitibus Arietis ⁊ Libre eiuſdē primi mobilis: ſed videnť moueri nūc
verſus orientē: nūc verſus occidentē: nūc tardius: nūc velocius: Ptholo-
meus nāqꝫ repit motas: in centū annis: vno gradu. Alij ſequaces ⁊ poſte
riores inuenerūt in. 66. annis: motas vno gradu. Hec aūt oia demōſtra
tiue patēt ⁊ ſenſibiliter in corpore ſpherico ꝓ motu octaue ſphere ordina-
to: ⁊ p ſepe fabricato. Ois aūt motus ꝯueniēs alicui pter naturā (vt mo-
tus primus ⁊ ſcd's octaue ſphere) ꝯuenit alteri ſm nām: ⁊ nō inferiori: qꝛ
illa. ſ. inferiora nō influunt in ſupiora: igit ꝯuenit ſupiori. Sic fit vt mot⁹
ſcd's qui octaue ſphere eſt pter nām: ſit none ſm naturā: ⁊ motus primus
qui octaue ⁊ none ſpheris eſt preter naturā: decime ſiue primo mobili ſit
ſecundum naturam. Hec autem omnia: ſupra aliqualiter videre potes.

¶ Celi octaui Moralitas. Cap. 2.

Firmamentū aūt ſm phōs: eſt primum celum ⁊ vltimū: in cuius
cōuexitate ſita ſunt corpora ſyderū ⁊ ſtellaꝝ. (Dicta autē ſupra
ſunt ſm moderniores ⁊ ſm veritatē.) Nā phi nō poſuerūt niſi
Baſili⁹. vnū celum: imo vt dicit Baſilius in Hexameron: ꝑus philoſophi linguas
corroderent q̄ plures celos eē cōſentirent. Illud aūt celū. ſ. firmamentum
Ariſt. ſic deſcribit Ariſt. in li. de cauſis elementoꝝ. Celū ingt eſt quintū elemen
tum: ab elementis inferioribus diſcretū naturali ꝓprietate ac diſtinctum:
neqꝫ graue: neqꝫ leue ⁊c. qꝛ tunc aſcēderet vel deſcēderet: nec patit corru-
ptionē: nec gnātionē: inquietū eſt ⁊ mobile: ⁊ ſemp mouetur circa polum
immobilem: ipſumqꝫ dyametraliter inceſſanter circuit. Talis eſt p ola vir
perfectus vel religioſus: qui eſt vel eſſe dꝫ ab alijs ſeparatus ⁊ diſtinctus
Actuū. pp ſui ſtatus eminentiā ⁊ vite ſanctitatē. Actu. 13. Separate mihi Bar-
nabā ⁊ Saulū. Iſte nō dꝫ eſſe leuis p inſolentiā: qꝛ tunc aſcēderet p ſup-
biā: nec grauis. i. inclinatus ad terrena: qꝛ tunc deſcēderet p auaritiā: nec
patit corruptionē luxurie vel pcti. Iugiter mouetur per boni operis dili-
gentiam: circa polum arcticū. i. circa xpm: qui eſt imobilis ⁊ imutabilis qꝛ
deus.

deus. Itē mouet̄ inceſſanter ꝑ affectionē ⁊ amicitiā: ⁊ circa ipm̄ diſcurrit: per boni operis cōplementū: nec ab eo aliqualiter ſe elōgat ꝑ pctm̄: iō ſibi dicit de⁹. 2. Eſdre. 4. Propinquus mihi ſedebis ⁊ amicus meus vocabe-ris. Eſdre ¶ Uel ꝑ polū potes itelligere quēlibet ſanctū: quē debemus circuire per deuotionē ⁊ imitationē. Scōm ēt Ariſt. de celo ⁊ mūdo. Celū ē vnū: Ariſt. nec erunt nec fuerūt multi celi: ⁊ eſt locus alioꝝ oīum: vn̄ ibi eſt vita fixa ⁊ ſempiterna: que nec deſinit nec finit̄: ⁊ ē motus eius circularis ⁊ ꝯtinuus circa polū: cuius motor eſt ſpiritus qui mouet illud ſua bonitate: ⁊ dr̄ fir mamentū qr eſt ſolidū ⁊ imutabile ſeu firmū. ¶ Talis eſt eccleſia: q̄ ē vna nō plures: qr Canti. 6. Una eſt colūba mea. nec fuerūt nec erunt plures: Canti. ſed vna ſola: que locus eſt oīum ſaluandoꝝ: qr extra ipſam nō eſt ſalus: ſed ibi eſt vita fixa. ſ. gratie ⁊ glorie: q̄ nec deſinit nec finitur: qr vita eſt eterna. Nec eccleſia mouet̄ cōtinue. ſ. de ꝓſperitate in aduerſitatē: de pluralita-te in paucitatē: ⁊ ecōtrario: nūq̄ tn̄ cadit penitus ꝑ hereſim: nec a polo ar ctico. i. a xp̄o per infidelitatē penitus elongat̄: iuxta illud qđ Chr̄s dixit Petro. Luc. 22. Ego autē rogaui pro te Petre: vt nō deficiat fides tua: Luc. ⁊ iō firmamētū. i. firma ⁊ ſtabilis nuncupat̄: in qua ſol ⁊ luna. i. xp̄s ⁊ btā virgo ⁊ ſtelle fixe. i. ſcti habitant ⁊ morant̄. Abacuch. 3. Sol ⁊ luna ſtete-runt in habitaculo ſuo. Oīa q̄ ſunt ſub firmamēto mouent̄ ſm̄ motū eius ſ. planete ⁊ orbes: ⁊ ēt ignis aer ⁊ aqua: lȝ diuerſimode: motui firmamēti obediūt: ipſumq̄ȝ die ac nocte ſequunt̄ ab oriēte in occidētē: ⁊ ſm̄ ꝙ orbis inferior eſt purior ⁊ ſibi ꝓximior: tāto motui firmamēti ordinatius ſe con format. ſm̄ Rabanū. Sic vere firmamēto. i. deo vel p̄lato: debēt oēs iñfe-riores. i. oēs ſubditi obedire: ⁊ ſm̄ motū volūtatis ſue: ſe regere ⁊ mouere: Raba. ⁊ motū ꝓpriū. i. voluntatē ꝓpriā motui firmamēti. i. voluntati dei vel p̄la ti ſubijcere: ⁊ poſt ipm̄ per obediētiā currere. Ezech. 1. Quocūq̄ȝ ibat ſpi-ritus: illuc eunte ſpū: ⁊ rote leuabant̄ pariter ſequētes eū. Et q̄to quis ē Ezech. prior: tm̄ dȝ ſe ꝯformare ſm̄ voluntatē dei vel p̄lati ſui. Eccle. 3. q̄to maior Eccle. es: hūilia te in oībus. ¶ Quāto aliqđ corpus magis appropinq̄t celo ma gis eſt mobile: ⁊ ecōuerſo: q̄to remotius: tāto minus ſe ſuo motui confor mat. pȝ qr ignis eſt mobilior q̄ aer: ⁊ aer q̄ aqua: terra aūt ꝓp nimiā elon-gationē a firmamēto imobilis eſt ⁊ fixa. Sic vere q̄to qs eſt ꝓpinqor celo i. deo per gr̄aȝ: ⁊ virtutes: tāto mouet̄ ordinatius ꝑ obedientiā: ⁊ ecōtra-rio: q̄to qs plus a deo remouet̄ ꝑ pctm̄: tāto minus obedit eius volūtati: ⁊ minus mouet̄ per bona opa. Et iō multi ſūt hoīes ſic̄ terra. i. fixi ⁊ imo biles ꝑ ocioſitatē pigritie. ps. Fūdaſti terrā ſup ſtabilitatē ſuam. ¶ Uel Ps dic ꝙ quāto qs eſt ꝓpinqor deo ꝑ gradum eccleſiaſtice dignitatis: tāto dȝ eū melius ſeq̄: obediēdo: imitādo ⁊ obtēperādo. ¶ Uel dic ꝙ quāto qs ē alicui ꝓpinqor ꝑ ꝯſanguinitatē ⁊ affinitatē: tanto dȝ ei melius obedire: vt melius fili⁹: q̄ nepos ⁊c. ¶ Uel expone de bona ſocietate: qr q̄to qs vici nior alicui efficit̄: tāto ei in virtutibus dȝ eſſe ſimilis ⁊ ꝯformis. Math. 8. Math. Sequar te quocūq̄ȝ ieris. Et ſm̄ Ariſt. li. de celo ⁊ mundo. Celum ē ita Ariſt. perfectum ꝙ non habet contrarium aliquod in natura: ⁊ ideo eſt incorru ptibile: qr nihil corrumpit̄ niſi a ſuo contrario. Sic vere quidam ſunt ita

perfecti: ita mites: ita benigni: ꝙ nullū habent ꝯtrariū: vel inimicū: ⁊ ideo
ſunt incorruptibilis nāe: qꝛ nō corrumpunt̄ per peccī: qꝛ. ſ. deus tales pre
Prouer. ſeruat. Prouer. 28. Qui ambulat ſimpliciter ſaluus erit. Et lȝ celum non
corrumpat̄ nec generet̄: eſt tn̄ principiū gn̄ationis ⁊ corruptionis pp ra=
Ariſt. dios quos mittit ad terrā: vt dicit Ariſt. vbi ſupra. Sic ſunt multi q in ſe
ſunt boni: ita ꝙ per luxuriā nō gn̄ant̄ nec corrūpunt̄: tn̄ habēt ita malos
radios. i. mala exēpla: ꝙ ī aliquos generāt ⁊ cāūt gn̄onē luxurie: ⁊ pcī cor
Eccle. ruptionē iuxͣ illud Eccī. Radijs ſuis excecat oculos. Itē celū lȝ ſit vniſor
me in ſe: ⁊ de ſe: hȝ tn̄ plures orbes ⁊ circulos pp neceſſitatē mortaliū: vt ſic
Ariſt. quolibet anno diuerſimode moueat̄: qꝛ ſm Ariſt. li. de cauſis elemētoꝝ.
Si ſemꝑ vniformiter moueret̄: tantū frigus vel tantū calorem cauſaret: ꝙ
alimentū mortalibus periret. Celū eſt deus: qui hȝ quantū ad occultam
ꝓuidentiā ſuā: multos circulos. i. plures modos ſm ꝙ ſe mouet ⁊ ſe hȝ er
ga hoies: ⁊ iō aliqn̄ frigus aduerſitatis: aliqn̄ eſtū proſperitatis cauſat: qꝛ
alias alimentū grē ⁊ virtutis penitus deperiret. Iō nō eſt neceſſarium ꝙ
ſemꝑ ſe habeat erga nos vno mō in dando ſemꝑ ꝓſperitatē: vel ſemꝑ ad=
uerſitatē: imo vere vtile eſt hoi: ꝙ nunc frigiditatē nūc calorē: nunc ꝓſpe
ritatē: nunc aduerſitatē introducat: vt ſic alimentum diuine grē in nobis
generet: ⁊ ꝓducat. Celū ēt hȝ rotunditatē: claritatē: dyaphaneitatē: vel
Macro. perſpicuitatē: ⁊ ſm Macro. lib. de ſomno Scipionis: per orbes ſuos cāūt
quendā ſonnū ⁊ harmonie ſuauitatē: ⁊ motu ſui īpetus: in rebus calidita
tem. Sic vere vir ꝑfectus hȝ claritatē ſapientie: rotunditatē obediētie (fi=
gura. n. rotunda eſt ſumme mobilis) hȝ ꝑſpicuitatē veritatis ⁊ ſimplicita=
tis quia quilibet videt qđ hȝ in corde. Intra ſe ēt cauſat harmoniā gratia
rum actionis: ⁊ calorē diuine dilectiōis: ēt more celi altus ꝑ ꝯtēplationē:
oīa ꝯtinēs per ꝯpaſſionē: a terra ⁊ a terrenis elōgatus ꝑ coꝝ abiectionē:
Gene. ſtellis ornatus ꝑ virtutū multiplicationē. Gen. xv. Suſpice celū ⁊ nume=
ra ſtellas eius ſi potes. Celū omnia inferiora mutat: ⁊ tn̄ a nullo inferiori
ſe mutat̄: vel pōt recipe mutationē aliquā. Sic vere deus mutat oīa infe=
riora tpalia: ⁊ ſpūalia: vnūquodqȝ ſm ꝓpriā qualitatē: ipſe tn̄ nullā mutatio
Ps nem recipit in ſe ipſo. Ps. mutabis eos ⁊ mutabunt̄: tu aūt idē ipſe es. Ce
lum eſt ſumme ꝑfectionis inter corporalia: nihil tn̄ eſt ita vile: nec ita ſibi
diſſimile in nā: quin in virtute aliq̄: corpori celeſti ſimilet̄: imo multa talia
meliora celo īueniūt̄. pȝ de muſca: que hȝ vitā: quā celū non hȝ. Sic vere
dato ꝙ aliquis hō ſit magne ꝑfectionis ⁊ vite celeſtis: nō eſt tn̄ ita vilis hō
in natura: quin habeat virtutem vel conditionē meliorem ꝙ̄ ſint multa: q̄
in ipſo virtuoſo eſſe noſcuntur: ⁊ hoc intellige de poſſibili.

¶ De celo Moralitas alia. Cap. 3.

C Elum in ſacra ſcriptura reperitur multiplex. vȝ. Extentū: ſtella
latum: clauſum: nouū: altum: baſſum: preparatum: menſuratū:
igneum: eneum: obſcurum: ſecurum: ſolidum: roridū: loquēs:
intelligens: audiens: benedicens: liqueſcens: confitens: pluens: tremens:

tonans: dormiens. ¶ Tale celū eſt vir iuſtus: ꝛ talis debet eſſe quilibet eccle
ſiaſticus prelatus. Debet igit̄ eſſe celum extentum: bona ſua alijs erogan 1
do. ps. Extendens celū ſicut pellē: qui tegis aq̄s ſuperiora eius. ¶ Itē ſcdo 2
ſit ſtellatū. ſ. gratijs ꝛ virtutib⁹ alijs relucēdo. Gene. 1. Poſuit ſtellas in 3
firmamēto celi vt lucerēt ꝛc. ¶ Tertio ſit clauſum: ſemꝑ per diligentiā ſe 4
cuſtodiēdo. 2. Parali. 6. Si clauſero celū ꝛ pluuia nō fuerit. ¶ Quarto
ſit i nouū puritatē ꝛ mūditiā obſeruādo: vt Apoc. Vidi celū nouū ꝛ terrā
nouā. ¶ Quinto ſit altū: eterna ꝛ ſublimia ꝯtēplando. Eccleſi. 1. Altitu- 5
dinē celi ꝛ latitudinē quis dimēſus eſt. ¶ Sexto ſit celū baſſum: humili- 6
ter cōuerſando. ps. Dñe inclina celos tuos ꝛ deſcēde. Et Eſa. 64. Utinā
dirūperes celos ꝛ deſcēderes. ¶ Septimo ſit celū ꝑparatū: mores bonos 7
vendicādo. Prouer. 8. Qñ ꝑparabat celos aderā. ¶ Octauo ſit celū men 8
ſuratū: maturitatē ꝛ prudētiam ſectādo. Eſa. 40. Celos palmo pōdera
uit. ¶ Nono ſit celū igneū: p charitatem ardendo: ꝛ alios inflāmando: ꝛ 9
ad charitatē incēdendo ꝛ prouocando. 2. Paralipo. 7. Deſcendit ignis
de celo ꝛ deuorauit holocauſta. Et. 2. Petri. 3. Celi ardentes ſoluentur.
¶ Decimo ſit celū eneū: ſonum diuine laudis ꝓmendo. Deute. 18. Sit 10
celū qd̄ ſupra te eſt eneū: ꝛ illud Job. 37. dr̄ de celis: q̄ ſolidiſſimi quaſi ere
fuſi ſunt. ¶ Undecimo ſit celū obſcurū: per timorē: dei iudicia cogitādo. 11
Eſa. 50. Induam celos tenebris: ꝛ ſaccum ponam operimentum eoꝝ. Et
Ezech. 32. Celū nube tegā. ¶ Duodecimo ſit celū ſecurū: in deo ſperā- 12
do: ꝛ confidēdo. Unde. 2. Parali. 6. dr̄. Reſpice de celo firmiſſimo habi
taculo tuo domine. ¶ Tertiodecimo ſit celū ſolidum: ſe per conſtantiam 13
roborādo. Prouer. 3. Stabiliuit celos prudētia. ¶ Quartodecimo ſit ce- 14
lum roridum: in alios doctrine ſtillicidia diffundēdo. Zacha. 8. Celi da-
bunt rorem ſuū. Et illud predictū Gene. 27. In rore celi benedictio tua.
¶ Quintodecimo ſit celum intelligēs: vtilia meditando. ps. Qui fecit ce 15
los i itellectu. ¶ Sextodecimo ſit celū audiēs: preces pauperum ſuppli- 16
cantiū admittēdo: ꝛ dei mandata attēdēdo: ꝛ cauſas partiū decidēdo.
Deutero. 32. Audite celi que loquar. ꝛ. 1. Macha. 2. Clamor populi aſcē
dit ad celos. ¶ Decimoſeptimo ſit celum loquens: dei iuſtitiā: ꝛ gloriam 17
predicando. pſalm. Annunciabūt celi iuſtitiam eius. Et iterum. Celi enar
rāt gloriā dei. ¶ Decimooctauo ſit celum benedicens. Domino gratias 18
agendo. Daniel. 3. Benedicite celi domino. ¶ Decimonono ſit celum cō 19
fitens: propria crimina reuelando: ꝛ dei mirabilia recitando. pſalm. Con
fiteantur celi mirabilia tua domine. ¶ Uigeſimo ſit celum liqueſcens: ſe 20
per compaſſionem ſuper aliorum miſerijs reſoluendo. Eſay. 51. Celi ſi-
cut fumus liqueſcent. ¶ Uigeſimo primo ſit celum placens: omnibus be 21
neficia influendo. Eſay. 45. Rorate celi deſuper: ꝛ nubes pluant iuſtū.
¶ Uigeſimo ſecundo ſit celum coruſcans: bona exempla omnibus pre- 22
bendo. Actu. 9. Circūfulſit eum lux de celo. ¶ Uigeſimo tertio ſit celū 23
tremens: deū timendo ꝛ reuerendo. Job. 26. Columne celi contremi-
ſcunt ad nutū ei⁹. ¶ Uigeſimo q̄rto ſit celū tonās atq; fulgurās: malos 24
corrigēdo ꝛ d̄terrēdo. 1. Reg. 2. Formidabūt aduerſarij ei⁹: ꝛ ſup ipſos i celo

25 tonabit. ¶ Vigeſimo quinto ſit celū dormiēs: in celo mētaliter quieſcē
Job. do: vel in deo. Job. 38. Cōcentū celi q̄s dormire faciet. ¶ Per celū ēt pōt
intelligi pctōr: qui dr̄ clauſum: qꝛ pctā ſua celat in cōfeſſione p̄ uerecūdiā.
Altū: qꝛ alijs ſe p̄fert per ſuperbiā: latū: qꝛ oia continere vellet p̄ auaritiā:
lucens qꝛ ornatus vult eſſe per apparētiā. Voluēs: qꝛ cōtinue mouetur p̄
incōſtantiā. Tonās: qꝛ alios terret p̄ ſeuitiā. Coruſcās: qꝛ corā alijs ſplē-
det per iactātiā: fulminās: qꝛ alios ledit p̄ violentiā. Eneū: qꝛ alios clamā
do ſolet diffamar̄. Igneū: qꝛ alios exaſperādo ſolet inflāmare. Obſcurū:
qꝛ ſalutaria ſolet ignorare. Liq̄ſcēs: qꝛ ſeipm̄ p̄ luxuriā ſolet eneruar̄. Dor
miens: qꝛ ſemp̄ p̄ deſidiam ſolet ſoporari. Iſta oia potes cōcordare per au
ctoritates imediate allegatas: modo tn̄ contrario intellectas. Sic ergo pa
tet q celum ſignat iuſtum pariter ⁊ iniuſtum.

¶ Celi alia Moralitas: ⁊ pōt poni etiam pro empireo. Cap. 4.

Per celū etiā pōt intelligi Paradiſus. Et hoc multiplici rōe. Ce-
lum. n. h3 p̄petuā claritatē. Delectabilē iocūditatē: ordinatiſ-
ſimā cōitatē. Primo dico q celū h3 claritatē inoffuſcabilē. Ibi
enim eſt ſol ⁊ luna ⁊ ſtelle: q̄ ſunt corpa valde luminoſa: ⁊ luminis in alijs
cātiua. Sic celū paradiſi cōtinet ſolem iuſtitie xp̄m in duplici nā: lunā. i.
beatā virginē: ſtellas. i. angelos: ⁊ ſanctos: qui omnes fulgēt ineſtimabi-
li claritate: ⁊ ſpūaliter ⁊ ēt corporaliter poſt reſurrectionē gn̄alē: quantū
Eccle. ad ſanctos: qꝛ fulgebūt iuſti ſicut ſol. Vn̄ Ecci. 43. Glorioſa ſpecies celi:
gloria ſtellar̄ mundū illuminans. Itē eſt ibi iocūditas ineſtimabilis: q ita
Macro. ſm Macrobiū. Orbes celi faciūt ſuauē melodiā. Iuxta illud Job. 38. Cō
Job. cētū celi q̄s dormire faciet. Sic vere paradiſus harmoniā diuine laudis: q̄
Job. ab orbibus celeſtibus. i. a ſctis ⁊ angelis inceſſanter p̄fert. Job. 38. Vbi
p̄s eras cū me laudarēt ſimul aſtra matutina: ⁊ iubilarēt oēs filij dei: ⁊ p̄s.
Exultationes dei in faucibus cor̄. Itē ibi ē ordo imp̄turbabilis. Celū. n.
eſt ordinatiſſime p̄ceſſiuū. Orbes. n. celi inter ſe ſunt ordinati ⁊ diſtincti: ⁊
ita faciūt ordinate curſus ſuos: ⁊ infallibiliter veniūt ad puncta ſua. Ita
etiā ordinate p̄cedūt q vna ſtella locū alterius: vel circulū nō impedit: nec
eā in actu ſuo quoquo mō retardat. Et q̄uis ēt ſint diſparis claritatis: q̄li
bet tn̄ loco ſuo eſt ɔtenta. ¶ Sic in paradiſo ſunt ſcti ⁊ bti: diuerſis diſtin
ctionibus ordinati: ſ3 diſparitatē meritor̄. Vn̄ eor̄ tn̄ q̄libet ē ſtatu ⁊ gradu
ſuo ɔtētus eo q alter alter̄ nō p̄turbat: ſ3 pace ordinatiſſima ſp̄ gaudēt.
Vn̄ iſtū ordinē mirabaꝛ Regina Saba: q̄ venerat de finibus terre: audi
re ſapiā3 Salomonis: q̄ regis ſapiā3: fabricā tēpli: ⁊ ordines miniſtrātiū
taliter mirabaꝛ q nō habebat ſpū3. ſ. p̄ ſtupore ⁊c. Iſta ē aīa beata de fini
bus terre. i. de mundo ad celū trāſlata: q̄ miraꝛ dei ſapiam imp̄ſcrutabilē:
fabricā templi. i. totius vniuerſi naturā valde laudabilem. Item ordine3
miniſtror̄. i. diſtinctionē beator̄ imperturbabilem. Ideo cuilibet poteſt
Job. dici illud. Job. 38. Nūquid noſti ordinē celi: ⁊ rationē eius pones in ter-
ra. Ordo. n. primus ɔtinet xp̄m. Scōs beatā virginē. Tertius angelos.
Quartus martyres ⁊ apoſtolos. Quintus cōfeſſores ⁊ viros iuſtos. Sex
tus doctores ⁊ viros in ſpūalibus eruditos. Iſtius ergo ordinis celeſtis

in terra

in terra rō ponitur: quando ab hoīe terreno in corde ſuo (loco xp̄i humi-
litas: loco Marie pietas: loco angeloꝝ puritas: loco martyꝝ patientia: lo
co Confeſſoꝝ pnīa: loco doctoꝝ prudentia) deſcribit᷑ ⁊ habet᷑ Hiere. 30. Hiere.
Templū ſuo ordine fundabit᷑. Ad iſtū ġ locum debemus totis affectibus
anhelare: ⁊ ip̄m totis deſyderijs affectare: ⁊ ibidē ex tunc per affectū ⁊ de
ſyderiū abundare: vt ſic quilibet p futurā ſpem poſſit dicere illud Eſa. 66 Eſa.
Celū mihi ſedes eſt: terra aūt ſcabellum pedū meoꝝ. Celū. n. ideſt celeſtis
patria dʒ eſſe ſedes noſtra per ingē meditationem: cōtemplationeʒ: ⁊ affe
ctionē. Terra aūt. i. tpalis facultas: dʒ eſſe ſcabellum ſub pedibus noſtris
per cōtēptum ⁊ abominationē ⁊ deteſtationē. Si aduertamus in iſta auc-
toritate inueniemus: ꝙ celū ⁊ celeſtia bona habēt q̄nq; conditiones pro-
pter quas debēt affectari. ¶ Primo qꝛ ibi eſt ſecuritas inexpugnabilis: qꝛ 1
dr̄ celum a celādo eo ꝙ ibi celet᷑ ⁊ ꝓtegatur homo ab oī tribulatione. Ad Celum.
partē. n. ſupremā aeris nō aſcendunt: vel nō attingunt male aeris imp̄ſſio
nes. ſ. turbines: grādines: niues: q̄ tn̄ in inferioribus generant᷑: ⁊ quibus
hoīes grauiter impugnant᷑. Sic ſurſum in patria nō ſunt alique tribula-
tiones ⁊ impugnationes: qꝛ oēs remanēt in hac vita. Celū ergo a celādo
Eſa. 32. Erit (inquit) vir ſicut q abſcōdit᷑ a vento: ⁊ celat ſe a tempeſtate. Eſa.
Eſt igit᷑ ibi ſecuritas inexpugnabilis. Et iō celum dicitur firmamentum:
qꝛ. ſ. poſſeſſores ſuos firmiter ꝓtegit ⁊ defendit. Gen. 1. Uocauit firma- Gene.
mentū celum. Seqtur. Stellas poſuit in firmamento celi. ¶ Secūdo eſt 2
ibi tranquillitas pacis laudabilis: quod oſtenditur. cuʒ dicitur. Sedes. Sedes.
Sedere. n. ſignificat ſtatum pacis ⁊ quietis. Et ideo beati qui ſunt in ce-
lo vbi requieſcunt a laboribus ſuis ſedere merito dicuntur: vt de quolibet
iſtoꝝ dicatur illud Apoc. 4. Ecce ſedes poſita erat in celo ⁊ ſuper ſedeʒ ſe Apoc.
dens. Ararath. n. eſt mōs altiſſimus Armenie: in quo requieuit Archa poſt
diluuium. ſ̄m Iſido. Et ſignat Paradiſum locum altiſſimū: vbi eſt pfe- Iſido.
cta quies: vbi Archa. i. anima poſt diluuium p̄ſentis ſeculi requieuit. Gen.
8. Requieuit archa ſup mōtes: vnde de tali ſede dr̄ ps. Dn̄s in celo parauit ps
ſedē ſuā. ¶ Tertio dico ꝙ ibi ē eternitas indefectibilis. Eſt inqt. Uita. n. 3
illa nō pōt dici fuit vel erit: qꝛ fundat᷑ in eternitate: in q̄ nō ē p̄teritū vel fu Eſt
turū: ſed p̄ntia ſemp durās. Iō de iſta indefectibili eternitate: dr̄ vel dici pt
cuilibet ibi exiſtēti illō ps. Si aſcēdero in celū tu illic es. ¶ Quarto dico ps
ꝙ ē ibi fertilitas ihauſtibilis. Terra: inqt: qō ē elemētū fructifex: q̄ ꝓ cū- 4
ctis viuētibus cibū gignit. Et iō illa ſ̄m Iſido. dicebat᷑ antiqtus alma ma Terra.
ter: talis eſt paradiſus: qꝛ ibi ē verus fructus: vera refectio: vex eē: ⁊ vera Iſido.
vita: vt ſic cuilibet btō poſſit dici illō. Gen. 27. In rore celi ⁊ pinguedine Gene.
terre: erit benedictio tua: vt ſic q̄libet noſtrū dicat cū ps. Portio mea dn̄e ps
ſit in terra viuētiū. ¶ Quinto dico ꝙ ibi eſt ꝑ ſtabilitas durabilis. Sca- 5
bellū: inqt: pedū meoꝝ. Gloria. n. eterna dr̄ ſcabellū pedū: qꝛ ſcabellū eſt il
lud qō ſuſtinet pedes nr̄os. Ad denotandū ꝙ pedes affectionū nr̄aꝝ tūc
ſtabiliter ſuſtinent᷑: qn̄ ſup eterna gloria innitunt᷑. Bona. n. tpalia nō ſunt
ſcabellum ſufficiēs ad affectiones hoīs ſuſtinēdas: fatuus. n. eſt q talib⁹
innitit᷑: vel q in talibus ꝯfidit: ſicut qui innitit᷑ baculo arūdineo in ſaltādo.

Sed celeſtia ſunt bonũ ⁊ firmũ ſcabellũ: q̃ nõ deficiũt nec franguntur. Et ideo ſicut elephas fortibus arboribus ſolet initi dum dormit. Sic nos debemus initi bonis eternis: q2 celi ſolidiſſimi quaſi ere fuſi ſunt. Job. 38. Job. Jõ de tali ſcabello dr̃ cuilibet cõtemplanti: illud ps. Adorate ſcabellum pedũ eius: qm̃ ſanctũ eſt. Et. 2. Parali. 9. Rex Salomon fecit thronũ eburneũ ps ⁊ ſcabellũ aureũ. Talia .n. ſunt bona celeſtia: q2 .ſ. pp iſtã quintuplicẽ ↄdi Parali. tionẽ ſunt ſpecialiter affectãda. Ut ſic dicat qlibet illud Phili. 3. Cõuerſatio noſtra in celis eſt. Sed heu: q2 bona mũdi nõ ſunt ſtabilia: ſed fallibilia: nõ ſunt fertilia ſed ſterilia: nõ durabilia: ſed trãſitoria: nõ ſunt qeta ſ3 Paul. turbata: nõ ſunt ſecura ſed diuerſis impugnationibus obſcura: ⁊ ideo nõ in iſtis tpalibus ſed in celeſtibus eſt morãdũ: contemplandũ ⁊ affectandũ: ⁊ illuc cũ gemitibus anhelandũ: vt de quolibet dicat illud Mar. 7: Suſpiciens in celũ ingemuit. Et ſic accidet nobis: ſicut illi domicelle que dicebatur Calyſto: que cũ (ſm fabulas) pp fornicationẽ mutata fuiſſet in vrſã: ⁊ quotidie gemeret ⁊ rugiret. Juppiter motus pietate: mutauit eam in ſtellã: ⁊ poſita ẽ in celo: ⁊ dr̃ vrſa maior. Sic qñ hõ pp fornicationẽ petõꝝ ſuoꝝ efficit̃ vrſus .ſ. vilis ⁊ petõr: tandẽ fit humilis penitẽs atq3 gemens ⁊ ſic ſepe accidit ꝙ mutatur in ſtellã .ſ. in virũ lucidũ ⁊ perfectũ: ita ꝙ in celo finaliter collocat̃ .ſ. nunc per ſpem: in fine per ſpẽm: nunc in affectu: tunc aũt in actu: nunc in voluntate: tunc in re. Uñ dicat illud Eccle. 24. Girum celi circuiui ſola. Et Act. 7. Jntendẽs in celũ vidit gloriam dei. Et ſi vis: dic hic: ꝙ iſtud eſt celum in quo deus ſedet ad imperandũ. Eſay. 66. Celu3 mihi ſedes eſt. ⁊ in ps. Dñs in celo ſedes eius. Jn quo deus manet ad habitandũ. ps. Ad te leuaui oculos meos qui habitas in celis. De quo deus videt ad ↄſiderandũ. ps. Dñs de celo ad terram aſpexit: videt oẽs filios hoium. De quo deus venit ad nobis miſerandũ. Jo. 6. Ego ſũ panis viuus qui de celo deſcẽdi. Ad qđ deus aſcẽdit ad oñandum. Heb. 7. Excelſior celis factus eſt. A quo finaliter ad terrã iteꝝ deſcendet ad iudicandum. Actu. 12. Angelus autẽ domini deſcendit de celo. Et nota ꝙ in iſto celo eſt iocunditas: ſecuritas: ſtabilitas: fertilitas: concordia: ⁊ hec de celo in generali ſufficiant.

Job. — ps — Parali. — Paul. — Mar. — Fabul. — Eccle. — Actuũ. — Eſa. — ps — ps — Joan. — Paul. — Act.

¶ De circulis celi: Declaratio realis. Cap. 5.

Circuli celi ſunt plures: quoꝝ duo ſunt viſibiles .ſ. Galaxia: ⁊ Zodiacus. Alij ſunt inuiſibiles .ſ. eqnoctialis cũ reliquis: de quib⁹ ordinate dicamus. Eqnoctialis eſt circulus diuidẽs ſpheram in duo equalia: ſm quãlibet ſui partem equaliter diſtans a polis. Dictus eqnoctialis: q2 cum ſol tranſit per ipſum (quod bis fit in anno: cum .ſ. eſt in principio Arietis circa feſtum ſancti Gregorij: ⁊ in principio Libre: circa feſtum Exaltationis ſancte Crucis) fit equinoctium in vniuerſa terra. Hinc ⁊ equator diei ⁊ noctis. Eſt enim tunc dies duodecim horarum. ſimiliter ⁊ nox. Nominatus eſt autem cingulus primi mobilis: quia ipſum in medio per duo equalia: per modum cinguli diuidit. De zodiaco in fine aliorum circulorum dicetur: quia prius agitur de circulis inuiſibilibus.

Equinoctialis.

¶ De circulis

218

ℭ De circulis Coluris. Cap.6.

Olurus ſolſtitiorū eſt circulus: per polos mūdi ⁊ principia Cā
c cri ⁊ Capricorni trāſiens: ſpherā in duo equalia diuidēs. Et dr̄
colurus a colon: qđ eſt mēbrū: ⁊ vros: qđ eſt bos ſylueſtre. appa
ret. n. huius circuli ſola vna medietas: in modū caude bouis ſylueſtris ere
cte. Sed ſolſtitiorū dr̄: qm̄ ſol ipm̄ attingēs: āplius nō aſcendit: vt cū circa
feſtū Uiti: Cancrū intrat. Nec deſcendit: vt cū Capricornū circa feſtum
ſctē Lucie: intrat. Et horū primū dr̄ ſolſtitiū eſtiuale: q2 fit in eſtate. Alterū
vero ſolſtitiū hyemale appellat̄: q2 in hyeme fit. Colurus vero equoctiorū
eſt circulus per polos mundi ⁊ principia Arietis ⁊ Libre tranſiens: ſphe
rāq3 in duo equalia diuidēs. Dictus eſt aūt circulus equinoctiorū: q2 ſol
ipſum attingēs equinoctia facit: vnū. ſ. vernale circa feſtum. s. Gregorij.
Alterū vero autūnale circa feſtum Exaltationis. s. Crucis. Et hi duo cir
culi ſe ſe in polis mundi interſecāt ad angulos rectos ⁊ ſphericales.

ℭ De circulo meridiano. Cap.7.

Eridianus circulus in ſphera: eſt qui trāſit p polos mundi ⁊ p
m zenith capitis noſtri. Eſt autē zenith capitis noſtri: punctus fir
mamenti: directe ſuprapoſitus capitibus noſtris. Dr̄ ēt pūctus
verticalis q2 directe ſup ceruices nr̄as. Dicitur autē hic circulus meridia
nus: q2 cum ſol ab ortu aſcendens ad ipſum peruenerit: illi p cuius zenith
talis circulus trāſit: meridies ē. Ex quo p3: ꝙ ciuitates: q̄ equaliter diſtāt
ab oriēte ⁊ occidēte habent eundē meridianū: l3 habeant diuerſas latitu
dines: q̄ vero inequailter diſtant ab oriēte ⁊ occidēte: neceſſe eſt habere di
uerſos meridianos. Dr̄ia autē meridianorū: in tabulis aſtronomicis: lō
gitudo ciuitatum dicitur. Manet autem idem meridianus ciuitatum: ad
300. ſtadia: vltra variatur ad ſenſum.

ℭ De circulo Horizonte. Cap.8.

Orizon eſt circulus diuidēs hemiſperiū ſuperius ab inferiori: q
h ⁊ viſum noſtrū terminat: horizon nāq3 interp̄tatur terminator
viſus. Et iſte eſt duplex. ſ. rectus ⁊ obliquus. Illi dicunt̄ habere
horizōta rectū: qui habitāt ſub equoctiali. Nā horū horizon trāſit p polos
mundi: ſic ꝙ neuter polorū magis eleuat̄: ⁊ equinoctialē diuidit ad angu
los rectos ſpherales. Horizōta obliquū ſiue declinem habent illi: quibus
vnus polorū eleuatur ſuper horizonta: ⁊ quorū horizon interſecat equino
ctialē ad angulos obliquos ſpherales. Eſt autē zenith capitis ſemp polus
horizōtis: ex quo p3 tantā eſſe diſtantiam zenith capitis noſtri ab equino
ctiali: quāta fuit eleuatio poli mundi ſuper horizontē. Eſt autem (ad ſen
ſum) ciuitatum horizon idem ad. 400. ſtadia.

ℭ De circulis ſphere minoribus. Cap.9.

Irculi minores in ſphera imaginādi ſunt quatuor: quorū duo
c ex motu polorū zodiaci: circa polos mūdi cauſant̄. poli. n. zodia
ci: a polis mundi diſtantes per vigintitres gradus ⁊ quaſi dimi
dium: voluuntur circa ipſos: ſicq3 cauſant duos circulos quorū vnus dici
tur arcticus: alter vero antarcticus. Arcticus qdē dicitur a conſtellatione

arctos.i.ab vrſa maiore: que inuenit circa hunc circulũ. Dicitur etiã cir-culus borealis ⁊ ſeptẽtrionalis. Borealis quidẽ: q2 eſt ex illa parte mundi vnde boreas ventus naſcitur. Et dr̃ ſeptẽtrionalis a ſeptẽtrione.i.a minori vrſa: que figuratur ſeptẽ ſtellis exiſtẽtibus circa hunc circulũ: que ſtelle ſeptẽ ⁊ triones.i.boues appellant: eo ꝙ tarde ad modũ bouis moueant. Eiſdẽ ẽt noĩbus polus mũdi q nobis ſemper apparens (qui ⁊ circuli ar-ctici centrũ eſt) noiat. Circulus vero ⁊ polus oppoſitus dr̃ antarcticus: quaſi cõtra arcticũ. Dr̃ ẽt auſtralis a vẽto: ⁊ meridionalis a tali parte mũdi.ſ.meridie. Alij duo circuli minores ſic in ſphera imaginant. Nã ſol exiſtens in primo puncto Cancri: deſcribit quendã circulum motu firmamẽti: quẽ tropicũ Cancri dicunt. Tropicũ.n. a tropos dr̃ qð eſt conuerſio: nã tunc ſol nõ aſcendens altius ſe conuertit. Similiter cũ ſol fuerit in primo puncto Capricorni: deſcribit quendam circulum: qui tropicus Capricorni appellatur ex eadem cauſa.

De circulo Zodiaco. Cap. 10.

Z Odiacus eſt circulus qui tranſiens per mediũ ſphere: interſecat equinoctialẽ: ⁊ interſecat ab eodẽ: in duas partes equales: quarum vna verſus auſtrũ: reliqua verſus ſeptẽtrionẽ declinat: per hoc dr̃ circulus obliquus: ⁊ ſigna que declinãt verſus auſtrũ: vocant auſtralia.ſ. Libra: Scorpio: Sagittarius: Capricornus: Aquarius: ⁊ Piſces. Illa vero que verſus ſeptẽtrionẽ ſe vertunt. Borealia a uento: vel ſeptẽtrionalia dicũt.ſ. Aries: Taurus: Gemini: Cãcer: Leo: Virgo. Eſt aũt hec declinatio zodiaci ab equinoctiali graduũ.23.⁊ dimidij aut fere.24. Dictus ẽ aũt zodiacus a zoe: qð eſt vita. Sol.n.ſub illo circulo motus: preſtat vitã cunctis inferioribus aĩantibus: aut dr̃ a zodion: qð eſt aĩal. Sunt.n. in eo duodecim imagines formate per poſitiones ſtellarũ: ⁊ noĩbꝰ animaliũ inſignite. Et ſolus iſte circulus in zodiaco hʒ latitudinem: que duodecim graduum ſpaciũ ꝯplectitur: ⁊ per mediũ horũ graduũ: eſt imaginãda vna linea diuidens zodiacũ (in circuitu) in duo equalia: a qualibet parte ſex gradus relinquendo: ⁊ hec linea eclyptica nominatur: eo ꝙ ſub ea tantũ: dum ſol ⁊ luna fuerint: poſſit fieri eclypſis. Ex hoc habeas qðlibet ſignũ habere in longitudine.30.gradus: ⁊ in latitudine.12. Quandoqʒ tñ totum firmamentum diuiditur in duodecim equalia: per ſex circulos: per polos zodiaci: ⁊ initia

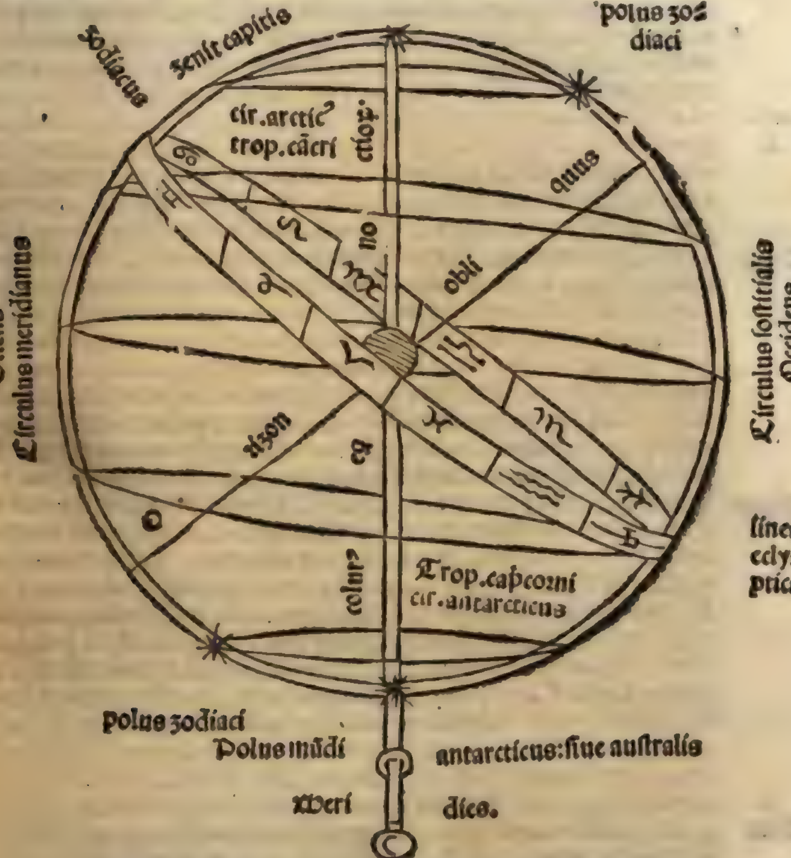
polus zodiaci.

zodi ac⁹.

polus zo diaci

219

ci: ꝛ initia ſignoꝝ i zodiaco diſtinctoꝝ trāſeūtes: ꝛ tūc ſtelle eī zodiacū exiſ-
ſtētes dicūt eē i ſignis. Hec de circulo zodiaco. Et nota q̄ oēs ſ̄ dicti circuli
ſ.n ſolū i firmamēto imaginādi ſūt: ſʒ ēt i. ix. ꝛ. x. vt phis adinōet d̄ſcriptio.

¶ De Circulis celi Moralitas. Cap. II.

Et celū diuiſuʒ i diuerſos circulos: pt intelligi ſctā eccl'ia illuſtrata
p diuerſis gr̄ijs gratis datis. Nā de circulis loq̄ns Salomō Eccle. i.
dicit. Luſtrās vniuerſa i circuitu pgit ſpūs: ꝛ i circulos ſuos reuer- Eccle.
tit. Sic ſpūs ſctūs circūdās eccleſiā dotauit donis ꝛ gratijs gratis datis.
de qb⁹ Apoſt. I. Cor. xij. ait. Alij qdē p ſpūʒ dat ſmo ſapie: alij āt ſcie: ſʒ
eūdē ſpūʒ: alij fides i eodē ſpū: alij gr̄a ſanitatū i vno ſpū: alij opatio v̄tutū Paul.
alij ꝓphetia: alij diſcretio ſpūuʒ: alij gn̄a linguaꝝ. alij interp̄tatio ſmonū.
Hec autem oia operat vnus atq͡ʒ idem ſpiritus: diuidens ſingulis prout

1 vult. ¶ Prima ḡ gr̃a eſt ſermo ſapie: q̃ cõſiderat cãs altiſſimas: ⁊ hec rep̄ſentatur p̄ circulũ ſolſtitij eſtiualis. Gr̃a.n.ſermonis ſapienter loquentis
1 dʒ ad duo reſpicere: p̄ illũ circulũ rep̄ſentata. ¶ Primo ſermo p̄dicatoris ſapiẽtis dʒ illuſtrare intellectũ auditoris: ſpecialiter de diuinis ⁊ ſpũalibꝫ circa que ꝓprie eſt ſapia. Tũc aũt intellectus auditoris inſtruit᷑: dũ p̄dicator ſic clare loquit᷑ ꝙ doceat. Et hoc ſignat ille circulus ſolſtitij eſtiualis: q ſõ dr̃ ſolſtitialis eſtiualis: qꝛ ſole ibi exiſtẽte: fit ſolſtitiũ eſtiuale: qḋ ẽ dũ ſol intrat primũ gradũ Cancri die.xv. Julij. Ubi aũt exiſtit ſol p̄ſens: oĩa clare ⁊ lucide videntur. Et talibus ex perſona ſapie: dr̃ Eccle. 14. Qui eluci
Eccle. 2 dant me vitã eternã habebunt. ¶ Scḋo ſermo p̄dicatoris ſapiẽter loquẽtis: dʒ mouere affectũ auditoris: ſic vʒ ꝙ libenter audiat verbũ dei. Ille ãt qui vult delectare: opʒ ꝙ loquat᷑ temperate.i.nõ nimis ꝓlixe: qꝛ prolixa locutio nõ delectat ſed attediat. Et ſi vult mouere affectũ opʒ ꝙ loquat᷑ fer-
Grego. uenter. nã dicit Greg. Uerba inflãmare nequeũt: que frigido corde ꝓferuntur. Et hoc ſignat circulus ſolſtitialis eſtiualis qui mediat inter nr̃am terrã habitabilẽ: ⁊ torridã zonam. In noſtra.n.terra habitabili eſt tẽperatus aer: in torrida vero ẽ exceſſus caloris. Sic in ſermone p̄dicatoris debent hec duo cõiungi.ſ.tp̄amentum locutionis.ſ.a ꝓlixitate: ⁊ feruor ꝓnunciationis: vt.ſ.per primũ placeat: ⁊ per ſecundum moueat: ac inflãmet ſic ꝙ ad actũ ſiue ad operationẽ flectat.i.ad hoc vt auditor amet ea q̃ predicator dicit ⁊ ipſa implere velit: qḋ fit dum ſic loquit᷑ ꝙ auditorẽ flectit. Ad hoc aũt ſpũs ſctũs vtitur lingua p̄dicatoris quaſi quodã inſtrumẽto. Ipſe
Grego. vero eſt qui p̄ficit opationẽ interius. Un̄ Greg.in homel. Pent. Niſi corda audientiũ ſpũs ſctũs repleat: ad ardorẽ amoris: vox dicentiũ incaſſum ſonat. Et hoc ẽt oſtendit circulus ſolſtitij eſtiualis: eo ꝙ iſte circulus tãgit zodiacũ in Cancro. Nã zodiacus dr̃ a zoe: qḋ eſt vita: qꝛ ſpũs ſctũs ẽ viuificatiuus: vt dicit Saluator: Spũs eſt qui viuificat. Un̄ tunc circulo eſtiuali ꝯiungit᷑ zodiacus: qñ ipſius p̄dicatoris ſermoni adiungit᷑ ſpũs ſancti virtus. Que cõiunctio fit in Cancro: vbi ſol reflectit᷑ ⁊ retrocedit. Naʒ in octauo gradu Cãcri ſol retrogradition̄ facit: quia vſqꝫ ad primũ gradũ Cancri intantũ eleuatus eſt verſus nos ꝙ nõ põt plus extolli: ⁊ tũc retrogradit᷑ deſcendẽdo per ſigna inferiora. Tunc ergo circulus ſolſtitialis zodiacum in Cancro tangit: qñ ſermo predicatoris virtute ſpũs ſcti adiũcta:
2 cor ſuperbũ pctõris ad humilitatem penitentie flectit ⁊ reducit. ¶ Scḋa
Scia gratia gratis data eſt ſermo ſcie.i.gratia loquẽdi efficaciter de inferioribꝫ ⁊ ſpecialiter de humanis. Et hec aſſimilat᷑ alteri circulo ſolſtitiali hyemali. Nam ille qui vult recte docere hominem ſcientiam: non vanam ſed ſalutiferam: debet intendere ad tria. ¶ Primo ad inſtruendum.ſ. vt minuantur
1 Solſtitialis. Hyemalis. tenebre ignorantie.⁊ creſcat lumen ſciẽtie. Et hoc ſignificat ſolſtitialis hyemalis: qꝛ.ſ. Sole in eo exiſtente: fit ſolſtitium hyemale: ⁊ tunc incipiũt creſcere dies: ⁊ noctes decreſcere. Ad Roma. 13. Abijciamus opera tenebrarum ⁊ induamur arma lucis: ſit vt in die honeſte ambulemus. ¶ Scḋo
Paul. dʒ intendere ad afficiendũ.ſ.timore ſupplicij ⁊ amore premij. Et hoc ſigni
2 ficat ſolſtitialis hyemalis: q eſt inter torridam zonã: ⁊ alterã partem terre habitabilis.

220

habitabilis. Nã in torrida vbi eſt exceſſus ardoris: intellige ſuppliciũ in
ferni. In alia habitabili vbi tẽperies ⁊ amenitas eſt aeris: intellige celi ſua
uitatem. Quorum primum eſt timendum: ſecundum vero appetendum.
¶ Tertio debet intendere ad promouendum.ſ. vt homo per ſcientiã hu 3
manorum etiam practice proficiat: aſcendendo de virtute in virtutẽ. Qđ
iterum oſtendit circulus ſolſtitialis hyemalis: quia tangit zodiacum in
Capricorno. Caper enim eſt animal cornibus ſuperiora petens. Unde di
citur Capricornus: quia ſol ibi exiſtens poſt ſolſtitium eſtiuale incipit
aſcendere per ſigna ſuperiora verſus ſcilicet Arietem ⁊ Cancrum: per
quod ſignificatur hominis aſcenſus per profectum. ¶ Tertia gratia gra= 3
tis data dicitur fides. Et hec aſſimilatur circulo galaxie: de quo infra di= Fides
cetur: ⁊ hoc propter quatuor. ¶ Primo propter puritatem: quia galaxia 1
dicitur via lactea: in qua ſignificatur nitor puritatis: quã fides facit ſecun Galaxia
dum illud Petri. Actuum.xv. Fide purificans corda eorum. ¶ Secun= Act.
do propter firmitatem: quia vt dicit Philoſophus. Galaxia ſemper ſtat in 2
eodem loco celi: ⁊ hoc quantum ad apparentiam: quod dico ꝑꝑ tardiſſi= Phs
mum motum: quia in rei veritate expertum eſt ꝙ galaxia: cum ſit pars
octaue ſphere: mouetur in centum annis vno gradu: vt patet in octaua
ſphera. Fides autem prout eſt gratia gratis data: accipitur pro aliqua fi=
dei excellentia: ſicut pro conſtantia fidei: vt dicit gloſa. Unde fides dici=
tur ſubſtantia propter firmitatem. Hebre.xi. ¶ Tertio propter claritas= Paul.
tem. Nam galaxia circulus tunc eſt clarior: quando aura nocturna fuerit 3
frigidior ⁊ ſerenior: quia ſcilicet. conſtantia fidei tanto amplius clareſcit:
quanto aura perſecutionis vel frigus mundi tenebroſi magis contra eam
excreſcit: nam virtus in infirmitate perficitur. ¶ Quarto propter vtilita=
tem. Nam galaxia propter ſuam claritatem ⁊ ſerenitatem dirigit nauigan 4
tes ⁊ itinerantes de nocte. Similiter fides vera ⁊ conſtans dirigit naui=
gantes per mare mundi. Unde dicitur de filijs Iſrael ad Hebre.xi. Qđ Paul.
fide tranſierunt mare rubrum: tanquam per aridam terram. Et etiam fi=
des eſt viatorum directio: ne in tenebris ignorantie vel infidelitatis exor=
bitando pereant. Unde dicitur ad Hebre. 10. Initiauit nobis viam no= Paul.
uam: ⁊ poſt eum aſcendamus cum vero corde in plenitudine fidei.
¶ Quarta gratia gratis data: eſt gratia ſanitatum. Et hec aſſimilatur cir
culo artico ſiue circulo paralello ſeptentrionali: qui eſt diuiſio noſtre ter
re habitabilis a frigida. Dicitur enim paralellus. ideſt eque diſtans a pa=
ra: quod eſt iuxta: ⁊ lelle: quod eſt diſtans: equaliter enim diſtat ab alio
circulo auſtrali ſiue antarctico paralello. Hoc autem competit gratie ſani
tatum: quia omnis infirmitatis eſt equaliter ⁊ indifferenter curatiua: ⁊
non videlicet minus vnius ꝙ̃ alterius: quia innititur diuine virtuti: cui
nihil eſt impoſſibile: vel difficile. Non ſic autem de virtute medicine
create: que aliquas infirmitates curare poteſt ⁊ aliquas non: ⁊ rurſus cu
rabilium infirmitatum quaſdam tardius: quaſdam citius curat. Item iſte
paralellus dicitur ſeptentrionalis a ſeptentrione: quia eſt ex illa parte
vbi ille ſeptem ſtelle dicte Arcturus. Et iſte circulus ſeptem ſtellarum

ſignificat ſeptem modos: quibus gratia ſanitatis corporalis: in Euange-
lio legitur eſſe conceſſa: in quibus etiã ſignificantur ſeptem modi quibus
infirmitates ſpirituales curantur. ¶ Primo. n. legitur fuiſſe conceſſa gra
1 tia ſanitatis corporalis mediante oratione diſcipulorum. ſicut habet Luc. 4.
Luc. de Socru Petri febricitante: ꝙ diſcipuli rogauerunt illũ pro ea: ⁊ ſequitur ꝙ
ſtans ſup illã imperauit febri. Et ſimiliter ab infirmitate peccati curatur ho
Jacob mo per orationes iuſtorum. Jac. v. Oratio fidei ſanabit infirmũ: ⁊ alleuabit
2 eum dominus ⁊ ſi in peccatis ſit dimittetur ei. ¶ Secundo data eſt gratia
Luc. ſanitatis mediante conceſſione poteſtatis. ſicut Luc. 10. Dominus mit-
tens diſcipulos ad predicandum dedit eis poteſtatem vt langores curarẽt:
ſignificans ꝙ verbo predicationis curatur infirmitas peccatoris. Sapie.
Sapie 16. Sermo tuus domine ſanat omnia. ¶ Tertio ſanat ex precepti expreſ
3 ſione: ſicut dixit Centurio. Math. 8. Dic tantum verbo: ſcilicet precipien
do: ⁊ ſanabitur puer meus: in quo ſignificatũ eſt ꝙ obedientia ſanat mor
bos ſpirituales: ſpiritualiter: ſuperbie ⁊ negligentie: ſicut infirmus obe-
diens medico curatur corporaliter. ¶ Quarto appropinquatione: quia
4 qui ſic appropinquabant Chriſto vt eum tangerent: ſanabantur: Math.
Math. 6. Quotquot tangebant eum: ſalui fiebant. Jlle tactus pertinet ad acti-
5 uos vel ad imitatores Chriſti: qui etiam ſanantur ſpiritualiter. ¶ Quin
Luc. to manuum impoſitione. Luc. 4. At ille ſingulis manus imponens: cu-
rabat eos. Jſta manuũ impoſitio fit per penitentie abſolutionem. Uel ta
ctus manuum Chriſti: eſt flagellatio dei: que etiam expellit infirmitatem
peccati. ¶ Sexto aque lotione: ſiue ſit infirmitas cecitatis: ſicut dominus
6 miſit cecum a natiuitate vt lauaret: ad natatoria Syloe: ⁊ abijt: ⁊ lauit: ⁊
Joan. vidit. Joan. 9. Signans ꝙ cecitas ignorantie: tollitur per aquam ſapien-
tie. Siue ſit infirmitas lepre: ſicut dominus introducit de Naaman le-
proſo curato in lotione aque Jordanis. Nam lepra Naaman principis mi
litie Syrie: eſt corruptio in prelato: que curatur in deſcenſu humilitatis.
Jordanis enim interpretatur deſcenſus. Siue ſit quecunque alia infirmi-
Joan. tas: ſicut ſanabatur vnus qui primo deſcendebat in piſcinam. Joan. v. Et
iſta eſt lotio baptiſmi: vel penitentie: que omne peccatum purgat. ¶ Se-
7 ptimo curatur infirmitas vulnerum: alligatione: ſicut patet de Samari-
tano qui curauit vulneratum: vulnera eius alligando: vinum ⁊ oleum in-
Luc. fundendo. Luc. 10. Hec alligatio eſt iuſtitie exhibitio per correptionem:
in qua debet eſſe vinum mordens ⁊ oleum liniens: quia miſcenda eſt le-
Greg. nitas cum ſeueritate: ⁊ miſericordia cum iuſtitia: vt dicit Gregorius.
Jtem circulus ille paralellus: diuidit noſtram habitationem a frigida.
Habitabilis autem ſiue habitatio anime eſt in corpore: frigus autem
eſt qualitas mortificatiua. Unde per gratiam ſanitatum: habitabilis no-
ſtra: ideſt corporis noſtri natura: diuiditur a frigida: ideſt ſeparatur ⁊ li-
5 beratur etiam a morte: quia ſcilicet habentes hanc gratiam mortuos ſu-
Zodiac. ſcitant. ¶ Quinta gratia gratis data: eſt operatio virtutum: ideſt ſigno-
rum ⁊ miraculorum. Unde hec aſſimilatur Zodiaco circulo: qui dici-
tur eſſe circulus ſignorum. Nam miracula; que facultatem nature
excedunt

excedunt vocanẞ virtutes: q2 vero ſunt ad manifeſtandũ aliq̃d ſupnãle vocanẞ ſigna: pp excellentiã aũt dicunẞ portenta vel ꝓdigia quaſi ꝓcul aliquid oſtẽdentia. ¶ Sexta gratia gratis data: eſt ꝓphetia. Et hec aſſimilatur illi circulo dicto coluro ſolſtitiali: q incipit a polo ſeptentrionali ꝛ per Cancrũ ꝛ Capricornũ circulariter ꝓcedẽs iterũ redit ad ſuũ principium. 6
Nã ꝓphetia: vt dicit Grego. qñq3 incipit a preteritis. Sicut de ꝓphetia Moiſi p3: q ꝓphetauit de principio creationis rerũ. Qñq3 vero eſt de p̃ſenti occulto: qñq3 de futuro: ꝛ qñq3 a futuris redit ad p̃terita: ſicut exp̃ſſe p3 in libris ꝓphetarũ. Dr aũt colurus a colon ꝛ vri. i. mẽbrum ſylueſtris bouis. vt dicit Auctor ſphere. Colon. n. eſt membrũ: vrus v̇o: bos ſylueſtris dr. i. cauda. ſ. bouis ſylueſtris: q erigẽs caudã facit circulũ impfectũ. Unde colurus quaſi circulus impfectus. Nã ſicut dicit Apoſt. 1. Cor. 13. Ex parte cognoſcimus ꝛ ex pte ꝓphetamus. Uñ ꝓphetia imperfectionem h3. Grego.
¶ Septima gr̃a gratis data eſt diſcretio ſpũum: ꝛ hec aſſimilaẞ circulo horizontis: qui diuidit duo hemiſperia: hec aũt hemiſperia. ſ. inferius ꝛ ſuperius ſunt duo ſpũs. i. creator ꝛ creatus. Qui aũt habent hanc gr̃am diuidunt ꝛ diſcernunt: qñ id q̃d ſuggeriẞ vel inſpiratur eſt a ſpũ creatore. i. a ſpũſctõ: vel a creato. i. a ſpũ ꝓprio vel maligno. Uidẽt etiã ea que dñr quo ſpũ dicanẞ. Unde dr̃. 1. Jo. 4. Probate ſpũs: ſi ex deo ſint. ꝛ ibidẽ. Noli te omni ſpũi credere. Paul. 7 Horizõ. Joan.
¶ Octaua eſt gr̃a linguarũ: ꝛ hec aſſimilaẞ alteri circulo paralello. i. auſtrali: vel circulo antarctico. Nã paralellus (vt dcm̃ ẽ) dr̃ eque diſtãs: q2. ſ. habentes donũ linguarũ: oẽs linguas quantũcũq3 diſtantes ſiue differẽtes equaliter loquebanẞ: vt p3 de Apoſt. Act. 2. Sed hoc q̃d dixi equaliter: intelligendũ eſt q̃tũ ad ea que ꝑtinẽt ad fidei doctrinã: in qbus diuina gr̃a: nulla linguarũ diſtantia fuit Ap̃lis ignota: ſ3 quantum ad ea q̃ ſupra adduntur humana arte ad ornamentũ ꝛ eloquentiã locutionis: qlibet Apoſtolus inſtructus erat in ſua lingua: nõ aũt aliena. Unde Apoſtolus maiori facũdia viſus eſt in Epiſtola ad Heb. quã ſcripſit in ꝓpria lingua: quã in aliis quas greco ſermone ꝯpoſuit: ſicut ẽt in ſapia ꝛ ſcia fuerũt ſuffiẽter inſtructi: quã requirebãt in doctrina fidei: nõ autem quantũ ad oĩa que p ſciam acq̃ſitã cognoſcuntur: puta de cõcluſionibus arithmetice: vel geometrie. 8 Act.
¶ Nona gr̃a ẽ interp̃tatio ſermonũ. Et iſta aſſimilaẞ alteri coluro vel eqnoctiali: q2 ſe ſe tangũt: ꝛ iõ hic pro eodẽ habeatur. ſ. colurus ꝛ eqnoctialis. Qui quidẽ colurus per Librã in Arietem procedẽs: iterũ redit ad ſuũ punctum. Aſſimilaẞ aũt interp̃tatio ſermonũ coluro: q2 impfectionẽ h3: ſicut ꝛ ꝓphetia. Nam q ſcit interpretari vnũ: neſcit qñq3 interp̃tari aliud. Sicut Daniel interpretatus ẽ viſionẽ ſiue ſomniũ Nabuchodonoſor: ꝛ in alia viſione quã ipſemet habuit. dixit. Ego audiui ꝛ nõ intellexi. Daniel. 12. Et iõ interp̃tatio ſermonũ reduciẞ ad ꝓphetiam: inquantũ. ſ. mẽs illuminaẞ ad intelligendũ ꝛ exponẽdum que ſunt in ſermonibus obſcura: ſiue propter difficultatem rerũ ſignificatarũ: ſiue etiam ꝓpter ipſas voces ignotas que proferuntur: ſiue propter ſimilitudines rerum adhibitas ſecundum illud Daniel. 5. Audiui de te q̃ poſſis obſcura interpretari: ꝛ ligata ſoluere. 9 Daniel.

¶ Firmamenti Moralitas. Cap. 12.

Firmamentũ.i.octauũ celũ ēt ſignificat eccleſiã xp̄i: pp ſeptem.
ſ ¶ Primo q2 firmamentũ ſcd̄a die factũ recitat̄ Gen. 1. S3 ad
Gene. uerte ꝙ ſuppoſito ꝙ celum nō ſit de nã quatuor elementoꝝ: ſed
Ariſt. de nã quinte eēntie: vt ponit Ariſt. tūc nō pōt intelligi factũ ſcd̄a die quã-
tum ad ꝓductionē ſb̄e ſiue forme ſue ſb̄alis: q2 ſi mã corporaliũ p̄ceſſit tē
poris prioritate formationē ſuã (vt cōiter ſcti ponūt) tūc ſequeret̄ ꝙ ſi fir
mamentũ fuit ꝓductũ ſcd̄a die quantũ ad ſuã formã ſb̄alē: ꝙ materia fuit
primo ſub alia forma ſb̄ali: qd̄ eē nō potuit: q2 nã celeſtis cũ ſit incorrupti
bilis: h3 mã3 que nō alteri forme pōt ſubeſſe: vñ impoſſe eſt ꝙ ſit formatũ
ex mã prius tp̄e exiſtēte. Et iō ꝓductio ſb̄e firmamēti ad tp̄s creationis ꝑ
Diony. tinet: ſed aliqua formatio eius ꝑtinet ad opus ſcd̄e diei. Sicut ēt Diony.
dicit. 4. c. de diuinis noibus: ꝙ lumē ſolis fuit informe: in primo triduo:
⁊ poſtea fuit in quarto die formatũ. Et ſic pōt dici ꝙ firmamētũ fuit a prin
cipio creato ſm ſuã ſb̄a3: ſed ſcd̄a die ampliori formatiōe decoratũ ⁊ orna
tũ. Ita ēt eccleſia fideliũ fuit ab initio mūdi incboata. ſ. in primis parenti
bus vel ſm aliquos in Abel primo iuſto: l3 ꝑfecte formata ⁊ decorata fuit
ſcd̄a die. i. in tp̄e plenitudinis grē: qñ xp̄s venit ĩ mūdũ. Prima. n. dies. ſ.
totũ tp̄s precedēs fuerat nubiloſa. i. ſub caligine culpe: vel vmbra figuraꝝ
Paul. q2 p̄res nr̄i antiq oēs ſub nube fuerūt. vt dr̄. 1. Cor. x. Sed ſcd̄a dies fuit
luminoſa: ꝑ plenitudinē grē ⁊ ꝑ p̄ñtia3 xp̄i: q ait. Quãdiu ſu3 in mundo
lux ſum mūdi. Et iō prima die xp̄s fuit quaſi informis: ſub obſcuritate te-
Paul. nebraꝝ. Sed in ſecūda quaſi formatus in p̄ñtia ⁊ v̄itate. Heb. 13. Jeſus
2 xp̄s heri ⁊ hodie. ¶ Scd̄o q2 firmamētũ vocat̄ octaua ſphera. Nã ſub eo
ſunt ſeptē ſphere planetaꝝ: ⁊ ipſum ponitur octaua ſphera. Hoc autem
eccleſie xp̄i ꝯpetit: que octauã reſurrectionis vniuerſalis future expectat:
⁊ octauã diē. ſ. dñicã celebrat: ⁊ de octauis ēt ſctōꝝ cōmemorat. Septena
rius aūt numerus orbiũ ſeptē planetaꝝ ſub firmamēto: ad vetus teſtamē
Eccle. tum refert̄: vbi celebrat̄ ſeptima dies. i. ſabbatũ: vñ dr̄. Eccle. xi. Da ptes
7 ſeptē necnō ⁊ octo. ¶ Tertio q2 firmamentũ multis ſtellis decorat̄. Un-
Gen. de dr̄ Gen. 1. ꝙ deus fecit ſtellas ⁊ poſuit eas in firmamēto. Sicut g̊ fir-
mamentũ h3 inumerabiles ſtellas: ita eccleſia quaſi inumerabiles ſctōs.
Gen. Gen. xv. Inſpice celũ ⁊ numera ſtellas ſi potes. Notandũ eſt ꝙ ſtellaꝝ ſi-
ue celi ſtellati a nobis ſolũ medietas videt̄: q̄ medietas ſphere celeſtis: he-
miſperiũ vocat̄. Et hec medietas a nobis totaliter vr̄: ſed pp defectũ viſus
noſtri: terre ꝯiungi putat̄. Unde circulus vbi viſus finit̄: vocat̄ horizō. i.
terminatio viſus. Sic ēt eccleſie ſiue ſctōꝝ eius pars ē viſibilis a nobis. ſ.
hi qui ſunt in terra: ⁊ pars a nobis eſt inuiſibilis. ſ. illi qui ſunt in gloria.
¶ Quarto q2 firmamentũ inter duos polos rotat̄: quoꝝ ſeptentrionalis
nunq̄ nobis occidit: qui dr̄ polus arcticus. Alter. ſ. auſtralis: qui ⁊ antar
cticus dr̄: nunq̄ a nobis videt̄. Sūt aut hi duo poli: inter quos firmamē
tum vertit̄ (quoꝝ vnus vr̄: alter nō videtur: vel vnus viſibilis: ⁊ alter in-
uiſibilis) duo teſtamenta quibus eccleſia in ſua fide innitit̄: quoꝝ vnu3. ſ.
teſtamentum vetus: bona viſibilia ⁊ preſentia ꝓmittebat. Aliud vero. ſ.
nouum:

nouum: futura ⁊ inuiſibilia predicat. Uel hi duo poli ſunt due nature in Chriſto. ſ. diuina ⁊ hūana: circa quas eſt tota fides eccleſie. Et vna eſt viſibilis. ſ. humana: ⁊ altera inuiſibilis. ſ. diuina. Uel duo poli imobiles quibus celū in ſuo motu innitiẽ: ſūt duo p̄cepta charitatis: qbus imobiliter innititꝫ vita fidelium eccleſie. Quoꝝ vnum eſt de dilectione dei: qui nō vẽ. Alteꝝ de dilectione proximi qui vẽ. prime. Joā. 4. Qui nō diligit ꝓximū ſuū quē videt: deū quē nō videt quō poteſt diligere? ¶ Quinto qꝛ firmamentū diſtinguiẽ in duodecim ſigna. ſ. ſm circulum zodiacum qui diuiditur in. 12. ptes equales que ſunt. 12. ſigna: que. ſ. ſignāt nobis in qua pte celi ⁊ Sol ⁊ Luna ⁊ alij planete imorantur. Et ſunt iſta. 12. ſigna duodecim ſpacia: equaliter diſtincta ſtellis notabilibus ab aſtrologis denotata. Et vnūq̄dq꜓ ſignū diuidiẽ per. xxx. gradus: ⁊ gradus per. 60. minuta. Et minutū p. 60. ſcd̄a. ita ꝙ. 60. ſcd̄a faciūt vnum minutū: ⁊. 60. minuta gradum vnū: ⁊. 30. gradus faciūt vnum ſignum. Sunt ēt ſigna hec nūcupata noībus aīalium ſpecialiū: qꝛ primum vocatur Aries: ſm Taurus: tertiu꜓ Gemini. quartū Cancer. qntū Leo. ſextū Uirgo: ſeptimū Libra. Octauū Scorpio. nonū Sagittarius. decimū Capricornus: vndecimū Aquariꝰ. duodecimū Piſces. Sič ḡ circulus zodiaci ſiue firmamēti diſtinguiẽ. 12 ſignis. Jta fides eccleſie diſtinguiẽ duodecim articulis: quoꝝ ſex ꝑtinent ad diuinitatē: ⁊ ſex ad humanitatē. Nā primus articulus ē. Ut credamꝰ vnitatē diuine eſſentie. i. ꝙ deus vnus eſt. Secundus eſt vt credamus trinitatē perſonaꝝ eſſe in vna eſſentia. Tertius: vt credamus creationem reꝝ. i. oīa tā viſibilia q̄ȝ inuiſibilia eſſe creata a deo. Quartus: pertinet ad effectus grẽ: per quā viuificamur a deo. ſ. credere in vnā ſanctā eccleſiā catholicā: ⁊ oīa ſacramēta eccleſie: ⁊ remiſſionē pctōꝝ fieri per ea. Quintus eſt: credere reſurrectionē. ſ. ꝙ oēs homines reſurgent cū corporibus ſuis. Sextus eſt: credere reſurrectionē bonoꝝ in vitam eternā: ⁊ punitionem maloꝝ. ſ. in inferno. Septimus eſt: credere cōceptionem Chrī. ſ. ꝙ Chriſtus ꝯceptus ē de ſpū ſancto: ⁊ eius natiuitatē ex Maria ỽgine. Octauus eſt: credere eius paſſionē ⁊ mortē. ſ. ꝙ crucifixus eſt ſub pontio Pilato. ⁊ ꝙ vere fuit mortuus ⁊ ſepultus. Nonus eſt: credere reſurrectionem eius: ſcilicet ꝙ tertia die reſurrexit a mortuis. Decimus eſt: credere ꝙ deſcendit ad inferos. Undecimus: ꝙ aſcendit ad celos: ⁊ ſedet ad dexteram dei patris. Duodecimus eſt: de aduentu ad iudicium: die nouiſſima. Et ſicut omnia. 12. ſigna continentur in zodiaco: qui dicitur circulus ſignorum. Jta omnes iſti articuli continentur in Symbolo: qui dicitur Apoſtolorum. ſcilicet. Credo in deum ⁊c. Qui dicitur in Eccleſia ſecrete: ex eo ꝙ fuit editus fide Chriſti nondum propalata. Et dicitur omni die cōmuniter in Prima: ⁊ Cōplectorio: ideſt in principio diei ⁊ in principio noctis: ad oſtendendum ꝙ omnia noſtra opera debent incipere a fide: ⁊ ꝙ ipſa fide munimur in proſperis ⁊ aduerſis. Duodecim vero animalia zodiaci: a qbus ſigna denoīanẽ: repſentant duodecim Aplos q Symbolu꜓ ediderūt. Nā in Ariete qđ eſt nomē primi ſigni: repñtaẽ btūs Petrus qui fuit dux Aploꝝ. Sič Aries ꝯſueuit eē duxꝰ gregū. Uñ btūs Petrꝰ icepit

Joan. 5

Symbolũ dicens. Credo in deũ patrẽ oĩpotentẽ: creatorem celi ⁊ terre.
Jo. aũt ſm quoſdã ſubiunxit. Et in Jeſum xp̃m filiũ eius vnicum dñm no
ſtrum. Jacobus aũt zebedei addidit. Qui cõceptus eſt de ſpũ ſctõ ex Ma-
ria virgine. Andreas aũt appoſuit. Paſſus ſub pontio Pilato: crucifixus
mortuus ⁊ ſepultus. Philippus aũt adiũxit. Deſcẽdit ad inferos. Tho-
mas vero dixit. Tertia die reſurrexit a mortuis. Bartholomeus aũt ꝓtu-
lit. Aſcẽdit ad celos: ſedet ad dexterã dei pr̃is oĩpotẽtis. Matheus quoq;
dixit. Inde venturus ẽ iudicare viuos ⁊ mortuos. Jacobus autẽ Alphei
cõfeſſus eſt dicẽs. Credo in ſpũꝫ ſctũm. Simon aũt adiungẽs ait. Sctãꝫ
eccleſiã catholicã ſctõꝝ cõiõnẽ. Judas ꝟo Jacobi q ⁊ Thadeus dr̃: addi-
dit. Remiſſionẽ pctõꝝ. Ultio Mathias: vel ſm quoſdã: iterꝝ Thomas cõ
cludit dicẽs: Carnis reſurrectionẽ ⁊ vitã eternã. amẽ. Aliq tñ aliter ꝑdi-
6 ctos articulos attribuũt Apoſtolis: ſed nõ eſt magna vis. ¶ Sexto firma
mentũ rep̄ſentat eccleſiam: quo ad motũ. Qr firmamentum triplici motu
moueť. vt ẽ viſum eſt. pᵒ moueť motu diurno: q eſt ab oriẽte in occidẽtẽ:
ſuper polos mũdi: ⁊ ꝯpleť in. 24. horis: Alius motus firmamẽti eſt ſtella
rum fixaꝝ ſiue ſignoꝝ ecõtrario: ab occidẽte in oriẽtẽ: q in centũꝫ annis
vno gradu moueť: ⁊ perficiť in. 36. millibus annis: ⁊ hoc motu non cir-
cuit zodiacũ primi mobilis: ſꝫ tm̃ moueť in qbuſdã circulis paruis ſuper
Ariſt. principia Arietis ⁊ Libre. Iꝫ hoc ignorauerit Ariſtoteles: qr in. 2. celi ſup
ponit celũ ſydereũ eſſe vltimã ſpherã: cui attribuit vnicũ tm̃ motum ⁊ vni
formẽ: q ⁊ credidit ſtellas fixas ⁊ imobiles eẽ ſicut clauos in rota. Unde
ꝑdictus motus ſtellaꝝ adhuc clare nõ patebat aſtrologis ꝯtemporaneis
Ariſtotelis. Primi. n. qui hũc motũ perceperunt ⁊ tradiderunt poſteris:
Ptol. fuerunt Abrachis: ⁊ Felix (vt Ptholemeus refert) a qbus ⁊ ipſe habuit.
Et hi fuerũt poſt Alexandrũ magnũ. Dictus vero Ptholemeus fuit poſt
tpa xp̄i: circa tp̄s Adriani Imperatoris: quẽ ipſe Ptholemeus: in ſuo li.
Almageſti: ſepius nominat. Tertius motus firmamẽti ſiue celi ſtellati: ẽ
motus acceſſionis ⁊ receſſionis: q fit in. 80. annis per vnũ gradũ: ſm Al-
bategni. Uide tñ ꝑ hoc plirius ſupra. ¶ Et ita ẽt ſilr̃ fideles eccleſie: hoc
triplici motu moueñť. Primus motus eſt motus nãe: ⁊ iſte eſt ab oriente
in occidẽtẽ. i. a natiuitate ad mortẽ: ⁊ iſte ẽ curſus nãlis: qr oẽs morimur.
Paul. iux̃ illð. 1. Cor. 9. Oẽs qdẽ currunt. Scðs motus eſt pnie: ab occidẽte
in oriẽtẽ. i. ab occaſu pcti: ad ortũ gratie: per quã efficiunť ſtelle fixe ⁊ ful
Deute. gide. Deute. 1. Eſtis hodie ſicut ſtelle celi. Tertius eſt glorie: ⁊ iſte ẽ acceſ
ſionis ⁊ receſſionis: quo recedimus a miſeria mũdi: ⁊ accedimus ad felici-
tatẽ Paradiſi. Itẽ recedimus a corporis mortalitate: ⁊ accedimus ad vite
Daniel. eternitatẽ. Danieľ. 12. Qui docti fuerint: fulgebũt quaſi ſplendor firma
menti: ⁊ q ad iuſtitiam erudiunt multos erũt ſicut ſtelle in ꝑpetuas eter-
7 nitates. ¶ Septimo firmamẽtum rep̄ſentat eccleſiam: qr firmamentũ. i.
celũ ſtellatũ ſpãliter dñať elemẽto terre. Unde in terra gñanť res diuerſe
⁊ diuerſe imagines in eis figuranť: ſm diuerſitatẽ ſtellaꝝ ⁊ ꝯſtellationũ.
Silr̃ eccleſia hꝫ dominium ⁊ auctoritatem ſuper terrã. i. ſup eos q viuũt
Math. in terra: nõ ſolum ſpũalẽ: de qua dñs dixit. Math. 16. Quẽcũq; ligaueri-

223

tis ſuper terrã: erit ligatũ ⁊ in celis. Sed inſuper (vt qdã dicunt) hꝫ po-
teſtatem temporalem: cum temporale ordinetur ad ſpirituale.

¶ De zodiaco Moralitas. Cap. 13.

Imiſſis ſignis inuiſibilibus: primo de zodiaco dicam⁹: q̄ ē ps ce
d li octaui. Zodiacus eſt circulus duodeciꝫ ſpacijs diſtinctus: que
qdeꝫ ab aſtrologis ſunt vocata ſigna. Sunt aũt ſigna ab inuicē
diſtincta ⁊ ſtellis notabilibus notata: quorum quatuor ſunt cardinalia. ſ.
Aries ⁊ Libra: Cancer ⁊ Capricornus. ¶ Zodiacus eſt eccleſia que duo
decim ſigna. i. duodecim apoſtolos cõtinet: q̄ fuerũt diſtincti ab inuicem
ꝓprijs ſtellis. i. ꝓprijs donis ⁊ gratijs: qꝛ vnuſquiſqꝫ propriũ hꝫ donum.
Unus ſic: alius aũt ſic. 1. Cor. 7. Iſtoꝝ aũt ſunt q̄tuor cardinalia. i. qua Paul.
tuor principales. i. quatuor Euãgeliſte: qui magis q̄ ceteri claruerunt cõi
ter. Aliqui ſunt ſuccedẽtes. Ut Paulus ⁊ Barnabas: qui poſt aſcẽſionē
apoſtolatũ acceperũt. Alij cadẽtes ſicut Judas ⁊ Petrus: lꝫ diuerſimo-
de peccauerint: ⁊ a ſtatu grẽ ceciderint. Unde de iſtis ſignis dr̄ Gene. 1. Gene.
Fiant luminaria in firmamẽto celi. i. Apoſtoli ĩ eccleſia: ⁊ ſint in ſigna. ſ.
relucẽtia p̄ virtutes ⁊ dona ſancti ſpũs. ¶ In zodiaco ſunt plura ſigna: q̄
dam ſunt mobilia quedã imobilia: quedã principalia: alia ſub principalia
quedã nature terree: quedã nãe aquee. Sic vere ĩ eccleſia ſunt ꝑſone: qua
rum quedã ſunt mobiles ad bona opa quedã principales vt ꝑlati: alij ſũt
ſub ꝑncipales: vt ſubditi. q̄dã ſunt ignee p̄ charitatē: alie terree p̄ tepidita
tem: q̄dã aeree p̄ ꝯtemplationē: alie aquee p̄ carnalitatē. Planete ēt exal-
tant̄ in aliq̄bus ſignis: ⁊ in alijs deprimunt̄. Unde ſol exaltat̄ in Ariete: ⁊
in Libra deprimitur. Sic verus ſol xp̄s exaltat̄ ⁊ regnat in illis qui ſunt ſi
miles Arieti. i. in bonis qui vtunt̄ vellere in dando elemoſynas pauperi-
bus (ſicut Aries nobis dat lanã: ad veſtiendũ) ⁊ in faciẽdo alias ꝟtutes.
In Libra aũt deprimit̄. i. in diuitibus q̄ nõ ceſſant pecuniã librare ⁊ ꝯpu
tare: in iſtis xp̄s regnũ ꝑdit: qꝛ tales de deo nõ curant. dicẽtes illđ Luc. x. Luc.
Nolumus hũc regnare ſup nos. Uel dic q̄ in Ariete diuites nunc: quan-
do ſunt ĩpetulantia ⁊ cornuta ſupbia exaltant̄ p̄ t̄pale ꝓſperitateꝫ: lꝫ in fi
ne in iudicio: q̄n erunt in Libra: ⁊ q̄n reddẽt rõnem de oĩbus ſuis opib⁹:
tunc deprimẽt̄ per eternã aduerſitatē. Nã gñaliter veꝝ eſt: q̄ qui in vno
loco ⁊ ſtatu eleuat̄: in alio deprimit̄: ⁊ ecõuerſo: de pauperibus ⁊ egenis:
qꝛ teſte Hieronymo. Impoſſibile eſt: vt p̄ſẽtibus qs fruat̄: ⁊ futuris: ⁊ de Hiero.
delitijs trãſeat ad delitias: ⁊ ĩ vtroqꝫ appareat glõioſus. Et Chr̄s in Euã
gelio. Qui ſe hũiliat exaltabit̄: ⁊ q̄ ſe exaltat hũiliabit̄. Planeta ēt eſt for-
tior in propria domo: q̄ in aliena: ⁊ ex fortitudine ſigni in quo eſt fortifica
tur: ⁊ ex debilitate debilitat̄. Sic̄ ēt vir fortis fortior ē in equo forti: q̄ de-
bili. Sic q̄libet fortior eſt in domo ꝓpria q̄ aliena: ⁊ in ſua patria q̄ aliena
qꝛ ibi hꝫ amicos ⁊ famulos. ⁊ alios adiutores. ¶ Uel dic q̄ oĩs hõ ē for-
tior ad reſiſtẽdũ vitijs ĩ domo ſua. i. ſtatu ĩ ſuo: ſiue ſit religioſus ſiue ſecu
laris: q̄ in aliena. i. q̄ ſi aliena officia vſurparet: qꝛ ſi ſit religioſus dꝫ mane
re in vocatione qua vocatus eſt. ⁊ ſi ſit eccleſiaſticus nõ dꝫ negocia mundi
miniſtrare: qđ eſt cõtra eccleſiaſticos ꝓpria officia dimittẽtes: ⁊ magnatũ

Luc. Curias frequẽtantes: cõtra quos Luc. x. Nolite transire de domo in do-
mum. Et quanto quis coniungitur cum meliori vel fortiori ſigno. idest cũ
melioribus ſocijs: tanto fortioris efficiẽtie reperit: ⁊ ecõuerſo quãto cum
ſocijs debilioribus: tãto minus ſufficit operari: q2 vere multum ꝓficit vel
Ps bonitas vel malignitas ſocioꝝ. vt ps. Cũ ſancto ſctũs eris: ⁊ cũ peruerſo ꝑ
Eccle. uerteris. Unde bene ꝯſulitur. Eccle. 27. Cu3 viro ſancto aſſiduus eſto.
Misabel ¶ Uel dic ꝙ tutius ẽ eẽ in religione: vel in ſtatu meliori ꝙ̃ in alio minus
bono. Scðm Miſabelem pp ſignoꝝ ortus ⁊ occaſus: oppoſitiones ⁊ con
iunctiones: aſpectus beniuolos ⁊ maliuolos: diuerſa ⁊ cõtraria accidunt
in hoc mũdo: vt ipſe dicit. q2 illa q̃ generantur in natura ſub forti ſigno ma
ſculino aſcẽdente: ⁊ forti planeta: ⁊ bono aſpectu: ſunt bone diſpoſitionis:
⁊ econuerſo. Signa ſũt ꝑlati eccleſie: vel ꝑncipes mũdi: q2 vere ꝑ eorũ ort⁹
⁊ occaſus: oppoſitiones. i. inimicitias: cõiunctiones. i. amicitias: vniuerſa
accidunt in hoc mũdo: vt pax: vel bellũ ⁊c. q2 ſm nãm ſupioꝝ ſubditi regu
lantur. vt p3 in religionibus: ⁊ ẽt in ſecularibus. Unde ſi ſignũ. i. ꝑlatus
vel princeps: fuerit aſcẽdens pp celeſtium affectionẽ ⁊ contemplationẽ: ꝑ
virtutis ⁊ fortitudinis ꝑfectionẽ: tunc vere ſubditi qui ſub eo generantur
iſta ſentiẽtes: erunt bone diſpoſitionis : tẽporaliter ⁊ ſpũaliter: q2 Eccle.
x. Btã terra eſt cuius Rex ſapiẽs. Nã ſm dcm̃ Gregorij. Uita maioꝝ fa
Eccle. cile trahit ad exẽplũ: ⁊ ſicut dr Eccle. x. Scd3 iudicẽ populi: ſic ⁊ miniſtri
Grego. eius: ⁊ qualis eſt Rector ciuitatis: tales ⁊ inhabitantes in ea. Aliqua ſunt
Eccle. ſigna: q̃ dicunt domus angulares: ſicut ſunt ſigna cardinalia. alia dicunt
domus ſuccedẽtes: alia domus cadẽtes (vt p3 ſcienti erigere figurã) quaꝝ
angulares maioris ſunt virtutis: ꝙ̃ quecũq3 alie. Sic in mũdo quidã ſunt
angulares. ſ. principes ⁊ ꝑlati: ⁊ iudices. qdã alij ſuccedẽtes. i. ſubditi: alij
penitus cadẽtes. i. mali. Uñ ſi vere illi q ſunt angulares i. principales ꝑla-
ti: ⁊ iudices: ſemꝑ debẽt eẽ alijs meliores: ⁊ in bonis opibus feruẽtiores.
Reg. 9. Unde. 1. Reg. 9. dr de Saule electo: ꝙ in toto Iſrael non erat vir melior
illo. Oĩa ſigna ſunt bone ſignificationis ⁊ influẽtie: ꝑter duo. ſ. octauũ qð
dr Scorpius: ⁊ vndecimũ qð dr Aquarius: ⁊ rõ eſt: q2 Mars dñatur in
octauo: ⁊ Saturnus in vndecimo: q dñr planete maliuoli: ⁊ iõ octauũ vo-
cat domus Martis: ⁊ debilitatis oĩum rex: ⁊ in iſto eſt gaudium mortis.
Undecimũ aũt eſt ſignũ laboris. Per numeꝝ octauũ: qui excedit ⁊ tranſ-
gredit numeꝝ ſeptẽnariũ: intelligo illos: qui per petĩn trãſgrediuntur ſe-
ptem virtutes. Per vndecimũ vero illos: qui trãſgrediunt decẽ precepta
decalogi. Dico igitur ꝙ illi q dicunt: octo vel vndecim: qui per petm̃ trãſ-
grediunt ſeptẽ virtutes ⁊ decẽ ꝑcepta: peſſimi ſunt. ſ. mũdi petõres. Nã in
qbuſdã iſtoꝝ dñat Mars. q deus belli dr. i. diſcordia demẽs ⁊ inimicitia:
⁊ iõ iſti dñr domus mortis: q2 vere mors eterna apud eos ponit perpetuo
hoſpitari: tales ẽt ſepe cõſueuerũt mortẽ corporalẽ ꝑ occiſionẽ: ⁊ mortem
ſpũalẽ: ꝑ defectionẽ: alijs inferre: ⁊ iõ a morte eterna digni ſunt deuorari.
Ps Uñ ps. Sicut oues in inferno poſiti ſunt: mors depaſcet eos. Itẽ alij ſũt
petõres in qbus Saturnus dñat. i. mũdi ꝓſperitas: q̃ ipſos ſatiat (na3 dr
Saturnus a ſaturãdo) ⁊ iõ tales dicuntur domus inimicitie: triſtitie ⁊ la-

boris. q2

224

boꝛis.q: vere mūdi diuites ſemꝑ ſūt i inimicitia:ꝛ triſtitia:ꝛ laboꝛe:ꝛ hoc
ꝑꝑ diuitias acqrendas ꝛ multiplicādas.vñ Hiere.9.Ut inique agerēt la Hiere.
boꝛauerūt.ꝛ Eſa.4.Jn multitudine vite tue laboꝛaſti.Signa ſiue dom⁹ Eſa.
dicunť ſe mutuo aſpicere:q: planeta exiſtēs in vno ſigno:reſpicit ante ꝛ re
tro:ſed qdā dñr aſpectus medie amicitie:quidā pfecte amicitie:qdaꝫ me
die inimicitie:qdaꝫ pfecte inimicitie.ſm Miſabelē:ꝛ alios aſtrologos cōiſ Miſabel
ter.Sic vere hoies debent ſe mutuo aſpicere:ꝑ diſcretionē ꝛ charitatem.
debēt ēt aſpicere añ ꝛ retro.i.ad p̄terita ꝛ futura:preterita pctā:futurā pe
nā.q: ſm Senecā.Futura p̄caue:p̄terita memoꝛare.Uerꝫ tñ hodie ſunt Seneca
multi aſpectus amicitie inter bonos:alij inimicitie inter malos ꝛ liuidos:
ꝛ alij ſunt cōpleti:alij medij ꝛ imꝑfecti.q: amoꝛ ꝛ odiuꝫ recipiūt magis
ꝛ minus.1.Coꝛ.12.Plus diligens:minus diligoꝛ.Jtē ſecunduꝫ Aſtro
logos:aſpectus dr optimus q eſt trinus:ꝛ ſm Miſabelē eſt qñ ſignū Arie Paul.
tis reſpicit Sagittarium poſt ſe:ꝛ Leonem ante ſe.Jlle aūt dr peſſimus Miſabel
qui eſt oppoſitus vel coniūctus.ꝛ eſt qñ Aries reſpeicit ſignuꝫ Piſcium
poſt ſe:ꝛ Librā ante ſe.Primus aſpectus eſt amicitie:ſcđs inimicitie cōple
te.¶ Hic per Arietē qđ eſt ſignū diurnū ꝛ igneū:intellige quēlibet:q in
die vite pñtis:cōburiť igne cupiditatis:iſte pōt habere plures aſpectus ꝛ
ꝯſiderationes:malas ꝛ bonas.Sed re vera illa dr optima:qñ hō reſpicit
ꝛ conſiderat Leonē ante ſe.i.diabolū:qui eū poſt moꝛtem expectat:vt leo
rugiens ad deuoꝛandū:Sagittarium poſt ſe.i.moꝛtē que eū ſequitur:ꝛ
eū tribulationibus impetit:tentat:ꝛ ſagittat.nam ꝯſideratio hoſtis.i.dia
boli ꝛ moꝛtis:inducit dei timorē:iđ de diuinis animalibus diciť gñaliter
Ezech.1.ꝙ habebant oculos ante ꝛ retro.Sic quilibet chriſtianus dꝫ ha Ezech.
bere oculos ad preterita peccata plangendo ꝛ coꝛrigendo:ꝛ ad futurā pe
nam euadendo:ꝛ ad futuraꝫ gloꝛiam acquirendo.Sed vere qñ Aries.i.
hō reſpicit Librā ante ſe.i.mundi diuitias q̄ librant ꝛ ponderanť:ꝛ Pi
ſces poſt ſe.i.mūdi delitias ꝛ carnis voluptates:tunc potiſſime delyrat:ꝛ
dei inimicitiā incurrit.hō.n.nō dꝫ habere oculos ad iſta peritura.Unde
dꝫ dicere illud ps.Auerte oculos meos ne videāt vanitatē:quantū vero
ad delitias dr.Eccle.9.Auerte oculos tuos a muliere cōpta.Cōiunctio ps
planetaꝝ bona eſt:ſi planete ſunt boni:ꝛ mala:ſi fuerint mali.Oppoſitio Eccle.
planetaꝝ ſemꝑ eſt mala.ſm Miſabelē.ſic vere cōiunctio.i.amicitia ꝛ ſocie Miſabel
tas hoīum bona ē:ſi ſint boni:mala aūt ſi ſint mali.q: ſicut ſpine ſe inuicē
cōplectunť:ſic hoies.Oppoſitio aūt planetarum.i.inimicitia hoīum ſiue
boni fuerint:ſiue mali:ſemper eſt mala:quia nulli licet odire fratrem ſuū.
Unde Math.6.Diligite inimicos veſtros:quia qui odit fratrem ſuum: Math.
manet in moꝛte.

¶ De zodiaco:alia Moꝛalitas. Cap.14.

Odiacus repñtat quēlibet fidelē:ꝛ p̄cipue virū ſpūalē:q: ſicut
5 in zodiaco aſſignātur ſex ſigna:per que ſol aſcendit ꝛ tunc ſemꝑ
creſcit dies.ſ.Capricoꝛnus:Aquarius:Piſces:Aries:Taurus
Gemini:ꝛ ſex ſigna per que deſcendit:ꝛ tunc dies decreſcit:ſcilicet Can
cer:Leo:Uirgo:Libra:Scoꝛpio:ꝛ Sagittarius.Sic in quolibet viro

precipue ſpũali: debẽt eſſe ſex gradus quibus aſcendat ad dñm: ⁊ ſex qbus
ad ſui cognitioné deſcédat. ¶ Primus gradus aſcendẽdi ad deũ: é expro
bratio peccati: quod ſignat primũ ſignũ ſolis. ſ. Capricornus: qđ idẽ eſt
Leuit. qđ capra. Vñ pcipit in Leuitico. 4. Qđ ſi peccauerit aia per ignorantiã
⁊c. offerat caprã immaculatã. i. exprobationé pctí. ¶ Scđs eſt fletus qđ ſi-
Hiere. gnaf i ſcđo ſigno qđ df. Aq̃rius. Hiere. 3. Laua a malitia cor tuũ Hieru
Eſa. ſalé vt ſalua fias. Eſa. xv. Per aſcéſũ. n. Luith flés aſcédet. Luith iterptaf
maxilla: ⁊ per lachrymas que p maxillas fluunt: aſcédit hõ ad deũ. ¶ Ter
Aug. tius gradus eſt vt in amaritudine pnie delectef: quia dicit Aug. Pctõr de
Deute. pctõ doleat: ⁊ de dolore gaudeat: qđ ſignaf per tertiũ ſignum qđ dicif Pi
ſces. Piſces. n. in mari gaudẽt ⁊ ibi nutriunf. Deute. 33. Inundationes
maris quaſi lac ſugent. ¶ Quartus é cauere a pctõ ⁊ reſiſtere: qđ ſignat
quartũ ſignũ: qđ dr Aries. Aries. n. ſe cornibus defendit: ſic penitẽs: ſcia
ps ⁊ grã: q̃ ſunt duo cornua: de qbus ps. Exaltabunf cornua iuſti ⁊ Prouer.
30. Aries nãc eſt qui reſiſtat ei. ¶ Quintus eſt quedã bona ſupbia: vel in
Hiero. dignatio cõtra pctm̃. Unde Hierony. ad virginé quãdã loq̃ns ait. Diſce
Phs ſctãm ſuperbiã: ⁊ Phs. Si ſcirẽ deos ignoſcituros ⁊ hoies ignoraturos
adhuc dedignarer peccare. Gradus iſte per qntũ ſignũ. ſ. p Tauruz deſi
Luc. gnaf. Hic eſt vitulus ſaginatus: de quo Luc. xv. ⁊ in ps. Et placebit deo
ps ſup vitulum nouellũ. ¶ Sextus gradus eſt qñ hõ aliena negocia curat:
vt ppria: hoc ſignaf per ſextũ ſignũ. ſ. p Geminos: talis erat Moſes: q di-
Exod. cebat Exo. 32. Aut dimitte illis hãc noxam: aut dele me de libro vite. Hi
Reg. x. ſunt ſex gradus: p quos aſcédebaf ad thronuz Salomonis. 3. Reg. x. Itẽ
per ſex gradus deſcẽdit hõ ſe humiliando ¶ Primus eſt cõſideratio ſuiip
ſius: qđ p ſeptimũ ſignũ. ſ. p Cancrũ deſignaf. Cancer. n. retrograditur.
Nau. Naũ. vlti. Intra in lutũ ⁊ ſubigẽs tene laterẽ. ¶ Scđs eſt repreſſio pra-
uoꝝ motuũ: q ſignaf p octauũ ſignum: quod eſt Leo. ſicut. n. rugiẽte Leo
ne ſiſtunt aĩalia gradũ: ſic quãdo hõ rugit per dolorẽ cordis: praui motus
ſiſtunt. Vñ in ps. Rugiebã a gemitu cordis mei. ¶ Tertius gradus é:
ps cõſideratio ppꝛie infecũditatis: qꝛ nõ ſumus ſufficientes aliqd boni cogi-
Joel. tare a nobis q̃ñ ex nobis: qđ ſignaf p nonũ ſignũ. ſ. Virgo. Joel. 1. Plã-
ge quaſi virgo accincta ſacco. ¶ Quartus eſt põderatio pctõꝝ ⁊ beneficio
Eccle. rum dei: q per decimũ ſignum ſignaf: qđ df Libra. Eccle. 42. Quecunq̃
trades: numera ⁊ appende: datũ xᵒ oẽ deſcribe. ⁊ Job. 6. Vtinã appen-
derenf pctã. ¶ Quintus eſt remorſus ꝯſcie: qui per vndecimũ ſignũ: qđ
Ezech. eſt Scorpio: deſcribif: qui ad vltimũ pungit cauda. Ezech. 2. Inter Scor
piones habitas. ¶ Sextus eſt ꝯſideratio nãlium defectuũ. ſ. famis: ſitis:
Tre. ⁊ hmõi: qui per duodecimũ ſignũ. ſ. Sagittariũ deſcribitur. Tre. 3. Po
Prouer. ſuit me q̃ſi ſignũ ad ſagittã. ⁊ Prouer. 7. donec trãſfigat ſagitta cor eius ⁊
Job. Job. 6. Sagitte dñi in me ſunt: quaꝝ īdignatio ebibit ſpũm meum.

¶ De Natura: motu ⁊ Figura ſtellaꝝ. Cap. 15.

Telle oẽs tam fixe (que ſunt in firmamẽto) q̃ȝ erratice ſiue pla
ſ nete (que ꝯſiſtunt in ſeptẽ orbibus planetaꝝ) eiuſdẽ nãe ſunt cũ
ſuo celo: eiuſdẽq̃ȝ motus ⁊ figure. Vñ ſicut celũ nõ eſt elemẽtuȝ

nec

nec elemẽtatũ: ſʒ ex mã pᵒ ⁊ ꝓpria forma ſbali ɔponit: ⁊ q̃tũ ex nã ſua eſt
ſimplr corruptibile: qꝛ v̄o forma celi nõ hʒ formã potẽtiorẽ ſe ↄriã: iõ ab agẽ
te nãli nõ corrũpit. Ipſum etiam celũ nec graue: nec leue ẽ: nec calidũ nec
frigidũ: ſʒ a Phis ꝓhibet ẽe alienũ a ꝑegrinis impſſionib⁹. Ita ⁊ ſtelle: q̃
ſũt ꝑtes celoꝝ: neceſſario exiſtũt eiuſdẽ nãe cũ celis: ⁊ ab ipſis tñ differũt.
dẽſitate ⁊ raritate. Eſt. n. ſtella ꝑs dẽſior ſui orbis: receptiua ⁊ retẽtiua lu
minis ſolis: ⁊ iõ viſibilis ab oculo. Orbis vero ſuus in alijs ꝑtibus qꝛ ra
rior: lumen verſus ipm ꝓiectũ nõ incorporans: nõ fit luminoſus aut luci
dus: nec ſubijcit alicui colori: iõ nõ eſt viſibilis. Dicte aũt ſtelle de die non
pñt videri: qꝛ lumẽ maius. ſ. ſolis offuſcat ⁊ obumbrat minus: ſicut etiam
carbo ignitus in die: precipue circa radios ſolis: minus aut quaſi nihil lu
cet. Mouent aũt oẽs ſtelle circulariter ad motum ſui orbis: ſicut pars ad
ad motũ totius. Orbes aũt (vt multis placet) mouent a ſuis proprijs for
mis ſbalib⁹. Sʒ (vt alijs vr ⁊ melius) ab itelligẽtijs ꝓprijs rotãt: ita vt ẽt
primũ mobile moueat a creatore oĩum: motore infiniti vigoris. Uñ Boe. Boe.
O qui ꝑpetua mundũ rõne gubernas. Terraꝝ: celiqꝫ ſator: q tp̄s ab euo.
Ire iubes: ſtabiliſqꝫ manẽs: das cũcta moueri. Et Ariſt. xij. Meth. Nũeꝝ Ariſt.
intelligentiaꝝ: ꝑ nũeꝝ motuũ celoꝝ inueſtigare voluit. Oẽs igit ſtelle
firmamẽti: ꝗ ſunt i eadẽ diſtãtia iter ſe: iõ dñr fixe. Uerũtñ ꝑꝑ motũ reui
ſionis firmamẽti: in quo ſũt oẽs ſtelle fixe: ẽt q̃tũ ad zodiacũ none ſphere
mutãt loca de gradu in gradũ: ꝑ ſigna ab occidẽte in orientẽ. ꝑꝑ motum
aũt trepidationis firmamẽti: nõ ſemꝑ eque diſtant ab equinoctiali: ⁊ polis
mũdi. Septẽ aũt ſtelle erratice vel planete: q̃ſiqꝫ ɔiũgunt ſibi ipſis: iterdũ
v̄o ſtellis fixis: Iõ erratice nolant: qꝛ videt trãſire de ſtella ad ſtellã q̃ſi er
rãtes: qđ motu ꝓpo nõ ɔtingit: ſʒ hoc accidit ad motũ ſuoꝝ orbiũ. Si. n.
ſtelle ꝑ ſe mouerent: nã defeciſſet: qꝛ nõ dediſſet eis organa: nec figurã ɔue
niẽtẽ ad talẽ motũ (cũ figura ſpherica: cuiuſmodi ſũt ſtelle: motui ꝓgreſſi
uo ſit inepta) qđ null⁹ vnqꝫ phoꝝ nãliũ ɔceſſit. Imo oẽs voce clamãt: nãʒ
nõ deficere in neceſſarijs: nec abũdare i ſupfluis: nec q̄quã fruſtra agere.

¶ Stellarum Moralitas. Cap. 16.

Uñ ſtelle dicãt a ſtabilitate: eo ꝙ ſtabiliter ſtẽt i celo. poſſum⁹ di
c cere (moraliter loq̄ndo) ꝙ i ſcriptura iueniũt ſtelle. Interiores: ex
teriores: ſupiores: iferiores. Prime. ſ. iteriores: ſignificãt v̄tutũ ni
torẽ: q ẽ iterius i aĩa. Scđe. ſ. exteriores. deſignãt iuſtoꝝ ſplẽdorẽ q ẽ exte
rius i opib⁹ bonoꝝ exẽploꝝ. Tertie ſtelle d̄notãt btõꝝ decorẽ: q ẽ ſupi⁹ i ce
lis. Quarte demõſtrãt pctõꝝ fulgorẽ: q ẽ iferi⁹ i h̄ mũdo. Stelle iteri⁹ ſplẽ
dẽtes: ſũt v̄tutes. Stelle exteri⁹ fulgẽtes: ſũt viri iuſti: q ſũt i cuſtodijs ſuis.
Stelle ſupi⁹ lucẽtes: ſũt viri bti i glia celeſti. Stelle iferi⁹ pollẽtes: ſũt mũ
di diuites ⁊ pctõres: q more ſtellaꝝ lũine ꝓſpitatis iter alios ſplẽdẽt d̄ quo
Apoc. 8. Nomẽ ſtelle dr abſynthiũ. Uirtutes. n. ſũt ſtelle ſplẽdẽtes. Uñ Apoc.
de filio hoĩs dr Apoc. 1. ꝙ ipſe hẽbat ſeptẽ ſtellas. i. ſeptẽ v̄tutes. Iuſti v̄o Apoc.
ſũt ſtelle manẽtes. de qb⁹ Iudi. v. Stelle manẽtes i ordine ⁊ curſu ſuo: ad
uerſ⁹ Syzarã pugnauerũt. Bti ãt: ſũt ſtelle lucẽtes: d̄ qb⁹ Eccl. 43. Spẽs Eccle.
celi glia ſtellaꝝ: illũinãs i excelſis. Mali ſiũp ſũt ſtelle cadẽtes: d̄ qb⁹ Apo. 6 Apoc.

Ezech. Stelle ceciderunt de celo:ſicut ficus emittit groſſos ſuos.⁊ Ezech.32. Ni
greſcere faciam ſtellas. Ut ḡ ad p̄ſens intelligamus viros iuſtos.ſ. xp̄m ⁊
btā3 Uirginē:angelos ⁊ p̄ſectos.poſſumus.n.dicere ꝙ iſti ſunt ſtelle:q2 ſi
cut ſtelle facte ſunt a deo ad ornatū ſuperioꝝ ⁊ ad regimen inferioꝝ. ſic ſcti
⁊ ſancte facti ſunt vt inferiora.ſ.militantē eccleſiā regerent ⁊ iuuarent: ſu
periora vero.i.triūphantē eccleſiā:per ſuā finalem: p̄ſentia3 adornarent.
Unde de luminaribus dr̄ Gen.1.ꝙ deus poſuit ſtellas in firmamēto ce
Gene. li:⁊ voluit vt eſſent in ſigna:⁊ tpa:dies:mēſes:⁊ annos. Quelibet .n. bōa
p̄ſona eſt ſtella ad decorē eccleſie cōſtituta:ſicut dr̄ Apoc.12. Mulier ami
Apoc. cta ſole:coronā de duodecim ſtellis habebat:⁊ Apoc.1. Filius hoīs ſeptē
Apoc. ſtellas in dextera ſua cōtinebat. Q2.ſ.iuſti:qui ſunt ſtelle ſpūales:ſunt gau
dium ⁊ corona mulieris amicte ſole.i.eccleſie militantis xp̄o cōiuncte:du3
hic inferius cōtinentur: in manu vero dei ſunt:qñ ſurſum in gloria collo-
Eccle. cant̄. Spēs.n.celi gloria ſtellaꝝ:vt dr̄ Eccle.42. Et iō q̄libet ſtella .i. qui
Apoc. libet hō iuſtus vel ſctūs pōt dicere illud Apoc.22. Ego ſum genus ⁊ radix
Dauid:ſtella ſplēdida ⁊ matutina. Ubi aduerte ꝙ ſancti dicunt̄ ſtelle: pp
ſex ꝯditiones ſtellaꝝ:q̄ in iſta auctoritate cōtinent̄. Q2 ſicut ſtelle habēt
exiſtētiā p̄manētuā. Ego ſu3:inqt. Influentiā diffuſiuā.genus:qd̄ ſe cōicat
ſpēbus. Adherentiā ꝯiunctiuā.radix.q̄ firmiter adheret terre. Apparen-
tiam delectatiuā vel electiuā. Dauid.qui interp̄tatur vultu deſyderabilis.
Eminentiā ſup̄latiuā.ſtella:q̄ habet locū in celo. Luculētiā illuſtratiuam
vel perſpectiuā.ſplendida. Per firmitatē ſemꝑ manere:ego ſum. Per pie-
tatem:ſemetipſum exhibere.genus. Per charitatē ſimul adherere:radix.
Per honeſtatē cunctis cōplacere. Dauid. Per affectionē ſurſu3 reſidere.
1 ſtella. Per diſcretionē intus lucere: ſplēdida. ¶ Dico ḡ primo ꝙ ſi volu-
Ego ſu3 mus eſſe ſtelle:neceſſe eſt ꝙ per firmitatē ſolidi maneamus. Ego ſū: inqt.
Subſtātia.n.ſtellaꝝ ita ē ſolida ⁊ firma:ꝙ nec vetuſtate corrūpit̄: nec pu
tredine remollit̄:nec aliquo caſu diſſipat̄:⁊ inde eſt ꝙ ſtelle a ſtādo ſunt di
cte. Sic viri iuſti incōſtanti ſoliditate animi perſiſtūt:ita ꝙ nulli corruptio
ni peccati ſubſunt.nullo.n.tribulationis impetu quatiuntur:nullo tēpe-
ſtatis turbine corrūpunt̄. Ego ſum inquit.quaſi diceret. Ego non fui nec
Exo. ero:imo cōtinue ſum. Exo.3. Ego ſum. Unde Deute.1. Eſtis hodie ſicut
Deute. ſtelle celi. Iſta tñ ſunt cōtra multos:qui nō habēt cōſtantie vel p̄ſeuerātie
firmitatatē:ſed potius incōſtantie ⁊ deſidie vanitatē. Tales ſunt illi q̄ in
vno ꝓpoſito nō perſiſtūt: ſimiles vaporibus inflāmatis:qui videntur eſſe
ſtelle ⁊ nō ſunt:iō nō perſiſtunt: imo ſubito apparent ⁊ ſubito deficiunt.
Sic tales q̄uis aliquādo videant̄ apparere ⁊ manere:ſolent tñ a firmitate
cadere:⁊ ceſſare ⁊ nunq̄ in firmitate ꝓpoſiti vel mētis reſidere:ſimiles aui
bus in arboribus nunq̄ firmātibus. Sic ēt p3 de hypocritis nō exiſtenti
bus:⁊ falſis amicis nō p̄ſenerantibus:⁊ de viris incōſtantibus ⁊ nō p̄ma-
nentibus. Iſti.n.nō pñt dicere:ego ſum:imo dicere ego fui Apoc.17. Be
Apoc. ſtia quā vidiſti fuit ⁊ nō eſt.nec pñt dici ſtelle manētes.ſ3 potius cadentes
⁊ deſiſtentes. Math.24. Sol obſcurabit̄:⁊ ſtelle cadent de celo. Non ſic
chariſſimi: ſ3 neceſſariū eſt ſi volumus dici ſtelle:ſpūaliter: ꝙ ꝑ firmitatē
ſolidi

ſolidi maneamus. ¶ Scdo dico φ neceſſe eſt: φ p pietatē noſipſos ꝓbea- 2
mus. genus: ingt. ſtelle. n. ꝯtinue habēt influere ⁊ ſuā influentiā deriua- Genus.
re inferius. Sic iuſti per pietatē in alios influunt: ⁊ bona ſua ēt alijs di-
ſtribuunt: ⁊ exponūt: ⁊ hoc oſtendit cum dr. genus. Qꝛ ſicut genus eſt il
lud qḋ ſuā naturā cōicat oibus ſpeciebus: nō eſt. n. dare ſpēm in qua non
poſſit nā generis repiri: ſicut alal qḋ eſt genus: inuenit in boue ⁊ in hoie:
que ſunt eius ſpēs. Sic vere pij ſe habēt p modū generis: ⁊ nō per modū
indiuidui. qꝛ. ſ. ipſi volūt gñaliter ⁊ liberaliter viuere: ⁊ bona ſua alijs di-
ſtribuere: cōicare: ⁊ diuidere: ⁊ nō indiuidualiter manere. genus. ingt. iux
ta illud Petri. 2. Uos eſtis genus electū: regale ſacerdotiū: gens ſctā: po Petri
pulus acqſitionis. Uñ de talibus ſtellis ſic cōicatiuis: ⁊ diffuſiuis dicitur
Gen. 26. multiplicabo ſemen tuū: ſicut ſtellas celi. Qḋ eſt ꝯtra multos q Gen.
nō ſunt ſicut ſtelle diffuſiue: pie ⁊ cōicatiue: ſed potius ſunt ſtelle: p auari-
tiam: inflāmatiue: ⁊ p cupiditatē attractiue. Siles ſtelle que dicit Mars:
⁊ illi que dr Canicula: que ſunt ſtelle feruētiſſime: figurate i illa ſtella: de
qua dr Apoc. 8. Qḋ ſtella magna cecidit de celo: ardēs ſicut facula: qꝛ. ſ. Apoc.
iſti per auaritiā ⁊ p cupiditatis deſyderiū ſunt feruentes. Nō ſic ğ fiat: ſꝫ
per pietatē noſipſos ꝓbeamus: genus: ingt. ¶ Tertio dico φ neceſſe ē φ 3
per charitatē firmiter hereamus. radix. inquit. Stella. n. firmiſſime adhe Radix.
ret celo: ⁊ in eo taliter radicat φ nunq̄ euellit ab eodē. Sic vere hō p cha
ritatē ⁊ verā amicitiā ita dꝫ adherere firmiter deo ⁊ ꝓximo: φ nullo caſu
dꝫ euelli nec ſepari: ſꝫ ibidē firmiter radicari: radix. ingt. Et hoc maxīe ꝑti
net ad viros fideles: qui. ſ. radicant tenaciter in dei amore: ita φ de eis po
teſt dici illud Eſa. xi. Ecce radix yeſſe q ſtat in ſignū populoꝝ: ipm gentes Eſa.
deprecabunt. Et bñ dicit. depcabunt. qꝛ vere tales ſtabiles ⁊ fideles qñ in
ueniunt ſunt depcādi: ⁊ cū oi reuerētia venerādi. Uñ de talibꝰ ſtellis po
teſt dici illud Daniel. 12. Qui ad iuſtitiā erudiunt multos: quaſi ſtelle in Daniel.
perpetuas eternitates. Qḋ tñ eſt contra multos: q ſunt ſimiles planetis ⁊
nō ſtellis in celo fixis: qꝛ. ſ. ad modū planetaꝝ qui ſtelle erratice dicunt: ali
quādo vadunt cū celo: aliqñ cōtra celū. Qꝛ aliqñ ſeruāt fidē ⁊ amorē deo
⁊ ꝓximo ⁊ aliqñ faciunt cōtrariū. Sicut ad litterā pꝫ de pſonis ĩpfectis:
⁊ de amicis ēt incōſtantibus apparet: q nec cum deo nec cū hoibus pſeue
rant. figurati Apoc. 12. vbi dr: φ cauda draconis trahebat tertiā partem Apoc.
ſtellaꝝ. Et Daniel. 8. dr φ cornu modicū quarti alalis: deiecit de fortitudi Daniel.
ne ⁊ de ſtellis: qꝛ draco. i. diabolus cū cauda ſue fallacie de fortitudine ſta-
bilitatis ⁊ fidelitatis: trahit ſecū ſtellas celi: inquātū facit ipſos a dei ⁊ ami
coꝝ cōſortio variare. Jō de talibus incōſtantibus dr in Canonica Jude. Judas
Hi ſunt nubes ſine aqua: q̄ a ventis circūferunt: arbores autūnales infru
ctuoſe: bis mortue: eradicate. fluctus ſeui maris deſpumātes ſuas ꝯfuſio-
nes: ſydera errātia: qbus ꝓcella tenebraꝝ reſeruata eſt. Qꝛ breuiter iſti ſūt
ſimiles vētis ⁊ nubibus: marinis fluctibus: ſtellis errātibus: arborībꝰ era
dicatis ⁊ cito ardētibus: ſiccitatē ⁊ ſterilitatē incurrentibus. Nō ſic dꝫ fie
ri: ſed per charitatē firmiter hereamus: radix. inquit. ¶ Quarto dico φ ſi 4
volumus ſpiritualiter eſſe ſtelle: neceſſe eſt per honeſtatem: oibus placea-

Dauid. mus: qđ oſtendit cũ dr. Dauid: q dr vultu deſyderabilis. qꝛ.ſ. ſicut ſtella
hꝫ decoꝛé in aſpectu: ita ꝙ ipſam videre ē delectabile. ſic vir iuſtus in aſpe
ctu ſue exterioꝛis ꝯuerſationis: ꝑꝑ reſplendētiam honeſtatis: dꝫ eē deſyde
rabilis ⁊ delectabilis ad videndũ. Dauid. inqt. de quo. 1. Regũ. 6. Uidi
Dauid ſcientē pſallere: foꝛtē roboꝛe: pulchum viſu: pꝛudentem verbis: ⁊
⁊ dñs eſt cum eo. Sicut. n. ad aſpectũ ſtelle: naute in mari diriguntur: ⁊ ſi
cut ferrũ acus tactũ ab adamāte: adamantē nāliter ſequitur. ſic vere ad aſ
pectũ bonoꝝ exemploꝝ: ⁊ honeſtatē ꝯuerſationis iuſtoꝝ: alij dirigunt ad
Math. vitā: ⁊ ab ipſis ad bonũ trahunt: ⁊ ꝑ ipſos veniūt ad ſalutē. Math. 2. Ui
dimus ſtellā eius in oꝛiēte: ⁊ venimus adoꝛare eũ cũ muneribus. Iſta tñ
ſunt cōtra multos q ꝑ honeſtatē nō ſunt fulgidi: ſꝫ per inhoneſtatem ſunt
Ezech. obſcuri. Ezech. 32. Celũ nube tegā: ⁊ nigreſcere faciā ſtellas ei⁹. Pōt. n.
eſſe verbũ diaboli: qui celũ. i. eccleſiā nube vanitatis tegit: ⁊ ſtellas eius. i.
ꝑſonas per inhoneſtatē nigreſcere facit. Nō ſic dꝫ eſſe: ſed ꝑ honeſtatem
5 oībus placeamus. ¶ Quinto dico ꝙ ſi volumus eſſe ſpūaliter ſtelle: neceſ
Stella. ſe eſt: ꝙ per affectũ ſurſum reſideamus. cũ dī ſtella. qꝛ de nā ſtelle eſt: ꝙ ſur
Gen. ſum in celo reſideat. Iuxta illud Gen. 1. Stellas poſuit in firmamēto ce-
li. Ad denotandũ ꝙ ſurſum in celo debemus ꝑ affectionē manere: ⁊ ibi ꝑ
Daniel. mentis deſyderiũ reſidere. Daniel. 3. Bñdicite ſtelle celi dño. Qđ tñ ē cō-
tra multos: qui magis ſunt in terra ꝑ deſyderium terrenoꝝ: ꝙ̄ in celo per
deſyderium ſupnoꝝ. Figurati ꝑ illā tertiā partē ſtellaꝝ: quam draco cũ
Apoc. cauda trahebat in terrā. Apoc. 12. Uñ Math. 24. Sol obſcurabit ⁊ lu
Math. na nō dabit lumen ſuũ ⁊ ſtelle cadēt de celo. Nō ſic fiat fr̃es chariſſimi: ſed
per deſyderium ſurſum reſideamus: ⁊ ſurſum coꝛda habeamus ad dñm.
6 ¶ Sexto dico ꝙ ſi volumus ſpūaliter eſſe ſtelle: neceſſe eſt ꝙ ꝑ diſcretionē
Splen- intus reluceamus. Splēdida: inqt: ⁊ matutina. Stella. n. nō ſolũ ſplēdet
dida. exterius ꝑ apparentiā: imo ēt intra ⁊ infra in ſubſtātia. hꝫ. n. ſtella ſubſtā
tiam puiā ⁊ dyafanā que a ſolis radijs penetrat: eo ꝙ intus ſicut exterius
illuſtrat. Sic vere iuſtus nō ſolũ eſt lucidus per honeſtā ꝯuerſationē: im
Baruc. mo ēt iterius ꝑ ſciaꝫ ⁊ diſcretionē: ſplēdida: inqt. Baruch. 3. Stelle dede
Thobie runt lumē in cuſtodijs ſuis. ⁊ Thob. 13. Luce ſplēdida fulgebis. Radi⁹
n. diuine grẽ ⁊ influētie: dũ coꝛda iuſtoꝝ penetrat: ipſos dono ſcie ⁊ ſapie
illuminat ⁊ illuſtrat: ſplēdida: inquit ⁊ matutina. Ita ꝙ de quolibet iuſto
Eccle. pōt dici illud Eccle. 50. Quaſi ſtella matutina in medio nebule: ⁊ ſicut lu
na pfecta in diebus ſuis lucet. Qđ tñ eſt cōtra multos qui ꝑ diſcretionem
nō ſplēdēt: ſed per ignoꝛanti ā ſunt turbidi ⁊ obſcuri: ita ꝙ nec ſe ſciunt in
Eſa. via moꝝ dirigere: nec alios inſtruere vel docere. Eſa. 13. Stelle celi ⁊ ſplē
doꝛ eaꝝ non expandent lumen ſuũ. Nō ſic chariſſimi: ſed per diſcretionem
intus luceamus: ꝑ affectionē ſurſum ſedeamus: ꝑ honeſtatem cũctis pla-
ceamus: ꝑ charitatē iuncti hereamus: ꝑ pietatē noſmetipſos ꝓbeamus: ꝑ
Chrs ē firmitatem foꝛtes maneamus. Et ſic bñ dicet qlibet ſtellatus. Ego ſuꝫ ge-
ſtella. nus ⁊ radix Dauid: ſtella ſplēdida ⁊ matutina. Et optime talis ſtella fuit
xp̃s. Qꝛ ſicut in medio lapidis ꝓcioſi qui dr Aſteron: lucet interius qđdā
lumen ad ſimilitudinē vnius ſtelle: ⁊ iđ Aſteron dr: eo ꝙ i ſe ꝯtinet quādā

aſtri.

aſtri. Sic vere in ventre veri lapidis precioſi.ſ.virginis glorioſe apparuit quedã ſtella.ſ.dei filius benedictus:qui per incarnationẽ ſplenduit:⁊ tã- dem in natiuitate exterius ꝓdijt:⁊ ꝑ radios ſtelle materialis magos ad ſe adduxit adorandũ.q̃r.ſ.iſti lumen reqſierunt lumine: deũ fatentes inune re. Iſta ẽ ſtella de qua dixerat Balaã Numeri.24.Oriet̃ ſtella ex Iacob. Et iõ ſicut elephãtes:noue ſtelle.ſ.lune renouate ſolẽt ſe iclinare: et orix ſtellã:que dr̃ canicula:qſi de nouo orit̃:ſolẽt reſpicere:ita ꝙ eã videnť ado rare.ſicut dicit Plynius. Sic vere qñ iſta ſtella dei filius per incarnationẽ ortus:reuelatus ⁊ renouatus fuit:ſtatim elephãtes:⁊ orices:hoc eſt dictũ paſtores ⁊ gẽtiles ipm inquiſierũt per fidẽ aſpexerunt: ⁊ per deuotionem adorauerunt. Uidentes.n.ſtellam gauiſi ſunt gaudio magno valde ⁊c. Math.2.Et iõ breuiter iſte bene poterit dicere ꝓdictam auctoritatẽ. Ego ſum genus ⁊ radix Dauid:ſtella ſplẽdida ⁊ matutina. Hoc nunc ſufficiat de ſtella. Potes ẽt adhuc dicere:ꝙ qlibet iuſtꝰ dr̃ ſtella. Qr ſicut ſtelle ſunt in ſitu altiſſime. In viſu pulcherrime. In ſtatu firmiſſime. In actu potẽtiſ ſime. In motu velociſſime. In ordine diſpoſitiſſime. In lumine abũdantiſ ſime. Sic viri iuſti ſunt. Situ alti ſurſum ↄtẽplando. Uiſu pulchri ſancte ↄuerſando. Statu firmi ſemꝑ perſeuerãdo. Uirtute pleni bene oꝑando. Motiui prompti obediẽdo. Ordine ſunt diſpoſiti alterutrum non nocen- do. Lumine limpidi:ſe ⁊ alios inſtruendo. De polo reali: vide infra Tra ctatu ſexto. Cap.39. Nume. Ply. Math.

¶ De polo arctico qui ⁊ ſtella maris dicitur Moralitas pro Uirgi- ne Maria. Capitulum.17.

P Olus arcticus põt dupliciter ↄſiderari.vel verus ⁊ realis polus mũdi:⁊ talis eſt imobilis:ita ꝙ nullo modo mutat locuꝫ: ⁊ talis eſt inuiſibilis. Alio modo ſumitur polus ꝓ ſtella viſibili:que eſt in cauda Urſe minoris: vel in ꝓncipio Curus:⁊ talis vere mouet̃ ⁊ i ſuo motu cauſat circulũ:vt pꝫ ſcienti aſtrologiã. Et in ꝓpoſito noſtro ſiue de iſto ſiue de illo nõ diſtinguẽdo erit ſermo. Applicando g̊ in ꝓpoſito ad Matrẽ dñi. Dico ꝙ virgo Maria dr̃ ſtella maris.i.polus arcticus. Et ꝙ di catur ſtella pꝫ.q̃r ſicut ſtella q̃libet cũ de nã ſua:ſm Diony.ſit opaca:tamẽ ſtatim cũ fuit creata fuit a Sole illuminata. Sic beata virgo Maria: lꝫ ex modo ſue gñationis fuerit nata opaca obſcuritate pcti originalis quantũ erat ex ſe:tñ in eodẽ inſtãti in quo in vtero ſue matris fuit concepta: a ſole iuſtitie:mediãte grã ꝓueniente:fuit ſanctificata:vt ꝓ ipſa ad lr̃am intelli- gat̃ illa ꝓphetia Nume.24.Orietur ſtella ex Iacob. Sicut.n. ſtella fuit facta a deo ſine macula:ita virgo Maria fuit ↄcepta ⁊ nata ſine macula ori ginalis pcti. Qd aũt mater dñi dicat̃ ſtella maris:pꝫ q̃r hꝫ ꝓprietates ſtel le maris. Ubi ſciendũ ꝙ ſtella maris q̃ ⁊ polus arcticus:hꝫ nouẽ ꝓprieta tes virgini Marie matri dñi excellẽtiſſime ↄueniẽtes. ¶ Prima ẽ ꝙ hꝫ ſta bilitatẽ in ſuo ſitu: oẽs aũt alie ſtelle q̃ ſunt in celo mouent̃ circulariter de loco ad locũ: iſta aũt ſemꝑ ſtat in eodẽ loco imobiliter fixa: iõ dicit̃ cardo: ois.n.motus circularis ſit circa aliqd imobile:⁊ illd dr̃ cardo.vñ Iob.22. dr̃.de primo motore. Circa cardines celi ꝑambulat. Iſtã aũt ꝓprietatem Diony. Nume. 1 Job.

habuit btã virgo Maria: tã ĩ ſtatu vie ꝙ̃ in ſtatu patrie. In ſtatu vie: q2 vt mox fuit cõcepta ⁊ nata: fuit in grã imobiliter ꝯfirmata vt nunꝙ̃ habue-
Aug. rit in ſe motũ pcti mortalis aut venialis ſm Aug. de nã ⁊ grã dei. Cũ de pctis agit̃ ⁊c. Vñ ſm eundẽ ipſa ſola: citra xp̃m: ſicut ſtella in hac pte per manſit. Scđo habuit iſtã ꝓprietatẽ in patria: q2 aie alioꝝ ſctõꝝ ex natura li inclinatione quã habent ad ſua corpora ſm apoſtolũ: mouent̃ motu deſy ry ad reſumendũ ſua corpora: ⁊ iõ nõ ſunt vltimate qetate ab imobilitate: aia aũt virginis btiſſime: q2 cum corpore ſuo eſt glorificata: vt determinat Aug. in ſermone de aſſumptione eius: eſt pfecte quietata: vt ultra non mo
Aug. ueat̃ hoc deſyderio: ſed ſimul in aia ⁊ corpore eſt glorificata: ſicut erũt ſcti
Apoc. poſt iudiciũ: de qbus dr̃ Apoc. 3. Qui vicerit faciã illũ columnã in templo dei mei: ⁊ foras nõ egrediet̃ amplius. Ad iſtius aũt ꝓprietatis pſeuerãtiã dz conari hoĩs deuota aia. ſ. vt ſit in bono ꝓpoſito ſibi diuinitus infuſo: imobilis: ⁊ firma: ⁊ nõ mutabilis vt dimittat incepta bona: ſicut hoĩes in ſipiẽtes: qui quotidie mutant ſuas affectiones. de qbus dr̃ Eccle. 27. Nõ
Eccle. 2 ſapiẽs manet in ſapia ſicut Sol: ſtultus vero ſicut Luna mutat̃. ¶ Scđa ꝓprietas iſtius ſtelle: que dr̃ polus: eſt: ꝙ hz volubilitatez in ſuo circuitu: q2 lz nõ trãſeat de loco ad locũ: ſicut alie: tñ voluit̃ infra ambitũ ſuũ cuz ſit ſixa in firmamẽto: iõ ad reuolutionẽ firmamẽti reuoluit̃: vñ nõ eſt intelli gẽdus ille cardo: vt nõ voluat̃ oĩo. vt dr̃ Prouer. 26. Qđ ſicut hoſtiũ ver
Prouer. tit̃ in cardine ſuo: q2 cardo eſt ab hoſtio ſepatus ⁊ nõ voluit̃ hoſtio reuolu to: ille aũt cardo ẽ cõiunctus firmamẽto: ⁊ iõ voluit̃ ad eius reuolutionẽ. Iſtam aũt ꝓprietatẽ obtinet nũc in patria btã virgo Mater dñi: q2 lz ſit in ſua felicitate imobiliter collocata (vt patuit) tñ ex magnitudine ſue clemẽ tie ſe benigne cõuertit (quaſi ſe reuoluẽdo) ad quãcũꝗ partẽ fuerit inuo cata: ſm Ber. iõ pro eius cõdeſcenſione benigna dr̃. Prouer. vlti. Lex cle-
Bernar. mentie in lingua eius. Et ibidẽ. Manũ ſuaz aperuit inopi: ⁊ palmas ſuas
Prouer. extendit ad pauperes. Vñ ſicr regina q̃ ẽ benigna: libẽter ſe ꝯuertit ad oẽs miſeroꝝ petitiones: ita Mater dñi regnãs ĩ excelſis: ſe ꝯuertit ad oẽs ptes in qbus a miſeris egẽtibus fuerit inuocata: ⁊ iõ illud auxilium nõ habue runt ſcti patres veteris teſtamenti: eo ꝙ nulla erat in celis regina: iõ pro
Eccle. illo tempore dixit Sapiens Eccle. 25. Ubi nõ eſt mulier: ingemiſcit egẽs. q2 mulieres ſunt magis pij cordie: ⁊ p ipſas ſolẽt plerũꝗ miſerationes pn cipum impetrari: ⁊ de hoc ſunt multa exempla in ſacra ſcriptura: ⁊ etiam Ualerius maximus ponit exemplum de Coriolano placato precibus ſue matris: lz eſſent pagani. Iſtã ꝓprietatẽ dz hr̃e quelibet anima viri pij de-
Luce notione coniuncta. ſ. vt benigne ſubueniat oĩbus ſicut põt. Luc. 6. Omni petenti te tribue. Ubi oſtendit: Saluator: ꝙ clemẽtia hominis chriſtiani
Paul. 3 dz eſſe vniuerſalis: cũ ꝓmittitur: oĩ petenti te: iuxta illud Apoſtoli. Ope- renur bonum ad oẽs. Scđo ꝙ debet eſſe liberalis. cũ additur. tribue. ſ. ſponte. ſm illud Apoſt. Hylarem datorẽ diligit deus. ¶ Tertia propric- tas eſt ꝙ iſta ſtella hz ſempiternitatem in ſuo aſpectu. cum. n. alique ſtelle ſint ſempiterne apparitiõis: ⁊ alique ſempiterne occultationis: pro quãto alique vident̃ omni nocte: ⁊ alique nulla nocte: vt ſunt ille que ſunt oppoſi ti hemiſperij:

ti hemiſperij: ⁊ alie qñqȝ apparent qñqȝ non: ⁊ aliq̄ue que apparent in tota nocte: ſed nõ omni hora noctis eque diſtanter apparent omnibus: niſi obſtaculũ nubiũ ſit interpoſitum vt pȝ ad ſenſum. Iſta aũt ꝓprietas attribuitur btē virgini. qꝛ lȝ aliq ſancti appareãt per effectũ oibus inuocãtibꝰ ſe: ⁊ nõ oēs: vt qbus nõ eſt datũ facere miracula: hoc tñ eſt ꝓpriũ virgini glorioſe: oibus inuocãtibus eã deuote: ſi nõ ſit nubes interpoſita vitioꝝ: ⁊ ſic eſt ſempiterne apparitionis per effectũ ſubuẽtionis: in nocte huius mundi ⁊ in oī hora noctis vniformiter. vñ de ea dr. Prouer. 31. ꝙ de nocte ſurrexit ⁊ ꝙ de nocte nõ extinguetur lucerna eius. Iſta aũt ſurrectio noctis ſignificat ſollicitudinē aſſiduã: quã illa mulier beatiſſima hȝ tpe noctis huius ſeculi: qꝛ ad p̄bendũ beneficia ſemp inuigilat eã inuocãtibus. iõ ſequit. Dedit predã domeſticis ſuis: ⁊ cibaria ancillis ſuis. Nõ aũt tante ſollicitudinis in hac muliere ꝓ nobis ē: qꝛ res quãto carius ē empta: tãto charius ē dilecta: ⁊ qꝛ nos ſumus empti ſanguine Chriſti: qui carior erat virgini: q̈ ipſa ſibi: iõ charius nos complectit: q̈ ſi nos proprio ſanguine redemiſſet. ❡ Quarta ꝓprietas eſt: ꝙ dicta ſtella hȝ ſubtilitatē in ſuo exceſſu: qꝛ ipſa eſt altiſſima omnium ſtellaruȝ que ſunt in hemiſperio noſtro (intellige ad bonum ſenſum.) cuius altitudinis ſignum eſt: qꝛ Sol aſcendens ⁊ deſcẽdens inter duo ſolſtitia per circulum anni: quanto plus appropinquat ad illam ſtellã tanto magis dr aſcendere: ⁊ quãto plus diſtat: tanto plus dicitur deſcẽdere: ⁊ ita eſt de Luna ⁊ alijs planetis. Iſtã auteȝ proprietatem beatus Hieronymus attribuit Matri dñi in celeſti patria: qꝛ ſicut iſta ſtella eſt ſup oēs alias in firmamẽto eleuata: ita Mater dñi fuit ſuper omnes choros angeloꝝ exaltata: vt dicere poſſit illud Eccle. 24. Ego in altiſſimis habito: ⁊ thronus meus in colũna nubis. Tota. n. celeſtis curia vel hyerarchia: vt dicit beatus Diony. eſt diſpoſita ad modũ colũne: cuius baſis eſt hyerarchia infima: ⁊ ſtille hyerarchia media: ⁊ capitelum ſuprema: ⁊ quia thronus virginis fuit ſuper illam locatus: iõ dr Thronus meus in columna nubis. Quia vero hanc proprietatem habere non poteſt anima deuota virgini Marie: vt ſit in tãta ſublimitate localiter: ideo hoc fiat ſpũaliter ſaltem. qꝛ ſm ſctũ Bernardum. Anima melius eſt vbi amat: q̈ vbi animat. Cuius rõ eſt: quia amor eſt tendentia ſpiritualis amãtis in amatũ: ⁊ iõ cũ motus magis ſapit naturã termini ad quē q̈ a quo: ideo amor magis eſt in amato (intellige terminatiue nõ autem ſubiectiue) q̈ in amãte: ⁊ magis ei coniungit: ⁊ ſm hoc dicit Apoſtolus ad Phil. 3. Noſtra conuerſatio in celis eſt: quia. ſ. deſyderamus celeſtia. ❡ Quinta proprietas ē quia habet medietatē in ſuo ſitu: qꝛ iſta ſtella eſt in medio firmamẽti fixa: ſicut centrũ in medio circuli: nã cum equinoctialis ſit circulus diuidēs ſpherã in duas partes equales: oēs linee ducte ab illa ſtella vſqȝ ad eqnoctialē: ſunt equales. pȝ ſciẽti. Iſtã ꝓprietatē recte hȝ btã virgo Maria in medio paradiſi: qꝛ ſicut illa ſtella eſt in medio firmamẽti: ita xp̄s creditur eſſe in medio paradiſi ſiue in medio celi empirei: vt poſſit ab oibus ſctis videri totaliter. vñ dr̄ i Apoc. ꝙ in medio ciuitatis illius eſt lignũ vite: ⁊ qꝛ Mater dñi eſt iuxͣ filium ſuum collocata ad dexteram eius: iõ in medio celi dr corporaliter

Prouer. Ecce. Diony. Ber. Paul. Apoc.

4 5

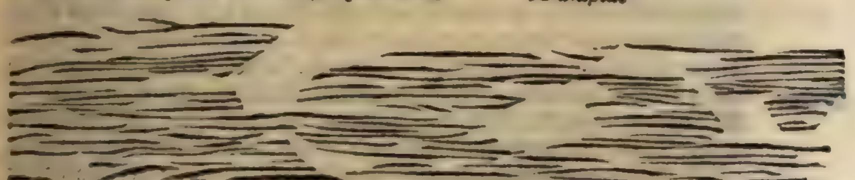
ſituata:ſicut hec ſtella in medio firmamēti. Vñ vbi eſt mř grē: ibi ē fons
p̄s miſericordie:⁊ inde oēs nos haurimus. Vñ p̄s.47. Suſcepimus deus
miſericordiā tuā in medio tēpli tui. Iſtā aūt medietatē ſeruare dʒ aīa de-
uota:vt ſit pacificata a litigijs ⁊ tumultibus mūdi:quantū pōt:ſegregata:
alioqn votis diuinis nō pōt eſſe intēta. Sicut erat illa mulier.4.Reg.4
Reg. Cui cū diceret Heliſeus. Nunqd habes negocia vt loquar regi vel princi
pi militie ꝓ te. Rn̄dit. In medio populi habito ⁊c. Et tu ſiīr facias.ſ.habi
tādo in medio:pacificādo diſcordātes:cōſolādo merētes ⁊ dolētes ⁊c.
6 ¶ Sexta ꝓprietas iſtius ſtelle ē ꝙ hʒ diminutionē in ſuo gradu.eſt.n.in
ter minimas ſtellaꝝ notabiliū: q̄ ſunt in firmamēto quo ad noſtrū viſum:
cū ſit principaliſſima eo ꝙ celi diſpoſitiones mēſurat ⁊ regulat: iō dcā ē ex
eo cardo: ſic̄ ille q̄tuor ꝟtutes cardinales dicunť eo ꝙ alias regulāt. Iſtā
ꝓprietatē habuit btā virgo. Cʒ.n.in quātitate virtutis fuerit principaliſ
ſima:⁊ maxima creaturaꝝ: poſt aīam xp̄i: tñ ꝑ ꝓfundiſſimā humilitatē:
minima in ſuis ⁊ alioꝝ oculis videbať. De cuius hūilitatis ſupabūdātia:
hēmus i ſcriptura vnū teſtimoniū:⁊ vnū ſignū. Teſtimoniū ē ſp̄s ſctūs:q
ꝑ os ipſiꝰ ꝟginis aſſignās rōnē: q̄re fuit eleuata ad xp̄i infinitatē. Qꝛ (igt)
Luc. reſpexit hūilitatē ācille ſue ⁊c. Luc.1. Signū ē:qꝛ cū p̄buiſſet ꝯſenſū ange
lo.dixit. Ecce ancilla dñi. Moris eſt.n.humiliū:ſe cognoſcere ⁊ nūcupari
ſm titulū ſui inferiorē. Cū aūt eſſet electa mater ⁊ ſpōſa:ſoror:filia ⁊ ancil
la xp̄i.(ceteris oībus tacitis)hoc ſolū exp̄ſſit. Ecce ancilla dñi. Iſtā aūt ꝓ
prietatē qlibet hīe ſtudeat:qꝛ qui ſe hūiliat exaltabiť. Et deus ſupbis reſi
7 ſtit:humilibus aūt dat grām. ¶ Septima ꝓprietas eſt ꝙ hʒ inuiſibilita-
tē in ſuo ꝯtuitu.qꝛ illa ſtella q̄ dř Tramōtana: nō ē vere polus(vt ſupra
dictū eſt)qꝛ ꝑcipiť ad ſenſum ꝙ iſta facit aliquē paruū circulū:ſed qꝛ eſt in
ter ſtellas viſui noſtro cognoſcibiles:illi vero polo inuiſibili maxime ꝓpin
qua:iō ꝑ ipſam circūloqmur veꝝ polū iuiſibilē:cū illa vera tramōtana nō
videať. Iſta ꝓprietas fuit in Matre dñi virgine glorioſa:q̄ ꝑ virtutē ſollici
tudinis: ita fuit ab aſpectibus hoīum ſeq̄ſtrata:vt eēt cōiter inuiſa. Iſtiꝰ
aūt occultationis fuerūt duo ſigna notabilia. Primū eſt. Qñ fuit ab ange
Luc. lo ſalutata:fuit i loco ſolitario repta abſcōdita. Luc.1. Et ingreſſus ange-
Amb. lus ad eā.ſ.in penetralibus:vt ꝯſueuerat ſtare.ſm Amb. Scōm ē. Quia
qñ habuit ex officio in publicū ꝓcedere:vt in viſitatione Heliſabet: cū fe-
ſtinatione trāſiuit ꝑ publicū :qꝛ cōſpectū multitudinis non amabat. Sic
quelibet deuote mulieres: maxime virgines ⁊ vidue: debēt euitare diſcur
ſus ⁊ cōſortia hoīum:nec debēt ſine neceſſitate in publicū ꝓdire. ¶ Octa
8 ua ꝓprietas eſt ꝙ hʒ fortitudinē in atractu:qꝛ ſm opinionē veteꝝ Aſtro-
logoꝝ:due ſtelle atrahētes tenēt terrā imobilē:ita ꝙ polus arcticꝰ ſuſten
tat ipſaʒ ne flectať:⁊ antarcticus ne nimis ſurſum ferať. Scōm ꝙ diciť:ꝙ
duo adamātes tenēt in aere archā ferreā Mahometi. Sic in ꝓpoſito dice
re poſſumus de btā virgine Maria. Cū.n.oēs fideles militātis eccleſie a
tpē antiqua.ſ.a pctō originali trahāť deorſuʒ:niſi dña mūdi.ſ. virgo Ma
ria apud filiū intercederet ⁊ ſic vt ſtella maris ſuſtētaret:oēs mergerenť in
Apoc. inferni ꝓfundū. Vñ de ea legiť in Apoc.in figura:de illa muliere que po

tuit

tuli dracone ſuperare:ſic btã virgo ſupauit draconẽ infernalẽ:q trahebat
oẽs deorſum. ¶ Nona ꝓprietas eſt ꝙ ipſa habet dñiuȝ ſup adamantẽ:qꝛ 9
dat ſibi virtutẽ atrahẽdi ferrũ:iõ nõ atrahit illud:niſi verſus ſtellã illã in=
directũ. Jta Mater dñi hȝ dñium ſup lapides.i.ſup corda lapidea ⁊ ada=
mantea pctõꝝ vt ipſos ↄuertat ad pniaȝ:iuxta illud ꝓpheticũ Ezechielis. Ezech.
Auferã cor lapideũ de carne veſtra:⁊ dabo vobis cor carneũ atqȝ domeſti
cũ. Et ſic pȝ quõ virgo Maria dicitur ſtella maris. De polo autem reali vi=
de infra Tractatu ſexto capitulo.39.

¶ De Galaxia ſiue lacteo circulo. Cap. 18.

Alaxia eſt circulus celeſtis:ſtellis nobilioꝛibꝰ illuſtratus: ceteriſqȝ
g celi circulis pulchꝛioꝛ ⁊ candidioꝛ incedẽs ꝑ mediũ celi:incipiẽs ab
oꝛiente vſqȝ ad ſeptentrionẽ:ꝑ Cancrũ ⁊ Capꝛicoꝛnũ ꝓcedẽs iteꝝ
ad pũctũ ſuũ.ſm vnã opinionẽ. Uel ſm aliã aſſignationẽ: eſt circulus ꝓ
tenſus ꝑ pedes Geminoꝝ ⁊ Sagittarij pꝛincipium. Et a grecis dr: Gala
xias:a gala:qđ eſt lac: latine vero circulus lacteus dici ſolet. Dr aũt circu
lus lacteus:qꝛ inter oẽs circulos celeſtes nobilioꝛẽ hȝ claritatẽ:vñ ⁊ de no
cte nauigãtes ⁊ itinerãtes dirigit ⁊ deducit. Quãto aũt aura nocturna eſt
ſerenioꝛ ⁊ frigidioꝛ:tãto inceſſus galaxie ẽ manifeſtioꝛ:nec dictus circulus
eſt de nã elemẽtari vel vapoꝛoſa(vt qdã volebãt) ſed de nã celeſti exiſtit:
⁊ qꝛ ceteris celi ꝑtibus denſioꝛ eſt:iõ fit luminoſioꝛ. Scđm aũt opinioneȝ
vulgi. Galaxia dr veſtigiũ Solis:qđ poſt ſe reliqt Sol qñ currit in illo cir
culo. Sed Ariſt. hoc dicit eſſe falſum:qꝛ ſi eẽt galaxia ex impꝛſſione trãſitꝰ Ariſt.
Solis:opoꝛteret ꝙ hec impꝛſſio eſſet in ſignis in qbus currit Sol cũ alijs
ſtellis mobilibus:⁊ hoc videmus eſſe falſum:qꝛ trãſcẽdit terminos zodia
ci vbi Sol nullatenus appꝛopinquat:ſicut dr in lib. Metheo. Jõ Anaxa= Anaxa.
goꝛas ⁊ Democritꝰ dixerũt galaxiã eẽ ex reflexione luminis ad aerẽ: ſicut Democ.
in ſpeculo:ſȝ hoc ẽ falſum vt dicit Ariſt. ibidem:qꝛ ſi hoc eſſet permutare=
tur:ſicut eſt permutatio luminis:hoc autem falſum eſt:quia videmusꝰ ga=
laxiã ſemꝑ in eodẽ loco:nec recedit ab eo. Dicit ğ Ariſt. ſic. Jgnis pꝛopin=
quus oꝛbi ẽ inflãmatus ⁊ lucidus:⁊ in locis vbi videtur galaxia ſunt ſtelle
multe parue ⁊ luminoſe ⁊ in illis relucet fulgoꝛ ille:⁊ iõ apparet locus ille
magis radioſus:nec recedit ab vno loco oꝛbis. hec Ariſt. in lib. I. Metheo
roꝝ.c.2. Exemplum de Galaxia patet hic. Galaxia.

¶ Galaxie Moꝛalitas. Cap. 19.

p Ex Galaxiã põt intelligi religio ſctã. qm ſicut in celo:ſȝ ſint plures
circuli: Galaxia tñ eſt ceteris cãdidioꝛ ⁊ ſtellis nobilibus illuſtratꝰ:

⁊ dr̄ lacteus: ⁊ tēdit verſus ſeptētrionē: q nunq̄ a noſtris viſibus occulta
tur. Talis eſt religio: q2 lȝ in celo .i. in eccleſia ſint plures circuli .i. plures
ſtatus: iſte tñ ē pulchrior: ⁊ ſtellis .i. nobilioribus ⁊ honeſtioribus adorna
tus ꝑſonis: qui verſus ſeptētrionē .i. in frigore tribulationū eſt fundatus.
Sicut ḡ in circulo q dr̄ galaxia ſunt multe ſtelle q̄ ſunt lucide ⁊ ſplendētes
ex q̄bus cauſat̄ ſplēdor in reliqua parte celi ſibi propinqua: ſic in religione
ſunt multe virtutes ſplēdētes: ex quaꝝ ſplēdore illūinat̄ tota eccl̄ia. Sunt
aūt p̄cipue ſtelle .i. virtutes iſte .ſ. caſtitas: pauꝑtas: obediētia ⁊ hūilitas. ſi
cut ḡ ſtelle galaxie: vel ēt pars celi vbi ſunt dicte ſtelle: ē denſior ꝑs q̄ alie
ꝑtes: ⁊ ꝑ ꝯñs magis recipit lumē: ⁊ retinet ⁊ ſic illūinat: ſic religioſus ē dē
ſior .i. ſtrictior: q2 religioſus dr̄ q̄ſi religatus. Caſtitas .n. ligat luxuriam:
paupertas auaritiā: obediētia ⁊ humilitas ſuꝑbiā. ¶ Prima ſtella .i. p̄ma
virtus: illuminās celū .i. eccleſiā: eſt virginitas: vel caſtitas. Nā de virgini
Cypria. tate dicit Cyp̄anus: ꝙ ē flos eccleſiaſtici germinis: decus atq; ornamētū
Amb. g̃re ſpūalis: ⁊ illuſtrior portio gregis xp̄i: ⁊ Amb. de ipſa ait in li. de virgi
nitate. Pulchritudinē q̄s pōt eſtimare maiorē decorē virginitatis: q̄ amat̄
a rege: ꝓbat̄ a iudice: dedicat̄ a dn̄o. cōſecrat̄ a deo: ſemꝑ ſpōſa: ſꝑ innupta.
Virginitatis ēt ſublimitatē oñdit galaxie ſitus: q̄ mediū tenet inter duas
ꝑtes celi inequales. Uirginitas ſilr̄ mediū celi tenet. Angelis nāq; debet̄
⁊ hoībus: inter quos: quaſi media ē virginitas: habēs cū hoībus cōēȝ car
nis fragilitatē: ſed cū angelis hȝ cōem ⁊ quaſi ſupra hoīes incorruptionis
integritatē: ꝓꝑ qđ dicit Hierony. ꝙ in carne p̄ter carnē viuere: angelicū ē
Hiero. nō humanum ⁊ Damaſce. ꝙ abſtinētia a nuptijs: eſt angeloꝝ imitatio.
Damaſ. dicit aūt Ptholę. in Almageſti lib. 8. c. 2. Qđ circulus galaxie duplex eſt.
Ptholę. Unus quaſi intra aliū: ⁊ ille q eſt intra ꝯtinuus vr̄ a pedibus Geminoꝝ
incipiēs ⁊ regirās in Geminos ꝑ principiū Sagittarij. Et alter eſt ſupra
illū nō vbiq; ꝯiunctus ei: ſed in aliq̄bus ꝑtibus ꝯiunctus ei: ⁊ in aliquibꝰ
diſiunctus ab eo: ⁊ iteꝝ ille exterior circulus nō videt̄ oīo ꝯtinuus ab ali
quo pūcto in punctū idē: ſed in multis locis vr̄ interſectus. ¶ Similiter
etiā vr̄ duplex eē ꝑfectio ſiue incorruptio virginitatis. Una interior ī pro
poſito mētis: ⁊ hec ꝯtinua ⁊ ꝑpetua dȝ eſſe. Alia ē extra .ſ. virginitas car
nis: ⁊ hec lȝ interūpat̄ ⁊ corrūpat̄ ꝑ violētiā abſq; cōſenſu mētis: tamē nō
amittitur meritū virginitatis. ſicut dixit ſctā Lucia. Si me in vitā feceris
violari: caſtitas mihi duplicabit̄ ad coronā. He aūt due integritates in q̄
buſdā inueniunt̄ ꝯiuncte: q2 vtrāq; habēt: in q̄buſdam diſiuncte .i. itegri
tas carnis ſine integritate mētis: ⁊ ecōuerſo. Itē galaxia hȝ quēdā cando
Sapie. rem: ⁊ vocatur via lactea. Sic eſt virginitas religioſoꝝ. que: vt dr̄ Sap. 7.
Eſt cādor lucis eterne. Quedā .n. ſunt que habent lucem ⁊ incorruptibili
tatem eternā .i. interminabilē: vt Sol ⁊ Stelle: ⁊ ſic hēbunt corpora ſan
ctoꝝ poſt reſurrectionem: que erunt ſicut ſtelle in ꝑpetuas eternitates: vt
Daniel. dr̄ Daniel. 12. Huius aūt eterne lucis ⁊ incorruptibilitatis eſt q̄dam can
Sapie. dor virginitas carnis: in qua nihil coinq̄natū incurrit: vt hr̄ Sap. 7. Eſt .n.
Aug. in carne corruptibili ꝑpetue incorruptionis meditatio: vt dicit Aug. ideo
Eccle. 43. Pulchritudinem decoris eiꝰ admirabitur oculus. Itē galaxia
inter

inter oēs circulos maiorē habet claritatem. In locis.n.illis vbi videt galaxia sunt ſtelle multe parue quaſi cōtigue: in qbus diffunditur lumē Solis ois luminoſe: ꝛ magis refulget fulgor ille: ꝛ ibi materialis ē ps orbis.i. ſpiſſior: ꝛ iō aptior ad tenendum lumen ꝛ terminandū viſum: ꝛ iō apparet locus ille magis radioſus. ¶ Similiter virgines in celo habebūt ſingularem ſplendorē glorie. Nā virginitati debet aureola. Vñ corpus virgineū eſt in celo ſicut circulus ſplēdidiſſimaꝝ ſtellaꝝ. Eſa. 13. Stelle celi ſplēdor earū. Etiā galaxia vt dicit Phs i li. Metheo. nō recedit ab vno loco orbis: Phs
qd intelligit q̄tū ad apparentiā: qd dico pp motū tardiſſimū: q2 in rei veritate compertū eſt ꝙ galaxia mouet motu ſtellaꝝ fixaꝝ.ſ.in centū annis vno gradu. Et hec imobilitas ꝯpetit virginibus ſacris: q̄ ita inheſerūt xp̄o ꝙ nunq̄ ab eo potuerūt ſepari: iuxta illud Apoſt. ad Roma. 8. Quis nos Paul.
ſeparabit a charitate xp̄i. Iſta.n.virginitas vel caſtitas ē ſplēdor celi.i.eccleſie ꝛ ē ſpālis virtus religioſoꝝ: q2 ſicut apes q̄ cōiter in eodē aluearī morātur: ppetuā caſtitatē ſeruāt ꝛ nunq̄ carnaliter cohabitāt: nec imūdas aut fetidas ſedes libēter viſitāt aut frequētant. Sic religioſi: q cōiter habent viuere: debēt caſtitatē ppetuā tenere: oīa imunda ꝛ carnalia fugere: ꝛ nūq̄ ſe p carnis vitiū maculare. Et iō dr Jacobi. 1. Religio munda ꝛ imaculata apud deū hec eſt imaculatū ſe cuſtodire.ſ.vt ſicut ſtella reſplēdeat oīb9 p Jacobi
bonū exemplū. Et iō Cyprianus de. 12. abuſionibus dicit. Qd pudicitia Cypria.
ſeu caſtitas eſt ornamentum nobiliū: exaltatio humilium: nobilitas ignobiliū: pulchritudo vilium: ſolamen merentium: augumentū pulchritudinis: decus religionis: minoratio criminum: multiplicatio meritoꝝ: amica creatoris oīum. Econtrario ſunt multi qui nō ſplēdent ſicut ſtelle lucide: ſed ſunt ſicut ſtelle tenebroſe. ſimiles Virginibus fatuis que accipientes lampades ſuas: non ſumpſerunt oleum ſecum: quibus tandem a domino dicetur. Amē dico vobis neſcio vos. Et illud. Ligatis pedib9 ꝛ manibus proijcite eos in tenebras exteriores: quia veſte nuptiali carentes ad veras agni nuptias nō admittent: ſed ad eterna tormenta deputabunt. ¶ Secunda ſtella illuminans celum.i.eccleſiam eſt voluntaria paupertas: que 2
eleuat animum ad celum: quia ſicut ſtella eſt a terrenis remotiſſima. Sic animus religioſi a terrenis eſt remotiſſimus per totalem diuitiarum abdicationem. Unde Grego. Tanto quis efficitur deo proximus: quanto Grego.
ab amore mundi magis fuerit alienus: quia ſic aptior eſt ad ſupernorum ꝯtēplationē: iuxta illud ad Phili. 3. Noſtra conuerſatio in celis eſt. Sic Paul.
ergo religioſi (vt ſint ſtelle mundum illuminantes) debent eſſe pauperes voluntarij: ꝛ omnia bona temporalia debent vilipendere: ꝛ a mente ſua totaliter abdicare. Exemplo Pauli qui dicebat: omnia vt ſtercora arbitratus ſum vt Chriſtum lucrifaciam: ꝛ beati Franciſci: qui pecuniam vt puluerem abiectam vilipendit. Habemus etiam ad hoc exemplū ab apib9: q̄ ſtercora ſua volādo eijciūt: ita ꝙ ad aluearé ſuū nūq̄ ea portant. Columbe ꝛ hyrūdines dicunt de nidis ſua ſtercora eijcere: ꝛ ad hoc ſuos filios edocere. Sic vere religioſi: vt ſint ſtelle luminoſe: qñ aluearé religionis intrāt: debēt oīa ſtercora diuitiaꝝ dimittere: ꝛ ipſa a nido cordis

ſui q̄tu ad amorē ⁊ deſyderiuꝫ totaliter abdicare. Vñ dicit Ceſarius in ãmonitione. 25. Q̄d ad pfectionē religionis ptinet ſubiectione ⁊ abiectione gaudere: paupertatis ſtudiū querere: ⁊ nō ſolū facultates: imo ēt voluntates de cordibus extirpare. Nihil. n. habere interduꝫ neceſſitatis eſt: nihil aūt cupere ē ꝟtutis. Hac pauptate mediāte btūs Frāciſcus ſplēdens: q̄ſi totū mundū poſt ſe attraxit. Vñ dicebat in Regula. Hec eſt illa celſitudo altiſſime pauptatis q̄ vos chariſſimos fr̄es meos heredes regni celoꝝ inſtituit: paupes rebus fecit: ꝟtutibus ſublimauit. hec ſit portio veſtra q̄ pducit in terrā viuentiū. Iſta aūt ſunt cōtra multos religioſos: q magis ſūt ad tpalia inclinati ⁊ in amorē tpaliuꝫ inuoluti: q̄ alij q ſunt in ſeculo nutriti. Similes Vpupe q̄ de nido ſtercora nō eijcit: imo ipſa ibidē ꝯgregat ⁊ dimittit. Q̄r .ſ. tales ſtercora diuitiaꝝ nō eijciunt nec relinquūt: ſed in nido cordis ſui ipā p auaritiā accumulāt: intm̄ ꝙ multi: q pauptatē ꝓfeſſi ſunt: ditiores in clauſtro fiūt: q̄ eēnt ſi in ſeculo remāſiſſent. Vñ Hiero. i epl'a ad Heliodoꝝ. Multi (inqt) ſunt ditiores monachi q̄ fuerant ſeculares ⁊ ſub xp̄o paupe opes poſſidēt: q̄s ſub diabolo locuplete nō habebāt. Non ſic fiat fr̄es: ſꝫ pauptatē tenete. ¶ Tertia ſtella illuminās eccleſiā ē virtus ſctē obediētie ⁊ hūilitatis. Obediētia. n. ē ꝓpria virtus religioſoꝝ: q proprie voluntati renūciāt: ⁊ voluntati prelatoꝝ ſe ſubijciunt. Exemplo apū: q̄ miro modo obediunt ſuo regi: ipſumq; p̄cedentē ſequunt: ⁊ ipm fatigatū deferunt ⁊ ei obſequunt. Sic religioſi miro modo debēt regi. i. p̄lato ſuo obedire: ⁊ ipm patiēter ⁊ hūiliter ſupportare. vn̄ Ber. in quodā ſermōe dicit: ꝙ in religione viuēdū eſt ordinate: ſocialiter ⁊ hūiliter. Ordinate. ſ. quā tū ad ſe. Socialiter q̄tū ad ꝓximū. Humiliter q̄tū ad deū ⁊ p̄latū. In contrariū tñ multi ſunt hodie q p̄latis nolūt obedire: ſꝫ ꝯtraire. nō eis obſeq: ſꝫ eos pſequi: nō ſub ferula laborare: ſꝫ vndiq; ſine regula diuagari. Similes vapori igneo in vētre nubis detēto: q ibi dedignās manere ⁊ exterius ad libertatē appetēs exire: nubē rūpit: ⁊ exterius fulminādo oculos ituētiuꝫ valde ledit. Q̄r. ſ. tales in vētre nubis. i. in clauſtrali obediētia morari nō curātes: religionē rūpūt exterius vagādo exeunt: ⁊ corruſcatione malorum exēploꝝ oculos intuentiū valde ledūt. Nō ſic fr̄es fieri dꝫ: ſed potius p obediētiā ⁊ hūilitatē: vt ſtella fulgere. ¶ Sūt ⁊ multe alie ꝟtutes i religione: qbus illuſtraſ eccleſia. i. fideles: in nocte huius mūdi. ſ. cecitate peccatoꝝ: in itinere. i. in via eundi ad eternā p̄miū: ⁊ in nauigationibus i mari. ſ. in tribulationibus ⁊ aduerſitatibus: ac periculis huius mūdi. Et ſic vltimate multi lumine religionis perueniunt ad portum ſalutis. Nā virtutes predicantium ſunt ornamenta celorum.

Marginalia: B. Frā. — Hiero. — 3 — Ber.

¶ Duodecim ſignoꝝ zodiaci. alia Moralitas. Cap. 20.

Signa duodecim celi: vel Zodiaci: adhuc rep̄ſentant nobis fructus duodecim ſpūs: q2 dr̄ Hiere. x. A ſignis celi nolite timere. Et hec ſimilitudo pōt declarari tripliciter. Primo qdē p numeꝝ ſignorum. Sunt. n. ſigna celi ſiue zodiaci circuli: duodecim numero. Et ſiſt Apoſt. ad Galatas:

Marginalia: Hiere. — Paul.

ad Galatas: enumerat duodecim fructus ſpūs dicēs. Fructus āt ſpūs eſt
charitas: gaudiū: pax: patiētia: longanimitas: bonitas: benignitas: manſ=
ſuetudo: fides: modeſtia: ꝯtinentia: caſtitas. ¶ Sed notandū ꝙ hoꝝ duo
decim ſignoꝝ zodiaci tria dicunt̄ eē ignea. ſ. Aries: Leo: ⁊ Sagittarius.
Tria vero dr̄ eē terrea. ſ. Taurus: Uirgo: ⁊ Capꝛicoꝛnus. Tria vero ae=
rea. ſ. Gemini: Libra ⁊ Aquarius. Tria aquea. ſ. Scoꝛpio: Cācer ⁊ Piſ=
ces. Et ſic i quatuoꝛ celi ptib⁹ ordinant̄: qꝛ ignea ſunt i oꝛiēte: aerea in oc
cidēte: terrea in auſtro: aquea in Septētrione. Jta ēt ſimili mō in duode
cim fructibus: tres ſunt ignei. ſ. ſm tria q̄ ſunt in igne. Nā ignis hꝫ illumi
nare: inflāmare: ⁊ cōſolidare. Sūt ḡ hec tria ignea: fides illuminās: chari
tas inflamās: ⁊ patientia ꝯſolidās. Nā fides illuminat intellectū: charitas
ſcēdit affectū: patiētia vō ꝯſolidat ꝑ aduerſoꝝ ꝯtactū: ſicut ſolidat̄ icus ꝑ
malleoꝝ ꝑcuſſionem. Tres ēt alij fruct⁹ ſr̄ aerei ſꝫ tres aeris effect⁹. Nā
aer letificat: modificat: ⁊ inflāmat. Ex aere. n. illuminato letificat̄ affect⁹.
Uñ Thobie. 5. Quale mihi gaudiū erit: q in tenebꝛis ſedeo: ⁊ lumē celi Thob.
nō video. Jtē ex aere tꝑato modificat̄ coꝛpus: qꝛ coꝛpus aīalis modificat̄
ſm tēperiem aeris. Si. n. aer eſt tēperatus: coꝛpus bene ſe hꝫ: ⁊ ſi intēpe
ratus: coꝛpus male ſe hꝫ. Jtē ex aere inflāmato ferueſcit humoꝛ colericus:
vt pꝫ in eſtate. Sic ḡ iſta tria ſunt aerea: gaudiū: modeſtia: ⁊ benignitas.
Nā ex pñtia ſpūs ſcti oꝛit̄ gaudiū in interioꝛibus: ſeqt̄ modeſtia in exterio
ribus: ⁊ ēt benignitas ad ſubueniēdū indigētibus. Benigni. n. dicuntur
quos bonus ignis feruere facit ad benefaciēdū ꝓximis. Tres aūt alij fru
ctus ſunt aquei. ſ. māſuetudo: ꝯtinētia: ⁊ caſtitas. Nā aqua hꝫ frigiditatē
lubꝛicitatē ⁊ coagulabilitatē: ſed eius frigiditas extinguit ignem. Et hoc
competit māſuetudini: q̄ iracūdie ardoꝛē cohibet ⁊ extinguit. Nā manſue
tudinis eſt irā vincere: ⁊ indignationes cohibere: vt dicit Amb. Jtē lubꝛi Amb.
citas aque coarctat̄ ⁊ reſtringit̄ terminis alienis: ſicut fluxus maris coar=
ctat̄ littoꝛibus: ⁊ fluxus venaꝝ in puteis ⁊ fontibus. Eſt. n. humidū bene
terminabile termino alieno: vt dicit Phs in li. de gñatione ⁊ coꝛruptione. Phs.
Et hec coarctatio ꝯpetit cōtinētie q̄ fluxum carnis reſtringit. Nā cōtinēs
patit̄: ſed nō deducit̄: vt dicit Phs in Ethycis. Coagulat̄ ēt aqua ⁊ fit im Phs
mobilis. vt pꝫ in glacie. Et hoc ꝯpetit caſtitati: qꝛ caſtus eſt: qui nec patit̄:
neqꝫ deducitur. Tres alij fructus pñt dici terrei. ſ. pax: lōganimitas: ⁊ bo
nitas. Nā terra hꝫ tranquillitatē: qꝛ nō agitat̄ vel cōmouet̄: neqꝫ ab exte=
rioꝛi ſicut aer: q vēto agitat̄: neqꝫ ab interioꝛi ſicut aqua fluctuās. Unde
Ps. Eteniꝫ firmauit oꝛbē terre qui nō cōmouebit̄. Et hoc ꝯpetit paci: q̄. ſ. Ps
facit vt nec ab exterioꝛibus ꝑturbemur neqꝫ iterioꝛib⁹ deſyderijs anguſtie
mur. Uñ Luc. 2. Angeli dixerūt. Jn terra pax hoīb⁹ bone volūtatis. Jtē Luc.
terra hꝫ ꝑpetuitatē. Eccle. 1. Terra aūt in eternū ſtat: ⁊ hoc ꝯpetit lōgani Eccle.
mitati. Jtē terra hꝫ bonoꝝ fructuū vbertatē vel cōicationē. ⁊ hoc cōpetit
bonitati: qua ꝓximis cōicamus in bonis. Uñ bonū ē diffuſiuū ſui ipſius
iuxta illud Apoc. Jn oī bono oꝑe fructificātes. ¶ Scđo declarat̄ dicta ſi 2
militudo. ſ. ſignoꝝ zodiaci: ⁊ fructuū ſpūs: ꝑ ꝓꝑꝛietatē noiuꝫ illoꝝ ſigno
rū: ⁊ fructuū. hꝫ. n. q̄libet ſignū ſuum nomen competēs alicui fructuū.

Aries Nā primū ſignū vocat̄ Aries: qꝛ ſicut Aries aīal iacendo ſup latus vnum
equaliter mutat vices: qꝛ tāto tpe iacet ſup latus dexterū: quanto ſup ſini-
ſtrū. Tota.n.eſtate dormit in latere vno: ⁊ tota hyeme in altero. Sic Sol
exiſtēs in illa pte circuli zodiaci q̄ dr̄ Aries: facit equinoctiū ⁊ equales fa-
cit dies artificiales ⁊ noctes. Hoc aūt adaptat̄ fidei ꝑ quā equanimiter ſe
hꝫ hō ad diē ꝓſperitatis ⁊ ad noctē aduerſitatis. Nā vera fides nec ꝓſpe
Paul. ritatē tēporalē ambit: nec aduerſitatē metuit: ſicut pꝫ de Moſe. Heb. xi.
Fide (inqt) Moſes grādis factus: negauit ſe eē filiū Pharaonis filie. Ec
ce ꝙ ꝓſperitatem nō appetijt: ⁊ ſequit̄. Magis eligēs affligi cuꝫ populo
dei: ꝙ̄ tēporalē habere iocunditatē. Ecce ꝙ aduerſitatē nō timuit. ¶ Se
Taurus cundū ſignū vocat̄ Taurus. qꝛ Taurus terrā ſulcādo fecūdat ⁊ locuple-
etat̄: ⁊ tūc qñ Sol eſt in ſigno Tauri: terra eſt arabilis ⁊ cōgrua agricultu
re. Et hoc cōpetit paci. Nā tpe pacis terre colunt̄ ⁊ eſt abūdātia frugum:
Jacobi ſic ēt dr̄ Jacobi. ȝ. Qđ fructus iuſtitie in pace ſeminatur ⁊c. ¶ Tertiū ſi
Gemini gnū vocat̄ Gemini: qꝛ Sole exiſtēte in illo ſigno virtus ad fecundandum
inferiora geminat̄: vel qꝛ in eſtate cū noctes ſunt breuiſſime qñ vna ps illi⁹
cōſtellationis occidit: alia pars anterior orit̄ ⁊ aſcēdit. Et iō dicunt poete
ꝙ illoꝝ geminoꝝ fratrū: quos fabule vocāt Caſtorē ⁊ Pollucē vn⁹ celos:
alius inferos poſſidet. Hec aūt ꝯpetūt charitati: q̄ in nobis ſpū ſctō ꝓcedē
te ad fecundandū vitā noſtrā geminat̄. ſ. in dilectione dei ⁊ ꝓximi. Unde
pars anterior aſcēdit ſupius. ſ. amor dei: alia poſterior ē inferius. ſ. amor ꝓ
Joan. ximi. vnde nec deus ſine ꝓximo nec ēt vere ꝓximus diligit̄ ſine deo. 1. Jo.
4. Hoc mandatū habemus a deo vt q diligit deū diligat ⁊ fratrem ſuum.
Cancer ¶ Quartū ſignū vocat̄ cancer. Cācer.n.ē aīal retrogradū: ⁊ Sol pera-
grans illā partē zodiaci: facit retrogradationē in octauo gradu Cācri: ⁊
hoc ꝯpetit modeſtie. ſ. vt in exterioribus motibus ⁊ ornatu: debitū modū
Paul. nō trāſeat: ſꝫ potius ſe in ipſis ad mēſurā debitā retrahat: ſꝫ illud Apoſt.
Leo. Phili. 4. Modeſtia veſtra nota ſit oībus hoībus. ¶ Quintū ſignū vocat̄
Jſido. Leo: qꝛ ſm Jſido. Leo ē fortiſſimū aīal: ⁊ maxime caliditatis: ꝓcipue ī pte
anteriori. ſ. pectoris. Sic Sol intrās illđ ſignū acrius emittit radios igni
tos: ꝙ̄ faciat in fine qñ inde erit. Et hoc cōpetit benignitati. i. bone igni-
tati amoris: qua ad benefaciendū alijs inflāmamur q̄ intus in corde inci-
piens: plus facit hoīeꝫ velle facere ꝙ̄ poſſit finaliter ope iplere: illđ Apoſt.
obſeruātes ad Ephe. 4. Eſtote inuicē benigni. ¶ Sextū ſignū vocat̄ Vir
Virgo go: ⁊ hoc pp ſterilitatē: qꝛ Sol illud intrās: ſuo calore humores ꝯſumit: ⁊
a ſuo fructu terra efficit̄ ſterilis: ⁊ hoc cōpetit caſtitati: ⁊ ꝓcipue virginali:
que adiūcta calori diuini amoris ſic in carne ꝯſumit humores lubricos: vt
ſterilis ꝑmaneat a gñatione carnali ⁊ fiat vberior ⁊ fertilior in fructu ſpūa
Eſa. li. Eſa. 40. Letare ſterilis que nō paris ⁊c. ¶ Septimū ſignū vocat̄ Li
Libra bra: ſm Jſido. ab illo inſtrumēto pōderandi: qꝛ Sol in illo ſigno exiſtens
Jſido. equat dies noctibus: ſicut res equat̄ pōderi in Bilance. Vñ ibi fit eqno-
ctiū autūnale. Hoc aūt ꝯpetit māſuetudini: q̄ dū iras cōprimit: mala illata
Paul. a ꝓximo facit equo ferre aīo. ad Ephe. 8. In māſuetudine cū patientia ſup
portātes. Uel dies equat̄ nocti qꝛ iuxta nocumētū illatū: penſat̄ māſuetu
dinis

dinis meritū. ¶ Octauū ſignum vocaṫ Scorpio: qꝛ Scorpio retroferit ⁊ Scorpi.
caude aculeo pūgit. Sol.n. exiſtēs in illo ſigno ē cā leſionis ⁊ punctionis
corporis humani: qꝛ tūc declinās minus caleſcit. Vñ aer diſtēperatus in
frigiditate cito ledit ⁊ pūgit: vt dicit Iſido. Hoc aūt ꝯpetit ꝯtinētie: q̄ ex di Iſido.
ſtemperātia carnis tētationis aculeo qñqꝫ acriter pungiṫ: ⁊ licet aliquādo
ex tentatione ledaṫ: nō tñ: ſi nō cōſentit: occidiṫ. Ad Roma.8. Si ſpū fa= Paul.
cta carnis mortificaueritis viuetis. ¶ Nonū ſignū vocaṫ Sagittarius: qꝛ Sagitta
ſicut Sagittarius emittit ſagittas: ſic Sol exiſtēs in hoc ſigno mittit ad rius.
nos grādines ⁊ pluuias. Hoc aūt ꝯpetit patiētie: q̄ grādines pſecutionū:
pluuias tribulationū ⁊ afflictionū ſuſcipit atqꝫ portat. ¶ Decimū ſignuꝫ
vocaṫ Capricornus: qꝛ.ſ. caper ē aial cornib⁹ petēs ſupiora. Nā ibi Sol
facit ſolſtitiū hyemale: ⁊ tūc īcipit aſcēdere verſus ſupiorē Arietē ⁊ vlꝰ Cā
crū. Hoc āt ꝯpetit gaudio. Nā nemo hꝫ veꝝ gaudiuꝫ niſi q ſupiora petit.
verū.n. gaudiū ē qđ nō de creatura: ſꝫ de creatore ꝑcipiṫ. Vñ Apoſt. ad Paul.
Phili.4. Gaudete ī dño ſp. ¶ Vndecimū ſignū dṙ Aq̄ri⁹: q hꝫ fabulas Aq̄rius
dṙ fuiſſe pincerna deoꝝ: manib⁹ coꝝ aquā fundēs: ⁊ ſō tꝫ vrnā. Sꝫ hꝫ vita
tē dicit Aq̄rius: qꝛ qñ Sol ē ibi aer ꝯdēſaṫ in aq̄s multas ⁊ fiunt pluuie:
plus q̄ in alio tēpore: ſicut dicit Iſido. Hoc aūt competit bonitati.i. grāꝫ Iſido.
⁊ miſericordiam abundāter effundere ⁊ preſtare: qꝛ bonum eſt diffuſiuuꝫ
ſuiipſius: vt dicit Diony. ¶ Duodecimum ſignum dicitur Piſces: quia Diony.
illo tempore fit generatio piſcium ⁊ confricatio: quia calore Solis aſcen= Piſces
dente ⁊ humores diſſoluente: ſolent piſces ſemen ſuum effundere. Hoc
autē competit longanimitati: per quam homo ad modum piſcis etiam in
aqua tribulationis non deficit: ſed viuit. ¶ Tertio declaratur hec ſimili=
tudo: per diſtinctionem graduum ſiue facierum. Nam quodlibet dictorū
ſignorum dicitur habere facies.i. partes. Cum.n. quodlibet ſignum diui
datur per.30. gradus: initium prime faciei eſt a primo gradu cuiuſlibet ſi
gni: ⁊ durat vſqꝫ ad decimū gradum. Secūda facies a decimo gradu vſqꝫ
ad vigeſimū. Tertia a vigeſimo vſqꝫ ad.30. Et quelibet facies ſigni datur
alicui planete. Verbi gratia. Prima facies Arietis datur Marti. Secun=
da Soli. Tertia Veneri: ⁊ ſic de alijs. Sicut ergo quodlibet ſignū conti=
net tres facies: ita quelibet duodeciꝫ virtutū: hꝫ tres modos ſiue tres effe
ctus. ¶ Nā primo fides que aſſimilaṫ Arieti: cuius prima facies eſt Mar
tis. Scđa Solis. Tertia Veneris: eſt principiū fortitudinis: ⁊ hec eſt fa= 1.
cies Martis. Vnde fidei aſcribiṫ victoria. Heb.xi. Scti per fidē vicerunt Paul.
regna. Et ibidē. Fortes facti ſunt in bello. Itē eſt principiū luminis ſpūa= Joan.
lis: ⁊ hec ē facies Solis. Joā.12. Credite in lucē vt filij lucis ſitis. Item
eſt principium charitatis: ſicut cognitio eſt principium amoris: quia volū
tas nō fertur niſi in ꝓcognitū: ⁊ hec eſt facies Veneris: cuius eſt ad amo=
rem incitare. ¶ Scđo pax: que aſſimilaṫ Tauro: cuius prima facies eſt 2
Mercurij: ſcđa Lune: tertia Saturni. eſt triplex. Eſt itaqꝫ ꝓma pax pecto
ris.i. ꝯſcie: ⁊ hec eſt facies Mercurij: qui ſemꝑ cōmitatur Solem: qꝛ tunc
eſt ꝯſcia pacata qñ ſequiṫ xp̄m ⁊ ei adheret. Secūda eſt pax tēporis: ⁊ hec
eſt facies Saturni: qꝛ Saturnus diciṫ a ſaturitate ⁊ abūdātia quā tribuit

Ps. pax tpis. Tertia eſt pax eternitatis: ⁊ hec ē facies Lune. ſm illud ps. Lu-
3 na pfecta in eternū. ¶ Tertio charitas: q̄ aſſimilať Geminis cuius prima
facies ē Jouis. ſcđa Mercurij: tertia Lune. Eſt ēt triplex. ſ. incipiētium: ⁊
hec ē Jouis: qꝛ ex pte ſupiori primus ē planeta beniuolus ⁊ calidus. Itē
eſt pficientiū: ⁊ hec ē facies Mercurij: q dr fuiſſe deus mercatoꝝ: pp hoc
q natū vel cōceptū ſub eo diſponit ad vſum ꝯputationis ⁊ ratiocinij. mer-
catoꝝ. n. ē ſp in lucro pficere. Itē ē charitas pfectoꝝ. Et hec ē facies Lu-
ne. qꝛ Luna dñať aquis: ⁊ charitas pfecta dñať tribulationibꝰ Canti. 8.
Aque multe nō potuerūt extinguere charitatē. ¶ Quarto medeſtia: que
4 aſſimilať Cācro: cuius pma facies ē Ueneris: ſcđa Martis: tertia Lune:
eſt triplex. Prima ē circa veſtiū apparatū: ⁊ hec facies Ueneris: nā Uenꝰ
dr diſponere natos vt ſint veſtiū muliebrium inciſores: vt dicit Ptbole-
meus. Scđa ſpēs modeſtie: eſt circa exteriores motus corporis. Et hec eſt
Ptbol. facies Martis: qꝛ Mars ſm Ptbolemeū: diſponit ad mobilitatē ⁊ lenita-
tem. Tertia ē circa ludū: ⁊ hec ē facies Lune: qꝛ Luna: vt dicit Ptbole. exi-
ſtēs in ſcđo ſigno poſt aſcēdēs: oñdit merorē: ⁊ triſtitiā p quā. ſ. tpanť lu-
di. ¶ Quinto benignitas: q̄ aſſimilať Leoni: cuius prima facies ē Satur-
5 ni: ſcđa Jouis: tertia Martis. Eſt triplex. prima. ſ. in ſupportādo: ⁊ hec eſt
facies Saturni: q in motu ſuo ē tardiſſimus: qꝛ hō q benignus ē: tardiſſi-
me moueť ad irā: cōtra aliū: vñ ſcit ſupportare. Itē ēt dꝫ eē benignitas in
cōicando: ⁊ hec ē facies Martis. Nā Mars dñať colere. Et ille q vult beni-
gne ꝯuerſari: opꝫ q domineť ire. Nā lꝫ Mars ſit de ſe iceſiuus: tñ ꝯiun-
ctus Ueneri tpať. Et ſic hō ꝯiūctus pximo: vt bene ꝯuiuat ei: ēt ſi de nā
6 ſua eēt agreſtis ⁊ aſper: dꝫ tñ ſeipm p benignitatē tpare. ¶ Sexto caſtitas
q̄ aſſimilať Uirgini: cuiꝰ pma facies ē Solis: ſcđa Ueneris: tertia Mer-
curij: ē triplex. Prima ē caſtitas virginalis. Et illa ē facies Solis: qꝛ ē pre-
clariſſima. Sap. 4. O q̄ pulchra ē caſta gñatio cū claritate. Scđa aūt ē ca-
Sap. ſtitas ꝯiugalis. Et iſta ē facies Ueneris. Qꝛ lꝫ Uenus icitet ad amorē: ē
tñ tpata in q̄litatibus. Et taliter amor carnalis ꝯiugū ſi ſit tpatus ⁊ hone-
ſtus: caſtitas dr. Tertia vidualis: ⁊ hec ē facies Mercurij: nā Mercurius
cū Sole gradiť: ⁊ nō lōge a Sole recedit. nūq̄ diſtās ab eo plus. xxx. gra-
dibꝰ: ⁊ dr ꝑeſſe leminibꝰ: vñ ſignificat vitā vidualē: q̄ ſemp dꝫ vacare deo.
Luc. Sicut legiť de. s. Anna. Luc. 2. Que ieiunijs ⁊ obſecrationibꝰ erat ſeruiēs
dño die ac nocte. Itē dꝫ vacare elemoſynis: q̄ ſunt ſemina qbꝰ recoligiť fru-
Paul. ctus eternus: de quo ſemine dr. 2. Cor. 9. Qui parce ſeminat parce ⁊ me-
tet. ¶ Septimo māſuetudo: q̄ aſſimilať Libre: cuius prima facies eſt Lu-
ne: ſcđa Saturni. tertia Jouis. dꝫ eē triplex. ſ. in appetitu: vt ad vindictā
nō excādeſcat. Eccle. x. Fili in māſuetudine aīaꝫ tuā ſerua. Et hec eſt facies
Lune q̄ tpat calorē Solis in iſtis iferioribus: ⁊ ſic māſuetudo tpat feruo-
Phs. rem ire. Māſuetudo. n. ē tpantia iraꝝ: vt dicit Phs in. 4. Ethy. Item dꝫ
eē manſuetudo in motu ſiue in actu. ſ. vt nō impetuoſe: vel rabide: ſed pla-
ne ⁊ modeſte opera ſua pficiat. Et hec eſt facies Saturni. Cuius motus
nō eſt ipetuoſus: vel rabidus: lꝫ planus ⁊ moroſus. Eccle. 4. Fili i māſue-
Eccle. tudine opa tua pfice. Tertio dꝫ hēri māſuetudo i auditu. ſ. vt ex ira vitatis
nō cōtradicat.

nō cōtradicat. Eccle. 4. Eſto mā̄ſuetus ad audiendū v̄bū. Et hec ē facies Eccle.
Jouis. Qr Juppiter (vt dicūt Aſtrologi) inuenit̄ veridicus in ſuis ſigni
ficationibus: ⁊ ſignificat ſapiā ⁊ rōnē. Sapia. n. ⁊ rō veritati nō ꝯdicūt.
¶ Octauo ꝯtinentia: q̄ aſſimilat̄ Scorpioni: cuius prima facies eſt Mar- 8
tis: ſcd̄a Solis: tertia Ueneris: ē triplex. Una ē a cōceſſo ⁊ licito. vt cū qs
ſe cōtinet ſimpliciter ab oī actu venereo: ēt a matrimonio: ⁊ talis ꝯtinens
opꝫ ꝙ habeat cōtinuū bellū cum carne: qr caro cōcupiſcit aduerſus ſpūm.
Et hec ē facies Martis: q diſponit ⁊ incitat ad bella. Scd̄a ē a turpi ⁊ illici
to: ſicut ſe ꝯtinere a fornicatione: adulterio: ſtupro: ⁊ hmōi. Et iſta ē facies
Solis: cuius radius nō coinquinat̄ in mūditijs. Tertio eſt ab imoderato ⁊
ſupfluo vſu cibi vel matrimonij. Et hec ē facies Ueneris: q̄ tēperat mali-
tiā. i. inordinatā ꝯcupiam cibi vel actus venerei. ¶ Nono patiētia: q̄ aſſi- 9
milatur Sagittario: cuius prima facies ē Mercurij: ſcd̄a Lune: tertia Sa
turni. eſt tripliciter cōmēdabilis. Primo qñ qs patit̄ vtiliter: puta qñ pa-
titur pp iuſtitiā: qr talis patiētia acqrit meritū eterne btitudinis. ſ̄ꝫ illud
Math. 5. Bti qui pſecutionē patiunt̄ pp iuſtitiā. Talis ē qui ſeqt̄ xp̄m q
paſſus ē pp iuſtificationē noſtrā. hec ē facies Mercurij: q vt dicitū ē ſequit̄ Math.
motu ſuo ſolē. Chrs. n. eſt ſol iuſtitie. Scd̄o qñ qs patit̄ libēter. i. volūta
rie. 1. Petri. 4. Nemo veſtrū patiat̄ quaſi homicida ⁊ fur: qui ſcꝫ inuite pa Petri
tiunt̄. Apoſt. 2. Cor. 12. Libenter gloriabor in infirmitatibus meis. Et
hec eſt facies Lune: que ſuo motu eclypſat̄. Talis eſt qui ſua volūtate pa
tit̄. Tertio qñ quis patit̄ firmiter ſiue lōganimiter. vt. ſ. nō deficiat ꝑpter
paſſionis diuturnitatē. Apoſt. Ephe. 3. Obſecro vos ne deficiatis in tribu Paul.
lationibus. Et hec eſt facies Saturni: qui hꝫ motum longum ⁊ diuturnū
⁊ cōplet curſum ſuū in. 30. annis. ¶ Decimo gaudiū ſctōꝝ: qd̄ aſſimilatur 10
Capricorno: cuius p̄ma facies ē Jouis: ſcd̄a Martis: tertia Solis: eſt tri
plex. Primo ꝙ quis gaudeat de ꝓſperitate ꝓximi: ſicut mēbrū de cōmodi
tate cōmēbri ſui. 1. Cor. 12. Si glorat̄ vnū mēbrum: cōgaudent oīa mē-
bra: ⁊ hec eſt facies Jouis: de quo dicūt Aſtrologi: ꝙ hꝫ exaltationē ⁊ gau
dium in Geminis tribus gradibus. Nā dum qs gaudet de bono proximi
gaudiū geminat̄: ⁊ hec dr̄ hr̄e tres gradus: qr dꝫ gaudere de bono ꝓximi
ſpūali: corporali: tpali. Scd̄m ē gaudium de aduerſitatibus mundi: per
hoc. n. hō cōſociatur xp̄o. 1. Petri. 3. Cōicantes xp̄i paſſionibus gaudete. Petri.
Et hec ē facies Martis. qr Mars erigit̄ ⁊ exaltat̄ in Capricorno: ⁊ ibi eſt
gloria ſua ſiue gaudiū. Quaſi. n. Capricornus ē mūdus: cornibus. i. ad-
uerſitatibus ſuis nos ipetens ⁊ pcutiēs: in quo vir ſctūs nō ꝯturbatur ſꝫ
gaudet. Jacobi. 1. Oē gaudiū exiſtimate frēs chariſſimi: cū in tētationes Jacobi
varias incideritis. Tertiū ē gaudere de nixu ſiue exercitio interioris ha-
bitus virtuoſi. Prouer. 21. Gaudiū eſt iuſto facere iudiciū. Et hec ēt fa- Prouer.
cies Solis: q gloriā luminis ſui qd̄ valde ē gaudioſum: nō hꝫ ab extrin- ps.
ſeco ſꝫ a ſeipſo. ps. Oīs gloria eius ab intus. ¶ Undecimo bonitas: q̄ aſſi 11
milat̄ Aquario: cuius prima facies ē Ueneris: ſcd̄a Mercurij. Tertia Lu
ne: ē triplex. ſ. delectabilitatis: honeſtatis: ⁊ vtilitatis. Unde Amb. in lib. Amb.
de officijs. diuidit bonū in tria. ſ. Delectabile qd̄ ſolū rōe delectationis ē

appetibile: vnde tale qñqȝ pōt eſſe ⁊ noxiũ ⁊ ꝓficuũ: boneſtũ ⁊ inboneſtũ: ſicut pȝ in amore ꝯiugali: ⁊ in vſu matrimoniali: ⁊ hec eſt facies Veneris. Jtē in bonũ boneſtũ: qđ ex ſe ipſo hȝ rōnem appetibilis ſicut ſapia: ⁊ hec ē facies Mercurij: qui dr̄ diſponere ad ſapiam. Jtē in bonũ vtile qđ. ſ. ē appetibile in ordine ad aliud: ⁊ hec ē facies Lune: q̄ multũ cōfert iſtis inferio

Baſili. ribus. Qz ſicut dicit Baſilius. Jpſa ē decor noctis: mater roris: miniſtra

12 humoris: ⁊ dominatrix maris. ¶ Duodecimo lōganimitas. i. pſeuerātia in bonis: q̄ aſſimilat̄ Piſci: cuius prima facies eſt Saturni. Scđa Jouis. Tertia Martis. Cauſat̄ ex tribus. Primo ex abūdantia virtutis: qz quanto qs plus hȝ de virtute: tāto magis tollerat difficile: ⁊ hec ē facies Saturni: q vt dictũ ē: dr̄ a ſaturitate. i. abūdātia. Scđo ex tꝑantia opis: qz quāto qs moderatius agit: tanto diutius durat: ⁊ hec ē facies Jouis: q ē planeta tꝑatus in ſuis qualitatibus. Tertio ex magnanimitate cordis: ⁊ hec eſt facies Martis q diſponit ad animoſitatē. Et ſic pȝ quō fructus ſpūs ſcti aſſimilant̄ ſignis celi: qbus. ſ. fructibus p ipm ſpūm virtutes celoꝝ. i. celeſ

ps tiũ mētiũ pficiūt̄ ⁊ firmāt̄ i bono: iux̄ illđ ps. Verbo dñi celi firmati ſūt: ⁊ ſpū oris ei⁹ oīs vtus coꝝ. ¶ Jtē de ſtellis alia Moralitas. Ca. 21.

Stelle adhuc nobis repñtāt ſctōs: qz ſicut ſtelle ornāt celũ: ita ipſi

Ecele. ſcti ornāt eccleſiā. Eccle. 43. Spēs celi gloria ſtellaꝝ. ¶ Nā pri

1 mo ſtelle ſunt nāe puriſſime. Lȝ. n. dicat̄ Job. 25. ꝙ ſtelle nō ſūt munde in ꝯſpectu eius: hoc tñ dr̄ p reſpectũ ad puritatē diuinā: reſpectu cuius oīs creatura ē pmixta ⁊ impura. Vñ ſignāter dr̄ in cōſpectu eius. i. in cōparatione eius q eſt actus purus. Sed tñ ſtelle in ſe vel in ꝯparatio

Math. ne ad alia corpora ſunt mundiſſime nāe. Silr̄ viri iuſti ⁊ ſcti ſunt puri: nul

4 la feditate peti turbati. Vñ de eis dr̄. Math. 5. Bti mūdo corde. ¶ Secū

Prouer. do ſtelle ſunt ſimpliciſſime: non ꝯpoſite ex ꝯtrarijs. Silr̄ ſcti viri ſunt ſim

3 plices p intentionē: ⁊ nō duplici corde. Prouer. x. Simplicitas iuſtoꝝ di

Paul. riget eos. ¶ Tertio ſtelle ſunt incorrupte. Et ſilr̄ ſcti viri p virginitatē: vel

Eſa. mētis ⁊ corporis integritatē. Talibus dicebat Apoſt. 2. Cor. 7. Jn oib⁹

4 exhibuiſtis vos incōtaminatos. ¶ Quarto ſtelle ſūt luminoſe ⁊ radioſe.

Math. Eſa. 12. Stelle celi ⁊ ſplēdor eaꝝ expādent lumē ſuũ. Et ſilr̄ ſcti viri illūi

5 nāt alios p radios doctrine: ⁊ p fulgores bone vite. Math. 5. Sic luceat lux veſtra corā hoībus ⁊c. ¶ Quinto ſtelle ſunt figure ſpherice. Et ſimiliter ſcti p pauptatē ⁊ ꝯtēptũ tꝑaliũ: qz ad modũ ſphere nō attingūt terram

Paul. niſi i pūcto. i. p vite ſuſtētationē ſolā. Apoſt. 1. ad Timo. 6. Habētes ali

6 mēta ⁊ qb⁹ tegamur his ꝯtēti ſumus. ¶ Sexto ſtelle ſūt quo ad ſbāȝ: ſolide: nō poroſe. Sic ⁊ ſcti viri ſūt clauſi: nullis vanis apti p aliq̄ȝ vanitateȝ

Judi. vel curioſitatē: ſȝ hñt mētis ſtabilitatē verā. Judi. 5. Stelle manētes in

7 ordine ⁊ curſu ſuo. ¶ Septimo ſtelle ſūt quo ad ſupficiē plane: nō anguſoſe: nō aſpere. Silr̄ ſcti viri ſūt plani p mētis trāqlitatē ⁊ pacē: nō angulo

8 ſi p ſingularitatē: nec aſpi p inordinatā rigiditatē: ſȝ dulces ⁊ mites p lenitatē. ¶ Octauo ſtelle ſunt ſitu altiſſime. Silr̄ ſcti viri ſunt eleuati p animi

9 magnitudinē: vel ꝯuerſationē celeſtē. ¶ Nono ſtelle ſunt motu velociſſime: qz i medietate diei mouent̄ ab oriente in occidētē. Sic viri iuſti ſūt velociſſimi

locīſſimi ⁊ ꝓmptiſſimi ꝑ obediēdi velocitatē. Baruch.4. Stelle vocate Baruch
ſunt ⁊ dixerūt adſumus: ⁊ luxerūt ei cū iocūditate. ¶ Decimo ſtelle ſunt 10
parue aſpectu: q̄uis in veritate ſint maxime: q2 q̄libet ſtellaꝝ fixaꝝ viſu no
tabiliū ē maior tota terra: ſed paruitas apparet rōe diſtātie. Similiter ſcti
apparēt parui ꝑ humilitatē: ⁊ ſūt altiſſimi ꝑ ſctitatē ſiue ſublimitatē gr̄e.
Eccle.44. Dedit illi ſicut ſtellas exaltare ſemē eius. ſ. xp̄i: ex cuius ſemie Eccle.
ſ. doctrina ſiue gr̄a: ſunt ſcti regn̄ati. ſm illud. 1. Petri. 1. Renati nō ex ſe Petri.
mine corruptibili. ¶ Undecimo ſtelle ſunt nobis innumere ſoli deo note
qui numerat multitudinē ſtellaꝝ ⁊ eis noīa vocat. ſic ēt ſoli deo cognitus
eſt nūerus electoꝝ i ſupna felicitate locādus. ¶ Duodecimo ſtelle ſūt prā 12
te maxime. Et h̄ pꝫ ex multis effectib⁹. nā ſtelle ſunt gn̄atiue iferioꝝ. Qḋ
ꝯpetit ſctis ꝯiugatis vel p̄dicatoribus: q generāt filios ſpūales deo. ſm il= 13
lud. 1. Cor. 4. Chr̄o. n. Jeſu ꝑ euāgeliū: vos genui. ¶ Terciodecīo ſtelle Paul.
ſunt imutatiue tēpoꝝ. Sic ſcti ⁊ iuſti viri ſuis orōnibus q̄n̄qꝫ mutāt tp̄a.
ſicut pꝫ in Joſue: q fecit ſtare Solē: ⁊ ꝓlongauit diem ad bellādū. Et in
Ezechia: q dies vite orādo ⁊ flendo augumētauit. Et in Helia: q tp̄s ſicci
tatis: ſua orōne i pluuiā mutauit. Uñ Jacob. 5. Helias hō erat ſilis no= Jacob.
bis paſſibilis ⁊ orōne orauit. ¶ Quartodecimo: ſtelle ſꝫ ꝯſeruatiue. Qḋ 14
ꝯpetit ſpāliter ſctis p̄latis: quoꝝ ſpāliter ē gregē ſubditoꝝ cuſtodire ⁊ con
ſeruare i bono. Baruch. 4. Stelle dederūt lucē i cuſtodijs ſuis. ¶ Quin 15
todecimo ſtelle ſunt radioꝝ emiſſiue: ⁊ hoc ꝯpetit ſctis doctorib⁹ q emit=
tūt radios doctrine. Daniel. 12. Qui ad iuſtitiam erudiunt multos: ſicut Daniel.
ſtelle erunt. ¶ Sextodecimo ſtelle ſunt noctis illuminatiue: quia viri ſan 16
cti ſic ſuis ſctis exēplis illuminātm exiſtes i nocte pcti. Sap̄. x. Fuit illis in Sapie
lucē ſtellaꝝ ꝑ noctē. ¶ Decimoſeptimo: ſtelle ſūt aeris purgatiue. Et hoc 17
ꝯpetit nō ſolū doctorib⁹: q purgāt eccleſiā ab errorib⁹: ſꝫ ēt ſacerdotib⁹ q
ꝑ ſacr̄m baptiſmi: vel pnie: purgāt aīas. ¶ Decimo octauo: ſtelle ſunt ſere 18
nitatis cātiue. Et ſilr̄ ſcti viri ⁊ iuſti turbatiōes ⁊ ſcādala remouēdo: ⁊ ad
ſerenitatē pacis ⁊ ꝯcordie reducēdo. ¶ Decimonono ſtelle ſūt nauigātiū 19
directiue. Sic ſcti ⁊ iuſti viri ſuis ꝯſilijs dirigūt fluctuātes ⁊ dubitantes.
¶ Uigeſimo: ſtelle ſūt ſui luminis cōicatiue. Sic viri iuſti ꝑ pietatē ⁊ cha
ritatē cōicāt ſe ⁊ ſua bona. ¶ Uigeſimoprimo ſtelle ſūt i ſuis circulis ſiue 20
motib⁹ ordinate ꝓgreſſiue: vel mobiles. Sic q̄libet vir ſctūs ⁊ iuſtus i ſuo
gradu vel ſtatu: ordinate viuere ſtudet. Hiere. 21. Dat ordinē ſtellaꝝ in Hiere.
lumine noctis. ¶ De aſpectib⁹ ſignoꝝ ⁊ domoꝝ celi Moralitas. c. xxii.

Sicut i celo ſūt diuerſi aſpect⁹: ſic i aīa ſūt diuerſe affectiōes. Ponūt
ſ n. Aſtrologi q̄nqꝫ aſpect⁹ ſignoꝝ ⁊ planetaꝝ. ſ. aſpectū ꝯiūctiōis: op
nis: ſextilis: trini: ⁊ q̄terni. ¶ Prim⁹ ē ꝯiūctio; ⁊ ē qñ vnus planeta 1
irradiat ſup aliū i eodē ſigno citra. 15. gra. ſꝫ Azaelē ⁊ alios aſtrologos. Azael.
Et vt idē tradit: fortiſſim⁹ ⁊ peſſim⁹ aſpect⁹ dr̄: ⁊ p̄cipue qñ duo plāete mali
uoli: vt ſꝫ Saturn⁹ ⁊ Mars: ꝯiūgūt i ſigno eiuſdē ꝯplexiōis: puta i Arie
te vl̄ Tauro. Et hic aſpect⁹ ſign̄at amicitiā ⁊ ꝯcordiā maloꝝ hoiuꝫ adiuicē
ꝯuenientiū i aliq° ſcō: ⁊ h̄ vnitas peſſima ē: q2 ſicut ꝑiculoſuꝫ ē ſi vnitas de
ficiat bonis: ita ꝑiculoſum ē: ſi aſſit malis. ꝓut Greg. dicit. Alij tñ aſtro
logi dicūt ꝙ hic aſpectus nō ē ſemper malus: ſicut ſi Juppiter ⁊ Uenus

coniunganť in Libra: vel in Geminis: ⁊ ſic iſte aſpectus qñ ē inter beniuolos planetas: nō ē malus: q₂ bonoꝝ ꝯcordia ⁊ conueniētia nō ē noxia ſed bona.
2 ¶ Aſpectus aūt oppoſitionis: ē qñ duo planete ſunt in oppoſitis ſignis: q dr̄ peſſimus pp ꝯtrarietatem ſignoꝝ: ⁊ p̄cipue qñ planete hn̄t contrarias qualitates: puta ſi Venus ſit in Ariete: ⁊ Saturnus i Libra. Et hic aſpectus deſignat inimicitiā: ⁊ diſcordiā ſupboꝝ: ⁊ tyrānoꝝ ad inuicem: q̄ peſſima ē: q₂ cāt fortiſſima ⁊ periculoſiſſima bella.
3 ¶ Sextilis aūt aſpectus dr̄: qñ inter duos planetas ſunt duo ſigna integra: q̄ ipoꝛtat gradus. 60. vt qñ aliqs planeta exiſtens in aliquo ſigno aſcendēte: aſpicit tertium ante ſe: ⁊ tertiū poſt ſe. Verbi gratia. Si aliqs planeta fuerit i initio Arietis: aſpicit illū q ē in capite Geminoꝝ añ ſe: vel illū qui ē in initio Aq̄ry poſt ſe: qđ ē ſignū vndecimū. Et hic aſpectus vocať ſextilis: eo ꝙ teneat ſextam partē circuli vel celi. ſ. 60. gradus. Et talis aſpectus ē laudabilis: bonus ⁊ fortunatus. Et ē ſignum domus dilectionis ſm Aſtrologos. ſ. pp ꝯcoꝛdiā ſignoꝝ in vna qualitate. Talis ḡ ē aſpectus dilectionis ſpūalis ꝑficientis. ſ. charitatis: in qua hō ꝑficiens ⁊ aſcēdens aſpicit tertiū ante ſe. ſ. ſpūm ſctūm: q eſt tertia pſona in trinitate: a quo. ſ. ſpū ſctō cāť amoꝛ
Paul. charitatis. ſm illud Roma. 5. Charitas dei diffuſa ē in coꝛdibus noſtris per ſpū₃ ſctū₃ q datus ē nobis. Et aſpicit tertiū poſt ſe. ſ. ꝓximū.
4 ¶ Quarto alius aſpectus dr̄ trinus. Et eſt qñ planete ſunt in ſignis ſimilibus i q̄litatibus: ⁊ fit a q̄nto ſigno: ⁊ nono. verbi gr̄a. Si planeta q fuerit in principio Arietis: aſpicit eum qui fuerit in Leone ante ſe. ⁊ cū qui in Sagittario poſt ſe: qđ ē ſignū nonū. Et dr̄ trinus q₂ cōtinet tertiā partē circuli vel celi. ſ. quatuoꝛ ſigna q̄ importāt gradus. 120. Et hic aſpectus ē optimus: q₂ eſt ſignū ꝑfecte amicitie: vt dr̄ Miſabel ⁊ alij: q₂ ibi nō eſt ꝯtrarietas in
Miſabel qualitatibus ſignoꝝ: p̄cipue ſi fuerint planete in qualitatibus ꝯcoꝛdātes vt Juppiter ⁊ Venus. Et hic aſpectus rep̄ſentat aſpectū charitatis iam ꝑfecte: qui dr̄ tertius vel trinus: q₂ tria ſunt q̄ hō d₃ perfecta charitate diligere. ſ. Deū: ſeipm̄: ⁊ ꝓximū. ¶ Quinto ē quartus aſpect⁹: ⁊ ē a quarto ſigno ⁊ decimo. verbi gr̄a. Si planeta q fuerit in principio Arietis aſpicit illum qui eſt in capite Cancri ante ſe: ⁊ eum q eſt in capite Capricoꝛni poſt ſe. qđ eſt decimum ſignū. Vñ ē quartus aſpectus: qui impoꝛtat quartam partē circuli. ſ. gradus. 90. ſic ꝙ inter planetas ſint tria ſigna integra. Et hic aſpectus dr̄ eſſe malus: q₂ in illo aſpectu ſunt ire: inimicitie: ⁊ inuidie: vt dicūt aſtrologi. ſ. pp cōtrarietatē ſignoꝝ: puta ſi Sol fuerit in Ariete ⁊ Saturnus in Cancro. Poſſumus aūt dicere ꝙ hic aſpectus malus rep̄ſentat aſpectū quatuoꝛ malaꝝ affectionū: q̄ ſemp aſpectū faciunt eſſe malū
Eccle. ſ. inuidia: ira: odiū: ⁊ luxuria. Malus. n. eſt aſpectus inuidoꝝ. Eccle. 14. Neq̄ ē oculus liuidi. i. inuidi. Jtē malus eſt aſpectus iracūdoꝝ. Vñ de Saule irato ꝯ Dauid dr̄. 1. Reg. ꝙ iā nō rectis oculis reſpiciebat Saul Dauid. Jtē odiētiū ſiue inimicoꝝ. quoꝝ ē aſpect⁹ īſidioſus ⁊ fraudolen-
Eccle. tus. Eccle. 12. Jn oculis tuis lachꝛymabitur inimicus: ⁊ ſi inuenerit tp̄s nō ſaturabiť ſanguine. Jtē malus ē aſpect⁹ luxurioſoꝝ: quoꝝ aſpectus ē
Parali. īfect⁹ ⁊ coꝛrupt⁹, 2. Parali. 2. Oculos hn̄tes plenos luxurijs vl̄ adulterijs.

¶ Queſtio

¶ Qõ. An ſtelle agant in inferiora. Cap. 23.

Um multa dicta ſunt de celis ⁊ ſtellis in gñali. Querit mõ Utruȝ
c ſtelle agãt in inferiora? Et r ꝙ nõ: qꝛ dr. 7. phy. ꝙ mouens ⁊ motũ Phs
ſunt ſimul: ſed ſtelle nõ ſunt ſimul cũ iſtis inferioribus ğ ⁊c. Sȝ cõ
tra Phs. 2. phyſi. dicit. Nõ generat hoiem ⁊ Sol. Et. 2. de gñatione di- Phs
cit ꝙ motus Solis i circulo obliquo: eſt cã ppetue gñationis ⁊ corruptio
nis in iſtis inferioribus. Preterea rõe ſic. Si ſtelle non haberẽt aliquam
actionẽ in hec inferiora: fruſtra ponerẽ varius motus in orbibus: nã or-
bis in ſe eſt vniformis: ⁊ motus vniformis eſt orbis: ⁊ iõ opȝ varietatũ effe
ctuuȝ reduci in varietatẽ nãe ſtellaꝝ. Ad qõnẽ dico nouem concluſiones.
¶ Prima ꝙ ſtelle ſunt forme orbicularis ⁊ ſpherice. ꝓbaẽ p Phm. 2. Ce 1
li ⁊ mũdi. Eſt ẽt experientia ad ſenſum: qꝛ niſi ſic eẽt: lumẽ qð recipiẽ in lu Phs
na in nouilunio nõ eẽt arcuale ſed rectũ: ita ꝙ dyameter ꝓtenderetur ab
extremo in extremũ. oẽ. n. qð recipiẽ in ſphera plana nõ recipiẽ arcualiter
vt pȝ in clypeo rotũdo. ¶ Scða ꝯcluſio ſumiẽ a Sco. in 2. di. 14. q. 3. ⁊ 2
eſt hec. Stelle hñt actionẽ in hec inferiora: in elemẽta: ĩmixta inanimata: Sco.
⁊ in aĩata irrõnabilia. Jn elemẽta hñt actionẽ dupliciter: ⁊ quo ad altera-
tionẽ ⁊ quo ad gñationẽ. Accedente. n. Sole ⁊ alijs ſtellis calidis: ad ȝe-
nith alicuius regionis: elemẽta ſupiora. ſ. ignis ⁊ aer augenẽ: ⁊ ĩferiora. ſ.
terra ⁊ aqua minuunẽ ⁊ ꝯuertunẽ in ſupiora: ⁊ ecõuerſo recedẽte Sole: ⁊
accedẽtibus ſtellis effectiue frigidis: vt ẽ Saturnus ⁊ Mercurius accidit
gñatio elemẽtoꝝ aque ⁊ terre. Pȝ etiã ꝙ in ſpeculo ꝯcauo radij Solis cõ
currẽtes generãt ignẽ: ⁊ ſic ſtelle alterãt ⁊ generãt elemẽta. Et nota ꝙ ap
proximatio Solis ⁊ aliaꝝ ſtellaꝝ ad noſtruȝ hemiſperium: eſt elõgatio ab
oppoſito hemiſperio ⁊ ecõuerſo: ⁊ iõ qñ nobis gñaẽ ignis: illis generatur
aqua. Quapp nõ ſequiẽ notabilis intẽperies: vel indiſpoſita ꝓportio: nec
ĩmoderata ꝯdenſatio vel rarefactio: pp recõpenſationẽ in vtroqȝ hemiſpe
rio. ¶ Tertia ꝯcluſio. Stelle hñt actionẽ in elementa: quo ad loci muta- 3
tionẽ. Superior. n. ps aeris ferẽ circulariter ad motũ celi: qð pȝ qꝛ impſ-
ſiones ignitas vt Cometas: ⁊ Aſſub: ⁊ ſimilia: q̃ in illis locis generanẽ: vi
demus trãſferri circulariter: ⁊ multo magis ſphera ignis: q̃ eſt ꝓpinquior
celo: mouetẽ motu circulari: ad motũ corporis celeſtis. ¶ Quarta ꝯcluſio. 4
Corpa celeſtia ſiue ſtelle nõ ſolũ cãnt motũ i iſtis elemẽtis ſibi ꝓpinqs: ſed
in remotis: vt in aqua. Nã Luna cauſat motũ in Mari q vocaẽ fluxus ⁊ re
fluxus: ⁊ ex hoc ſupponũt aſtrologi p experimentũ ꝙ Luna hȝ dominium
ſup humida ſicut Sol ſup ſicca: ſup quãcũqȝ. n. regionẽ eleuaẽ Luna: aq̃
Maris eleuaẽ ⁊ aſcẽdit directe tanq̃ verſus cãm ſuã: ita ꝙ aqua maris in
illo loco: q directe ſupponiẽ cẽtro Lune: eſt altior q̃ȝ in quocũqȝ alio loco.
Jſte aũt locus: habeẽ p lineã ductã a centro terre ad orbẽ Lune. Jlla. n. li
nea neceſſario trãſibit per locũ illũ q eſt eminẽtior in aqua: ⁊ vocaẽ tumor
aque: ſicut q̃dã ebullitio olle ſuppoſite igni: ſic ğ Luna facit talẽ fluxum ⁊
refluxum maris. vt dicit Albumaſar. 2. lib. introductorij in aſtrologia. Et Albumaſar.
ille tumor ſp eſt in directo Lune vbicũqȝ ſit Luna: ⁊ ex hoc ſequiẽ ꝙ ille tu
mor circuit totã terrã in tanto tpe q̃ȝto Luna circuit ſuũ orbẽ per motum

firmamēti.ſ.25.fere horis:qꝛ Luna ab ortu eius:vſqꝫ ad eius iteratū ortum:ↄſumit plus tpis q̄ ſit dies nālis hñs.24.horas:p ſpaciū tpis tm̄ in quo oriunt̃.13.gra.eqnoctiales:qꝛ in vna firmamēti reuolutiōe luna motu ſuo ꝓpo ptrāſit tm̄ de ſpacio:motu ꝓprio dico.ſ.q ē ab occ̄ite ad orientē ↄtra motū firmamēti:ſꝫ eleuatio.15.graduū eqnoctialis facit vnā horā:⁊ iō ferūt ꝙ luna pcurrit orbē ſuū in.25.hor.minus duob⁹ grad. ⁊ tumor aque i totidē horis circuit totū occeanū regulariter: ⁊ ſi tm̄ irregulariter accidat fluxus i marib⁹ mediteraneis ⁊ fluuijs.rō ē:qꝛ inūdatio aliorū mariū venit in illo tumore occeani idirecto alicui⁹ regiōis:⁊ tumore occeani idirecto motus vel motui Lune. Pars aūt aque eiuſdē tumeſcētis in occeano fluit ad locū ⁊ alueos hūiles vicinos pp nāꝫ grauitatis aque:⁊ fluūt tūc maria mediteranea. Recedēte aūt Luna ab illo aſpectu vel ſitu: recedit tumor p̄dictus:⁊ p ↄñs in loco occeani vbi prius fuit aqua eminentior q̄ in mari ⁊ in fluminibus mediteraneis:iā p receſſuꝫ illius tumoris fit aqua ibidē hūilior terra:⁊ iō aque inundātes ad loca illoꝝ fluuioꝝ pp loci hūilitatē ex eadē lege nāe fluūt ad occeanū:⁊ hec ē cā in gñali fluxus ⁊ refluxus maris. Sꝫ mare mediteraneū magnū qḋ ↄcurrit ab occ̄ite i oriētem:diuidēs Italiā ab Egypto ⁊ ab alijs regionibus Aphrice ⁊ Aſie: nō fluit ex illa cā ita ſenſibiliter:qꝛ occeanus igredit̃ mare illud per anguſtuꝫ introitū ex pte occidētis verſus Hyſpaniā:q vocat̃ anguſtia maris. Regulariter tm̄ nō accidit in alijs maribus ſicut i occeano.qꝛ maria q̄to ꝓpinquiora ſunt occeano:tāto citius fluūt:ſicut maria ſeptētrionalia : p̄cipue mare inter Normādiā ⁊ Scotiā:⁊ iter Hyberniā ⁊ Hiſpaniā. Maria aūt diſtātia tardius. Sꝫ q̄re bis in die fluit ⁊ refluit? Albumaſar vbi ſ̄ dicit.

Albumaſar. ꝙ Luna exñs in quartis celi hꝫ effectū cōſimilē in quartis terre oppoſitis ita ꝙ ſicut in q̄rta oriētali inter orientē ⁊ meridiē dū luna ē in aſcendēdo ſup hemiſperiū:tūc mare hꝫ fluxū in hac quarta:⁊ deſcēdēte luna a pūcto meridiei ad occ̄itē ↄtinue icipit mare decreſcere in illa quarta in q̄ prius creuit ⁊ fluit in alia quarta occidētali:⁊ deſcēdēte Luna ab occidente ſub terrā vſqꝫ ad angulū medie noctis:fluit mare i quarta oriētali ſup terrā illi quarte oppoſite in qua tūc ē Luna:⁊ ita iā bis i illa die fit fluxus in illa quarta:⁊ ita de alijs. Sed q̄ ſit cā huius:ipſe Albumaſar nō dicit. Nā vr̄ ꝙ radij Lune nō poſſint penetrare terrā:⁊ iō vr̄ ꝙ eundē effectū quē luna cāuit p radios icidētes:dū eēt i quarta oriētali ſup terrā: eūdē cauſet tūc p radios ſuos reflexos a firmamēto.dū ē in quarta occidentali ſub terra.

¶ Quinta ↄcluſio ē ꝙ planete ⁊ ſtelle hñt actionē ſup mixta imperfecta.
5 Nā mixta imp̄fecta vt imp̄ſſiones q̄dā gñant̃ ab illis: qꝛ mā illaꝝ imp̄ſſionū:q̄ ē vapor:nō eleuat̃ ad locū gñationis illaꝝ niſi p calorē incorporatuꝫ a Sole vel virtute alicuius alterius ſtelle:⁊ hoc maxime pꝫ in ſtellis comatis:q̄ nō tm̄ mouent̃ ab oriēte in occidēs ſequēdo motū celi: ſed ab Aqlone i Auſtrū ſequēdo.ſ.determinatū motū alicuius planete a quo gñant̃. Sed dices ex quo hñt tantā cālitatē ſtelle ⁊ orbes ſup inferiora: q̄ quideꝫ cālitas eſt determinata ⁊ neceſſaria. Quare Aſtrologi nō iudicāt determinate de effectibus eoꝝ. Dico ꝙ cauſa huius eſt:qꝛ nō ſciunt pfecte qualita

tes ⁊ virtutes celoꝝ ⁊ ſtellaꝝ cõcurrentiũ ad talẽ effectum: quas ſi cognoſ-
cerẽt poſſent de eis iudicare: ⁊ iõ credo ꝙ angeli habent haꝝ pfectam noſ-
titiã: ita ꝙ poſſunt de his bene iudicare ⁊ quo ad tp̃s: qñ illi effectus ſunt
venturi: ⁊ quo ad qualitatẽ eoꝝ vel quantitatẽ: ⁊ etiam ſi talis effectus ſit
impedibilis per aliã cãm vel per aliam ſtellã. poterunt. n. ſcire ꝙ non eleua-
bitur niſi tm̃ de materia: vel ſic: ⁊ poſſunt ſcire ſi erũt venti diſſipãtes ⁊ in
quo ſitu: ⁊ vbi diſſipabunt ⁊ cadẽt. Hec vero oĩa q: non plene nouerunt
Aſtrologi: iõ nec plene nec ſecure de his poſſunt iudicare: tot. n. cãs opoꝛ-
tet ibi ꝯcurrere ꝙ nimis eſt difficile iudicare de talibus. ¶ Sexta concluſ- 6
ſio. Stelle habent actionem in alterãdo ⁊ generãdo in coꝛpoꝛa mixta per
fecta inanimata (vt ponit Phs in Metheo. lib.) Ut pꝫ in auro ⁊ alijs me- Phs
tallis: que in qbuſdã regionibus gñantur ex conſtellatione habente reſpe-
ctũ ad illam regionẽ: ⁊ non ad aliam. nã terra nõ eſt actiua huius diuerſi-
tatis. ¶ Septima cõcluſio ſtelle habent actionem ſup mixta animata: in 7.
diſponẽdo ⁊ alterãdo. ſ. coꝛpoꝛa mixta ad qualitatẽ ꝯuenientẽ vel diſcon-
uenientẽ aĩe pficienti tale coꝛpus: ⁊ ita poſſunt agere ad generationem ⁊
coꝛruptionẽ: ⁊ ita ſimiliter in ſenſitiuis: nã oꝛgana ſenſuũ q̃ ſunt coꝛpoꝛa
mixta poſſunt immutari ⁊ alterari ad aliquẽ gradũ ꝯuenientẽ illis: vt nata
ſunt eſſe oꝛgana ſenſuũ: ⁊ ẽt ad diſcõuenientẽ ſenſui: ⁊ ita poſſet oꝛganuꝫ
coꝛrũpi ⁊ ledi: ⁊ ꝑ ꝯñs poſſunt habere aliquã actionẽ quo ad intellectionẽ
quodãmodo: q: ñ deoꝛdinat ſenſus in actu ſuo: ꝑ ꝯñs deoꝛdinat itellect⁹
vt puta in freneticis ⁊ lunaticis: in qbus eſt imaginatio ꝯfuſa: ⁊ etiaꝫ quo
ad hoc põt eẽ cã deoꝛdinatiõis in volũtate. poteſt. n. appetitum ſenſitiuũ
alterare vt magis inclinetur ad hoc ꝙ̃ ad illud: ⁊ q: in viatoꝛe voluntas ra-
tionalis inclinat ad ꝓſequendũ qδ efficaciter appetitur ab appetitu ſenſi-
tiuo. ideo hoc modo inclinãt planete voluntatem: ⁊ alia coꝛpoꝛa celeſtia.
In nullo tñ neceſſitatur abſolute voluntas ꝓpter hoc: ſed ex ſua libertate
poteſt cõtraire: ⁊ ꝓpter iſtam pꝛonitatẽ ad ſequendũ appetitum ſenſitiuũ
contra dictamen rõnis: quam cauſant coꝛpoꝛa celeſtia: accidit frequenter
Aſtrologos vera ꝑnoſticare de moꝛibus hominũ puta ꝙ erunt luxurioſi:
vel per huiuſmodi cõſtellationes natiuitatis: nõ ꝙ ita eueniat neceſſario:
ꝙ nõ poſſet aliter eſſe de his que dependent a voluntate rõnali: ſi hõ vel-
let magis ſeq per voluntatẽ legem rõis ꝙ̃ ſenſus: ſed cogitationes hoĩum
pꝛone ſunt ad malũ Gen. 8. ⁊ Eccle. 1. Peruerſi difficile coꝛrigunt: ⁊ ſtul- Gene.
toꝝ infinitus eſt numerus. ¶ Octaua cõcluſio. Lꝫ ſtelle agãt alterando Eccle.
(vt dictum eſt) nõ tñ generant nec cauſant vltimas foꝛmas cõpletiuas. ſ. 8
aĩas. pꝫ. Intelligentie. n. non dant foꝛmas: ꝑm articulum excõicatũ. Tũc
ſic. Nullum ens ignobilius: cauſat nobilius ſe: vt cauſa pꝛincipalis: ſed
eſſe non viuum eſt ignobilius viuo. ſecundum Auguſtinum ⁊ Ariſtote- Aug.
lem. ergo ⁊c. Maioꝛ patet: quia alias dicerem tibi ꝙ muſca pꝛoduceret ce- Ariſto.
lum: qua ratione vnum ignobile pꝛoducit vnum nobilius ſe: eadem ra-
tione omnia. Tum quia entitas termini eſt per cauſalitatem agentis.
Nullum autem agens poteſt eſſe cauſatiuum cauſatione aliqua cauſa-
ta que excedat ſuam entitatem. Et ideo dico ꝙ ſolus Deus dat animas

9 rationales: aut creãdo illas: aut educẽdo de potẽtia materie. ¶ Nona cõclusio. Stelle siue celi agunt circa infirmitates. Qr hñt aliquã actionẽ dispositiuã in remitẽdo ⁊ intẽdendo qualitates ⁊ hmõi: ⁊ sic est ꝯueniens ⁊ necessariũ: ꝙ bonus medicus habeat sciam astronomie. pñt. n. ꝓpinare aliquo tpe medicinã: q̃ iterficeret q̃ tñ alio tpe liberaret: ⁊ hoc ex Sco. vbi supra in rñsione argumentoꝝ. Ad argumẽtũ principale dico ꝙ monẽs ⁊ motũ sunt sil': vel imediate: vel p ꝯtactũ virtualẽ: vel p mediũ: in proposito stella agit in hec inferiora imutando mediũ p ipsam lucẽ. sicut Sol per radiũ: ⁊ hoc sufficit q̃uis ẽt nõ videat̃ reqri ꝙ mediũ sit receptiuũ eiusdẽ rõnis cũ extremo: qr piscis dict⁹ stupor mõtificat manũ: ⁊ nõ mortificat rethe

¶ De numero: differentia: ⁊ quantitate stellarum. Cap. 24.

NUmerũ stellaꝝ erraticaꝝ ad septẽ reductũ: oẽs cõiter astrologi affirmãt: fixaꝝ aũt stellaꝝ licet aliq pl'ũ numeꝝ scire tẽtauerint: nullus tñ vnq̃ inuenit: qr nec eas oẽs videri posse credendũ est: ingt diuus

Aug: Aug. 16. de ciui. dei. Nã quãto qs acutius intuet̃: tãto plures videt. Vñ ⁊ acerrime cernẽtibus aliquas occultas eẽ merito estimat̃. Exceptis illis stellis: q̃ in alia pte celi a nobis remotissime oriri ⁊ occidere phibent̃. Vltimate quicũq; credit se vniuersum numeꝝ stellaꝝ ꝯprehẽdisse (sicut Arat⁹

Aratus Eudoxius vel si q alij sunt) eos auctoritas Gene. 15. cõtemnit. Vñ Da

Gen. uid in ps. hoc solius dei eẽ cãtat dicẽs. Qui numerat multitudinẽ stellaꝝ ⁊ oibus eis noia vocat. Vex tñ inter oẽs stellas: magno conamine Astronomi notauerũt mille ⁊ viginti duas: atq; in naturis descripserũt: ⁊ easdẽ distinxerũt in sex differẽtijs: qr in q̃titate sunt inequales. In prima nãq; differẽtia sunt stelle prime magnitudinis ceteris maiores: ⁊ sunt qndeci;: quaꝝ quelibet ꝯtinet terrã centies septies: ⁊ fere sextã partẽ eius. In scđa dñia sunt stelle scđe magnitudinis: q̃ sunt. 45. quaꝝ q̃libet (vt dicũt) continet terrã. 90. vicibus: ⁊ paulo amplius vna eius octaua. In tertia dñia ponunt̃ stelle tertie magnitudinis: ⁊ sunt. 208. ⁊ q̃libet eaꝝ ꝯtinet terram 70. ⁊ quasi vnã quintã eius. In quarta magnitudine existũt. 479. ⁊ haꝝ q̃libet ꝯtinet terrã. 54. In qnta magnitudine repiunt̃ stelle. 217. ⁊ vnaqueq; eaꝝ ꝯtinet terrã. 35. In sexta ⁊ vltima dñia sunt stelle parue nũero. 49. sua magnitudine excedẽtes terrã. 18. vicib⁹. Et post has sunt qnq;: que (qr obscure sunt) nebule dñr. Post has sunt alie nouẽ obscuriores: q̃ tenebre appellant̃: quaꝝ vna est oblõga vt cauda. Ex his pꝫ q̃libet stellarũ fixaꝝ visu notabiliũ terra eẽ multo maiorẽ. Hę vero q̃titates a geometris demõstratione certa asserunt̃ inuente: vt pꝫ in Astronomia Alfragani.

LIBER SEXTVS, IN QVO AGITVR DE DVODEcim signis zodiaci sigillatim ⁊ nominatim.

¶ De Ariete Realitas. Cap. 1.

ARies hꝫ stellas multas: inter quas viginti parisibiles: lꝫ Higinius ponat tantũ decẽ ⁊ octo. Dispositio quarũ a qbusdam sic ponit̃. In quolibet cornu ẽ vna: in fronte vna: in naribus tres: in collo due: in dorso quatuor: in vẽtre tres:

ſte tres: in ſumitate cuiuſlibet pedis vna: in cauda vna. Et hec eſt figura ſui aſpectus in celo.

¶ Notãduꝫ ꝓ declaratione celeſtiũ imaginuꝫ q̃d ex ſupradictis (in q̃nto libro) firmamẽti ſtellis nõnulli aſtrologoꝝ imaginati ſunt formatas eſſe quaſdã imagines: nõ tñ ẽ credẽdũ eas in celo realiter actu exiſtere: aut coloribꝰ tincta q̃libus depingunt̃: ſꝫ ab effectibꝰ ⁊ ſitu eaꝝ: ipſis ⁊ colores ⁊ noĩa ididerũt vel ipoſuerũt. Et ſic. 48. imagines poſuerunt: quaꝝ i zodiaco circulo. 12. Reliquas ṽo verſus ſeptẽtrionẽ: ⁊ verſus auſtrũ deſcripſerũt. Ex q̃bꝰ imaginibus. 48. in zodiaco. 12. ſunt: q̃ ex ſtellis p̃fatis. 1022 firmamẽti ꝯtinẽt. 346. Quaꝝ noĩa ſunt Aries: Taurus: Gemini: Cãcer: Leo: Virgo: Libra: Scorpio: Sagittarius: Capricornus: Aquarius ⁊ Piſces. de alijs poſtea dicetur.

¶ Naturas aũt ſinguloꝝ ſignoꝝ per ordinẽ recolligamus: ex ſigno Arietis exordiũ ſumentes. Aries qui in ꝯiunctione zodiaci ⁊ equinoctialis poſitus: dorſum hꝫ ad boreã: caput eius conuertit̃ ad ortum: oritur capite ⁊ occidit pedibus: cuius nã deſcribitur ſic. Aries ẽ ſignũ orientale (ſicut dictum eſt) qꝛ ſicut Aries iacẽdo ſup̱ latus vnũ equaliter mutat vices: qꝛ in tota eſtate iacet in latere dextro: ⁊ in hyeme tota in latere ſiniſtro. ſic Sol exiſtẽs in illa parte zodiaci que Aries dr̃ facit equinoctium: ⁊ equales facit eq̃noctiũ: ⁊ equales facit dies artificiales atqꝫ noctes. Et ſicut dicit Mi

Miſabel ſabel. Et Hali abenragel: ⁊ alij aſtrologi cōiter. Aries ē ſignū igneū: maſ-
Alcabi. culinū diurnū: inſtabile vel mobile: domus Martis in. 19. gradu eius ē
exaltatio Solis: dn̄s eius eſt Sol de die: de nocte vero Juppiter ⁊ Satur-
nus participat cū eis: de triplicitate prima ē. Prima facies eius ē Martis:
ſcd̄a Solis: tertia Veneris: de corpore hoīs dn̄af capiti ⁊ faciei: ⁊ multos
facit in corpore capillos: corpus curuū: faciē obliquā: oculos graues: au-
res breues ac collū longū. Domus eſt vite ⁊ natiuitatis hoīs: qꝛ ſicut hoc
ſignū ab inferiori pte terre ad ſupiora aſcendit ⁊ a tenebris ad lucē vadit.
ſic natus de tenebris egredif: ⁊ virtute illius ſigni abdita ꝓdeūt in lucē: ⁊
Albu. ſecreta ſapiētibus inoteſcūt. Et ſicut narrat Albuma. in li. de motib⁹ aſtro-
rū. In tertio inqt vel quarto gradu Arietis occidēte. Orif ſignū Libre ⁊
mouet aerē. In decimo grado orif ſtella q̄ dr Almaret: ⁊ Alpheta: ⁊ ſere-
nat aerē. in. 25. gradu: occidūt pleyades. Cū aūt Sol vel Luna vel aliqs
planetaꝝ: itrauerit primū vel ſcd̄m vel tertiū gradū Arietis: erit nubiluꝫ ⁊
vētus a meridie: ⁊ frigus ⁊ tēpeſtas. In gradu aūt. 2. vel. 9. erit magnus
calor. Dicit Abrahā auenazre vt recitat Jo. de Saxonia. Qd̄ q natus fue-
rit ſub pͣ facie Arietis: erit ruffus ⁊ ſimus: vēter eius erit paruus ⁊ ſtrict⁹
carne extenuatus: hēbitqꝫ ſupra pedē ſiniſtrū ſignū: ⁊ in cubito manus ſi-
niſtre: ⁊ amici eius erūt plures: ⁊ ipſe odiet malū. Qui vō natus fuerit ſub
ſcd̄a facie: inerit nigredo pulchritudini faciei ꝯiuncta: corpus eius tpatuꝫ:
p̄ceps in irā: aīo occultās volūtatē malā: eſtqꝫ alti cordis: inimici eius plu-
res erūt. Qui natus fuerit ſub tertia facie erit ruffus color eius: ⁊ croceus
eſt. eritqꝫ ſolitarius. ¶ Natus in hoc ſigno erit diues ꝯuenienter plenus
diuitijs tpalibus vel ſpūalibus. aliqñtulū audax: fortis: vagabūdus: rixo-
ſus: nō multū ſapiēs. cadet in pſecutionē cuſtodū vel pſecutoꝝ: vt tale aīal
⁊ hic erit ſilis in oī nā ⁊ ꝓprietate ⁊ viuet: ⁊ melius hēbit ī p̄ma etate: quā
in ſcd̄a: qꝛ eſt ſignū mobile.

¶ De Ariete moralitas. Cap. 2.

S Ignū primū zodiaci ē Aries: qd̄ (vt dcm̄ ē ſupra) ē ſignū igneuꝫ:
maſculinū: diurnū: iſtabile: vel mobile: domus Martis: ⁊ exaltatio
Solis. Prima facies eius ē Martis: ſcd̄a Solis: tertia Veneris:
Domus ē vite ⁊ natiuitatis. Talis ē vir pfectus vel iuſtus: qꝛ ē igneus p
charitatē: q in ſe tanqꝫ ignis dꝫ ſplēdere p bona exēpla: ⁊ bona opa: ⁊ alios
inflāmare p feruētē exhortationē: dꝫ eē maſculinus p virtutū ⁊ viriū ꝓbi-
tatē: qꝛ dꝫ eē vir ⁊ nō femina. i. fortis ⁊ cōſtās in amore dei ⁊ ꝓximi: fortis ī
Paul. tribulatiōib⁹ ī īfirmitatib⁹ ⁊ aduerſitatib⁹: ⁊ dicere cū aplo. Quis ſepabit
nos a charitate xp̄i: tribulatio an anguſtia? ⁊ ſi dꝫ eē mulier. i. molis ī lu-
xurijs: nec ad alia vitia declinās. Dꝫ eē diurnus p clarā veritatē: vt ſit in
ꝟitate ad itra: ſicut appet eē ad ex̄. ſit ꝟitas clara ī locutiōe: ſine duplicita-
te: ſine mēdacio: clara ī ope ſine ſimulatiōe ⁊ hypocriſia: ſꝫ luceat lux eius
corā hoīb⁹ vt videāt: tāqꝫ ī meridie: opa ei⁹. Dꝫ eē mobilis vl' iſtabilis: p bo-
noꝝ opeꝝ mobilitatē: ſp de ꝟtute ī ꝟtutē ꝓficiēdo: ⁊ p ocioſitatis remotio-
nē: hōi aliqd ſp agēdo: vel p obediētie volūtatē. ſp os ad loqndū: man⁹ ad
opādū: pedes ad ābulādū ſint parati ſine murmure: ⁊ ſine tarditate. Et ta-
les ſūt dom⁹ Martis: q influit ad bellū: qꝛ oēs q volūt pie agere: pſecutio-
Paul. nes patiuntur. i. Timo. 3. ⁊ ſic fortes in bello debēt pugnare viriliter: con-
tra diabolū ⁊

tra diabolū: mundum ꝛ carnē. Et tūc Sol. i. Christus sol iustitie: in istis regnat ꝛ exaltatur ꝛ gloriatur: ꝛ in tentationibus delectatur: ꝛ tales sunt domus vite: quia vitā eternā recipiunt in se ipsis. sapla. n. vitā tribuit successori suo. Eccle. 7. Uel expone de malis: qui sunt ignei per iracūdiā: inuidiā: ꝛ odium. Eccle.
Masculini per luxuriā ꝛ carnalitatē. diurni per auaritiā: ꝛ rerum tpalium sollicitā ꝛ vigilātē acquisitionē: quia. s. die ac nocte vtuntur pro die circa tpalia laborādo. Eccle. 38. Noctē quasi diē trāsit. mobiles vel instabiles per insolentiā ꝛ nunquam in bono proposito perseuerātes: sed potius de malo in malū semper currētes: ꝛ Sol. i. mūdi prosperitas in talibus exaltatur: ꝛ apud eos quamplurimū honoratur: ꝛ ideo Mars. i. iracundia ꝛ cōtentio: Sol. i. mundi gloria ꝛ possessio. Uenus. i. luxuria ꝛ infectio: in corde taliū habēt dñium. Aries (vt supra dixi: in illis: in quibus dñatur: facit multos capillos: corpus curuū: faciē obliquā: oculos graues: aures breues: collū lōgum fm Misabelē. Iste Aries Misabel
est Christus qui fuit signū igneū propter eius feruentē ad hoies charitatē: ꝛ propter eius passionē: quia imolatus est more Arietis in ara crucis. q ꝛ dixit veni mittere ignē in terrā: ꝛ quid volo nisi vt ardeat? Illi igitur in quibus xp̄s dominatur: possunt sic cognosci. si sint boni: quia habēt multos capillos. i. virtutū multitudinē: sunt curui ꝛ facie obliqui: per reuerētiā ꝛ humilitatē: oculos habēt graues per maturitatē quia nō mouēt eos leuiter vndique vana aspiciētes. aures auditu hñt breues ꝛ curtas. quia. s. parū curāt audire verba falsa ꝛ vana: detractionē ꝛ garulitatē. Unde Ezech. 28. Noli audire verbū nequam. Ezech.
Collū longū. i. deuotionē: que attrahit spūm dei hēre longā per pseuerātiā ꝛ longanimitatē. ¶ Uel dic. quod illi in quibus Aries. i. diabolus cornutus ꝛ versutus dñatur. s. petōres abūdāt in pilis. i. in diuitijs: curui sunt per auaritiā ꝛ ad terrā incuruati per cupiditatē. vt in ps. Oculos suos statuerūt declinare in terrā. ps
Facie obliq per inuidiā ꝛ falsitatē torue ꝛ oblique aspiciētes. aures habēt breues quia. s. nollūt audire aliquod bonū verbū vel sermonē exhortationis vel predicationis. Unde. 2. Timo. 3. A veritate quidem auditum auertet ꝛc.

¶ Arietis alia Moralitas. Cap. 3.

P Otest ꝛ per Arietē itelligi virginitas. Nā Aries (sicut quod tradūt magistri astrologie) primo ē anni renouatio gratiosa. Scdo ē domus Martis. Tertio ē lucis augumētio vigorosa. Quarto ē Solis exaltatio gloriosa. ¶ Primo dico quod Aries ē anni renouatio: quia qn Sol itrat primū 1
minutū eius: quod ē tpibus istis circa. 11. vel. 12. diē mēsis Martij: renouatur annus: ꝛ terra icipit germinare: ꝛ arbores frōdescere ꝛ fructificare ꝛ aues nidificare ꝛ pulificare: ꝛ ide astrologi exordiū sumētes ordināt sua iudicia pro toto āno seqnti. Et in hoc quātū ad anni principium: concordat sacra scriptura dicēs Exod. xv. mēsis iste. s. Martij principium mēsiū: primus erit in mēsibus āni. Cōformiter Exod.
igitur ad dcā: si cōsideremus dies ātiquos ꝛ ānos veteres: videbimus quod in lege nāe virginitas exulabat. Nā ātiqua illis patribus mādatū ē Gen. i. ꝛ. 9. c. Crescite ꝛ Gene.
multiplicamini ꝛ replete terrā. Silr sub lege scripta sub in terminatiōe maledictiōis: virginitas excludebatur. Dicit. n. Hiero. li. 1. contra Iouinianū: sic apud Hiero.
iudeos gloria erat in partubus: ꝛ in parturitiōibus. Et maledicta sterilis que nō hēbat semē in Hierusalē: ꝛ btūs cuius erat semē in Syon: ꝛ domestici in Hierusalē. Et per bñdictione maxia ponebatur. illud ps. 127. Uxor tua sicut vitis ps

abundãs in lateribus domus tue: filij tui ſicut nouelle oliuaꝝ in circuitu
Ageli. mẽſe tue. In lege tñ nãe: Abel fuit Uirgo: vt ait Agelius de mirabilibus
lib. 1. c. 3. Et tñ Abel ſm ꝯputationẽ Metodij: erat annoꝝ. 40. qñ occidit
eũ Caym. Nã (vt ipſe ait) Caym natus ẽ anno. 30 Ade cũ ſorore ſua Sal
mala: ⁊ poſt alios. 30. annos natus ẽ Abel cũ Delbora ſorore ſua. Cẽteſi
mo vero anno Ade īterfectus ẽ Abel. Et dicit Agelius: vbi ſ. Qđ ſi Abel
vixiſſet lõgiori tpe: vt Enoch: ſine dubio ꝯiugiũ ītraſſet: qppe q̄ in tpe illi⁹
legis viueret: q̄ dicit. Creſcite ⁊ multiplicamini ⁊ replete terrã. Et ſi illud
mãdatũ expleſſet: nequaq̄ꝫ virgo ꝑmãſiſſet. Erat aũt Enoch. 65. annoꝝ
Gene. qñ genuit Matuſalem: vt habeť Gen. v. Cõſilr ſub lege ſcripture. vt ait
Hiero. Hierony. in Epl'a ad Euſtochiũ. Helyas fuit virgo: Helyſeus virgo. Et
virgines in veteri teſtamẽto multi filij ꝓphetaꝝ. Poſſet tñ de iſtis dici: ꝙ
fuit cũ eis diſpẽſatũ a deo ꝑ miſteriũ ⁊ figurã. lꝫ multi putẽt oẽs eos fuiſ
ſe vxoratos. In tantũ. n. videbať ꝯiugiũ eẽ ſub ꝓ̃cepto ⁊ tãti meriti: ꝙ do
ctores nři velle videnť: ꝙ virginitas ꝑ̃ſentis tpis ſit equalis meriti cũ cõiu
Aug. gio patrũ. Ait. n. Aug. in li. de bono ꝯiugali. Nõ ipar meritũ ꝯtinẽtie in
Ioãne q̄ nullas expertus ẽ nuptias: ⁊ in Abrahaꝫ q̄ filios gñauit. Illius ce
Hiero. libatus ⁊ iſtius cõnubiũ ꝑ tpis diſtributione xp̃o militauit. Silr Hiero.
li. 2. ꝯtra Iouinianũ ſic dicit. Ceterũ qs ignoret ſub alto diſpẽſatore dei:
oẽs retro ſctõs eiuſdẽ fuiſſe meriti cui⁹ nõ ſunt chriſtiani. Qũo ãt Abra=
hã placuit deo in ꝯiugio: ſic nũc virgines placẽt deo in ꝑpetua caſtitate.
Sꝫ in renouatione tẽpoꝝ ⁊ anni vel annoꝝ: q̄ fuit dño nřo Ieſu Chřo ap
parẽte in carne: quo opante: porte regni celoꝝ ſunt apte. Expanſuꝫ ⁊ extẽ
ſuꝫ ẽ v̄ginitatis ſacrate vexillũ. In quo virginitas primo fecũdata reperiť
in xp̃i Matre v̄gine glorioſa. Et i generoſo Ioãne baptiſta: q̄ vt ꝑ Arietẽ:
ſicut ꝑ portã virginalẽ ingrederet regnũ eternũ: fugit ad heremũ: a cuius
Math. dieb⁹ (Chřo teſte Math. 2.) Regnũ celoꝝ vim patiť: ⁊ violẽti rapiũt il
lud: ⁊ merito violẽti: qꝛ quilibet virtuoſe virgo: violẽtus dꝫ reputari: qꝛ car=
ni ⁊ ſanguini ꝯ̃trius ẽ. Sic igiť ad modũ Arietis: i quolibꝫ v̄gine renouať
annus: dũ qđ i dieb⁹ antiqs nõ videbať meritoriũ: ſub lege noue grẽ repu
2 tať glorioſuꝫ: ⁊ ſic pꝫ ꝑma ꝯditio Arietis. ¶ Scđo dico ꝙ Aries ẽ dom⁹
Martis: qꝛ vt volũt aſtrologi. Mars exiſtẽs in Ariete ẽ i ſuo maximo vi
gore: lꝫ hẽat aliã domũ. ſ. Scorpionẽ. de quo diceť īfra. Põiť aũt ab aſtro
logis Mars planeta bellicoſus: ⁊ fortis: qđ qdẽ virginitati ꝯpetere digno
ſciť: ſi ꝯſidereť quãtã vim hẽat aduerſus demones: mũdũ: carnẽ ⁊ īfamiã
1 ¶ Uirginitas. n. tãtã viꝫ hꝫ aduerſus demões: vt ẽt nigromãtici ꝑ ſolas
virgines: vt plurimũ: ꝯſtringere demones poſſe videanť. Qđ ⁊ nã vult eſt
oñdere: qñ ꝑ ſolã virgineꝫ Rhinocerõ ſiue Unicornis: q̄ ẽ tãte fortitudis
Iſido. capi põt. Dicit. n. Iſido. li. 12. ꝙ Rhinocerõ eſt tãte fortitudinis: vt nulla
venãtiũ virtute capiať. Sꝫ dicũt q̄ de nãis reꝝ ſcripſerunt. Uirgo puella
poniť q̄ apit ſinũ veniẽti: i quo ille (oi feritate depoſita) caput põit. Sicq̄ꝫ
ſoporatus velut inermis capiť: ⁊ iaculis īterimiť. Per Rhinocerõtẽ nẽpe
demonẽ poſſumus deſignare ſeu ītelligere: q̄ ꝑ virginitatẽ capiť: vinciť ⁊
Numeri ligať: vt merito dicamus de ipſo demone illđ Numeri. 23. Fortitudo illi⁹
2 ſimilis ẽ Rhinocerotis. ¶ Hꝫ ẽt virginitas magnã vim aduerſus mũdũ

vt pꝫ in

vt pꝫ in btā Agatha: Lucia: Agnete: Catherina ⁊ innumerabilibus alijs. De prima dicit̄ e. Facilius pſit ſaxa molliri: ⁊ ferrū i plūbi molitiē ɔuerti: quā ab intētione xpiana mēs iſtius puelle reuocari. De Lucia dr̄. tāto pōdere eā fixit ſpūs ſctūs: vt Uirgo dñi imobilis pmaneret. De Agnete ſcribit̄: ꝙ ipamet dixit. Mecū.n. hēo cuſtodē corpis mei angelū dñi. De btā Catherina legit̄. ꝙ imperatorē Maxētiū ⁊ Oratores: ipſa vicerit arguēdo. ¶ Sꝫ q̄tā viꝫ hēat virginitas aduerſus carnē: pꝫ p btūꝫ Hierony. in ſermone de Aſſumptiōe btē Marie: q ſic ait. Profecto in carne p̄ter carnē viuere: nō terrena vita ē: ſꝫ celeſtis: vn̄ in carne angelicā gloriā acqrere: maioris ē meriti q̄ꝫ hr̄e. Eſſe.n. angelū felicitatis ē: eſſe vero virginē virtutis: dū hoc obtinē nitit̄ virtutib⁹ cū gr̄a: qd̄ hꝫ angelus a nā. ¶ Quarto q̄tā vim hēat virginitas aduerſus īfamiā: pꝫ p Hieronymū. Claudia ingt virgo veſtalis: cū in ſuſpitione veniſſet ſtupri: ad cōprobādā pudicitiā ſuaꝫ: fert̄ cingulo duxiſſe nauē: quā multa boū millia trahere nequerant. Ad idē ē qd̄ ait Valer. maximus li. 8. c. 1. Tucie (ingt) virginis veſtalis inceſti criminis ree caſtitas īfamie nube obſcurata emerſit: q̄ cōſcia certe ſinceritatis ſue: ſpeꝫ ſalutis ācipiti argumēto petere auſa ē. Accepto.n. cribro: Veſta (ingt) ſi ſacris tuis caſtas ſp admoui man⁹: effice vt h̄ hauriā e Tiberi aquā: ⁊ in edē tuā pferā. Audaciter ⁊ temere iactis votis ſacerdotis rex ipſa nā ceſſit: ⁊ ſic pꝫ Arietis. i. v̄ginitatis ſcd̄a ɔditio. ſ. qꝛ domus eſt Martis ipugnādo ɔtra demones: mūdū: carnē ⁊ īfamiā. ¶ Tertia Arietis ɔditio ē: ꝙ ē augumētatio lucis. Nā anteq̄ꝫ Sol motu ſuo pueniat ad primū minutū Arietis: ſp in climate nr̄o: dies lōgior: ē breuior nocte: ſtatim aūt vt itrauerit p̄dictū minutū: dies īcipit eē lōgior. Et p ɔn̄s in hemiſperio nr̄o lux deinceps iugiter augumentat̄. Ad ꝓpoſitū noſtrū: cū vſus hoc hēat: ꝙ viros honorabiles vocet claros ⁊ ſplēdidos: pꝫ ꝙ qcqd eſt honoris augumētū: pōt dici augumētatio lucis. Virginitas aūt repit̄ fuiſſe exaltatio multiplicis honoris. Pꝫ p̄mo i hebreis legib⁹. Scd̄o i paganis gētib⁹. Tertio in ſūmis celeſtib⁹. Quarto in xp̄m ſequētib⁹. ¶ Primo in hebreis legib⁹. Et h̄ pꝫ ī Leuitico. c. 21. Ubi dn̄s mādat p Moſeꝫ dicēs ſic. Qd̄ ſūmus ſacerdos. i. ſūmus pōtifex: vxorē accipiat nō viduā: non repudiatā: nō ſordidā: nō meretricē: ſꝫ vxorē accipiat virginē de pp̄lo ſuo. ¶ Scd̄o virginitas exaltata fuit apud paganos ⁊ gētiles. Pꝫ p Hieronymū: q li. 1. ɔ̄ Iouinianū ſic ait. Certe Romanus populus q̄to honore virgines ſp habuerit: hic apparet: ꝙ ɔſules ⁊ imperatores ⁊ i curribus triūphātes: q de ſupatis gētib⁹ trophea referebāt ⁊ oīs dignitatis gradus: eiſdeꝫ viā cedere ſolitus ſit. ¶ Tertio virginitas magni honoris demōſtrat̄ i celeſtib⁹. Nā Hiero. vbi ſ̄ ait. Nuptie replēt terrā: virginitas paradiſum. ¶ Quarto q̄ti honoris ſit v̄ginitas i xp̄m ſeqntib⁹. Pꝫ p btm̄ Aug. in li. de bono v̄ginali. Virgines (ingt) ſequunt̄ agnū quocūq̄ꝫ ierit: ceteri aūt fideles q virginitatē corpis amiſerūt: nō ſequunt̄ agnū quocūq̄ꝫ ierit: ſed quouſq̄ꝫ illi potuerit. Nā cū agnus īgrediat̄ i curia virginali: qūo poſt eū ibūt q h̄ āmiſerūt: qd̄ nullo mō reaccipiūt: ad qd̄libꝫ.n. ſāctitatis donū ſeq poſſunt ipm ɔiugati: p̄ter hoc qd̄ irrecupabiliter amiſerūt. Ad idē ē illud Auguſtini de virginitate. Virgines.n. agnū ſequunt̄. Quo ire putamus

3 Hiero.
4 Hiero.
Valer.
3
1 Leuitici
2 Hiero.
3 Hiero.
4 Aug.
Aug.

hūc agnū: quo nemo niſi virgo eū ſq vel audeat vel valeat ſeq: niſi l ſaltus
⁊ prata: vbi creſcūt non gramina ſed gaudia: nō gaudia huius ſeculi vana
et iſana: neqȝ gaudia qualia in ip̄o regno dei ſunt. Ceteris cū virginibus
4 cōia ſȝ a ceteroꝝ oīuȝ ſorte diſtīcta: ⁊ ſic pȝ tertia Arietis ꝯditio. ¶ Quar
ta Arietis ꝯditio ē Solis exaltatio ⁊ hʒ nō imerito dixerūt phi: qꝛ nil pōt
Sol qͣtū ad calorē: vel ad ornatū terre: vel ad liberādū ab īfirmitate: anq̄
ītret illud ſignū. Statiȝ aūt ꝙ itrauerit hoc ſignū: calor eius iualeſcit: ter
rā fecūdat ⁊ eā germinare facit: vt pȝ i frōdibꝰ: floribꝰ: fructibuſqȝ: ⁊ ēt in
firmi ꝯualeſcūt. Cū aūt dñs nr̄ Jeſus xp̄s ſit ille Sol iuſtitie: de quo ſcri
Malac. ptū ē Malach. 4. Oīs virgo dȝ eū in corde ſuo iugiter exaltare: ſemetip̄m
hūiliādo: Jeſuȝ xp̄m magnificādo: ip̄m deū ꝯfitēdo: ip̄m ſolum adorādo.
Propter defectū primi. ſ. hūilitatis: ſunt reprobate fatue virgines i ſeipſis
Math. gloriātes. Math. 25. Hinc ait Aug. de bono virginitatis. Nō ſolū p̄dicā
Aug. da ē virginitas: vt amet̄: ſȝ admonēda ē ne iflet̄. Hinc Bernar. ſ. Miſſus
Ber. eſt. dicit elegāter. Pulchra pmixtio virginitatis ⁊ hūilitatis: nec mediocri
ter placet deo illa aīa: in q̄ hūilitas cōmēdat virginitatē: ⁊ virginitas exor
2 nat hūmilitatē. ¶ Scd̄o virgo magnificare dȝ deū cū btā virgine: cantās
Luc. 2. Magnificat aīa mea dñm. Tale fateor eē canticū illud: qđ cantāt
3 virgines ſequētes agnū: qđ etiā a nullo alio cantari pōt. vt hȝ Apoc. 14.
Apoc. ¶ Tertio ꝯfiteat̄ qlibet virgo dñm: nec quouiſmō de ſeip̄o ꝯfidat: ſȝ me=
Hiero. minerit ſe i fictili vaſe theſauꝝ icōparabilē ferre. Hieronymus. n. ait i ep̄la
ad Euſtochiū. Noli tibi venire ſupbiā de ꝓpoſito: ſȝ timorē. Stadiuȝ eſt
hec vita mortalibꝰ: hic ꝯtēdimus vt alibi coronemur. nemo iter ſerpētes ⁊
4 Scorpiones ſecurus igredit̄. ¶ Quarto qlibet virgo dȝ vacare ſoli deo.
Paul. Dicit. n. Apoſt. 1. Cor. 7. Mulier inupta ⁊ virgo cogitat q̄ dñi ſunt: vt ſit
Aug. ſctā ⁊ corpe ⁊ mēte vel ſpū. hinc Aug. de bono virgi. ait. Nō qꝛ virginitas:
ſȝ qꝛ deo dedicata ē honorat̄: ⁊ hoc qđ ſūme placet i virginitate qs pſeue=
Valer. rās. Narrat Vale. Max. li. 1. c. 1. Qđ marie ꝟginis Emylie diſciplinā ex
ticto igne tutā ab oī rep̄hēſiōe: veſte niuē ꝓtitit: q̄ adorata cū carbaſū. ſ.
veſtem bōbicis: quā optimā hēbat foculo ipoſuiſſet: ſubito ignis emicuit.
Nec exēpla paganoꝝ iō pono: vt credā ydola feciſſe: vel facē miracula po
tuiſſe: ſȝ ſi talia vera ſīt. iō ſic pmiſit deus: vt oñderet ꝙ ſūma religiōe qlibȝ
xp̄ianꝰ ſoli deo vacar̄ dȝ: cū gētiles ſuis ydolis: cū tāta ſollicitudīe ſuierit.

¶ De Tauro realitas. Cap. 4.

Taurus ē hm ſignū zodiaci: iter cuiꝰ corpis finitionē: ⁊ Arietis cau
t dā ſunt ſtelle: q̄s nr̄i vergilias. Greci aūt pleyades appellant. Hic
Pleya. auerſus orit̄ ⁊ occidit: hȝ i cornibꝰ ſingulas ſtellas: ſȝ i ſiniſtro cla=
riorē. Jn vtriſqȝ oculis ſingulas. Jn media frōte vnā. Jn locis ex qbꝰ cor=
nua naſcūt̄: ſingulas: q̄ ſeptē ſtelle hyades nūcupāt̄. q̄uis nōnulli duas vl
Hyades timas: q̄s diximus ſtellas negauerint eē: vt oīo hyades eēnt qnqȝ. Deīde
i ſiniſtro genu hore hȝ ſtellā vnā: ⁊ ſup vngulā vnā. Jn dextero genu vnā:
⁊ iter ſcapilio tres: nouiſſimā eaꝝ ceteris clariorē. Jn pectore vnaȝ: q̄ p̄ter
vergilias: ſunt. 14. Vel aliter Taurus ſic deſcribit̄ a Michaele Scoto.
Taurus hȝ ſtellas multas: iter q̄s decē ⁊ octo ſunt pariſibiles. nā q̄ ſūt in
capite: dr̄t hyades a grecis: ⁊ ſecule a latinis. ortu quaꝝ eleuātur vapores
in aere:

in aere:⁊ vniti i nubes ꝯuertūtur ī pluuiā multā. de qb⁹ Virgil. dixit in Virg.
pri. Eneidos. Arctuꝝ pluuiasq; hyadas geminosq; triones ⁊c. Sūt.n.qn
q; ſtelle i frōte Tauri ⁊ oriūtur tpe autūnali. Que vo ſunt i poſteriori pte
Tauri circa caudā: a grecis dr̄ pleyades: a latinis aūt vgilie: q̄ oriūr tpe
veris. ⁊ cū occidūt fit pri͂ hyemis ex diſtēperātia tēpoꝝ. vñ cū icipiūt appa
rere i tpe veris attētanī nauigatiōes p mare: ⁊ ꝺ3 qd apparēt clare vel ob
ſcure cognoſcit̄ de tpe futuro: q2 ſi fuerint clare bonū tps ꝑnūciāt: ſi āt ob
ſcure malū tps. Diſpoſitio āt ſtellaꝝ ſic ponit̄: i quolib3 cornu ē vna: i frō
te ſūt due: i narib⁹ ē vna q̄ ſtelle repn̄tāt nobis clocbā. i quolib3 genu ē vna
in vngula pedis dextri due: in q̄libet ſpatula vna: i collo vna: i dorſo tres.
quaꝝ nouiſſima ē multū groſſa: ⁊ ſplēdida: i pectore vna: i vētre vna: i cau
da vna ⁊. 7. ſtelle q̄ pleyades dr̄ ſi͂ nūq; apparēt vel raro: q2 ſeptia ē mlt̄ū
obſcura. ¶ Nat⁹ ſub iſto ſigno ſp viuet i magno labore corpis vel ſps: erit
tñ pſona ſtabilis ꝓpoſiti: ⁊ cor tenebit firmū ad res pagēdas quouſq; ſint
ſue pfectiōis: tarde pueniet ad magnas diuitias qb⁹ hēat trāqllitatē. i. tpe
ſenectutis meli⁹ hēbit q̄ꝫ i pmo tpe ſue iuuētutis. cū vo ſit ſignū firmū firmi
tā ac ſtabilitatē ſignat. Dicit Abrahā auenazre. Qui nat⁹ fuerit ſub pma
facie Tauri. erit breuis ſtature: ſui oculi magni: labia ſpiſſa: ⁊ hēbit ſignū
i collo: ⁊ ē corde feſtin⁹: amici eius plures: ⁊ maneries⁹ deliciaꝝ dlectabit̄
ipſe. Nat⁹ ſub 2ª facie ei⁹: hēbit faciē rotūdā: vētrē latū: oculos pulchros
⁊ eius aīa voluptaria: reſq; cito ppēdet: ⁊ circa ſcapulas piloſus erit ⁊ hēbit
ſignū i lūbis. Et q natus fuerit ſub tertia facie: pulchri coloris exiſtet: pul
chreq; faciei: ⁊ hēbit ſignū in oculo ſiniſtro: virq; laborioſus erit: nec i mu
lieribus fortunatus exiſtet. Qui aūt natus fuerit ſub fine huius ſigni erit
carens teſticulis naturaliter: vel hermofroditus.

¶ Taurus ſm̄ Miſabelē eſt ſignū terreū: frigidū: fixū: nocturnū: domus Veneris: exaltatio Lune: dñs triplicitatis eius de die eſt Venus: in nocte eſt Luna: ⁊ Mars ꝑticipat cū eis: ⁊ eſt de triplicitate ſcḋa. ſ. terrea. Prima eius facies eſt Mercurij: ſcḋa Lune: tertia Saturni. Ex corpore hoīs dominat collo ⁊ gutturi: datq; faciē amplā ⁊ curuā: naſum dat grauē ⁊ longum: amplas nares: oculos graues: capillos eleuatos ⁊ nigros: collū groſſuꝫ: verecūdū facit hoīeꝫ ⁊ honeſte icedētē. Dom⁹ ē ſbe: ⁊ poſſeſſiōis: acceptiōis ⁊ datiōis. Et iō dr̄ Taur⁹ q: Taur⁹ ſulcādo terrā fecūdat ⁊ locupletat. Tūc ēt qn̄ Sol ē in Tauro: terra ē arabilis ⁊ ꝯgrua agriculture. Secūdū Albumaſarē i pmo gradu Tauri orit ſyd⁹ Paluiri i ſexto Orion occidit ⁊ mutat aer. In octauo oriūt pleyades ⁊ turbāt aerē. In ſextodecio, oriuntur hyades ⁊ turbāt aerē.

Albu. Orion. Pleya. Hyades.

¶ De Tauro moralitas. Cap. 5.

t [T]aurus eſt ſignū terreū: frigidū ⁊ ſiccū: fixū domus Veneris ⁊c. vt ſupra ſm̄ Miſabelē. Taurus ē aīal elatū: ⁊ ſignat mūdi potētes: ſupbos ac diuites: q ꝓ certo ſunt terrei ꝑ auaritiā: q: tota coꝝ affectio ē in terrenis nil de celeſtib⁹ cogitātes: ſunt ſicci ꝑ icōpaſſionem erga paupes: nihil eis cōicantes. ſunt nocturni ꝑ ignorātie cecitatē: vel ꝑ malorū ſuoꝝ operū velatā ⁊ palliatā falſitatē. ſunt fixi ꝑ pigritie tepiditatē: nil bonoꝝ operū agētes. de qb⁹ dr̄ i Apocalipſi. Q: tepidus es icipiā te euomere de ore meo. Sūt inſup domus Veneris ꝑ luxurie feditatē: ſe totaliter dātes luxurijs ⁊ carnalitatib⁹: in illis aūt dñat ⁊ regnat de die Venus i. luxuria ſupra oīa alia vitia. De nocte dñat Luna. i. defluēs icōſtantia in nullo ſe refrenātes: ſꝫ potius dicētes. Nullū ſit pratū ꝑ qḋ nō trāſeat luxuria nr̄a. ſ. in cogitationibus imūdis: in verbis inhoneſtis: ⁊ in turpibus opibus: ⁊ Mars ēt dux belli in eis regnat. i. iracūdia alios ſꝑ ingetādo verbis iniurioſis ⁊ deſpectiuis: ac factis ꝑturbatiuis. iō dr̄ Eccle. 6. Pctōres pctōribus fenerant vt recipiāt. Taurus. n. terrā ſulcat: ⁊ ſignat diuites: q penitus vacāt terrenis reb⁹ ⁊ ſulcāt terrā diuerſis ꝯtractib⁹: ⁊ ſpoliationibus ſcindētes: ⁊ mūdū euertētes. ¶ Alio mō pōt expōi de bonis ſic. Nati in ſigno Tauri hn̄t faciē curuā: naſuꝫ grādē: nares āplas: aures graues: capillos elatos ⁊ nigros: efficit verecūdū hoīeꝫ ⁊ honeſtū: ⁊ tn̄ vanū. Sic vere vir iuſt⁹ ⁊ pfect⁹ vel p̄lat⁹ hꝫ vel hēre dꝫ faciē. i. volūtatē curuā ꝑ hūilitatē: q: deus ſupbis reſiſtit hūilib⁹ āt dat grāꝫ. Nares deuotiōis āplas: naſuꝫ diſcretiōis grādē: oculos itell's graues. ſ. ꝓfunde ⁊ recte oīa ꝯſiderādo. Capillos affectiōis elatos. ſ. celeſtia ꝯtēplādo iuxta illud Apoſt. Nr̄a conuerſatio in celis eſt.

Apoc. Eccle.

¶ Tauri alia moralitas. Cap. 6.

p [P]er Taurū ēt poſſumus itelligere paſtorē eccleſie ſiue p̄latū. Et pc̄ipue pp q̄tuor: q: Taurus (vt tradūt aſtronomi.) p° ē dom⁹ Veneris. 2°: ē exaltatio Lune. 3°: q: i vario motu celi ē ſignū fixū ⁊ firmū. 4°: q: prima eius facies attribuit Mercurio. Primo dico q Taurus ē domus Veneris: nā Venus duas domos hēe dr̄. ſ. Taurū ⁊ Librā: in his duob⁹ ſignis: ceteris parib⁹: maxime potēs eſt Venus. Scḋo ſicut Sol exaltat i Ariete: ita Luna exaltat i Tauro. Tertio Taurus i motu vario eſt ſignū fixū ⁊ ſtabile. nam vt dicunt Aſtronomi: Aries eſt ſignum mobile. Taurus eſt ſignum fixum: ⁊ Gemini ſignum cōmune: ⁊ ſic diſtin-

guendo

guendo percurrūt oīa ſigna. Quarto deniqȝ Tauri pmā facies ē Mercu-
rij. Nā cū qðlibet ſignū ɔtineat. 30. gradus ⁊ facies ɔtineat ſolū decē: ſeqꝉ
ꝙ qðlibet ſignū hȝ tres facies: ⁊ prima facies Arietis ē Martis. ſcðā So-
lis: tertia Ueneris: ⁊ ſic ꝓcedēdo ſequiꝉ ꝙ prima facies Tauri ē Mercu-
rij. Sic igiꝉ qlibet iuſtus ⁊ verus p̄latus ſeu paſtor excellēs ī gradu paſto
rali. primo dȝ ad inſtar Tauri eē domus Ueneris. Uenus aūt ſm aſtro-
nomos cū multas habeat ɔditiones vel ꝓprietates. vnā tñ hȝ: qꝛ influit ⁊
incitat ad amorē. Dȝ igiꝉ p̄latus ſiue paſtor qlibet: ſibi ſubditos ⁊ ſubie-
ctos ardēter amare: ſic vȝ: ꝙ totū eius ſtudiū ſit ad ipſoꝝ cōmodū: ꝓuatā
paruipēdens vtilitatē. Uñ Hierony. in epl̄a ad Nepotianū. Gloria epī
vel p̄lati eſt: pauperū opibus ꝓuidere: ignominia ſacerdotis ē: ſtudere ꝓ- Hiero.
prijs diuitijs. Gregorius in Regiſtro. Epſ largā manū habeat: neceſſita
tem patiētibꝰ ſuccurrat: alienā inopiā ſuā credat: qꝛ ſi hoc nō hēat: vacuū Grego.
epī nomē tenet. Et Aug. ad Oroſiū. 8. q. 1. Sciat ſe nō eē epm: q p̄eſſe de
ſyderat: nō ꝓdeſſe. Sic igiꝉ epſ ⁊ p̄latus dȝ eſſe pauperū theſaurus: in- Aug.
firmoꝝ viſitator: pegrinoꝝ receptator: tribulatoꝝ ſolaciū: cecoꝝ baculus:
famelicoꝝ eſca: miſeroꝝ fiducia: et lugentiū cōſolatio. Gaudeat cū gaudē
tibus: ⁊ fleat cū flentibus: pctōꝝ pctā deploret. Et cū Moiſe dicat Exod. 32. Exodi.
⁊. 45. de diſciplina. Dimitte eis hāc noxā: aut ſi nō facis: dele me de libro
tuo quē ſcripſiſti. Et cū apoſtolo dicat. Roma. 9. Optabā. n. ego ipſe ana- Paul.
thema eſſe a xp̄o ꝓ frībus meis. Cōſilr totū ſe exponat ſaluti ꝓximoꝝ. Et
cū btō Martino dicat. Dñe ſi adhuc populo tuo ſum neceſſarius: nō recu
ſo laborē fiat voluntas tua Teſte nāqȝ veritate. Jo. x. Bonus paſtor aīaȝ Joan.
ſuā dat ꝓ ouibus ſuis. Et certe vt eadē veritas ait Jo. 15. Maiorē hac di- Joan.
lectionē nemo hȝ: vt aīam ſuā ponat qs ꝓ amicis ſuis. Sine charitate qdē
quilqs paſtor efficiꝉ inanis: ⁊ piculoſa ē ꝓmotio ſua. Uñ Ber. ſup Cāti. Ber.
ſermone. 18. Nihil ē in rebus qð poſſit implere creaturā ad dei imagineȝ
factā: niſi charitas. Deus ſolus maior illa eſt: eam nundū adeptus piculo
ſiſſime ꝓmoueꝉ: q̄ntūcūqȝ alijs videaꝉ pollere virtutibꝰ. Propterea ſicut
habeꝉ Joā. vlti. ca. Anteq̄ Chrs Petro poſt reſurrectionē ſuā: curā com Joan.
mitteret eccleſie ſue: q̄ſiuit ab eo: an diligeret eū plus q̄ alij diſcipuli. quo
reſpōdēte ꝙ ſic. fecit eū paſtorē agnoꝝ ſuoꝝ. Jn quo patenter xp̄s oñdere
voluit. ꝙ qlibet paſtor maiorē teneꝉ habere charitatē q̄ aliqs ð grege ſuo.
Uñ Ber. ſup Canti. ſermone. 87. Nō ocioſe totiēs repetiꝉ. Petre amas
me: in cōmiſſione ouiū. Ego qdē illud ſignificatū puto: ac ſi dixiſſet illi Je
ſus. Niſi teſtimoniū phibeat tibi ɔſcia tua: ꝙ amas me valde pfecte: hoc ē
plus q̄ tua: pluſq̄ tuos: pluſq̄ te. nequaq̄ ſuſcipias curā hāc. Propterea
attēdite vobis opus miniſterij huius ſicuti eſtis. Attēdite inquā vobis: ⁊
p̄cioſo depoſito: qð vobis creditū eſt. Ciuitas eſt: vigilate ad cuſtodiā ⁊ cō
cordiā. Sponſa eſt: ſtudete ornatui. Oues ſunt: paſtui intēdite. Porro cu
ſtodia ciuitatis vt ſit ſufficiēs triſaria erit. ſ. a vi tyrānoꝝ: a fraude hereti-
coꝝ: a tētationibus demonū. Spōſe vero ornatus in bonis opibus ⁊ mo
ribus cōſtat: ac paſtus ouiū cōiter ſunt in paſcuis ſcripturaꝝ tanq̄ in here
ditate dñi. Sic ḡ Taurus. i. p̄latus dȝ eē domus Ueneris. i. charitatis. ſ.

erga deum ſup oīa diligēdo: ſeipſum in deū: ꝛ ꝓximū ſuū pp deū. ſicut ſeip
ſum. Dꝫ. n. ſic diligere ꝓximos vt ad pacē ꝛ ꝯcordiā eos reducat. Re ve=
ra. n. q diſcordes deducit ad ꝯcordiā: oñdit ſe hr̄e charitatē: ꝛ illis ſalutē
Hiero. ſibiqꝫ grāde lucrū acqrit. De quo btūs Hierony. in ep̄la ad Paulinū pre
ſbyteꝝ: de iſtitutione clericoꝝ. Si officiū (ingt) vis exhibere p̄ſbyteri. Si
ep̄atus te vel opus: vel honoꝛ forte delectat. Uiue in vrbibus vel caſtellis:
Math. ꝛ alioꝝ fac lucrū aīe tue. Propterea p̄cepit deus ap̄lis Math. 1. dicēs. In
Luc. trantes aūt in domū ſalutate eā dicētes. Pax huic domui. Et Luc. 16. di
xit. In quācūqꝫ domū itraueritis: primū dicite. Pax huic domui. Uolēs
per hoc innuere: ꝙ q̄libet bonus paſtoꝛ ſingulariter intēdere dꝫ ex charita
te: ad ea q̄ ſunt pacis ſubditoꝝ: ac p hoc: litigātes ad ꝯcordiā: turbatos ad
letitiā. diſcordes ad pacē: ꝛ inimicos ad humilitatē reducere dꝫ. Hinc de
Eccle. Noe. Eccle. 44. ſcribit: ꝛ eccleſia cantat ad laudē boni paſtoris. Qꝛ īuē
tus ē iuſtus: ꝛ in tp̄e iracūdie: facta ē recōciliatio. Et certe hoc ingrere dꝫ
Eccle. bonus paſtoꝛ tanꝗ̄ bn̄placitū ſpūi ſuo. Dicit. n. Sapiēs Eccle. 25. In tri
bus bn̄placitū ē ſpūi meo: q̄ ſunt ꝓbata corā deo ꝛ hoībus. Cōcordia fra
trū. Amoꝛ ꝓximoꝝ. Et vir ꝛ mulier ſibi ꝯſentiētes. Que oīa ꝓcurare pro
poſſe dꝫ bonus p̄latus ꝛ paſtoꝛ: vt ſic ſit Taurus. i. fructuoſus: ꝛ domus
Ueneris. i. habitaculū charitatis. ꝛ ſic hī Tauri prima ꝯditio. ſ. ardens
2 amoꝛ ſubditoꝝ. ¶ Scd̄a Tauri ꝯditio ē exaltatio Lune. Per Lunā itel
ligo quālibet eccleſiā eius paſtori bono cōmēdatā. q̄ꝛ tanꝗ̄ Luna pfecta
in eternū iugiter illuminat a vero Sole. Quilibet ḡ p̄latus ꝛ paſtoꝛ bon⁹
ſtudeat ad exaltādā ſuā religionē ꝛ eccleſiā ſibi cōmiſſam. Baſilice manu
eius teneant: ꝛ ꝯſeruent. Et que forte p̄ nimia vetuſtate: vel aliūde ruinā
minēt ꝓ poſſe reſarciant: que vero ſunt deſtructe reficiāt. maiorē curā ha
beat de xp̄i mēſis: vꝫ de ſacris altaribus: ꝙ̄ de mēſa ꝓpria. Uideat ꝙ men
ſa xp̄i nō relinquat iornata: ornādo ſuā vaſis aureis ꝛ argēteis: ꝛ mapis ex
cellētibus: diuinū cultū augeat: ꝛ numeꝝ deo ſeruientiū. Et in hoc ſit ipſe
primus ꝛ tā ſeruēs: vt vidēs lupū nō fugiat: vt Mercenarius: ſꝫ paratus
Exēplū ſit velut paſtoꝛ bonus aīaꝫ ſuā ponere ꝓ ouib⁹ ſuis. Exēplū accipiat a btō
Thome. Thoma archiep̄o Cantuarieſi: q velut paſtoꝛ bonus eccleſie ſibi cōmiſſe:
iura viriliter defendēs. Primo qdē bonis tp̄alib⁹ ſpoliat⁹ paſſus ē exiliū.
Ex.m Jo. Et tādē pp eādē cām paſſus ē martyriū. Exēplū ēt Jo. Euāgeliſte q toti⁹
Hiero. Aſie fundauit eccleſias ꝛ erexit ſicut in lib. viroꝝ illuſtriū: ſacer Hierony.
ait. Siīr btūs Andreas totius Achaie fundauit eccleſias. Hoꝝ exempla
paſtoꝝ ſeq dꝫ qſqs ille fuerit qui p portā ſcd̄am Tauri. ſ. p portā paſtora=
lem: ciuitatē xp̄i deſyderat introire: diuinū inſup dꝫ ampliare cultū: ꝛ ipm
pñtia ſua iugiter demōſtrare Solēnē. Nā hoſtis antiquus icti paſtoris ti
met pñtiā. Sic igit eccleſiā ſibi cōmiſſaꝫ exaltādo hēbit Tauri ſcd̄a ꝯdi
3 tio. ¶ Tertio Taurus i vario motu celi ē ſignū fixū. Qm̄ p̄lat⁹ ꝛ paſtoꝛ
bon⁹ dꝫ eē firm⁹ ꝛ cōſtās in ꝓpoſito: nec amoꝛe: nec timoꝛe: dꝫ a recto de
clinare. Nō extollat in ꝓſperis: nec frangat in aduerſis: nō moueat blan
ditijs: nec de murmurationibus indignet. Sit quaſi turris fortiſſima: q̄
4 nullo vento moueri pōt q̄tumcūqꝫ ipetuoſo. ¶ Quarta Tauri ꝯditio ē

ꝙ eius prima facies ē Mercurij. Mercurius .n. ponif planeta facundie ⁊
ſcie. Dꝫ igif p̄latus vel paſtor bonus prima facie eē facūdus: vt blādo ſer=
mone: oriſqꝫ facundia: ſubditos ſuos reducat ad dñm. Sctūs.n. Amb. in Amb.
quodā ſermone: laudes cuiuſdā pōtificis enumerās ait. Qr blādimentis
erat ꝑditus lenitatis: oīum ciuiū in deū ꝓuocauit affectū. Vñ Exodi.4. Exod.
Cū vellet dñs mittere Moſen ad liberandū filios Iſrael ex Egypto: excu
ſante ſe Moſe ⁊ dicēte. Obſecro dñe: nō ſum eloquēs ab heri ⁊ nudiuster
tius: ex quo loquutus es ad ſeruū tuū: īpeditioris ⁊ tardioris lingue ſum.
Rñdit dñs: qs fecit os hoīs: aut qs fabricatus eſt mutū: aut ſurdū: viden
tem ⁊ cecū. nōne ego? Perge ergo: ⁊ ero ī ore tuo: docebo te qd loquaris.
Cūqꝫ adhuc diceret Moſes. Obſecro dñe mitte quem miſurus es: iratus
dñs in Moſen ait. Aaron frater tuus leuita: ſcio ꝙ eloqns ſit: ecce ipſe egre
dief in occurſuꝫ tuū: vidēſqꝫ te letabif in corde: loquere ad eū: ⁊ pone ver
ba mea in ore eius: ⁊ ego ero in ore tuo ⁊ in ore illius ⁊ oſtēdā vobis quid
agere debeatis: ipſe loquef ꝓ te ad populū ⁊ erit os tuū. Ex quo pꝫ ꝙ in p̄
lato requirif facūdia loquēdi. Eſa. quoqꝫ vt hf. Eſa. 6. Ve mihi (ingt) qr Eſa.
tacui: qr vir pollutus labijs ego ſuꝫ: ⁊ in medio populi polluta labia hñtis
ego habito. Cuius labia cū Seraphin tetigiſſet calculo quē forcipe tule=
rat: ac ꝑ hoc de taciturno facundū feciſſet ⁊ eloquētē: dicēte dño: quē mit
tā: ⁊ qs ibit: ſubito cepit clamare valenter: ecce ego: mitte dñe. Hieremias
Et vt hf Hiere. 1. cū dñs ipm mittere vellet. Rñdit. a. a. a. dñe deus. Ecce Hiere.
neſcio loq: qr puer ego ſum: miſit dñs manū ſuā ⁊ tetigit os eius: fecitqꝫ fa
cunduꝫ: ⁊ ſic fuit. Taliter .n. pſit pfici p̄cepta q̄ ponunf. 2. ad Timo. 4. Paul.
Predica verbuꝫ: iſta oportune iportune argue obſecra increpa: in oī pa
tiētia ⁊ doctrina. Que niſi facūdus facere negt. Et ad Tituꝫ. 1. Potēs ſit Paul.
epūs exhortari in doctrina ſana: ⁊ eos q ꝯtradicūt arguere. Mercurius aūt
diſponit nō tm̄ ad facūdiā: ſed ēt ad ſciaꝫ. Nā p̄latus dꝫ habere notitiā ſa
crarū lrarū. Dicit.n. Ber. ſup Cant. ſmone. 87. Ad mores honeſtādos: Ber.
qō vtiqꝫ ad decorē ptinet ſpōſe: neceſſaria ē diſcipline cēſura: iā ḡ ī paſcua
diuinorū elogorū: quō educet greges dñicos paſtor ydiota: ſed ſi doct⁹ fue
rit: nō ſit aūt bonus: verēdū ne tā non nutriatis doctrina v̾bi: ꝙ̄ noceatis
vita ſterili. Itē in ſuo paſtorali ſacer Greg. ait. Nulla ars doceri p̄ſumif: Grego.
niſi prius diſcaf: ab inpitis ḡ paſtorale magiſteriū qua temeritate ſuſcipif
qñ ars ē artiū: regimē aīarū. Hinc Aug. de v̾bis dñi: ſermone. 44. Ad of Aug.
ficiū (ingt) paſtoris ptinet opertos fontes apire: ⁊ aquā purā inorꝫ iaꝫ ſi=
tiētib⁹ miniſtrare. Ecce ḡ quō Taurus. i. p̄latus ſeu epūs dꝫ eē facies Mer
curij. i. hr̄e ſacrarū notitiā lrarū. Et nō imerito qr p̄dicatores: p quos eccl̄ia
circūferf: ſacris lr̄is ſp debēt iſiſtē. Vñ dñs ꝑus poſuit v̾ba ſua ī ore Hie
remie: ⁊ poſtea ꝯſtituit. Hiere. 1. Ecce poſui v̾ba ī ore tuo: ecce ꝯſtitui te ſup Hiere.
gētes ⁊ regna. Malach. ēt. c. 3. ait. Labia ſacerdotis cuſtodiūt ſciaꝫ: ⁊ legē Malac.
exqrūt ex ore ei⁹: qr angelus dñi exercituū ē. Hinc Apl's ad Timo. 1. ⁊ 4 Paul.
dicit. Attēdēs lectiōi exhortatiōi ⁊ doctrine: ⁊ paulo iſer⁹. Attēde tibi: ⁊
doctrie iſta ī illis. hec.n. faciēs ⁊ te ipꝫ ſaluū facies ⁊ ēt eos q te audiūt. Ex
qb⁹ liqde colligif: ꝙ ſi ſufficit p̄latꝫ bōa ꝯuerſatio: niſi addāt ſciaꝫ doctrie.

Iſido. Sti Gemini (vt dic̄ Iſid. ſʒ poetar̄ fabulas: fuerūt Caſtor ⁊ Pol
I lux fr̄es Gemini ⁊ vterini: viri fortiſſimi: quor̄ gratia dr̄ tūc Sol
eē i geminis: qꝛ Sole i illa pte celi exn̄te: virtus ad fecūdādū īferio
ra geminaꝛ: tūc ēt bella iter cognatos aliquotiēs gemināꝛ. Aliā tn̄ aſſignat
Higinius rōnē. ſ. qn̄ Caſtor p̄eſt iferis: tūc Pollux p̄eſt ſupis ⁊ ecōuerſo:
Martia. qđ ideo ſʒ Martianū fingūt: qꝛ i eſtate cū noctes ſint breuiſſime qn̄ vna ps
iſti⁹ ꝯſtellatiōis occidit: alia ps āterior oriꝛ ⁊ aſcēdit. Et ꝓ tāto dr̄ vnū fr̄uꝫ
celas: aliū iferos poſſediſſe. Et iſti Gemini hn̄t capita ad boreā: iūctiſqꝫ dor
ſis hinc inde mēbra diſtendūt ipſi inuicē. vt mutuo cōplexi ſe tenēt: oriunꝛ
iacētes: ⁊ occidūt a pedib⁹. Scđꝫ ṽo aliā poſitionē. Prior dr̄ Zethus: ⁊ al
ter Amphion ſiue Tripus: ambo ſunt nudi hn̄tes clamidē ſepatim. Zeth⁹
hꝫ i manu dextera vncū: Tripus ṽo Lyrā i manu ſiniſtra. Pᵃ figura hꝫ ſtel
las nouē pariſibiles: q̄rū diſpō ſic certificaꝛ. nā i capite hꝫ vnā bn̄ clarā: in
vtraqꝫ ſpatula vnā clarā ⁊ ꝯueniēter groſſaꝫ: in dextero cubito. i. in manu
dextera vnā: i quolibꝫ genu vnā: i quolibꝫ ped: vnā Scđa figura hꝫ ſtellas
piſibiles decē: diſpō q̄rū ſic certificaꝛ. Nā i capite hꝫ vnā clarā ⁊ groſſā: in
vtraqꝫ mamilla vnā bene groſſaꝫ ⁊ ſplēdidā: i ſiniſtro cubitu duas: i maun
Abrahā ſiniſtra vnā: i ſiniſtro genu vnā: i vtroqꝫ pede vnā: vna tn̄ alia pedi ſiniſtro
diſtat aliquātulū: ei⁹ nomē ē Typonoye. ¶ Abrahā aūt Auenazre dicit:
ꝙ q natus fuerit ſub pᵃ facie Geminor̄: erit pulchri corpis ⁊ decētis: ⁊ ocu
lor̄ ⁊ pilor̄: hēbit ſignū i capite uel i oculis: viſus ei⁹ acutus: ninie ē iracū
dus: eritqꝫ laborator: ⁊ cū mulierib⁹ minime fortunat⁹ exiſtet. Et q natus
fuerit ſub ſcđa facie: erit breuis ſtature ⁊ niger: ⁊ ſup ei⁹ cubitū ſignū nigre
dinis: eiuſqꝫ verba pulchra ⁊ dulcia. Natus aūt ſub tertia facie: nimir̄ ha
bebit oculos paruos: eritqꝫ vir ſuſpicator ⁊ leuis: ⁊ loquetur verba irratio
nabilia: ⁊ erit mendax. Et hec eſt forma ſui aſpectus in celo.

¶ Natus ſub ſigno Geminoꝝ erit ingenioſus: laborioſus: ſagax: boni i itelle
ctꝰ: nõ multũ diues: hõeſtus: ꝯuertibilis faciliter ad bonũ ⁊ ad malũ. Uarias
habebit fortunas ⁊ cito fugaces e manibꝰ ſuis: cor vagũ ad diuerſa. melior erit
ipſe alteri: ꝙ̃ alter ſibi ſit: niſi alter fuerit natus ſub eodẽ ſigno. Si vir ſponſet
vxorẽ vel ꝯducat: nunꝙ̃ erit inter eos firmus amor: ⁊ ꝙ̃uis primo hẽat bonũ
cito tñ ꝑturbabit. Illud idẽ erit inter ſocios vl' in mercimonio vel i naui vel in
alio exercitio. ¶ Signũ Geminoꝝ ſm Wilabelẽ: eſt ſignũ aereũ: maſculinũ:
mediocre: diurnũ: domus Mercurij: exaltatio Capitis dracõis i tertio gradu
eius. Dñs eiꝰ i die ẽ Saturnus: i nocte Mercuriꝰ. Juppiter ꝑticipat cũ eis:
⁊ ẽ de triplicitate tertia. ꝓma eius facies ẽ Jouis: ſcd̃a Martis: tertia Solis.
In corpore hoĩs dñatur humeris: brachijs ⁊ manibꝰ: mediocrẽ efficit ſtaturã
⁊ hoĩez pulchrũ ⁊ ꝯuenientẽ: cui ſi Mercurius fuerit ꝯiũctus fortuñatus: di
ſponit hoĩez ⁊ habilẽ facit ad lr̃aturã: ⁊ ſcripturã. domus ẽ cognitionis ⁊ pro
pinquitatis: ꝯſilij: religionis ⁊ fidelitatis: epularꝫ ⁊ ſomnioꝝ. ſꝫ Albumaſarẽ. Albu.

¶ De ſigno Geminorum. Moralitas. Cap. 8.

G Emini eſt ſignũ aereũ: maſculinũ: mediocre: diurnũ. Nã Saturnus ẽ
de die eius dñs. Mercurius vero de nocte. Juppiter ꝑticipat cũ eiſdẽ.
Sic vere illi viri ꝑfecti: q ſunt gemini per duplicẽ charitatẽ: ſunt aerei
ꝑ cõſciẽtie puritatẽ: maſculini per ſpũaliũ viriũ ꝓbitatẽ. ſ. in opibus ſpũalibꝰ
ſe ſemper exercẽtes: vꝫ in orõne ⁊ ꝯtẽplatione: diurni ⁊ luminoſi per claritatẽ
veritatis. ſ. in v̇bo ⁊ in opere. Mediocres per prudẽtiã ⁊ maturitatẽ. ſ. i geſtis
⁊ in factis. In eis dñaẗ Saturnus maliuolus ⁊ frigidus. i. tribulatio mũda
na: q2 perſecutionẽ patiuntẽ ꝑꝑ iuſtitiã: anguſtiati: afflicti: in carceribꝰ: in in
firmitatibus: ⁊ hoc de die. i. dũ ſunt in die ꝓ̃ſentis vite. q2 nũc multe tribulatio
nes iuſtoꝝ. Sꝫ vere de nocte. i. poſt mortẽ: dñaẗ i eis Mercurius. i. mercimo
nia glorie eterne: q2 Mercurius dr̃ planeta mercatoꝝ. Juppiter adẽ. i. iuuans
pr̃ deus in vtroqꝫ. i. in vita iſta ⁊ futura regnat in eis. ſ. ipſos in tribulationi
bus adiuuãdo: ⁊ in futuro ipſis eterne vite gloriã largiẽdo: iuẋ illud p̃s. Re ps
gnabit ſuper te deus tuus. ¶ Itẽ Gemini ſunt domus Mercurij ⁊ exaltatio
Capitis draconis: ⁊ in eo dñaẗ Saturnus. Sic vere illi q i actibꝰ ⁊ in verbis
ſunt gemini ⁊ duplices: ſunt domus Mercurij ⁊ hoſpitiũ: q2. ſ. cũ malis ſunt
mali: ⁊ cũ bonis ſunt boni. i. mutanẗ ⁊ varianẗ: ſicut ẽt Mercurius cũ bonis
planetis ẽ bonus: ⁊ cũ malis malus. Caput ẽt draconis. i. malitia diaboli in
eis regnat: q2 q facit pctũ ſeruus ẽ pcti. i. diaboli. Saturnus. i. inuidia in eis
dñaẗ. Saturnꝰ. n. q facit hoĩes triſtes ⁊ melãcholicos. ſignificat iuidiã. Uñ
Jacobi. i. Uir duplex aĩo icõſtãs ẽ in oĩbus vijs ſuis. ¶ Itẽ Gemini ẽ regio Jacobi.
celi: q̃ facit hoĩes q in tali ꝯſtellatione naſcunẗ: pulchros ⁊ fortunatos: ⁊ ẽ do
mus ꝓpinqua religionis ⁊ eplarꝫ ⁊ ſomnioꝝ: ⁊ diſpõit hoĩez ad lr̃az ⁊ ſcriptu
rã: Talis dꝫ eẽ eccleſia vel religio: q̃ ẽ pars celi. i. eccleſie: q2 vere hoĩes q ſunt
ſibi ſubditi. i. religioſi ⁊ clerici debẽt eẽ pulchri ꝑ hõeſtatẽ i moribꝰ: i v̇bis: ⁊
ꝯuerſando cũ alijs. fortunati per bonoꝝ operꝫ multiplicationẽ: operibꝰ opa:
⁊ meritis ſꝑ merita addẽdo. Hic. n. dꝫ eẽ domus ꝓpinqua amicitie ⁊ charita
tis ꝯſilij ⁊ veritatis: religionis ⁊ honeſtatis: ⁊ eplarꝫ. i. ſacre ſcripture q̃ ẽ cibus
aĩe: ſomnioꝝ. i. ꝯtẽplationis: q̃ ſꝑ ſomniat de futuris. i. de gloria eterna: vt gli

Gen. bet dicat illud Gen. 40. Vidi somniũ &c. Et ĩõ [illegible] domo dr Esa. 7. Do-
Esa. mus mea domus orõnis vocabit. ¶ Itẽ Castor & Pollux sunt due stelle in si
Martia. gno Geminorum: & ſm Martianũ. in estate qñ noctes sunt breuissime: dum vna
istarum stellarum nobis orit: alia occidit: & ideo finxerũt Poete: q fuerũt duo viri:
quorum vnus celos: alius inferos occupauit. Sic vere in mũdo sunt due stelle. i.
duo hominum genera. i. paupes & diuites: sꝫ vere in estate. i. in feruore finalis iu
Math. dicij vnus eleuabit in celũ: qꝛ Math. 5. Bti paupes spũ: qm̃ ipsorum ẽ regnũ ce
lorum. Et alius cadet in infernũ. Exẽpluꝫ de Lazaro cuius aiaꝫ angeli portaue
rũt in sinũ Abrahe: & de diuite epulone: q mortuus ẽ & sepultus in inferno: &
sic paupes hũiles & patiẽtes: in iudicio eleuabunt in celum: & diuites vitiosi &
Math. auari cadẽt & defluent in infernũ. Math. 25. Ibunt hi in suppliciũ eternũ: iu
Job. sti aũt in vitã eternã. & Job. Ducũt i bonis dies suos: & in puncto. i. mortis ad
inferna descendunt.

¶ De signo Geminorum: alia Moralitas. Cap. 9.

In duobus supioribus signis vidimus duas portas. i. portã virginalẽ
& pastoralẽ: p quas intrat regnũ celorum: sequit mõ tertia significata p si
gnũ Geminorum: q̃ dr porta doctoralis. Est. n. signũ Geminorum (vt tra-
dunt Astronomie magri.) Primo Mercurij domus: seu habitatio. Secũdo
lucis vel diei maior augmẽtatio. Tertio ẽ signũ cõe: vel eius cõis actio. Quar
to eius prima facies Jouis ẽ sub ĩperio. Dico ergo primo q signũ Geminorũ
est domus Mercurij: nã vt dicũt astronomi: Mercurius hꝫ duas domos. i. si
gnũ Geminorum: & signum Virginis. Dico ſcdo q istud signũ ẽ maior augu-
mẽtatio lucis vel diei. nusq̃. n. ad tantũ crescit dies: sicut Sole existẽte i signo
Geminorum: lꝫ. n. qñ Sol est in primo gradu Cãcri sit lõgissima dies: statiꝫ tñ
incipit decrescere. Tertio dico q istud signũ ẽ cõe signũ. ponit. n. ab astrono
mis Aries signũ mobile: Taurus signũ fixuꝫ: sꝫ signũ Geminorum ẽ cõe: & sic p
cedẽdo in reliqs signis. Dico quarto q prima facies Geminorum. i. primi decẽ
gradus: est facies Jouis. ¶ Qm̃ igit primo Mercurius planeta dr eloquen-
1 tie: dꝫ qlibet bonus doctor ad instar signi Geminorum eẽ quasi domus & subie
Aug. ctũ eloqẽtie. Dicit. n. Aug. de doctrina xp̃iana: li. 2. Sapia sine eloquentia
Damasus. parum pdest. Vñ Damasus in Epistola ad Hieronymũ. Cũ idcirco hoies a be
stijs differamus: q loq possumus: q̃ laude dignus e st: q in ea re ceteros supe
Tullius rat in qua hoies bestijs antecellũt. Idẽ dicit Tullius in primo Rheto. Meri
to g̃ bene stat in ore doctoris eloquentia: qm̃ sapia sine eloqẽtia: est sicut gla
dius in manu paralitici: & ĩõ infructuosa. Sic ẽt eloqẽtia sine sapia est sicut
gladius ĩ manu furiosi: & ĩõ periculosa. Sꝫ sapia cũ eloqẽtia ẽ sicut gladius
Regũ. in manu discreti: & ĩõ vtilis & fructuosa: sicut pꝫ. 2. Reg. 14. de muliere Te-
cuite sapiẽte: q̃ cũ eloqẽti sapia recõciliauit regẽ Dauid cũ Absalon filio suo
Eiusdẽq; libri. c. 2. hr q cũ Joab princeps militie regis Dauid: vellet fundit⁹
Abelã ciuitatẽ destruere: qꝛ fugerat in eã Sibu filius eius: Bocri mulier q̃-
dã de ciuitate illa sapiẽs cũ eloqẽtia sua principẽ recõciliauit: vrbẽq; salua-
uit. Sic igit Doctor qlibet erit quasi signũ Geminorum: & domus Mercurij:
quotiẽs cũ eloqẽtia sapiam habebit. ¶ Scdo dico q Geminorum ẽ ſcda cõdi
2 tio: q illud signũ dr maior augumẽtatio lucis vel diei. Ac p hoc maior diminu
tio tenebre

tio tenebre vel noctis. Cum ergo per tenebras vel noctes intelligant vitia vel er=
rores. Et per lucē intelligamus virtutē et ſapiaʒ. iuxta illud quod ſcriptū eſt. ad
Roma. 13. Nox pceſſit: dies aūt appropinquauit. abijciamus ergo opa tenebra Paul.
rum et induamur arma lucis: ſicut in die honeſte ambulemus. Hinc ē q̄ quili=
bet bonus doctor dū tā in ſe: q̄ȝ in alijs vitia et errores nitit extirpare: et vtutē et
ſapiaʒ conat in ſe et in alijs fabricare: ſcdm Geminoꝝ cōditionē ſic cōuincitur
brē. Scribit. n. Salomon. Eccle. c. 2. Trāſtuli ad cōtēplādā ſapiaʒ: erroreſqȝ Eccle.
et ſtultitiā. Et vidi q̄ tantū pcederet ſapia ſtultitiā: q̄tū differt lux a tenebris.
Sapiētis oculi in capite eius: et ſtultus in tenebris ambulat. Ad hoc nēpe la=
borauerunt antiqui philoſophātes. ſicut pȝ p Hieronymū i epiſtola ad Pau Hiero.
linū. de oibus diuine ſcripture libris. Legimus inquit in veteribus hyſtorijs:
quoſdā luſtraſſe puincias: nouos adiſſe populos: mare trāſiſſe: vt eos quos
ex libris nouerāt corā quoqȝ viderēt. Sic Pythagoras Memphyticos vates.
Sic Plato Egyptū et Architā Tarētinū: eādē orā Italie: q̄ quōdā magna gre
cia vocabat: laborioſus peragrauit: vt q magiſter Athenis erat et potēs: eiuſqȝ
doctrinā Achademie gymnaſia pſonabāt: fieret peregrinus et diſcipulus: ma
lēs aliena verecunde diſcere: q̄ȝ prudēter ſua ingerere. Deniqȝ cū lr̄as toto q̄ſi
orbe fugiētes pſeq̄retur captus eſt a pyratis: et venundatus Tyrāno crude=
liſſimo: ductus paruit: captiuus vinctus et ſeruus: et tn̄ q phs emēte ſe maior
fuit: et ſimiliter de multis alijs narrat ibidē. Valerius ēt maximus lib. 8. de Vale.
Pythagora dicit. Qd pp ſapie cupiditatē Egyptum petijt: vbi lrīs gētis eius
aſſuefactus: preteriti eui ſacerdotū cōmētarios ſcrutatus: innumerabiliū ſecu
loꝝ obſeruatiōes cognouit. Inde ad Perſas pfectus: Magoꝝ exactiſſime pru
dentie ſe formandū tradidit: a qbus ſyderū motus: curſuſqȝ ſtellaꝝ et vniuſcu=
iuſqȝ rei pprietatē et effectū benigniſſime demōſtratū docili aio ſumpſit. Cre=
tā deinde et Lacedemona nauigauit: quaꝝ legibus ac morib' iſpectis ad olym
picū certamen deſcēdit. Cūqȝ multiplicis ſcie maximā toti grecie admiratio=
nē ac ſpecimē exhibuiſſet: quo cognomine cēſeret interrogatus: nō ſe ſapiētē
(iam. n. illud ſeptē Sapiētes viri occupauerāt) ſȝ amatorē ſapie edidit. In
Italie etiā ptem: que tūc maior Grecia appellabat perexit: in qua plurimis et
opulētiſſimis vrbibus effectus ſuoꝝ ſtudioꝝ approbauit. Hec aūt ideo ege=
runt prefati philoſophi vt ppriam eorum pfectionem acquirerent: et ſic ſe et
alios illuminarent ac lucem augumentarent. Scientia namqȝ ſiue ſapientia
eſt hominis propria pfectio: vt teſtatur Magiſter in. 2. di. 1. vbi dicit: q̄ etiaʒ Magr
philoſophi q̄ȝplures hoc aſſerunt. Qd anima ideo poſita ē in corpore: vt ſciē
tijs pficiat. Et ideo phs. 1. Metaphy. ait. Oēs homines naturaliter ſcire deſi Phs
derant. Et Tullius in primo de officijs. Omnes. n. ducimur ac trahimur ad Tullius
cognitionis et ſcientie cupiditatē: in qua excellere pulchrum putamus. Idem
in queſtionibus Tuſculanis ait. Ineſt. n. mentibus noſtris inſatiabilis que=
dam cupiditas veri videndi: et hoc patet in multis philoſophorum exem=
plis. Nam Valerius Maximus de ſtudio et induſtria. Et Cicero in libro Vale.
de Senectute: dicunt. Quod Solon philoſophus cum eſſet vicinus mor= Cicero.
ti et aſſiſtentibus amicis quedamqȝ conferentibus de anime exitu iam preſ=
ſum caput erexit. Interrogatus quare hoc feciſſet. Reſpondit. Vt cum iſtud

Hiero. quicquid eſt percepero de quo diſputatis: moriar. Preterea Hieronymus ad Nepotianum. ait. Demoſthenem cum expletis centum annis ſe mori cerneret: fertur dixiſſe. ſe dolere ꝙ tūc egrederet̃ ex hac vita: cū ſapere cepiſſet. Preterea Plato cū eēt etatis annoꝝ. 81. ſcribēdo mortuus ē. Item Socrates vſq annos. 99. in laboribus ſcribēdo ⁊ docēdo ex hac vita migrauit. Apollonius etiā Phs decē ⁊ nouē ꝓuincias circuiuit vt ſciaꝫ adiſceret. Et de quodā alio legit̃. q annis. 70. ſtetit in deſerto vt itelligeret virtutē apis. In lib. quoqꝫ. 3.

3. Reg. Reg. c. x. habet̃ ꝙ Regina Sabba longū egit iter: vt audiret ſapiaꝫ Salomo

Hiero. nis. Et Hierony. de ſeipſo ſcribēdo ad Pamachiū ⁊ Occeanū. dicit. ꝙ cū eſſet iuuenis audiuit hos magros. Apollinarē in Antiochia: Didimū in Alexandria. Et dū eēt ſenex in Bethleē lr̃is hebraicis inſudauit. Et in epl̃a ad Nepotianū de vita clericorum ait. Socrates. 99. annos in docendi ſcribendiqꝫ dolore ac labore cōpleuit. Ariſtoteles ſcribēdo iugiter ⁊ docēdo vixit annis. 63.

Arist. in optimo vigore mētis exiſtēs. Et vt hr̃ in quodā libro de vita phoꝝ. 300. cōpoſuit libros. lꝫ alibi legat̃ ꝙ Tractat⁹ mille cōpoſuit. Quid aūt dicā de ſctis

Paul. doctoribus religionis nr̃e? Btūs nēpe Paulus vas electionis effectus: ꝗ̄to poſt h tpe vixit ad tātos: ⁊ ad tot ſcribēs eccleſias vſqꝫ ad mortē docere nō deſiit. Cuius doctrina ſctiſſima euāgelij cernit̃ eē medulla. ⁊ hoc iō egit vt eſſet lucis. i. veritatis magna exaltatio: ad inſtar ſigni Geminoꝝ. Origenes fert̃:

Origen. ſex millia volumina cōpoſuiſſe. lꝫ in qbuſdā nimiū errauerit. Sacer Ambro-

Amb. ſius: cuius doctrina btūꝫ Auguſtinū illūinauit ⁊ reduxit ad fidē: vſqꝫ in vite ſue finē ſcribere ⁊ docere non ceſſans plurima volumina fideliſſima ⁊ egregia

Aug. poſteris fidelib⁹ dereliquit. Btūs Aug. (vt i legēda ſua ponit̃:) tāta ſcripſit: vt nō ſolū diebus ac noctibus ſcribere libros eius qs nō poſſit: ſed nec legere q

Volusi. dē occurrat. de quo Voluſianus ait. Legi dei deeſt: qcqd Auguſtinū ꝯtinge-

Hiero. rit ignorare. Porro btūs Hierony. qualis fuerit i doctrina: btūs Aug. iſinuat dicēs. Sctūs Hyerony. pſbyter: greco: latino: hebreo eloqo eruditus: i locis ſctis: atqꝫ lr̃is ſacris vſqꝫ ad decrepitā vixit etatē. Cuius vobis eloquii ab oriēte in occidētē ad inſtar Solis lampas reſplēduit. Obijt aūt expletis. 98. ānis ⁊ ſex mēſibus. De btō vero Gregorio doctore ſolēniſſimo qd dicimus: cuꝫ in cūctis opibus ſuis excellētiſſime ſctoꝝ morū inſtructionē: ſacroſancta cernat eccleſia. Cuius libros ſctiſſimos cū vellēt inuidi cōburere: ⁊ iā quoſdā cōbuſſiſſent: reſtitit venerabilis Petrus diſpulus eius aſſerēs: in magnū ſacrilegiū eſſe tāti pr̃is: tot ⁊ tales libros exurere. Sup caput eius ipſe ſpūm ſctūꝫ in ſilitudine colūbe frequētiſſime ꝓſpexit. Ex qbus oībus ꝯcludo: ꝙ quicūqꝫ volēs per portā doctoralē xp̄i regnū itrare. dꝫ eſſe ſignū Geminoꝝ: ⁊ ſic lucis. i. veritatis augmētatio alios illuſtrādo ⁊ docēdo aſſidue. Sed notandum ē ꝙ ad hoc ꝙ ſignū Geminoꝝ. ſ. ſapia ⁊ eloquētia: ſit⁹ augmētatio lucis. i. veritatis. Vel ēt maior lucis augmētatio: requirit̃ ꝙ ſit veritas in ore doctoris ⁊ i eius doctrina. Nā quotiēſcūqꝫ in cuiuſuis doctoris doctrina minimū repit̃ mēda

Aug. ciū. n: nulla auctoritas manebit in ipſa. Dicit. n. Aug. in epiſtola ad Hieronymū. Si. n. ad ſcripturas ſacras officioſa fuerint admiſſa mēdacia: quid in eis re manebit auctoritatis? Veritas nāqꝫ doctoris i ore portata facit vincere cāꝫ.

Aug. Dicit ēt ibi Aug. Incōparabiliter. n. pulchrior ē veritas xp̄ianoꝝ: ꝗ̄ Helena grecoꝝ.

Grecoꝝ. ꝑ iſta nãqꝫ: fortius noſtri Martyres aduerſus hãc Sodomã ꝙ̃ illi heroes pro illa: aduerſus Troiã dimicauerũt. Nihil deniqꝫ fortius veritate. In oī q̃ōne ſuperat: ⁊ quaſi oleũ oībus mobilibus ſupenatat. Scriptũ eſt. n. ſcdī libri Eſdre. 3. ⁊. 4. capitulis. Q̄ď cũ corã Dario rege Perſaꝝ: tres adoleſcẽtes ꝓblemata ꝓpoſuiſſent. primuſqꝫ dixiſſet: forte eſt vinũ. Scďs fortior eſt Rex. Tertius vocatus Zorobobel ait. Fortiores ſunt mulieres. Sup oia aũt vincit veritas. primiqꝫ conati ſunt ꝓbare ſua ꝓblemata. Tertius vero probauit ꝙ mulieres ſunt fortiores: ex quo generãt reges: pro veritate tñ ꝯcludẽdo ſic ait. Ueritas magna ⁊ fortior ꝑ oībus. oīs terra veritatẽ inuocat. Celũ aũt ipſam bñdicit: ⁊ oia opa mouent̃ ⁊ terminãt eã. et nõ eſt in ea qcq̃ iniquũ. Iniquus eſt Rex: inique mulieres. Et iniq oẽs filij boīum: ⁊ iniqua oia illoꝝ opa ⁊ nõ ẽ in ipſis veritas. Et in ſua iniqtate peribũt. Et veritas valet ⁊ inualeſcit in eternũ ⁊ viuit ⁊ obtinet in ſeculoꝝ ſecula. Nõ eſt apud eã accipe pſonas neqꝫ differẽtias. Sꝫ q̃ iuſta ſunt facit oībus: iniuſtis ac malignis. Et oẽs benignãtur in opibus ſuis. Et nõ eſt in iudicio ſuo iniquũ: ſꝫ fortitudo ⁊ regnũ: ⁊ poteſtas ⁊ maieſtas oīum euoꝝ: bñdictus deus veritatis. Et deſiijt loquẽdo. Et oẽs populi clamauerũt ⁊ dixerũt. Magna veritas ⁊ preualet. Propterea ĩ ps. 190. ſcribit̃. Scuto circũdabit te veritas eius nõ timebis a timore nocturno. A ſagitta volãte ĩ die: a negocio pambulãtẽ in tenebris: ab icurſu ⁊ demonio meridiano. Cadẽt a latere tuo mille ⁊ decẽ millia a dextris tuis. Et Prouer. 20. dr̃. Miſericordia ⁊ veritas cuſtodiũt regẽ. Et ſaluator. Jo. 8. dicit. Si vos manſeritis in ſermone meo: vere diſcipuli mei eritis: ⁊ cognoſcetis veritatem: ⁊ veritas liberabit vos: ⁊ ſupple: faciet vos in oībus cauſis eẽ victores. Ueritas inſup doctrine aduerſus demonũ illuſiones maxime valet. Cũ. n. anteꝙ̃ vbũ dei foret incarnatũ: totus quaſi mũdus a demonũ illuſionibus deceptus eẽt: intantũ vt infelix hõ quaſi ꝑ totũ orbem terraꝝ aut ydolis ſurdis ⁊ mutis ſua curuaret genua: aut Solẽ vel Lunã: aut aliq̃s celi ſtellas adoraret: aut hoīes nephãdiſſimos (vt pote.) Jouẽ: Saturnũ: Martẽ: Herculeꝫ: ⁊ hmōi: velut deos coleret: ſeu aīalia bruta ⁊ immundiſſima deos eẽ putaret. Sed qñ Sol. i. Chr̃s intrauit ſignũ Geminoꝝ. ſ. qr xp̃s factus in duplici nã fuit maior augmentatio lucis vel diei. Et ſic veritas de terra orta ẽ: q̃ ſuos apoſtolos ⁊ doctores fideliſſimos miſit in mundũ vniuerſum: vt in oẽm terrã exiret ſonus eoꝝ: ⁊ in fines orbis terre verba eoꝝ: q purgatis mũdi erroribus: ⁊ expulſis cultoribus pariter a culturis ⁊ illuſionibus demonũ: vnius veri dei cultũ in mentibus hoīum ſeminarũt. Cyrus Rex Perſaꝝ: ⁊ oẽs Babyloni taliter illudebãtur ꝙ colebãt ydolũ noīe Bel. ⁊ credebãt ipm quotidie plurimuꝫ comedere. Cõſimiliter draconẽ adorabãt: quẽ deũ eẽ credebãt. has illuſiones fugauit veritas. In ore Danielis. vt hr̃ Daniel. 14. Grecoꝝ q̃dã fuit opinio. ꝙ Dyomedes trãſlatus iter deos: ⁊ oẽs eius ſocij in aues fuerint ꝯuerſi: q̃ incolũt inſulã quãdã a Dyomede noiatã: q̃ ẽ in Apulia: nõ lõge a Mõte Gargano: vbi ante erat tẽplũ Dyomedis. Ad qď aues ꝑdicte portabãt aquã. Et ſi vidiſſent aliquẽ grecũ: circũuolabant eũ: ſibiqꝫ videbant̃ adulari. Si aũt vidiſſent alienigenã: ꝑſequi ⁊ vulnerare conabant̃. vt ait Aug. 18. de ciui. dei. c. 16. Et ſequenti. c. narrat de illa maga Circe famoſiſſima: q̃ ſocios Ulyxis mutauit in

Margin: Eſdre (beside line 4); ps (line 19); Prouer. (line 21); Joã. (line 22); Exẽplũ Cyri. (lines 33–34); Daniel. Dyom. Greci. (lines 36–38); Aug. (line 41)

beſtias: ſicut Archades in trāſitu cuiuſdā ſtagni: ſunt facti lupi. Sic et hr in legēda. s. Germani. Quas oēs demonū illuſiones: veritas doctrine xpiane fugauit. Et maxime pz. 26. q. 5. capitulo Epi. Sic igit ex oibus pdictis pz quō ſignū Geminoꝝ. i. ſapia doctoꝝ ſapientū eſt augmētatio maioꝛ lucis. i. veritatis: ita q ignorātie tenebris effugatis: ſiue diminutis: tā lōge q̄ late: lumē reſplēdeat veritatis.

3 ¶ Tertia ꝯditio ſigni Geminoꝝ dr q eſt ſignū cōe. Sic qlibet doctoꝛ bonus ⁊ catholicus dz eſſe cōis. Nā qlibet talis ponit vt lux mundi ſicut ciuitas ſupra mōtē poſita: ⁊ ſicut lucerna ſup cādelabꝛū. ſicut ſcriptū

Math. eſt. Math. 5. c. Ubi dictū eſt a dño primis eccleſie doctoꝛibus. Uos eſtis lux mūdi: nō pōt ciuitas abſcōdi ſupra mōtē poſita: neqꝫ accendūt lucernā ⁊ ponunt eā ſub modio: ſz ſup cādelabꝛū: vt luceat oibus q in domo ſunt. Sic luceat lux veſtra corā hoibus vt videāt veſtra bona opera: ⁊ gloꝛificēt prem veſtrū q in celis ē.

Math. Et Math. x. dixit dñs eiſdē. Qd dico vobis in tenebris: dicite

Marcia. in lumine: ⁊ qd in aure auditis pdicate ſup tecta. Et Marci. vlti. eiſdē mādat ſic. Euntes in mūdū vniuerſum: pdicate euāgeliū oi creature. Et nō inmerito: qꝛ ſcia eſt nobilis poſſeſſio animi: q̄ diſtributa p partes ſuſcipit incremētū: ⁊

Sapie auarū poſſeſſoꝛē dedignat: pp qd dicit Sapiēs Sapie. 7. Et letatus ſum in oibus: qm̄ antecedebat me iſta ſapia: ⁊ ignoꝛabā qm̄ oium bonoꝝ mater eſt: quā ſine fictione didici ⁊ ſine inuidia cōmunico: ⁊ honeſtatē illius nō abſcondo. Tanta. n. eſt vis docēdi: vt plerūqꝫ ſapiētioꝛ fiat hō docēdo: q̄ audiendo

Sap. ſeu legēdo. Uñ p quendā prudētē dr. Sepe rogare: rogata tenere: retēta do

Paul. cere. Hec tria diſcipulū faciūt ſupare magiſtrū. Jō Apoſt. 1. ad Timo. 4. ei ſcribit dicēs. Dū venio attēde lectioni ⁊ exhoꝛtationi doctrine: noli negligere grāz q̄ in te eſt: q̄ data ē tibi p pphetiā cū īpoſitione manuū pſbyterij: hec meditare: in his eſto: vt pfectus tuus manifeſtus ſit oib⁹. Et merito qdez doctoꝛ

Math. qlibet dz ſue doctrine eē cōicatiuus: vt obediat dño dicēti Math. x. Gratis accepiſtis gratis date. Et ne rephēdi poſſit de talēto ſibi tradito: qd vz abſcōde

Math. rit ipm. ſicut ſcriptū ē Math. 25. Teſte nēpe Gregoꝛio: p talentū abſcōditū:

Greg. intellectus deſignat: ſed in tali cōicatione doctoꝛ efficit amicus dei. Et pp do

Sapie na diſcipline cōmendat: ſicut ſcriptū eſt, Sapie. 7. Infinitus. n. theſaurus ē hoibus: quo q vſi ſunt: pticipes facti ſunt amicitie dei: pp diſcipline dona commendati. Et ſic pz Geminoꝝ. i. doctoꝝ tertia ꝯditio (qꝛ. ſ. eſt ſignū cōe.) Sic doctoꝛes debēt libēter cōicare lumen ſapie ſue: vt deo amicos ſe exhibeāt: errātes ad viā veritatis p poſſe reducāt: ⁊ i ignorātie tenebris ambulātes felici ra

4 dio ſue lucis illuminēt. ¶ Quarta ꝯditio ſigni Geminoꝝ eſt: q eius prima facies ē Jouis. Juppiter. n. dr eē planeta religionis ⁊ fidei: ⁊ ad vitā futurā habere reſpectū. Qꝛ quilibet doctoꝛ bonus debet habere primā faciē ⁊ principa

Gloſa lem intētionē ad deū ⁊ btām vitā. Nam vt ait glo. Malach. 1. Doctoꝛ eccleſie menſam diuine ſcripture polluit: ſi vel pro humana gloꝛia: vel lucro tpali: vel

Ber. pro fauoꝛe ſeculi illā exponit. Hinc Ber. ſup Cant. ſermone. 30. ſic ait. Sunt qui ſcire volūt: eo tm̄ fine: vt ſciant. ⁊ turpis curioſitas ē: Ut ſciam ſuā vēdant pro pecunia ⁊ honoꝛibus. et turpis queſtus eſt. Ut edificēt: ⁊ charitas ē. Ut edificent: ⁊ prudētia eſt. Hoꝝ aūt oium: ſoli duo vltimi nō inueniunt in abuſione ſcie: qꝛ ad hoc volūt intelligere vt benefaciant. Reliqui oēs audituri ſūt:

ſcienti

Sciẽti bonũ ⁊ nõ faciẽti: pctm̃ ẽ illi. Similiter Ugo de Areba. tertio lib. c. 3. Ugo
Qui sapiam ꝓ humana laude querit: filis est Jude ꝓditori qui Christum ques=
siuit ⁊ vẽdidit. Dico tñ ꝙ dignus ẽ operarius mercede sua: sicut scriptũ ẽ Luc. Luce
x. Jdeo licet nõ ad hoc tẽdere debeat principaliter doctoris intentio: tñ hoc re
grere p̃t. l. ꝙ q̃ sibi sunt necessaria regrat a discipulis. Unñ ⁊ Apost. 1. Cor. 9. Paul.
Si nos vobis spũalia seminamus: nõ est magnũ si carnalia vestra metamus.
Et paꝝ post. Nescitis qm̃ qui in sacrario opant: que de sacrario sunt edunt: ⁊
qui altari seruiũt cũ altari participãt: ita ⁊ dñs ordinauit his qui euãgeliũ an=
nunciant: de euãgelio viuerent. Ego autẽ nullo hoꝝ vsus. hec Paulus. Qui
voluit ostẽdere: ꝙ eius intẽtio primaria fuit ad spũalia ⁊ nõ ad tpalia. De=
bet autẽ quantũ ad hoc doctoris prima facies eẽ: ad ea que sunt religionis ⁊ fi
dei: ⁊ nõ ad voluptates doctrine secularis. Unñ in epl'a ad Eustochium sacer Hiero.
Hyeronymus ait. Cũ ante annos plurimos domo: parẽtib⁹: sorore: cognatis
⁊ qd̃ his difficilius: cõsuetudine lautioris cibi: pp̃ regna celoꝝ me castrassẽ:
⁊ Hierosolimã militaturus pergerẽ. Bibliothecã quã mihi Rome cũ summo
studio ⁊ labore ꝯfecerã carere nõ poterã: post crebra vigilias: post lachrymas
quas mihi p̃teritoꝝ recordatio pctõꝝ ex intimis visceribus erũpebat. Platosm
legebat in manibus. Si qñ in me metipso reuersus ꝓphetã legere cepissẽ: ser=
mo horrebat incultus. Et qꝛ lumẽ cecis oculis nõ videbã: nõ oculoꝝ putabã
culpã esse: sed Solis. Et dũ me ita antiquus serpens illuderet: in media q̃dra
gesima: medullis infusa febris: corpus inuasit exhaustũ ⁊ sine vlla requie. Qd̃ di
ctu incredibile sit: sic infelicia mẽbra depasta est: vt ossibus vix hererẽt. Inte=
rim parabant exege: ⁊ vitalis aie calor: toto iã frigescẽte corpore in solo tactu
tepente pectusculo palpitabat. Cũ subito raptus ad tribunal iudicis in spiri=
tu ꝑtrahor. Ubi tm̃ luminis ⁊ tantũ erat ex circũstantiuꝫ claritate fulgoris: vt
ꝓiectus in terrã sursum aspicere nõ audebã. Interrogatus de cõditione: chri
stianuꝫ me eẽ r̃ndi. Et ille q residebat: mẽtiris ait. Ciceronianus es: nõ xp̃ia=
nus. Ubi. n. thesaurus tuus ibi ⁊ cor tuũ. Illico obmutui. Et inter ꝟba: iã me
cedi iusserat. Conscientie magis igne torq̃bar: illũ mecũ versiculũ referẽs. Jn
inferno qs ꝯfitebit tibi. Clamare tñ cepi ⁊ eiulãs dicere. Miserere mei dñe: mi
serere mei. hec vox inter flagella resonabat. Tandẽ ad p̃sidẽtis genua ꝓuolu
ti q astiterãt: p̃cabãt: vt veniã tribueret adolescẽtie: vt errori locũ daret pnie.
Exacturus deinde cruciatus: si gẽtiliũ litterarũ libros aliqñ legissẽ. Ego qui
tãto ꝯstrictus articulo: vellẽ ẽt maiora ꝓmittere: deũ iurare cepi: ⁊ nomẽ eius
obtestãs dicere. Dñe si vnq̃ habuero codices seculares: ⁊ si legero: te negaui.
Jn hec sacri verba remissus: reuertor ad supos: ⁊ mirãtib⁹ cũctis oculos ape
rio tm̃ lachrymaꝝ hymbre ꝑfusos: vt ẽt incredulis fidẽ facereꝫ ex dolore: nec
vanus ille sopor fuerat: aut vana somnia: qb⁹ sepe deludimur. Testis ẽ tribu
nal ante qd̃ iacui: iudiciũ testis ẽ ꝙ timui. Jta mihi nunq̃ ꝯtingat talẽ incide
re q̃nẽ: liuẽtes me hũisse scapulas: plagas sensisse post somniũ. Et tãto de hic
studio diuia legisse: q̃to mortalia añ si legerã. Nec p hitẽdo negat qn doctor
catholicus legere possit ⁊ ẽt i suis lectiõib⁹ ⁊ p̃dicatiõib⁹ allegare codices secu
lares ⁊ dcã phoꝝ ⁊ poetaꝝ. Nã sicut scribit idẽ Hiero. ad Magnũ oratorẽ vr Hiero.
bis Rome. q̃rẽtẽ ab ipo cur i opusculis suis seculariũ lraꝝ iterdũ põat exᵃ. Rñ

eſt malā ſed a ſcis doctoribus ſepe vſitatū. Ait.n.qs neſciat ⁊ in Moſe: ac pro- phetaꝝ voluminibus: quedā aſſumpta de gētibus. Et paꝝ poſt. Sed Paul. Apoſt. Epimenidis poete abuſus verſiculo ē ſcribēs ad Titū. Cretēſes ſemp mēdaces: male beſtie ventres pigri. In alia quoqꝫ epiſtola.ſ.ad Cor. Menan dri poſt ſenariū. Corrūpūt bonos mores cōfabulatiōes peſſime. Immo ſacer Amb.btūs Aug.⁊ ſctūs Hierony. in opibus ſuis ſepiſſime phos allegant ⁊ poetas. Nō ē tñ libris gētiliū prima facies vel intētio dāda. Sꝫ coꝝ omiſſis er roribus: oīs inuēta veritas ad ſacre theologie decorē ⁊ moꝝ boneſtatē: eſt ſub tiliter applicāda: ⁊ ſic Geminoꝝ pᵃ facies.i.intētio erit Iouis.i.dei veri.

¶ De Cācro Realis declaratio. Cap. 10.

Ancer quartū eſt ſignū zodiaci: ⁊ pedes verſus vtrūqꝫ polum porrigit: C Leonē reſpicit: vēter eius terrā verſus porrigit: orit aūt ⁊ occidit a po ſteriore corporis pte. Et hꝫ ſtellas multas inter quas. 18. ſunt pariſibi les: quaꝝ diſpoſitio ſic formaṫ. In cornibus anterioribus hꝫ duas: in cornibꝰ breuioribus duas: vnde priores ſunt clare ⁊ groſſe: alie vero due ſūt minores ⁊ paꝝ lucide: quare dicuntur obſcure: nomē earum eſt: duo Aſini: vide Hi- giniū: q ēt aliomō ponit harū ſtellaꝝ locationē. In ore hꝫ vnā: in dextris pedi bus ſingulas: quaꝝ quatuor ſunt obſcure: ⁊ iō dicunṫ tenebroſe: in ſiniſtro pe de priore hꝫ duas claras: in ſcdo vnā: in tertio vnā: in extremo minore vnā: in teſta duas: in cauda duas. ¶ Natus in eo fortunā ſimilē habebit vt Cancer

Abrabā hꝫ de vno quoqꝫ. Vt aūt dicit Abrabā auenazre. Qui natus fuerit ſub pma facie Cācri: erit corpore ⁊ pilis decēs: ſupcilia eius erūt ſtricta: nareſqꝫ lōge: ⁊ ſpatule late: ⁊ habebit ſignū in cubito dextro: aut eius brachio: ⁊ ala eius bo- na: amici eius plures: eritqꝫ ſciēs ⁊ ingenioſus. Qui vero natus fuerit ſub ſe cūda facie: erit coloris rubei breuiſqꝫ ſtature: carēs barba ⁊ hēbit ſignū in ocu lis. Qui aūt ſub tertia facie natus fuerit: erit craſſus: breuiſqꝫ ſtature: ⁊ hēbit multitudinē piloꝝ in ſupercilijs. Et hec eſt figura ſui aſpectus in celo.

¶ Cancer eſt ſignū aqueū femininū: inſtabile ſiue mobile: nocturnū: domus Lune. exaltatio Iouis in. 15. gradu eius: in die Venus ē eius dñs: in nocte Mars: ⁊ Luna pticipat cū eis: ⁊ eſt de triplicitate quarta. Prima facies eius ē Veneris: ſcda Martis: tertia Lune. In corpe humano h3 dñium ſup pectus: coſtas: ⁊ pulmonē: ⁊ facit in corpore groſſitiē. Nā a medio eius facit hominē3 groſſum ⁊ incōpoſitū atq3 rudē: ſupius vero ſubtilē: dētes curuos ⁊ tortos. Et vocaꝭ domus pris ⁊ caſaꝝ: ⁊ vineaꝝ ⁊ oīum q̄ creſcunt ſup terrā: caſtrorū3 Villaꝝ ⁊ Ciuitatū: theſauroꝝ ſepulture ⁊ hereditatū. De hoc dicit Albumaſar: ꝙ qnto gradu Cācri occūbente: oriꝭ Capricornus ⁊ mutaꝭ aer in calidita te: in. 29. gradu oriꝭ Canicula feruēs ⁊ Canis plenus apparet: ⁊ fit magna pturbatio aeris. Dr̄ aūt Cancer ſm Iſido. Qr̄ Cancer ē aīal retrogadu3: ſic Sol peragrās illā partē zodiaci: q̄ vocaꝭ Cācer: facit retrogradationē ī octa- uo gradu eius: tunc ēt Sol extolliꝭ verſus tumorem ſphere: verſus noſtrum habitabilem ſitum in terra: ita ꝙ non poteſt plus extolli: ⁊ tunc retrograditur deſcendendo per ſigna inferiora vſq3 ad Capricornum. Albu. Iſido.

¶ Canceri Moralitas. Cap. 11.

Cancer ē ſignū aqueū frigidū ⁊ humidū ſicut aqua: femineū: nocturnū: inſtabile vel mobile. Domus Lune: dñs eius in die ē Venus: ī nocte Mars: Luna vero pticeps: ⁊ ē domus patris: caſarū ⁊ vineaꝝ: ⁊ oīu3 q̄ ſunt ſup terrā: hoīem facit rudē ⁊ incōpoſitū. In iſto ſigno ſm Albumaſarē. oriꝭ Canicula ſtella feruētiſſima: ⁊ turbat aerē. ¶ Talis reuera ē iſte mūd⁹: qr̄ mobilis ⁊ inſtabilis ē: ⁊ nunq̄ in eodē ſtatu pmanet q̄tū ad ꝯſuetudines q̄ cōtinue mutanꝭ tā in veſtimētis q̄ in aliis vanis ⁊ ſupfluis ornamētis: ⁊ viro rū ⁊ mulieꝝ. Mutaꝭ ēt q̄tu3 ad hoīes: q quotidie moriunꝭ ⁊ naſcunꝭ: qr̄ gña tio pterit ⁊ gñatio aduenit: ⁊ ſic dr̄ ſignū mobile: ſed aqueu3: per fluxibilitatē ad vitia: qr̄ oīs etas ab adoloſcētia ſua prona eſt ad malum. Gen. 8. Frigidu3 vero p charitatis carentiā: femineū per luxuriā: nocturnū p ignorātie cecita- tem: ⁊ iō dr̄ domus Lune: qr̄ Luna eſt mutabilis. ſic ꝓſperitas mundi ⁊ fortu na: q̄ in hoc mundo tm̄ habēt locū: ſemp varianꝭ qr̄ mō ſanus: mō infirmus: mō in ꝓſperitate: mō in aduerſitate: mō in exaltatione: mō in depſſione ⁊ hu- miliatione. Nā vt dicit qdā. Rota fortune variaꝭ imagine Lune. Creſcit ⁊ de creſcit: ⁊ in eodē ſiſtere neſcit. In hoc ſigno dñanꝭ tres planete. i. genera vitio rum. ſ. Venus. i. luxuria. Mars. i. auaritia mori faciēs. Luna cornuta. i. ſup- bia: qr̄ dr̄. 1. Io. 3. Omne qđ eſt in mundo: aut eſt ꝯcupiſcētia carnis: aut ꝯcu piſcētia oculoꝝ: aut ſupbia vite. Stella canicula. i. auaritia feruētis cupidita tis ⁊ inflāmationis in iſto ſigno habitat: q̄ aerē ꝓpinquū. i. patriam in qua eſt pturbat: pp ſuas rapinas ⁊ violētias: qr̄ ſicut hr̄ Prouer. 5. Cōturbat domū ſuā q ſuſcitat auaritiā. Et iō bene ſequiꝭ ꝙ iſtud ſignū. i. mūdus facit hoīe3 ru dē ⁊ incōpoſitū quo ad deū: qr̄ vnuſqſq3 querit q̄ ſua ſunt: nō que Ieſu Chrī ⁊ dei. ¶ Vel dic ꝙ hoc ſignū eſt pctōr mobilis ⁊ inſtabilis ⁊ effeminatus: eſt habitaculū ⁊ domus Lune. i. incōſtātie ⁊ cornute ſupbie: Veneris. i. ꝯcupi- ſcētie ⁊ luxurie: Martis diſcordie ⁊ iracundie. In quo Sol. i. Chrīs ab eo re- cedēdo efficiꝭ retrogradus. ſ. remouēdo ab eo ſuā grā3. vt dr̄ ī ps. Lōge a pec catorib⁹ ſalus. Et in quo Canicula. i. auaritia ſemp feruet: q̄ aerē ſue proprie

Margin notes: c; Albu.; Gene.; Joan.; Prouer.; ps

p̄s cōſcientie ſemp monet̄ iuxta illud p̄s. Circūdederunt me canes multi. Sol efficitur retrogradus in octauo gradu Cācri. Nā qn̄ Sol eſt i Cācro: tūc ici
Iſido. pit reuerti verſus auſtrales circulos Et iō h̄z Iſido. dr̄ Cācer: q2 eſt aial retro gradū. ¶ Cācer ē mūdus: qui ſp retrogradit̄ p vitia ⁊ pctā: ſed ꝓ certo i octauo gradu. i. in tpe Circūciſionis: q̄ in octauo die fiebat. i. in ſtatu ⁊ populo iudaico: Sol. i. Chr̄s factus ē retrogradus p incarnationē: nā cū iſte Sol ad nos ſe appropinquauerit p ſuā charitatē ⁊ dilectionē: quouſq3 ad iudaicū populū venit p incarnationē naſcēdo ex virgine Maria hebrea: voluit tn̄ eſſe re
Thob. trogradus. i. illuc reuerti p aſcēſionē: vnde venerat. dicens illud Thobi. 12. Tps eſt vt reuertar ad eū q me miſit. ¶ Vel dic q̄ tūc Sol. ſ. dei filius fuit retrogradus: qn̄ in iſto octauo gradu. i. populo iudaico ad humilitatē extitit in
Eccle. clinatus. Eccle. 48. Retroceſſit Sol ⁊ adidit vitam regi. ¶ Vel dic q̄ Sol apud iudeos factus ē retrogradus: inquātū iſte populus. ſ. iudaicus a lumine fidei: ⁊ a xp̄o factus ē alienus. ¶ Vel dic q̄ Sol xp̄s ab hoie fugit ⁊ retrogradit̄: ſubtrahēdo gr̄a3 ſuā: qn̄ ad octauū gradū. i. ad trāſgreſſionē ſeptēnarij virtutum: trium. ſ. theologicarum: ⁊ quatuor moralium: ⁊ ſacramentorum venit. quia tunc Chriſtus ab eo recedendo: illum in peccato ⁊ alijs aduerſitatibus ⁊ tribulationibus relinquit.

¶ Canceri Moralitas ſecunda. Cap. 12.

Per Cancerum (allegorice loquendo) intelligitur porta clericalis ſeu ſacerdotalis: quia per conditiones Canceri patent conditiones eorum qui per hanc portam: ingredi cupiunt domini delitias. Cancer ergo vt volunt Aſtrologi. Primo eſt Lune domus vel domicilium. Secundo eſt Jouis exaltatio ſeu ſecundum gaudium. Tertio eſt nobis altū
1 ſolſtitium. Quarto Venus habet eius primum denarium. i. primam faciem Cācri. ¶ Dico primo q̄ Cācer eſt domus vnica Lune. Cū. n. ceteri planete
2 habeāt duas domos. Sol h3 vnicā. ſ. Leonē: ⁊ ſilr̄ Luna vnicā domū. ſ. Cancrū. Dico ſcd̄o q̄ Cācer ē ſm̄ gaudiū. i. Jouis exaltatio. Nā primū gaudium
3 planete ē domus eius: ſcd̄m dr̄ exaltatio. Dixi tertio q̄ Cācer ē nobis altū ſol
4 ſtitiū. Nā qn̄ Sol ſuo ꝓpo motu itrat primū minutū eius: ē inequalitas diei ⁊ noctis maxima: q2 dies ē tūc nobis maxima: ⁊ nox nobis minima. Dixi quar
1 to q̄ Venus h3 primū denariū. i. primā faciē Canceri: q̄libet. n. facies cōtinet decē gradus. Cū g̃ p Lunā multotiēs intelligat̄ eccleſia: q2 ſicut Luna de ſe nullū h3 lumen: ſed totū qd̄ h3 recipit a Sole. Sic ⁊ eccleſia: qcq̄d h3 luminis recipit a dn̄o: q eſt verus Sol. Hinc ē q̄ qcq̄d ē domus eccleſie: p̄t dicit dom⁹ Lune. D3 g̃ qlibet ſacerdos vel clericus ꝯſecrat⁹: ad iſtar Cācri eē dom⁹ Lune. i. eccleſie ſibi cōmiſſe. Eſt. n. domus opimētū deffendēs a furibus: ab hymbribus: a caumatibus. i. a caloribus: ⁊ a vētis. Sic g̃ bonus ſacerdos ſiue plātus tā vita q̄ʒ doctrina: deffendere d3 cōmiſſum ſibi gregē: a furibus. i. ab ho
Joan. ſtibus iſernalibus: ne dicat̄ mercenarius: ſicut ſcriptū ē Jo. x. Mercenarius ⁊ q nō ē paſtor: cuius nō ſunt oues ꝓprie: videt lupū venientē ⁊ dimittit oues ⁊ fugit: ⁊ lupus rapit ⁊ diſpergit oues. Mercenarius aūt fugit q2 mercenarius

eſt ⁊ non

eſt ꝛ nõ ptinet ad eũ de ouib⁹. Dʒ aũt eſſe ſicut bonus pater familias: de quo Luc.
Luc. 12. dr. Hoc aũt ſcitote: q̃ñ ſi pater familias ſcit et qua hora fur veniret:
vigilaret vtiq; ꝛ nõ ſineret pfodi domum ſuã. ¶ Dʒ ſcdo tanq̃ bonus pater 2
deffendere tã verbo q̃ doctrina: populum ſibi cõmiſſum vel ſubditũ ab hym
bribus. i. a gule ſupfluitatibus: q̃ ſunt in exceſſu cibi ꝛ potus. de qb⁹ ad Rom.
14. dr. Regnũ dei nõ eſt eſca ꝛ potus. Et. 1. Cor. 6. Eſca ventri: ꝛ vẽter eſcis Paul.
deus aũt ꝛ hũc ꝛ has deſtruet. ¶ Debet tertio ſiſr bonus ſacerdos vel p̃latus Paul.
ſeruãdo: docẽdo: rep̃hendẽdo ſibi cõmiſſum populũ ꝛ ſubditũ a caumatib⁹. i. 3
caloribus deffendere: vʒ tam a ſupflua ſanguinis: q̃ ſeminis accenſione retra-
here. i. ab ira: q̃ eſt accẽſio ſanguinis circa cor: ꝛ a laſciuia: q̃ eſt ſeminis accen-
ſio. Dʒ ẽ p poſſe diſcordes ꝛ turbatos ad cõcordiã: ꝛ laſciuos ꝛ imundos ad
munditiã reuocare. Q̃ñ aũt caumata. i. calores maximi reddũt hoĩem ſitibun
dũ: ꝛ laſſum: q̃ moraliter itelligẽdo ſitim auaritiã: ꝛ laſſitudinẽ accidiã dici-
mus: quotiẽs ſacerdos vel p̃latus populũ ſuũ vel ſubditũ ſacris admonitioni
bus: ꝛ exẽplis: ab auaritia ꝛ accidia retrahit: ip̃m velut domus firmiſſima de
fendit a caumatibus: ꝛ ſic dr̃ Cancer. i. domus Lune. ¶ Debet quarto quili 4
bet ſacerdos vel p̃latus bonus: velut domus populi ſui ꝛ ſubditi: ip̃m defen-
dere a ventis. Quid p ventũ niſi ſupbiam ꝛ vanã gloriã volumus intelligere?
que noſtre mẽtis vella inflantes: cũ nos in altũ ꝛ turbulentũ huius mũdi ma-
re deducũt: ſubito nos ibidẽ relinquẽtes: deficiũt ꝛ recedũt. Vt dicamus illd
Job. 7. Ventus ẽ vita mea: ꝛ nõ reuertet̃ oculus: vt videat bona. Tũc ergo Job.
ſacerdos q̃libet ſiue p̃latus hʒ primã cõditionẽ Cancri: q̃ſi taliter (vt domus
bene fundata) fuerit defenſor ſibi cõmiſſi gregis ꝛ ſubditi. ¶ Secunda Can 2
cri conditio dicitur: q̃ eſt exaltatio Jouis. Vocatur ab antiq̃s Juppiter ſum-
mus deus: non q̃ ſtella illa: que dicitur Juppiter: ſit ille qui fecit celum ꝛ ter-
ram ꝛ omnia que continentur in eis. Sacerdos. n. bonus debet eſſe exalta-
tio ſummi Jouis: ideſt omnipotentis dei. Primo quia vocatus eſt ꝛ ſuſce-
ptus in ſortem domini. Secundo quia cor altum habere debet: ad ea que ſur-
ſum ſunt. Tertio quia non ſuam ſed domini querere debet gloriam. Quarto
autem quia ſubiectum ſibi populum inducere debet ad exaltandum domi-
num. ¶ Dico primo q̃ quilibet bonus ſacerdos ꝛ clericus ſacratus: debet eſ- 1
ſe exaltatio dei. quia vocatus ꝛ ſuſceptus eſt in ſortem domini: vt merito cum
Pſalmiſta dicat. pſalm. 29. Exaltabo te domine: quoniam ſuſcepiſti me. Di- p̃s
cit enim Iſidorus lib. 7. Ethym. c. 12. Et habetur in Decretis di. 23. ſic. Cle Iſido.
ros grece: latine ſors vel hereditas dicitur. Propterea igitur dicti ſunt clerici:
quia de ſorte ſunt domini: vel quia partem habent domini: generaliter autem
clerici nuncupantur omnes qui in eccleſia dei ſeruiunt. ¶ Dico ſecundo q̃ 2
quilibet clericus ſacratus debet eſſe exaltatio dei: quia debet habere cor altũ:
ꝛ ea que ſurſum ſunt querere ſemper: his autem dicit Apoſtolus ad Collo. 3. Paul.
Si conſurrexiſtis cum Chriſto: que ſurſum ſunt querite: vbi Chriſtus eſt in
dextera dei ſedens: que ſurſum ſunt ſapite: non que ſuper terram. Et pſal. 63. p̃s
dicitur. Accedet homo ad cor altum: ꝛ exaltabitur deus. Accedit enim homo
ad cor altum: quando orat deum pro populo: ꝛ contemplatur celeſtia dicens
cum Paulo. Conuerſatio noſtra in celis eſt. Sed ſingulariter poteſt dici

accedere ad cor altum: quotiẽs accedit ad corpus ⁊ ſanguinẽ dñi cõſecrandũ. Propterea parũ ante ꝯſecrationẽ: dicit ſacerdos in miſſa. Surſuꝫ corda. Cui reſpõdent clerici. Habemus ad dñm. Cor ergo altũ ip hr̃e dꝫ ſacerdos: vt ſp in ipſo deus exaltet.
3 Joã. ¶ Dixi tertio ꝙ qlibet clericus ſacratus: dꝫ eſſe ſũmi Jouis exaltatio: q2 nõ ſuã ſꝫ dñi querere dꝫ gloriã. Jo. nẽpe. 7. ſcribit. Qui a ſemetipſo eſt: gloriã ꝓpriã querit: q aũt q̃rit gloriã eius q miſit illũ: ille verax ẽ ⁊
Joã. iniuſtitia in illo nõ eſt. Et Jo. 8. Chr̃s ait. Honorifico patrẽ meũ: ⁊ vos inho
Daniel. norastis me. Ego gloriã meã nõ quero. Hinc Daniel. 3. ſcribit. Benedicite ſacerdotes dñi dño: laudate ⁊ ſuperexaltate eũ in ſecula. Sacerdotibus ãt mãdat
p̃s illõ p̃s. 106. Exaltẽt eũ in eccleſia plebis: ⁊ in cathedra ſenioꝝ laudent eum.
4 ¶ Dixi quarto ꝙ quilibet bonus ſacerdos eẽ dꝫ exaltatio dei: q2 ſibi ſubiectũ
Malac. populũ: ad exaltandũ dñm inducere dꝫ. Malach. n. 2. dr̃. Labia ſacerdotis cuſtodiunt ſciaꝫ: ⁊ legẽ requirũt ex ore eius: q2 angelus dñi exercituuꝫ eſt. Sup
Grego. quo verbo dicit btũs Grego. Sacerdos veriſſime dr̃ angelus. i. oĩpotẽtis dei
Grego. nũti⁹: q2 dei ⁊ boluꝫ ſeq̃ſter eſt: eiuſqꝫ ad populũ nũciat volũtatẽ. Vñ Greg.
Nazãꝫe. Nazãꝫenus. Speciale officiũ ſacerdotis eſt: mediatorẽ eſſe populi ad deũ: vt glibet talis iugiter populũ ſuũ doceat: illud dicẽs qđ hr̃. p̃s. 98. Exaltate dominũ deũ nr̃m: ⁊ adorate in mõte ſctõ eius: qm̃ ſctũs dñs deus nr̃. Et ſic faciẽdo qlibet ſacerdos vere erit Cãcer. i. exaltatio Jouis. i. dei. ¶ Et aduerte ꝙ qlibet bonus ſacerdos nõ tm̃ in ſubiectis: ipſos. i. inducẽdo ad dei laudẽ: ſꝫ ẽt in ſeipſo dꝫ eẽ exaltatio Jouis. i. dei. vt per hãc portã Cãcri. i. (allegorice loquẽdo) portã ſacerdotalẽ intrare valeat: ad gaudia dñi ſui cũ oĩbus ſue cõmiſſis ꝓuidẽtie. ¶ Debet. n. primo ſacerdos exaltare deũ in dicẽdo diuinuꝫ offi
p̃s ciũ: qđ inſtitutũ eſt ad laudandũ deũ die ac nocte. dr̃. n. i p̃s. 118. Media nocte ſurgebã ad cõfitendũ tibi: ſup iudicia iuſtitie tue. Et iteꝝ i eodẽ pſalmo. dicit. Septies i die laudẽ dixi tibi: ſup iudicia iuſtitie tue. Perſoluit ãt diuinũ officiũ: ſeptẽpliciter. ſ. primo pſalẽdo: ſcđo laudãdo: tertio cãtãdo: quarto orãdo: qnto ꝯſecrãdo: ſexto diſpẽſando: ſeptimo abſoluẽdo. ¶ De p⁹ dr̃ pſal. 47
1 Pſalite deo noſtro pſalite: pſalite regi noſtro pſalite. Qm̃ Rex oĩs terre deus: pſalite ſapienter.
2 ¶ Scđo ſacerdos dꝫ laudare dñm: iuxta illud. p̃s. vlti. Oĩs
p̃s ſpũs laudet dñm. Btũs Aug. ſup pſal. penult. dicit. ꝙ in patria lingue ⁊ corda
Aug. nõ deſinẽt deũ laudare. pp hoc dicit Caſſiodorus ſuper pſal. 141. In lauda
Caſſio. tionibus dñi: actus ipſe hꝫ premiũ ſuũ: qm̃ erit retributio ipſe: qui nũc ẽ exercitatio: qđ autẽ felicius ꝙ̃ nunc exercere: qđ te ſperas in futura btitudine poſ
Ber. ſe peragere? Hinc Bernar. ſuper Cant. ſermone. 40. Laudare deũ bonũ eſt: tum ꝓpter vite preſentis labores: qui vtiqꝫ tollerabiliores nobis fiunt exultãtibus in laudẽ dei: tum quia nihil ita proprie quẽdam terris repreſentat celeſtis habitationis ſtatum: ſicut alacritas laudantium deum: dicente Pſalmiſ
p̃s ſta. pſalm. 83. Beati qui habitant in domo tua domine: in ſecula ſeculoꝝ laudabunt te.
3 ¶ Tertio ſacerdos debet exaltare deum cantando: iuxta illud p̃s.
p̃s 95. Cantate dño ⁊ bñdicite nomini eius. Et Exod. 15. dĩ. Qđ cecinit Moſes
Exod. ⁊ filij iſrael carmẽ hoc dño: ⁊ dixerũt. Cãtemus dño: glorioſe. n. magnificatus
p̃s eſt. Et p̃s. 68. dicit Propheta. Laudabo nomẽ dei cũ cantico: ⁊ magnificabo
Paul. eũ in laudẽ. Propterea dicit Apoſtol. ad Ephe. 5. Impleamini ſpiritu ſancto

loquentes

loquētes vobis metipſis:ī pſalmis:hymnis:ꝛ cāticis ſpūalibus: cātātes ꝛ pſa
lentes in cordib⁹ vr̄is dn̄o. Idē hʒ ad Colo.3. ¶ Quarto ſacerdos dʒ exalta= 4
re deū orādo. vñ dicit dn̄s. Luc. 18. Opʒ ſemꝑ orare ꝛ nō deficere:ꝛ.i.ad The Luc.
ſal.5. dicit Apoſtolus. Sꝑ gaudete:ſine intermiſſione orate: in oib⁹ gratias Paul.
agite. ꝛ ps.36. Subditus eſto dn̄o ꝛ ora eū. ¶ Quinto ſacerdos dʒ exaltare ps
deū:offerēdo iuge ſacrificiū.ſ.corporis ꝛ ſanguinis Ieſu xp̄i: qḋ incūbit ſacer= 5
dotibus ex officio:extra:de fide catholica.c.firmiter. Una vero ē fideliū vni=
uerſalis eccleſia. Extra quā nullus oio ſaluabit̃. In qua idē ſacerdos ipſe ē ſa
crificiū Ieſus xp̄s. Cuius corpus ꝛ ſanguis in ſacramēto altaris ſub ſpēbus
panis ꝛ vini veraciter ꝯtinet̃:trāſſbatis pane in corpus : ꝛ vino in ſanguinem
ptāte diuina vt ad ꝑficiēdū miniſteriū vnitatis:accipiamus ipſi de ſuo : qḋ ac
cepit ipſe de nr̄o. Et hoc ſacramentū nemo pōt ꝯficere niſi ſolus ſacerdos : q rī
te fuerit ordinatus:ſm claues eccleſie:quas ipſe ꝯceſſit apoſtolis:eorūqꝫ ſucceſ
ſoribus xp̄s Ieſus. ¶ Sexto ſacerdos dʒ exaltare deū:ſacr̄a diſpēſando. Nō 6
ſolū.n.ſacr̄a ꝯficere:ſed ēt ꝯſecrata miniſtrare:ſolis lʒ ſacerdotibus ſeu ſacris
clericis. Laycis.n.ꝑterq̄ baptiſmi ꝛ cōiugij nullius ſacr̄i adminiſtratio ꝯcedi
tur:ſpāliter tn̄ euchariſtie. Ut habet̃ de ꝯſecratione di.2. Peruenit ꝛc. ¶ Se 7
ptimo ſacerdos dʒ deū exaltare: vincula petōꝝ ſoluēdo. Mandat̃.n. ſacerdoti
bus Math.21. q inueniētes aſinā cū pullo ſuo alligatā ſoluāt eā: ꝛ ēt addu=
cant ad Ieſum. Eiſdē mādat̃. Io.2. q ſoluant Lazarū ꝛ ſināt abire. Ex oib⁹
itaqꝫ dictis pʒ:quō Cācer eſt exaltatio Iouis.i.ſacerdos dʒ eſſe exaltatio dei
ꝛ nō ſolū dʒ alios inducere ad deū exaltādū:ſʒ ēt ipſemet hoc facere tenetur:ꝛ
hoc. Primo diuinū offm̄ celebrādo. Scdo deū laudādo. Tertio pſalmos cātā
do: Quarto deū orādo: Quinto ſacr̄ʒ cōficiēdo: Sexto ſacramēta diſpēſando
Septimo vincula petōꝝ abſoluēdo. ¶ Tertia Cācri ꝯditio dr̄: q ē nobis ſol 8
ſtitiū altū.i. diei ꝛ noctis inequalitas maxima: vbi dies noctē maxime excedit.
Quid per diē: niſi clericalē vitā ordinatā: ꝛ ꝑ noctem niſi xp̄ianoꝝ ſecularem
volumus intelligere cōuerſationē. prima.n. maxime ſplēdet. Scda vero pra=
uis tenebris plerūqꝫ nigreſcit: Dicit.n. Ambro. in lib. de paſtoribus. Nihil in Amb.
ſeculo excellentius ſacerdotibus. Nomē ḡ ꝯgruat actui: ꝛ actio rn̄deat nomi=
ni. Ne ſit nomē inane: ꝛ crimen imane. Ne ſit honor ſublimis: ꝛ vita peruilis.
Ne ſit deifica ꝓfeſſio ꝛ illicita actio. ne ſit religioſus amictus : ꝛ irreliogioſus
ꝓfeſſus. Ne ſit gradus excelſus ꝛ deformis exceſſus. Ne habeat̃ in eccleſia ca
thedra ſublimior: ꝛ ꝯſcientia ſacerdotis reperiat̃ humilior. Ne loquutionē ſi=
mulemus colūbinā: ꝛ habeāmus caninā. Et ꝓfeſſionē mōſtremus ouinam:
ꝛ ferocitatē habeamus lupinā. Hec ille. Hay actionū q̄ ſuadent̃ ſacerdotib⁹:
faciunt ad quātitatē diei: q̄ vero diſſuadent̃ ad quātitatē noctis. Hy ſunt q=
bus receptis: recipit̃ xp̄s: et qbus ſpretis: ſpernit̃ xp̄s. Unde dn̄s Luc.x. diſci Luc.
pulis ait. Qui vos audit: me audit: ꝛ q vos recipit: me recipit: ꝛ q vos ſpernit:
me ſpernit. q aūt me ſpernit: ſpernit eum q miſit me. Hinc Grego. ad Mauri Grego.
tium: ꝛ hʒ in Decretis. xi. q.3. Sacerdotibus autē: non ex terrena ptāte: dn̄s
tpalis inde citius ſdignet̃: ſʒ ex celeſti ꝯſideratiōe ꝑꝑ eū cuius ſerui ſūt: eis ita
dominet̃: vt ēt debitā reuerentiā impēdat. Nā in diuinis eloquijs aliqñ dij=
aliqñ angeli vocant̃. Et ad Moiſen de deo q ad iuramentū deducēdus eſt: dr̄.

Applica illū ad deos.ſ.ad ſacerdotes.Et rurſus ſcriptū eſt. Dñs nō detrahes
Hyſto. i.ſacerdotibus.Et ,ppheta.Labia ſacerdotis cuſtodiunt ſciā3:7 legē reqrunt
eccleſia ex ore eius: qr angelus dñi exercituū eſt.Refert hyſtoria eccleſiaſtica:ꝙ ipera
ſtica. tori Cōſtantino libri ſunt oblati:qbus plurimū ſacerdotes 7 epi iudicialibus
accuſabāt.Cōſtātinus ḡ libellos accepit:accuſatos ꝯuocauit: 7 i coꝝ aſpectu
ps libellos quos accepat nō viſos icēdit 7 ait.Ite 7 inter vos cās veſtras diſponi
Paul. te:qr dignū nō eſt vt nos iudicemus deos.Hinc ēt in ps.104.dr.Nolite tā
gere xpos meos:7 i ,pphetis meis nolite malignari.Et Apoſt.1.Cor.5.Qui
bñ pſunt pſbyteri:duplici honore digni habeant:maxime q laborāt in verbo 7
in doctrina.i.pdicātes.Ex qbus oibus euidēter apparet:ꝙ pp officij dignita
tē:pp vite ſctitatē:7 pp doctrine claritatē:qlibet bonus ſacratus clericus pōt
dici maxima dies:7 ita noctis oppoſite:7 ita dici pōt altum ſolſtitiū quaſi altū
4 tenēs ſtatū.¶ Quarta Cācri ꝯditio ponit:ꝙ prima eius facies ē Veneris.
Venus ponit planeta beniuolus:precipue circa filios nutriēdos: 7 diligen-
dos 7 defendēdos:7 vere qlibet bonus pſbyter:nutrire: diligere 7 defendere
d3 filios ſuos:quos in xpo genuit: 7 ꝯtinue p euāgeliū gñat.Si.n.pater vel
mater filiū ſuū diligit carnalē:q̄to magis d3 ſacerdos diligere 7 nutrire fi[illegible]u3
ſuū ſpūalē?Diligere ſquā:erudiēdo:corrigēdo:blādiendo:arguēdo:obſecrā
Prouer do:icrepādo:quotiēs 7 qñ ſibi videbit expedire.Salomon Prouer.13.dicit.
Qui parcit virge odit filiū:qui aūt diligit eū inſtanter erudit.Et.29.c.dicit.
Eccle. Erudi filiū tuū 7 refrigerabit te:7 dabit delitias aīe tue.Et Eccle.7.Si filij ti
Math. bi ſunt erudi illos:7 cura illos de pueritia illoꝝ.Porro Math.18.dat domi-
nus ſacerdotibus formā principaliter corrigēdi ſuos filios ſpūales dicēs.Si
peccauerit in te ff tuus:vade 7 corripe eū:inter te 7 ipm ſolū : 7 ſi nō corrigit:
vnū vel duos adhibe tecū teſtes.Qđ ſi nec ſic corrigit dic eccleſie.Veꝝ de blā
Gen. diendi forma hr Geñ.50.Nā cu3 Ioſeph cerneret fratres ſuos pauidos:pp
iniurias quas ei fecerāt:dixit eis.Nolite timere:ego paſcā vos 7 paruulos ve
ſtros:cōſolatuſq3 eſt eos:7 leniter 7 blāde ē loquutus.Et ad laudē pontificis
Amb. 7 ſacerdotis virtuoſe blādientis:in Sermone cōi:ſacer Amb.ait.Qr blandi-
mētis erat pditus lenitatis:oium ciuiū in deū ꝓuocauit affectū.pro reliqs di
lectionis actibus dicit Apoſt.2.ad Timo.4.Argue:obſecra:increpa:in om
ni patiētia 7 doctrina.Per talē igit dilectionē ſpūalē filioꝝ:hr: Cancri quar
ta cōditio.¶ Sed vltra Cācri cōditiones dictas.Dicit Iſido.ꝙ Cancer eſt
aial retrogradū: 7 ſic Sol pagrās illā 3odiaci partē:q vocat Cancer:facit re-
trogradationē in octauo gradu eius.Sic bonus ſacerdos 7 ſacratus cleric9:
1 d3 eē retrogradus 7 retrocedere a multis ſibi maxime ꝓhibitis.¶ Primo d3
ps retrocedere oculos a vanitatibus auertēdo.Propterea ,ppheta rogabat.ps.
Amb. 128.Dñe auerte oculos meos ne videāt vanitatē.Sup quo vbo Amb.ſacer
Aug. ait.Auerte oculos noſtros a vanitatibus:ne qđ oculus videt:aius ꝯcupiſcat.
Et Aug.de fide xpiana.Ne dicatis vos hre aios pudicos:ſi hētis oculos ipu
Math. dicos:qr ipudicus oculus ipudici cordis ē nūcius.Et Math.5.Veritas ait.
Ois qui viderit mulierē ad ꝯcupiſcendu3 eam:iam mechatus eſt in corde ſuo.
Hiero. Inde in Epiſtola ad Nepotianū:de vita clericoꝝ:ſctūs Hierony.ait.Pericu-
loſe tibi miniſtrat:cuius vultū frequenter attēdis.Quare nempe cecidit Da-
uid in

nid in adulteriũ: ꝑditionẽ ꝛ homicidiũ: niſi q̃ vt hꝫ. 2. Regũ. 2. Uidit Ber Reg.
ſabee vxorẽ Urie ſe lauantẽ ex aduerſo ſuper ſolariũ ſuũ. Similiter vt hꝫ Da Daniel.
niel. 13. Duo ſenes videntes Suſanã vxorẽ Joachim exarſerunt in cõcupiſcẽ
tiam eius. ¶ Scḋo ſacerdos retrocedere dꝫ a vanis ſermonibus. Nã Hiero 2
nymus i Epiſtola ad magnũ Oratorẽ Urbis Rome. Menãdri ſnia fuit. Cor Hiero.
rumpũt bonos mores cõfabulationes peſſime. Qḋ ẽt ponit Apoſt. 1. Cor. Paul.
15. dicẽs. Nolite ſeduci: corrũpunt. n. bonos mores colloq̃a mala. ¶ Tertio 3
dꝫ retrocedere a diuitijs: de q̃bus dicit dñs Math. 6. Nolite theſaurizare vo Math.
bis theſauros in terra: vbi erugo ꝛ tinea demolliť: ꝛ vbi fures effodiũt ꝛ furã
tur. Et Paul. 1. Timo. 6. Qui volũt diuites fieri incidũt in tẽtationẽ ꝛ ꝑdi Paul.
tionẽ: ꝛ in laqueũ diaboli: ꝛ deſideria multa inutilia ꝛ nociua: q̃ mergũt hoĩes
in interitũ ꝛ ꝑditionẽ. Sed eas querat diuitias de q̃bus ait dñs Mathei. 6. Math.
Theſaurizate vobis theſauros in celo: vbi neqꝫ tinea: neqꝫ erugo demoliť: ꝛ
vbi fures nõ effodiũt neqꝫ furanť. Qm̃ vt ait Apoſt. 1. ad Timo. 6. Quilibꝫ Paul.
ſeruus xp̃i habens alimẽta ꝛ q̃bus tegať: his ꝯtentus eſſe dꝫ. ¶ Quarto dꝫ 4
clericus ſacratus recedere a cõuiuijs ſuperfluis. Dicit. n. Hierony. ſuper Mi Hiero.
cheã ꝓphetã. Eccleſie principes qui delitijs affluũt: ꝛ inter epulas atqꝫ laſci
uias pudicitiã ſe ſeruare credũt: ꝓpheticus ſermo deſcribit. Qḋ eijciendi ſunt
de ſpacioſis domibus: latiſqꝫ cõuiuijs: ꝛ multo labore epulis cõquiſitis: ꝛ ha
beť in Decret. di. 35. Et ſi vis ſcire quo eijciẽdi ſunt ꝑꝑ malas cogitationes ꝛ
ſua opa: Euãgeliũ lege: in tenebras. ſ. exteriores: vbi erit fletus ꝛ ſtridor den
tium. An nõ cõfuſio ꝛ ignorantia eſt Jeſum crucifixum ꝛ pauperẽ ꝛ exuriẽtẽ
farcis ꝑdicare corporibus: ꝛ ieiunioꝝ doctrinã rubentes buccas tumẽtiaqꝫ ora
proferre. Et ſic nõ dꝫ ire ad ꝯuiuia diſſoluta. habeť. n. in Decretis diſtin. 34.
Preſbyteri: dyaconi: ꝛ ſubdiaconi vel deinceps quibus ducendi vxores licitũ
nõ eſt: ẽt alienaꝝ nuptiaꝝ euitent conuiuia. nec hijs cetibus miſceantur: vbi
amatoria cãtantur ꝛ turpia: aut obſceni motus corpoꝝ choreis ꝛ ſaltationibꝰ
efferuntur. Ne auditus ꝛ obtuitus ſacris miſterijs deputatus: turpiũ ſpecta
culoꝝ atqꝫ verborum contagione poluať. ¶ Quinto dꝫ recedere a tabernis. 5
Ut habetur in Decretis di. 44. ꝛ maxime cauere debet ab ebrietate. Ut po 6
nitur di. 35. ¶ Sexto cauere debet ne comã nutriat. Mandat. n. deus ſacer Ezech.
dotibus. Ezech. 44. dicens. Neqꝫ comã nutrire: ſed tondentes attõdant ca Paul.
pita ſua. Et. 1. Cor. x. Paulus ait. Clericus ſi comã nutriat: ignominia eſt il
li: ꝛ idẽ di. 23. in Decretis habetur. ¶ Septimo caueat a veſtiũ curioſitate. 7
Legitur. n. ex cõcilio Agathen. di. 23. Clerici qui comã nutriũt: ab archidya
cono ẽt ſi noluerint inuiti tondantur: veſtimenta et calciamẽta eis: niſi que
religionẽ deceat: vti vel habere non liceat: idem. 21. q. 4. habetur. ¶ Octauo 8
recedere debẽt clerici a laſciuijs. Hinc Urbanus ꝛ habetur di. 32. Erubeſcãt
impij ꝛ aperte intelligãt: iudicio ſancti ſpiritus: eos qui in tribus ſacris ordi
nibꝰ ꝑſbyteratu: dyaconatu: ꝛ ſubdyaconatu poſiti: mulierculas nõ abiecerit Beda.
ꝛ caſte nõ vixerint: excludẽtes ab eoꝝ graduũ dignitate. Uñ Beda ſup Lucã Greg.
Sacerdotibus vt ſp valeãt altaribus inſiſtere: ſemp caſtitas obſeruãda ꝑcipiť
Itẽ Gregorius Petro ſubdyacono ſcribit: ꝛ poniť in Decretis di. 28. Nullũ
facere ſubdyaconũ ꝑſumant epi: niſi qui ſe caſte victurum promittit: ꝛ cetera.

Et ſic qlibet ſacratus retrocedat: auertēdo oculos a vanitatibus: a vanis ſimſ-nibus: a diuitijs: a cōuiuijs: a tabernis: a come nutritione: a veſtiū curioſitat: a laſciuia ꝛ luxuria: ꝛ erit tūc Cācer domus Lune: exaltatio Iouis: ſolſtitiū altum Solis: ꝛ prima eius facies erit Veneris.

De Leone Realis declaratio. Cap. 13.

Leo reſpicit Cācrum: dorſum ad boream hꝫ. a capite orif ꝛ occidit: ꝛ hꝫ ſtellas multas: inter quas. 19. ſunt pariſibiles. diſpoſitio quaꝝ ſic ponif. In capite hꝫ ſtellas tres: in collo duas: in pectore vnā multū clar: cuius nomē ē Tyberdus. i ſpina dorſi. 3. i ſūmo caude vnā multū clarā ꝛ groſſaꝫ ſub pectore duas: i dextero pede āteriori vnā bñ clarā ꝛ ſplēdidā: ſub vētre vnā bñ lucidā: in medio vētris magis ꝑpe coſtas ꝙ̄ ſpallas vnā: in medio caude vnā: in pede dextero vnā: in poſteriori genu cruris ſiniſtri vnaꝫ: ſub capite virge vnā: añ os vnā bñ clarā: cuius nomē ē Canis: q̄ tñ leoni nō attribuif. ¶ Natus i eo hēbit fortunā ſilēꝫ fortune leonis: ꝛ perueniet ad honoreꝫ ꝑuſqꝫ moriaf: ꝛ bōa eius diu durabūt: qꝛ ē ſignū firū. Sꝫ vt pōit Abrahā auenazre. Qui natus fuerit ſub pᵃ facie Leōis erit pulcher corpore ꝛ facie: ꝛ color vultꝰ eius rubeus erit albo cōmixtus: oculi eius cōmixti: pectus rectū: ꝛ crura ſua patienf morbū in pte ſupiori: ꝛ erit cognitus iter gētes: ꝛ ſimplex cōmixtuſqꝫ ꝯſortio regū. Qui natꝰ fuerit ſub ſcḋa facie: erit pulcher: ꝛ pectꝰ eius erit latū: teſticuli ꝛ crura gracilia: eritqꝫ honoratus iter familiā eius: ac alti cordis. Natus aūt ſub tertia facie: erit āliquātulū breuis ſtature: eritqꝫ color eius albus roſeo ꝑmixtus: eius vox vehemēs: amās mulieres: ꝛ hēbit plenitudinē amicorum: ꝛ morbos plures ſuſtinebit. ꝛ hec eſt figura eius in celo.

Abrahā auenazre.

¶ Signū Leonis ſm Miſabeleꝫ eſt ſignum igneū: maſculinū: firū: diurnū: domꝰ Solis: ꝛ illius exaltatio: dñs eius de die eſt Sol: de nocte eſt Juppiter: ꝛ Saturnus ꝑticipat cū eis: ꝛ ē de pᵃ triplicitate. Pᵃ eius facies ē Saturni: ſcḋa Jouis: tertia Martis. i hoīe cooperaf ſtomacho: laceꝛtis: cordi ꝛ dorſo. efficit hoīeꝫ ſupius groſſuꝫ: iferius ſubtilē: magni ai: crura habētē ſubtilia. Domus aūt vocaf filioꝝ: ꝛ nouoꝝ veſtimētoꝝ: librox ꝛ honox. De hoc dicit Albumaſar: qꝛ i quarto gradu Leonis Aquarius ꝛ Clyon orif: ꝛ fit aeris mutatio. Df aūt illud ſignū Leo: qꝛ Leo fortiſſimū aial ē maxime caliditatis

Miſabel

Albu.

ꝛ precipue

⁊ pͤcipue ex pte pectoris: ⁊ ptis anterioris: ſic Sol intrãs illã ptẽ primã ſigni: acrius radios iprimit q̃ in fine: quãdo ab illo ſigno exit. vt dicit Jſido. Jſido.

❡ Leonis Moralitas. Cap. 14.

l Eo eſt ſignũ igneũ calidũ ⁊ ſiccũ ſicut ignis: maſculinũ: diurnũ: fixum: domus Solis ⁊ illius exaltatio. Facies eius prima ẽ Saturni: ſcḋa Jouis: tertia Martis. Domus ẽ filioꝝ: nouoꝝ veſtimẽtoꝝ: libꝛoꝝ ⁊ bonorum. Leo iſte ſignificat bonũ principẽ vel p̃latũ: q2 ſicut Leo eſt Rex aīaliuȝ: ſic tales eẽ debẽt reges ⁊ iudices alioꝝ. Sȝ vere tales debẽt eẽ ignei p̱ charitatẽ: ⁊ ſeueritatẽ: i iudicãdo cũ charitate ⁊ iuſtitia: nõ aſpiciẽtes pſonas nec munera. Diurni ⁊ clari per veritatẽ clare pceptã ſine partialitate. Maſculini per morũ ꝓbitatẽ ⁊ nõ muliebꝛes: fixi p̱ cõſtantie firmitatẽ: nõ declinãtes ad dexterã nec ad ſiniſtrã: ſed in oībus recte firmiter ⁊ iuſte incedẽtes. Domus ⁊ habitaculũ Solis. i. xp̄i p̱ gratiã ⁊ charitatẽ. Uel Solis domus. i. ſpũs iuſtitie p̱ equitatẽ retribuẽdo cuilibet ſm qḋ ꝯuenit ſeruado iuſtitiã tã diſtributiuã q̃ cõmutatiuã: ⁊ ipſius exaltatio p̱ ſui noīs magnificẽtiã: ⁊ p̱ dei laudis iocunditatẽ. Uñ Eſa. 19. Ciuitas Solis letabit̃. Et hñ debẽt hr̃e tres planetas. i. tres ſpãles virtutes. ſ. Saturnũ q pauperes faciat. i. pietatẽ erga paupes debiles ⁊ infirmos. Jouẽ q dicebat̃ deus. i. auctoritateȝ ne ꝯtemnat̃: ⁊ ẽt q2 ſnia a nõ ſuo iudice lata nulla ẽ: Martẽ q eſt deus belli. i. cõtra oīa aduerſa firmitatẽ: ⁊ nõ turbari p̱ impatiẽtiã. Jſte dȝ eẽ domus filioꝝ: q2 oẽs filij. i. ſubditi: q habẽdi ſunt tanq̃ filij: debent hr̃e recurſum ad eũ ſicut ad domũ ꝓpriã ipſos defendentẽ ab oībus pturbationibus ⁊ oppꝛ̃ſſionibus. nouoꝝ veſtimẽtoꝝ: q2 dȝ hr̃e nouitatẽ virtutũ ⁊ bonoꝝ morũ: q̃ dicunt̃ veſtimẽta aīe. Eccle. 9. Omni tp̱e veſtimẽta tua ſicut cãdida. Libꝛoꝝ ẽt dȝ eẽ domus. i. ſciaꝝ ⁊ diſcretionis ſm illud Sapie. Diligite lumẽ ſapie oẽs q p̃eſtis populo. Jtẽ bonoꝝ: q2 ſ. illũ dȝ ſubditus qlibet vel ẽt alius honoꝛare. Nã dr̃. 1. Timo. 5. Qui bene p̃ſunt p̃ſbyteri: duplici honoꝛe digni ſunt. Jtẽ Leo ẽ maxime caliditatis ⁊ p̃cipue in pectoꝛe: in capite ⁊ in pte anteriori. Sic virtus principis vel prelati dȝ eẽ i pectoꝛe. i. itus i coꝛde: q2 coꝛ i pectoꝛe claudit̃. Uñ Apoſt. Ephe. 3. Det vobis coꝛroboꝛari p̱ ſpũm eius in interiori hoīe. Jtem firmitas ſit in capite. i. in xp̄o. ps. Uerbo dñi celi firmati ſunt. i. ſcti ⁊ iuſti p̃lati. Jpſe. n. xp̄s (qui ẽ verbum dei) eſt caput prelatoꝝ ⁊ precipue eccleſie: ſm illud Apl̄i. Ephe. 1. Jp̄m dedit caput ſup̱ oẽm eccleſiã: que eſt coꝛpus eius. ⁊ Pꝛouer. 28. Juſtus quaſi leo confidens: abſq3 terroꝛe erit. Eſa. Eccle. Sap. Paul. Paul. ps Paul. Prouer

Leonis Moralitas ſecunda. Cap. 15.

l Eo allegoꝛice: nobis repreſentat religioſoꝝ ſtatũ: de quo p̃s. 132. Ecce quã bonũ ⁊ q̃ iucũdũ habitare fratres i vnũ. Nã vt tradũt cõiter aſtronomi: inter alias. Leo hȝ quatuoꝛ ꝯditiones. Pꝛimo ẽ domus Solis. Scḋo hȝ dominiũ coꝛdis. Tertio dat incendiũ ardoꝛis. Quarto prima facies eius eſt Saturni. ❡ Dico igit̃ pꝛimo: q Leo eſt domus Solis. Cũ. n. ceteri planete preter Lunã: duas habeãt domos (vt dictũ eſt in precedenti de Cancro) Sol hȝ vnicã domũ. ſ. Leonẽ: ſicut Luna ẽt vnicã hȝ domũ. ſ. Cancrũ. Dico ſcḋo q Leo hȝ dñium coꝛdis. ponit̃. n. ab aſtrologis q ſigna zodiaci habent ſuas influẽtias ſup̱ ptes diuerſas coꝛpoꝛis hũani. Sic ⁊ Aries hȝ caput ps

⁊ faciē. Taurus hꝫ collū ⁊ guttur. Gemini habēt humeros: brachia ⁊ manus Cancer hꝫ pectus ⁊ alia circūquaqꝫ. Leo vero hꝫ cor ⁊ alia q̄dā. Dico tertio. ꝙ Leo dat maius ardoris ⁊ caloris incendiū. Nā qñ Sol ē in Leone: sunt calores intēsiores in hemiſperio noſtro: ⁊ tūc sunt dies caniculares: q sunt calidiſſimi. Dico quarto ꝙ pͣ facies Leonis eſt Saturni: q̄ prima facies ē primū

1 tertiū. i. prima tertia pars. i. primi decē gradus Leonis. ¶ Ad ꝓpoſitū igiť ad inſtar Leonis dꝫ q̄libet religioſus eē domus Solis. i. dei q ē verus Sol. Eſt. n. vel eē dꝫ bonus religioſus domus ⁊ templū dei: q2 deo dedicatus eſt.

Paul. Sicut ait Apoſt. 1. Cor. 3. Neſcitis q2 tēplū dei eſtis: ⁊ ſp̄us ſctūs habitat in vobis? Et parū poſt. Templū. n. dei ſanctū ē qđ eſtis vos: ⁊ ibidē. c. 6. An neſcitis qm̄ mēbra veſtra tēplū ſunt ſp̄us ſcti: qui in vobis eſt quē habetis a deo. Et. 2. Cor. 6. dicit. Uos. n. eſtis tēplū dei vivi. Jtē ad Heb. 3. Chrs ē tanq̄

Paul. filius in domo ſua: que domus ſumus. ſi fiduciā ⁊ gloriā vſqꝫ in finē firmā retineamus. Nōne tibi vr̄ religioſus Aug. (imo illius ſacre regule inſtitutor ⁊

Aug. auctor: ſub qua dn̄o famulanť tot ⁊ tā notabiles viri religioſi: ſicut ſunt ffes p̄dicatores: Heremite: Canonici regulares: ⁊ alij q̄plurimi) domus eē lucis ⁊ claritatis: cuius doctrina fulget eccleſia vt Sol ⁊ Luna. Hinc Hierony. in Ep̄la ad Auguſtinū ſcribit ſic. Dn̄o ſctō ⁊ btiſſimo pape Auguſtino Hieronymus. Omni q̄dē tp̄e btitudinē tuā: eo quo decet honore veneratus ſum: ⁊ habitantē in te dilexi dn̄m ſaluatorē. Hec eſt inq̄ domus illa de qua loquiť btūs

Ber. Bernar. in quodā ſermone dicēs. Felix domus ⁊ btā ꝯgregatio: vbi de Maria Martha nō cōqueriť: nā Mariā Marthā emulari indignū prorſus eſt. Et

Aug. Aug. in quadā ep̄la dicit. Quā excelſus es dn̄e: ⁊ humiles ſunt domus tue.

Ugo Tu. n. errigis eliſos: ⁊ ſi cadūt: quoꝝ celſitudo tu es. Silr Ugo đ archa Noe li. 1. c. 2. dicit. Dom⁹ dei ē tot⁹ mūdus: Domus dei eccl̄ia catholica ē. Dom⁹ dei q̄libꝫ fidelis aīa ē. Sꝫ de⁹ aliter mūdū ihabitat: aliter eccl̄ā: aliter vnāquā qꝫ aīaꝫ fidelē. Jn mūdo ē: vt ip̄ator i regno. Jn eccl̄ia: vt p̄ſfamilias i domo. Jn aīa ē: vt ſpōſus i thalamo ſuo. Bon⁹ igiť religioſus ꝑmā ꝯdōnē hꝫ Leōis.

2 ¶ Scđo Leo hꝫ dn̄iū cordis. Sic bon⁹ religioſ⁹ hr̄e dꝫ dn̄iū ſui cordis: vt

Prouer ipm libere poſſit offerre dn̄o. Scriptū ē. n. Prouer. 4. Oi cuſtodia ſerua cor

Prouer tuū: q2 ex ip̄o ꝓcedit. Audiat religioſus dn̄m dicētē ſibi Prouer. 23. c. Prebe fili mi: cor tuū mihi: ⁊ oculi tui vias meas cuſtodiāt. Audiat ⁊ eūdē. c. 8. Pōe vt ſignaculū ſup cor tuū: vt ſignaculū ſup brachiū tuū: q2 fortis ē vt mors dilectio. Propterea 1 li. Reg. ſcriptū ē. Preparate corda vr̄a deo: ⁊ ſuite illi ſoli: ⁊ eruet vos de manib⁹ inimicoꝝ vr̄oꝝ. Uere nāqꝫ religioſus: vt a ſuis hoſtibus eruať: cor ſuū dꝫ offerre dn̄o ⁊ ſeruire illi ſoli: vt totaliter adhereat dn̄o. dicēs

ps cū Pſalmiſta p̄s. 72. Mihi āt adherere deo bonū ē. Nā ait Apoſt. 1. Cor. 6.

Paul. Qui adheret deo vnus ſp̄us ē cū eo. Hic Greg. li. 26. Moraliū ait. Quid vici-

Grego. nius nobis corde nr̄o. Et qđ vicini⁹ nobis ea re q̄ itra nos ē? Et tñ ꝑ prauas cogitationes ſpargiť a nobis cor noſtrū ⁊ lōgius euagať. Uñ ꝓpheta. Redite p̄uaricatores ad cor. Sic. n. redeūdo religioſus: p ſcđaꝫ ꝯditionē Leonis habebit dn̄ium ſui cordis. Ut aūt religioſus melius ⁊ pfectius hēat dn̄ium ſui cordis: ab extrinſecis nō alliciať vel ip̄ediať. Nā vt vere ſit domus Solis. i. Chri. a ſe remouēdo oīa impedimēta: vouit tria principalia vota. ſ. primo obe

dientiā:

dientiā: ſcđo paupertatē: tertio caſtitatē. Primū cōtra ſupbiā. Scđm ꝯtra auari-
tiā. Tertiū ꝯtra luxuriā. Primo ꝓmittit obedientiā in ſua ꝓfeſſione: ꝛ p hanc
ſingulariter religioſus ingredit ad reliquas virtutes. Un̄ Greg. li. 35. Mo- Grego.
raliū. Obedientia ſola virtus ē: q̄ virtutes ceteras mēti inſerit: inſertaſq; cuſto
dit. Sola ē q̄ fidei meritū poſſidet: ſine qua qſq; īfidelis eē ꝯuincit: et ſi fide
lis eē videat. Quāti āt meriti ſit obedientia d̄clarat Greg. vbi ē dicēs. Obediē
tia inquā victimis iure p̄ponit: qꝛ p victimā caro aliena: p obedientiā vero volū
tas ꝓpria mactat. Tāto igit qſq; citius deū placat: quāto añ eius oculos re-
preſſa arbitrij ſui ſupbia: gladio p̄cepti ſe imolat. dicit et Aug. li. 14. de ciui. Aug.
dei. Obedientia eſt mater ꝛ quodāmō cuſtos oīum virtutū. Scđo religioſus ꝓ
mittit paupertatē voluntariā: ſine qua: nec ad philoſophandū: nec ad deo pfe- 2
cte ſeruiēdū poſſibilis ē aſcēſus. Dicit. n. Saluator Math. 21. Si vis perfe- Math.
ctus eē: vade ꝛ vēde q̄ habes: ꝛ da paupibus ꝛ habebis theſaurū i celo: ꝛ veni
ꝛ ſequere me. Et parū poſt: dixit Jeſus diſcipulis ſuis. Amen dico vobis: qꝛ di
ues difficile intrabit in regnū celoꝝ. Et iteꝝ dico vobis: facilius ē Camelū p
foramē acus trāſire: q̄ diuitē in regnū celoꝝ itroire. Btūs Hierony. ad Pau Hiero.
linū de iſtitutione clericoꝝ dicit. Qđ Crates ille Thebanus hō quondā diti-
ſſimus: cū ad philoſophandū Athenas pgeret: magnum auri pondus abiecit:
nec putauit ſe ſimul poſſe virtutes ꝛ diuitias poſſidere: dixitq;: Abite male cu
piditates: ego ſubmergā vos: ne ſubmergar a vobis. Alia exēpla ponit Vale.
Max. li. 4. c. 4. de Atila: ꝛ li. 8. c. 7. de Anaxagora. Et de hac paupertate ſctūs
Frāciſcus in regula ſua dixit. Hec ē illa celſitudo altiſſime paupertatis: q̄ vos
chariſſimos frēs meos heredes regni celoꝝ iſtituit: paupes rebus fecit: virtu
tibus ſublimauit. Tertio religioſus: vt ſit Solis. i. xp̄i domus ꝛ exaltatio: ꝓ
mittit caſtitatē: pp quā dr Luc. 12. Sint lūbi veſtri p̄cinti ꝛ lucerne ardētes Luc.
in manibus vr̄is. Sup quo verbo dicit Greg. A principali ſexu lumboꝝ noie Greg.
luxuria deſignat: cū dn̄s ait. Sint lūbi veſtri precinti. Lūbos. n. p̄cingimus:
cū carnis luxuriā p ꝯtinentiā coarctamus. Hoc aūt religioſi faciūt varijs mo-
dis vt ſeruent caſtitatē. ſ. vigilijs: ieiunijs: diſciplinis ꝛ flagellis. dicentes cum
Apoſt. 1. Cor. 9. Caſtigo corpꝰ meū ꝛ i ſ̄uitutē redigo. Sic igit Leo. i. reli- Paul.
gioſus: erit ſolis. i. dei vel xp̄i domꝰ ꝛ exaltatio: cū pp tria p̄dicta vota a ſe abie
ctis ſupbia: auaritia: ꝛ luxuria: offerat deo cor mūdū ꝛ imaculatū i odorē ſua
uitatis. ¶ Tertia ꝯditio Leōis ē: q̄ caloris ꝛ ardoris maius p̄bet icēdiū. Nā 3
qlib; accedēs ad ſ̄uitiū dei d; feruorē charitatis icēdi: ꝛ tāq̄ ex fornace ſp̄s ſctī
totꝰ igne diuie ſuauitatis ardēs: celeſtis amoris icēdio gl'ioſe feruē. Dic. n. dn̄s
Luc. 12. Jgnē veni mittē i terrā: ꝛ qd volo niſi q̄ ardeat? Facile nāq; religioſꝰ Luc.
qſq; tpales algores ꝛ calores ſuſtieret: ꝛ frigora q̄ moleſtāt exteriꝰ: ſi diuie dile
ctiōis icēdio ferueret iteriꝰ. Btūs nēpe Frā. iterrogatꝰ aliqñ. Quo veſtitu tā Btūs
tenui ſe poſſet ab hyemalis algoris aſpitate tueri? i ſpū feruoris rn̄dit. Si ſup Franc.
ne pr̄ie flāma p deſyderiū ꝯtigeremur iteriꝰ: facile frigꝰ iſtō exteriꝰ portaremꝰ.
Hāc igr̄ d; qlib; religioſꝰ charitatē. i. feruētē igrē: hāc totis viribꝰ a dn̄o poſtu
lat. Hoc. n. vt ait Aug. li. 3. đ trī. c. 18. Eſt donū di: q̄ dono nullū ē excellētiꝰ: Aug.
ſolū ē qđ diuidit iter filios regni ꝛ pditiōis. Et lz p ip̄z alia dent dona: tñ ſine Btūs
charitate nihil pſūt. Jncēdio talis feruoris ardebat btūs Frāc. dux: iſtitutor: Fran.

Bona. ⁊ amator religionis ⁊ regule fratrū minoꝝ. De ipſo ſiqdē Bonauen. ſic ait in
Legēda. Charitatē fluentē qua ſponſi amicus Frāciſcus ardebat. qs enarra
re ſufficiat: Totus nāqꝫ quaſi qdā carbo ignitus diuini amoris flāma videba
tur abſorptus. Cuius incendiū voluit deus huiuſcemodi declarare exemplo.
Cum.n. nocte quadam in quodam tugurio: vir deo deuotus in oratione mo
re ſolito: pernoctaret: corporaliter] abſens a filijs. Ecce media noctis hora:
quibuſdā ex fratribus qeſcētibus: qbuſdā ēt in orando pſeuerātibus. Curr⁹
igneus mirādi ſplēdoris p hoſtiū domus intrās: huc atqꝫ illuc p domicilium
tertio ſe ꝯuertit: ſup quē globus lucidus reſidebat: q ſolis habēs aſpectū noſ
ctē clarere fecit. Obſtupefacti ſunt vigilātes: excitati ſimul ⁊ exteriti dormien
tes. Et nō minus ſenſerūt cordis ꝙ̄ corporis claritatē. Dū ex virtute mirādi lu
minis: alterius alteri ꝯſcia nuda fuit. Intellexerunt nāqꝫ ꝯcorditer oēs vidē
tibus ſingulis in cordibus ſinguloꝝ: ſctūm patrē abſentē corpore: ſpū pſen
tē tali trāſfiguratū effigie: ſupnis irradiatū fulgoribus ⁊ ardoribus inflāma
tum: ſupnāli virtute in curru ſplēdēte ſimul ⁊ igneo ſibi demōſtrari a dño: vt
tanꝙ̄ veri Iſraelite poſt illū incederēt: q viroꝝ ſpūaliū vt alter Helyas fuerat a
deo currus ⁊ auriga. Sic igiť dico ꝙ religioſus dꝫ charitatis ardore ⁊ dilectio
4 nis incēdio extuare: ⁊ habebit Leonis tertiā ꝯditionē. ¶ Quarta Leonis cō
1 ditio ē: ꝙ ipſius prima facies ē Saturni: ſcda Iouis: tertia Martis. Satur
nus.n. poniť planeta firmus ⁊ ꝯſtātiſſimus. Per qđ denotať primo ꝙ religio
ſus dꝫ cōſtanter ⁊ firmiter in ſua religione perſeuerare. dicit.n. btūs Franc.
in regula ſua. Et nullo mō licebit de iſta religione exire iuxta mandatū dñi Pa
pe. Qr nemo mittēs manū ſuā ad aratrū: ⁊ reſpiciēs retro aptus ē regno dei.
Luc. Qđ qdem verbū hꝫ Luc. 9. Et nō imerito: qr ois aſpectus retro periculoſus
eſt vel ſuſpectus. Uxor nāqꝫ Loth recedēs a Sodomis: qr ꝯtra preceptū dñi
reſpexit retro: verſa ē in ſtatuā ſalis. Religioſus igiť: qui p viā religionis ten
2 dit ad patriam: ſit facies Saturni. i. cauere ſibi dꝫ retro aſpicere: ſꝫ firmus vt
Saturnus ⁊ cōſtās in religione ſue pfectionis pſeueret oi tpe. ¶ Sit ſcđo fa
Math. cies Iouis: q ponebať ſummus deus: p orōnē ⁊ ꝯtēplationē ſupnoꝝ. De orō
ne.n. dř Math. 6. Tu aūt cū oraueris: intra in cubiculū tuū ⁊ clauſo hoſtio
Grego. ora patrē tuū. Hinc Greg. ait. Nequaꝙ̄ lumē ꝯtēplationis attingitur: ſi nō
Ber. ab exterioꝝ cure oppreſſione ceſſemus. ⁊ ſic p ꝯtēplationē ſit religioſus facies
Iouis: qr ꝯiungiť ipſi ſummo deo ꝯtemplando. Uñ dicit Bernar. ſup Cāti.
3 ſermone. 52. Magna ⁊ ſtupēda dignatio: ꝙ deus qeſcere facit aiam ꝯtempla
tiuā in ſinu ſuo. Tertio dꝫ religioſus eē facies Martis: q diſponit ad bellū: qr
dꝫ pugnare ꝯtra diabolum: mundum ⁊ carnē: ſicqꝫ faciendo poterit vere dici
Leo domus Solis ⁊ eius exaltatio: ardoris ⁊ caloris incendium. Et prima fa
cies Saturni: ſecunda Leonis: ⁊ tertia Martis.

¶ De Uirgine Realis declaratio. Cap. 16.

Irgo poniť ſextū zodiaci ſignū: ⁊ hꝫ caput poſt Leonē: dextera manu
♍ tāgit circulū eqnoctialē: qua ⁊ ſpicas tꝫ: oritur ⁊ occidit a capite. Et hꝫ
ſtellas multas: inter quas. 19. ſunt paruiſibiles: quaꝝ diſpoſitio ſic po
niť. In capite hꝫ ſtellā vnā multū obſcurā: in vtroqꝫ humero vnā cōiter cla
rā: in ſumitate vtriuſqꝫ ale duas ſibi ꝓpinquas: quaꝝ tres ſunt parue ⁊ obſcu

re: ſed

re:ſed quarta eſt clarior: ⁊ aliquantulū groſſior.ſ.q̄ eſt in ala dextera ꝓpe hume
rum in quolibet cubitu vnā paruā ſed ſplendidā: in manu dextera vnā bn̄ cla⸗
rā ⁊ ꝯuenienter groſſam: cuius nomē ē ſpica: in ſiniſtra manu vnā paruam ⁊
obſcurā: in veſte ſup genua hȝ ſex paruas ⁊ obſcuras: in quolibet pede vnā: te
net aūt p̄ſens Uirgo ſceptrū Mercurij in manu: q̄ eius domus. Et natus ſub
ea habebit fortunā ⁊ modos Uirginis. Nā dicit Abrahā auenazre. Q̄đ q̄ na⸗ Abrahā auenaz.
tus fuerit in prima facie virginis erit decētis ſtature: erit corpus eius erectū ⁊
pulchrū: ⁊ erit ſciēs ⁊ acutus: eius capilli criſpi: ⁊ erit diligēs iuſtitiā: eius vox
vehemēs: ſterilis exiſtet: ala eius bona: facies pulchra: eritq̄ʒ ſcriba ⁊ bene do⸗
ctus. Qui aūt natus fuerit ſub ſcđa facie erit pulchre apparentie: oculi eiꝰ par
ui: naſus eius pulcher: eritq̄ʒ diſciplinabilis ⁊ ſimplex: ꝓuoluntarius corde di
liget laudari. Natus in tertia facie erit pulcher aſpectu: perceptibilis diſcipli⸗
ne: veri ſenſus ac ſimplex ⁊ ſapiens. Et hec eſt figura ſui aſpectus in celo.

¶ Uirginis Moralitas pᵃ. Ca. 17.

Virgo eſt ſignū terreum: frigidū: mediocre: nocturnum: domus Mercurij prima: ⁊ eſt exaltatio eiuſdē in. 15. gradu dn̄s eius in die eſt Uenus: in nocte Luna: ⁊ Mars participat cū eis: ⁊ ē de triplicitate ſcđa. prima facies eius ē Solis. ſcđa Ueneris. tertia Mercurij. Ex pte hoīs hȝ ī ptāte ventrē ⁊ iteſtina: pſonā pulchram facit: pulchros oculos: faciē decoram: ⁊ mitigat voluntatē. Domus ē infirmitatis ſeruoꝝ ⁊ ācillaꝝ ⁊ beſtiaꝝ: iuſtitiā ſignificat: ⁊ mutationē de loco ad locuȝ. Et hoc ſignū dr̄ Uirgo: q̄ ſicut Uirgo ſterilis eſt: ⁊ ſine fructu: ſic Sol trāſiēs illā partē zodiaci: q̄ vocat̄ Uirgo ſuo calore ꝯſumit hūorē: ⁊ ſic terrā a fructu ſterilē facit. Talis ē ꝑ oīa btā virgo Maria: q̄ iſta ē ⁊ fuit terrea ꝑ hūilitatē: frigida ꝑ caſtitatē: q̄ ꝟgo añ partū: virgo ī partu: ⁊ virgo poſt partū: feminea ꝑ pietatē erga totū mūdū: ⁊ ꝑ maximā clemētiā erga pctōres: nocturna ꝑ ſui abſcēſionem ab oculis: hoīuȝ: mediocris ꝑ maturāđ ſcretionē ī ꝟbis ⁊ geſtis: domus Mercurij: q̄ vt dn̄t aſtronomi: Mercurius ſtatī ad nāȝ illius cui ꝯiūgit̄ ſe īclinat: ⁊ ſignificat benignitatē: q̄ vult volūtatē oīuȝ adimplere: fuit igit̄ ī ea Mercuriꝰ. ſ. benignitas ī affectione: Uenus: q̄ dr̄ Lucifer. i. honeſtas ī ꝯuerſatione. Luna alba. i. albedo caſtitatis ī corde: in ꝟbo ⁊ in ope. Mars rubeus. i. rubedo charitatis: ⁊ idō Sol. i. xp̄s primā eiꝰ faciē. i. alaȝ ⁊ mētē occupauit: carnē. ſ. ab ea

aſſumēdo. vñ ps. Sol ⁊ Luna ſteterūt in bītaculo ſuo. Hec ēt ē dom⁹ ſuoꝝ: ⁊
Petri. q2 vere pctōres q ſerui ſunt vitioꝝ. 1. Petri. 2. Ois q facit pctm̄ ſeruus ē pcti: ⁊
Jo. 8. Qui ēt dn̄r beſtie ſine ſenſu. Jſti duo bēant eā ꝓ refugio: ⁊ ꝓ domo: q2
ſ. facit eos iuſtos: ⁊ mutari de loco ad locū: ō pena ad gliaꝫ: ⁊ q2 iuſtitiā ſignat
mutationē: iō illos i qb⁹ dnat: q ſſ ſibi duoti: fac pulchros p grāꝫ in aīa: ⁊ gra
Prouer. tioſos q̄tū ad oculos diſcretiōis ⁊ q̄tū ad faciē ꝯuerſatiōis. Prouer. 31. Forti
titudo ⁊ decor īdumētū ei⁹. ¶ De ſigno Virginis Moralitas ſcda. Ca. 18.

Jrgo (vt tradūt Aſtronomi) bꝫ multas ſingulares ꝯditiones. Primo
v eſt domus Mercurij. Scdo eiuſdē ē exaltatio. Tertio bꝫ vētris dn̄iū.
Quarto prima eius facies ē Solis: ⁊ multas alias ꝓprietates bꝫ vt ſu
pra pꝫ. ¶ ¶ P° igiſ dico q Virgo ē domus Mercurij. Q2 cū Mercuri⁹ duas
1 bēat domos. ſ. ſignū Geminoꝝ ⁊ Virginē. Virgo poniſ pncipalis dom⁹ ei⁹.
Scdo ēt Virgo ē Mercurij exaltatio: q2 Mercuri⁹ exaltaſ i Virgine. Tertio
Alcabi. vt ēt ait Alcabi. Virgo pncipaliter bꝫ bōis vētrē: iter būana mēbra. Quarto
1 ꝓ eius facies Solis ē. ¶ P° igiſ ad iſtar Virginis: dꝫ qlibet Legiſta bonus
eē domus Mercurij. i. eloq̄ntie: poniſ. n. Mercurius planeta eloq̄ntie: qm̄ cū
bonus Legiſta bēat vt plurimū pſuadere: ⁊ nihil impſuaſione fit apti⁹ eloquē
Tullius tia: pꝫ q talis in eloquētia florere dꝫ. Dicit. n. Tullius. 1. Rheto. ſic. Cū res a
nr̄a memoria pp vetuſtatē remotas: ex lr̄aꝝ monumētis repetere iſtituo: mul
tas vrbes ꝯſtitutas: plurima bella reſtincta: firmiſſimas ſocietates: ſctiſſimas
Valeri⁹ amicitias itelligo: tū ai virtute: tū facilius eloquētie ꝯpatas. Narrat ēt Vale.
Max. li. 8. c. 9. Qd regib⁹ exactis plebs diſcidēs a prib⁹: iuxta ripā fluminis ante
nis i colle: q ſacer appellaſ: armata ꝯſedit: eratqꝫ nō ſolū diſformis: ſꝫ ēt miſer
rimus reipublice ſtat⁹: a capite eius cetera pte corporis peſtifera ſeditione diui
ſa: ac ni Valerij ſubueniſſet eloq̄ntia: ſpes tāti iperij i ipo pene ortu ſuo corruiſ
ſet. Hic nāqꝫ ppl̄m noua ⁊ iſolita libertate temere gaudētē: orōne ad meliora
⁊ ſaniora ꝯſilia reuocatū ſenatui ſubiecit. i. vrbē vrbi iūxit. Verbis g̊ facundis
ira: ꝯſternatio: arma ceſſerūt. De Catōe narrat idē Vale. Max. li. ōdicto. c. 7
Qd lr̄as latinas pene iā ſenex didicit. Cūqꝫ eloq̄ntia magnā gliaꝫ iā ptā bñet:
id egit vt iuris ciuilis q̄ꝫ eēt pitiſſimus. Ex ħ liqdo pꝫ: q eloq̄ntiā bñe dꝫ qlqs
2 iuris pitus eē deſyderat. ¶ Scda ꝯditio virginis dr̄ q ē exaltatio Mercurij.
Tullius Cū eloq̄ntia de ſe fit iterdū piculoſa: vt ait Tullius. 1. Rheto. Cū reipublice
detrimēta ꝯſyderamus: ⁊ maximaꝝ ciuitatū veteres alo calamitates colligim⁹
nō minimā videbim⁹ p diſertiſſimos bōies iuectā ptē icōmodoꝝ. Hic ē q ñ ſo
lūmodo eē dꝫ iuris pitus domus eloquētie: ſꝫ ēt dꝫ eē eiuſdē exaltatio. Qd q
dē erit ſi cū eloquētia iuris pitus bēat ſapiāꝫ: quoꝝ vnū p aliud exaltabiſ. Di
Tullius cit. n. Tullius vbi ſ. Me diu qdē cogitāte: rō ipſa in hāc potiſſimā ſniaꝫ duxit
vt exiſtimē ſapiāꝫ ſine eloquētia paꝝ ꝓdeſſe ciuitatib⁹. Eloq̄ntiā xo ſine ſapia
nimiū obeſſe plerūqꝫ: ꝓdeſſe aūt nūq̄. Quare ſi qs omiſſis rectiſſimis atqꝫ ho
neſtiſſimis ſtudijs: rōis ⁊ officij ꝯſumit oēꝫ opationē i exercitatione dicēdi.
Hic inutilis ſibi: pniſioſus prie ciuis aliſ. Qui aūt ita ſe ſe armat eloquētia vt
nō expugnare cōmoda prie: ſꝫ ꝓ his ꝓpugnare poſſit. Hic mihi vir ⁊ ſuis ⁊ pu
blicis rōib⁹ vtiliſſimus atqꝫ amiciſſimus ciuis fore vr̄: Pꝫ g̊ q eloquētia p ſa
Tullius pientiā exaltaſ vt nobilis efficiaſ ⁊ fructuoſa. Vñ Tullius vbi ſ. Hinc ad rē
publicam

publicā plurima cōmoda veniūt: ſi moderatrix aī preſto ē ſapia rerū. Hinc ad ipſos q eā adepti ſunt: laus: honor ꝛ dignitas ꝯfluit. Hinc amicis coꝝ certiſſimū ꝛ tutiſſimū preſidiū opat. Ad hoc aūt vt iuris doctor ſiue Legiſta poſſit vltra eloquētiā reputari ſapiēs ꝛ ſic eē Mercurij exaltatio: multas dꝫ ꝯditiones obſeruare. ¶ Primo ſeruet eqtatē: cū ex officio vel ꝯſilio iudex fuerit: vt. ſ. iuſtos 1
idoneos ꝛ bene meritos ꝓmouere faciat ad ꝯdignas dignitates: Nā vt ait Plato: ꝛ Boetius eū ſequēs. i. de ꝯſola. Tūc felix ꝛ btā reſpublica dicēda ē: qn̄ ſapientes efficiunt reges: vel reges efficiunt ſapiētes. Quātū ēt reipublice ꝓſit ꝓmotio virtuoſoꝝ: pꝫ p Saluſtiū in Catilinario. Qui recitās verba Catōis: ait. Nolite exiſtimare maiores nr̄os armis rēpublicā ex parua magnā feciſſe: ſi ita eēt multo pulchriorē eā haberemus. Quippe ſocioꝝ atqꝫ ciuiū: pterea armoꝝ ꝛ equoꝝ maior copia nobis q̄ʒ illis eſt. Sꝫ alia fuere q̄ illos magnos fecerūt: q̄ nobis nulla ſunt: domui induſtria: foris iuſtū imperiū: aīus in ꝯſulendo liber: neqꝫ delicto: neqꝫ libidini obnoxius. ¶ Scd̄o dꝫ legis doctor: vt ſit exaltatio Mercurij. i. eloquētie oppreſſos defenſare. Sicut Daniel. Suſanā a ſceleratis ſenibus defendit inocentē: vt habet Daniel. i . Narrat Vale. Max. li. 7. c. 3. Qd̄ Demoſthenes cuidā ancille mirifice ſubuenit: q̄ pecuniam depoſiti noīe a duob⁹ hoſpitibus acceperat: ea ꝯditione vt illā vtriſqꝫ redderet. Quoꝝ alter interiecto tpe tanq̄ʒ mortuo ſocio: ſqualore obſitus: decepte oēs nūmos abſtulit. Supuenit deinde alter ꝛ depoſitū petere cepit: merebat miſera: ꝛ maxima pariter pecunie ꝛ defenſionis penuria: iā de laqueo ꝛ de ſuſpēdio cogitabat. Sed oportune Demoſthenes eius patronus affuit: q vt in aduocatione venit: mulier inqt parata eſt depoſiti ſe fidē ſoluere: ſꝫ niſi ſociū adduxeris: facere id nō pōt: qm̄ vt ipſe vociferas: hec dicta eſt lex: ne pecunia alteri ſine altero nūeret: hic dn̄s Eſa. i. Querite iudiciū: ſubuenite oppreſſo: iudicate pupillo: defendite viduā. Fert quoqꝫ ꝙ erat qdā legis peritus q cognominabat refugiū paupeꝝ: eo ꝙ pauperes adiuuare ſolebat. Cū. n. quidā pauper locaſſet domum ſuā cuidā vicino diuiti: cogitauit ille diues pauperē ſpoliare ſuo p̄diolo. Poſuitqꝫ dolia quedā oleo plena ꝛ quedā ſemiplena in domo ſibi locata. Elapſo igit aliquo tempore: venit diues videre dolia ſua: pauperiqꝫ crimen impoſuit furti: ꝛ ipſum vocauit ad iudiciuꝫ. Neſciente autem paupere ſuā inocētiā defenſare ſupuenit refugium paupeꝝ: ꝛ pauperem vocauit ad partē: querens ab eo an inocens eſſet a crimine qd̄ imponitur ei. Iurauit pauper ꝙ innocens eſſet: at aduocatus petijt in iudicio: ꝙ feces menſurarent que ſunt in doleis: ꝙ ſi reperirent equales in oībus argumētū eſſe: ꝙ oīa dolia fuiſſent plena. Si vero reperirētur ad ꝓportionē inuēti olei: paup liberaret a diuitis moleſtia. Et factū eſt ita. Pauper aūt liberatus eſt. Et tali iudici dici pōt verbū qd̄ ſcribit. p̄s. 71. Liberabit pauperē a potēte: ꝛ pauperē cui non erat adiutor. Parcet pauperi ꝛ inopi: ꝛ animas paupeꝝ ſaluas faciet. Ex vſuris ꝛ iniquitate redimet animas coꝝ. Ex quibus oībus pꝫ ꝙ defendere inocētes in litigio ē valde meritoriuꝫ: ꝛ exaltatio Mercurij. i. legis doctoris eloquentis. ¶ Tertio legis doctor in iudicio ſuo: vt ſit exaltatio Mercurij: dꝫ iuſtam ſniam dare. Dꝫ nāqꝫ iudex: dū ſnīaꝫ ꝓfert: recordari ꝙ ipſe habebit deū iudicē. Dicit. n. Sixtus Pythagoric⁹. Iudicās hoīes: ſcito qꝛ ꝛ tu ipē iudiceris a deo: mai⁹ piculū

Margin: Plato. | Boc. | Saluſt | 2 | Daniel. | Vale. | Eſa. | Exēplū. | p̄s | 3

Math. eſt iudicātis: q̃ eius q iudicat. pfecto talibus accidet q dn̄s dicit Math. 6. In
quo. n. iudicio iudicaueritis iudicabimini. Et q̄ mēſura mēſi fueritis remetie
Sapie. tur vobis. Et Sapie. 1. Diligite iuſtitiā q iudicatis terrā. Et Deute. 1. Qd iu
Deute. ſtū ē iudicate. Dz ēt iudex qñ ſniaz pfert oēz iordinatū amorē deponere: oēz
inimicitiā: ⁊ odiū: oēſqz alias paſſiones aiaz alterātes. Dz ēt iudex añq̃ ſniaz
pferat: cām diſcutere: ptes examinare: ⁊ audiētiā reo nullo mō negare. Nam
Deute. Deute. 1. dr̄ eſt iudicib⁹. Audite illos: ⁊ qd iuſtū eſt iudicate: ſiue ciuis ſit ſi
ue pegrinus: nulla erit diſtinctio pſonaꝝ ita paruū audietis vt magnū: nec acce
5 cipietis cuiuſq̃ pſonas: q: dei iudiciū eſt. ¶ Tertia ꝯditio virginis dr̄ q bz do
miniū vētris. Vere ſiqdē qlibet legis ptr̄ : ſui vētris dz hr̄e dn̄iuz: vt vz neqꝫ
vētris neqꝫ gule neqꝫ luxurie ſit ſeruus. Oē. n. iudiciū excecat vbi regnat Ven⁹
ſiue luxuria: ⁊ vbi cōmeſſationū ⁊ ebrietatū frequēs ē viuo. Tales fuerūt iudi
ces: quos decepit ſpēs ⁊ quoꝝ corda cōuertit ꝯcupia in amorē Suſane: vt no
Daniel. lentē eis ꝯſentire ꝯdēnarēt ad mortē. Quos Daniel ꝯuicit de falſo teſtimonio
pariter ⁊ iudicio: vt hr̄ Daniel. 13. Sic ēt fuit iudiciū Paridis (vt dr̄ in fabu
lis). Qñ Paris venationis cā iuerat ad q̃dā in die ſyluā. Cui p̄ lxitudie dor
miēti apparuerūt Mercuri⁹: Venus: Palas: ⁊ Juno: ad quē Mercuri⁹ dixit.
Iſte tres dee litigiū hñt ad iuicē: p eo q ꝯuiuātib⁹ illis apparuit ſubito pomū
qddā pulcherrimū īter eas: ī quo lr̄is grecis erat ſcriptū: q pulchriori daret ea
rū. Cū igit̄ qlibz eaꝝ pulchriorē ſe reputet eē: tuo tñ iudicio ſe cōmiſerūt. Qd
ſi p Junone iudiciū dederis: ipſa te īter oēs mūdi principes ꝯſtituet celſiorez.
Palas aūt ſi p ea tuleris ſniaz: in oī mūdana ſcia te faciet doctorē. Si Vene
rē pulchriorē iudicaueris: nobiliorē ⁊ pulchriorē feminā de grecia p tuo pre
mio reportabis. Qui p̄ponēs laſciuiā: tā ſapie q̄ dn̄ationi: ſniaz p Venere de
dit. De quo Virg. in. 1. Eneidos ait. Tenet alta mēte repoſtū Judiciū Pari
dis: ſpreteqz iniuria forme. ſ. ipſa Juno. Igit̄ niſi iudex ſic vētris ſui fuerit dn̄s
vt laſciuiā ꝯpeſcere poſſit: qd rectū fuēit nūq̃ iudicabit. Porro q̃ idiſcreta ſint
illoꝝ iudicia: qb⁹ vēter dn̄at̄: ⁊ nō ipi vētri: p eo q cōmeſſatiōib⁹ ⁊ ebrietatib⁹
Joā. ſtudeāt. Dn̄s oñdit. 5. dicēs. Ve q potētes eſtis ad bibēdū vinū : ⁊ viri fortes
ad miſcēdā ebrietatē: q iuſtificatis ipiū p munerib⁹: ⁊ iuſtitiā iuſti aufertis ab
eo. Et ſic pz q qlibz iudex: bonū dz hr̄e dn̄iuz vētris: vt. ſ. ſit ſobrius ⁊ caſtus.
¶ Quarta Virginis ꝯditio ponit̄: q p̄ma ei⁹ facies Soli attribuit̄. Quilibz
4 bonus iudex radios ſue lucis ⁊ ſapie ſic gñalr̄ dz diffundere: vt nō ſit accepta
tor pſonaꝝ: nec pp munera puertat iudicia pupilloꝝ ⁊ alioꝝ: ſz ſit q̃ſi Sol illūi
Eccle. nās q p oīa reſpicit ⁊ glīa dn̄i plenū ē op⁹ ei⁹: ſic dr̄ Eccle. 42. Nullaten⁹. n. ſuā
Aug. linguā iudex velle dz eē venalē. Vñ Aug. de ſeipo. 9. ꝯfeſſ. dic̄. Placuit mihi
ſubtrahere miſteriū lingue mee nūdinis loq̄citatis: ne vlteri⁹ pueri mēditātes
Seneca. nō legē tuā: ſi pacē tuā: ſz iſanias mēdaces ⁊ bella forēſia mercarēt̄ ex ore meo
arma furori ſuo. De talib⁹ ſuā liguā vēdētib⁹ dic̄ Seneca ī p̄ Traged. hic cla
Tullius moſi rabioſa fori. Jurgia vēdēs: iprob⁹ iras ⁊ v̄ba locat. Tales. n. cū deberent
eē reipublice ſalus: ſt̄ ipſi⁹ magna pnitiees. Vñ. 2. de officijs Tulli⁹ ait. Quid
tā inhūanū q̃ eloq̄ntiā a nā ad ſalutē hoīuz ē ad ꝯſeruationē datā: ad bonoꝝ
peſtē pniciēq̄ ꝯuertere? q̄ſi dicat nihil. Serenū igit̄ ⁊ lūinoſū ſic Sol: dz eē iu
diciū iudicis: vt neqꝫ p auaritiā neqz p furorē: neqz p aliā paſſionē obnubilet̄

ſed ſit

ſed ſit prima facies Solis. Mādat.n.dñs Deutero.16.dicēs. Nō accipias pſo nā neqꝫ munera: q: munera excecāt oculos ſapiētū ⁊ mutāt verba iuſtoꝝ. Itē ⁊ ibidē.c.17.dr. Maledictus q accipit munera: vt ꝑcutiat aiaꝫ ſanguinis innocētis. Narrat A.gelius ꝙ quidā diues adoleſcēs cupiens adiſcere artē oratoꝝ: iuit ad Pythagorā cōueniēs cū eo ꝓ doctrina de q̄dā quātitate pecunie: cuiꝰ medietatē dedit magiſtro anteꝙ̄ ſcholas ingrederet: daturus aliā quo prima die apud iudices ꝑoraſſet viciſſetqꝫ: poſt hec cū adoleſcēs ꝑfecte didiciſſet: nec ꝑorare curaſſet: nec mercedē doctoris adimpleret. Vocauit ipſuꝫ magiſter ad iudiciū: quo cōparēte: Pythagoras ſic eſt exorſus. Diſce ſtultiſſime adoleſcēs: vtroqꝫ mō id fore vti reddes qđ peto: ſiue pro te ꝓnunciatū erit: ſiue cōtra te. Nā ſi cōtra te lis erit data: merces mihi ex ſentētia debebiť: q: ego vicero. Si vero ſecūdū iudicatū erit: mihi merces ex pacto debebiť: q: tu viceris. Cui rñdit diſcipulus. Diſce tu magiſter ſapiētiſſime: vtroqꝫ mō futurū vti nō reddaꝫ qđ petis: nā ſi iudices ꝓ me ſentētiā tulerint nihil tibi ex ſentētia debeť: q: ego vicero. Si ꝯtra me ꝓnunciatū fuerit: nihil tibi ex pacto debeo. Sic igiť ꝓpter auaritiā diſcipulus aduocare nolebat: ne magiſtro ſolueret qđ debebat. Et magiſter expectare nolebat: vt diſcipulus reddere teneret: qđ ꝓmiſerat. Felix igiť eſt ille iudex: cuiꝰ iudiciū auaritia ꝑuertere nō pōt: ſed ſicut Sol i lumine ſuo ꝑſeuerat. Debet ēt legis doctor eſſe prima facies Solis: ꝓ quāto.ſ.petentibꝰ vel querētibꝰ det fidelia ꝯſilia. Cū.n.oporteat ignorātes leges a ſapiēte ꝯſilia poſtulare. Tobie.4. Quā meritoriū ⁊ deo gratū putamus: idignēti ꝯſulere: ⁊ ipſum dirigere fideliter in agēdis? Nā ꝓuerbi.27.dr: bonis amici conſilijs aīa dulcorať. Et Eccl.12.dicit Salomon: verba ſapientū ſicut ſtimuli: ⁊ ſicut claui in altū defixi: q̄ ꝑ magiſtroꝝ ꝯſiliū data ſunt: ꝯſilia.n.prudētū dū excitāt ad actū: ſunt q̄ſi ſtimuli: ſed cū ꝯfirmāt in ꝓpoſito ſunt velut claui in altū defixi. Sit igiť legis ꝑitus in ꝯſilijs ſuis primo liber ⁊ nō affectatus. Secūdo ſit ſerenus ⁊ nō turbatus. Tertio ſit fidelis ⁊ ſecretus. Quarto ſit moroſus ⁊ nō feſtinus.

Deuter. — A. gel. — Tobie — Prouer. — Eccl.

1 ¶ Dico primo ꝙ ꝯſiliarius dꝫ eē liber ⁊ nō affectatus. Dicit.n. Saluſtius in Cathilinario. Animus in ꝯſulēdo liber. Qui.n.ꝯſulit ad alterius voluntatē: ſuā libertatē penitus oſtendit eſſe captiuā. Tales vt plurimū repe riunť velut adulatores: q ducūt ad noxia ꝑicula illos qbꝰ cōſulūt. Ferť ꝙ Xerſes Rex Medoꝝ volēs ꝯtra Greciā ad bella ꝓcedere: cōſiliū inijt cū ſubditis ſuis. Adulatoꝝ aūt vnus ſic ait. Greci nō expectabūt initia belli: ſed ſunt ad primā regis aduētus famā terga verſuri. Alius aūt dixit. Grecia nō vincetur ſed obruet mole exercitus. Tertius ait. Timēdū ē ne deſertas vrbes ⁊ vacuas inueniamus. Quartus ait. Vix natura ſufficiet exercitui: nā Maria erunt anguſta claſſibus: militibus caſtra: explicādis copijs equeſtribus cāpeſtria: vix ſagittis patebit celū. Verū Damagarus nō adulator: ſed ꝯſiliarius liber agnitis iminētibꝰ ait Regi. Multitudo iſta q̄ tibi placet: timēda eſt: verū eſt.n. Nidica ſentētia. Nō poſſe regi: nec diu durare qđ regi nō pōt. Nihil tam magnū qđ perire nō poſſit: ⁊ ſic tādem fuit: nā ille Rex fuit cōfuſibiliter debellatus.

Saluſti. — Exēplū.

2 ¶ Dico ſecūdo ꝙ ꝯſiliariꝰ dꝫ eē ſerenus ⁊ nō turbatꝰ. Dicit.n. Tulius i orōne ꝓ vircelo. Qđ iracūdia ꝯſilio eſt inimica. Et idē ꝑmo de officijs ait. Ira ꝓcul abſit cū qua nihil recte ſieri vel ꝯſiderari pōt. Et Eccl.37.dr: a zelātibus te

Tullius — Eccl.

Prouer. abſcõde ꝯſiliũ. ¶ Dico tertio ꝙ ꝯſiliatus dꝫ eē fidelis ⁊ ſecretus. Prouer. n. 2
di. Qui ambulat fraudulēter reuellat arcbana: q aũt fidelis ē: celat amici ꝯſi-
4 liũ. ¶ Dico q̃rto ꝙ ꝯſiliarius dꝫ eē moroſus ⁊ nõ feſtinus. Dic̃.n. Socrates
Socra. ꝙ velox ꝯſiliũ ſequit̃ diſciplina: ⁊ merito qꝛ nibil feſtinũ põt eē examinatũ. Itē
Socrates ait. Ira ⁊ feſtinatio ꝯtraria ſunt ꝯſilio. Et nõ mirũ: qꝛ ira furentē facit aiũ: ⁊ feſtinatio trabit in p̃cipitiũ. Iudex ḡ anteq̃ ꝓferat ꝯſiliũ: bñ cogitet illud qđ ſit bonũ: ⁊ ſp ſpũale p̄ponēdo corporali: ⁊ publicũ priuato. Inter ſapientē.n. ⁊ inſipiētē ꝯſiliariũ hec ē dñia: qꝛ fatuus nõ reſpicit niſi principia: ſapiēs aũt finē: obſeruãs illđ Eſopi. Quicqđ agis prudēter agas ⁊ reſpice finē. Ferre minora volo: ne grauiora ferã. Ex qb⁹ oĩb⁹ apparet qñ ē bonũ ⁊ meritoriũ querēti ⁊ indigēti fidelia tribuere ꝯſilia. Et legis doctor hoc ſeruãs dicetur Uirgo: qꝛ erit prima facies Solis ⁊ qꝛ erit lucidus tã in iudicãdo quã in conſulendo.

¶ De ſigno Libre Realis declaratio. Cap. 19.

c Hele ſiue Libra (q̃ prima ps Scorpionis eſt: nã Chaldei tñ vndecim zodiaci ponũt imagines.) lãces duas bꝫ: quaꝝ vna borealis: altera auſtralis dr̃. Et bꝫ ſtellas ſepteꝫ pariſibiles. (lꝫ aliter ponat Higinius). quaꝝ diſpoſitio ſic formaſ. In lanceola vbi ē vncus: ſtelle tres: ⁊ altior ē parua tñ ceteris q̃ſi lucidior ⁊ alba: in quolibet capite ſuſi eſt vna: in qualibet bilance eſt vna. Natus in eo ſigno vel habebit fortunã vel infortuniuꝫ: in oĩbus per ſimilitudinē vt habet bilanx vel ſtatera. Dicit aũt Abraham auenazre. Qđ qui natus fuerit ſub prima facie Libre: erit pulcher facie: in eius capite vulnera inerunt: eritqꝫ laborator ⁊ ſimplex ac diſciplinabilis. Natus in ſecunda erit pulchri vultus: ⁊ inerit ei impedimentum in oculis eritqꝫ corde preuoluntarius. Natus ſub tertia facie erit pulcher ⁊ erit cognitus ⁊ honoratus inter gētes ipſius. Et qui fuerit natus in fine huius ſigni: erit nullius ſexus: vel vtriuſqꝫ. Et hec eſt forma ſui aſpectus in celo.

¶ Libre Moralitas. Ca. 20

l Ibra ſm Miſahelē ē ſignũ aqueũ: frigidũ: ⁊ humiduꝫ: maſculinũ: iſtabile ſiue mobile: diurnum: domus Ueneris: exaltatio Saturni i. 21. gradu ei⁹. Dñs eius de die eſt Saturnus: de nocte Mercurius: ⁊ Iupiter pticipat cũ eis: ⁊ ē de triplicitate tertia. prima facies eius ē Lune: ſcḋa Saturni: tertia Iouis: de corpore hominis regit īferiora vētris iteſtina ⁊ vmbilicũ. Domus ē vxoris ⁊ nuptiaꝝ: cõtentionis furti ⁊ rapine. Dicit̃ aũt hoc ſignũ Libra: ab inſtr̃o põderandi: qꝛ Sol exiſtēs in illa pte celi que dr̃ Libra dies cũ noctibus ſiles efficit ⁊ eq̃les: ſm Iſido. ¶ Per Libram que eſt inſtr̃m ponderandi: intelligo mundi diuites ⁊ auaros: qui in librandis pecunijs occupanſ: ⁊ ēt alios petõres ⁊ potiſſime malos iudices ⁊ iniquos: q

iuſte

ipſi ebabent alios iudicare ꝛ librare. Tales ſunt aquei.i.mobiles ꝛ debiles ad operandū: maſculini.i.potētes ad luxuriandū: diurni.i.vigiles ꝛ ſolliciti ad lucrandū: ꝛ ad mūdi negocia ꝑtractandū: qꝛ.i.vadunt de nocte ſicut de die ꝑ nūdinas ꝛ mercata. Job.17. Noctē verterūt in diē: ſunt ēt inſtabiles.i. ifirmi ad reſiſtendū carni ꝛ diabolo: qꝛ tribulationes ꝛ tentationes nequeūt ſuſtinere ꝑ patientiā. Treno.1. Peccatū peccauit Hieruſalem: ideo inſtabilis facta eſt. Iſti etiā ſunt domus Veneris.i.luxurie poſſeſſio Saturni: q terre preeſt.i.auaricie. Mercurij vagabilis.i.vanitatis ꝛ ſupbie: vel leuitatis ꝛ inſolentie. Jouis q interꝑtat̃ nuncius ſeparās.i.odij vel iracūdie ꝛ iniurie. nā hodie diuites mundi in iſtis vitijs ſpecialiter abundāt.ſ.in luxuria: auaritia: ſuperbia ꝛ inconſtātia odio ꝛ inuidia. Et ideo bene dicitur ꝙ iſti ſunt domus Veneris ꝛ Jouis quantū ad luxuriam: litis ꝛ contentionis: quantū ad iracundiā: furti ꝛ rapine quantū ad auaritiā: ꝛ ideo dicitur. Eſa.13. Rapina pauperis in domo. Et nota quomodo ſunt domus litis: qꝛ ſepe litigant incurijs ꝓpter temporalia: etiā dicunt̃ domus furti: qꝛ bona circūſtantiū vicinoꝝ furant̃ ꝑ fraudes ꝛ vſuras: ꝛ qn̄qꝫ ēt per excōicationē: ꝛ exactiones publice rapiunt ꝛ furant̃. Et ideo de malis iudicibus dr̃ Eſa.1. Principes tui infideles ſocij furum. Job. Eſa.

ℭ Libre alia Moralitas. Cap.21.

Er Librā (allegorice) poſſunt intelligi Imperatores: Reges: Duces: Barones: Principes ꝛ vniuerſaliter oēs ſeculariter regentes rēpublicam: qui moraliter ꝛ virtuoſe ſeipſos primo: ꝛ deinde rēpublicā gubernare debent: vt letent̃ velut reges i ṽtute dn̄i. vñ ps.20. In ṽtute tua letabit̃ rex. Nā q aīaꝫ ſuā q̄ vna eſt: regere neſcit: quō multoꝝ animas gubernabit. Libra igitur eſt ſeptimum ſignum zodiaci. Et habet cōditiones ſiue ꝓprietates. Primo Libra eſt domus ſeu habitatio Veneris. Secūdo Saturni exaltatio. Tertio lucis.i.diei ꝛ noctis equatio. Quarto prima eius facies eſt Lune. Dico primo ꝙ Libra eſt domus Veneris: habet.n. Venus duas domos.ſ. Taurum ꝛ Librā. Dico ſecundo ꝙ Libra eſt exaltatio Saturni: qꝛ videlicet exaltatur in ipſa. Dico tertio ꝙ Libra eſt ſignū equinoctij: qꝛ quando Sol ingreditur primum minutū eius: qđ eſt de mēſe Septembris: temporibus noſtris circa diem.14. eſt equinoctium in vniuerſa terra: ꝛ vocatur equinoctiū Autumnale. Dico quarto ꝙ prima facies Libre eſt Lune. ℭ Primo ergo princeps debet eſſet domus Veneris: quaſi Libra. Venus namqꝫ eſt planeta beniuolus ꝛ ingenioſus: benignus ꝛ clemens. Sic debet eſſe princeps in principatu ſuo: vt potius videat̃ velle eſſe ſocius q̄ꝫ dominus. Dicit enim Suetonius lib.2. de duodecim Ceſaribus. Qđ diuus Auguſtus.i. Octauianus domini appellationem vt maledictum ꝛ obprobrium ſemper exoruit. Cum ſpectante eo ludos pronunciatum eſſet a mimo. O dominum equum ꝛ bonum. Et vniuerſi quaſi de ipſo Octauiano dictum exultantes comprobaſſent. Statim manu: vultuqꝫ indecoras adulationes repreſſit. Et ſequenti die grauiſſimo corripuit edicto: dominumqꝫ ſe poſt hoc a populo appellari: nec a liberis: nec a nepotibus ſuis: vel ſerio vel ioco paſſus eſt. Ex hoc tantum dilectus eſt a cunctis: ꝙ Patris patrie cognomen adeptus eſt. Hinc Eccleſiaſtici.32. Rectorem te poſuerunt: noli extolli: eſto in illis quaſi vnus ex ipſis. Ps. Sueto.

Debēt etiā Principes habere clemētiā: vt ſint domus Veneris. Nā ꝓuerbi.
Prouer. 20. dr̄. Miſericordia ⁊ veritas cuſtodiūt Regē: ⁊ roborabit clemētia thronus
Regū. eius. De Rege Dauid. n. legit̄. 2. Regū. 16. Qd̄ cum fugeret a facie Abſalon
filij ſui: ⁊ omnis populus ⁊ vniuerſi bellatores a dextero ⁊ a ſiniſtro latere Re
gis ipſius Dauid incederent. Egreſſus eſt quidam vir de cognatione domus
Saul nomine Semei. Qui ꝓcedebat egrediēs ⁊ maledicebat: mittebatqꝫ la
pides contra Dauid: ⁊ clamabat. Egredere vir ſanguinum ⁊ vir Belial: reddi
dit tibi dominus vniuerſum ſanguinem Saul domus: quoniam inuaſiſti re
gnum: pro eo ꝙ dominus dedit regnuꝫ in manu Abſalon filij tui. Et ecce nūc
premunt te mala tua quoniam vir ſanguinum es. Dixit igitur vnus de princi
pibus Regis ad Regem. Quare maledicit canis hic moriturus Regi domi
no meo? Vadam ⁊ amputabo caput eius. Reſpondit Rex: dimitte eū vt ma
ledicat: dominus autem precepit ei vt maledicet Dauid: equus eſt vt qui audi
at dicere quare fecit: ecce filius meus qui egreſſus eſt de vtero meo: modo que
rit animam meā. Quanto magis hic filius Semei: dimitte eū maledicat iuxta
preceptum domini. Si forte reſpiciat dominus afflictionem meam ⁊ reddat
mihi bonuꝫ pro maledictione hac hodierna. De quolibet tali principe dici po
Prouer. teſt quod ſcribitur Prouerbi. vltimo. Os ſuum apperuit ſapientie: ⁊ lex clemē
Valeri⁹. tie in lingua eius. De Alexandro etiāꝫ narrat Valerius Maximus lib. 5. c. 1.
Cum hyemali tempore duceret exercitum: ⁊ ſedens ad ignem inter ſuos mili
tes aſpexit quēdam ſenem quaſi ex frigore mortuum: qui cum iuſſit in ſua ſe
de poni: ⁊ eius miniſter eſſe voluit: ⁊ ridendo ait. Gloria tibi eſt ſeruitoreꝫ ha
bere Imperatorem: propter quod a toto exercitu poſt fuit magis amatus: ⁊
2 honoratus: ⁊ famatus. ¶ Secunda condictio Libre dicitur: ꝙ eſt Saturni
exaltatio. Dicitur autem Saturnus ſupremus planetarum: firmus ⁊ conſtāſ
in propoſito honeſto: vt nec muneribus: nec blanditijs: nec iniurijs ab hone
ſto remoueatur. Vt autem princeps ſit Libra. i. ꝙ omnia bene libret ⁊ ꝙ ſit
Saturni exaltatio. Debet in omnibus dictis ſiue factis habere prudentiam:
Tullius que a Tullio ſic diffinitur: lib. 2. Rhetoricorum: prudentia eſt rerum bonarū
Gregor. ⁊ malarum vtrarūqꝫ ſcientia. A Gregorio auteꝫ prudentia diffinitur ſic. Eſt
Tullius cognitio vitandarum rerum ⁊ appetendaruꝫ: iterū a Tullio in lib. de officijs:
prudētia eſt cognitio imitandarū fugiendarūqꝫ ſcia. Ab eodē in lib. de requie
mētis. Prudētia eſt rerū bonarū ⁊ malarū cū alterarū dilectione: ⁊ reliquarū
Auguſt. deteſtatione ſcia. Cui cōſonat Aug. dicēs. Prudētia eſt virtus rerū bonaruꝫ
vel malarum: neutrarūqꝫ diſcretio cū fuga mali ⁊ electione boni. Et dicit̄ neu
trarūqꝫ: hoc eſt differentiū: que. ſ. nec bone nec male ſunt: ſicut eſt frāgere feſtu
cā vel hmōi: hec virtus prudētia diſcernit bona a malis: ⁊ bona ab inuicē oſt
dendo ꝙ ſit maius bonū vel maius malū. Hec igit̄ eſt ſūme neceſſaria princípi
Sapie. ꝑꝑ diſcretionē boni ⁊ mali: propterea Sapien. 6. dicit ſpiritus ſanctus. Si
igitur delectamini in ſedibus ⁊ ſceptris Reges populi diligite ſapientiam: vt
in perpetuū regnetis: diligite lumen ſapiē oēs qui preeſtis populis. Ad pru
Tullius dentiā autē vt ait Tullius circa finē ſecūdi Rhetor. tres ꝑtes requirunt̄. ſ. me
moria: Intelligētia: ⁊ Prouidētia: Memoria ē ꝑ quā aīus repetit ea q̄ fuerūt.
Intelligentia eſt ꝑ quā ꝓſpicit ea q̄ ſunt. Prouidentia eſt per quam futurum
aliquod

dicit ſpiritus ſanctus. Si igitur delectamini in ſedibus ⁊ ſceptris reges populi: diligite ſapientiam: vt in perpetuum regnetis: diligite lumen ſapientie omnes qui preeſtis populis. Ad prudentiam autem vt ait Tullius circa finem. ſecundi Rhetor: tres partes requiruntur. ſ. Memoria: intelligentia: ⁊ prouidentia. Memoria eſt per quam animus repetit ea que fuerunt. Intelligentia eſt per quam proſpicit ea que ſunt. Prouidentia eſt per quam futurum aliquod videt anteq̄ factū ſit. Dꝫ igiṫ ꝑnceps hr̄e memoriā ſolertē preteritoꝝ. Et vt bene ſuū regat dn̄ium: dꝫ hr̄e memoriā coꝝ q̄ fuerūt vtiles ⁊ fideles reipublice ſibi cōmiſſe: quatenus in ipſis fideliter reſpublica ꝓmoueat: ⁊ ipſe reperiat gratus: vt eius exēplo incitentur poſteri ad ſimilia faciēda. Propterea Romani honorabant principes triūphātes in curru triūphali quatuor albis eq̄s tracto: in quo ſedebat ꝑnceps cū aurea veſte: ligatis retro captiuis ad currū. Taliq̄ꝫ triūpho ducebaṫ ad Capitoliū. Fiebātq̄ꝫ ꝓ ipſo imagines ad ꝑpetuā rei memoriā: ⁊ hoc totū fiebat: vt poſteri ꝯtinue ad talia incitarenṫ. Dicit n. Saluſtius ī Iugurtino. Sepe ego audiui Quintū publiū Scipionē. Preterea ciuitatis nr̄e ꝓclaros viros ſolitos ita dicere. Cū maioꝝ imagines intuerenṫ: vehemētiſſime ſibi aīum ad virtutē accēdi. ſ. nō cerā illā neq̄ꝫ figurā tātam vim in ſe hr̄e: ſed memoriā reꝝ geſtaꝝ: eā flāmam egregijs in pectore creſcere: neq̄ꝫ prius ſedari q̄ virtus coꝝ famā atq̄ꝫ gloriā adequauerint. Dꝫ inſuper princeps hr̄e memoriā coꝝ: qui rempublicā infideliter tractauerūt: ne. ſ. eis vel ſimilibus deinceps cōmittāt eā. Lꝫ. n. principē deceat plurimis peccātibus indulgere: nullo tn̄ modo decet eū ꝯfidere in eis: quos cōperit infideliter egiſſe. Dꝫ inſup princeps: vt ſit prudēs: hr̄e intelligentiā preſentium: vt vꝫ ſpſtēdat pacē cōſeruare ſubiectis bn̄facientibus: parcere hūilibus: ⁊ ſupbos pro poſſe ꝯſternare. Sicut de Roma dictū ē ad gloriā. He tibi erūt artes: paciq̄ꝫ ſponere mores. Parcere ſubiectis ⁊ debellare ſuperbos. Dꝫ inſuper princeps taliter ſe hr̄e: vt nullus ſibi ſubiectus egrediaṫ ab eius facie deſolatus. De Tito dicit Suetonius lib. 2. de duodecim Ceſaribus. Qd̄ in deſyderijs hoium obſtinatiſſime tenuit: ne quē ſine ſpe dimitteret. Cū ⁊ admonētibus domeſticis quaſi plura polliceretṫ q̄ pſtare poſſet. Non oportere ait: quēq̄ a ſermone principis triſtem diſcedere. Dꝫ deniq̄ꝫ princeps futuroꝝ habere ꝓuidentiā: prouidere vꝫ. neq̄d attētet facere: qd̄ ſuas excedat vires: ⁊ cōſimiliter nihil expectet pacti: qd̄ ipſum debeat exterminare. Et iō vel obmittat alios velle debellare: vel debellare volētes ipſuꝫ: placare conetṫ: ſi ſe ſufficere nō cognoſcat: ⁊ ſic in oibus verbis ⁊ factis prudēs diceṫ vere eē exaltatio Saturni. nam Saturnus eſt ponderoſus ⁊ grauis dictus: ſic princeps prudēs diceṫ grauis ⁊ pōderoſus: ⁊ exaltatio Saturni: q̄ fuit ſcd̄a conditio ſigni Libre. ¶ Tertia Libre conditio eſt: q̄ ipſa ē ſignū eq̄noctiū: per diē ſiquidē intellige viros ꝓbos: ⁊ ꝑ noctē reꝓbos: vt videlicet princeps ſeruādo equitatē ⁊ iuſtitiā faciat eq̄noctiū. ſ. ꝓbos ad p̄mia: ⁊ reprobos ad ſupplicia videat ⁊ iudicet. Et hoc ſm̄ doctrinā Tullij. i. de officijs. Ne ſcilicet dum vnā partem ordinat: aliā negligat. Nō ſit acceptator perſonarum: amicus ſit ei q̄ benefacit. Exemplo dn̄i qui dicit Math. 12. Quicūq̄ꝫ fecerit volūtatem patris mei qui in celis eſt: ipſe meus frater ſoror ⁊ mater eſt. Omnis hoſtis reipublice ſit inimicus principis: quo=

Saluſt. Seneca. Tullius Math. Vale. Tullius

niam bene diſpoſito capite: quicquid eſt leſiuũ corporis: eſt inimicum capitis.
Et in hoc non debet princeps parcere proprijs filijs: vt patet de Seleuco Lu
Uale. cienſi: vt ait Ualerius lib. 6. c. 5. de iuſtitia. Qui ſibi oculũ: ⁊ alium filio fecit
euelli. Quinimo nec ꝓprio patri parcere debet princeps: ſi viderit eũ contra
Tullius rempublicã pertinaciter agere velle. Ait. n. Tullius. 4. de officijs. An ſi tra
dere patriã conabit pater: ſilebit ne filius? Et reſpõdet. Q̃ ꝓmo obſecrabit
patrẽ ne id faciat. deinde ſi nihil proficiat: accuſare minabitur. Et ad extremũ
ſi ad pernitiem patrie res ſpectabit. patrie ſalutem querens ſaluti patris an
Tullius teponat. Non ſit perſonarum acceptator. Nã Tullius primo de Officijs ait.
Qui parti ciuium conſulunt partemq; negligunt: pernitioſam inducunt in ci
uitate ſeditionem atq; diſcordiam. Sed ſit ſibi equalis cura de omnibus: vt
videlicet approbando probos: ac reprobos reprobando ꝓcedat equaliter: ⁊ ſic
ſe principẽ oĩbus mẽbris oſtẽdendo: veraciter apparebit tanq̃ verum equino
ctiale ſignum Libre: q̃ omnia iuſte ⁊ equaliter librabit: reddens cuiq; ſecun
dum ſuam mercedem. Hoc autem fiet ſi in omnibus iuſtitiã ſeruauerit. Pro
Sap. pter quod Sapientie. 1. dicit ſpũs ſanctus. Iuſtitiam diligite: q iudicatis ter
Tullius ram. Hinc Tullius in fine ſecundi libri de Republica: ſicut ait Auguſtinus.
Aug. 2. de ciuitate dei. c. 21. Inducit Scipionẽ dicentem. Concordiam: artiſſimũ
atq; optimum omnium in republica vinculum incolumitatis: eamq; ſine iu
ſtitia nullo pacto eſſe poſſe. Ac deinde latius ⁊ uberius diſcernit. Quantũ pro
deſt iuſtitia ciuitati ſi adſit. et quantum obeſt ſi abſit. Et. 4. de ciuitate dei di
Aug. cit Auguſtinus. Remota itaq; iuſtitia quid ſũt regna: niſi magna latrocinia.
Hec autem iuſtitia debet habere tria. Primo. Religionem quo ad deum. Se
cundo dilectionem quo ad proximum. Tertio correctionem quo ad ſeipſum:
⁊ merito: quoniam vt ait Tullius. 2. Rheto. quaſi iuxta finem. Iuſtitia ẽ ha
bitus animi: cõmuni vtilitate ſeruata: ſuam vnicuiq; tribuens dignitatem: ⁊
Seneca. ſibi correctionem. ¶ Dico primo q̃ per iuſtitiam princeps debet deo religio
Syxtus nem. Dicit enim Seneca de verborum copia. Quiſquis iuſtitiam ſequi deſy
Pytha. deras: time deum prius: ⁊ ama vt ameris ab eo. Sixtus quoq; pythagoricus
ps ait. Cum preces hominibus memento q̃ tibi preeſt deus. pſal. quoq;. 2. dicit
Seneca. Dauid. Nunc reges intelligite: erudimini qui iudicatis terram: ſeruite domi
no in timore ⁊ exultate ei cũ tremore. Apprehendite diſciplinam ne quando
iraſcatur dominus, ⁊ pereatis de via iuſta. Hinc Seneca in Tragedia Thye
ſtes ait. Uos quibus Rector maris atq; terre: ius magnum dedit necis atq;
vite. Ponite inflatos tumidoſq; vultus. Quicquid a vobis minor extimeſcit:
Hoc vobis maior dominus minatur. Omne ſub regno grauiore regnum eſt
Et Sapientie. 6. dicit ſpiritus ſanctus. Quoniam iudicium in hijs qui pre
ſunt fiet. exiguo enim conceditur miſericordia. Potentes autem potenter
tormenta patientur. Fertur. n. q̃ Alexander Macedo Templi dei pontificẽ
adorabat in Judea: propter quod dominus eum deinceps fecit victorioſum
ſemper. Econuerſo autem Pompeius cum cepiſſet Hieruſalem: templumq;
teneretur: quod menſe tertio captum eſt. Irruentes Romani prophanaue
ſunt templum: ⁊ equos in porticibus ſtabulauerunt. Quam ob rem nunquã
de cetero pugnaſſe Pompeium quin vinceretur: qui hactenus fuerat fortuna
tiſſimus.

tiſſimus. ¶ Dico ſecundo ꝙ per iuſtitiam Princeps debet reipublice dilectio
nem. Dicit enim Gregorius in regiſtro. Summum in rebus bonum eſt iu- Greg.
ſtitiam colere: ac vnicuiq; ſua iura ſeruare: ⁊ ſubiectis non id quod poteſtatis
eſt fieri: ſed quod eſt equum cuſtodire. Hinc Prouerbiorum. 21. Salomon Prouer
ait. Aufer impietatem de vultu regis ⁊ firmabitur iuſtitia thronus eius. Ta-
lis enim princeps amans amabitur: quod eſt ſumma ſecuritas principis. Ter 3
tio dico ꝙ per iuſtitiam princeps debet ſibimet correctionem: conſideret igi-
tur princeps ſtatum ſuum vt videat ꝙ̄ ſit labilis ⁊ periculoſus ſtatus: ne de
ipſo nimium confidat. Unde Seneca in Tragedia Thyeſtes ſic ait. Nemo
confidat nimium ſecundis. Nemo deſperet meliora lapſis. Miſcet hec illis pro Seneca
hibetq; Cloto: ſtare fortunam. Sic igitur princeps iuſtitiā ſeruando ad deū:
ad proximum ⁊ ad ſeipſum: ſicut vere ſignum Libre faciet equinoctium.
¶ Quarta conditio Libre dicitur: ꝙ prima eius facies eſt Lune. Luna vt vo
lunt aſtronomi: eſt ſignificatrix populi: debet igitur principalis intentio prin 4
cipis eſſe: vt in omnibus actionibus ſuis ſubiectus ſibi populus in cūctis pro
ſperitatibus augeatur. Et poſt poſito proprio cōmodo reipublice tantum vti
litas queratur: quoniam maius bonum bono minori eſt diligibilius: cum igi
tur bonum cōmune priuato bono ſit melius: igitur preponendū. Unde. 1.
Ethycorum dicit Ariſto. Bonum gentis melius eſt ꝙ̄ bonum vnius homi- Ariſt.
nis. Et Tullius primo de Officijs. Omnium ſocietatum nulla eſt carior nul- Tullius
la gratior: ꝙ̄ ea que cum republica eſt: vnicuiq; noſtrum cari ſunt parentes:
cari liberi: propinqui: familiares. Sed omnes omnium patria vna complexa
eſt: pro qua quis bonus debet mortem appetere: ſi ei ſit profuturus. Idem in
quarto libro Rhetorice noue. Nullum eſt periculum quod ſapiens pro ſalu- Tullius
te patrie arbitretur vitandum. Hinc Auguſtinus in lib. de ciuitate dei. Et Aug.
Ualerius Maximus in Titulo de amore reipublice ait. Brutus primus con Uale.
ſul eiecto Tarquino ſuperbo ob Lucretie mortem ⁊ violationem: intelligens
duos ſuos filios adherere ipſi Tarquino vt reuocaretur in regnum. conſtan
ti ac forti animo filios ligari ad columnam ⁊ fuſtibus cedi iuſſit: ⁊ finaliter ſe-
curi ābos īterfici. Itē Publius Decius vt refert Ualerius lib. 5. c. 6. Cū eſ Uale.
ſet Conſul Romanus ⁊ videret quaſi proſtratam totam rempublicam: caput
ſuū dijs deuouit: ⁊ ſtati equo ↄcitato ītrepidus hoſtes ītrauit clamās: auferte
mihi caput: ⁊ ſic factū eſt: ⁊ ex eius morte fuit ſuis victoria. Codrus Athe-
nienſis imperator: vt refert Ualerius libro. 5. c. 6. de pietate erga rempubli- Uale.
cam. de externis. Cū ipſi Athenienſes ab hoſtibus grauarentur: nec viderēt
quomodo tandem poſſent euadere calamitatem: conſulunt Oraculum Apol-
linis ⁊ reſponſum acceperunt: ꝙ nullo modo ſaluari poſſent: niſi eorum dux
ab hoſtibus occideretur: quod cum hoſtium intellexiſſet Capitaneus: prece-
pit vt nullo modo Codrus feriretur. Hoc autem Codrus intelligens vt pa-
triam liberaret: mutatis veſtibus ad hoſtes acceſſit ⁊ rixans cum aliquibus
qui extra Caſtra erant: ab vno eorum falce occiſus Athenienſes fecit eſſe vi-
ctores. Dauid quoque: vt dicit Nicolaus de Lyra. inermis cum ſolo bacu- Nico. de
lo ⁊ funda: pro ſalute populi aggreſſus eſt Goliad: quem totus timebat Lyra.

Iſrael: ⁊ interfecit. Sed ⁊ Iudith ſancta: vt habetur Iudith duodecimo
Pro patria cum tanto periculo acceſſit ad Holofernem: quem ⁊ iugulauit.
Sic igitur patet quantum amoꝛ patrie pꝛincipes mouebat antiquos: vt
Sueto. videlicet ſibi ſubditus populus augeretur ⁊ reipublice ſtatus continue fe-
licioꝛ efficeretur. Per hoc ſe putantes ad celeſtem gloꝛiam deuenire. Unde
Octauianus: (vt in li. de. 12. Ceſaribus dicit Suetonius ait.) Benignitas
Amb. n. mea ad celeſtē gloꝛiā me efferet. Sȝ hic īſurgit dubiū: an. ſ. amoꝛe reipublice
homo debeat moꝛtem ſubire: ⁊ an hoc apud chꝛiſtianos cenſeat meritoꝛium.
Rñdeo ꝙ ſic. Uñ ſanctus Amb. in capitulo Foꝛtitudo. 23. q. 3. dicit. Foꝛtitu
Leo pp̄. do q̄ bello a barbaris tueť patriam: vel domi defendit infirmos: vel a latroni-
bus ſocios: plena iuſtitia eſt. hoc idē affirmat Leo papa: in eadem cauſa. q. 8.
in capitulo Omni timoꝛe. Leo quartus exercitui Francoꝛum ſcribēs ait. Om
ni timoꝛe ac tremoꝛe depoſito contra inimicos ſancte fidei ⁊ aduerſarios om-
Theo. nium religionum: agere viriliter ſtudete. Nouit. n. omnipotens ſi quilibet ve-
ſtrum moꝛietur: ꝙ pꝛo veritate fidei ⁊ ſaluatione patrie ac defenſione chꝛiſtia
noꝝ moꝛtuus eſt. Et ideo ab eo pꝛemium celeſte conſequitur. hec ibi. Nota tñ
ſecundū ſacros theologos: ꝙ iſte actus ſcilicet moꝛti ſe exponēdi pꝛo defenſio-
ne patrie ⁊c. vt ſit laudabilis ⁊ meritoꝛius: debet duas habere circunſtātias.
pꝛima ꝙ hoc faciat recta intentione. ſ. amoꝛe dei ſiue ex charitate pꝛoximi ⁊ nō
ex gloꝛia vana ⁊ pompa: vt gentiles ⁊ pagani fecerunt: qui in hoc nihil merue
runt. Secunda circūſtantia eſt cauſa iuſta: quia ſi iniuſta: non eſt laudabilis
ſed peccatum: ⁊ hanc circunſtantiā non habuerūt gentiles plurimi: vt Romu
lus ⁊ Remus: qui inſidijs ⁊ fraudibus rapuerunt mulieres.

¶ Scoꝛpij Realitas. Cap. 22.

ſ Coꝛpius zodiaci eſt octauum ſignum Uirginem reſpiciens: pedes
verſus vtrunqȝ polum poꝛrigit: Caudam reflectit verſus boꝛeam:
ventre eius reſpicit terram: oꝛitur rectus ⁊ occidit curuo coꝛpoꝛe:
Et habet multas ſtellas inter quas. 19. ſunt pariſibiles: que ſic diſponun-
tur. In quolibet coꝛnu ſunt due: ⁊ cum ſint quatuoꝛ: due pꝛioꝛes ſunt ſatis
clare: ⁊ relique due ſunt obſcure: in fronte habet duas: in oꝛe vnā: in doꝛſo tres
Abrahā bene claras: in ventre duas: in cauda quinqȝ: in aculeo duas. ¶ Natus in eo
ſigno naturaliter habebit foꝛtunam ⁊ infoꝛtunium in omnibus vt Scoꝛpio.
Et vt dicit Abraham auenazre. Qui fuerit natus ſub pꝛima facie Scoꝛpio-
nis parum pulcher exiſtet: ⁊ habebit ſignum in capite: ⁊ pectus eius erit la-
tum. Et habebit ſignum in pede ſiniſtro vel in manu dextra: eritqȝ homo ca-
ſtigationis: bonaqȝ diſcretione plenus: ac in loquella feſtinus. ¶ Natus ſub
ſecunda facie: caput habebit magnum: exiſtetqȝ modice pulchꝛe figure: ⁊
habebit ſignuȝ in genu ⁊ doꝛſo: ⁊ erit homo diſcipline: verba ſua multiplicās.
¶ Qui fuerit ſub tertia facie: erit breuis ſtature: oculi eius contoꝛti: appe-
tens comedere: amans mulieres. ¶ Qui natus fuerit ſub fine huius ſigni-
aut erit nullius aut vtriuſqȝ ſexus. Et hec eſt figura ſui aſpectus in celo.

¶ Scorpij Moralitas.p⁹.c.23.

ſ Corpius ē ſm Aliſabelē ſignū aqueū:frigidū: fixū:⁊ nocturnū. Domus Martis:nullius exaltatio:dñs eius ĩ die ē Venus: in nocte Mars ⁊ Luna participat cū eis. de triplicitate ē q̃rta: prima ei⁹ facies eſt Martis:ſcđa Solis: tertia Veneris. Ex pte hoīs mēbris deſeruit gñatiuis renib⁹ ⁊ veſice:faciē dat rubicundā ⁊ paruā: capillos multos: oculos paruos:crura lōga:pedes magnos: ⁊ ſenē facit hoīez ⁊ iſtabilē ac mēdacez. Domus dr̃ mortis ⁊ timoris: debiti ⁊ laboris:dāni ⁊ ɔtētionis belli caſtitatis ⁊ igenij. Dr̃ aūt ſignū illud Scorpius:vt dicit Iſido.q: Scorpi⁹ ē aīal valde pūgitiuū cū cauda. ſilr Sol exiſtēs ĩ illa pte zodiaci q̃ dr̃ Scorpi⁹: cā eſt leſionis ⁊ pūctionis corporis humani:q: tūc declinās minus calefacit aerē: vñ aer diſtēperat⁹ ĩ frigiditate cito ledit ⁊ pūgit corp⁹. ¶ Scorpi⁹ igiť ē ſignū aqueū:frigidū:fixū ⁊ nocturnū: domus Martis ⁊ nullius exaltatio: in eo dominanť q̃tuor planete.ſ. Mars q: ē eius domus: ⁊ p⁹ facies: Venus q: eſt⁹ tertia facies: Sol.q: ſcđa facies Luna:q: pticipat cū eis. Tales ſunt huiuſmōdi pctōres q ſunt aq̃ei p mollitiē carnalitatis ⁊ luxurie: ⁊ īfectionē oīuz libidinū: frigidi p īdeuotionē:q: penitus p̄uati igne diuini amoris ac dilectione primi: fixi p obſtinationē ĩ mala ſua volūtate ⁊ nullo mō penitētes:nocturni p occultationē ſuoꝝ maloꝝ opeꝝ.ſ.quo ad hoīes:q nō cognoſcūt niſi manifeſta:ſ3 nō quo ad deū:cui oīa nuda ſunt ⁊ apta. Sūt domus Martis.i.litis ⁊ ɔtētionis: q: ſp ĩ litigijs ⁊ ɔtrouerſijs ꝓ acq̄rēdis mūdi diuitijs. Nulli⁹ exaltatio: q: nullus apud eos exaltať:q: nullū reputāt dignū exaltatiōis: ⁊ ita ſunt īuidi ꝙ nullū ꝓmouēt nec exaltāt:q̄rētes tm̄ q̃ ſua ſunt. Et iō q̃tuor planete.i.q̃tuor vitia ĩ talib⁹ dñanť.ſ. Mars.i.odiū vel iracūdia ɔ oēs alios: Venus.i.luxuria. Luna.i.mutabilis ĩcōſtātia in bono ꝓpoſito ſi aliqñ ĩ coꝝ mētē venerit. Sol:qui ſolus lucēs dr̃.i.ſupbia:q: iſti volūt Soli videri.ſ.apparere. Eccle.6. Nūc mā ducabo de bonis meis ſolus:q: tales alijs.ſ.paupib⁹ nō ſubueniētes:ſibi ipſis tm̄ ꝓcurare ſtudēt. Et iſti dñr Scorpius:qđ ē aīal venenoſū:facie aūt plaudit ⁊ cauda pūgit. Sic iſti qñ habēt iuidiā ɔ aliquē ſepe lābūt eū: a plaudendo ⁊ adulādo ĩ facie.i.in pñtia:ſ3 vere a pte retro.i.ĩ abſentia:ſūt aculeus fallacie ⁊ detractionis:q:.ſ.qñ ē abſens ipm pūgūt p detractionē ⁊ accuſationē ⁊ īfamationē. Et iō de iſtis pt dici illđ. Ezech.2. Incpij ⁊ ſbuerſores ſť tecū ⁊ cū Scorpionib⁹ hitas. Et illđ Hiere.9. In ore ſuo pacē cū amico loqť:occulte aūt pōit ei īſidias. Et btūs Hierony.ɔ fictis amicis ad Anſel. Oſculabāť mihi qdā manus: ⁊ ore vipereo ɔtrahebāt: dolebāt labijs: ⁊ corde gaudebāt.p3 ĩ exē⁰ Iude Eccle. Ezech. Hiere.

les dꝫ eē audax ⁊ nõ formidoloſus: ſed audaciã ſuã hēat ĩ dño ⁊ ĩ p̄lio iuſto.
¶ Scđo bonus miles dꝫ hr̄e viuacitatē. Quĩ audacia: q̄ñ nõ correſpõdēt vi‑ 2
res: audacē deducit in iteritũ ⁊ ruinã. Jõ bon⁹ miles dꝫ hr̄e illud: qđ dat ⁊ in
fluit Mars: dum eſt in Scorpione in aſcendente. ſ. viuacitatē: vt ſit fortis ⁊ vi
uax. Nã Eccle. 22. ſcribit̄. Patrē ⁊ virũ ɔfundat audax. loq̄tur de mulierib⁹ q̄ Eccle.
virib⁹ carēt: vt innuat ꝙ vbi nõ ſunt vires correſpõdētes inanis ē audacia: ⁊ me
rito. Nã qđ nã negat nemo feliciter audet. Dicit. n. Uegetius de re mili. li. 1. Uege.
c. 4. Qđ in electione militũ neceſſitas exigit: nõ tã ſtature rõnē hr̄e quã viriũ.
Ipſo Homero teſtãte. Qui Tideũ minorē corpore: ſꝫ fortiorē armis fuiſſe ſi‑ Homer
gnat. Et iferius. c. 5. idē Uegetius dicit. Sic ḡ Martio opi. i. in ope belli ɔ̄pu
tãdus: vigilãtib⁹ oculis: erecto ceruice: lato pectore: hũeris muſculoſis: valēti
bus brachijs: digitis lõgiorib⁹: vētre modicus: exilior crurib⁹: ſuris: ⁊ pedib⁹
nõ ſup̄flua carne diſtētis: ſꝫ neruoꝝ duritie collectis. Cũ hec ĩ tyrone vel mili‑
te ſigna dep̄hēderis: ꝓceritatē non magnop̄e deſyderes. vtilius. n. eſt milites
eē fortes q̄ꝫ grãdes. Statura igit̄ militis nõ dꝫ eē tã magna q̄ꝫ virilis ⁊ bñ for‑
mata. Multi. n. parui multoties vincũt magnos: ita ꝙ magnitudo ꝑſone ſim
pliciter nõ arguit bonũ tyronē. Legit̄ ĩ hyſtoria Alexãdri. Qđ Porus rex In Ex̄
doꝝ cũ eo pugnare volēs hũit ĩ ſuo exercitu. 14. millia currus: ⁊. 400. Elephã Alexã.
tes ĩ quoꝝ quolibꝫ ɔſtructa ſtabat turris lignea: in q̄. 30. hoies ſtabãt pugnã
tes. Uñ exercit⁹ Alexãdri ꝑterrit⁹ ē magis ꝑꝑ aialia q̄ꝫ ꝑꝑ hoies. Alexãder ãt
aſcēdēs equũ noie Luciphalas: dixit ſe cũ Poro rege velle pugnare. Porus ãt
ſp̄uit eũ ꝑꝑ corp̄is ꝑuitatē: q2 Alexãder erat triũ cubitoꝝ: ⁊ ipe Por⁹ qnqꝫ: ſꝫ
ignorabat v̄tutē ⁊ audaciã ĩ corpuſculo latētē. In pugna tãdē ãbob⁹ poſitis:
ꝑcuſſit p̄mo Porus Alexãdrũ: ⁊ q̄ſi ſemimortuũ dimiſit. At Alexãder ſum‑
ptis virib⁹ factoqꝫ ĩpetu ɔputatis brachijs tã fortiter ꝑcuſſit Porũ: ꝙ ſtatiꝫ in
terfecit: quo mortuo de toto exercitu triũphauit. Hinc Hierony. li. 2. ɔtra Jo Hiero.
uinianũ ait. Fortitudo corpoꝝ neceſſaria ē hĩs q portãt arma: q pugnis ⁊ cal‑
cib⁹ ſua ĩuicē mēbra debilitãt. Eſt igit̄ audacia ſine fortitudine ꝑiculoſa: ⁊ cũ
fortitudie laudabilis ⁊ fructuoſa. Narrat Uale. li. 3. c. 2. Qđ hetruſcis ĩ vrbeꝫ Uale.
põte ſubli.io irruētib⁹ vł irrũpētib⁹ Horati⁹ Cocles extremã ei⁹ ꝑtē occupa
uit: totũqꝫ hoſtiũ agmē: donec poſt tergũ ſuũ põs obrũperet̄: ĩfatigabili pugna
ſuſtinuit: atqꝫ vt patriã p̄iculo eminēti liberatã vidit: armat⁹ ſe ĩ Tiberi miſit.
Cui⁹ fõtitudinē dij ĩmõtales admirati: ĩcolũitatē ſincerã ei p̄ſtiterũt. Nã neqꝫ
altitudie diiect⁹ q̄ſſat⁹ ve: neqꝫ põder̄ armoꝝ p̄ſſus: nec vllo v̄ticis circuitu act⁹
nec telis q̄dē q̄ vndiqꝫ ɔgerebãt̄ leſus tutũ: natãdi euētũ hũit. Un⁹ itaqꝫ tot ci
uiũ tot hoſtiũ ĩ ſe oculos ɔuertit: ſtupētes illos admiratiõe: hos ĩter letitiã me
tũqꝫ heſitãtes: vnuſqꝫ duos acerrima pugna ɔ̄b̄tos exercit⁹: alteꝝ repellēdo:
alteꝝ ꝓpugnãdo diſtraxit. Deniqꝫ vn⁹ vrbi nr̄e tã ſcuto ſuo: q̄ꝫ Tiberis alueo
munimēti attulit. Quapp̄ diſcedētes hetruſci dicē potuerũt. Romãos vicim⁹
ab Horatio victi ſum⁹. Eodē q̄ꝫ. c. nãrat Uale. ꝙ Juli⁹ ceſar cũ inũerabili multi
tudie ⁊ feroci ĩpetu hoſtiũ ĩclinari aciē ſuã videret: timidi⁹ pugnãti militi ſcutũ
d̄traxit: eoqꝫ tect⁹: acerrie p̄liari cepit: q° fcõ fõtitudinē ꝑ totũ exercitũ diffudit:
labētēqꝫ belli fõtunã diuiſo ai ardore reſtituit. Idē: vt ibidē nãrat Uale. alio p̄
lio legiõis martie aq̄liferꝫ iãiã de fuge gr̄a iã ɔuerſũ: faucib⁹ ɔp̄hēſum ĩ ɔ̄riã ꝑtē

detraxit: dexterāq3 ad hoſtē tēdēs: quorſu3 tu īnqt abis? illic ſunt cū qb⁹ dimi
camus: ⁊ manib⁹ qdē vnū militē: adhortatiōe vero tā acri oīu3 legionū trepi
datioñē correxit: vinciq3 paratas vincere docuit. hec Ualerius: ⁊ p3 ꝙ miles
3 d3 eē audax ⁊ fortis. ¶ Tertio miles d3 hr̄e ſagacitatē: quā inſuit Mars i fa
cie q̄ñ audax fortitudo plurimis expoſita piculis inenit: iterdū tñ nō ſufficit
Sapie. militi ꝙ ſit audax ⁊ fortis: niſi ſimul repiat ⁊ ſagax. Hinc Sapie. 5. dicit ipūs
Trogus ſcīū: melior ē ſapīa ꝙ̄ vires: ⁊ vir prudēs magis ꝙ̄ fortis. Narrat Trog⁹ Pō
Pōpei⁹. peius li. xi. Qđ Alexāder cū ad piculoſum bellū cū Dario exercitū eligeret: nō
iuuenes robuſtos: nec primū florē etatis: ſ3 veteranos pleriq3 ēt emeritos mili
tie: q cū pr̄e ꝑmo militauerāt: elegit: vt nō tā milites ꝙ̄ magr̄os militie electos
putares. Ordines quoq3 nemo niſi ſexagenarius duxit: vt ſi principia caſtroꝝ
cerneres: ſenatū de pr̄ſſe alicuius reipublice te videre diceres. Jtaq3 nemo i pre
lio fugā: ſed victoriā cogitauit: neq3 in pedib⁹ qꝫ̄ ſpei ſ3 i lacertis fuit. Econ
Uege. trario fuit de Dario ⁊ ſuis: ⁊ iō illi victores ⁊ hi victi. Dicit Uege. li. 2. ꝺ re mi
lita. c. 1. Aduerſus oia ꝓfuit Ciceronē ſolertē eligere ius: vt ita dixerim armo
rū docere: quotidiano exercitio roborare q̄cūq3 euenire i acie atq3 ꝓlijs poſſint
oia in cāpeſtri meditatiōe ꝑnoſcere ſeuire i deſides vindicādo. Scia. n. rei bel
lice dimicādi nutrit audaciā. Nemo facere metuit: qđ ſe bene didiciſſe ꝯfidit: ⁊
eni3 i certamine belloꝝ exercitata paucitas ad victoriā prōptior ē ꝙ̄ rudis ⁊ in
docta multitudo expoſita ſp ad cedē. Et nō parꝝ ꝓdeſt i dimicatiōe vti ꝯſilijs.
T. Li- Maiora ñ qdē ſiūt i bellis ꝯſilio ꝙ̄ armis. Narrat Titus Liuius li. 1. c. 2. qđ ē
uius. de explorādis ꝯſilijs hoſtiū. Qđ Emilius Paulus ꝯſul Romanus apud opi
dū qđdā dimiſur⁹ erat exercitū in q̄dā planitiē: ⁊ circūſpiciēs vidit q̄dā auiū
multitudinē ſubito excitatā a q̄dā ſylua ꝯſurgere: ⁊ ſtatim ꝯcepit ꝙ ibi fuerūt
īſidie. miſſis igiť exploratorib⁹ didicit ibi. x. millia armatoꝝ eē: vt Romāo exer
citui obuiaſſent: miſſis igiť ꝑ aliā viā militib⁹ eos circūdedit ⁊ ꝯfūdit. De hac
Julius. ſagacitate militis ēt. Refert Juli⁹ li. 6. c. 2. qđ dr̄ vel ē de iſidijs. Qđ qda3 rex
Carthaginēſiū hūit guerrā cū qbuſdā ꝺ Africa: q Carthaginēſib⁹ rebellabāt
ſunt illi de Africa auidi ad bibēdū vinū: qđ dux itelligēs viꝰ ē ꝯ eos tali cau
tela. Accepit multa dolia vini ⁊ miſcuit cū vino ſuccū herbe mādragore: q̄ qde3
Ariſt. herba ē multū ſomnifera ſicut docet Ariſt. 1. de ſom. ⁊ vigi. ⁊ ita bibētes reddit
inſenſibiles. Sic ḡ dimiſſis dolijs in tentorijs ſuis fugerūt. Africi ꝟo gauden
tes tētoria inuadūt: ⁊ inueniētes victualia cū vino in abūdātia inebriati ſunt: ⁊
dormiētib⁹ hoc explorās dux ꝑdictus de nocte eos iuaſit: ⁊ eos ſic voluit tru
Tullius cidauit. Dicit. n. Tulli⁹ i li. de ſenectute. Nō virib⁹ aut velocitatib⁹: aut celeri
tate corpis: res magne gerunť: ſ3 ꝯſilio auctoritate ⁊ ſcia. Et vt idē ait Tulli⁹
Idem. 1. de officijs. Scipio dicebat ꝙ turpe erat militē i bellis dicere: (ꝟ accidere non
putaui) ⁊ ſtultū ē cogitare ꝙ aduerſari⁹ nō cogitet) ꝑua nēpe ſunt foris arma
vbi ñ ē ꝯſiliū: vel ſi ꝯſilia ꝺſint domi. Et plus valuit aliqñ pꝛhorū ꝯſiliū i bellis
Prouer. ꝙ̄ vulnerauerit milites i armis. Hic Salomō Prouer. 24. dicit. Uir ſapiēs ⁊
fortis eſt: virq3 doctus robuſtus ⁊ validus: q2 cū diſpoſitione initiťur bellu3: ⁊
erit ſalus vbi multa conſilia ſunt. Ut aūt miles ſit ſagax ⁊ habeat veram mili
tie artē: debet q̄tuor intendere ⁊ procurare. Primū eſt ciuiū defenſio. Scđm
eſt hoſtiū expulſio. Tertium eſt patrie promotio ⁊ dilectio. Quartum dicetur

ducis ſeu principis exaltatio: quibus ditis vere poterit dici ſagax ꝛ vera facies
Martis: ꝛ ſic debit verã aſtutiã ꝛ prudentiã. Primũ ḡ qd̃ dꝫ intẽdere miles: ẽ 1
ciuiũ defenſio. Nã Neemie. 4. dr̃. Militib⁹ dñi magni ꝛ terribilis. Memẽtote Neemie.
ꝛ pugnate ꝓ fratribus veſtris: filijs ꝛ filiabus: ꝛ vxoribus vr̃is ꝛ domib⁹. Et
1. Mach. 3. Milites populi dei dixerũt vnuſqſqꝫ ad ꝓximũ ſuũ. Erigamus de Mach.
iectionẽ populi noſtri ꝛ pugnemus ꝓ populo nr̃o ꝛ ſctis nr̃is. ¶ Narrat Va
lerius li. 5. c. 6. Qd̃ Decius caput ſuũ ꝓ ſalute reipublice deuouit: ac ꝓtinus Vale.
cõcitato equo in mediũ hoſtiũ agmen: p̃rie ſalutẽ: ſibi mortẽ petẽs irrupit: fa
ctaqꝫ ingẽti ſtrage plurimis telis obrutus ſup corruit: ex cuius vulneribus ꝛ
ſanguine inſperata victoria emerſit. Refert etiã btũs Aug. li. 5. de ciui. dei. c. Aug.
18. Qd̃ miles quidã: vt cũ Porſena rege pax fieret: q grauiſſimo bello Roma
nos p̃mebat: Porſenam ipm decreuit occidere. Qꝛ vero Porſenã nõ potuit oc
cidere: ꝛ ꝓ eo alterũ deceptus occidit. In ardẽtẽ aram ante eius oculos: dexte
rã ꝓtẽdit dicẽs. Multos tales qualẽ ipm videret in eius interitũ ↄiuraſſe: cu
ius ille fortitudinẽ ꝛ ↄiurationẽ taliũ pborreſcẽs: ſine vlla dilatione ab illo facta
pace bello ↄpeſcuit. Sic ḡ milites cõſtãtiſſimi: vires ſuas ad ciuiũ ſuoꝝ agẽdaꝫ
defẽſionẽ ꝛ ſemetipſos exponũt morti. Laudabili⁹. n. ẽ eligẽtis tã ſtrenue mo
ri q̃ȝ ciuiũ ſuoꝝ videre oppſſionẽ. Hinc primi Mach. c. 3. dixit Judas ſuis mi= Mach.
litibus. Accingimini filij potẽtes ꝛ eſtote parati in mane vt pugnetis aduer=
ſus nationes has: q ↄuenerũt diſperdere nos ꝛ ſctã noſtra: qm melius eſt nos
mori in bello: q̃ȝ videre mala gẽtis noſtre ꝛ ſctoꝝ: ſicut fuerit volũtas in celo ſic
fiat. Scdm qd̃ miles dꝫ intẽdere: vt dicat̃ ſagax: aſtutus ꝛ prudẽs: ꝛ ſic ſit fa=
cies Martis: eſt hoſtiũ expulſio. Nec. n. pfecte defendit̃ ciuis q̃ȝ diu p patriam
vagat̃ hoſtis. primi Reg. 23. c. ſcribit̃. ꝙ egreſſi Phyliſtei oppugnabãt Cey=
la ꝛ aras diripiebãt. qd̃ cum audiſſet Dauid cõſuluit dñm dicens: nũ vadã ꝛ
percutiã phyliſtos iſtos: ꝛ ait dñs ad Dauid: vade ꝛ percuties phyliſteos ꝛ ſal=
uabis Ceyla. Et dixerũt viri q erãt cũ Dauid ad eũ. Ecce nos hic in iudea exi
ſtentes timemus: q̃ȝto magis ſi iuerimus in Ceyla aduerſuꝫ agmina phyliſtino
rum. Rurſum igit̃ ↄſuluit Dauid dñm: q rñdens ait ei. Surge ꝛ vade i Cey
la. ego. n. tradã phyliſteos in manu tua: qd̃ ꝛ factũ eſt. Bis ẽt alias debellauit
phyliſteos ꝛ expulſit de terris iſrael. ſicut ſcriptũ eſt. 2. Reg. c. 5. Ad hec nẽpe
ſignãter milites laborauere Romani: vt vꝫ a finibus ſuis hoſtes expellerent.
Uñ ſic recitat Oroſius li. 4. c. 36. Cũ Hãnibal taliter obſediſſet Romaꝫ ꝛ Oroſi⁹
Romanos debellaſſet: vſqꝫ adeo vltima deſperatio reipublice apud reſiduos de Hãni
Romanos fuit: vt Senatores de relinquẽda Italia ſedibuſqꝫ querẽdis ↄſiliũ bale.
in eundũ putarẽt: qd̃ ꝛ factũ fuiſſet: niſi Cornelius Scipio tribunus tũc mili
tũ idẽ q Africanus diſtricto gladio decreuiſſet: ac potius ꝓ p̃rie defenſione ꝛ
hoſtiũ expulſione in ſua verba iurare coegiſſet. Et vt hr̃. c. ſequẽti: cum pauca
gẽte Claudius Marcellus Hãnibalis exercitũ prelio fudit: primuſqꝫ poſt tã
tas reipublice ruinas: ſpẽꝫ fecit Hãnibalẽ poſſe ſupari. Et inferius. c. 41. po
nit̃ ꝙ vbi nõ viderũt Hãnibalẽ aliter expellẽdũ ab Italia: miſſus fuit Scipio
ad Hyſpaniã: ꝛ de hinc ad Africã: q taliter p̃riam Hãnibalis afflixit: ꝙ Hãni
bal in Africã redire iuſſus ẽ: ꝛ vt feſſis Carthaginẽſibus ſubueniret: flens re
liquit Italiã: quẽ inuictũ in Italia: Scipio deuicit in Africa. Nã poſtq̃ȝ Hãni

bal intrauit Carthaginē: colloquiū petijt Scipionis. vbi cū ſe diu attoniti ad miratione mutua: duo clariſſimi duces ſuſpexiſſent: infecto pacis negocio: pre liū cōſertum eſt: vbi Scipio victoriā adeptus eſt. Sic igit̄ pȝ ꝙ militis officiū eſt: arte vel ingenio hoſtes a patria valenter expellere. Nec hoſtiū metu pr̄iam relinquere. ¶ Tertiū ꝙ miles dȝ intēdere: eſt pr̄ie ꝓmotio vel augumētatio quātū iuſte pōt ⁊ ſcd̄m deū. Quilibet. n. miles dȝ q̄ntū pōt pr̄iaȝ amare: pr̄iaȝ ꝓmouere. et poſtponēdo pp pr̄iaȝ: tā ſe q̄ ſua. d̄ hoc ſſ̄ multa exēpla i Uale.

4 li. 5. c. 6. ꝑino de Genitio. Et li. 1. c. 3. de Camillo ⁊c. ¶ Quartum qđ dȝ mi

Policra les intēdere ex ſua ſagacitate: eſt ducis ſeu principis exaltatio. Dicit. n. Poli

tes. cratus li. 4. c. 2. Qđ maieſtas principis ē poſt deū ab oī milite diligēda. Cū legitimū qs accipiat ꝑncipatū: tāq̄ p̄nti deo fidelis eē dȝ cui ⁊ p̄ſtāda eſt deuo tio ⁊ impēdēdus ꝑ vigil famulatus. Talē ꝑncipis exaltationē ſtrenuiſſimus miles Joab opatus eſt erga Dauid dn̄m ſuū. Nā cū pugnaret Joab ꝯtra Ra bath filioꝝ Amon expugnabat Urbē regiā. Et miſit Joab nūtios ad Dauid dicēs. Dimicaui aduerſum Rabath ⁊ capiēda eſt vrbs aquaꝝ. Nūc igit̄ con grega reliquā partē populi ⁊ obſide ciuitatē ⁊ cape eā: ne cū a me vaſtata fue rit vrbs: nomini meo aſcribat̄ victoria. Cōgregauit itaq̄ Dauid oēm popu lū: ⁊ ꝓfectus ē aduerſus Rabath ⁊ vrbē cepit ⁊ regē. ſicut hʒ in. 2. lib. Regū.

Regū. Tantus aūt amor principis ſui dȝ ineſſe militibus: vt ipm̄ ſumme diligāt ⁊ ti meant: eiuſq̄ īperio: cū iuſta p̄cipit: īdeſinēter obediāt. Uale. li. 2. c. 2. refert d̄ Poſthumo q filiū poſthumū ſecuri feriri iuſſit: eo qꝛ abſq̄ ſcitu pr̄is auſus ē p̄liū cōmittē lȝ cū victoria. Et idē d̄ Mālio Torq̄to. vide ibi Uale. qꝛ pulchꝛe dicit. Ex q̄bus oībꝰ pȝ ꝙ miles vt ſit vera facies Martis: dȝ vti ſua ſagacitate ⁊ aſtutia atq̄ prudētia: ſic ꝙ primo ſit ciuiū defenſio. ſcd̄o hoſtiū expulſio. tertio pr̄ie ꝓmotio ⁊ dilectio. quarto ducis exaltatio. ¶ Quarto principaliter dixi

4 ꝙ Mars in termino Scorpionis influit veracitatē. Sic miles dȝ eſſe verax. vt. ſ. veritatē loquat̄ in ꝯſilijs: nō ficte nec palliate. Et cōſtantiā atq̄ fidelita tē oſtēdat ⁊ teneat in p̄lijs. Legit̄ de Hānibale ꝙ cū apud regē Antiochū ꝓ fugus moraret̄: ⁊ ſibi rex oſtēderet exercitū inſignibus aureis ⁊ argēteis flo rentē frenis ac phaleris p̄fulgentē. Rex gloriabūdus Hānibalē ꝓſperit ⁊ ait. Putas ne ſatis eē Romanis hec. Jlle ficte ⁊ acerbe eludēs ignauiā militū ar matoꝝ ait. Plane ſatis eē credo ⁊ ſi Romani auariſſimi ſint. Tūc Hānibal fi ctionibus veritatē occultauit. Rex. n. queſierat de numero exercitus ⁊ eſtimā da equeratione. ipſe vero Hānibal de preda reſpondit. ⁊ ſic ficte. cū. n. veritas ſit adequatio rei ad intellectū. quō poterit de milite princeps ꝯfidere: quē inue nit in ſermone mēdacē? Nēpe neq̄ verecūdat̄ in bello mētiri: q nec mētiri ve recūdat̄ in verbo. Cū igit̄ in quolibet ordinato p̄lio caſibus exponat̄ bonum reipublice: patrie ſalus: ꝑſona ꝑncipis triūphus ⁊ honoꝛ: ſimiliter ⁊ militis ꝑ ſona pugnātis: dȝ q̄libet miles tā rōne ſui q̄ rōne pr̄ie. principis ⁊ reipublice. nō adulatorie: nō ficte: nō deceptorie: nō palliate: ſed veraciter ⁊ fideliter atq̄ aperte dicere veritatē. Uarius eſt. n. euētus belli: ⁊ nūc hūc nunc illū ꝯſumit

Reg. gladius. ſicut ſcriptū eſt. Reg. 2. Hec aūt veracitas quā dicimus debere eē in bono milite: poſſet dici tenacitas. qꝛ miles dȝ eē tenaciſſimus in his q̄ viſa ſūtꝛ ⁊ merito qꝛ ſimilia ſimilibus gaudēt. Aſſimilat̄ veritas ꝑfecto militi. Debet

etia m

etiam miles cōſtantiā ⁊ fidelitatē tenere in prelijs. Nā fidelitas decus eſt ⁊ honor rei militaris. In tantū.n. req̄rit̄ in milite fidelitas vt apud antiquos ſine iuramēto fidelitatis: nemo nomē militis aut officiū ſortiret̄. Dicit.n. Tulli⁹ li. 1. de officiis. Qđ cū Pōpilius imperator vnā legionē dimitteret Catonis filiū: q in eadē legione militabat dimiſit. Et cū ille amore pugnādi in exercitu remāſiſſet. Cato ad Pōpilium ſcripſit. vt ſi pateret̄ in exercitu remanere: eū ſcđo obligaret ſacramēto. q2 priore amiſſo iure cū hoſtibus pugnare nō poterat. Formā aūt iuramēti militis ēt anteq̄ inſignat̄ cingulo militari. ponit Policratus li. 5. c. 6. dicēs. Iurant quidē milites ꝑ deū ⁊ xp̄m eius ⁊ ſpūm ſctūm ⁊ maieſtatē principis: ſe ſtrenue facturos quecūq3 p̄ceperit princeps: ⁊ nunq̄ deſerturos militiā: vel mortē recuſaturos pro republica cuius ſunt ꝯſcripti militie. Sic.n. aſtringunt̄ ad iſta ex aſſumpta militia: ⁊ ſi iſta nō dicāt explicite: nihilominus tenent̄ iplicite. Nō ſolū aūt tenent̄ eſſe fideles principibus fidelibus: ſed ēt infidelibus ꝓ republica iuſte pugnātib⁹ ſeu dimicantibus. Sicut p3 de ſacra legione Thebeoꝝ ſub imꝑatore Maximiano militāte: quos cū ad ꝑſequēdos chriſtianos Imperator mittere vellet. Rñderunt. Milites ſumus Imperator tui. ſed tñ p̄ter hoc qđ libere ꝯfitemur Ieſu3 xp̄m filiū dei. tibi militiam debemus. Illi innocentiam a te ſtipendiū laboris accepimus: ab illo vite exordiū ſumpſimus. Tibi (qđ ⁊ fecimus hactenus) adhuc parebimus. Meminimus nos ꝓ ciuibus potius q̄ aduerſus ciues arma ſumpſiſſe. pugnauimus ſemꝑ pro iuſtitia ⁊ pietate. ꝓ innocentū ſalute. Hec fuerūt hactenus nobis p̄cia periculoꝝ ⁊c. Ad hāc aūt fidelitatē declarādā in milite multa ſolēnia fieri ꝯſueuerūt i militum creatione. Nā in aliq̄bus locis balneant̄. vt oſtēdat̄ q̄ debent lauari ⁊ mūdari a vitijs ⁊ pctis: ⁊ in bonis opibus renouari. Per principem accingunt̄ cingulo militari: vt oſtendat̄ q̄ accinti ⁊ parati debent eē ſemper pro reipublice defenſione. Calcaria deaurata ſibi ponunt̄ in pedibus: vt oñdat̄ q̄ oēs ſui affectus debēt eē relucētes ⁊ clari. Gladiū militarē offerūt in altari: ⁊ oblatū oblatione redūnūt. vt oñdat̄. q̄ deo debēt primū gradū militie ſue. Hinc Seneca. epla. 95. Pᵐ militare vinculū eſt religio: ⁊ ſinguloꝝ amor: ⁊ deſeruiēdi nephas. Fidelitas g̊ militis d3 eē i defendēdo ſe ⁊ alios ab hoſtiū ꝑiculis. Qm̄ quotiēs milites adinuicē ⁊ p̄ncipi fideles fuerint: nullus hoſtis eis nocere poterit. Nā Prouer. 18. dr̄. Eſt fr̄ q adiuuat̄ a fr̄e q̄ſi ciuitas firma: ꝓ certo fidelitas i exercitu facit q̄ exercit⁹ difficile frāgit̄. Dicit Salo. Eccl. 4. Funicul⁹ triplex difficile rūpit̄. fidelitas g̊ facit hoīe3 iuictū. pp̄ h̄ Apoc. 2. dr̄. Eſto fidelis vſq3 ad mortē ⁊ dabo tibi coronā vite. Cōſtat āt q̄ nō coronāt̄ victi ſ3 victores. vt dicit btūs Maxim⁹ i ſmone cōi. Corona ṽo victoribus dat̄. Scriptū ē.n. 2. Reg. 22. Dauid fuit fideliſſim⁹ Saul regi ſuo: dū adhuc ſub eo militaret. Dr̄.n. ibi ad Saul. Quis in oibus ſeruis tuis ſicut Dauid fidelis ⁊ ꝑgēs ad ipiū tuū ⁊ glioſ⁹ i domo tua. Hic aūt pp̄ fidelitatē ſp̄ iuictiſſim⁹ fuit. pp̄ qđ cū occidiſſet Goliā. cātabat̄ i choro đ ipo Saul pcuſſit mille: ⁊ Dauid. x. millia. ēt. 2. Reg. 18. hr̄. q̄ Dauid ꝓ. x. millib⁹ reputabat̄. Sic g̊ p3 q̄ nihil p̄ncipi ſic amabilē reddit militē ſicut fidelitas: q̄ ⁊ ip3 corona dignū efficit. vñ dicit Vege. li. i. đ re mili. c. 1. Nulla alia re videm⁹ ppl̄m Romanū orbē ſubieciſſe terraꝝ: niſi armoꝝ exercitio: diſciplinaq3 caſtroꝝ vſuq3 militari: q̄ plāe ſi fuiſſet

Tullius
Policratus.
Solennia q̄ fiūt in milite
Seneca
Prouer
Eccle.
Apoc.
Maximus
Reg.
Vege.

niſi militibus fidelitas tāta viguiſſet. vt iugiter p īgenia mirabilia nouos bel
landi modos adinueniſſent. Et ſic ex oībus ſupradictis pʒ ꝙ miles dʒ eē tot⁹
martialis(ſicut eſt Scorpio.)qꝛ dʒ hre audaciā in aggrediēdo. viuacitatē .i.
fortitudinē in cōgrediēdo. Sagacitatē aſtutiā ꝛ prudētiā in pmeditādo. Ue
racitatē: ꝯſtantiam ꝛ fidelitatem in perſeuerando: ꝛ ſic agendo ꝛ iuſte pugnan
do: per portam militarem intrabit in regnum celorum.

¶ De Milite Moralitas. Cap. 25.

Ue aūt dicta ſunt ſupra de milite tpali ſiue corporali, poſſunt ēt ītelligi
q de milite ſpūali. Qm̄ vt dr̄ Job. 7. militia ē vita hoīs ſup terrā. Qꝛ ꝓ
regno celoꝝ dʒ qlibet hō militare ꝯtinue cōtra diabolū: mūdū: ꝛ carnē.
Et primo dʒ hre audaciā i aggrediēdo bōa opa difficilia: ēt martyriū ſi fuerit
neceſſariū ꝓ fide: dʒ ēt hr̄e viuacitatē ꝛ fortitudinē i reſiſtēdo tētationib⁹: qꝛ
eccleſia cātat. Eſtotes fortes in bello ꝛ pugnate cū antiquo ſerpēte ꝛ accipietis
regnū eternū. Dʒ ēt hr̄e veracitatē ꝯſtātiā ꝛ fidelitatē: qꝛ dʒ in veritate ꝛ non
ficte ambulare corā deo in fidelitate: qꝛ ſine fide ipoſſibile ē placere deo: ꝛ con
ſtantia qꝛ q ꝑſeuerauerit vſqꝫ in finē hic ſaluus erit. Et qm̄ multa dicta ſūt de
arte militari ꝛ de milite: nō incōgrue hic tres qōnes martiales ꝛ bellice decla
1 rabunt. Prima qō eſt. ¶ Quero de q̄ patria ꝛ de qua arte ſunt meliores mili
Vege. tes ꝛ bellatores. Pro declaratione. Sciēdū ꝙ ꝓut ponit Uegetius in li. de re
militari. De pte orīētali nō ſunt pugnatores boni: qꝛ pp nimiū calorē ſolis ha
bent modicū de ſanguine: ꝛ iō ſunt timidi: qꝛ illud modicū qd̄ habēt timēt per
dere: pp qd̄ ad pugnā nō ſunt apti. Sʒ nec de parte occidētali ſunt apti: quia
valde abundant in ſanguine: ideo ſunt nimis ſagaces. Sed de medio inter
orientē ꝛ occidētē ſunt meliores: qꝛ nō deficiūt valde in ſanguine: iō nō ſūt ni
mis timidi: nec valde abūdāt: ꝛ iō nō ſunt vltra modū prōpti. Et iſti oēs ſunt q
bitāt iter occñtē ꝛ ſeptērionē illius ptis q̄ dr̄ Europa: vt ſūt Britones: gallici:
Germanici: Teutbonici q appropinquāt ad Italiā. Cōſtātinopolitani: Hy
ſpani: ꝛ oēs Italici. Et hoꝝ medij ſunt meliores. ſ. Romani. Uñ nunq̄ fuit
gēs q̄ p̄eſſet toti orbi ſicut Romani. ¶ Scdo videndū ē de q̄ arte. ſunt melio
2 res bellatores. Ubi dico ſcđm eundē Uegetiū. Qd̄ de robuſtiori exercitio: vt
Vege. ſūt Fabri: Ferrarij: Malleatores: Macellarij: Uenatores Aproꝝ: Ceruoꝝ ꝛ
Urſoꝝ. Sʒ nō de arte delicatiori: vt ſunt Sutores: Barbitonſores: Piſcato
res: Aucupatores. Et rō eſt: qꝛ illi ſunt aſſueti in maiori labore. iō nō timēt ꝑ
cutere ꝛ arma portare. Iſti aūt nō tāgunt niſi acū: raſoriū: ancipitrē: vel amū:
ꝛ nulla ē ꝯuenientia inter acū ꝛ lanceā: rhete ꝛ loricā. Exēplū hic cadit de Da
Reg. uid q iterfecerat Leonē ꝛ Urſū: iō nō timuit Goliā. 1. Reg. 17. Ubi ſciēdū
ꝙ hoc qd̄ dctm̄ eſt de pugna corporali: pōt ēt intelligi de pugna ſpūali. Et pmo
de pria. Uñ p orīētales pñt ītelligi hoīes q ſolū ſunt ſenſuales ꝛ voluptuoſi:
qꝛ a ſenſu orit̄ oīs nr̄a cognitio: q nō ſunt boni in pugna ſpūali: qꝛ nimis dedi
ti mūdo timēt pdere ꝛ dimittere bona q̄ habēt pp deum: ꝛ ideo timidi: ſicut il
Luc. li q in tpe credūt: ꝛ tpe tētationis recedūt. Luc. 8. Et iſti hñt ſigna orientaliū
nationū: puta Ethyopū. eo. n. ꝙ Sol circuit ſup capita eoꝝ ſunt nigri: in crini
bus criſpi: in cute aſperi: in mēbris oībus tenues ſeu macilēti. Ita iſti mūda
Baruc. ni: qꝛ ſunt nigri p remorſum ꝯſcie. Baruch. 6. Nigre ſunt facies eoꝝ a fumo q

in domo

in domo fit.i.p ꝯicla3 pturbatã. Criſpi in capite pp appetitũ auaritie. Amos Amos.
9. Auaritia.n.eſt in capite oium. Aſperi pp dolũ inuidie. Nequã.n.ẽ oculus
inuidi. Eccle. 14. Macilẽti in cute: pp inſaturitatẽ miſerie. Similant.n. illis Eccle.
bobus q̃ emergebãt de fluuio fede cõfecteq3 macie ꝛ paſcebant in ipſa amnis
ripa.i.mũdi p̃cipitio. Gene. 41. Et iſti nõ ſunt boni in pugna. Sed nec illi Gen.
de occidẽte.i.q in itellectu ſunt curioſi: qꝛ intellectu terminat cognitio. eo ꝙ
nimis prompti ꝛ de ſe confidentes: labunt in errores ꝛ tradunt in reprobũ
ſenſu3: q dicẽtes ſe eẽ ſapientes ſtulti facti ſunt. Ro. 1. Et iſti hñt illa ſigna oc Paul.
cidentaliũ nationũ: qꝛ ſunt in corpore alti: in prole fecũdi: in facie pulchri: i co
meſtione intẽperati. Ita iſti ſapiẽtes mũdi ſunt alti in mẽte p ſupbiã: fecundi
in ꝓle p laſciuiã. Amos. 6. Dormitis in lectis eburneis: ꝛ laſciuitis in ſtratis Amos.
veſtris. In facie pulchri pp vanã gloriã. In cõmeſtione intẽperati pp gulam.
Qꝛ deus eoꝝ vẽter ẽ: ꝛ gloria ipſoꝝ i cõfuſione. ad Phili. 3. Et qꝛ neq3 ab oriẽ Paul.
te neq3 ab occidẽte ſunt boni pugnatores. Boni ḡ erũt illi q ſunt i medio: qꝛ
virtus in medio ꝯſiſtit. Et iſti nõ ſunt timidi: ſicut oriẽtales: qꝛ nõ timent pp
deũ pati tribulationes ꝛ anguſtias nec ẽt mortẽ. neq3 ſũt nimis p̃ſumptuoſi
ſicut occñtales: qꝛ timẽt deũ vt filij. Et retinẽt iſti ſigna media.i. gẽtiũ de Eu
ropa: qꝛ ita in aïs ſicut in corporibus habẽt tpantiã. nõ.n. ſunt furioſi nec re
miſſi. ſ3 ſunt liberales ꝛ magnanimi: ꝛ nolunt cõiter ſubijci: ſed oẽs eẽ liberi.
Ita debẽt eẽ milites xp̃i: qꝛ nõ furioſi p irã: neq3 remiſſi p accidiã: ſ3 liberales
per charitatẽ: ꝛ magnanimi p ſpem ꝛ fidẽ: ꝛ volũt eẽ liberi: pp ſctitate3: qꝛ vir
ſctũs iudicat oia ꝛ ipſe a nemine iudicat. 1. Cor. 2. Propter qđ Apoſtol. ad
Ephe. 4. admonet dicẽs. Eſtote iuicẽ benigni: miſericordes: donãtes iuicẽ: ſi Paul.
cut ꝛ deꝰ i xp̃o donauit vobis. Eſtote ḡ imitatores dei ſicꝫ filij chariſſimi ꝛ ãbu
late i dilectione ſicut ꝛ xp̃s dilexit nos. ¶ Scdo dõm ẽ de quo exercitio ſunt
meliores pugnatores: ꝛ vt dicebat de exercitio robuſtiori. Iſti ꝓprie pñt dici
religioſi: q magis apti ad ſpũale bellũ ꝗ͂ mundani: qꝛ ipſi quotidie ſunt i exer
citio pnie. Pñt.n. dici Macellatores ꝓprie carnis p obedientiã. Malcatores
pp penuriã. Uenatores Urſoꝝ ꝛ aproꝝ pp pctõꝝ ꝯiciam: qꝛ oi die venant ſi
ue cõfitent ꝓpria delicta. Hoies aũt ſeculares ſunt delicati: ignorãt.n. ciliciũ
ſilẽtiũ: ieiunia: ꝛ capitula culpaꝝ. raro cõfitẽtes in anno: imo aliq in tota vita
ſua: ꝛ nõ ſunt boni in pugna ſpũali. Nõ eſt tñ dicendũ ꝙ de ſecularibus non
ſint aliq boni: ꝛ de religioſis multi mali: ſed quo ad ſtatũ in quo ſunt: magis
ſũt apti ad ſpũalẽ pugnã religioſi ꝗ͂ layci: ſiue ſeculares. Habemus ḡ de qua
patria ſunt meliores bellatores: qꝛ de mediõ terre: eo ꝙ debẽt eſſe ſolliciti ſine
pigritia. Roma. 12. Sollicitudine nõ pigri. humiles ſine ſupbia. qꝛ deus ſup Paul.
bis reſiſtit hũilibꝰ ãt dat gr̃as. 1. Petri. 5. Cõfidẽtes de dei miſericordia ꝛ eru Petri.
beſcẽtes de ꝓpria culpa. qꝛ deus iuſtus ꝛ miſericors ẽ. Iuſtꝰ (iquã) penitere
nolẽtibus: in puniẽdo: ſ3 miſericors ꝯfidẽtibus de miſericordia ꝛ erubeſcẽtis
bus de culpa. Habemus ẽt de quo exercitio. qꝛ.ſ. de obediẽtia i religione. 1.
Regum. 15. Melior eſt obedientia ꝗ͂ victima. Reg.

¶ Qõ ſecunda Martialis ſiue bellica. Cap. 26.

Ueſtio ꝯſueuit de pugnatoribus ꝓponi talis. Qui ſint meliores ꝛ ap
q tiores ad bellã: ruſtici: an ciues vel vrbani? Et p ſolutione huius qõnis

ſic eſt agendū. Primo oñdere aptitudinē ruſticoꝝ quā habēt ad pugnā. Se-
cundo nobiliū bonitatē q̄ ꝯſueuit inducere victoriā. ¶ Tertio determinare du-
1 biū ⁊ qōnē ꝑ diuerſam mā3. ¶ Primo dōm ꝙ ruſtici multum videnꝭ ad pu-
gnā apti. Nā aptitudo pugnatoꝝ ē in ſufferre victus parcitatē: q̄etis aſperita
tem: vigoris ſtabilitatē: mēbroꝝ habilitatē ⁊ mobilitatē: mortis impauitate3:
⁊ pōderis aſſiduitatē. Hec aūt oīa habēt ruſtici melius q̄ nobiles: q2 defect⁹
victus melius ſufferūt cū plurimū groſſo pane ⁊ aqua veſcanꝭ. quietis aſperi-
tatē: cū in cāpis ⁊ male dormiāt: vigoris ſtabilitatē cū duriores ⁊ robuſtiores
appareant: membrorum mobilitatem: q2 quotidie terram ligonizādo: ⁊ ar-
bores incidēdo laborāt. mortis impauitatē: q2 modicū de vita curant: pōderū
aſſiduitatē: q2 lapides ligna ⁊ multa alia portāt: ꝑ hec oīa maxime videntur
Veget⁹ apti ad pugnā. Vñ Vegetius dicit. Miramur poſſe dubitari aptiorē armis
2 eē ruſticā plebē. ¶ Propter ſcḿ ſciēdū ꝙ in pugna duo maxime ſunt neceſſa
ria. ſ. abhorrere fugā: ⁊ habere ꝓuidētiā. hec duo magis ſunt in nobilib⁹. Q2
Phs. cū ipſi appetāt honorari: ne vilipēdanꝭ abhorrēt fugere. vñ dicit Phs. i. Ethy
coꝝ. Qd̄ hoc fecit Hectorē audacē. dicebat. n. Si de pugna fugiam: Polomi
das mihi redargutiones ponet. ſic p3 ꝙ Dyomedes factus ē ſtrenuus: q2 di
cebat: ſi in bello terga vertā. Hector cū cōcionabiꝭ cū Troianis dicet. A me de
uictus ē Dyomedes. Prudētia ēt ⁊ aſtutia ē valde opportuna. nā aliquotiēs
plus facit vna aſtutia q̄ fortitudo magna: ⁊ nāliter nobiles cōiter ſūt ſagaces.
Vñ Romani ſp meliores ⁊ nobiliores mittebāt ad expugnādos hoſtes: ⁊ iō
victoriā obtinuerūt in toto mūdo: ⁊ hoc ꝑ bellatoꝝ prudētiā ⁊ bellādi expe-
rientiā. Nā vt dicit Vegetius. qd̄ ꝓfuiſſet paucitas Romanoꝝ aduerſus mul
titudinē Hyſpanoꝝ: cōtra dolos Africanoꝝ: ⁊ prudētiā grecoꝝ: niſi ꝓus fuiſ
ſent exercitati in armis: ⁊ magnā habuiſſent bellādi induſtriā. S3 induſtria3
⁊ exercitationē armoꝝ magis hñt nobiles q̄ rurales: ḡ magis apti ad pugnā.
3 ¶ Propter tertiū vero dōm ē: ꝙ hāc qōnē op3 ſolueꝭ ꝑ diuerſam mā3. Nā
duplex ē bellū. ſ. equeſtre ⁊ pedeſtre. In bello equeſtri nobiles ſunt meliores
ruſticis: ⁊ q̄uis aliqñ nō ſint ita fortes: eques tñ ſupplet defectū fortitudinis.
In pedeſtri vero pugna ruſtici ſunt meliores: q2 melius ſufferūt labores: oēs
tñ ſimul optime pugnāt. Vñ legiꝭ. Qd̄ cū Hoſtilius Flaccus Capuā obſi-
deret: ⁊ eq̄tes Romani nullo mō poſſent Capuanis equari: de ꝯſilio centuriꝭ
noīe Remi: ruſtici pedites iuuenes tñ ⁊ leues cū eq̄tibus mixti ſunt: q cū telis
⁊ magnis gladijs equos inimicoꝝ vulnerauerūt. Vñ Capuani reſiſtere non
potuerūt ⁊ iō de eis Romani glorioſam obtinuerūt victoriā. ¶ Spūalr ⁊ mo
raliter loquēdo: ꝑ iſta duo gña pugnatoꝝ intelligo duo gña catholicoꝝ. Nam
aliq̄ ſunt actiui ⁊ aliq̄ ꝯtēplatiui. Actiui aſſimilanꝭ laboratoribus: ⁊ contēpla
tiui nobilib⁹. Primo actiui aſſimilanꝭ laboratoribus: q2 quotidie exercitātur
in laboribus corporalibus ⁊ miſericordie operibus. Nā paſcūt famelicos: ve-
ſtiūt nudos: recipiūt peregrinos: viſitāt īfirmos: ⁊ redimūt captiuos. Oīa iſta
Eccle. ſunt opa practica. Et iſti ſequunꝭ ꝯſiliū ſapiētis. Ec. le. 9. Qd̄cūq3 pōt manus
Paul. tua iſtāter opare: ⁊ ēt Apli exēplū. 1. Cor. x. Uſq3 in hāc diē exurim⁹: ſitim⁹
Paul. ⁊ colaphis cedimur: ⁊ laboramus manib⁹ nr̄is. Et. 1. Tim. 1. Inter vos gra-
tis nō māducamus panē ab aliquo: ſ3 in labore ⁊ fatigatione nocte ⁊ die labo
rantes. Et iſti cū adiutorio gr̄e diuine carnis vitia ſuperāt. qd̄ ſignatū ē in il

lis tribus

iis tribus pueris miſſis in fornacē ignis.vt legit̄ in Daniele. Nā actiui ſunt in fornace carnis: vbi ē vitioꝝ flāma: ſ3 cū diuino adiutorio ſignato p angelū illeſi ſunt ꝯſeruati. Scdo ꝯtēplatiui aſſimilant̄ nobilibus: quoꝝ ē more nobiliū p̄cipere ⁊ ordinare ⁊ mādanis negocijs ſe nō intromittere vel iplicare. Jō Jetro ꝯſuluit Moſi: q2 erat ꝯtēplatiuus eo ꝙ deo loquebat̄: vt terrenis negocijs populi: ſtulto labore nō deſeruiret ſ3 ſolū in his q̄ ad deū ptinebāt p̄eſſet. Exod. 18. Hec duo gña boīum veniūt ad ꝯſtructionē ciuitatis dei: qđ figuratū eſt. Neemie. 4. Ubi dr̄ ꝙ pars populi faciebat opus: ⁊ pars alia cuſtodiebat: ⁊ cū armis defendebat. Per faciētes opera intelligunt̄ actiui: p faciētes cuſtodiam intelligunt̄ ꝯtēplatiui. Ambo iſti edificāt Hieruſalē: illi manibus operando: iſti oꝛonibus cuſtodiēdo: ⁊ iniūctionibꝰ oꝛdinādo. Jſta duo regnūt in pugna ſpūali. q2 vt hr̄ Math. 17. iſtis duobus oſdit xp̄s gloriā ſuā. Nā trāſfiguratione ſua facta in mōte: vbi in coꝛpoꝛe gloꝛificato apparuit. prīmo aſſumpſit actiuos. ſ. Petrū Jacobū ⁊ Joānē: q ſignificāt actiuos: ⁊ ſunt tres ad ſignādū tres ſtatus in eccleſia. ſ. ꝯiugatoꝝ per Petrū: ꝯtinentiū per Jacobū: ⁊ virginū per Joānē. Scdo aſſumpſit ꝯtēplatiuos. ſ. Moſen ⁊ Heliā: iſti ſignificāt ꝯtēplatiuos: q2 ambo nō coꝛpaliter ſ3 ſpūaliter viuebāt. Moſes cū deo facie ad faciē ē locutꝰ ⁊ legē ab eo accepit ⁊ ipā3 pplo tdidit: vl̄ docuit. Helyas ēt mōtē dei Oreb aſcēdit: vbi ſibi locutꝰ ē deꝰ: ⁊ ſacerdotes ⁊ regē reprhēdit ⁊ monuit: vt p3. 3. Reg. 17. Et ſic p3 ꝙ tā actuí q̄ꝫ ꝯtēplatiui apti ſt̄ ad pugnā ſpūalē: q2 āboбꝰ oſdit xp̄s glia3 ſui coꝛpis. ¶ 3ª Qđ Martialis ⁊ Bellica. Ca. 17.

Ueſtio tertia bellica: cū ſint duo modi feriendi in pugna. ſ. ceſim ⁊ punctī3: qs melioꝛ ē modus feriēdi? Rñdeo ꝙ melius ē eligere modū feriēdi pūcti3 q̄ꝫ ceſim. q2 pcutiēdo ceſi3 op3 multa arma icidere: ⁊ pūcti nō niſi q̄ꝫtū ē pūcta lācee vel cultelli: pcutiēdo ēt ceſim op3 magnā plagā facere ⁊ multū de oſſibꝰ ⁊ carnibꝰ icidere ad hoc ꝙ plaga ſit moꝛtalis. S3 pcutiēdo pūctim p̄t ſufficere plaga viñꝰ vncie. Alia rō ē: q2 pcutiēdo ceſim plus laboꝛat̄: ⁊ hoſtis p̄t ſe meliꝰ defendere: q2 plus valet p̄uidere: ſ3 pcutiēdo pūctim nō ē laboꝛ: niſi tenē lāceā ⁊ ipingere: ⁊ hoſtis nō p̄t ita ſe defēdere. Eſt ēt alia rō. Q2 pcutiēdo ceſi3: hō eleuādo bꝛachia p̄t meliꝰ offendi ab hoſte coꝛdato. vt ſb̄ brachijs ⁊ pectoꝛe vbi fiūt mōtales plage. ſ3 pcutiēdo pūcti nō p̄t ita ledi: imo ipſe ledit. Sic ſpūaliter pugnādo cū diabolo pūcti3. ſ. ex oppoſito dire cte pcutē debemꝰ. q2 ipſe ſupbꝰ ē ⁊ nos i hūilitate fūdamur. Hoc āt facē ē pūcti diabolū vulnerare q2 nl̄la alia v̄tute diabolꝰ magis offēdit q̄ꝫ p hūilitatē. Nā vt dic Ugo de. s. Victo. Si ieiunas ipſe h̄ nō metuit. q2 nūq̄ꝫ cibū ſumit. ſi vigilas: h̄ nō timet: q2 nunq̄ꝫ ſomnum capit. Si caſtitatem ſeruas hoc non timet: quia nunq̄ꝫ feminā cognouit. Sed ſi humilitatē ſeruas: hoc vehemēter expaueſcit: q2 hoc ſuas i terris: qđ ipſe i celo obſuare ꝯtēpſit: ⁊ ſic p3 ꝙ meliꝰ ē pūcti3 ferire q̄ꝫ ceſim.. ſ. ex oppoſito directe 3 vitia ⁊ pctā. 3 ſupbiā ſumē hūilitatē. 3 gulā accipe abſtinētiā ⁊ ieiuniū: 3 luxᵉᵐ oppone caſtitatē ⁊ ꝯtinētiā. Et ad h̄ p̄t aptari ⁊ figurari pugna ⁊ victoꝛia quā fecit Dauid 3 Goliā. d qᵒ dr̄ ſiñalr̄. 1. Reg. 17. Qđ cū pp̄ls iſraeliticꝰ ꝯmitteret bellū 3 phyliſteos: iter qᵒs erat qdā gigas Golias dictꝰ: ⁊ ñ iueniret̄ q poſſet 3 eū pugnare. Rex ꝓclamari fecit ꝙ ſi qs pugnaret 3 eū ⁊ vinceret: ꝙ ditaret eū magnis diuitijs: ⁊ daret ſibi filiā ſuā i vxoꝛē: ⁊ eum traderet libertati. Hec audiēs Dauid dixit ſe velle cum eo pugnare

Exod.
Neemie
Math.
Ugo
Figura.

ble:auaritie: ⁊ luxurie: debemus diabolū ferire triplíciter per tres virtutes cō
trarias.ſ.humilitatē:paupertatē: ⁊ caſtitatē:hoc autē facere poterimus ſi cō-
ſideremus paſſionē xpi ⁊ vitā:q nobis dedit exemplū de virtutibus p̄dictis.
Nā de ipſius humilitate ipſemet dicit Mathei.2.Diſcite a me q mitis ſuȝ ⁊ hu
milis corde.De paupertate Mathei.8.Vulpes foueas habēt: ⁊ volucres celi Math.
nidos:filius aūt hoīs nō hēt vbi caput ſuū reclinet.De puritate pȝ: q̄ caſtiſſi Math.
mus fuit: ⁊ de virgine naſci voluit:exēplo igiť xpi vt dictū ē pugnare debem⁹
modo ſupradicto:q̄ ꝯtraria ꝯtrarijs curātur: ⁊ ſic punctim inimicū feriemus.
Nota tñ ꝙ ſunt aliqui qui nō ſunt ad bellandū apti: ⁊ iō licentiaņť ab exercitu
pugnatorū:hoc aūt fuit ſentētialiter ſignatū.Deutero.30. Vbi dr̄ ꝙ dn̄s p̄ce Deuter.
pit Moſi qñ exibat ad bellū cōtra hoſtes ꝙ deberet facere proclamari : ꝙ ille q
edificauerat domū nouā: ⁊ q plātauerat vineā nec fecerat eā cōem: ⁊ q vxorem
deſponſauerat: ⁊ q erat formidoloſus ⁊ corde pauidus:oēs iſti debebāt reuer
ti ⁊ nō ire ad p̄liū. Vbi nota ꝙ p hoīem edificantē nouā domū:intelligiť dedi
tus pctō ſupbie:nā ſupbia generať i magnis pallatijs. Vñ dicebat Nabocdo
noſor Rex Daniel.4.Nō ne hec eſt Babilon ciuitas magna quā edificaui in Daniel.
robore fortitudinis mee: ⁊ in gloria decoris mei:p illū q plātat vineā ⁊ nō facit
eā cōem itelligiť deditus pctō auaritie:nā auar⁹ nō vult bona ſua alteri cōica
re:p illū aūt q deſponſauerat vxorē intelligiť deditus deſiderijs carnis : q̄.1.
Corint.7.q cū vxore eſt:ſolicitus eſt q̄ ſūt mūdi:quō placeat vxori ⁊ ſic diuiſus Paul.
eſt:p formidoloſū ⁊ corde pauidū intelligiť q̄libet q pp timorē nō audet aggre
di aliqđ opus difficile:puta ieiunare ⁊ hmōi. Signanter aūt dr̄ ꝙ oēs p̄dicti
debebant ad domū reuerti:ne alios i fugā verterēt:q̄ dediti p̄dictis vicijs nec
pugnare poſſunt vt vincant: ⁊ ſuo modo exemplo multotiens alios debilitant
⁊ offendunt.Tales autē non merenť coronā:q̄ ſecundū Apl'm.1.Thi.2. Paul.
Non coronabitur niſi qui legittime certauerit.

¶ De Sagittario Realis deſcriptio. Cap.28.

ſ Agittarius:q ⁊ Chiron: caput hȝ verſus boreā : reſpicit Scorpionē:
Sagittā ⁊ arcū tenet: arcus tāgit manū ſiniſtrā ⁊ pedē ſiniſtrū:rectus
oriť: ⁊ p̄ceps occidit.Et hȝ ſtellas.19.paruiſibiles:q̄rū diſpoſitio ſic po-
niť.In capite hȝ duas:in arcu duas:in latitudine acuminis ſagitte duas:in ſi
niſtro cubitu vnā:in manu dextera vnā:in ventre tauri vnam:bene claram:in
ſpino dorſi duas:ſub cauda duas:in quolibet pedū anteriorū vnā:ſub crurib⁹
ſunt ſeptē:ſed parue:quare raro videnť: ⁊ niſi qs habeat viſum acutū eas vide
re nō pōt. Jaculū qđ eſt ſub ventre beſtie inter oēs pedes hēt ſtellas quatuor
In ſummo vnā bene lucidā:in medio vnam paruam ⁊ obſcurāȝ:in pēnis duas
.ſ.in quolibet latere vnā. Natus in eo ſigno habebit fortunaȝ ⁊ infortunium
in omni per ſimilitudinem vt ſagitta.Et vt dicit Alcabitius.Qui natus fuerit Alcabi.
ſub prima facie Sagittarij erit pulchre ſpeciei decorus aſpectu : recte ſtature:
diligens bonum regibus ac magnatibus ſe cōmiſcens.Natus ſub ſecunda fa-
cie corpus habebit condecens:facies tamen eius crocea ſupercilia compreſſa:
⁊ habebit ſignum in pectore.Natus ſub tertia facie:erit longus:pulcher facie
oculi eius murilegi:pectus latum: ⁊ habebit ſignum in ſiniſtro crure: ⁊ hec eſt
forma ſui aſpectus in celo.

De Sagittario prima Moralitas. Cap.29.

ſ

Agittari⁹ ƀʒ Wilabelē: ē ſignū igneū: maſculinū: mediocre: diurnū: exaltatio caude in tertio gradu: domus Jouis: Dñs ei⁹ i die eſt Sol: in nocte Juppiter. Saturnus participat cū eis: de triplicitate eſt prima: Prima facies eius ē Mercurij. Secūda Lune. Tertia Saturni. Ex pte hoīs dr ponit femora: lōgas facit coxas ⁊ crura: faciē lōgā: ⁊ mētū ſubtile: hoīem facit pulchriorē retro ꝙ̄ ante: capillos dat ſubtiles. ventrē magnū: ⁊ facit hoīem in motu delectari. Dr̄ domus itineris: fidei: ſapie: magiſterij ⁊ honoris: ex magiſtratu ſapie aſtrorū ⁊ diuinatiōis ſōnioꝝ. Dr̄ aūt Sagittarius: iſtud ſignū: qꝛ ſicut Sagittari⁹ emittit ſagittas: ſic Sol exiſtēs in illa pte zodiaci: ad nos emittit grādines: pluuias: atqꝫ niues. ℭ Talis dʒ eē pdicator vl̄ ēt platus vl̄ quilibet eccliaſticus: q petōres mūdi arguit ⁊ ſagittat: qꝛ vere dʒ eē igneus p charitatē ſic q ola ei⁹ dicta ⁊ facta fūdata ſint in charitate: qꝛ ſine charitate nec ſibi nec alijs pſunt: dʒ ēt eē maſculinus p pbitatē: vt opa virilia ⁊ non mulicbria opeꝛ̄ ſiue loqꝛ̄: diurn⁹ p veritatē i loqutiōe. Sit āt ſermo veſter eſt: eſt: nō: nō .ſ. vt nō mētiaꝛ̄: mediocris p maturitatē i geſtis ⁊ opib⁹: dom⁹ Jouis (q dr̄ q̄ſi iuuās pr̄: ⁊ nulli nocet) .i. benignitatis ⁊ clemētie. Solis ēt ē domus in die q mūdū calefacit. i. charitatis ⁊ doctrine ſiue inſtructiōis. Saturni q dr̄ a ſaturādo q oēs ſatiat. i. pietatis: qꝛ charitas: benignitas ⁊ pietas dʒ in eccleſiaſticis abūdare: ⁊ iſte p certo facit auditores ⁊ ſubditos in quos agit: in motu bonoꝝ operū dlectari. Iſte dr̄ dom⁹ itineris: qꝛ iter oñdit eūdi ad celū. Peregrinationis: qꝛ pdicādo dʒ diſcurrere ſicut doctor ⁊ magiſter: exēplo Xp̄i ⁊ Pauli qui diſcurrebāt predicādo. Honoris qꝛ hēt officiū honorabile: vel qꝛ deū debet in

omnibus

oībus honorare. Aſtroꝝ: q̄ de aſtris ⁊ de celeſtib⁹ dʒ loq̄ in ſermonib⁹: diuina
tiōis: q̄ dʒ de ignotis ⁊ futuris inferni pēnis p̄dicare. Sōnioꝝ q̄ dʒ de futu-
ra gloria ſomniare cōtēplādo ⁊ ēt alios de hoc īſtruēdo: q̄ ſm̄ ſctm̄ Frāciſcū S. Frā.
in Regula: p̄dicator dʒ p̄dicare vitia ⁊ virtutes: penā ⁊ gloriā. Et iō Paul. 1. Paul.
Thi. 1. dicebat. Cōſtitutus ſuʒ ego Ap̄ls ⁊ magr̄ gētiū. i. ad p̄dicādū gētib⁹
gloriā. Et ſicut Sol exiſtēs in Sagittario terrā gradinibus: pluuijs ⁊ nubib⁹
ſagittat: ſic p̄dicator dʒ cū grādine. i. cū cōminatiōe tormētoꝝ infernaliū: cū ni
ue. i. cū allectiōe cādoris eternoꝝ gaudioꝝ: cū pluuia. i. cū irrigatōe he noꝝ do
cumētoꝝ ipſos ſagittare. Eſaie. 40. Poſuit me q̄ſi ſagittā electā. Uel iſte Sa Eſaie.
gittarius pōt intelligi iſte mūdus: q̄ bonos ſagittat p̄ tribulatiōes: q̄ vere iſte
eſt domus itineris: p̄egrinatiōis ⁊ laboris. Q̄ ſicut dr̄. 2. Cori. 5. Quādiu ſu
mus in hoc mūdo p̄egrinamur a dn̄o: ⁊ ēt Paulus ait. Nō hēmus hic ciuita- Paul.
tē p̄manētē ſʒ futurā inq̄rimus. Itē diuinatiōis ⁊ ſōnioꝝ: q̄ vere q̄cq̄d eſt in
mūdo eſt ſōniū friuolū ⁊ vanū. Eccle. 33. Somnia extollunt imprudentes. Eccl.

¶ De Sagittario. Alia Moralitas. Cap. 30.

Et Sagittariū nonū ſignū Zodiaci: ēt pōt intelligi ſtatus cōiugalis p̄
quē tāq̄ p̄ portā intrātes ſi recte ⁊ iuſte incedāt: ingrediunt̄ regnū ce-
loꝝ. Sagittarius igit̄: vt dn̄t Aſtronomi. Primo ē domus Iouis. Se
cūdo eſt exaltatio caude draconis. Tertio prima ei⁹ facies ē Mercurij. Quar
to primus eius terminus eſt Iouis. Primo ergo Sagittarius eſt domus Io
uis: q̄ dicebat̄ ab antiq̄s ſūmus de⁹. Sic q̄libet: q̄ in mr̄imonio ligat̄: dʒ Iouis
. i. dei ſūmi eē domus: q̄m mr̄imoniū fuit primitus ordinatū a deo ⁊ inſtitutū:
Et ab Adā cognitū: ⁊ a multis ſanctis p̄ribus honoratū ⁊ ꝯſumatū. Deus. n.
mr̄imonij principalis eſt ⁊ fuit inſtitutor: ēt autor: ēt in ꝯiugio ſp̄uali triplicit̄
eſt ſpōſus. Inſtitutor igit̄ autor fuit: q̄n p̄mis hoīb⁹ dixit Gene. 1. Creſcite ⁊ Geneſi.
multiplicamini ⁊ replete terrā. Sʒ fact⁹ ē ſpōſus ī ꝯiugio ſp̄uali figurato per
mr̄imoniū corpale: q̄n nām ſibi vniuit hūanā: ī eadē p̄ſona ī vnitate ⁊ idētita-
te ſuppoſiti: d̄ quo dcm̄ ē Pſal. 18. In Sole poſuit tabernaculū ſuū: ⁊ ip̄e tāq̄ Pſal.
ſpōſus p̄cedēs de thalamo ſuo. Secūdo factus ē ſpōſus ī ꝯiugio ſpūali: q̄n in
eodē corp̄e miſtico deſpōſauit eccl̄iaʒ. Hoc. n. olim p̄miſerat Oſee. 2. dicēs ad Oſee.
eccl̄iam: ſpōſabo te mihi in ſempiternū: ⁊ ſpōſabo te in iuſtitia: ⁊ iuditio ⁊ miſe
ricordia ⁊ miſeratiōib⁹: ⁊ ſpōſabo te mihi ī fide: ⁊ ſcies q̄ ego dn̄s: hoc aūt adī
pletum fuiſſe declaratur Apoc. 21. vbi dixit Angelus ad Ioānē. Ueni ⁊ oſten Apoc.
dam tibi ſponſam ⁊ vxoreʒ agni: ⁊ ſubdit Ioannes. Et ſuſtulit me in ſpiritu in
montem magnum ⁊ altum: ⁊ oſtendit mihi ſanctam Hieruſalem: hanc dicūt
doctores eſſe eccleſiam ſanctam dei. Tertio factus eſt ⁊ efficitur ſponſus quo
tiens vna aīa beata cōiungit̄ in vno ſpū: q̄ vt ait Ap̄ls. 1. Corin. 6. Qui adhe- Paul.
ret deo efficit̄: vel eſt vnus ſpūs cum eo. Cū ergo hoc matrimoniū antedictuʒ
inſtitutum ſit a deo. Ideo ipſum dʒ quilibet: qui contraxit illud: ſecūdū dn̄ica
precepta inuiolabiliter obſeruare velle. Quod quicūq̄ʒ fecerit: erit domus Io
uis. i. dei. Dicit enim dn̄s Ioannis. 14. Si quis diligit me: ſermonem meū ſer Ioan.
uabit: ⁊ p̄r meus diliget eū: ⁊ ad eū veniemus ⁊ manſionē apud eū faciemus.
Quod autem matrimonium fuerit primitus inſtitutum ⁊ ordinatū a deo: vt
etiam ſupradictū eſt: patet Geneſi. primo. Ubi dicit̄: q̄ creauit deus hominē Geneſi.

qđ imaginē ⁊ ſimilitudinē ſuā. Ad imaginē ſuā creauit illū maſculū ⁊ feminā
creauit eos: benedixitq; illis ⁊ ait. Creſcite ⁊ multiplicamini ⁊ replete terram.
Ex quo patet dignitas huius ſacramēti. Nā ⁊ inſtitutum eſt immediate a deo
⁊ i paradiſo delitiaꝝ: vbi mulier ꝑducta fuit; ⁊ i ſtatu inocētie ꝑuſq; expellere
tur Adā de paradiſo. Cōſilr mr̄imoniū cū ꝯdictiōib⁹ ſuis reuelatū fuit Ade:
qn̄ imiſit dn̄s ſoporē i eo. Et poſt hoc de ipſo ꝓphetauit: de ſuiſq; ꝯditionib⁹:
qn̄ dixit poſt ſoporē: hoc nūc os ex oſſib⁹ meis: ⁊ caro d̄ carne mea: hec vocabit̄
virago: qm̄ de viro ſūpta eſt. Quāobrē relinquet hō pr̄ez ⁊ mr̄ez ⁊ adherebit
Gene. vxori ſue: ⁊ erūt duo i carne vna: vt hr̄ Geneſis. 2. hoc aūt dixit Adā vt ꝑco dei
Scot⁹ nō vt iſtitutor: q2 ꝑncipalis iſtitutor mr̄imonij fuit de⁹: vt tāgit Sco. l. 4. di.
26. fuit ēt mr̄imoniū a xp̄o luculēter approbatū ⁊ honoratū. Vn̄ Mathei. 19.
phariſeis iterrogātib⁹ dn̄m: ſi liceat hoi q̄cūq; cā vxorē dimittere. Rn̄dit dn̄s.
Nō legiſtis q2 fecit dn̄s ab initio maſculū ⁊ feminā fecit eos: ⁊ dixit: ꝑꝑ hoc di
mittet hō pr̄ez ⁊ mr̄ez ⁊ adherebit vxori ſue: ⁊ erūt duo in carne vna: itaq; iā
Joā. nō ſūt duo ſ3 vna caro. Qđ ģ de⁹ ꝯiūxit hō nō ſepet. Joā. āt. 2. p3 q̄ patenter
xp̄s mr̄imoniū approbauerit: qn̄ cū glīoſa mr̄e ſua atq; diſcipl'is ſuis voluit ꝑ
ſentialr̄ intereſſe: vbi ⁊ aquā mutauit i vinū: fuit ēt mr̄imoniū a ſanctis pr̄ibus
Hiero. aſſūptū ⁊ ꝯſūmatū. In quo ſūmo deo placuerūt. Dicit. n. Hiero. lib. 2. ꝯ Joui
nianū. Quis ignoret ſub alta diſpēſatiōe dei: oēs retro ſctōs eiuſdē fuiſſe meri
ti: cui⁹ nūc ſūt xp̄iani: quō aūt Abraā placuit deo i ꝯiugio: ſic nūc v̄gines pla
Auguſt. cēt i ꝑpetua caſtitate. Hinc Augu. d̄ bono ꝯiugali. Nō ē ipar meritū ꝯtinētie
i Joāne q nullas expertus ē nuptias: ⁊ i Abraā q filios gn̄auit: illi⁹. n. celibat⁹
Tobie. ⁊ iſti⁹ ꝯnubiū ꝓ tpu3 diſtributiōe dn̄o militarūt. Et Tobie. 8. c. ſcribit̄. Qđ
cū Tobias accepiſſet Sarrā filiā Raguelis vxorē: ⁊ intraſſet ꝑma nocte ſecre
ta cubili. Oratus ē v̄ginē Tobias dicēs. Sarra exurge depcemur deū hodie
⁊ cras ⁊ ꝑm cras: q2 iſtis trib⁹ noctib⁹ deo iūgimur. Tertia aūt trāſacta nocte:
i nr̄o erim⁹ ꝯiugio: filij qppe ſctōꝝ ſum⁹: ⁊ nō poſſum⁹ ita cōiūgi: ſicut gētes
q̄ ignorāt deū. Ut aūt glibet in mr̄imonio ligat⁹ vere ſit domus Jouis. i. dei:
1 d3 hr̄e gnq; ꝯditiōes. ¶ Primo fidelitatē: vt v3 glibet ꝯiugū ꝑſonā ab hijs
Paul. alienā laſciue nō cognoſcat. Nā vt ait Apl's. 1. Corin. 7. mulier ſui corꝑis ptā
Ambro. tē nō h3 ſ3 vir: qđ ēt ꝯuerſo d3 itelligi. Hinc Ambro. i examerō ait. Nolite q̄
rere viri alienū thorū: nolite iſidiari alieni⁹ copule: graue eſt adulteriū: duos
de⁹ fecit: Adā ⁊ Euā: ⁊ vxorē de coſta viri: ⁊ iuſſit ambos eē in corꝑe vno: ⁊ in
ſpū vno viuere: qđ vnū corp⁹ ſepas? qđ vnū ſpūm diuidis? Ex adulterio. n. ma
1 la ꝑueniūt. ¶ Primo q2 ꝑ hoc fidei frāgit̄ ſacramētū: cū adulter i plures diui
2 dat vnā carnē. ¶ Scđo cōmittit̄ ꝑiuriū: cū adulter agat a ꝓpoſito ꝯtra id qđ
3 ꝓmiſit ⁊ iurauit ſaltē iplicite i initio ſacramēti. ¶ Tertio cōmittit furtū: qm̄
4 ſic adulterādo: aliter occupat rē alteri⁹ iuito dn̄o. ¶ Quarto agit̄ ꝯ nonū de
cimūq; mādatū legis dn̄i: dū res ⁊ ſpōſa ꝯcupiſcit̄ aliena. Quātū āt malū ꝓue
Judicū. niat ex adulterio p3 Judicū. 20. vbi hr̄ q ꝑꝑ adulteriū violata vxore leuite: cō
miſſa ſūt tria ꝑlia: i qb⁹ iterfecti ſūt ſexagita gnq; millia ⁊ cētū triginta hoies:
nōne ēt ꝑꝑ adulteriū Paridis cū Helena bello decēni tot hoiu3 millia tā gre
corū q̄ Troianoꝝ ſūt ꝓſtrata: ſ3 ⁊ ipa Troia tā excellēs Aſie decus ē deſtru
Leuiti. ctā: ꝑꝑ qđ Leuitici. 20. c. mādat dn̄s. Si mechat⁹ gs fuerit cū vxore alterius ⁊

adulteriū

adulterium perpetrauerit cum coniuge proximi sui: morte moriatur: et mechus et adultera. Item Deute. 22. dicit dominus. Si dormierit vir cum vxore alterius: vterque morietur. s. adulter et adultera. ¶ Secunda conditio requisita adhoc quod coniugatus sit domus et habitaculum dei. Est coniugum vera firmaque dilectio. Nam Apost. Ephesios. 5. c. ait. Viri diligite vxores vestras sicut xps ecclesiam dilexit. Et parum post. Ita viri diligere debent vxores suas vt corpora propria: qui vxorem suam diligit seipsum diligit et post pauca. Vnusquisque suam vxorem sicut semetipsum diliget. Vxor autem timeat virum. Iterum ad Collo. 3. dicit Apost. Mulieres subdite estote viris sicut oportet in domino. Viri diligite vxores et nolite amari esse ad illas. Talis autem dilectio sic debet esse ordinata et conditionata: quod ab vtroque coniugum zelotypiam et suspitionem fuget a longe et repellat. Sapiens. n. nec amicum expertum: nec dilectam coniugem suspicatur vnquam sibi frangere fidem: imo nec lingue loquaci siue maledicenti fidem adhibebit ob loquenti de talibus: imo nec talia queret: nisi adhuc extrinsecus quibusdam signis aliqualis possit aggrauari suspitio. Dicit. n. Bernar. ad Raymundum. De feminis tuis suspectis ignorantiam potius quere quam sciam. Querunt. n. zelotypi sollicite scire quedam quae postquam inueniunt: dolorem in eis augent et verecundiam: que si non inueniunt suam totam confundunt molestantque familiam. Consimiliter etiam nec propter quamcunque suspitionem molesta debet esse vxor marito. Debet etiam quilibet coniugum sic in amore perseuerare: vt et in se et in amore coniugis libidines compescat. Legitur. n. quod Penelope vxor Vlyxis p. x. annos quibus Vlyxes continue permansit in obsidio Troie: caste viuens cum tot iuuenis esset. Feruentes compescuit libidines: ob hocque de castitate laudatur. Vnde Hieron. l. li. contra Iouinianum. De Penolopis pudicitia Homeri carmen est. Ibidem narrat Hierony. Quod Duellius qui primus Rome nauali certamine triumphauit. Biliam virginem duxit vxorem tante pudicitie vt illo quoque seculo pro exemplo fuerit. Quod im pudicitia monstrum erat non vitium. His iam senex et trementi corpore in quodam iurgio audiuit exprobari sibi os fetidum: et tristis se domum contulit: cumque vxori conquestus esset: quare nunquam se monuisset: vt huic vitio mederetur: fecissem inquit illi: nisi putassem omnibus viris sic os olere. Laudanda in vtraque pudicitia et nobilis femina: et si ignorauit vitium viri: et si patienter tullit. Et quod maritus infelicitatem sui corporis non vxoris fastidio: sed maledicto sensit inimici. Debet etiam vera dilectio coniugum: tam in vita quam in morte et post mortem thorum imaculatum custodire. Narrat beatus Aug. l. de ciui. dei. c. 20. Et Valc. li. 6. c. l. de Lucretia matrona Romana violata a filio Tarquini: que amissa pudicitia coram marito Collatino et Bruto propinquo se pe mit. Post mortem etiam seruat thorum immaculatum alter alterius. Narrat Hieron. li. l. contra Iouinianum. Quod Valeria Messalorum soror: amisso suo viro Seruio: nulli volebat nubere. Que interrogata cur hoc faceret ait. sibi maritum semper viuere Seruium. Ibidem etiam dicit Hiero. Quod Anniam cum propinquus mo neret: vt alteri viro nuberet. esse. n. etatem integram et faciem bonam. Nequaquam inquit hoc faciam. Si. n. virum bonum inuenio: vt ante habui: nolo timere ne perdam: si malum: quid necesse est post bonum pessimum sustinere. ¶ Tertia coniugatorum conditio ad hoc quod dicantur domus Iouis. i. dei. est ordinata prolis educatio: pro magna benedictione dei. ps. 127. est. Filij tui sicut nouelle oliuarum in circuitu mense tue. vbi concluditur pro benedictione. Videas filios filiorum tuorum pacem super israel. Quid. n. in hac vita felicius pollicitee: quam quod sentiatur vir ex nobili

Margin: 2 Paul. Paul. Ber. Hiero. Aug. Valc. Hiero. Hiero. 3 ps

⁊ ſenſata muliere ſenſatos gñat filios. corona ſenū filij filioꝝ: ⁊ gloria filiorum
Prouer pr̃es eoꝝ. Prouer. 17. Sȝ qm̄ vt ait Salomō. Prouer. x. filius ſapiēs letifi-
Eccle. cat patrē: ⁊ ſtultus hō decipit matrē ſuā. Jdcirco dicit ſpūs ſcūs Eccle. 16. Ne
iocūderis in filijs ipijs: ſi multiplicent̃ nō oblecteris ſup illos. Si nō ē timor
dei in illis nō credas vite eoꝝ: ⁊ ne reſpexeris in labores illoꝝ: melior eſt. n. vn⁹
timēs deū: q̄ȝ mille filij ipij. Et vtilius ē mori ſine filijs: q̄ȝ relinquere filios im
pios. Debet igit̃ vterqȝ parēs. ſ. pr̄ ⁊ mater filiū ſeu filios ſuū vel ſuos ab ipſi⁹
vel ipſoꝝ infantia. Primo nutrire. Scdo docere. Tertio dotare. Quarto de
1 fendere. Quinto corrigere. ¶ Dico ḡ primo ꝙ parens dȝ nutrire filios ſuos.
Phs. Cū. n. vt ait Phs. 7. de aialibus: ex eiſdē nutriamur ⁊ ſimus (vt pȝ in pullo
qui gñat̃ ex ſb̃a oui: ⁊ dū eſt in ouo eiuſdē ſb̃a nutrit̃. Naȝ pulus naſcit̃ ex al
bumine oui: ⁊ nutrit̃ ex vitello: ⁊ iō pr̄ qui dat eē dȝ ⁊ nutrimentum dare. Di
Phs. cit. n. Phs. 8. Ethy. ꝙ pater eſt cauſa filij eēndi ⁊ nutriēdi. Dȝ aūt parēs nō
Ber. delicatis ſed cōibus cibis filios enutrire: ſm ꝯſiliū Bernar. ad Raymundū: q
vult ꝙ nō delicatis ſȝ groſſis cibis debeat pr̄familias ſuā familiaȝ enutrire: vt
2 poſtea valeat cōiter vt ceteri viuere. ¶ Dico ſcdo ꝙ parēs dȝ filios docere vel
Policra erudire. Eccle. n. 7. dr̄. Si tibi filij ſint erudi illos. Narrat Policratus li. 6.
tus. c. 4. Qd̄ Octauianus Jmperator filios ſuos ad gradū militarē: ⁊ curſum ⁊ ſal
tū fecit exercitari: vſumqȝ natādi: ⁊ pūctim ⁊ ceſim feriēdi ⁊ iaciendi miſſilia: ⁊
lapides manu vel funda docuit: ⁊ qualiter oē bellū aut ſubſtineri debeat aut
īferri. Et ſi. n. ſufficere poſſet eis clarus ſanguis ad gloriā: ⁊ bona hereditaria
ad oēm affluētiā. Ea tñ diligētia ſunt īſtructi: ac ſi ſua retinere: vel aliena acq-
rere nequaq̄ȝ poſſent niſi p virtutē. Siīr filias legit̃ i lanificio ſic feciſſe īſtrui:
vt ſi p̄ter ſpem: eas in extremā pauptatē fortuna ꝓieciſſet: vitā poſſent arte de
ductis facultatibus exhibere. nā ⁊ nendi ⁊ texēdi ⁊ excreſcēdi: ⁊ veſtes forman
di: figēdi ⁊ cōponēdi: nō tm̄modo artē ſed vſum habebāt. Sic ḡ doceri debēt
a parētibus filij: ſm qd̄ magis ipſoꝝ applicat̃ ingeniū: ne. ſ. efficiant̃ inhertes
⁊ pigri. ¶ Dico tertio ꝙ parētes debēt dotare filios ſuos: qm̄ filij debēt he-
redes eē parētū ſuoꝝ: vex pncipalis hereditas dȝ eē moꝝ bonoꝝ ⁊ v̄tutū. Di
Tullius cit. n. Tullius. 1. de officijs. Qd̄ optima hereditas a parētibus tradit̃ liberis
oiqȝ primonio p̄ſtātior glīa virtutis. Opes nēpe trāſitorie ſunt. virtus aūt eſt
4 bitus ⁊ de difficili mobilis. ¶ Dico q̄rto ꝙ parētes debent defendere filios.
Neemie Neemie. 4. c. dr̄. Pugnate ꝓ frībus veſtris: filijs ⁊ filiabus veſtris: ⁊ vxorib⁹
5 veſtris ⁊ domibus: ⁊ hoc inditū ē a nī. ¶ Dico qnto ꝙ parētes debēt corri-
Prouer gere filios ſuos. Prouerb. 13. ſcribit̃. Qui parcit virge odit filiū ſuū: q aūt di-
ligit eū inſtāter erudit. Et nō imerito: q2 vt hr̄ inferius. c. 22. ibidē. Stultitia
colligata ē in corde pueri: ⁊ virga diſcipline fugauit eā: ⁊ ibidē. c. 23. Noli ſub-
trahere a puero diſciplinā: ſi. n. pcuſſeris eū virga nō morieſ: tu virga pcutis
Prouer eū: ⁊ aiaȝ illius de iferno liberabis. Nā Prouer. 22. dr̄. Adoleſcēs iuxta viam
4 ſuā ēt cū ſenuerit nō recedet ab ea. ¶ Quarta ꝯiugatoꝝ ꝯditio ad hoc ꝙ ſint
Gen. domus Jouis. i. dei ē ppetua ꝯiugū cohabitatio. Gen. n. 2. dixit Adā. Pro-
Math. pter hr̄ relinquet hō pr̄eȝ ſuū ⁊ mr̄eȝ ſuā ⁊ adherebit vxori ſue: ⁊ Math. 19. di
xit ipſe dn̄s. Qd̄ ḡ deus ꝯiūxit hō nō ſepet. Nam qñ dixit adherebit vxori: ſm
Sco. l. 4. di. 26. itelligit̃ de adherētia idiſſolubili: nō aūt momētanea: ita ꝙ
in matrimonio

ſri mrimonio duo p̄cepta includunt.ſ.vnū affirmatiuū:qn̄ dixit:creſcite ⁊ multiplicamini:qđ nō ꝓ ſp obligat:ſʒ ad ſp.ſ.qn̄ pauci eēnt ſup terrā vt tpe pҗimoꝝ parētū:⁊ ēt poſt diluuiū:qn̄ pauci erāt ī terra:vel ſi ꝯtingeret aliquo caſu deſleri hoīes vel ex peſtilētia vel bello:tūc eēt ſeruādū p̄ceptū de ꝯtrahēdo: vt terra repleref.Aliud ē p̄ceptum negatiuū in mrimonio de nūq̄ ſoluēdo : ⁊ dixit adherebit.ſ.idiſſolubiliter ⁊ nō tm̄ ad tp̄s:iō dixit xp̄s qđ deus ꝯiūxit hō non ſeparet:⁊ tale p̄ceptū negatiuū:ſicut alia negatiua:obligat ad ſp ⁊ ꝓ ſp. Sic ḡ debēt ꝯiuges ſil̓ hitare ppetuo:vt alter ſine altero: honeſtate retēta : nequaq̄ eē vellit.Dicit.n.Sapiēs Eccle.25.In trib⁹ bn̄placitū eſt ſp̄ui meo:q̄ ſunt ꝓbata corā deo ⁊ hoīb⁹:cōcordia fratrū:⁊ amoꝛ ꝓximoꝝ:⁊ vir ⁊ mulier ſibi ꝯſentiētes.Sic igif eē dʒ vtriuſqʒ ꝯiugū vnanimis ⁊ ppetua cohabitatio : ſic tm̄ ꝙ vir ꝯſiderare dʒ vxoꝛē ſibi datā ī adiutoꝛiū nō ī ſuitiū.dicēte dn̄o Gen.3. Nō eſt bonū hoīeʒ eē ſolū:faciamus ei adiutoꝛiū ſil̓e ſibi. Cōſilr ꝯſiderare dʒ vir mulierē ſibi datā in ſociā nō in ancillā.ſicut.n.hr̄ vbi ꝓ̄us.Creata ē mulier de coſta viri:nō de capite ne p̄ſumat velle dn̄ari.Nō de pedibus ne putef ꝙ ſp dʒ eē ancilla: ſed de coſta vt oñdaf ꝙ debeat eē ſocia.Mulier tm̄ ꝯſiderare dʒ ꝙ ſicut ait Apoſt.1.Coꝛ.Uir ē caput mulieris. Idcirco mulier virum timere dʒ atqʒ reuereri.dicit.n.Apoſt.ad Ephe.5.Mulieres ſubiecte ſint viris ſuis: ſic̄ dn̄o:qm̄ vir caput ē mulieris.¶ Quinta ꝯiungū ꝯditio ad hoc ꝙ ſint domus dei ē ꝯiugalis ſacr̄i iugis obſeruatio.Sacr̄m.n hoc magnū ē:vt dicit Apoſt. ad Ephe.5.Dʒ aūt hoc ſacr̄m ſignāter obſeruari ī debiti redditione.Dicit.n. Ugo li.5.de ſacram̄.pte.xi.c.3.Qđ īſtitutio ꝯiugij ante pctm̄ primi parētis: erat ad officiū.vt.ſ.nā multiplicaref:poſt pctm̄ vero fuit ad officiū ⁊ remediū: vt et nā exciperef:⁊ vitiū cohiberef.Igif ad reddēdū debitū vterqʒ ꝯiugū tenef: modis lociſqʒ obſeruatis.Dicit.n.Apoſt.1.Coꝛ.6.Uxoꝛi vir debitum reddat.Silr aūt vxoꝛ viro.Mulier ſui coꝛpoꝛis ptātē nō hʒ ſʒ vir.Nolite fraudare inuicē:niſi foꝛte ex cōſenſu ad tp̄s:vt vacetis oꝛoni. Petere vero debituʒ nō licet niſi tpibus debitis:locis modiſqʒ ſeruatis.Tpib⁹.n.oꝛoni dedicatis cuiuſmodi ſunt ſolēnitates ⁊ vigilie reddere dʒ: non petere licet.In locis deo ſacratis nec reddere nec petere licet.In omnibus aūt eſt tenenda moꝛuʒ honeſtas.Dicit Apoſt.1.ad Theſal.4.Hec eſt volūtas dei ſanctificatio veſtra vt abſtineatis vos a foꝛnicatione:vt ſciat vnuſquiſqʒ veſtrum vas ſuum poſſidere in ſanctificatione ⁊ honoꝛe:non in deſyderij paſſione ſicut ⁊ gentes que ignoꝛant deum.Qm̄ igitur matrimonium eſt tantū ſacramentū ⁊ tam ſolēniter inſtitutum ⁊ appꝛobatum a deo:debet idcirco quilibet cōiugatus cum cōditionibus pꝛedictis ſic ip̄m ſincere ſeruare:vt merito dicaf ſummi Iouis.ſ. dei domus ⁊ habitaculū per gratiam inhabitantē.¶ Sc̄do dico ꝙ Sagittarius eſt exaltatio Caude draconis.eſt.n.Cauda draconis:ſicut etiā caput: īterſectio circūferentie ecēntrici Lune cū ſupficie eclyptice: vt patet in Theoꝛicis planetarum.Et ſecūdum Alcabitium:ſicut Caput draconis eſt de natura Iouis ⁊ Ueneris : ⁊ ſignificat regnum ⁊ Foꝛtunam atqʒ ſubſtantiam . Sic Cauda draconis eſt mala:⁊ natura eius eſt compoſita ex natura Saturni ⁊ Martis:⁊ ſignificat deiectionem ⁊ caſum atqʒ paupertatem . Per Caudam ergo intelligatur mulier que fuit Cauda draconis : ideſt diaboli ad̓ decipiendum

Eccle.
Ge.
Paul.
Paul.
5
Paul.
Ugo
Paul.
Paul.
Alcabi.

Adam: ⁊ eſt de natura Saturni ⁊ Martis quia deiecit preliando hominem
a ſtatu inocētie: ⁊ fecit caſum.ſ.in pctm̄ ⁊ paupꝫtatē: qꝛ deiecit de paradiſo deli
tiaꝝ in hūc mundū plenū miſerijs: ⁊ ſilr̄ Adā ꝯſentiēdo ꝯpletiue hoc egit ꝙ
mulier incoactiue fecerat. Tūc igiꝭ qlibet ꝯiugatoꝝ erit exaltatio Caude dra
conis: qn̄ vir vult ꝙ vxoꝛ exalteꝭ regnet ⁊ domineꝭ in domo ſua ⁊ ꝙ tota fa
milia ſubijciaꝭ ei. Nō loquoꝛ de pſe ⁊ inf̄e: cui dꝫ ⁊ ipſe ſubijci. Et vxoꝛ ſilr̄ dꝫ
totis viribus conari ꝙ vir eius honoreꝭ: regat: exalteꝭ: ⁊ domineꝭ i domo ſua
Paul. cui dꝫ ⁊ ipſa ſubiici lege nāe: qꝛ caput mulieris eſt vir: vt ait Apoſt. 1. Cor. x.
ps Dꝫ ēt vterqꝫ alterius eē exaltatio. Uiro nāqꝫ ꝓ felicitate magna dꝭ ps. 127
Eccle. Uxoꝛ tua ſicut vitis abundās i laterib⁹ domus tue. Et Eccle. 25. Btūs qui
habitat cū muliere ſenſata: ⁊. 26. c. ſcribiꝭ. Mulieris bone bonus vir. nume
rus.n. annoꝝ duplex: mulier foꝛtis oblectat virū ſuū: ⁊ annos vite illius in pa
ce iplebit: ⁊ ſic pꝫ ꝙ mulier bona ē viri ſui exaltatio. Uir ēt erit exaltatio vxo
Paul. ris ſue: quotiēs erit beniuolus ⁊ virtuoſus. Nā vt ait Apoſt. 2. Cor. 2. Uir
imago ⁊ gloꝛia eſt dei: mulier aūt gloꝛia viri: hoc eſt: ſicut viri gloꝛia eſt a deo.
ita mulieris gloꝛia ē a viro: qḋ ipſe ſtatim declarat dicēs. nō.n. vir ex muliere
eſt: ſꝫ mulier ex viro: etenīꝫ nō ē creatus vir pp mulierē: ſꝫ mulier pp viꝝ. ve
rūtn̄: vt ſubinfert Apoſt. Neqꝫ vir ſine muliere: neqꝫ mulier ſine viro. Nā ſi
cut mulier de viro: ita ⁊ vir ꝑ mulierē. Oīa aūt ex deo. Sic igiꝭ pꝫ ꝙ in bono
mr̄imonio vterqꝫ ꝯiugū eſſe dꝫ exaltatio alterius: quo ad foꝛtunā. Dꝫ ēt vter
qꝫ eſſe exaltatio domus ſue ſibe. Qm̄ vir acgrendo ſollicite domūqꝫ poꝛtādo:
aut mittēdo diuitias auget. Uxoꝛ domi ꝯſeruādo: cuſtodiēdo ⁊ oꝛdinādo di
Verſus uitias multiplicādo. iuxta illud Ouidij. Nō minoꝛ eſt virtus quā querere
parta tueri. Mulier ēt foꝛtis ⁊ ſollicita multas ⁊ multotiēs ꝯgregat diuitias.
Prouer Dicit.n. Salomon Prouer. vlti. Qḋ mulier foꝛtis vidit ꝙ bona ē negociatio
eius: nō extingueꝭ in nocte lucerna eius. Et poſt paꝝ dicit. Nobilis in poꝛtis
vir eius: qn̄ ſederit cū Senatoꝛibus terre: tādēqꝫ ꝯcludit. Multe filie ꝯgrega
uerūt diuitias: tu ſupgreſſa es vniuerſas. Sic ḡ pꝫ ꝙ dū vterqꝫ ꝯiunx fuerit
occaſio alterius boni: ⁊ alter ꝑ alteꝝ ſit foꝛtunatioꝛ ⁊ ꝙ ſit occaſio acqſitionis
opū. poterit veridice dici ꝙ ſit exaltatio Caude draconis: qꝛ ſicut Draco ſiue
ſerpēs Cauda traxit tertiā partē ſtellaꝝ. Sic diabolus cauda.i. pctō primoꝝ
parentū totū genus traxerat ad ifernū. Sꝫ tunc exaltanꝭ cū i mr̄imonio vter
qꝫ ꝯiugiū q̄ dicta ſꝭ fecerit ⁊ ſuauerit: ⁊ ſic pꝫ ſcḋa ꝯditio Sagittarij. ¶ Ter
3 tia ꝯditio Sagittarij dꝭ ꝙ p⁹ eius facies ē Mercurij. Eſt.n. Mercurius plane
Alcabi. ta ſapie: vt ait Alcabitius. Tūc ḡ erit gratū felixqꝫ mr̄imoniū: qn̄ facies vtriuſ
qꝫ ꝯiugūꝫ erit facies prudētie ſiue ſapie. Eſt.n. donū dei vxoꝛ prudēs. Nā di
Prouer cit Salomō Prouer. 19. Domus ⁊ diuitie danꭍ a parētib⁹. A dn̄o aūt ꝓprie
Eccle. vxoꝛ prudēs: ⁊ Eccle. 26. Datū dei mulier ſenſata ⁊ tacita nō eſt imutatio eru
dite aīe: gr̄a ſup gr̄aꝫ mulier ſenſata ⁊ pudoꝛata. Et paꝝ poſt. Sicut ſol oriēs
mūdo i altiſſimis: ſic mulieris bone ſpēs in oꝛnamētū domus eius. Prudētia
Reg. nāqꝫ mulieris multotiēs a moꝛte viꝝ liberauit. Scribiꝭ.n. 1. Reg. 19. Qḋ cū
Saul decreuiſſet oīo iterficere Dauid: ⁊ eēt in domo ſua: miſit Saul Satelli
tes in domū Dauid vt cuſtodirēt eū ⁊ interficerēt mane. Qḋ cū annuntiaſſet
mane Dauid Michol vxoꝛ ſua dicēs: niſi ſaluaueris te nocte hac: cras moꝛie
ris. depoſuit

ris. depoſuit eũ ꝑ feneſtrã: ⁊ fugit ⁊ ſaluat⁹ eſt. Poſuit aũt Michol vnã ſtatuã
ĩ lecto David ⁊ coopuit caput ſtatue pellib⁹ caprinis: ⁊ apparitorib⁹ venientib⁹
vt caperẽt David: dixit eẽ ĩfirmũ: qđ cũ audiſſet Saul iuſſit ꝙ ſic ĩfirm⁹ ducere
tur ad ipm ⁊ occideret: qđ cũ voluiſſent apparitores facere: ſtatuã inuenerũt in
lecto: hãc aũt ſtatuã poſuerat Michol vxor David in lecto: vt ꝑtextu ſtatue ha
beret David tp̃s ad fugiẽdũ: ⁊ tali prudẽtia illũ ſaluauit. Dic̃ Apl̃s. 1. Cor. 7. Paul.
Sctificatus ẽ vir infidelis ꝑ mulierẽ fidelẽ. ꝑfecto glorioſuz ẽ illud ꝯiugiũ in
quo vterqȝ ꝯiugũ prudẽtia regit: ⁊ ſapia gubernat. hinc. n. in eis viget memo
ria p̃teritoꝝ. hinc ordinatio p̃ſentiũ: hinc ꝓuidẽtia futuroꝝ q̃ tria requirunt ĩ oĩ
prudẽte. Et qb⁹ adhibitis in regimine domus vel familie: tũc talis familia pote
rit dici glorioſa: vt merito dici poſſint marit⁹ ⁊ vxor q̃ſi prima facies Mercuria
lis. ¶ Quarta ꝯditio Sagittarij dr: ꝙ primus terminus eius eſt Jouis. Di 4
cit. n. Alcabitius in ſuo ĩtroductorio. Qđ qñ planeta ẽ in domo ſua: ẽ ſicut vir Alcabi.
in proprio palatio ſiue dñationis: qñ aũt eſt in exaltatione: eſt ſicut vir ſeu rex ĩ
regno ſuo atqȝ glĩa. qñ eſt in termino ſuo: eſt ſicut vir inter parẽtes ſuos ⁊ co
gnatos: Ut igit ꝯiuges habeãt quartã ꝯditionẽ Sagittarij: neceſſe ẽ ꝙ Jupi
ter. i. ſumus deus ſit ĩ eis: ſicut vir inter parẽtes ⁊ cognatos. Lz. n. teſte Apl̃o Paul.
1. Cor. 7. Qui cũ vxore ſua eſt: ſollicitus ẽ q̃ ſunt mũdi quõ placeat vxori: ⁊ diuiſ
ſus eſt. Et ſilr mulier q̃ nupta ẽ: cogitat q̃ ſunt mũdi quõ placeat viro. Recor
dari tñ debẽt: ꝙ vir plus tenet operari quõ placeat deo q̃ȝ quõ placeat vxori. Et
cõſimiliter mulier magis dȝ cogitare q̃liter eterno ſpõſo: q̃ȝ qualiter ſpõſo mor
tali placeat. Ar. n. primus parẽs plus dilexit vxorẽ q̃ȝ deũ: factus eſt mortalis
cũ tota poſteritate ſua: nã fuit obediẽs: nõ deo ſed vxori: ſic̃ dr. Gen. 3. c. Tũc Gen.
aũt erit Jupiter. i. deus ſummus ĩter felices ꝯiuges q̃ſi vir inter parẽtes ⁊ co
gnatos ſuos: cũ cogitauerint ꝯcorditer ſeruare dñi volũtatẽ: ſicut dicit domin⁹
Math. 12. Quicũqȝ fecerit voluntatẽ p̃ris mei q ĩ celis ẽ. Jlle meus fr̃: ſoror ẽ Math.
⁊ mater. Talis fuit rex David ſctiſſimus: quẽ cuȝ vxor ſua Michol filia Saul
reꝑhenderet dicẽs. Quã glorioſus fuit hodie rex iſrael diſcoꝑiẽns ſe ante an
cillas ſeruoꝝ ⁊ nudatus ẽ: q̃ſi videret vnus de ſcurris. Qui magis deſyderãs
placere deo q̃ȝ vxori dixit ei. Uiuit dñs q2 Ludã dñm q elegit me: potius q̃ȝ pa
trem tuũ ⁊ q̃ȝ oẽm domũ eius: ⁊ p̃cepit mihi ꝙ eſſeȝ dux ſuꝑ populũ dñi iſrael:
⁊ Ludã ⁊ vilior fiã pluſq̃ȝ fact⁹ ſuȝ: ⁊ ero humilis in oculis dei: ⁊ cũ ancillis de
qbus locuta es: glorioſior apparebo: ſicut ſcriptũ ẽ ſcđo Reg. 6. Sȝ oppoſituȝ
fecit Salomon fili⁹ David. de quo dr. 3. Reg. 2. Qđ cũ ſenex eẽt: deprauatuȝ Reg.
eſt cor ei⁹ ꝑ mulieres: vt ſeq̃ret deos alienos: nec erat cor eius ꝑfectũ coraȝ dño
deo ſuo: ſicut cor David p̃ris eius. Sȝ ad inſtãtiã vxoꝝ ſuaꝝ colebat Salomõ
Stratẽ deã Sodomoꝝ: ⁊ Chamos deũ Mohabitaꝝ: ⁊ Molech ydolũ Amoſ
chaꝝ: ⁊ cuilibȝ coꝝ edificauit Phanũ: ꝑꝑ qđ irat⁹ ẽ dñs ꝯ Salomonẽ. nõ hũit
igit Salomon in ſuo mr̃imonio q̃rtã ꝯditionẽ Sagittarij: ſicut hũit pr̃ eius
David. Quotiẽs igit maritus ⁊ vxor iura mr̃imonij ſeruãtes: dñica p̃cepta ſe
ctãtes: ſenſuales appetitus refrenãtes: ĩperio rõis obediẽtes: ſibi mutuo virꝫ
tuoſe ꝯſentiẽtes: ſe tanq̃ȝ vaſa mutua poſſidentes in ſctificatiõe ⁊ honore: vſqȝ
ad finẽ domino famulantur: tunc vere quaſi cum parentibus ſuis Jupiter. i.
ſummus omnipotens: dignatur cum ipſis habitare per gratiam.

¶ Capricorni Realis declaratio: Cap. 31.

Apricornus q̄ ⁊ Egloceros dorſuȝ hȝ v̄ſus boreā: caput v̄ſus Sagitta
riū: ſȝ ꝯuerſus v̄ſus Aquariū. orit̄ directus: ⁊ occidit p̄ceps. Et hȝ ſtel
las multas: inter quas. 22. ſūt pariſibiles. Diſpoſitio quaꝝ ſic certificat̄
In ſūmitate cuiuſlibȝ cornu hȝ duas: ſub collo vnā groſſā ꝯuenieter ſplēdidā
in narib⁹ vnā groſſaȝ ⁊ clarā: in capite duas: in dextero pede anteriori duas: ſu
per ſpinam dorſi ſeptem: ſub ventre quinqȝ: in ſummo caude duas.

¶ Capricorn⁹ ſȝ Miſabelē ē ſignū terreū: frigidū: ſiccū: iſtabile: nocturnū. p̄ᵃ
domus Saturni: exaltatio Martis ē in. 28. gradu eius: dn̄s eius i triplicitate
de die ē Venus: i nocte Luna: ⁊ Mars p̄ticipat cū eis: de triplicitate eſt ſc̄da.
prima facies eius ē Iouis: ſc̄da Martis: tertia Solis. In corpore hūano reſpi
cit genua: ſubtilia dat crura. corpus ſiccū: faciē hiſpidā ⁊ hirſutā. Domus vo
cat̄ dominij ⁊ honoris: regis ⁊ regni glorie ⁊ īperij: rē̄ furtim ſublate. Dr̄ aūt
Alcabi. Capcornus: q: caper ē aial cornib⁹ petēs ſupiora: ſic Sol exiſtēs in illa pte zo
diaci facit ſolſtitiū hyemale: ⁊ tūc icipit aſcēdere p ſigna v̄ſus Arietē ⁊ v̄ſus Cā
crū. Et dicit Alcabitius q̄ q ſub pᵃ facie Capcorni natus fuerit: erit corp⁹ ſuuȝ
cōdecēs: pectus latū: ⁊ hēbit ſignū nigrū i cubito: erit aſtutus: diſciplinabilis:
ſimplex ⁊ p̄uolūtarius. Natus ſub ſc̄da facie: erit pulcher: hēbit nares longas:
oculi ei⁹ pulchri: volūtas ei⁹ mala ⁊ iracūdus: erit hō q̄ ſcie. Nat⁹ ſub tertia fa
cie erit pulcher corpe: eius tn̄ facies citrina: ⁊ i ei⁹ brachio ſiniſtro erit nota: vel
in ipſi⁹ genu: feſtinus i irā: decipiciēs malū: vel pugnās p malo. diligēs mulie
res: hō diſcipline: diligēſqȝ ſodales. Qui aūt nat⁹ fuerit i fine h⁹ ſigni erit fili⁹
adulterinus: ⁊ olo ineſt huic ſigno: minime in mulieꝝ natiuitatibus valere.

¶ Capricorni Moralitas prima. Cap. 32.

N Capcorno Sol exiſtēs icipit iteꝝ aſcēdere p circulos boreales: ⁊ hȝ
Iſido. dr̄ Capcornus. i. Caper cornut⁹. Et ſignat mūdi ſupbos ⁊ pctō
res: q more Capcorni ſt̄ fetidi ⁊ imūdi: maxie mali diuites: ⁊ ambitioſi
q: terrei ſunt p auaritiā terrenoꝝ: frigidi p idenotionē dei ⁊ ſctōꝝ: ſicci p incō
paſſionē paupeꝝ ⁊ afflictoꝝ ⁊ miſeroꝝ: iſtabiles p inſollicitudinē: q: pigri ad
oē opus bonū: nocturni. i. ceci ⁊ tenebroſi p ignorātiā: q: ignorāt q̄ dei ſt̄ ⁊ ale

atq; pſſint: eſt domus Saturni: qꝛ Saturnus: ſʒ Aſtronomos dꝛ planeta nō adiuuās niſi ſuos ⁊ oib⁹ alijs nocēs: apud eos hoſpitat̄ tanq̄ i ſua ꝓpria ⁊ prima domo: qꝛ.ſ. oib⁹ nocēt i ſbā: i corpe ⁊ fama: auferēdo aliena: vulnerādo vel iniuriādo ⁊ detrahēdo: ⁊ nulli ꝓdeſſe volūt. Et p⁹ facies.i. p⁹ etas eoꝝ ē Jo nis.i. dei: qꝛ in īfantia ſunt boni. Scda.ſ. iuuētus ē Martis.ſ. luct⁹ ⁊ laboris: qꝛ tūc laborāt ad acqrēdū tpalia: ſʒ vltima.i. tertia q̄ ē ſenectus ē Solis: q eſt rex planetaꝝ.i. glie ⁊ honoris: qꝛ in fine ditānt̄ ⁊ honorant̄: ⁊ iō dicūt̄ domus regni: īmpij: dn̄ij ⁊ glie ſbe furtim ſublate.ſ. male acqſite: dicētes illud. Unde veniat q̄rit nemo ſʒ opʒ hr̄e: qꝛ.ſ. tales p ſbas paupeꝝ furtim eis p phas ⁊ nephas ſublatas: acqrūt gliaʒ ⁊ honorē. Oſee. 13. Jpi regnauerūt ſʒ nō ex me: iſti etiā more capre ad ſupiora.i. ad dignitates ⁊ officia ſp ambulāt ⁊ aſcēdūt: ſiue ſint eccliaſtici: ſiue nō: iō cuilibet tali dr̄ Hiere. 48. Supbia cordis tui extulit te: q hitas i cauernis petre: ⁊ apphēdē niteris altitudinē collis: i talib⁹ ēt dn̄at Uenus.i. luxuria. Luna cornuta.i. ſupbia. Mars.i. iracūdia ⁊ ꝯtrouerſia. Ut dicſ vis ꝫ ambitioſos. ¶ Capricorni ſecunda Moralitas. Cap. 32.

Capricornus ē zodiaci decimū ſignū: p qd ad regnū celoꝝ īttrat gen⁹ medicoꝝ. Inter oīa.n. bñficia q̄ ꝯtulit dn̄s hūano gn̄i ꝓ ꝯſeruatione fragilis corporis nr̄i: fuit bñficiū medicine. Nā Eccle. 38. dr̄. Altiſſim⁹ de terra creauit medicinā ⁊ vir prudēs nō abhorrebit i ſllā. Uerꝫ qꝛ paꝝ opat̄ appoſita medicina vbi nō coopat̄ clemētia diuina. Jdcirco i eodē. c. ſubdit̄. Fili i tua īfirmitate nō deſpicias te: ſʒ ora dn̄m ⁊ ipſe curabit te. Hinc Joā. meſue de appropriatis i ꝓlogo ſic ait. Sanat ſolus lāguores deus: ⁊ de fragilitatis ſolio ꝓduxit i largitate ſua medicinā bn̄dictus ⁊ excelſus tn̄: tn̄ auxiliari nō deſinens curādi doctrinā tīmētib⁹ eū explicauit. Hinc reddunt̄ boni medici feruēter ⁊ reuerēter honorādi: ſīc hr̄ Eccle. 38. Honora medicū pp neceſſitatē: etenī ſʒ illū creauit altiſſimus. Accedēs igit̄ ad Capcornū: p quē allegorice itelligo medicū. ¶ Dico p⁹ q Capcornus ē domus Saturni. Sc̄do dico q ē Martis exaltatio ſiue hʒ gaudiū. Tertiū īfimū ſolſtitiū. Quarto p⁹ eius facies eſt Jouis. P°. ergo dico q ad iſtar Capcorni: dʒ bon⁹ medicus domus eē Saturni. Saturn⁹.n. vt ait Alcabitius in ſuo itroductorio: ſignat ꝓfunditatē ꝯſilij: ſed vbi q̄ſo regrit̄ maior ꝓfunditas ꝯſilij: q̄ vbi agit̄ d̄ ſanitatis recupatiōe: ſiue d̄ mortis euaſiōe. Quippe nil valet ibi gārula diſputatio: ſeu vane loq̄citatis oſtātio Ubi q̄rit̄ egrotātis ſalus ⁊ repatio. Profunditas igit̄ i medico dʒ eē ꝯſilij: maxime ꝯpando tpa tpib⁹: etatē etati. Cōplexionē ꝯplexiōi. ꝯditionē ꝯditiōi. infirmitatē īfirmitati. Un̄ Damaſ. 1. Amphoriſmoꝝ. Amphoriſmo. 1. Certe in medicina imēſa ē ꝓfunditas: opari aūt hʒ libros abſq; pfecta rōe ⁊ ſolerti igenio moleſtū ē. Dʒ inſup medic⁹ nō pcipitāter eē feſtin⁹: ſʒ ſapiēter eē moroſus: vt vʒ ſi phyſic⁹ ē: nō ſtatī curat ad fortes farmacias. Et ſi cyrugicus. nō ſtatim ad iciſiones. Quotiēs.n. pt p ſolā abſtinētiā egritudo curari: piculoſū ē ꝑfortes potiōes agitare nāʒ. Dieta nēpe potiſſimū ē remediū ſanitatis. Et quotiēſ poterit cyrugicus ēplaſtris ⁊ vnguētis ſanādo vulnera mēbra ſuare: inſipiētis ē nimiꝫ mēbrū āputare vel deſtruere. Ut ergo medicus ſit vere dom⁹ Saturni: ad iſtar Capcorni.i. q ſit ꝓfūdi ꝯſilij ⁊ magne prudētie. p° dʒ eē hōeſt⁹: ſcd̄o ſecretus: tertio expt⁹: quarto fidelis: quinto in exercitio ſtudij ſollicitus.

Oſee.
Hiere.
Eccle.
Joan. meſue.
Eccle.
Alcabi.
Damaſ.

1 ¶ Pᵒ.n.dʒ medicus eē honeſt⁹ ī ꝯuerſatiōe. Cū.n.ſit neceſſe medicū ad curā
lāguidoꝝ ſecreta thalami ſubintrare. Et ꝟgines: ⁊ maritatas: ⁊ viduas ꝑſonalr̄
viſitare: ſacratas ēt moniales ad ſanādū īteriora monaſterioꝝ ītroire: q̄ta pu-
Medicīa quid eſt. tas medicū debere hōeſtate pollere? Dr̄.n.ꝙ medicīa ē ſcia celeſtis: q̄ ſuū opifi
cē reddit q̄ſi miraculis corruſcātē. Quē matrōa venerat̄. Quē ꝟgo nō abhor
ret: ⁊ nupta illecebris: ſub ſpe ſalutis āplectit̄: nō illi negat̄ thalamus pudicitie
nō illū repudiat brachiū ꝟginale. Cū igit̄ ad plenū ꝯtuitū: ad ſecretā locationē
ac ēt locutionē: ad moroſuʒ tactū pulſus: ⁊ plerūqʒ ꝑꝑ egritudies: ad ſecretio
ra ꝑſcrutāda: neceſſariū ſit admittere medicū: ad q̄ nullus niſi ſit honeſtus: eſt
admittēdus. luculēter apparet ꝙ ī bono medico potiſſime reqrit̄ virtus hone
ſtatis. ꝓpterea dico ꝙ medicus dʒ eē honeſte ꝯuerſationis. ſ. in ꝟbis: geſtis: at
2 qʒ operib⁹. ¶ Scd̄o dʒ medicus eē ſecrete ꝯuerſationis. Cū.n. plerūqʒ gran
des egritudies ex ꝑncipijs īfamib⁹ ⁊ īhoneſtis generēt̄: q̄ ꝑncipia medicū opʒ
Boe. ſcire: ſi ꝑfecte curare voluerit. Teſte Boetio. 1. de ꝯſo. ꝓſa. 4. dicēte. Si ī operā
medicātis expectas: opʒ vt vulnus detegas. Jd̄o dʒ medicus: ad famā ꝯſeruan
dā infirmi: que ſibi reuellauit eger: tenere ſecreta. Sit igitur medicus ſecretus
in vitijs corporis: ſicut eſt confeſſor in vitijs animarum. vtrobiqʒ enim expone
tur infamia ſeu fama curati. Quo namqʒ ꝓderit aut ꝓdeſſe poterit medicus
infirmo: q fugādo lāgorē īducit īfamiā. Quilibet nēpe virtuoſus: nō ſolū diui
tias ⁊ qcqd hr̄e poterit. Sʒ ēt vitā: ad famā ſuā ꝯſeruādā exponit. Melior ē.n.
Prouer. fama bona q̄ʒ diuitie multe: q̄ʒ ſanitas: q̄ʒ vita. Propter .n. pᵐ ſcribit̄ Prouer.
22. Meli⁹ ē nomē bonū q̄ʒ diuitie multe: ſuꝑ auꝝ ⁊ argētū gr̄a bona. Propter
Eccle. Scd̄ʒ ſcribit̄. Eccle. 7. Melius ē nomē bonū: q̄ʒ vnguētū ꝓcioſuʒ. Cōſtat āt ꝙ
hoīes vnguētis ſolū vtūt̄: aut ꝓpter ſanitatē recuperādā: aut ꝓpter ſanitatē
Eccle. ꝯſeruādā. Propter ꝑmū ſimul ⁊ tertiū dr̄. Eccle. 41. Curā habe d̄ bono noīe.
hoc.n. magis permanebit tibi: q̄ʒ mille theſauri magni ⁊ ꝓcioſi. Bonū vite nūe
rus dierꝝ. Bonū āt nomē ꝑmanebit in euo. Sic ḡ pʒ ꝙ fama hōa melior ē q̄ʒ di
uitie multe. Sanitas āt a fama merito qdē tm̄ diſtat: ſicut ꝑpetuū a tēporali:
q̄r fama ꝑpetua ē. Diuitie ꝟo ſanitas: aut vita corporalis ſūt trāſitorie. Nll⁹
igit̄ īfirmus dʒ acceptare bn̄ficiū ſanitatis cū maculis īfamie accītib;. Tūc.n.
mai⁹ eēt dānū: q̄ʒ bn̄ficiū. Et ſic medic⁹: nec ex arte qcq̄ʒ mereret̄: nec ex bn̄ficio
diligeret̄. Qd̄ ſi lāguētis exceſſus: lāguidū ſanādo celauerit: ꝓciū merebitur ⁊
amari. ¶ Tertio medicus dʒ eē expt⁹. Siqdē īfelix ē eger: ī quo medic⁹ īexꝑ
3 Damaſ. tus īcipit experiri. Propterea Damaſ. dīc ī Amphoriſmis. Medicoꝝ illiteratoꝝ
ſimpliciū adoleſcētiū luxui ſubiacētiū: ꝑlimi hōicide. Dʒ ḡ medic⁹ ⁊ notitiā hic
ſcie medicie: ⁊ ꝯuerſationē exptoꝝ medicoꝝ hūiſſe: ⁊ cū eis ꝓcticādo iuſto tpe
Raſis. circuiſſe. Raſis.n. dīc Almāſoꝛi li. 4. c. vlt. Pergrēdū ē ſi medic⁹ cū expertis
diu ſocietatē hūit. Et ſi ab eis ſit adept⁹ ꝑſcrutādi ⁊ medicādi ꝟtutē. Dʒ ēt ob
ſeruari: ſi ea q̄ legit ītelligit. Poſtq̄ʒ āt eū libros legere ac ītelligere notū fuerit:
an īfirmoꝝ curā hūerit: ⁊ eis medicat⁹ fuerit. Atqʒ h̄ ſi ī ciuitatib⁹ famoſis vbi
medici atqʒ īfirmi multi ſīt egerit ꝑqrēdū diligēter erit: an nō. q āt hec duo hr̄e
ſuētus fuerit: ſapiēs erit: ⁊ alijs ꝑferri debebit. Qd̄ ſi ꝯtigerit alicui vnū iſtoꝝ
deeſſe. ꝯuenīēti⁹ ē: vt opandi magiſteriū ſibi deſit. Ex his euidēter appet: ꝙ ex
pertus medicus ī eadē cura nō multiplicat expimēta. Qui nō bn̄ curat̄ īfirmi

tas:q̄ varijs ꝛ multiplicib⁹ expientijs agitaṫ. Dicit.n. Seneca ī epl'a ad Lucil Seneca
lū sic. Nihil eque sanitatē ipedit q̄ȝ remedioꝝ crebra mutatio. Nō venit vuln⁹
ad cicatricē: ī quo varia medicamia tētāṫ: nō ꝯualescit plāta q̄ sepe trāsferṫ: hec
ille. Exptus ḡ medicus ꝯsyderabit ꝯditionē tpis: ꝯueniētiā etatis. Intēsionē
seu remissionē īfirmitatis. Et ꝯplexionē ipsi⁹ egrotātis: ī qb⁹ pluriq̄ȝ opeṫ: exps
tus eē dȝ: tā p sciaȝ q̄ȝ p ꝯuersationē cū medicis exptis: q̄ȝ varijs: ꝛ q̄liter opor
teat vti remedijs in curādo. Dȝ ēt medicus eē exptus ī astrologia: vt dicit Pe
tr⁹ de Abano q. ꝛ Cōciliator: dr̄ia p⁹: ꝛ Sco. l. 2. di. 14. vt pȝ ō. Nā posset medi Cōcilia
cus vno tpe dare medicinam que interficeret: ꝛ alio tempore sanaret: ꝛ ideo ne tor.
cesse ē medicū scire astronomiā. Nā exñte Luna cū Joue: sūpta medicia nil vl' Sco.
modicū opaṫ: vt tradūt astrologie piti. Sȝ exñte Luna cū Marte medicina ni
miū opaṫ: ꝛ educit vsq̄ȝ ad sanguinē: pp qḋ ī ꝯiūctionib⁹ talib⁹: medicus expt⁹
nullā dabit medicinā: vel si necessitas egrotātis exptū cogat medicū ad dandū
medicinā: fortificabit eā si Luna sit cū Joue: vel debilitabit eā: si Luna sit cuȝ
Marte: ꝯsyderato tn̄ q̄ cetera sint paria. Uñ ē regula ī astrologia q̄ ī ꝯiūctio
ne ꝛ oppōne ꝛ q̄rta Lune cū Saturno: Joue: ꝛ Marte: cauēdū ē ne medicine
deṫ: q2 id frustra fieret. Qḋ itellige vt dixi añ imediate: ꝛ iō opȝ medicū scire
astrologiā: ꝛ alias scias vt Phiaȝ ꝛ Metaphysicā: vt dic̄ Cōciliator vbi supra.
¶ Quarto medicus dȝ eē fidelis ī opando. Nā cū vita lāguētis pōnṫ ī manu 4
medicoꝝ: in tātū vt lāguēs obediat medico in syrupis: potionib⁹ ꝛ alijs reme
dijs: si medicus nō sit fidelis: sp erit īfirmus ī piculo mortis. Hinc Jo. mesue Joā.
dicit in pn̄ sui libri de appropriatis. Cōsydera ne te amor aut odiū tibi conue mesue.
niat: vt declines a recto. Est.n. gl'iosus ꝛ excelsus q vindicat: sunt ꝛ celi qui ar
guūt: elemēta q̄ seruiūt: ꝛ si nō aliud supest ī posteꝝ cruciat⁹ gehēne: hec ille.
Quātū.n. medicus īfidelis vliter sit exosus: patere pt̄ p Ualerium li. 6. c. 5. de Uale.
Timochare Ambriacēsi: q Fabricio ꝓmiserat p filiū suū q p̄erat potiōib⁹ Pyr
ri: Pyrrū iterficē: q̄tū displicuit romanis: ꝛ a Lucio aneo hr̄: de medico Pyrri
q ꝓmiserat eidē Fabritio q̄ Pyrrū iterficeret: ꝛ Fabrici⁹ remisit eū ad Pyrrū
nūciās ipi Pyrro: medici sceleratā īfidelitatē. Porro q̄tū ꝯfidat eger ḋ medico
Narrat Ualerius Max. Quō Alexāder grauiter infirmus ꝯfidēs de Philip Uale.
po medico suo: sūpsit potionē ab ipso ꝑparā: nō obstāte q̄ redditus fuerit suspe
ctus p l'ras: de veneno sibi ꝓpinādo. Medicus ḡ dȝ eē fidelis: vt sit ꝓfundi cō
silij ꝛ magne prudētie. ¶ Quinto medicus dȝ ī exercitio studij eē sollicitus. 5
Nō.n. dȝ vnq̄ȝ medicus ocio vacare. cessans ab exercitio curādi dȝ occupari cō
tinuo circa studiū: vt Martha cessante Maria succedat. Dicit.n. Rasis. 4. Al Rasis
maioris. c. vlt. Ualde ꝯsyderari dȝ: ī qb⁹ vitā suā expēdit medicus: ꝛ ī qb⁹ illud
qḋ de suo p̄terijt tpe exercuerit: ac de qb⁹ stādo cogitat solus. si.n. vite sue spa
ciū medicoꝝ ac phoꝝ libros pscrutādo p̄terijt: ꝛ eius studiū est qn̄ solus: satis
eos diligēter ītueri: bona de eo poterit hr̄i suspitio: ꝛ iferius assignās q̄n cām
sitius ait. Qui de hac doctrina vsq̄ȝ nūc aliqd sunt ꝯsecuti: nō pauci fuerunt:
neq̄ȝ in breui sunt ꝯsecuti. neq̄ȝ.n. est aut eē pōt medicus qsq̄ȝ: aut alterius do
ctrine ꝓfessor. Qui q̄tūq̄ȝ vigeat igenio: p expimēta ꝓpria pfectione possit at
tingere medicine: aut cuius vis alterius doctrine. Dicit.n. Rasis vbi sup̄. Si Rasis
alioꝝ negligāṫ libri: hō in vita sua q̄tū pscrutari poterit: aut eius iuēta expi

menta hēbūnt ⁊ ſi oīb⁹ ſit doctior: aut acutior q̄ſi dicat nullū. Ex qb⁹ euidēter
apparet ꝙ medicus bonus: tp̄e quo nō occupat̄ i exercitio curādi in ſapie ſtu-
dio dʒ exerceri: ⁊ in ſapientū antiquoꝝ libris. Et ſic medicus cū dictis ꝯdōnib⁹
ad ſilitudinē Capcorni erit domus Saturni. i. ꝓfundi ꝯſilij ⁊ magne prudē-
tie. ❡ Scd̄a ꝯditio Capcorni dr̄: ꝙ ē exaltatio Martis. Mars. n. ē ſtella īſtuēs
audaciā. Dʒ ḡ bonus medic⁹ audax eē ſʒ cū modeſtia: vt vʒ. ſi viderit abſtinē-
tiā vel lenes medicinas egro nil ꝓdeſſe: manū mittat ad fortia: nec differre dʒ
Joā. ꝓp̄ īſtās: qd̄ īminet piculū. Dicit. n. Meſue de appropriatis in ꝓlogo ſic. O tu
meſue. corpoꝝ curā gerēs: auxiliari ne differas: qꝛ ſemel perēūti nulla deīde ꝓſūt ſuf-
fragia. Cōſilr cyrugicus vidēs ꝙ vnguētis ⁊ lenib⁹ īplaſtris plaga nō curat̄:
audaciter manū mittat ad ferrū: vulgo nēpe dicitur Medicus nimis pius ſepe
Eccle. facit vulnus v̄minibus īpleri. Eccle. 38. dī de talib⁹. Jn his curās mitigabit do-
lorē: ⁊ vnguētarius faciet pigmēta ſuauitatis: ⁊ vnctiones ꝯficiet ſanitatis: ⁊
nō ꝯſumabunt̄ opa eius. Jdcoq̄ʒ pleriq̄ʒ neceſſe ē vt medicus vlteri⁹ ꝓcedat
ad ferrū: velut ad vltimū remediū. Qd̄ ſi tūc curat̄ eger: qd̄ q̄rit̄ hr̄. ſi non. fecit
Phs. medicus qd̄ ſuū ē. Dicit. n. Ariſt. 1. Topi. Neq̄ʒ rhetoricus ip̄ ꝑſuadebit: nec
medicus ip̄ ſanabit: ſʒ ſi ex ꝯtingētibus nil obmiſerit: eū ſufficiēter dicim⁹ hīe
diſciplinā. Hec aūt audacia dʒ eē modeſta: alias potius eēt temeritas q̄ auda-
cia. Ubi vʒ medicus aliqd̄ auderet: cuius effectū ignoraret expimēto vel arte.
Tūc nō ageret vt medicus: ſʒ vt expimētator. Qualis ē vt plurimū interēptor
nō ſanator: ⁊ qd̄ peius ē ipune. Solus nēpe medicus occidit ipune: nāʒ accu-
ſans qñ īterficit: ⁊ ſeipm̄ cōmendās: qñ curat̄ eger. Dʒ ḡ medicus eē exaltatio
Martis. i. dʒ debite ⁊ modeſte audax eē. Taliter ꝙ eius virtus ſʒ tp̄e ſanitatis
1 lateat. tñ tp̄e infirmitatis appareat. ❡ Dico ergo ꝙ tp̄e ſanitatis virtus medi-
Math. ci latet ⁊ q̄ſi dormit. Dicit. n. dñs. Math. 9. Nō ē opus valētibus medicus: ſʒ
male hñtib⁹: ⁊ Math. xi. Nō neceſſe habēt ſani medicū: ſʒ q male habēt. Sed
certe vt plurimū hoīes nihil app̄ciant̄: niſi qd̄ ſibi ſentiūt vtile vel oportunū.
Sic. n. ſolū apparet virtus militis i ꝑlio. Judicis i litigio: ⁊ vniuſcuiuſq̄ʒ artifi-
cis i ſuo artificio. Sic ⁊ medici nulla virtus ꝓpēdit̄ p̄terq̄ i ſanādi bñficio: tñ
Eccle. tp̄e ſanitatis: vir prudēs ab exptī medici ꝯſilio nō recedet. Dic̄. n. ſapiēs Eccle.
28. Da locū medico: etenīʒ illū dñs creauit: ⁊ nō diſcedat a te: qꝛ opa eius ſūt ne-
ceſſaria. Eſt. n. tp̄s qñ in manus eius icurras. Utili⁹. n. eēt eo medici ꝯſilio ſer-
Ouid. uare ſanitatē: q̄ eius bñficio fugare ifirmitatē. Nā vt ait Ouidius. Nō minor
eſt virtus q̄ q̄rere parta tueri. Tradūt. n. medici: ꝙ medicine duplex ē op⁹. vʒ
ꝯſeruare ſanitatē: ⁊ effugare ifirmitatē. Quaꝝ prima nulli dubiū eget ois ſa-
Raſis. nus: ſʒ pauci ſunt q de hoc ſollicitā curā gerūt. Dicit. n. Raſis i ꝓlogo ſui libri.
Jn hoc libro meo aggregabo regi: cui bñdicat deus: aggregatiōes neceſſarias
⁊ expeditiones ꝯgruas doctrine medicinalis: ⁊ faciam ꝯpendioſe dico q̄ in eo
modū ꝯſeruādi ſanitatē: ⁊ curādi egritudinē: ⁊ ea q̄ ſine itermiſſione ſequunt̄
illa. Hec ergo nō minima ps medicine: vʒ ſanitatis ꝯſeruatio. Jn tātū. n. latet
tp̄e ſanitatis ꝙ pauci vel nulli tali cōiter vtunt̄ medici ꝯſilio: qñimo nec ipi me-
dici ſeruāt ſe in ipſius conſeruatione medicine. ❡ Sed vere Capricornus eſt
exaltatio Martis. i. audacie ⁊ aioſitatis medici: maxime qñ ē tp̄s lāguoris. Cō-
ſtat. n. lāguidos nil tantū q̄rere: q̄tū medici p̄ñtiā: de quo maxie ꝯfidūt: bonū

optant

optauit amicitiā: talib⁹ ꝑpetuū ſpōdēt famulatū: qſqs ē auarus: largus efficit ꝛ liberalis. Tūc medicus vł nauis gubernator: pr̄familias domus egrotātis. q̄rit p vicos: q̄rit p vrbes: q̄rit p regna: ducit cū magnis expēſis: cū grādi ſalario: de cuius ꝯfidētia naſcunt mirabilia. Jlle.n. plures ſanat de quo plures cōfidūt. Nā ſicut hr̄ Eccle.28. Diſciplina medici exultabit caput eius: ꝛ ī ꝯſpectu magnatoꝝ collaudabit. Hinc dicunt. cecos illuminare: cū vitia curāt oculoꝝ. Hinc ſurdoꝝ aures apire: cū auriū lāguoribus medēt. Hinc quoqꝫ ꝛ claudos erigere narrant: quotiēs cruriū vel pedū curāt egritudines. Hinc mutis ꝑhibētur loquelā exhibere: quotiēs ſanauerūt īfirmitates lingue. Hic poſtremo mortuos dicunt ſuſcitare: cū de morbis grauiorib⁹ ad optatā ſanitatē hoīes cernūtur reduxiſſe. Ex qb⁹ oībus pꝫ quō ad inſtar Capricorni medici audacia ꝛ prudētia exaltat: ſicut Mars exaltat in Capcorno. Eccle.

¶ Tertia ꝯditio Capricorni ponit: ꝙ ē ſinū ꝛ hyemale ſolſtitiū: vbi dies incipit creſcere. nox aūt minui. Qd̄ tꝑibus nr̄is cōiter ꝯtingit die vndecima vel.12. Decēbris: qꝛ tunc Sol itrat primū minutū Capricorni: ꝛ dies īcipit creſcere ꝛ nox minui. Per diē itelligo ſanitatē: ꝛ per noctē īfirmitatē. Qꝛ vꝫ oīs bonus medicus dꝫ effectiue eē augmētū ſanitatis in egro: ꝛ diminutio: imo potius egritudinis extirpatio. Vñ Caſſiodorus.6. epłaꝝ. Epła.19. Jnter vtiliſſimas artes: q̄s ad ſuſtentandā hūane fragilitatis indigentiā: diuina tribuerūt: nulla vr̄ p̄ſtare aliqd ſile ei: qd̄ poteſt auxiliatrix medicina ꝯferre. ipſa.n. morbo periclitātibus materna grā ſemper aſſiſtit. Jpſa ꝯtra dolores p nr̄a imbecillitate ꝯſurgit: ꝛ ibi nos nitit ſubleuare: vbi nulle diuitie: nulla potens dignitas ſubuenire. Juris periti palmates habent: qui negocia diffunderint ſinguloꝝ. Sed quāto glorioſius eſt depellere: qd̄ mortē videbat inferre: ꝛ ſalutē egrotāti ꝓmittere: de quo coacti fuerāt deſperare. Debet ergo medicus bonus: ꝓlongare languores ꝓpter lucrum: nec augmētare ꝓpter gloriā. nō.n. tunc intēdunt huiōi medici ſanitatis augmētū: ſed pecunie: qui potius mercenarij ꝙ̄ medici debēt dici. ſicut ꝛ aduocati litigia ꝓtellantes ſeu ꝓlongantes amore pecunie. Porro de his qui vt glorioſiores appareāt in cura: prius augumentant egritudinē: poſtea ſanare nitun tur. Seneca dicit li.6. de beneficijs. Grauiſſima infamia eſt medici opꝰ q̄rere. Multi quos auxerant morbos ꝛ nutrierant: vt maiore gloria ſanarēt: nō potuerunt diſcutere: aut cum magna miſeroꝝ vexatione vicerunt. Jn eodem li.7. dicit Seneca ꝯtra illos qui ditari cupiunt incōmodis alioꝝ. Qd̄ Demades Athenis: eum qui funeribus neceſſaria vindicabat: dānauit. cum ꝓbaſſet magnum lucrū optaſſe: quod contingere illi ſine multoꝝ morte non poterat. Sic eſt de medicis deſyderantibus vel ꝓlongantibus ꝛ ꝓtellantibus egritudines occaſione lucri. Nec dico qn expediet: expertis medicis condigne prouideri. Qm̄ ꝓuecto medico fideliter intēdēti ad ſanitatis augmētū ꝛ lāguoris extirpationem: vix poſſet aliquis ſatiſfacere digne pro recepto beneficio. 3 Caſſio. Seneca Idem.

¶ Quarta ꝯditio Capricorni dicebat: ꝙ eſt eius prima facies Jouis: qꝛ qlibet bonus medicus primā ꝛ principalē intētionē hr̄e dꝫ ad Jouē.i. ad ſūmū deū. 4
Dicit.n. Joā. meſue d̄ appropriatis.c.1. Totus dei timor ꝑueniat: ꝛ ꝑncipiet opa tua: ꝛ felicitabit ea. Et paulifper iferius. Deū i cūctis ꝓpone: ꝛ ꝓponet te. Joā.
honora eū: ꝛ honorabit te. Time eū: ſecurus cūcta expiens: ꝛ loqt ibi Joānes meſue.

Eccle. de medicis. Eccle. ca.38. vĩ. A deo ẽ oĩs medela: ⁊ a rege accipiet donationem. Et parũ poſt. Ipſi vo vȝ boni medici debẽt dñm deꝑcari: vt dirigat requiẽ eoꝝ rũ. i. infirmoꝝ: ⁊ ſanitatẽ ꝑꝑ ꝯuerſationẽ eoꝝ: q delinquũt in ꝯſpectu ei⁹ q fecit eũ cũ icidet in manus medici. Propterea dȝ medicus nõ ſolũ inuocare deuȝ vt cooperet ad ſanitatẽ. Sȝ ẽt inducere dȝ infirmũ: vt ſanitatẽ ſuppliciter expoſcat a deo. Ideo extra de penitẽtijs ⁊ remiſſionib⁹ in qnto Decretaliuȝ ſic hr. Cũ ifirmitas corporalis nõnunq̃ ex peccõ ꝓueniat dicẽte dño. Lãguido queȝ ſanauerat: vade ⁊ amplius noli peccare: ne deterius tibi ꝯtingat. Preſenti decreto ſtatuimus ⁊ diſtincte p̃cipimus medicis corpoꝝ: vt cũ eos ad infirmum vel infirmos vocari ꝯtigerit: ipſos añ omnia moneant ⁊ inducant: vt medicos aduocẽt aiaꝝ. Ut poſtq̃ fuerit ifirmo: de ſpũali ſalute ꝓuiſum: ad corporalis medicine remediũ ſalubriter ꝓcedat. Et qꝛ medicus dicere poſſet: ꝙ forſitan ex hoc exterreret infirmus: ⁊ ꝑ hoc forte citius moreret: ſubdidit decretalis. Hoc qdẽ iter alia huic cãm dedit. edicto. Qꝺ qdã egritudinis lecto iacẽtes: cũ eis a medicis ſuadet: vt de aiaꝝ ſalute diſponant. in deſperationis articulũ icidũt. vñ facili⁹ piculũ mortis icurrũt. Idcirco qñ viderit eger ꝙ medic⁹ ex ꝯſuetudie ⁊ eccſie mãdato ſibi ſalutẽ aie pſuadet: nũq̃ ex h exterrebit. Sic igit pſuadendo: d medico poterit dici ꝙ p⁹ facies Capcorni erit Iouis. i. p⁹ itẽtio medici erit ſũmi dei cui⁹ honos q̃rit ⁊ glia. Ex oĩb⁹ ſupdictis ꝯclude p° ꝙ bon⁹ medic⁹: dȝ eẽ domus Saturni. i. pfundi ꝯſilij ⁊ magne prudẽtie. Scdo dȝ eẽ exaltatio Martis. i. audax cũ modeſtia tñ. Tertio dȝ eẽ ſolſtitiũ hyemale i quo icipit creſcere dies ⁊ nox minui: qꝛ dȝ facere creſcere ſanitatẽ ⁊ ifirmitatẽ minui. Quarto ſit facies Iouis. i. ſua pncipalis itẽtio ſit ad honorẽ ſũmi dei: ⁊ ſic allegorice erit Capricornus.

Aq̃rij Realis dſcriptio. c. 34.

a Quari⁹ vndecimũ zodiaci eſt ſignũ. Caput hȝ v ſus boreã: manũ ſiniſtrã extẽdit ſ dorſũ Capcorni: ⁊ dextera effundit aquã vrna: q̃ vſq; ad pedes decurrit: ⁊ ad ortũ tẽdit: orit ⁊ occidit caput pus ceteris membris. Et hȝ multas ſtellas iter q̃s 18. ſt viſibiles. Diſpoſitio q̃rũ ſic certificat. In capite hȝ ſtellas duas obſcuras multũ: i quolibet hũero vnã hñ groſſã: i dextero cubitu vnã puã: i ſiniſtro vnã groſſaȝ ⁊ hñ clarã: i vtraq; manu vnã ſ. ꝓpe: i vtraq; mamilla vnã: i dextero lũbo vnã: ſub q̃lib; mamilla vnã: i quolibȝ genu vnã: i dextera tibia vnã: i quolibet pede vnã.

Aquarius

¶ Aquarius ſm Miſabelē eſt ſignū maſculinū: fixū: aereū: diurnū. Domus
Saturni: ſʒ nullius eſt exaltatio. Dñs eius de die ē Saturnus: in nocte Mer
curius: Juppiter pticipat cū eis. de tertia eſt triplicitate. Prima eius facies eſt
Veneris. Scda Mercurij. Tertia Lune. Dominari dr tibijs hoīuʒ vſqʒ ad
cauillam pedis. facit hoīeʒ gloriantē: multa deuaſtantē: pulchrā facit facieʒ ⁊
coloratā: ⁊ tybiā facit alicuius altera longiorē. Domus vocat amicitie: merca
ti ⁊ fortune: redditus: tributi: ⁊ ſubſtantie: regis militis aut peditis. Dr autē
ſignū iſtud Aq̄rius (ſm fabulas) pincerna deoꝝ manibus eoꝝ aquā fundēs
vnde tʒ vrnā. Et iō tūc Sol dr eſſe in Aquario: eo φ tūc tpis ꝯdenſatur aer in
aquas multas ⁊ fiūt pluuie plus q̄ ī alio tpe: vt dicit Jſid. Et vt dicit Abrahā Jſido.
auenazre. Qui nat⁹ fuerit ſub pma facie Aq̄rij erit corpore ⁊ facie formoſus: Alcabi.
⁊ habebit in pectore aut in pede ſiniſtro ſignū: eritqʒ hō diſciplinabilis ⁊ ſoda
les diligens. Natus ſub ſcda facie Aquarij erit lōgus: facies eius erit rubea: ⁊
ſignū habebit in dorſo ⁊ ſub eius cubito: eritqʒ oībus diebus ſuis in dolore.
Natus aūt ſub tertia facie erit pulcher corpore: ſtatura breuis: facie roſeus: ⁊
habebit ſignū ſub cubitis: ⁊ erit mulieꝝ amator. Et q ſub fine huius ſigni na
tus fuerit, diuerſificatus erit in eius figura atqʒ in oībus ſuis operibus.

¶ Aquarij Moralitas prima. Cap. 35.

Quarius eſt ſignū aereuʒ. domus Saturni: nullius exaltatio. Prima
a eius facies eſt Veneris. Scda Mercurij. Tertia Lune. Domus vo
cat amicitie: mercati ⁊ fortune: redditus: ⁊ tributi. Subſtātie. Reguʒ
⁊ militū. Et iſte pingit fuiſſe pincerna deoꝝ ⁊c. vt ſupra. Tales ſūt diuites hu
ius mūdi. qꝛ vere dato φ habeāt apud ſe Saturnū. i. diuitiaꝝ ſacietatē dictaʒ
a Saturno ſaturāte: nullius tn̄ ſunt exaltatio. vt pʒ in magnis diuitibus ⁊ p̄
latis tā tpalibus q̄ eccleſiaſticis: qꝛ nullū adiuuāt de bonis ſuis elemoſynas
erogādo. Job. 1. cū ſaciat⁹ fuerit arctabit. ⁊ Eccle. 5. Saturitas diuitis nō ſi Job.
nit eū dormire: ⁊ iō Aquarius dr ſignū diurnū: qꝛ in die cōiter hoīes non dor Eccle.
miunt: ⁊ ſimiliter tales diuites de nocte nō dormiunt ac ſi eſſet dies. prima fa
cies eius eſt Veneris. i. prima pars ſue etatis adoleſcētia. i. eſt luxurie. qꝛ dāt
ſe cōiter tales laſciuijs ⁊ carnalitatibus. Sed ſcda ē mercati: qꝛ poſtea efficiun
tur mercatores d[i]uitias augumētantes. Et ex hoc ſequit φ tertia facies ē Lu
ne cornute. i. ſupbie: qꝛ cōiter diuites ſunt ſuperbi ⁊ ēt milites. Jſti dicūtur do
mus amicitie. qꝛ diuitie addūt amicos plurimos. Prouer. 18. dicunt Dom⁹ Prouer.
mercati ⁊ fortune: qꝛ in mūdo iſti ſt̄ fortunati: redditus ⁊ tributi: qꝛ. i. multos
reditus acqrunt. vñ Job. 24. Agrū nō ſuū demetunt: qꝛ p phas ⁊ nephas ⁊ Job.
etiā per ſymoniā multos redditus recipiūt. Et iſti dñr Aquarius: quaſi aquā
fundētes: qꝛ vere aquā. i. dona ⁊ munera fundūt ſup manus deoꝝ. i. principū
dominoꝝ: officialiū: ⁊ ēt p̄latoꝝ eccleſiaſticoꝝ: vt. i. eoꝝ captēt amicitias: ⁊ ne
ab eis de ſuis malis opibus puniant: ⁊ ēt de ꝯtractibus iniqs. Et iō ab eis in
celo. i. in altis officijs aliquotiēs collocant: iuxta illud Prouer. 28. Donum
hoīs dilatat viā eius: ⁊ ante principes ſpaciū ei facit. Et ſicut Aquarius eſt ſi Prouer.
gnū aereū: fixum ⁊ maſculinū: ſic iſti ſunt aerei p ſuperbiā: ⁊ vanam gloriā: nīl
aliud querētes. fixi per pigritie tepiditatē: qꝛ in nullo bono opere ſolliciti: ma
ſculini per luxurie viuacitatē ⁊ fortitudinē: qꝛ in luxurijs ſunt viriles ⁊ fortes

ac pſeuerātes. Nati in cōſtelatione Aquarij ſunt glorïātes: ⁊ deuaſtātes: pulchri: ⁊ vnā tibiā hñt altera lōgiorē. Aquarius eſt mūdus q aquis diuitiaꝝ ⁊ deliciaꝝ eſt plenus: qꝛ vere iſte facit filios ſuos gloriātes ⁊ ſe iactātes p vanitates ⁊ inanē gloriā. Prodigos ⁊ vaſtātes in cibis ⁊ potibus: ⁊ curioſis veſtib⁹: pulchros ⁊ reſplēdētes. ſ. p curioſitatē ⁊ vanitatē in ſupfluis ⁊ pcioſis. Et cū non habebāt niſi duas tibias. ſ. fidē ⁊ ſpem: ⁊ carēt tertia. ſ. charitate: vnā tñ hñt altera longiorē: qꝛ ſpes coꝝ eſt lōgior ⁊ ad plura ſe extēdit: ⁊ maior eſt ꝙ coꝝ fides: qꝛ paucā habēt fidē. ſ. informē. Spem aūt habēt ſp magnā: qꝛ ſp de dei

Thob. miſericordia pniaꝫ ſperāt: in fine aūt dicitˀ illō Thob. 8. Nō quēadmodū ſpe

Job. rabamus euenit nobis. Et illud Job. 4. Spes tua fruſtrabitur ⁊ videntibus cunctis precipitabitˀ. ¶ Aquarij Moralitas ſecunda. Cap. 36.

Quarius eſt porta: per quā mercatores ⁊ artifices (allegorice loquen

a do) habēt intrare in regnū celoꝝ: ad inſtar Aquarij. Primo. n. Aquarius (vt dicuntˀ aſtrologi) ē domus Saturni. Scdo Aquarius dñatur cruribus hominum. Tertio prima eius facies eſt Veneris. Quarto primus eius terminus eſt Saturni. ¶ Primo ergo dico ꝙ Aquarius eſt domus Saturni. Sic qlibet mercator vel artifex ad inſtar Aquarij dꝫ eē domus Saturni. i. firmitatis ⁊ cōſtantie: ſicut ē Saturnus. Cū. n. mercatorib⁹: artificibus ⁊ agricolis a ceteris oporteat fidē adhiberi de bonis fortune: ſicut mercatoribus de mercibus: ⁊ de pecunijs datis ad ſocietatē. Artificibus autēꝫ de ſuis artificijs. Et agricolis de fructibus ⁊ ꝓuētibus. Et iō neceſſe ē ipſos eſſe firmos in ꝓmiſſo: cōſtātes in ꝓpoſito: ⁊ fideles ſiue iuſtos i cōmutādo. Mercator. n. depoſita recipiēs fideliter retineat ⁊ repetita reſtituat: lucri partē fideliter ⁊ letāter aſſignet: damnū vero verecūdus ⁊ oī dolore manifeſtet. Non moueatˀ auaritia: indebite aliena retinēdo: nō remoueatˀ ab honeſto ex formidine futuri. Nō deſperet in pditione particulari. Sꝫ vbi hoc ꝯtigerit. Acuat ingeniū ad recuperandū licite qō amiſſum eſt. Faciatqꝫ ſm̄ ſuā poſſibilitatē laborādo: ⁊ ſperet in dño: cui ſua lucra licita miſericorditer recomendet. Hꝫ. n. dñs ſuas vias ad ditandū: ⁊ ad pauperandū. vbi plerūqꝫ deficit hūanum inge

Reg. niū. Scriptū eſt. n. primi Reg. 2. c. Dñs mortificat ⁊ viuificat: deducit ad iferos ⁊ reducit. Dñs pauperē facit ⁊ ditat: humiliat ⁊ ſubleuat. Sunt nēpe aliqui: qui pp vnū ⁊ duo damna deſperātes: decipiūt ſocios ⁊ dānificant que ſua ſunt: dicētes ſe pdidiſſe plura ꝙ pdiderint: quoꝝ vita certe eſt infamis. Sunt etiā alij q honorati alienis opibus de ſuo nihil habētes: vt diuites remaneāt: dicūt ſe notabiliter pdidiſſe: diuerticula ſiue diffugia querēdo: vt remaneant abūdantes: q ꝓculdubio tenentˀ ad pleniſſimā ſatiſfactionē. Sūt ⁊ alij q realiter nō pñt creditoribus rñdere: ſed hoc ex coꝝ ꝓcedit negligētia ⁊ ignauia: vel vanitate curioſa. Vel qꝛ nō faciebāt q̄ debebāt. Et iō tales ignaui ⁊ curioſi merito infames remanere dñr. Alij ſunt q ſollicite laborātes ⁊ licite: nihilominus etiā tēperate viuētes ⁊ ordinate: pmittēte tñ diuina iuſtitia: pauperes efficiūtur. Interdū abſqꝫ culpa: vt puta per pericula maris: per ſocioꝝ fraudes ſeu famuloꝝ: per moleſtias latronum: per fractā fidē alioꝝ: ꝑ incēdia ſeu his ſimilia. Quorum certe miſerandū eſt: ⁊ tales ab amicis ⁊ a notis deberent multū adiuuari. Sit ergo mercator cōſtans in ꝓpoſito: firmus in promiſſo: fidelis

indepoſito:

ſindepoſito:vt letetur cũ bene reſpondere poterit:de contrario verecundetur.
Ex hoc ergo dico ꝙ mercator:artifex ⁊ agricola:vt ſit vere domus Saturni:de
bet eſſe fidelis. Nã qui ſic fuerit fidelis.gaudium ſentiet in cõſcientia ſua. Qꝛ
quotiens negociator fideliter agit negocia ſua:exhylaratus tam mente ꝙ̃ ſpiri
tu totaliter iocundus efficitur:tum ꝑpter ſerenam cõſcientiam:tum ꝑpter co
gnoſcentium amenam famã. Quippe negociatoris cõſcia gaudet:quotiẽs ne
gocia ſua ſe fideliter feciſſe cognoſcit:ſicut econuerſo ſemꝑ cõſcientia mordet: Aug.
quãdo ſe infideliter feciſſe ꝑpẽdit. Unde Auguſtinus in ſermone ait. Nemo
habet iniuſtũ lucrum ſine iuſto damno. verbi gratia:qui furatur acquirit ve-
ſtem:ſed ꝑdidit fidem:vbi lucrum ibi damnũ:lucrum in archa damnũ in con- Math.
ſcientia. Hinc fideli negociatori:dicit dñs Math. 13. Euge ſerue bone ⁊ fide-
lis:qꝛ in pauca fuiſti fidelis:ſuper multa te cõſtituam:intra in gaudium domi
ni tui. Apud deum ergo meretur exultare mercator ⁊ negociator fidelis. De-
bet etiam eſſe fidelis mercator vel artifex:qui dum multos habet operantes ſi
bi:omnibus fideliter ſoluit ſecundũ opera. Et tunc eſt domus Saturni.i. ſa-
turitatis:qꝛ multos ſaciat:dum eos nutrit ex mercede laborꝫ ſuorum. Lanifi-
cium.n.tot ſatiat ⁊ nutrit:quot in lanificio laborant. Fidelitas etiam ⁊ labor Tullius
agricolarum eſt domus Saturni: qꝛ multos ſaciat. Et de talibus dicit Tul-
lius primo de officijs. Omniuꝫ autẽ rerum:ex quibus aliquid acquiritur: nil
agricultura melius:vel vberius:nil dulcius:nihil homine libero dignius. Et
idem in libro de Senectute confirmat. Conſtat autẽ ꝙ fidelis agricola ẽ plu
rimum diligendus:quoniã ex ipſius labore ſaturantur multi: ⁊ multus habe
tur fructus:videlicet ex aruis grana bis vel ſaltem ſemel in anno : ex quibus
habetur cibus humanus.ex vineis vinum:iocundus hominum potus. Sed
ſuper omnia hortus eſt agricultura iocũda ⁊ fecunda. Ex horto nempe in quo
libet anni tempore recipiuntur fructus : ⁊ hec ſola negociatio fuiſſet in ſtatu
innocentie(.ſ.ſi Adam non peccaſſet)ſine labore:immo cum admiranda de-
lectatione. Scriptum eſt.n.Geneſ.2. Quod tullit deus hominem ⁊ poſuit
eum in paradiſo voluptatis:vt operaretur ⁊ cuſtodiret illum. Fidelitas ergo
mercatorum artificum ⁊ agricolarum:ad ſimilitudinem Aquarij:facit eos eſ-
ſe veram domum Saturni:quia ex eorum induſtria atqꝫ labore multi ſatu-
rantur. Et de talibus mercatoribus Scotus in.4.diſtin.15.q.2.dicit. Qđ Sco.
ſi portant res de locis vbi abundant:ad loca que illis carent: vel ſi conſeruant
tempore quo abundant:vt habeantur alio tempore quo non ita faciliter inue
niuntur: vel etiam meliorant res:vt artifices qui de corio faciunt calciamen-
ta ⁊ huiuſmodi:tales omnes ſunt vtiles reipublice:⁊ ſunt laudandi:⁊ poſſunt
ſumere lucrum honeſtum correſpõdens induſtrie:⁊ labori:⁊ periculis: ⁊ ſunt
laudandi ⁊ ſic poſſunt dici eſſe domus Saturni.i.ſaturitatis ⁊c. ¶ Scdã cõ 2
ditio Aquarij ponebatur: ꝙ dominat̃ cruribus hoium. Ad inſtar ḡ Aqua-
rij: quilibet bonus mercator:artifex:⁊ agricola dominus debet eſſe ſuorũ cru-
rium:vt videlicet ſit ſollicitus : velox: impiger ⁊ expeditus in operibus ſuis.
Dicit.n.Horatius. Impiger extremos currit mercator ad indos. Per mare Horatiꝰ
pauperiẽ fugiẽs:per ſaxa:per ignẽ. Hinc cõtra pigros exclamat Salomõ Pro- Prouer
uer.6. Uade ad Formicã o piger: ⁊ cõſidera ſemitas eius:⁊ diſce ſapientiaꝫ.

Que cũ nõ habeat ducẽ: nec preceptorẽ: nec principẽ: parat in eſtate cibũ ſibi: ꝛ ꝯgregat in meſſe qđ comedat: ꝛ ſubdit. Uſquequo dormitabis? paulũ conſeres manus: vt dormias. Et veniet tibi quaſi viator egeſtas: ꝛ paupertas quaſi vir armatus. Et tãdẽ ꝯcludit Salomon. Si fueris ſpiger: veniet vt fons meſ-

Math. ſis tua: ꝛ egeſtas lõge fugiet a te. Hinc Math. 25. Rephendit dñs ſeruuꝫ cui dederat talentũ ad lucrandũ: q2 in lucrando piger fuit: ſicq; de negociatione excuſauerat. Dicit ğ dñs ad eũ. Serue male ꝛ piger ſciebas ꝙ meto: vbi nõ ſemino: ꝛ cõgrego vbi nõ ſparſi. Oportuit ğ mittere pecuniã meã nũmularijs: ꝛ veniẽs ego recepiſſem qđ meũ ẽ cũ vſura. Uẽ ex ſic bonus mercator dꝫ eſſe dominus ſuoꝝ crurium ad augẽda bona ſua: vt nullo mõ vellit ex alterius ĩcõmodo

Tullius ſuũ augere cõmodũ. Hoc. n. vt ait Tullius de officijs. Magis eſt cõtra nãm ꝙ mors: ꝙ paupertas: ꝙ dolor: ꝙ cetera q̃ poſſunt aut corpori aut rebus exter-

Sco. nis accidere: qđ multipliciter ibi ꝓbat. Et ad hoc ꝓpoſitũ dicit Sco. in. 4. di. 15. q. 2. arti. 2. Qđ i cõtrahẽtibus: ad hoc vt iuſte ꝯtrahãt: duas debẽt obſeruare regulas. Prima ẽ ꝙ cõmutans nõ cõmutet vel vendat tp̃s: q2 tp̃s nõ eſt ſuũ. Scđa ꝙ nõ ponat ſe in tuto de lucrãdo: ꝛ illũ cum quo cõtrahit vel cõmu-

Cor. tat: de dãno: intelligẽdo in tuto ſp vel vt in pluribus. Ex qbus correlarie inſero ꝙ qlibet bonus artifex ſeu mercator dupliciter eẽ debet dñs ſuoꝝ cruriuꝫ. Uno mõ vt ſit ſollicitus ad licita lucra. Alio mõ ꝙ pedes ſuos retrahat ab illi-

Prouer. citis. Hinc Salomon Prouer. 1. c. dicit. Fili mi ſi te lactauerint petõres: ne acqeſcas eis. Si dixerint veni nobiſcũ: inſidiemur ſanguini: abſcõdamus tẽdiculas cõtra inſontẽ: fruſtra deglutiamus eũ: ſicut infernus viuentẽ: ꝛ itegruꝫ quaſi deſcendentẽ in lacũ. Oẽm precioſam ſbaꝫ reperiemus. Implebimus domos noſtras ſpolijs: ſortẽ mitte nobiſcũ: marſupiũ vnũ ſit oĩum noſtroꝝ. Fili mi ne ambules cũ eis: ꝛ ꝓhibe pedẽ tuuꝫ a ſemitis eorũ. pedes. n. illoꝝ currũt

3 ad malũ. ¶ Tertio dico ꝙ Aquarij prima facies ẽ Ueneris. Cũ. n. Uenus ſit planeta beniuolẽtie. Dꝫ mercator ꝛ artifex prima facie eẽ beniuolus ꝛ gratioſus. Cũ. n. vt plurimũ oporteat mercatorẽ ꝛ artificẽ eſſe cũ peregrinis: ſeu cũ ciuibus ſuis expedire negocia ſua: cõſtat ꝙ oĩbus his modis decet ĩpm eſſe beniuolũ ꝛ gratioſum. Qm̃ ſi peregrinus eſt: dꝫ captare beniuolentiã eorum.

Tullius apud quos peregrinaꝭ. Dicit. n. Tullius primo de officijs. Peregrini autem atq; incole officiũ eſſe: nihil p̃ter ſuũ agere negociũ. Nil de alio inquirere: minimeq; in aliena republica curioſum eſſe. Si aũt mercator aut artifex ſit in ciuitate ſua: ꝛ cũ peregrinis agat: talẽ ſe peregrinis reddere dꝫ: q̃les alios vult eſſe ſibi: qñ eſſet peregrinus. Dicit. n. dñs Math. 7. Oĩa quecũq; vultis: vt faciãt vobis hoĩes: ꝛ vos facite illis. Hec eſt. n. lex ꝛ ꝓphete. Qđ ſi cum conciuibus ſit mercatoꝝ vel artificũ negociatio: tãto magis teneꝭ ad beniuolentiã ꝛ

Tullius ꝯuictũ gratioſum. Dicit. n. Tullius. i. de officijs. Priuatũ opꝫ equo ꝛ pari cũ ciuibus viuere iure: neq; ſubmiſſũ ꝛ abiectũ: neq; ſe forenſẽ: euꝫ in republica ea velle: q̃ tranqlla ꝛ honeſta ſunt. Talẽ. n. ſolemus ꝛ ſentire bonũ ciuẽ ꝛ dicere. ¶ Quarta Aquarij conditio dicebaꝭ: ꝙ eſt terminus Saturni vltimus. Mercator ergo vel artifex põt dici terminus Saturni: quotiẽs in eo qđ expedit: decet ꝛ licet: actionibus ſuis terminũ fixũ imponet ꝛ firmũ. Et quotiẽs veram ſeruabit iuſtitiam ꝛ equitatem in oĩbus ſuis ꝯtractibus: emptionibus: ꝛ venditionibus.

venditionibus. Si.n.mercator voluerit ſe occupare in oībus artibus vel mer
cimonijs: q̄ viderit & agricola in oib⁹ agris quos aſpexerit: neceſſe erit in pluri
mis ipm deficere. Dicit.n. Uaro. Nuſq̄ deueniet: q quot videt legtur calles. Uarro
hinc Seneca Epla ſcḋa ad Lucillū. Nuſq̄ eſt q vbiq̄ eſt: vitā in peregrinatio= Seneca
ne agētibus hoc venit: vt multa hoſpitia habeāt: nullas amicitias. Idē accidit
neceſſe hys q nullius ſe ingenio familiariter applicāt: ſed oia curſim & ꝓperan
tes tranſmittunt. Tales certe: multos decipiūt: nec oibus codē modo reſpon=
dere poſſunt. Et iō deniq̄ in eodē negocio firmādus eſt modus agēdi. Dicit
n. Tullius. 1. de officijs. Aiaduertat quāta ſit illa res quā efficere volumus. Tullius
Ut ne ve maior ne ve minor cura & opa ſuſcipiat: q̄ cā poſtulet. Sint ēt mer=
cator & artifex terminus Saturni: in hoc q ſeruēt inuiolabiliter iuſtitiā & equi
tatē tā in vendēdo q̄ in emendo: & in oibus cōmutationib⁹ nō exeat a iuſtitia:
que ſm Sco. in. 4. di. 15. q. 2. Nō cōſiſtit in indiuiſibili: ſed hȝ latitudinē: infra Sco.
quā oīs tā emptio q̄ vēditio eſt iuſta: ſed vltra citraq̄ reputabit iniuſta. Fir=
met ergo mercator ſeu artifex. ℭ Primo iuſtitiaȝ in pōdere: vȝ taȝ in pōdere 1
q̄ in ſtatera: ſeu quauis alia mēſura: cuius diuerſitas p̄t eē dupliciter. Primo
modo in ipſa mēſura: ſcḋo modo in modo mēſurandi. ℭ Primo.n. in mēſura 1
tūc eſt deceptio. qñ nō eſt iuſta: vt puta ſi emēs haberet mēſurā excedentē: ven
dēs ꝟo diminutā. Cōtra qḋ dicit dñs Leuitici. 19. Nolite facere iniquū aliqd Leuiti.
in iudicio: in regula: in pōdere: in mēſura: ſtatera iuſta & equa ſint pōdera: iu
ſtus modius eiuſq̄ ſextarius. Ego dñs deus veſter. Aliqſi habebit negociator
ſtaterā iuſtā in emēdo: ſed diminutā in vendēdo. Cōtra hoc clamat Salomō
Prouer. xi. Statera doloſa abominatio eſt apud deū: & pōdus equū volun= Prouer.
tas eius: & inferius. c. 20. Pondus & pōdus: mēſura & mēſura: vtrūq̄ abomi=
nabile eſt apud deū: & in eodē. c. parū poſt. Abominatio apud deū eſt pondus
& pondus: ſtatera doloſa nō eſt bona. ℭ Scḋo in modo mēſurandi eſt dece= 2
ptio. Qñq̄.n. menſura negociatoris iuſta: forſan p iue publicū aſſignata: ſed
nō iuſte mēſurabit in minuēdo: cōtra qḋ clamat Dauid ps. 61. Uerūtñ vani ps
filij hoīȝ in ſtateris: vt decipiāt de vanitate in idipſuȝ. Hinc dñs Luc. 6. ait. Luc.
Menſurā bonā & cōfertā: & coagitatā & ſupefluentē: dabūt in ſinū veſtrum.
Eadē.n. mēſura qua mēſi fueritis: remetiet vobis. Hoc ergo negociator ſer=
uans eqtatem poterit dici terminus Saturni: q firmus nō declināns a recto. 2
ℭ Scḋo dȝ eſſe firmus & iuſt⁹ in vēdēdo. Licet.n. ꝓciū (vt dictū eſt) non con
ſiſtat in indiuiſibili: cōſciētia tñ dȝ iudicare q̄tū res valeat: cōſideratis cōditio
nib⁹ atq̄ tpib⁹. Licet.n. res tm̄ valeat: q̄tū cōi opinione vulgi vendi pōt: non
debet tñ mercator equus & iuſtus inſpicere neceſſitates ſubitas: ſȝ eqtates. Ut
vȝ ꝯpenſatis expēſis & laborib⁹: ꝯueniēti lucro vēdat res ſuas: ſaluo reipubli=
ce cōmodo. Non debet ēt negociator aliquas publicas res ad ſe trahere: vt mi
nus reperte carius vendant. Turpe nempe lucrū eſt: vbi ꝓpter priuatū cōmo
dū: dānificat reſpublica: ſeu bonū cōe. Qm̄ vno mēbro confortato: ceteris mē
bris debilitatis: deſtruit corp⁹. Preterea tēpore neceſſitatis retinere qḋ habet
vt carius poſtea vendas: eſt deo ingratiſſimū: & diſplicibile ꝓximo: & periculo=
ſum ſibi: qa hoc eſt maxime cōtra bonū cōe. Qm̄ vero preciū rei nō cōſiſtit in
īdiuiſibili: ordinauerūt leges: q vēditio nulla ſit: vbi citra dimidiū iuſti precij

res vendit aut retinet: vocat aũt iuſtum preciũ illud quo ꝓ tũc cõiter res ven dit ſeu vendi põt. Hoc tñ nõ ſufficit: ſed bonus ciuis cõputatis expẽſis: labo ribus: ⁊ dãnis: ſic res ſuas vẽdere dꝫ: vt ipe: ſi fieri põt: competẽter lucret. Re ſpublica ſeu bonũ cõe nõ damnificet: ⁊ ꝓximus ciuẽs nullatenus decipiatur. nõ decipiat dico in ſubſtãtia. i. ꝙ nõ auricalcũ vendat ꝓ auro: nõ in quãtitate: vꝫ minori ꝙ̃ d. beat eſſe: nõ in qualitate: puta vinũ marcidũ ꝓ ſano. Sit igitur negociator terminus Saturni in ſeruãdo rectã ⁊ iuſtã venditionẽ abſqꝫ dam no reipublice ⁊ ꝓximi. Quippe moleſtus ⁊ grauis eſt ciuis: negociatione cuiꝰ reſpublica cogit pati famẽ ſeu egeſtatẽ. Tales ſunt q qñqꝫ alimẽtis pꝛiaꝫ eua cuantes: ⁊ ad alias ciuitates alimẽta trãſmittẽtes: replẽt burſas ſuas: ſꝫ velut hoſtes euacuãt marſupia ſuoꝝ conciuiũ. Studeat ergo ois bonus negociator vt nõ ſolũ ſuam: ſed ẽt totius reipublice ꝓcuret abũdantiã: ⁊ erit terminꝰ Sa turni. ¶ Tertio mercator ſeu negociator debet eſſe firmus in puritate tẽpo
3 ris: ne vꝫ tempus: qđ eſt cõe: nec alicuius eſt ꝓpꝛiũ: nec eſſe põt: aliquo modo vendat: ſicut faciũt vſurarij: q tempus vendũt ex vſuris ſuis. Cũ. n. tpe ſit om niũ tẽpoꝛaliũ idem ⁊ cõe. Ita ꝙ totum eſt oium: ⁊ totũ eſt ſinguloꝝ. non. n. eſt vna pars temporis vnius: ⁊ altera pars temporis alterius rei tẽpoꝛalis: ſꝫ cu iuſlibet eſt totũ tempus. Quo potuit qs cuiqꝫ vendere ſuũ? quippe qđ meum eſt: nemo mihi vendere debet. Sũt igitur vſurarij publici tales. i. vendẽtes tẽ pus: qui nec deũ timent: nec hominem reuerentur. Contra quos loquit Sa lomon Prouerbioꝝ. 28. Qui coaceruat diuitias vſuris ⁊ fenoꝛe liberali: in pau
Prouer peres congregat eas. Qui autem ſuam declinat: ne legem audiat: oratio eius erit execrabilis. Lex. n. dei p̃cipit Deuteronomij. 43. Nõ fenerabis fratri tuo
Deute. ad vſuram pecuniã: non fruges: nec quãlibet aliam rem. Sunt aliqui qui res ad tempus emũt minori precio ꝙ̃ tũc ſint valiture: verbi gratia. Certum com muniter habetur ꝙ frumentũ: ad minus valet. 20. Pauper in hyeme indiget pecunia: querit emptoꝛẽ frumẽti pro tempoꝛe meſſis future: motus inopia ꝓ mittit pro. 15. quos pro tũc accipit. Dico ꝙ non eſt iuſta venditio: qꝛ foꝛte illo tempoꝛe vendetur. 30. Si aũt ſe ponat veriſimiliter in lucro ⁊ dãno: non pec cat. Ut ſi dubitet de valoꝛe frumenti: ꝙ veriſimiliter poterit valere. 30. vel ẽt 20. dans. 22. non peccat: qꝛ ſe ponit ad vtrũqꝫ. i. ad lucrũ ⁊ damnum. Ultimo ſunt aliqui q res ad tempus vendunt maioꝛi precio: ꝙ̃ ſi numeratã pecuniam reciperent. hi certe peccant: qꝛ tempus vendunt. Sit igitur mercatoꝛ vel arti fex domus Saturni. i. firmus in pꝛomiſſo: conſtans in pꝛopoſito: ⁊ fidelis in cõmutando. Sit ẽt ſcđo ſollicitus velox: impiger ⁊ expeditus in operibꝰ ſuis: habens dominiũ cruriũ. Sit tertio facies Ueneris. i. beniuolus ⁊ gratioſus. Quarto ſit terminus Saturni. i. firmam ⁊ ſtabilem ſeruans iuſtitiam in om nibus cõtractibus ſeu cõmutationibus: ⁊ ſic ad regna celeſtia migrabit.

¶ Piſcium Realis declaratio. Cap. 37.

P Iſces duo ſunt: doꝛſum pꝛimi boꝛeale: doꝛſum ſecũdi verſus brachium Androniede occidentale. Unus Aquarium: alter boꝛeam reſpicit. Et inter ipſos lineola q̃dam eſt qua quaſi vinculo: alligant iter caudas am boꝝ. Inferius pꝛius oꝛitur ⁊ occidit. ¶ Et ſi zodiaci dicta ſigna. 12. ſint equa lia. ſ. graduũ. 30. in longitudine: ⁊. 12. in latitudine: tñ iſte duodeciꝫ imagines

non ſunt

non ſunt oẽs equales. Quedã.n. extra zodiacũ protendunt: ⁊ quedam exce-
dũt longitudinẽ. 30. graduũ (vt in Tabulis Alphonſi clare apparet.) Et ha-
bet ſtellas multas: inter quas. 29. ſunt paruiſibiles: quarꝫ diſpoſitio ſic ponitur.
Piſcis qui reſpicit Boreã habet ſtellas. 12. Auſtralis aũt habet. 15. Ligamen-
tum quo ambo piſces continent: habet. 12. Quarꝫ tres ſunt verſus Aquilonẽ:
tres verſus Auſtrum: tres verſus Orientem: ⁊ tres verſus Occidentem circa
medium ligamenti. Et hec eſt figura ſui aſpectus in celo.

¶ Signum Piſciũ ſm Miſabelem: eſt ſignũ aqueum femininũ: frigidũ: me-
diocre nocturnũ. domiciliũ Iouis: ſed exaltatio Veneris in. 28. gradu eius.
Dñs eius de die eſt Venus: in nocte Mars: ⁊ Luna participat cum eis: de tri-
plicitate eſt quarta. Prima facies eius eſt Saturni: ſecũda Iouis: tertia Mar-
tis. De corpore hominis regit pedes: amplum dat pectus: paruum caput: flo-
rentem barbam ⁊ pulchram: album facit hominem: magni animi: rotundos
oculos. Vocatur autem iſtud ſignum domus inimici: aſini ⁊ equi ⁊ omnis be-
ſtie que equitat. Et ſignat labores: lamentationem ⁊ triſtitiam: ſuſurrationeſ
⁊ doloſitatem: maliuolentiam ⁊ carcerem. Dicitur autem ſignum iſtud Piſ-
cium eo ꝙ tunc temporis fit generatio piſcium ⁊ confricatio: qꝛ calore Solis
aſcendente ⁊ humores diſſoluente ſolent tunc Piſces effundere ſemen ſuum.
Vt dicit Iſidorus. Dicit autem Abraham auenazre ꝙ qui ſub prima facie pi- Iſido.
ſcium traxerint originem: corpus eius erit album ⁊ facies ſimiliter: pectus eiꝰ Abrahã
latum: barba pulchra: frons preclara: oculi eius magis nigri ꝙ̃ albi. Et forte auenaz.
aliquod membrum ſibi deficiet: diliget dormire: eritqꝫ guloſus: ⁊ ebrioſus: ⁊
habebit ſignuꝫ ſub cubito: vel in pede. Natus vero ſub ſecunda facie erit bre-
uis ſtature: decorus aſpectu. Barba eius nigra: piloſus: ⁊ erit ambulans in
duritia cum filijs hominum. Natus ſub tertia facie piſcium: erit aſpectu pre-
clarus: oculi eius pulchri: eritqꝫ morboſus.

¶ Piscium Moralitas prima. Cap.38.

Pisces est signū aqueū: femineū: nocturnū ⁊c. Tales sunt petõres: ⁊ maxime detractores: q aquei sunt ⁊ feminei per mollicieni ⁊ debilitatẽ: qꝛ lingua posita est in lubrico: ⁊ ideo faciliter murmurãt de proximo ⁊ detrahũt: ⁊ ab hoc vitio se retinere nõ valẽt. nocturni p velamentū maloꝝ suoꝝ
Joā. operū: qꝛ Joā. 3. dꝛ. Qui male agit odit lucẽ. Nã tales in publico vel in pñsentia ostendũt se amicos: ⁊ in nocte. i. occulto vel in absentia detrahũt: lacerant: ⁊ infamãt. Frigidi p indeuotionẽ dei ⁊ sctõꝝ: ⁊ qꝛ carent igne charitatis dei ⁊ proximi: mediocres p palliationẽ: qꝛ fingũt se pacificos: ⁊ sunt inimici. Sũt domus Ueneris. i. luxurie: qꝛ totaliter dediti sunt lasciuijs. Martis. i. iracũdie:
Eccle. Lune cornute. i. supbie. Domus sũt iracũdie: qꝛ inimici sũt dei ⁊ sctõꝝ. Eccle. 12. Altaria odio habẽt petõres. Et illi p posse suo pparãt alijs laborẽ ⁊ lamentationẽ ⁊ carcerẽ. Ad lrãz detractores ⁊ falsi accusatores alijs pcurãt carcerẽ
Esa. ⁊ dolorez. Esa. 42. Laquei iuuenū: oẽs in domib⁹ carceris absconditi sunt. iõ
Abac. de talib⁹ piscib⁹ loqꝛ Abac. 3. Facies hoĩs sicut pisces maris ⁊ q̄si reptilia nõ habẽtia ducẽ: ⁊ bene dicunꝛ pisces maris: quoꝝ. s. maior deuorat minorez.

¶ Piscium Moralitas secũda. Cap.39.

Sco. Pisces: allegorice loquẽdo: statū penitẽtie ex passione Christi effectū ac vim habentẽ: vltimate nobis representant: qm̄ vt ait Sco. in. 3. senten. Christi passio nobis meruit remissionẽ peti originalis ⁊ ẽt alioꝝ peccatoꝝ: collationẽ prime gratie: ⁊ apertionẽ ianue regni celoꝝ. Et iõ infantes baptizati ⁊ petõres circa finẽ vite penitẽtes: ex merito passionis Christi: dicũꝛ intrare in regnū celoꝝ. Hoc ergo signū: ad ppositū nostrū: vt tradũt astrologi: quatuor inter alias habet cõditiones. Nã primo est domus Jouis: scdo ẽ exaltatio Ueneris: tertio prima eius facies ẽ Saturni: quarto dominaꝛ pedib⁹ ho
1 minū. ¶ Primo p signū Piscium intelligo hũanitatem Christi: q̃ est Jouis. i.
ho dei summi domus electissima. Dꝛ. n. in psalmo. 18. In Sole posuit tabernaBaruc. culū suū: ⁊ ipse tanq̄ sponsus pcedẽs de thalamo suo. Baruch. quoq. 3. scribiꝛ. Hic est deus noster: ⁊ nõ estimabiꝛ alius ad eū. Hic adinuenit omnẽ viā disciplinę: ⁊ tradidit illam Jacob puero suo: ⁊ Jsrael dilecto suo. Post hec in
Joā. terris visus est ⁊ cū hoĩb⁹ conuersat⁹ est. Joan. quoq. 1. diciꝛ. Uerbū caro factū est ⁊ habitauit in nobis. Hũanitas ergo dei q̄si dom⁹ est tabernaculū eꝰ:
Cassio. q sua misericordia peccatoribus largiꝛ veniam ⁊ gloriam. Dicit. n. Cassiodorus super psal. 50. Quis enarrare sufficiat quanta sit dei misericordia: vt mūdi creatorem de celo deposuerit: ⁊ terreno corpore induerit conditorem: cumq eternitate patri manet eq̃lis: mortalitate coequauit nobis. Sic ergo dico q̄ humanitas Christi: vel potius ipse Christus in humanitate satisfecit pro pec
Sco. catis: qꝛ tam infantes baptizati morientes: q̄ petõres in fine cõuersi pfecte ins
Aug. grediunꝛ regnū eternū. Licet. n. Sco. in. 4. dist. 20. dicat q̄ difficile sit in extremis esse veram pniam. Dicit tamẽ: q̄ est possibile. Et licet etiaz Aug. satis dubitare videatur in Sermone de penitentia: de petcatoribus in fine conuersis dicens. Si quis positus in vltima necessitate egritudinis: voluerit accipere pniam: fateor vobis: nõ illi negamus quod petit: sed non presumimus dicere: q̄ hinc bene exit. Agens penitentiam: ⁊ reconciliatus: ⁊ sanus

bene

bene viuēs ſecurus erit. Agens pniaꝫ ad vltimū ⁊ recōciliatus ſi ſecurus hinc erit: ego nō ſum ſecurus: pniaꝫ dare poſſumus: ſecuritatē dare nō poſſumus. Nunqd ergo dico damnabit̄: ſed nec dico liberabit̄. Uis a dubio liberari? age pniaꝫ dum ſanus es: qꝛ egiſti pniaꝫ eo tpe quo peccare potuiſti. Si autē vis agere pniaꝫ: eo tpe quo peccare nō potes: pctā te dimiſerunt: nō tu illa. Due ergo res ſunt: aut tibi ignoſcit̄: aut nō ignoſcit̄. Quid hoꝝ tibi ſit futuruꝫ ne ſcio. hec Aug. Dicit tñ idem in li. de pnia. Qui ꝯuertit̄ ⁊ oino vertit̄: iam non penas timet: ſed ad bonū deū tendere feſtinat. Que ꝯuerſio ſi ꝯtingat alicui ēt in fine deſperādū nō eſt de eius remiſſione. Hinc Criſoſtomus in li. de lapſu. Nō tpis longitudine: ſed affectus ſinceritate: penitudo ꝓ̄ſentat̄: vnde ⁊ Latro ille: q pendebat in cruce: nō eguit ꝓlixitate tpis vt ingreſſum paradiſi mereretur. Sed tm̄ ei ſpaciū ſuffecit: q̄tū expediri potuit: donec vnū poſſet ꝓferre ſermonē. Ita vt intra momētū tpis: totius vite ſcelerib⁹ abſolutus ꝑcedere ad paradiſuꝫ ēt Apłos mereret̄. Ex qbus oibus luculenter apparet: ꝙ pp meritū xp̄i ꝑ mortem ⁊ humanitatē ſuā: nulla ē viuentibus pnia ſera: lꝫ ſit dubia: qꝛ niſi ꝓcedat ex grā: q̄ ⁊ ꝑ̄ueniat ⁊ ſequat̄: nihil valet. Reprobis ēt in īferno nil valet pnia: qꝛ eoꝝ pnia eſt ſine grā. Non eſt tñ a prudentibus viris vſqꝫ in finē expectāda ꝯuerſio: qm̄ vt ait btūs Aug. hac aiaduerſione ꝑcutit̄ pctōr: vt moriens obliuiſcat̄ ſui: qui dum viueret oblitus eſt dei. ¶ Scdō dico ꝙ ſignū piſciuꝫ eſt exaltatio Ueneris. Uenus aūt (vt tradūt aſtronomi) ē planeta amoris ⁊ beniuolētie. Humanitas aūt xp̄i ſumme fuit exaltatio beniuolētie: dilectionis: ⁊ benignitatis. Dicit. n. Apoſt. ad Titū. 3. Apparuit benignitas ⁊ humanitas Saluatoris noſtri dei nō ex opibus iuſtitie q̄ fecimus nos: ſed ſcōm ſuā miſericordiā ſaluos nos fecit. Qualis obſecro quātaqꝫ putas fuit dei benignitas? Q̄ verbū ſuū voluit incarnari ⁊ paſſus eſt humanari. Sic. n. deus dilexit mundū: vt filiū ſuū vnigenitū daret. Ut ois q credit in illū nō pereat: ſꝫ habeat vitā eternā: ſicut hr̄. Joā. 3. Et Apoſt. ad Ephe. 2. ait. Deus aūt q diues ē in miſericordia: pp nimiā charitatē ſuā qua dilexit nos: cū eſſemus mortui pctis: cōuiuificauit nos xp̄o: cuius grā eſtis ſaluati: ⁊ reſuſcitauit ⁊ cōſedere nos fecit in celeſtibus: vt oſtēderet ſeculis ſupueniētibus: abūdantes diuitias grē ſue in bonitate ſup nos in xp̄o Jeſu. De hac benignitate ait Dauid. ꝓs. 44. Ueritas de terra orta eſt: ⁊ iuſtitia de celo ꝓſpexit. Etenim dn̄s dabit benignitatē: ⁊ terra noſtra dabit fructū ſuū. Uere. n. dedit dn̄s benignitatem: qn̄ dedit nobis filiū ſuū: ⁊ terra noſtra dedit fructū: qn̄ virgo glorioſa dedit nobis filiū ſuū Jeſum xp̄m. de quo dictū eſt Luc. 2. Benedictus fructus ventris tui. Hec. n. eſt benignitas: q̄ infantes baptizatos morientes deducit ad vitā: ⁊ pctōres in fine ꝯuerſos deducit ad veniā. Hinc Bernar. in quodā ſermone q incipi[illegible] Apparuit benignitas: pulcherrime loquitur dicēs. Apparuit benigni[illegible]manitas Saluatoris noſtri dei: priuſqꝫ appareret hūanitas: latebat b[illegible]gnitas. apparuerat ante potētia in reꝝ creatione: apparebat ſapientia in eaꝝ gubernatione: ſed benignitas maxime apparuit in humanitate. Et paruꝫ inferius idem ait. Ecce pax non promiſſa: non dilata: ſed data. Ecce quaſi ſaccum plenum miſericordie deus pater miſericordie miſit in terram: in paſſione ſcidit vt effunderet qḋ in eo latet precium noſtrum: ſaccum vtiqꝫ: ⁊ ſi paruū:

Aug. Criſoſt. Exēplū. Aug. 2 Paul. Joan. Paul. ꝓs Luc. Ber.

ſed plenū: paruulus ſiquidē datus eſt nobis: ſȝ in quo habitat oīs plenitudo diuinitatis. In quo aūt magis poterat cōmēdare benignitatē ſuā q̄ ſuſcipiendo carnē noſtrā: hec ē ergo benignitas dei q̄ deducit petōres ad pniam: penitentes ad veniā: recōciliatos ad iuſtitiā: iuſtificatos ad grām: ⁊ gratificatos
Anſel. tandē pducit ad gloriā. Qđ quidē p xp̄m ſolū fieri declarat Anſelm⁹ .2. Cur deus hō. c.22. ſic dicēs. Ad hoc valuit in xp̄o diuerſitas naturaꝝ: ⁊ vnitas pſone: vt qđ opus fieri erat ad hoīum reſtaurationē: ſi humana nō poſſet nā: ⁊ ſi diuine miſericordie cōueniret: exhiberet humana: ⁊ nō alius atq; alius: ſed idē ipſe eſſet: qui vtrūq; pfecte exiſtēs p humanā ſolueret: qđ illa debebat: ⁊ p
Ber. diuinā poſſet: qđ expediebat. Bernardus inſup ſup Canti. ſermone .22. pp manſuetudinē q̄ in te predicat̄. curremus poſt te dn̄e Jeſu: audiētes q̄ nō ſpernas pauperē: nō horreas petōreȝ: q nō horruiſti cōfitentē latronē: nō lachrymantē peccatricē: nō Cananeā ſupplicantē: nō dep̄hēſam in adulterio: nō ſedentē in theloneo: nō ſupplicantē publicanū: nō negantē diſcipulū: nō pſecutorem diſcipuloꝝ: nō ipſos crucifixores. Ex qbus pȝ p petōribus penitētibus
Paul. quāta ſit dei benignitas: de qua dicit Apoſt. ad Ro. 2. Ignoras q̄ benignitas
Joel. dei ad pniāȝ te adducit. Hinc Joel. 2. Cōuertimini ad dn̄m deū veſtrū: q: benignus ⁊ miſericors eſt patiēs ⁊ multe miſericordie: ⁊ preſtabilis ſup malitiā. Hec ergo benignitas tūc exaltat̄: qn̄ oſtēdit̄ hoībus in p̄ſenti vita. Nā primo petōres ſuſtinet diſſimulando pctā. ſcđo petōres expectat vt conuertant̄ a vijs ſuis. tertio cōuerſis deinū peccatoribus cōfeſtim pctā dimittit. quarto vere penitētibus grām ſuā benignus infundit: ⁊ ſic eſt exaltatio Veneris .i. benignitatis dei. ¶ Dico p° q̄ diuina benignitas ſuſtinet petōres diſſimulādo pecca-
Sapie. ta. ſcriptū eſt. n. Sapie. xi. Miſereris oīuȝ qm̄ oīa potes: ⁊ diſſimulas pctā hominū pp pniam. diligis. n. oīa q̄ ſunt: ⁊ nihil odiſti eoꝝ q̄ feciſti. nec. n. odiens aliqđ ꝯſtituiſti aut feciſti. ¶ Dico ſcđo q̄ diuina benignitas petōres expectat:
Ezech. vt ꝯuertant̄ a vijs ſuis malis. Vn̄ Ezech. 18. Cōuertimini ⁊ agite pniam ab oībus iniqtatibus veſtris: ⁊ nō erit vobis iniqtas in ruinam: proijcite a vobis oēs preuaricationes veſtras: in qbus preuaricati eſtis: ⁊ facite vobis cor nouū ⁊ ſpūm nouū: ⁊ quare moriemini domus iſrael: q: nolo mortē petōris: ſȝ vt cō-
Aug. uertat̄ ⁊ viuat: dicit dn̄s deus. Hinc Aug. in quodam ſermone: ſic ait. Nolite putare gratis malos viuere ſup terrā: ⁊ nihil boni de ipſis facere deū. Oīs. n.
Eſa. malus aut iđ viuit: vt corrigat̄: aut vt p eū iuſt⁹ exerceat̄. Eſaye quoq; 30. dr̄. Exultat dn̄s: vt miſereat̄ nr̄i: ⁊ iđ exaltabit̄ parcēs nobis: q: deus iudicij dn̄s. Beati oēs q expectāt eū: ⁊ ſic pȝ quō dei benignitas petōres expectat vt ꝯuer-
3 tant̄. ¶ Tertio dico q̄ diuina benignitas cōfeſtim petōribus ꝯuerſis pctā di-
Ezech. mittit. Ezech. n. 18. dicit dn̄s. Si impius egerit pniam ab oībus pctīs ſuis: q̄ opatus eſt: ⁊ cuſtodierit oīa p̄cepta mea: ⁊ fecerit iudiciū: ⁊ iuſtitiā: vita viuet: ⁊ nō morief: ⁊ oīum iniqtatū eius quas opatus ē: nō recordabor. Itē Ezech.
Idem. 23. Viuo ego dicit dn̄s: nolo mortē impij: ſed vt ꝯuertat̄ impius a via ſua: ⁊ viuat: ꝯuertimini a vijs vr̄is peſſimis. Et quare moriemini domus iſrael? Et parū inferius. Impietas impij nō nocebit ei in quacūq; die ꝯuerſus fuerit ab impie-
Jonas. tate ſua. Jonas vero. 3. c. dicit. Cōuertāt̄ a via ſua mala: ⁊ ab iniqtate q̄ eſt in manibus eoꝝ. Quis ſcit ſi cōuertat̄ ⁊ ignoſcat deus: et reuertatur a furore ire

ſue: ⁊

ſue: ⁊ nõ peribimus: ⁊ videbit deus opa coꝝ: q꞉ ꝯuerſi ſunt de via ſua mala: ⁊ miſertus eſt deus ſup maliciã: quã loquutus fuerat vt faceret eis: ⁊ nõ fecit. Et ſequẽti ca. dixit Jonas. Scio q꞉ tu deus clemẽs ⁊ miſericors es: patiẽs ⁊ multe miſerationis: ⁊ ignoſcẽs ſup malitia. Idem. ❡ Quarto dico ꝙ diuina benignitas vere penitẽtibus grãm ſuã clemẽter infundit. Qđ xp̃s clare manifeſtat Luce. 4 Luc.
15. loquẽs de filio ꝓdigo. qui laſciue viuendo oĩa ſua ꝯſumpſit: ⁊ q꞉ vere penitẽs reuerſus ad patrẽ: veniã poſtulãdo loquutus ẽ dicẽs. P̄r peccaui: ⁊ iã nõ ſum dignus vocari filius tuus. pꝫ q iam miſericordia motus occurrerat ei: ⁊ ceciderat ſup collũ eius: ⁊ ipm̃ deoſculatus fuerat: confeſtim dixit ad ſeruos ſuos: cito ꝓferte ſtolã primã ⁊ induite illũ: ⁊ date anulũ in manu eius: ⁊ calciamenta in pedes eius. Per ſtolã primã intelligo innocentiã: quã vere penitens recipit penitẽdo. Per anulũ intelligo diuinã grãm: ꝑ quã deſponſatur aĩa: vt ſit ſponſa xp̃i. Per calciamenta pedũ: intelligo virtutes: qbus mẽtis deſyderia calciantur ⁊ adornant̄. Et ſic ex oĩbus ſupradictis pꝫ qũo ſignũ piſciũ eſt exaltatio Veneris. i. hũanitas xp̃i: ſignificata ꝑ Piſces: ẽ exaltatio diuine bonitatis ⁊ benignitatis erga pctõres ꝯuerſos ⁊ penitẽtes: ⁊ ẽt erga paruulos baptizatos: qui imediate volant ad celũ. ❡ Tertia cõditio Piſcium dr̄. Qđ eius 3
prima facies eſt Saturni. Saturnus ſcđm Aſtronomos ⁊ Poetas etatẽ ſignificat auream ⁊ innocentem. Unde Vergilius ait.

Jam redit ⁊ virgo: redeunt ſaturnia regna.
Jam noua progenies: celo demittitur alto.

Qm̃ iſans ꝑ baptiſmũ ad ſtatũ inocẽtie: ⁊ pctõr ꝑ pniaꝫ redit ad innocentiaꝫ. Uñ Cyprianus ait. O pnia q̃ pctã miſerãte deo remittis: ⁊ paradiſuꝫ reſeras. Cypria. que ꝯtritũ ſanas: oẽꝫ triſtẽ exhilaras: vitã de interitu reuocas: ꝓſtratũ reſtauras: honorẽ reuocas: fiduciã reformas: grãmqꝫ abundãtiorẽ refundis. Hinc ⁊ Ricar. ſup Apoc. li. 4. O pnia qđ de te boni nõ referã: oĩa ligata tu ſanas: Ricar. oĩa ꝯfuſa tu lucidas: oĩa deſperata tu aĩas. Sic ergo pꝫ ꝙ pnia ꝑ meritũ paſſionis xp̃i pctõres ꝑducit ad aureũ ſtatũ innocẽtie: ⁊ baptiſmus merito ſetitatis ⁊ hũanitatis xp̃i: vel merito paſſionis p̄uiſe ſeu exhibite: reducit iſantes baptizatos ad grãm ⁊ innocẽtiã. Uñ Criſoſtomus in lib. de lapſu. Talis mihi Criſoſt. crede erga hoĩes pietas xp̃i eſt. Nunq̃ ſpernit pniaꝫ: ſi ei ſincere ⁊ ſimpliciter offeratur: ⁊ ſi ad ſummũ qs ꝑuenit maloꝝ: ⁊ inde velit reuerti ad virtutũ viã: ſuſcipit libẽter ⁊ amplectitur: facit oĩa: quatenus ad priorem reuocet ſtatum. Qđqꝫ eſt adhuc p̄ſtantius. et ſi nõ potuerit qs explere oẽm ſatiſfactionem: q̃tulamcũqꝫ breui tp̃e geſtã nõ reſpuit pniam: ſꝫ ſuſcipit ipſaꝫ. Nõ patit̄ quãuis exigue ꝯuerſionis perire mercedẽ. Ad aureã igit̄ etatẽ Saturni nos xp̃s in humanitate ſua: dũ veterẽ hoĩeꝫ exuẽs nos: ⁊ antiqua pctã remittẽs iduit ipſe decorẽ: ⁊ nos veſtiuit: ⁊ ornauit veſtimẽtis gr̃e ſue: vt infantes hẽant inocẽtiã: ⁊ penitẽtes inueniãt miſericordiã: ⁊ ſic de luto ad auꝝ reducãt̄ ꝑ baptiſmũ. ❡ Quarta ſigni piſciũ aſſignabat̄ ꝯditio: ꝙ hẽat diũꝫ pedũ nr̃oꝝ. Per 4
pedes itelligo nr̃a deſyderia. Juxta illud qđ ait Aug. 9. ꝯfeſſionuꝫ. Pondus Aug. meũ amor meus: eo feror quocũqꝫ feror: ⁊ xi. de ciui. dei. c. 28. dicit ideꝫ btũs Aug. Qđ amores corpoꝝ velut momẽta ſũt põdeꝝ: ſiue deorſuꝫ grauitate: ſiue ſurſũ leuitate nitãt̄. Ita. n. corpus põdere: ſicut aĩus amore fertur quocũqꝫ Idem.

fertur. Eſt ergo dñs noſter Jeſus xp̃s: ita dñs deſyderioꝝ noſtroꝝ: ꝙ miſeret cui vult miſereri: ⁊ indurat: ⁊ reprobat quē vult indurare ſeu reprobare. indurauit. n. qſi voluit cor Pharaonis. mollificauit ⁊ elegit cor Apl̃i Pauli: quē ſegregauerat ex vtero matris ſue: ſicut ſcriptū eſt ad Galatas. 1. De induratiōe vero cordis Pharaonis ſcriptū eſt abūdāter in Exodo p plura capitula: vt puta. 4. 7. 9. 10. 11. 12. 14. diffuſe. Dixit. n. dominus ad Moſen. Exod. 23. miſereor cui voluero: ⁊ miſericordiā pſtabo cui miſerebor. Igit nō eſt volētis neqꝫ currētis: ſed dei miſerātis. Hinc Prouer. 17. dr̃. Cor hoīs diſponit viā ſuam: ſed dñi eſt dirigere greſſus. Unde Prouer. 3. c. dicit Salomon. Habe fiduciā in dño ex toto corde tuo: ⁊ ne innitaris prudētie tue: in oībus vijs tuis cogita illū: ⁊ ipſe diriget greſſus tuos. Et ex hoc pꝫ ꝙ nec in nobis negandū eſt liberū arbitriū: nec de ipſo totaliter ꝯfidendū: ſed ipm diuine cure cōmēdare debemus: ⁊ dñs diriget ipm. Et iō dignatus eſt fieri hō: vt oīs qui credit in eū nō pereat: ſed vitā eternā habeat. Ex qbus oībus ꝯcludit ꝙ p ſignum piſcium ſignificat ſtatus pnie: q̄ effectum ⁊ vim hꝫ a paſſione xp̃i: cuius virtute infantes baptizati decedētes euolant ad patriam: ⁊ peccatores penitentes acquirūt gratiam dei in preſenti vita: ⁊ gloriam in futura.

Paul. | Exod. | Prouer.

ℭ De Polo arctico Realis declaratio. Cap. 40.

Beda. P Olus ſcdm̄ Bedā eſt ſtella paruiſſima: a qua tota ps celi ſupior eſt dicta. Duplex aūt eſt polus. ſ. arcticus ſiue borealis: q ſp nobis pollet ⁊ lucet: nobis aūt nunꝙ̄ occidit: qr ſup nos exiſtit. vnde polus a pollēdo eſt dictus: qr ꝯtinue mūdo pollet. Sed ſcd's dr̃ antarcticus. i. auſtralis. Polo arctico oppoſitus: q nobis ſp eſt inuiſibilis. Inter iſtos duos polos quaſi inter duos mūdi extremos vˀtices ſp voluit firmamētū. Hi duo poli nunꝙ̄ mouent de loco. vt ſupra diximus: Et ſi cū ſphera vel circulo reuoluunt ⁊ circūferuntur circulariter. Axis aūt a polo ad polū p mediū centri mūdi vel terre extēdit: circa quā totius firmamēti ipetus rapit ⁊ mouet. Hic aūt axis nō ē mālis: ſed potius linea quedā intellectualis: q̄ a polo vſqꝫ ad polū recto dyametro ſicut linea a pūcto vſqꝫ ad punctū eſſe tracta intelligit: circa quā tanꝙ̄ circa mūdi medium ſempiternis raptibus voluit firmamētum. Polus igit ē ſtella quo ad ſitū altiſſima: quo ad motū velociſſima: quo ad aſpectuꝫ noſtrū minima: ꝙuis ſit in ſe valde magna: quo ad effectū vltima: qr p ipſius ſitū diſcernunt ſitus ⁊ termini alioꝝ ſydeꝝ ⁊ celeſtiuꝫ circuloꝝ. Unde hec ſtella ab aſtrologo potiſſime ſtuet. Eſt ḡ ſtella iſta breuiſſimi circuli deſcriptiua. Propter nimiā elōgationē ⁊ diſtantiā a nr̃o ſitu: vel ab equinoctiali: eſt ſue magnitudinis occultatiua. Propter ſitus ſui imobilitatē eſt holum ipſam aſpiciētiū maxime certificatiua. Et iō vocat ſtella maris: qr nauigantiū ⁊ ſciam nauigalē habentiū in mari ē directiua. Rōne ſui ſitus medij totius celi ē oſtenſiua: p girū arcturi ſibi ꝓpinqui ab alijs ſtellis ē diſtincta: a cuius vicinitate polus arcticus eſt vocata. ſm Bedam. Poli aūt moralitas habet ſupra in. 5. lib. c. 17.

Beda.

ℭ De Arcturo Realis declaratio. Cap. 41.

Iſido. A Rcturus ē ſignū a ſeptē ſtellis ſitis in axe in ſe reuolutis ꝯſtitutū: vt dicit Iſido. Harū ſeptē ſtellaꝝ circulus: qr in modū plauſtri vertit: Latini eū ſeptētrionē vocauerūt. Septētriones nō occidere axis vicinitas

facit:eo ꝙ ſtelle iſte:axi ⁊ polo ſtelle altiſſime:ſunt vicine. Dr̄ aūt idē circulus
Arctophylax:eo ꝙ erethon.i.ylicem vrſam ſequit̄. Eundē antiqui Boethē di
xerunt:eo ꝙ plauſtro heret:qḋ eſt ſignū mirabile multis ſtellis: inter quas eſt
arcturus q eſt ꝓprie ſydus poſt caudā vrſe maioris poſitū: ⁊ ſm̄ Alphonſum Alphō.
in tabulis:eſt in figura boethis:⁊ ē prime magnitudinis. Unde ab hac ſtella
arcturus eſt vocatus: vt dicit Iſido. Et merito ab arctādo arcturus ē dictus: Iſido.
q2 ex prima pte ſurgit frigus. pp elongationē a calore Solis:frigore vero pori
terre arctant̄ ⁊ ꝯſtringunt̄. Apparēt aūt ſeptē ſtelle radioſe ⁊ rutilātis forme.
Quax quatuor anteriores in modū quadrāguli alternis lateribus ordinant̄:
tres vero ſequētes in modū ſemicirculi diſponūt̄:locāt̄ aūt ſub polo circa axē.
vnde ſemꝑ circuiunt polū tanꝗ̄ centrū. Uñ dicit Greg. Semꝑ ſtelle vertunt̄ Greg.
circa axem ſicut vrſa circa ſtipitē. Et idō ille circulus maior vrſa vocat̄ : vt dicit
Macro. Qui ſꝑ vertit̄ ⁊ nūꝗ̄ ad ima demergit̄: vt dicit Greg. Qñ tres ſtellas Macro.
eleuat:quatuor ad ima declinat:⁊ ecōuerſo. Cū quatuor ſurſuȝ erigit: tres ad Grego.
ima deprimit ⁊ demergit. Inter omnes circulos ſuperiores circulus arcturi
eſt altior : quia polo vicinior: hominum aſpectibus maxime ſe offert. Nūꝗ̄ ē
hora noctis qn videri poſſit: niſi forſan aſpectus eius nubibus vel nebulis in-
tercipiat̄. Inter medias ſtellas arctos draco ad modū fluminis elabit̄: vt dicit
Martia. Qui hyemali tp̄e in ortu ſuo maxime rutilat: quadā ſentilari irradia Martia
tione fortē aque ⁊ terre ꝯgelationē ꝓnūciat: vt dicit Martia. Et ſic arcturus: nus.
qui ad ſimilitudinē vehiculi rotat̄: dicit̄ ab arcton:qḋ eſt arctophylax ⁊ ē hoc
thes ſaltē in pte: q2 vna eius ſtella: vt pȝ in tabulis Alphonſi: aliqñ currus ſeu Alphō.
vrſa maior: que vocat̄ helix: aliquotiens vrſa minor que ⁊ cornu a vulgo: ⁊ etiā
phenix nūcupat̄: vt repit̄ in multis auctorib⁹. Ex qbus vȝ ꝙ arcturus ſumat̄
ꝓ aggregato ex vrſa maiori: ⁊ minori: ac boethe: aliqñ ꝓ vna figura cax tantū.

¶ De Arcturo Moralitas. Cap.42.

a Rcturus repñtat nobis pfectionē virtutū tā moraliū ꝗ̄ theologaliū3.
de quo ait Job.9. Qui facit arctux ⁊ oriona. Nā arcturus: vt dcm̄ ē Job.
in pcedenti.c.a ſeptē ſtellis in vrſa tā maiori ꝗ̄ minori fixis ⁊ in ſe reuo
lutis cōſtituit̄: vt ſupra. Hoc ḡ ſignū ſeptē ſtellax ſignificat in aīa pfectionē ſe
ptem virtutū: ⁊ hoc pp quinqȝ. ¶ Primo pp numex: q2 ſicut ſeptē ſunt ſtelle
illud ſignū ornantes ⁊ decorantes: ita ſeptē ſunt virtutes aīam pficientes. i. ſe
cundū ſeptē que in nobis regēda ſunt: tria ex pte aīe: ⁊ quatuor ex pte corpo-
ris. Aīa.n.cōſtat ex tribus potētijs. ſ. rōnali: iraſcibili: ⁊ ꝯcupiſcibili. Corpus
vero ex quatuor elemētis. vide tñ Sco. in.2.di.15. quō elemēta maneant in Sco.
mixto: ſaltē virtualiter. Nā ex pte aīe prima eſt vis rōnalis: que illuſtratur vir
tute fidei ad cognoſcēdū vex etiā ſupnaturale: q2 fides eſt rex non apparen-
tium. Secunda eſt vis iraſcibilis: ꝗ̄ erigit̄ ſpe ad malum declinanduȝ. Tertia
eſt vis cōcupiſcibilis: que incendit̄ charitate ad diligendū bonū. Sed quo ad
quatuor elementa. ſ. ignē: aerē: aquā: ⁊ terraȝ: ex quibus ꝯſtituit̄ corpus: ⁊ ſi
nō formaliter ſaltē virtualiter. Primo in igne fulgēte itellige iuſtitiā. de qua
dicit Phs.2.Ethy. ꝙ eſt preclariſſima virtutum. Et ſicut ignis purgat feces Ariſt.
metallox: ita iuſtitia purgat vitia malefactox. In aere vero illuſtrante ⁊ viā:
qua eundū eſt: oſtēdente: intellige prudentiā dirigentē. In aqua ardore re-

friger̄ate: ⁊ terrā ne diſſoluatur in puluerē ſuo humore cōtinente: intellige tē
perantiā reſtringentē ardorē concupiſcētie: ⁊ carnis continētiā conſeruātē.
In terra ꝑcuſſa vndiq́ꝫ aquis ⁊ tñ inmobiliter ꝑmanente: accipe fortitudinē in
periculis roborantē. Iſte ergo girus arcturi eſt quē nulla violentia holuꝫ po
2 teſt diſſipare. Job. 38. Nunqd girū arcturi poteris diſſipare. ¶ Scḋo repre
Grego. ſentat̄ ꝑfectio harū virtutū ꝓp ſitū. Nā ſcḋm Greg. inter oēs circulos ſupio
res altior eſt circulus arcturi: ⁊ polo ac ſtellis altiſſimis: ſtelle eius ſunt vicine.
Sic ⁊ nos ꝑ altitudinē dictarū virtutū: maxime appropinquamus deo ⁊ ange
3 lis bt̄is q̄ ſunt in celis. ¶ Tertio ꝓp aſpectū. Apparēt. n. ſtelle ille radioſe ⁊ ru
tilātis forme. Quaꝝ q̄tuor anteriores in modū q̄drāguli alternis laterib⁹ or
dinant̄. Tres vero ſequētes ſtelle in modū ſemicirculi ordinant̄ ⁊ diſponunt̄.
Siſr ⁊ he virtutes: q̄ñ in hoīe ſunt: euidentiū operū radijs ſe oſtēdūt. Sꝫ pri
me quatuor quadrāgulares ſunt quatuor cardinales virtutes: quibus hūana
vita ex quatuor lateribus ordinat̄ ⁊ roborat̄. Nam prudentia dirigitur in eli
gendis temperantia diſponitur in vtendis. fortitudine roboratur in ſuſtinen
dis. iuſtitia vero in diſtribuēdis: ⁊ cōmutādis. Alie vero tres que quaſi ſemi
circulū faciūt: ſunt tres virtutes theologice: que nos in p̄ſenti vita reſpectu ꝑ
fectionis patrie nō ex toto: ſꝫ ex parte ꝑficiūt: ⁊ iō nō totū circulū: ſed quaſi ſe
micirculū faciūt. Nā ex ꝑte fide cognoſcimus. ſpe imꝑfecte tenemus. charitate
4 diminute diligimus. ¶ Quarto ꝓpter motū. Nā ille ſtelle ſub polo circa axē
Greg. locate: ſicut dicit Greg. ſemper vertunt̄ circa axē: ſicut vrſa circa ſtipitem. Et
Macro. hinc ē ꝙ ille circulus vel illa figura vocat̄ vrſa maior: ſicut dicit Macrob. Itē
ſicut dicit Greg. ille circulus ſp vertit̄ ⁊ nunq̄ꝫ ad ima demergitur. Et q̄ñ tres
ſtellas eleuat: quatuor ad ima declinat. Et ecōuerſo cū quatuor ſurſum erigit:
tres alias ad ima ſubmittit. Qr vꝫ he virtutes ſemper circa rectū ſe vertunt: ⁊
nūq̄ꝫ ab eo recedere vel ad ima ſeu obliqua vitiorū ruere permittūt. Et qr tres
ad cōtēplatiuā vitā. ſ. theologice: quatuor vero cardinales ad actiuā ꝑtinēt:
cū ille dimittunt̄: iſte leuāt̄: ⁊ ecōuerſo: a Maria ad Marthā ⁊ ecōtrario. Qr
q̄̄to magis cōtēplatiue vite inſiſtimus: tāto magis remittimur in actiua. Pro
Beda. pter qḋ dicit Beda: ꝙ cōtēplatiua eſt ab omni actione qeſcere. ¶ Quinto vir
5 tutes aſſimilant̄ arcturo ꝓpter effectū. Nā arcturus dr̄ ab arctādo: qr ſuo fri
Job. gore arctat ⁊ cōſtringit terrā. Unde dr̄. Job. 37. Ab interioribus egredit̄ tē
peſtas: ⁊ ab arcturo frigus. Ex ipſa. n. parte ſurgit frigus ꝓpter elongationē
a calore Solis: frigore vero pori terre arctant̄. Siſr ēt qui in iſtis virtutibus
eſt ꝑfectus totaliter refrigeſcit cōtra terrena: ⁊ coarctat q̄̄tū pōt poros terre. i.
neceſſitates corporis ſecundū illud Apoſt. 1. Timo. 6. Habentes alimenta
Pa ul. ⁊ quibus tegamur his contenti ſimus.

¶ De Orione declaratio Realis. Cap. 4 3

Rion eſt magnū ſignū celi ante veſtigia Tauri: ⁊ eſt aſtrū tēpore hye
o mali exortū: aquarū ⁊ tēpeſtatū excitatiuū. Eſt aūt Orion nimboſus:
ventorū ⁊ tempeſtatū excitatiuus ⁊ generatiuus: ⁊ eſt ab ortu ⁊ inun
datione aquarū Orion dictus: vt dicit Iſido. in ſuo aūt ortu tēpeſtates gene
rat ⁊ aerē mutat: ⁊ diſponit̄ ad modū ſiue ſimilitudinē armati extēdētis ma
Iſido. nus ⁊ brachia: ⁊ latitudo eius fere extendit̄ per latitudinem triū ſignorū: vt
dicit

dicit Martia. Et idē dicit: ꝙ maxime fulget in ſigno Tauri. Eſt aūt conſtella- Martia.
tio maxime nobilitatis: ⁊ rōe magnitudinis ac pulchritudinis: ⁊ ēt rōe diſpoſi
tionis ⁊ virtutis. Ab Ariete. n. vſq₃ ad Geminos ſe extēdit. Totā ēt illorum
trium ſignorū ſuperficiem: fulgoris ſui ſplendore ac pulchritudine clariorem
reddit. Gladiati militis ⁊ accincti ſpēm in ſtellarū ordine pretēdit. de quo idē
dicit. Armatus ēt flagris ſplendebat in armis ⁊c. Splendor tamē Orionis ſi
gnū eſt future ſerenitatis: ſicut econuerſo: obſcuritas eius eſt preſagium fu-
ture tempeſtatis. Sole exiſtente in ſignis Orionis. ſ. Ariete: Tauro: ⁊ Gemi
nis: oia germinant ⁊ oriunt̄ que nutrimentum recipiunt ex aquis: ⁊ aere: ⁊
ex terra: vt dicit idem. Conſtellationē Orionis ſequit̄ quedā ſtella: q̄ dr̄ Cani
cula: que ab aſtrologis maliuola dr̄ ⁊ nociua: que ſecūdum fabulas eius Ca-
nis fingit̄ fuiſſe: vt dicit idē. Nō tñ eſt hec illa Canicula nociua q̄ orit̄ in Leo-
ne: a qua dies caniculares a philoſophis nūcupant̄: vt dicit Gal. Orion ergo
in ortu ſuo: primo tēpeſtatē ꝓnunciat vel ꝓnoſticat̄: ſed poſt ſerenitatē opera
tur ad terre fecunditatē. Sole exiſtēte in Tauro quaſi ſe abſcondit ſub radijs
Solis: nec tunc ſuā manifeſtat inferioribus claritatē. Orit̄ aūt iterū i Julio.
qñ Sol aſcendit in Geminis ad circulos ſupiores: terra maximam patit̄ diſtē
perantiam aeris quo ad cali-
dam qualitatem: ſcðm Mar.
Cū vero dictus Orion ſit ima
go vel figura vna celi: ideo ha
bet ſtellas paribiles. 17. di-
ſpoſitio quarum ſic certifica-
tur. In capite habet tres cla-
ras ⁊ groſſas: quarum media
eſt clarior ceteris. In quoli-
bet humero vnam bene luci-
dam: in dextero cubitu vnam
paruam ⁊ obſcuram: in manu
dextera vna₃: in cinctura tres:
in gladio quem tenet in ma-
nu tres: in vtroq₃ genu vna₃:
in vtroq₃ pede vnam: licet ſe-
cundum Alphonſu₃ aliter ſit
diſponenda. Natus vel con-
ceptus ſub iſto ſigno erit di-
ues: ſapiens: audax: fortis. al
teri nocens faciliter: ac dele-
ctabitur in portando arma: of
fendetur ab alijs: ⁊ cadet in
multa pericula vite: cuius vi-
ta plus erit in dubio: ꝙ̄ in ſe-
curitate. Et hec eſt forma ſui
aſ pectus in celo.

¶ De Orione Moralitas. Cap. 44.

O Rion (allegorice loquẽdo) significat atq; repſentat nobis principatũ dominij ſecularis: ⁊ hoc quo ad quinq;: in quibus ſignant quinq; virtutes vel cõditiones q̃ debẽt eẽ in bono principe. Primo patiẽtia in aduerſis: ſecundo potẽtia in armis. Tertio iuſtitia in ſubditis. Quarto prudẽtia in agẽdis. Quinto diligẽtia in cauẽdis. ¶ Primo dico q bonus princeps dz habere patiẽtiã in aduerſis: ⁊ hanc deſignat ortus Orionis. Nã (vt dictũ ẽ.) Oriõ eſt aſtrum in tpe hyemali exortũ excitatiuũ aquar ⁊ tempeſtatũ. Hyems.n.qḋ ẽ tps acuti frigoris: eſt ſtatus vite ſecularis: in quo frigus malitie abundat. Cuius malitie dũ creatus princeps ad obuiandũ vel reſiſtendũ ſe p iuſtitiã prepa rat: ſibimet tẽpeſtates ⁊ impetus.i.pſecutiones ⁊ ſcandala ſuſcitat: qr.ſ.ſuper hor nequitia: dũ tangit irritat: ⁊ quaſi modo ignis dũ ſtatũ iuſtitie ſentit per impatientiã excandeſcit. Unde iuſtus princeps neceſſe eſt: vt ſe primo p patiẽtiã muniat: vt pp inſurgentiũ malor impetus a iuſtitie rectitudine nõ cadat.
Math. Scriptũ eſt.n.Math.5. Beati q pſecutionẽ patiunt pp iuſtitiã. Unde notabile eſt q Orion in ortu ſuo tẽpeſtatem ſignificat: ſed poſt: ſerenitatẽ: qr nimis
2 iuſto principi poſt tẽpeſtatẽ aduerſitatis ſequit ſerenitas pacis. ¶ Scdm qḋ eſt neceſſariũ iuſto principi eſt potentia armor: qua.ſ.poſſit defendere ſubditos ⁊ expugnare aduerſarios: ⁊ hanc deſignat Orionis aſpectus. Naz Orion:
Iſido. vt dicit Iſido. Gladiati militis ⁊ accinti: ẽt ſtellar ordine faciẽ pretendit. Unde modo armati militis pedes ⁊ brachia extẽdentis diſponit: ⁊ iõ etiam in ſigno Tauri qḋ in terra ẽ aĩal ferox ⁊ cornibus armatũ: Orion maxime fulget. Eſt ergo neceſſariũ principi vt iniqtates quas benignitate nõ poteſt repellere:
Eccle. violentia ⁊ coactione dirũpat. Unde dr Eccle.7. Noli querere fieri iudex niſi
3 valeas virtute dirũpere iniquitates. ¶ Tertio Orion demonſtrat principi neceſſariã eſſe iuſtitiã reſpectu ſubditor.i.q in ſubditis ſuis bene ſeruet iuſtitiã: ⁊ hoc deſignat Orionis ſitus ⁊ figuratio: nã Orion (vt dcm̃ eſt) ab Ariete vſq; ad Geminos ſe extendit: ⁊ totã illor triuz ſignor ſupficiẽ.ſ. Arietis Tauri ⁊ Geminor fulgoris ſui pulchritudine clariorem reddit. Hic ergo fulgor Orio
Tullius nis eſt iuſtitia principis. Et ſicut dicit Tullius in li. de officijs. In iuſtitia ſplẽdor eſt maximus: ex qua boni viri noiant. Sed ſplẽdor Orionis per tria ſigna extendit: qr.ſ.virtus iuſtitie per tria diuidit. Nã ẽ iuſtitia iudicatiua in punitionibus ⁊ dz eſſe in Ariete.i.in equalitate.ſ.vt ſm modũ delicti ſit ⁊ plagarũ modus. Aries.n.eſt ſignũ equalitatis in quo eqnoctiũ fit. Itẽ ẽ iuſtitia diſtributiua in diſpẽſationibus: q̃ vnicuiq; qḋ ſuũ eſt diſtribuit: ⁊ hoc eſt in ſigno Tauri: qr dum Sol eſt in Tauro terre ſulcant: vt vz vnicuiq; culture debitũ ſemen mittat. Itẽ eſt iuſtitia cõmutatiua in mercationibus.ſ.in vẽditionib⁹ ⁊ emptionibus: ⁊ hec deſignat in geminis ex eo q cõmutatio talis fit inter duas partes. ¶ Quarto Orion denotat neceſſariũ eſſe principi: habere prudẽtiã in
4 agẽdis. Et hãc deſignat Orionis virtus. Nã exiſtẽte Sole i ſignis Orionis.ſ. in Ariete: Tauro: ⁊ Geminis. Oia oriunt ⁊ germinãt q̃ nutrimentũ recipiũt
Marcus ex aquis ⁊ aere: vt Marcus Celius dicit: ⁊ opat ẽt ad terre fecunditatẽ. Tũc
Celius aũt Sol exiſtit in ſignis Orionis: qñ inuenit prudẽtia in operibus principis: ⁊ ſub tali principe oia bona germinãt: oia neceſſaria abũdant. Et eſt notabile

vt ide m

ut idē Martus dicit: ꝙ ſplēdor Orionis ē ſignū future ſerenitatis: ⁊ ecōuerſo eius obſcuritas future eſt ꝑſagiū tēpeſtatis. Or. ſ. prudētia principis eſt cā ⁊ ſignū ſerenitatis pacis. Et ecōuerſo eius obſcuritas. i. ſtultitia ſignum ⁊ cā eſt ſciſſure ⁊ tēpeſtatis: ſicut pꝫ de Salomone ⁊ Roboā filio ſuo: de qbus dr: Ec Eccl. cle. 48. Salomon regnauit in diebus pacis cui ſubiecit deus oēs hoſtes: vt cō deret domū in noīe eius quēadmodū eruditus eſt in iuuētute ſua ⁊ impletus quaſi phiſon ſapientia: ⁊ ita finē habuit Salomon cū patribus ſuis ⁊ reliquit poſt ſe de ſemine ſuo gentis ſtultitiā: ⁊ imminutū prudētia Roboā q auertit gētē cōſilio ſuo ⁊c. Eſt ēt ſatis notabile ꝙ Sole exiſtēte in Tauro Orion ſub eius radijs quaſi ſe abſcōdit: nec tūc ſuā manifeſtat inferioribus claritatē. Or. ſ. prudēs princeps qñ clariora ⁊ fortiora opa exterius facit: tūc ante dei cōſpe ctū ſe intus ꝑ humilitatē abſcōdit: ⁊ in ipa Solis preſentia ſuā claritatē ab in ferioribus retrahit: qr in cōſpectu diuini iuditij qcqd ſplēdoris vel glorie apd̓ hoies obtinet paruipēdit. Oēm ſuā iuſtitiā quādā tenebrā reputat dū ſubtili tatē diuini iuditij trepida mēte penſat. Uñ Dauid q: teſte ſcriptura: princeps Dauid ſapientiſſimus fuit ſub radijs huius Solis offuſcatus dicebat. Nō intres i iu ditiū cū ſeruo tuo dñe: qr nō iuſtificabit in cōſpectu tuo ois viuēs. ¶ Quinto f Orion denotat ꝑncipi neceſſariā eſſe diligentiā vel cautelā cōtra inuidos. Et deſignatur Orionis emulus. Or. ſ. cōſtellationē Orionis ſeqt̄ qdā ſtella dcā Ca nicula: q̄ ab Aſtrologis maliuola ⁊ nociua cē iudicat̄: ſꝫ nō ē Canicula a q̄ dī cunt̄ dies caniculares: ſꝫ alia: de q̄ dictū eſt ſupra. Et hec Canicula eſt ſtel la de cōplexione Martis. Hec ergo Canicula ē inuidorū maliuolētia: q princi pū claritati ⁊ glorie inuidētes: eos multis modis ⁊ vijs ſubuertere moliunt̄. Uñ neceſſaria valde eſt principibus cōtra tales: magna diligētia ⁊ cautela.

¶ De hyadibus Realis declaratio. Cap. 45.

b Hiades a grecis: q̄ ⁊ a latinis ſitule dr̄: ſunt quedā ſtelle pluuiales: in quarū ortu pluuie multiplicant̄: vt dicit Iſidorus. Nā tūc tēporis va- Iſido. pores a mari ⁊ terra ꝑ caloris ſolaris violentiā fortius ad ſuperiora at- trahunt̄: q motu ⁊ influētia hiadū in pluuias reſoluunt̄: ⁊ iō iſte ſtelle dicunt̄ hiades. i. ſitule qr atrahēdo humores vel reſoluendo eos trāſiſſe a fabulis cō fingunt̄ aquas: vt dicit Iginus: habēt aūt he ſtelle ſitū ſuū in fronte Tauri: Igini. vt dicit Mar. Et cū dies extēdit̄ ⁊ Sol feruētior aſcēderit: tūc hiades ſolēt pri mo apparere: vt dicit Gregorius ſuꝑ Job. 20. Qñ a Saturno ipellunt̄ diuer Gregor. ſas generāt tēpeſtates: vt dicit Beda. In hiadū ortu fruges vberius creſcunt: Beda qr tūc a pluuijs irrigant̄: hēt aūt cōſtellatio hiadū plures ſtellas clariſſimas ꝑ girū ordinatas: que oriunt̄ in gradu ſextodecimo Tauri. Oriunt̄ ⁊ turbāt ae rem in ortu ſuo ſm Albu. ⁊ ſunt qnqꝫ ſtelle in frōte Tauri. Albu.

¶ De hiadibus Moralitas. Cap. 46.

p Er hiades: que ſunt qnqꝫ ſtelle in frōte Tauri: intelligi poſſunt docto res ſancti eccleſie: de qbus hyadibꝰ fit mētio Job. 9. vbi dr̄. Qui facit Job. arcturū ⁊ oriona ⁊ hyades ⁊ iteriora auſtri. Intelligunt̄ ergo doctores in eis ꝓp q̄tuor. ¶ Primo ꝓp earū ortū. Nā hyades q̄ oriunt̄ in vere ſunt ſtel le pluuiales i quorū ortu iundāt pluuie: ꝓp hoc ꝙ tūc tēporis vapores a mari

⁊ a terra p caloris ſolaris violētiā fortius ad ſuperiora trahunt̄ q motu hyadū in pluuiā reſoluunt̄. Hyades ergo a qbus eſt inūdātia pluuiarū doctores ſūt
Deute. eccleſie: a qbus ſup arentes alas effundit̄ imber doctrine: vt dr̄ Deutero. 33. ſ. cōcreſcat vt pluuia doctrina mea: ⁊ iō dicit Grego. Doctores ſancti hyadū nū
Grego. cupatione ſignant̄. Greco qppe eloqo hyados vocat̄ pluuia: ⁊ hyades nomē a pluuijs acceperūt: q2 orte ꝓculdubio imbres ferūt. Bene igit̄ hyadū appellatiōe expreſſi ſunt: q ad ſtatū vniuerſalis eccleſie quaſi in celi faciē deducti: ſup
2 arentē terrā humani pectoris ſancte p̄dicationis imbres fuderūt. ¶ Secūdo
Marci. pp carū ſitū: q2 iſte ſtelle hyades ſuū ſitū hn̄t in fronte Tauri: vt dicit Marcia.
Miſael. Et in. 16. gradu Tauri: vt dicit Miſahel. Ex corpore autem hoīs dominant̄ collo ⁊ gutturi. Cōſtat autē q in collo ⁊ gutture vox p̄dicationis format̄: vn̄ quaſi hyades ſunt in Tauro: dū ſancti p̄dicatores p̄dicationis vocē formātes
Grego. dn̄iu3 ⁊ auctoritatē hn̄t in p̄dicādo: ſed ſicut dicit beatus Gregorius: loquēdi auctoritas pdit̄: qn̄ vox p̄dicationis ab ope ſuo nō iuuat̄. Vn̄ neceſſe eſt: ſicut dicit idē beatus Grego. in Paſtorali: q p̄dicator qſqz plus actibus q̄ vocibus intonet: ⁊ bene viuēdo veſtigia ſequētibus imprimat: q̄ loquēdo ⁊ p̄dicā
3 do quo gradiant̄ oſtendat. ¶ Tertio ꝓ effectū. Nā qn̄ oriunt̄ hyades: creſcunt dies: ⁊ Sol incipit eē feruētior: fruges ēt vberius creſcūt: q2 tūc a pluuijs irrigant̄. Sic ēt p doctrinā ⁊ p̄dicationes ſanctoꝝ doctoꝝ creſcunt in audiētib9
4 dies. i. claritas cognitionis ⁊ feruor dilectionis ⁊ fructus opationis. ¶ Quarto pp aſpectū: q2. ſ. cōſtellatio hyadū hēt ſtellas plures ⁊ clariſſimas aſpectui noſtro: ⁊ ēt ordinatas p girū: q2. ſ. ſancti doctores fuerūt vt ſtelle incorrupti p
Daniel. vitā. Daniel. 12. Qui ad iuſticiā erudiunt plurimos: erūt ſicut vel quaſi ſtelle in ppetuas eternitates. Itē multiplicati p grām. Gene. 17. Inſpice celū ⁊ nu-
Gene. mera ſtellas ſi potes. Itē clariſſimi p doctrinā. Baruch. 3. ſtelle dederūt lumē
Judicū. in cuſtodijs ſuis. Itē ordinati p girū q̄ſi vallātes ⁊ defendētes eccleſiā. Judicū. 5. Stelle manētes in ordine: ⁊ curſu ſuo aduerſum Siſaram pugnauerūt.

¶ De pleyadibus Realis declaratio. Cap. 47.

Pleyades ſunt ſeptem ſtelle a pluralitate dicte: q̄ ſibi ſunt vicine: ab in-
Grego. ſeciem tamen ſunt diſtincte: vt dicit Gregor. hyemali tempore oriuntur. Quanto aūt aura ſerenior eſt ⁊ frigidior: tanto melius ab alijs diſcernunt̄. Vna vero inter ſeptem latere videtur: q2 ex toto ſe nō manifeſtat nec ex
Iſido. toto ſe occultat. Inter genua Tauri habet ſitu3: vt dicit Iſidorus. Sol in mēſe Junij p pleyades iter facit: ⁊ tūc aeris caliditas pluuijs vernalibus tempat̄ ⁊ terra tunc temporis florum pulchritudine adornatur: ſecundum Mar. Hac de cauſa dicitur Juno amaſſe Maiam que fingitur vna fuiſſe de pliadibus: ⁊
Mar. fuit mater Mercurij ſecundum figmentum poetarum: ſecundum Mar. Secundum Albumaſa. autem oriuntur pleiades: in ſexto decimo gradu Tauri
Albu. cum hyadibus: ⁊ motu ſuo turbant aerem. Secundum autem Alphonſum
Alphō. in tabulis: pleyades ſunt quatuor ſtelle ⁊ ſunt in dorſo Tauri. Ab alijs vero pleyades ſecūdum Grecos: dicuntur ſecūdum Latinos Vergilie: dicuntur etiam cloca ſiue gallina. ⁊c.

¶ De pelyabibus

¶De pleyadibus Moralitas. Cap.48.

A pleyadũ constellatione repreſentantur electi dei: ⁊ hoc pp quatuor.
1 Primo pp numerũ. Nã secundũ Grego. peliades a pluralitate sunt di 1
cte. Sunt.n. septẽ stelle que iter genua Tauri site ⁊ vicine sibi sũt ⁊ di Greg.
ſiſe a ſe inuicem. Unde p eas oium electorũ vniuersitas insinuat: q inter vite preſentis tenebras ipũs ſeptiformis grẽ lumine nos illustrant: qui a mũdi origine vſq3 ad eius terminum diuerſis tẽporibus miſſi quaſi diſtincti ſunt ⁊ con iuncti per intentionẽ mẽtis. Uñ Job.38. Nunqd cõiungere valebis micãtes ſtellas pleyades. Uel ſeptẽ ſtellis decorat cõſtellatio pleyadũ: q2 ſeptem virtutibus fulget vniuerſitas electoꝝ.ſ. quatuor Cardinalibus: q̃ ſũt Juſtitia: Tẽperãtia: Fortitudo: ⁊ Prudẽtia. Et tribus Theologicis.ſ. Fide: Spe: ⁊ Charitate. Que qdẽ virtutes ⁊ ſi ſint inter ſe diſtincte adeo tñ ſunt cõſederate ⁊ cõiuncte in aĩa: vt nunq̃ poſſint haberi ſeperate. Uñ ſecũdũ doctrinã Stoicorũ quã in hac parte approbat doctrina ſanctorũ: virtutes ſic ſunt ꝯnexe adinuicẽ vt q vnã hẽt oẽs pariter hẽat: ⁊ q vna caret oibus carere neceſſe eſt. ¶Secũ
2 do pleyades repreſentãt nobis electos pp earũ ortũ. Uernali.n. tpe pleyades oriunt: ⁊ quãto aer ſerenior eſt ⁊ frigidior: tãto ab alijs ſtellis melius diſcernũtur: q2.ſ. electi dei maxime p tribulationis frigus ad virtutes cõſurgũt ⁊ i eis virtutes oriunt: meliusq3 q̃ virtuoſi ſint cognoſcunt qñ tribulationũ frigoribus conſtringunt. ¶Tertio pleyades electos dei nobis repreſentãt pp aſpectũ: q2.ſ. vna ex iſtis ſtellis latere videt: ita.ſ. ꝙ nec ex toto ſe occultat: nec ex toto ſe manifeſtat. Hec eſt electorũ humilitas: qua bona ſua occultare deſiderãt: ne illa vẽtus vanitatis diſpergat. Nec tñ ex toto occultãt: ſed vt tam ſibi p humilitatis cuſtodiã: q̃ alijs p diuinoꝝ operũ exẽpla proficiãt: ſic opa in publico faciũt: vt coꝝ ſemp intẽtio maneat in occulto. ¶Quarto p pleyades electi dei
3 nobis repreſentãt pp effectũ: q2 cũ ſol p pleyades iter facit: aeris caliditas vernalibus pluuijs tẽperat: ⁊ terra tũc tẽporis florũ pulchritudine adornat: q2.ſ. electi ⁊ virtuoſi ſũt diuino amore calidi: ⁊ deuotis lachrymis madidi: ſemp tamẽ ſobrij: ⁊ bonorũ exemplorũ odoriferis floribus redimiti.

¶De Canicula Realis declaratio. Cap.49.

Canicula eſt quedã ſtella feruentiſſima: que orit ſecundũ Albu. in. 29.
c gradu Cancri: i cuius ortu fit magna aeris perturbatio. Ab hac ſtella dicunt dies Caniculares in qbus ſauguinẽ minuere: vel medicinaȝ laxatiuam accipere eſt ſumme periculoſum pp exceſſum diſtẽperantie aeris in calore. Unde Hippocr. in Amph. Ante canem ⁊ poſt canem ⁊ ſub cane moleſte Hippo.
ſunt pharmacie: ibi dicitur in cõmento: ꝙ ante ortum illius ⁊ poſt ortũ ſtatim periculoſum eſt dare potionem laxatiuam: q2 tunc eſt aer calidus ⁊ ſiccus.ſ. a calido ſigno ⁊ a calida ſtella ⁊ a ſole tunc in Leone cum Canicula exiſtente: vñ ex modica medicina corpus fieret nimis calidũ ⁊ ſiccũ: ⁊ forſitan febris ſeq̃ret. Medicina ẽt euaporaret ⁊ minꝰ operaret cũ corporis pori tũc ex calore aeris ſunt aperti: vt dicit Gal. Calor extraneus vires extrahit medicine: vñ aqua ca Galie.
lida repugnat ſolutioni: ſed calor aeris tũc eſt fortis. Preterea virtus interior tunc eſt debilis: que per potionem vel minutionem plus debilitatur. Durant

autem dies Caniculares a die. 18. Julij vſqȝ ad diem quintã Septembris: ⁊
ſic ſunt dies. 50. ſicut ibi dicitur.

¶ De Canicula Moralitas. Cap. 50.

Canicula ſtella repreſentat nobis irã humanã. Eſt aũt duplex ira: vna q̃
rõne a rectitudine ꝯtrahit: ⁊ hec eſt ira p vitiũ. Alia q̃ appetitus ſenſiti
uus ꝯtra vitia ⁊ mala mouet̃ ſecũdũ ordinẽ rõnis. Et hec eſt ira p zelũ
Gregor. p vt Gregorius diſtinguit in. 5. Mora. Prima ira ſimilis eſt illi ſtelle q̃ Cani
cula nũcupat̃. Et hoc tria oſtẽdũt. Primo Canicule effectus. Scḋo eius or
1 tus. Tertio Canicule tempus. ¶ Primo dico ꝙ ſtella Canicula oſtẽdit irã
humanã pp eius effectũ. Eſt. n. illa ſtella in effectu feruẽtiſſima: quod cõpetit
Phus. ire inordinate ⁊ iniurie: de q̃ Phus dicit: ꝙ eſt acceſſio ſanguinis circa cor: vñ
Pſal. qui ad irã alios ꝓuocãt dicũt̃ eſſe incẽdiarij diaboli: de qbus in ps. Incẽderũt
2 igni ſanctuariũ tuũ. i. cor qḋ dȝ eſſe deo dedicatũ. ¶ Secũdo hãc irã oſtendit
Albu. Canicule ortus. Nã ſecũdũ Albumaſar: Canicula orit̃ in. 19. gradu Cancri
cuius ortu fit magna turbatio in aere. Ita ẽt dum ira exurgit ⁊ excãdeſcit fit
magna turbatio in hoĩe. Et hec pturbatio: primo fit interius in corde: qꝛ ſicut
Gregor. dicit Greg. in Moralibus: cũ trãqllitatẽ mẽtis ira diuerberat: dilaniatã quoſ
dãmõ ſciſſamqȝ pturbat. Vñ p irã ſapiã pdit̃: vt qd: quo ve ordine agendũ ſit
oĩno neſciat̃: ſicut ſcriptũ eſt. Ira in ſinu ſtulti requieſcit: qꝛ nimirũ intelligẽtie
lucẽ ſurripit cũ mẽtẽ cõmouẽdo cõfundit. Itẽ fit pturbatio i opere: ſicut ſcri
ptũ eſt. Ira pdit ẽt prudẽtes: qꝛ. ſ. cõfuſus aius nequaꝙ̃ explere: ẽt ſi qḋ intel
ligit prudẽter valet. Itẽ fit p irã turbatio in corpore: qꝛ ſicut dicit ibidẽ Gre
Gregor. gorius. Dũ ire ſue ſtimulis acceſum cor palpitat: corpus tremit: lingua ſe ꝓpe
dit: facies igneſcit: exaſperant̃ oculi: ⁊ ꝗꝗ̃ recognoſcunt̃ noti: notis quidẽ ore
clamorẽ format: ſȝ ſenſus: quid loquit̃ ignorat: in quo itaqȝ iſte arreptitius lõ
ge eſt q actionis ſue cõſcius nõ eſt. Itẽ fit p irã turbatio in cõuerſatione: qꝛ p
Gregor. eã: ſicut Grego. dicit. Gratia vite ſocialis amittit̃ ſicut ſcriptũ eſt. Noli eẽ ami
cus cũ hoĩe iracũdo: ne diſcas ſemitas eius: ⁊ ſumas ſcandalũ aĩe tue. Qꝛ q
ſe ex humana rõne nõ tẽperat: neceſſe eſt vt beſtialis ſolus viuat. Itẽ fit p irã
Gregor. turbatio in cõgregatione: qꝛ ſicut dicit Grego. p irã ꝯcordia rumpit̃: ſicut ſcri
ptũ eſt. Vir animoſus parat rixas: ⁊ vir iracundus effundit peccata: peccata
3 qppe effundit: qꝛ ẽt malos quos ad diſcordiã ꝓuocat peiores facit. ¶ Tertio
hanc iram declarat Canicule tempus. Ab hac enim ſtella dicuntur dies Ca
niculares: in quibus ſanguinem minuere vel medicinam accipere: eſt valde pe
Hippo. riculoſum propter exceſſum diſtemperantie aeris in calore: vnde Hippocras
dicit in Amphoriſin. ꝙ ante canem ⁊ poſt canẽ ⁊ ſub cane moleſte ſunt purga
tiones ⁊ pharmatie. Et ibi dicitur in commento: ꝙ ante ortum ⁊ in ortu ⁊ poſt
ortum illius ſtatim dare potionem laxatiuam: periculoſum eſt: quia tunc aer
eſt calidus ⁊ ſiccus: ſcilicet a calido ſigno: ⁊ calida ſtella: ſcilicet Sole: ⁊
Leone cum Canicula exiſtente. Unde ex modica medicina ſumpta cor
pus fieret nimis calidum ⁊ ſiccum: ⁊ febris forſitan ſequeretur. Medicina
etiam iſto modo ſumpta euaporaret ⁊ nimis etiam operaretur: cum cor
Galie. poris pori tunc ex calore aeris ſint aperti. Dicit. n. ibidem Galienus: ꝙ ca
lor extraneus vires extrahit medicine. Vñ aqua calida repugnat ſolutioni:
ſed calor

ſed calor aeris tūc eſt fortis. Propterea virtus interior tunc eſt debilior: ꝛ ꝑ potionē vel minutionē plus debilitatur: ꝛ iſta omnia dicta ſunt prius. Sicut ergo ſub feruore canicule exhibēda nō eſt potio medicine. Sic ēt in feruore ire exhibenda nō eſt correptio diſcipline. Qꝛ nec a furioſo correptore modeſte vel ordinate corripiꝫ: nec ab irato pectore patienter vel vtiliter ſumitur: ꝓꝑ qđ ꝛ ira viri iuſticiā dei nō operatur: vt dř Eſa. 1. Nā dū pturbata mēs iudiciū ſue rōnis exaſperat: oē qđ furor ſuggerit rectū putat: vt dicit btūs Gregorius. Eſa. Grego.

LIBER SEPTIMVS, DE SEPTEM PLANEtis in generali & in ſpeciali, tam realiter q̄ moraliter.

De Planetis in generali. Cap. I.

Viſo in ſuperioribus de. 12. ſignoꝝ celi ꝓprietatibus: ꝛ virtutibus occultis: ꝛ eoꝝ iudicijs ſcḋm aſtrologos: ac ēt de nōnullis alijs cōſtellationibus: quid. ſ. ſenſerint de eis antiqui. Et etiā quare eis talia noīa impoſuerunt aſtrologi ſyderꝝ inſpectores. Qꝛ ſcḋm iſtoꝝ. 12. ſignoꝝ ſiue domoꝝ ortus ꝛ occaſus ꝛ aſpectus varios ꝛ mirādos: accidere dicūt in inferioribus mutationes. Superiora .n. imutāt ꝛ alterāt hec inferiora: ꝛ in eis ſuas faciūt impreſſiones. Cōſequēter vidēdū eſt de ſeptē planetis: q dicunꝫ moueri ꝛ diſcurrere ꝑ. 12. ſupradicta ſigna. Et dicti planete dicunꝫ ſydera errātia: certis vt dicit Beda. ſpacijs diſcreta ab inuicē ꝛ diſtincta: q̄ dicunꝫ errantia: nō qꝛ errant: Beda. cū certiſſimū habeant motū ꝛ diſcurſum. Sed iđ dicuntur errare: qꝛ cōtra firmamentū curſum ſuū agere dinoſcūꝫ. Et iđ de motu planetaꝝ ac ipſoꝝ ſitu: ꝛ effectu aliqua ſunt dicēda breuiter tā in gn̄ali quā in ſpāli. In gn̄ali aūt dico ꝙ planete mouenꝫ duplici motu. ſ. nāli ꝛ ꝓprio. ſ. ab occidēte in orientē cōtra motum firmamenti. Et motu alieno. ſ. ab oriente in occidētē: ꝛ hoc raptu firmamenti: cuius motu ſingulis diebus ab ortu vſqꝫ ad occaſum rapiuntur. In motu aūt nāli ꝛ ꝓprio quo nitunꝫ cōtra firmamentū. quidā eoꝝ celerius: quidā tardius ſuū pficiūt curſum. Et hoc (vt quidā dicūt) ꝓꝑ circuloꝝ ſuoꝝ diſparē quantitatē. Nā Saturnus in quolibet ſigno moraꝫ ꝑ. 30. mēſes: ꝛ complet curſū ſuū in. 30. annis. Et Juppiter moraꝫ in quolibet ſigno ꝑ vnū annū: ꝛ in. 12. annis cōplet curſum ſuū. Mars moraꝫ in quolibet ſigno. 60. diebus ꝛ pficit curſum ſuū in duobꝫ annis. Sol moraꝫ in quolibet ſigno. 30. diebus ꝛ horis. 10. ꝛ ſemiſſe: ꝛ pficit curſum ſuū in. 365. diebꝫ ꝛ q̄drāte. Mercurius moratur in quolibet ſigno. 28. diebus: ꝛ. 8. horis: ꝛ ꝯplet curſuꝫ ſuū in. 338. diebꝫ Venus moraꝫ in quolibet ſigno. 29. diebus ꝛ ꝯplet curſuꝫ ſuū in. 348. diebꝫ. Luna moraꝫ in quolibet ſigno duobus diebꝫ ꝛ dimidio: ꝛ ꝯplet curſuꝫ ſuū a pūcto vſqꝫ ad punctū in. 27. diebus: ꝛ octo horis. Ex iſtaꝝ aūt ſeptē ſtellaꝝ ingreſſu ꝛ ꝓgreſſu ꝑ. 12. ſigna: ꝛ egreſſu ꝛ ꝓgreſſu ab eiſdē varianꝫ ꝛ diſponunꝫ

omnia que in hoc mundo inferiori generantur ⁊ corrumpuntur. Unde in li-
(Miſabel) bro Miſabel. philoſophi. legitur ſic. c. 1. Altiſſimus fecit mundum ad ſimili-
tudinem Sphere: ⁊ fecit circulum altiorem in circuitu eius volubilem: ⁊ ter-
ram fixam in eius medio non declinantem ad ſiniſtram vel dexteram. Et po-
ſuit alia elementa mobilia: ⁊ fecit ea moueri per motum ſeptem planetarum:
⁊ omnes ſtelle alie cooperantur planetis in ſuis operationibus ⁊ naturis.
Unde ⁊ opus planetarum ſimile eſt lapidi magneti ⁊ ferro: quia ſicut trahi-
tur ferrum ab eo: ita omnis creatura ſuper terram a motu planetarum affi-
cit. Aptatio etiam ⁊ deſtructio fit motibus ⁊ operationibus planetarum: di-
uerſificatur autem operatio eorum ſecundum climatum diuerſitatem: aliud
enim operatur circa Ethyopes: aliud circa Sclauos: aliud in Italia. Unde ſi-
cut dicit idem. c. 4. Attendenda eſt planetarum coniunctio in ipſis ſignis. qꝛ
ſi plures fuerint coniuncti in ſignis aquaticis in reuolutione anni. ſignat mul-
titudinem pluuiarum: ſi in igneis ſiccitatem ⁊ famem ex exceſſu caloris ⁊ ſic-
citatis: ſi in aereis: ventorum multitudinem. ſi in ſignis terreis ⁊ frigidis:
grauitatem frigoris ⁊ temperamentum caloris. Et iterum in eodem. 8. c. dici-
tur. Quod effectus ſignorum intenduntur in operationibus ſuis ex coniun-
ctione planetarum ſiue in bono ſiue in malo: quia ſi fuerint boni planete bo-
num pretendunt. ſi fuerint mali etiam contrariuꝫ ideſt malum. Nam vt tra-
dit idem: ⁊ etiã alij aſtrologi affirmant. Planetarum ſunt quidam maſculini:
mali: diurni: ponderoſi: frigidi: ⁊ ſicci. ſcilicet Saturnus. Quidã boni: maſcu-
lini: diurni: temperate calidi ⁊ humidi. ſicut Juppiter. Mars vero maſculi-
nus nocturnus calorem ⁊ ſiccitatem generat. Sol maſculinus calorem ⁊ ſic-
citatem operatur. Uenus femineus: nocturnus: inter caliditatem ⁊ humidi-
tatem mediocris. Mercurius vero temperate eſt nature: diurnus: modo ma-
ſculinus: modo femineus. vnde cito vertit ſe ad naturam illius cui coniungi-
tur: vt cum bonis bonus: ⁊ cum malis malus vel mediocribus ſimilis efficia-
tur. Luna inſuper eſt planeta femineus: nocturnus: frigidus: ⁊ humidus cuꝫ
exceſſu. Et ideo ſecundum Aſtrologos planete aliqui in ſuis effectibus ſunt
boni: ſcilicet Juppiter ⁊ Uenus. nulli enim nocent: ſed tam ſuos q̃ non ſuos
adiuuant ⁊ curant quantum poſſunt. Alij ſunt mali. ſcꝫ Mars ⁊ Saturnus:
quia non ſuis ſemper obiunt: ſuis autem tantum proſunt. Alij vero medio-
cres: ſcilicet Sol: Luna ⁊ Mercurius. nam ſuis bona ingerunt: ceteris autem
modo bonũ modo malum: ⁊ maxime ſecundum ꝙ bonis planetis vel malis in
diuerſis ſignorum domibus coniunguntur. nam cum bonis bona: cuꝫ malis
mala: vt ſepius operantur. Hi autem ſeptem planete maxime in generatione
(Alcabi.) tam hominum q̃ animalium habent poteſtatem. Unde ſecundum Aſtrolo-
(Galie.) gos. Alcabitium. ſ. ⁊ Petrum de Alliaco: ac etiam alios: ⁊ etiã ſecũdũ Galie. ⁊
alios peritos medicos. Saturnus in primo mẽſe in conceptione: materiã con-
ceptã in matrice frigiditate ⁊ ſiccitate ſua coagulat ⁊ cõdenſat. Juppiter auteꝫ
ſecũdo menſe ſpũm ⁊ mẽbra tribuit. Mars tertio mẽſe ſubtiliat ſanguinẽ ⁊ hu-
morẽ condenſat: ordinat: ⁊ cõponit. Sol quarto menſe vitalẽ calorem ⁊ ſpũꝫ
epati ⁊ cordi tribuit. Uenus in q̃nto menſe organa ſenſibilia ⁊ officialia mem-
bra aures. ſ. ⁊ naſum ⁊ hmõi pficit ⁊ diſponit. Mercurius ſexto mẽſe oĩa corpo
ris foramina

ris foramina ⁊ poroſa membra: vt linguam ⁊ nares cōponit. Luna ſeptimo mē
ſe ſuis limitibus mēbra diuidit ⁊ diſtinguit: ⁊ iō tunc fetus naſcitur vitalis ⁊
ſalubris. Si vero naſci diſtulerit vſqꝫ ad octauū menſem: tunc fetus moritur:
⁊ hoc qꝛ virtus Saturni tūc iterū redit: qui vtraqꝫ qualitate ſua frigida ⁊ ſicca
fetū mortificat ⁊ aſtringit. Nono aūt menſe regnat iterū Juppiter: qui fetū ſuo
calore tēperato reſouet ⁊ cuſtodit: vnde partus tūc naſcēs vitalis erit. Simili
ter naſcens in principio decimi mēſis poteſt eſſe ſalubris ⁊ vitalis: qꝛ tunc iterū
regnat Mars: cuius calore ⁊ ſiccitate mēbra naſcentis roborant̄. Unde fetus
caloris ⁊ ſiccitatis beneficio egredit̄ iam robuſtus. Similiter poſt natiuitatē
pueri adhuc planete hmōi habent diſponere vitam nati: ⁊ diuidit̄ ſic coꝝ ordi
natio. Nā Luna incipit ab egreſſu pueri ab vtero ⁊ diſponit vitam ſecundum
quantitatē annoꝝ nutritionis .ſ. per quatuor annos. Mercurius regit per de
cem ſequentes. Uenus deinde per octo annos alios. Deinde Sol diſponit ꝑ
19. annos. poſtmodū Mars diſponit per quindecim annos. poſtea Juppiter
per duodecim annos. Ultimo Saturnus ducit vſqꝫ ad finē vite. Jſtas ⁊ mul
tas alias habent planete in corporibus inferioribus opationes gñales ⁊ etiam
ſpeciales: maxime quādo in ſuis domicilijs dominantur. Singuli. n. planete   Albu:
habent domos proprias: vt dicit Albumaſar. ⁊ Alcabitius: ⁊ cōmuniter alij   Alcabi.
Aſtrologi. Nam domus Saturni prima ⁊ propria eſt Capricornus ⁊ ſimili
ter Aquarius. Domus Jouis eſt Piſcis ⁊ Sagittarius. Domus Martis eſt
Aries ⁊ Scorpius. Domus Solis Leo. Domus Ueneris: Libra: ⁊ Tau
rus. Domus Mercurij: Uirgo: ⁊ Gemini. Domus Lune ē Cancer. Jn his
duodecim domibus ſiue ſignis ſeptē planete dominantur: ⁊ per eas diuerſis
motibus euagantes: nunc deprimuntur: nunc exaltantur. Jn his autem ſi
gnis mouentur planete duplici motu: ſcilicet accidentali ab oriente ad occi
dentem raptu firmamenti: ⁊ motu naturali ⁊ hic motus eſt duplex. primus:
ſcilicet ⁊ ſecundus. primus motus eſt circulus quem facit planeta in proprio
circulo: cuius metas ⁊ circulos nunquam exit. Secundus motus eſt: quem
facit ſub zodiaco ⁊ habito reſpectu ad zodiacum ſemper in equali tempore: ⁊
per equale ſpacium: vel per equales arcus tranſit. Primus autem motus pla
nete fit in proprio circulo: qui dicitur eccentricus ſic dictus: eo ꝙ non habeat
terram pro centro ſicut zodiacus habet terram pro centro: vel ſic dictus eo ꝙ
eius centrum eſt extra centrum mundi. Unde circulus planete dicitur eccen
tricus cuius ſuperficies cum per centrum terre tranſeat ⁊ terram in duas me
dietates diuidat. centrum tamen ſuum habet extra centrum terre: ⁊ iſte cir
culus eccentricus eſt duplex: ſcilicet deferens ⁊ equans. Nam planetis. (non
loquendo pro nunc de deferentibus augem) aſſignantur tres circuli. vt dicit   Ptbol.
Ptholemeus: ſcilicet equans ⁊ deferens ⁊ epiciclus. Circulus deferens eſt
circulus planete per cuius circunferentiam ſemper mouetur epiciclus ipſius
planete. dictus ideo deferens: quia defert circulum epicicli. Circulus equans
dicitur ſuper cuius centrum mouetur centrum epicicli planete vniformiter:
etiam dicitur equans: quia in illo tenet planeta equaliter curſum ſuum. Et no
ta ꝙ talis circulus equans non eſt circulus realis: ſed tantum imagina
tiuus. Epiciclus eſt quidam paruus circulus: quem deſcribit planeta

motu corporis ſui: per cuius circumferentiam mouetur corpus planete. vnde in ſuperiori parte ſui epicicli mouetur ab occidente in orientem in inferiori vero parte mouetur ab oriente in occidentem. Et ideo patet quod Sol et alij planete in proprijs circulis mouentur. et primis vniformiter: quamuis in diuerſis diuerſimode moueantur. In iſtis itaque circulis diuerſis: triplex motus planetarum eſt ab aſtrologis ſapientiſſime deſcriptus ſuus. motus. ſ. directus: ſtationarius: et retrogradus. Directus eſt quando mouetur directe a principio ſigni verſus finem. Retrogradus vero dicitur quando econuerſo tendit a fine ſigni verſus principium. Stationarius autem quando ſtat quaſi in medio: ita quod nec principio vel ſigni accedere neque fini: fit autem directio ſemper in parte ſuperiori epicicli. Retrogradatio autem ſemper in parte inferiori. Statio vero fit in medio. Cuius diuerſitatis ratio a philoſophis aſſignatur. Iſta tamen retrogradatio tantum in quinque planetis habet locum. ſ. Saturno: Ioue: Marte: Venere: et Mercurio. non autem in Sole: cum non habeat: epiciclum. nec etiam in Luna propter eius velocitatem: licet habeat epiciclum. Recollige igitur ex predictis quod planete ſunt ſtelle erratice per ſeptem orbes diſtincte ſicut ſitu: ſic virtute et effectu ab inuicem differentes ſicut dicit Beda in li. de naturis rerum. Sunt autem ſtelle iſte elementorum immutatiue: omnium generabilium generatiue: et corruptibilium corruptiue. Sunt etiam contrarietate ſui motus impetus celeſtis corporis retardatiue: ſerenitatis et tempeſtatis concitatiue. ſterilitatis et fertilitatis inductiue. fluxus maris et refluxus cauſatiue. Sunt etiam ſuarum qualitatum et virtutum inuicem participatiue. Nam vt dicit Beda: quando aliquis planetarum alterius circulum ingreditur: illius participat qualitatem et virtutem: per mutuum etiam aſpectum et coniunctionem ſunt ſuarum qualitatum et effectuum permutatiue. Nam bonitas ſtelle beniuole per preſentiam male remittitur et econuerſo: malignitas maliuole temperatur. vt dicit Albumasar et Ptholomeus. Sunt etiam inſuper ex eorum ordinata eleuatione et depreſſione in orbibus et ex mutua circulorum ſuorum interſecatione: ſtridoris et harmonie generatiue: ſicut dicitur in lib. de quinque ſubſtantijs. Et vt dicit Macrob. Inter ſpheram Saturni et Lune: omnes conſonantie muſice inueniuntur. Cum Sole micantes ſunt ſue luminoſitatis occultatiue a virtute Solis immutationis receptiue. Quanto habent altiores circulos: tanto tardius ſunt ſui curſus completiue.

Beda. Beda. Albumasar. Ptbol. Macro.

¶ Planetarum Moralitas in generali. Cap. 2.

Planete omnes cum moueantur: alter tamen ab altero diuerſificat curſum ſuum. nam quidam breuius: alij tardius complent ipſum: et quanto quis eſt a terra remotior: tanto maiori indiget tempore ad complendum curſum: et hoc totum fit ſecundum quantitatem circuli: quod vnicuique datus eſt a natura. Sic vere moraliter loquendo: cum in celo. i. in mundo ſint plures planete. i. plures homines: et dato quod omnes moueantur et defluant. ſ. ad mortem per defluxum vel decurſum huius vite. alij tamen citius complent circulum ſuum. alij autem tardius. ſ. moriuntur: et hoc totum accidit ſecundum quod natura. ſ. deus auctor nature: qui dicitur natura naturans: vnicuique proprium circulum. i. vite ſpacium: et proprium periodum limitauit et terminauit. Unde Iob. 14. Conſtituiſti terminos eius qui preteriri non poterunt. Planeta quanto a terra eſt remotior tanto maiorem habet circulum: et ipſum tardius complet: et econuerſo quanto terre propinquior: tanto velocius complet curſum ſuum. Sic homo quanto propinquior eſt terre. i. deo per gratiam et amorem tanto citius curſum ad eundem. i. ad paradiſum complet. quia. ſ. poſt mortem in purgatorio minus ſtabit: et econuerſo

Iob.

quanto

quanto quis a deo per peccatū eſt remotior: tanto curſum ſuū difficilius ꝛ tardius
adimplebit: ꝛ maiorē circulum tribulationum ꝛ penaꝝ circuibit: quia dato ꝙ
peniteat: magis tñ in purgatorio remanebit. Unde. 1. Cor. 9. Oēs quidē cur Paul.
rūt: ſ; vnus accipit brauiū. i. vnus citius altero. ¶ Dicit Miſabel. phs. Oīa p Miſabel
motum ꝛ influētiam planetaꝝ reguntur ꝛ diſponunt̄ omnia inferiora in ſuis
cōditionibus. Oēs aūt ſtelle fixe cooperantur in motibus planetaꝝ. Sic vere
moraliter loquēdo: ſm influētiam ꝛ motum. i. voluntatē: planetaꝝ. i. prelato
rum ſuperiorū debent omnia infima. i. ſubditi omnes regulari ꝛ diſponi: quia
omnes tenent̄ prelatis ſuis bonis obedire: ꝛ ſic prout eſt poſſibile eis cōforma
re. qꝛ ſicut dicitur. Joan. 8. Si filij Abrae eſtis: opera Abrae facite. Cetere au Jo.
tem ſtelle: ideſt reliqui hoīes boni: qui ſunt in eccleſia vel cōuentu debēt iuua
re planetas. i. p̄latos ꝛ ipſis ſe i ſuis opationibꝰ ꝯformare: ꝛ motibꝰ ſuis ꝛ opi
bus adaptare: vt citius opa ꝛ facta ad debitū veniāt cōplemētum. Ad Gala. 6 Paul.
Alter alterius onera portate. Dicit etiam Miſabel philoſophus. c. 4. Quod Miſabel
ſecūdum coniūctionē planetaꝝ in aliquo ſigno mutat̄ tempus: quia in princi
pio anni ſi plures planete fuerint coniuncti in ſignis aquaticis: ſignificat mul
tam pluuiā: ſi in aereis multitudinē ventoꝝ: ſi in igneis multitudinē caloris:
ſi i terreis multitudinē frigoris. Sic vere ſi i aliquo ſigno. i. in domo alicuius
principis vel prelati fuerint coniūcti: ideſt ꝯgregati ꝛ vniti plures planete ſtel
les erratice: ideſt plures mali conſiliarij: ꝛ officiales ipſi pro certo immutant
tempus. i. patriam ꝛ modum viuendi ꝛ regendi: quia ſm ſua mala conſilia: fal
ſas accuſationes ꝛ colloquia mala principes gubernant hodie terras ſuas: ꝛ
ſic cauſant in alijs ventos ꝛ pluuias: eſtum: ꝛ frigus. i. diuerſa genera tribula
tionum: ſcilicet rapinas ꝛ exactiones: quia coniunctio malorum maxime
partialium ꝛ paſſionatorum: eſt multum noxia patrie: ꝛ hoc maxime quan
do Principes vel Prelati ſunt aquei per luxuriam: aut aerei per ſuper
biam: terrei per auaritiam: ignei per iracundiam. Unde Job. 19. Simul vene
runt latrones eius: ꝛ fecerūt ſibi viā;. ¶ Itē idē Miſabel ibidem dicit: ꝙ ſecū Job. Miſabel
dum cōiunctionē planetaꝝ in ſignis oppoſitis: intendunt̄ ꝛ remittuntur ſeu
laxant̄ ſiue in bono: ſiue in malo. Sic vere moraliter ſecūdum coniunctionem
ꝛ ſocietatē qua; habemus ad inuicem: operationes noſtre ꝛ virtutes mutant̄
vel minuunt̄. qꝛ Prouerb. 27. Ferrum ferro acuit̄: ꝛ idem intellige de vitijs:
qꝛ ſ; illō p̄s. Cū ſctō ſctūs eris ꝛ cū puerſo puerteris: ꝛ puerſus eris. ¶ Itē Prouer
planetaꝝ qdā ſunt boni ſimpliciter: ſicut Juppiter ꝛ Uenus: qꝛ tā ſuos ꝗ; nō ps
ſuos iuuāt. Alij aūt ſunt ſimpliciter mali: ſcilicet Saturnus ꝛ Mars: quia da
to ꝙ ſuos iuuēt: alijs tamē ſemper nocent. Alij aūt ſunt medij: ſicut Mercu
rius ꝛ Luna: quia ſuos ſemp iuuant: non ſuis vero nec bonum nec malū; in
ferunt: vt dicit idem. Sic in eccleſia vel in religione ſunt multi diuerſi princi
pes ꝛ iudices: vel prelati: vel ceteri potētes ꝛ diuites. Nam quidam ſunt ſim
pliciter boni ꝛ iuſti: ꝛ iſti pro certo ſine aliqua acceptatione perſonaꝝ omnes
promouent ꝛ adiuuant quēlibet ſecundū ſtatum ſuū ꝛ ſufficientiā ſuā: quia. ſ.
notos ꝛ non notos: ſuos ꝛ non ſuos affines: vel non promouent nec adiuuāt
iuſtitia mediante. qꝛ ibi nō eſt diſtinctio Judei ꝛ Greci. Unde Deute. 1. Si Deute.
ue ciuis ſicut iſte: ſiue peregrinus: nulla erit diſtinctio perſonarum. Itē alij

ſunt ſimpliciter mali: ⁊ pſonaꝝ acceptatoꝛ: quia vere non iuuant niſi ſuos ⁊
de ſua parte: ſcilicet notos: familiares: parentes vel compatriotas: ſicut patet
de multis partialibus: ⁊ pꝛelatis: qꝛ cognatos ⁊ nepotes tantū beneficiant: ⁊
vix dant aliquid alijs quãq̄ꝫ dignis: imo vere non ſuis: ideſt illis ad quos non
habent amicitiaꝫ ſemper nocent: ſcilicet rapiendo vel extoꝛquendo ſua bona
Alij aūt planete ſunt mediocres: qꝛ nec penitus boni: nec penitus mali: quia
ſuis ſemper bonū faciūt: alijs aūt nec bonū faciūt nec maluꝫ qꝛ.ſ. per ſuam iu-
Paul. diciariaꝫ poteſtatē alios qn̄qꝫ grauant: quandoqꝫ non. Contra illud ad Ro-
ma.2. Non eſt perſonarum acceptatio apud deum.

¶ De eiſdem Moꝛalitas. Cap.3.

P Lanetaꝝ quidā ſimpliciter ſunt boni: vt Juppiter ⁊ Venus: qui dicū-
tur foꝛtune. Juppiter foꝛtuna maioꝛ. Venus foꝛtuna minoꝛ. Quidaꝫ
vero ſunt ſimpliciter mali: vt Saturnus ⁊ Mars: qui dicunt infoꝛtu-
ne. Quidaꝫ mediocres: vt Sol: Luna: Mercurius: ⁊ per hos planetas diuer-
ſos ſic: intelligo tres Sectas: ſcilicet Chꝛiſtianoꝝ: Judeoꝝ: ⁊ Sarracenoꝛuꝫ.
1 ¶ Primo ergo planete boni ſunt qui nulli nocent: ſed tā ſuos: quoꝝ.ſ. natiui-
tati dominant: q̄ꝫ non ſuos adiuuare dicunt. Tales vere dicunt Chꝛiſtiani:
Paul. qbus Apl's dicit. Memini dantes vllaꝫ offenſioneꝫ. vnde taꝫ ſuis q̄ꝫ non ſuis
Luc. benefacere iubent. Luc.6. Diligite inimicos veſtros: benefacite his q oderint
2 vos. ¶ Secūdo qdaꝫ planete ſunt mali: vt Saturnus ⁊ Mars: ⁊ qꝛ ſicut Jup-
Petrus piter dn̄at ſuper ſectam Chꝛiſtianoꝝ ſm̄ Petrū de Aliaco: iō Chꝛiſtiani ⁊ ma-
d'aliaco. xime Pꝛelati dicunt Jouiales: ſic Saturnus dominat Judeis: ſeu ſecte iudeo-
ruꝫ. Saturnus ergo ⁊ Mars dicunt mali: qui non ſuis obſunt: ſuis tn̄ ꝓſunt.
Ideo tales hodie ſunt Judei: q licet ſuis non fenerent. Fenerant tamen non
ſuis vt chꝛiſtianis ⁊ alijs nationib⁹. Iteꝫ dicūt ipſi Judei ſe ſm̄ legeꝫ ſuā tene-
ri ad diligendū amicos: ⁊ ad odiendū inimicos. Unde ad illud preceptū. Di-
liges amicū tuū vel ꝓximū tuum: addiderūt in ſuis traditionibus: ⁊ odio ha-
Math. bebis inimicū: quam additioneꝫ correxit dn̄s. Math.5. ¶ Tertio qdaꝫ plane-
3 te ſunt mediocres: vt Sol: Luna Mercurius. Naꝫ ſuis bona ingerūt: nō ſuis
modo bona: modo mala. Tales aūt vident eſſe Sarraceni. Qꝛ non ſolū inter
ſe ſunt miſericoꝛdes: ſed etiam interdum chꝛiſtianis miſericoꝛdiam impendūt:
licet eos tamen frequenter impugnent. In hoc tn̄ ſunt minus mali Sarrace-
ni q̄ꝫ Judei: qꝛ Chꝛiſtū reuerent quem Judei blaſphemant: Confitent enim
Sarraceni Chꝛiſtum ex Maria Uirgine ſine viri ſemine natum. Unde in li-
Alcora. bro qui dicit Alcoꝛanus.1. Lex quam condidit Mahumetus. Pꝛoponit vna
queſtio ſic. Que femina de maſculo tm̄: ⁊ qs maſculus de femina tm̄? Et reſpō-
det. Eua ex Adam. Chꝛiſtus ex Maria virgine. Iteꝫ querit que ſunt tria que
ſine ſeminis cōmixtione edita fuerunt? Reſpondet: Adam. Aries Abꝛahe: ⁊
Chꝛiſtus. Iteꝫ confitent Sarraceni beatam Mariaꝫ fuiſſe per angelos com-
mendatā: ⁊ de Chꝛiſto naſcituro fuiſſe edoctaꝫ ⁊ certificatam. Et in eodem li-
bro ſic dicitur. Angeli Mariam alloquentes inquiunt. O Maria omnibus vi-
ris ⁊ mulieribus ſplendidioꝛ: mundioꝛ atqꝫ letioꝛ: Soli deo perſeueranter

ſtudens

ſtudens: ipſuʒ cū humilibus gentibus ſe deo flectentibus adorans: ⁊ nequaꝗ̄
in terrenas ſordes proijcientibus: ⁊ curaʒ agentibꝰ. Quis Marie cuſtos eſt
certe? Hec archana ſecretiſſima: cōmitto angelis dicētibus. O Maria cuiꝰ ſuʒ
mi nuncij gaudiū cum verbo: cui nomen eſt Jeſus Chriſtus filius Marie: q
eſt facies omniū gentiū in hoc ſeculo ⁊ futuro: ſenes ⁊ infantulos cunabula
ſeruantes conueniens. Preces ſapiens vir optimus: ab vniuerſitatis crea=
tore mittitur? Reſpondet illa. O deus cum virum non tetigerim: quomodo
concipiam? Reſpondēt angeli. Deo nihil occurrit impoſſibile: omnia prout
vult operanti. Cuius mandatū omne ſuum placere perficit: ipſeqꝫ filiū ſuum
cuʒ diuina virtute venientem: librū legiferum: omniſqꝫ magiſterij peritiam ⁊
teſtimoniuʒ ac euangeliuʒ mandatumqꝫ filijs iſrael edocebit. Jlle nāqꝫ for=
mis volatilium luteis ac compoſitis inſufflans volare faciet. Cecos ⁊ mutos
curabit. Morphearicos ⁊ leproſos mundabit. Mortuos creatore cooperante
viuificabit. Quicquid conjecturis quid ve diſputationi deputatum ſit propa
labit. Similiter cūcta que in deū credentibus mirabilia cenſentur. Jtem con
fitetur lex Sarracenorum Chriſtum fuiſſe ſummuʒ omniuʒ Prophetarū
apud deū. Unde in eodem libro Mahumetus introducit deū loquentem ⁊ di
centem. Omnium prophetarum alio ſuper alium per me ſublimato: ⁊ eorum
quibuſdam cum deo loquutis: Chriſto Marie filio animam noſtram proprie
cōferentes vim atqꝫ virtutem preceteris prebuimus. Jtem confitentur Chri=
ſtum eſſe verbum ⁊ virtutem dei: ⁊ ideo ibidem dicitur. Quod cū deus iudi=
cabit mundum: clamabunt homines ad eum ⁊ dicent. Jeſu Chriſte ſpiritus
⁊ v̄bū dei: ⁊ v̄tus dei moueat te pietas tua: intercede ꝑ nobis. Et tūc dicet eis.
Eſuriui enim: ⁊ cetera ſicut eſt in euangelio per omnia. Jtem cōmendat ideʒ
liber: legem ⁊ euangeliuʒ Chriſti ⁊ dicit tres leges eſſe a deo in quibus re=
cte vie traduntur. ſ. legeʒ Moyſi: Euangeliuʒ ⁊ ſuuʒ Alcoranū. Et ideo dici=
tur in primo libro: Deus pius ⁊ miſericors viuus ⁊ altiſſimus: qui prius te=
ſtamentuʒ: deinde euangeliuʒ rectaʒ viaʒ hominibus tradidit: poſtremuʒ
librū veraciſſimū Alcoranū deſuper prebuit. Jteʒ in eodem introducit deuʒ
ſibi loquenteʒ ⁊ dicenteʒ ſibi precepta legum ⁊ mores: ſicut Noe: Abrae ⁊
Moyſi ⁊ Chriſto tradidimus. Jteʒ confitetur eadeʒ lex ꝙ in reſurrectione ge
nerali: oēs perfecti in forma Chriſti reſurgēt. vñ dicit. ꝑfecti oēs in ſtatu Ade
⁊ forma Chriſti reſurgent: nunꝗ̄ incrementū aut decrementū patientes. Jteʒ
eadē lex vſurarios deteſtat̄. Unde ibideʒ dicitur. Boni viri deuʒ timere ⁊ fe=
nerari pretermittere. De fenore. n. homines viuentes: non niſi quaſi demonia
ci reſurgent. Hec omnia magnifica de Chriſto: Euangelio: ⁊ virgine ſcripta
ſunt in Alcorano. i. in lege Sarracenorū quā eis Mahometus dedit. Que li
cet multa falſa contineat ⁊ immunda: tamen etiam multa teſtimonia perhibet
noſtre fidei veritati (vt ſupra patuit.) Que omnia introduxi ad exagge=
randum infidelitatem Judeorum Chriſtum blaſphemantium. Cum tamen
ſcripture eoꝝ teſtimonia perhibuerint de Chriſto: ſicut dixit eis. Scru=
tamini ſcripturas: quia ille teſtimonium perhibent de me: ⁊ tamen ceci negāt
quem ſarraceni ignorantes ſcripturas: venerantur ⁊ adorant.

¶ Queſtio motuum planetarum. Cap.4.

Ro dicendoꝝ maiori intelligentia. Queritur vtrū ſphere celeſtes inferio-
1 P res.i.ſepté planete: moueant̄ pluribus motib⁹: ⁊ arguit̄ ꝙ non. Quia ſi
ſic: vel ambo tales motus eſſent nālēs: vel ambo violēti: vel vnus nālis
⁊ alter violētus. nō primū: quia eiuſdē corporis ſimplicis nō eſt niſi vnus mot⁹
nālis: nec ſecundū. quia tales motus celoꝝ ſunt ꝑpetui: ſed in perpetuis nullū ē
violentū. Et pari rōe oſtendit̄ ꝙ vnus nō eſt nālis ⁊ alter violētus: ergo tales
2 ſphere nō mouent̄ pluribus motibus: a ſufficiēti diuiſione. ¶ Scdo ſic. quia
quelibet ſphera celeſtis eſt corpus ſimplex. ergo cuilibet ſphere debet̄ vnicus mo-
Phs. tus ſimplex. Cōſequētia pȝ: per phm: primo celi. añs ē notū. ¶ Tertio ſic. quia
3 ſi ſic vel ergo motores: a quibus mouent̄: eſſent eque fortes vel vnus fortior alio
ſi primū. tūc ſequit̄ ꝙ tales ſphere deberēt ſimpliciter quieſcere ⁊ nō moueri: cō-
ſequētia tenet ꝑ ſimile. nā ſi eſſent duo hoīes ſe ſe trahētes vnus cōtra alterū:
⁊ eſſent eque fortes: tūc nullus eoꝝ moueret̄ imo quieſcerent: ſi ſcḋm: ſequit̄ tūc ꝙ
talis ſphera dȝ preciſe moueri vno motu.ſ. verſus partē ad quā tendit fortior
4 motor. ¶ Quarto ſic: quia ſi ſic: vel hoc eēt ab eadē itelligētia: vel a diuerſis. nō
primū. quia forma nālis hȝ vnicā opatiōnē ꝓpriā: ita intelligentia ēt hȝ mouere
vnico motu. nec ſecundū: quia vni orbi ineſt ſolū vna intelligētia: ſicut vni corpo
ri ſolū ineſt vna aīa. ¶ Quinto ſic: quia ſi ſic: vel ergo tales motus eque veloces
5 vel vnus velocior alio. ſi primū tūc ſequeret̄ ꝙ ſphera deberet quieſcere ⁊ nō mo-
ueri: ꝯña tenet a ſili. quia ſi nauis moueatur ab oriente in occidentem: ⁊ hō mo-
ueatur equali velocitate ecōtra: tūc conceditur cōmuniter: ꝙ ille homo nō mo
uetur ſimpliciter: ⁊ ita videretur de ſphera eſſe: ſi illi duo motus eſſent eque ve
loces: nec pōt dici ſcḋm: quia tunc ſphera deberet dici moueri vnico motu.ſ. verſus
6 partē ad quā tendit motus velocior. ¶ Sexto ſic. impoſſibile eſt idē moueri
pluribus motibus ſimul ⁊ ſemel ergo ⁊c. Conſequentia tenet ⁊ añs patet. quia
ſi ſic: tūc poſſibile eſſet idem ſimul ⁊ ſemel eſſe in diuerſis locis. Conſequens ē
falſum naturaliter ⁊ pȝ conſequētia: quia diuerſi motus locales ſunt ad diuerſa
7 loca. ¶ Ultimo ſic. quia ſi haberemus ponere ſpheras inferiores mobiles diuer
ſis motibus: hoc eſſet ad ſaluandū diuerſitatem effectuū in iſtis inferioribus:
ſed non ꝓpter hoc oportet ponere: ergo ⁊c. Conſequētia eſt nota. Maior pa-
tet. quia talis videt̄ eſſe vna principalis cauſa. Minor patet: quia tunc oporteret
ponere plures tales ſpheras tot moueri motibus: quot ꝓducunt̄ diuerſi effe-
ctus in ſpecie in iſtis inferioribus. Jn oppoſitū arguit̄ per Auctorē Sphere ⁊
Theoricaꝝ: ⁊ ꝑ Ptholemeum ⁊ alios aſtrologos. ¶ Jn iſta qōe erūt duo arti
Rñ. culi. Jn primo recitabit̄ quedā opinio de queſito: ⁊ videbit̄ qualiter ſit poſſi
bile idē ſimul moueri plurib⁹ motibus: ⁊ quid ex hoc accidat. Jn ſcḋo reſponde
bitur ad queſitum. ¶ Quantū ad primū ſciendum eſt ꝙ fuit opinio Alpetra-
Sco. gij: vt refert Sco. in.2. di.14. qui quidē Alpetragius ponebat omnes ſpheras
Alpetr. celeſtes moueri vnico motu ſimplici: ab oriente in occidentem: ⁊ ab eadem in
Petrus telligētia: ⁊ mouebatur per rōnes ante oppoſitum factas: vt dicit Petrus de
aliaco in qōnibus ſuper Tractatu de Sphera: mouebatur etiā dictus Alpe
tragius ex alio. quia cum Oriēs ſit pars dextera: tūc omnis motus in celo debet

incipere

incipere ab oriente. Sed ad ſaluandum illa que nobis apparent: ſicut diuer=
ſas reuolutiones ſpherarū: imaginabatur iſte Alpetragius ꝙ primū mobile
compleret reuolutionem ſuam ab oriente in occidentem in horis vigintiqua=
tuor adequate: ⁊ alie ſphere inferiores retardantur a tali cōplemēto: alique ma
gis ⁊ alique minus ſecūdum ꝙ magis vel minus diſtant a primo mobili. Uer
bi gratia. Octaua ſphera non complet vnam reuolutionē ab oriente in occidē
tem in vigintiquatuor horis: ſed modicū deficit: ita ꝙ in triginta ſex millib⁹ an
nis: ipſa facit vnam reuolutionem minus ꝙ̄ primū mobile: poſtea Saturnus
magis adhuc deficit a tali reuolutione completa: ꝙ̄ octaua ſphera: ⁊ in tan=
tum ꝙ facit in triginta annis vnam reuolutionem minus ꝙ̄ primum mobile:
poſtea Juppiter magis deficit ꝙ̄ ſuperiores: in tantum ꝙ in duodecim annis
facit vnam reuolutionem minus ꝙ̄ primū mobile: poſtea Mars magis deficit
in tantū ꝙ in duobus annis vnā reuolutionē minus facit ꝙ̄ primū mobile: po
ſtea Sol magis deficit in tantū ꝙ in vno anno vnā reuolutionē facit minus.
Uenus ⁊ Mercurius ſe habent q̄ſi vt Sol: Luna vero inter omnes ſpheras
magis deficit: in tantū ꝙ in menſe deficit ab vna reuolutione: ergo ſecundum
eius imaginationē nos ponimus aliquā ſpherā cōplere reuolutionem ſuam:
quando reuertitur cū primo mobili ad idē punctū amiſſa vna reuolutiōe. Jſta
opinio aliqualiter reprobabitur infra in ſecundo articulo. Ulterius notādū eſt
ꝙ tripliciter poteſt intelligi aliquid moueri pluribus motibus. ¶ Primo mo 1
do eque primo. i. quod ſecūdū ſe ⁊ quodlibet ſui moueatur de per ſe quolibet il
lorū motuū ⁊ non aliquo illorum ad motū alterius recte: ſicut idem diuerſis
alterationibus ſimul alteratur: vtꝫ. n. ꝙ idem ſimul caleſit ⁊ albeſcit. ¶ Secūdo 2
poteſt intelligi aliquid moueri pluribus motibus ſimul ſic ꝙ nō moueatur vni
co motu ſimplici: ſed motu mixto ex pluribus motibus: non tamen ꝙ motus
habeat ſic miſceri ſicut elementa: ſed ſic ꝙ alicui moto attribuantur denomina=
tiones cōuenientes diuerſis motibus: exemplū iſtius ſecūdi eſt: ſi aliquod mo
bile deſcendat per arcum: cuius corda eſt ſemidiameter mūdi: tūc illud mobi=
le mouetur motu cōpoſito ſiue mixto. ¶ Tertio modo dicitur aliqd moueri plu= 3
ribus motibus nō eque primo: ſed vno motu ex ſe ⁊ alio ad motū alterius: ſic
ꝙ vnus illorū motuū ſit illi mobili proprius: ſed alter non: īmo preter naturā.
Jſtis ſic notatis: ponuntur cōcluſiones tres. ¶ Prima eſt. Jmpoſſibile eſt idē 1
moueri pluribus motibus primo modo ſeu eque primo: pꝫ per ſextā rationē
ante oppoſitū: nec valet obiectio qꝛ idem ſimul ⁊ ſemel bene mouetur pluribus
motibus alterationis: qꝛ termini ad quos diuerſarū alterationū nō ſunt repu
gnantes: ſed bene termini diuerſorū motuū localiū eidē eque primo conueniē
tium repugnāt inter ſe. ¶ Secūda concluſio eſt: ꝙ poſſibile eſt aliquid moue
ri pluribus motibus ſecūdo modo dictis: pꝫ primo de illo exemplo poſito in 2
illo ſecundo modo: pꝫ etiā ex alio: qꝛ ſi nauis moueretur ab oriente in occidētē
⁊ homo exiſtens ītra moueretur a ſeptētrione ad meridiē: tūc talis moueretur mo
tu mixto ex duobus. ¶ Tertia cōcluſio. Poſſibile eſt idē mobile moueri di 3
uerſis motibus tertio modo: pꝫ qꝛ ſi aliqua lancea deſcenderet ⁊ ſit ibi muſca
mota circulariter: tūc muſca moueretur diuerſis motibus. i. vno motu ꝓprio ⁊

alio ad motū alterius. Sed dubitatur ſi nauis moueatur ab oriēte in occidentē
Sortes moueatur ecōtra equali velocitate: tūc queritur vtrū ſit ſimpliciter ꝯcedē-
dū ꝙ Sortes moueatur. Et ad hoc dicūt aliqui ꝙ ſic: qꝛ Sortes currit ꝑ nauē
ergo mouetur. Item alias concederetur ꝙ aliquis fatigaretur quieſcēdo. Sed
eſt alia opinio magis probabilis ꝙ in caſu illo Sortes non moueretur ſimplici-
ter loquendo: ⁊ cauſa eſt qꝛ continue Sortes eodē modo ſe habet ad ſitū quie-
1 ſcens: ergo non mouetur ſed quieſcit. Ex his cōcluſionibus ſequuntur aliqua
correlaria. ¶ Primū eſt: Qꝺ poſſibile ē ex duob⁹ motib⁹ rectis motū circula-
rem deſcribere. i. ꝙ poſſibile eſt aliquid moueri duplici motu recto deſcriben-
do circulum vel partes circuli: verbi gratia: deſcribatur vnus circulus: deinde
deſcribatur linea contingens circulum in puncto equalis diametro illius cir-
culi ⁊ eque diſtans ab illo diametro ⁊ in iſta linea in puncto contactus ſit mu-
ſca. a. ⁊ vltra ponatur ꝙ illa linea incipiat moueri vniformiter infra circulum
quouſqꝫ cooperiat diametrum illius circuli: ⁊ muſca incipiat moueri ſuper il-
lam lineam ſic ꝙ dum illa linea cooperiet diametrum circuli: ꝙ tunc muſca ſit
in extremo puncto linee: tunc in iſto caſu muſca deſcribit quartam partem cir-
culi: ⁊ tamē mouetur ſolum duobus motibus rectis. ſ. vno ex ſe ⁊ alio ad mo-
tum linee. Et ſi vltra ponatur ꝙ illa linea moueatur vltra diametrum quouſqꝫ cō-
tingat circulū in puncto in alia parte circuli: ⁊ muſca reuertatur ad locū ſuū:
tunc dū muſca peruenerit ad cōtactū: muſca deſcripſit medietatē circuli: ⁊ ſi
2 adhuc vltra: in fine habebitur ꝙ muſca deſcripſerit circulum. ¶ Scōm cor-
relarium: ꝙ ex duobus motibus rectis poteſt fieri vnus motus mixtus ex re-
cto ⁊ circulari. Alij ponūt hoc correlarium ſub iſta forma. ſ. ꝙ poſſibile eſt idē
mobile in eodem tempore deſcribere coſtam ⁊ diametrū quadrati: verbi grā:
deſcribatur quadratum ⁊ incipiat eius coſta ſuperior deſcēdere quouſqꝫ coo-
periat coſtam inferiorē: ⁊ vltra ponatur ꝙ muſca. a. ſit in vno termino illius co-
ſte ⁊ incipiat moueri vniformiter per vnam coſtam ſic ꝙ coſta cooperiet aliam
coſtam: ⁊ tunc muſca ſit in alio termino coſte: tunc in iſto caſu muſca deſcribit
diametrū quadrati ⁊ etiam deſcribit coſtam eius: qꝛ mouetur ſuper illā coſtā
3 motu proprio. ¶ Tertium correlariū. Poſſibile eſt ex duobus motibus regu-
laribus fieri vnum irregularem: verbi gratia: moueatur nauis vniformiter ab
oriente in occidentē: moueatur etiā Sortes vniformiter circulariter infra nauē:
certū eſt ꝙ ex illis duobus motibus regularibus reſultat vnus irregularis: qꝛ
cū Sortes ē in medietate nauis in qua mouetur ad motū ſiue cū motu ipſius:
tunc motus eius velocitatur: ⁊ dū eſt in alia medietate: tūc motus eius retar-
datur: ⁊ per iſtū modū ſaluantur retardationes: retrogradationes ⁊ ſtationes
4 planetarū i celo. ¶ Et poſſet addi. Quartū correlariū: Poſſibile eſt idē mo-
bile moueri motu ſimplici: cuius pars quelibet mouetur motu mixto: verbi grā
ſi aliquod ſphericū deſcendat per diametrū mūdi ad centrū: tūc illud totū rotū-
dū mouetur motu ſimplici: tamen quelibet pars participat de circuitione in ſuo
motu: ⁊ ſic quelibet pars mouetur motu mixto. Et hec de primo articulo.
¶ Quantū ad ſecundū Reſpōdendū eſt ad queſitū: pro quo eſt aduertendū
ꝙ licet opinio Alpetragij ſit probabilis ⁊ per eā poſſent ſaluari alique apparē-

tie in

tie in motibus planetarum: ſicut cõplementa reuolutionũ. Illa tamẽ opinio eſt contra omnes Aſtrologos. Item etiam per eam non bene poſſunt ſaluari retrogradationes planetarum ⁊ coniunctiones ſpecialiter nõ poſſunt ſaluari motus titubationis ſeu motus acceſſus ⁊ receſſus octaue ſphere. Et cõtra iſtã opinionẽ arguitur a Petro de Aliaco ſic: q2 ſecundum iſtam opinionẽ orbes planetarum deberent retardari in ſuis motibus vniformiter ſecundũ ꝙ diſtãt a primo mobili: ſed conſequens eſt falſum ⁊ contra dicta illius opinionis. Nã bene cõcedit ꝙ octaua ſphera ita modicũ retardat ꝙ in triginta ſex millibꝰ annis ſolum deficit ab vna reuolutione: ⁊ Saturnus in triginta annis deficit ab vna reuolutione. Iuppiter in duodecim: Modo ibi nõ eſt equalitas. Item ex alio patet falſitas conſequentie: quia Venus ⁊ Mercurius in equali tempore complent ſuas reuolutiones ſicut Sol: ⁊ ideo non retardantur vniformiter. Hec ſupra ſm Petrũ de Aliaco. Aliter autẽ Scotus in .2. di. 14. q. 2. Rñdet: ⁊ dicit ſic: ꝙ licet forte poſſent per opinionẽ Alpetragij ſaluari ſtatiões ⁊ retrogradatiões ⁊ proceſſiones planetarũ ſicut ipſe nititur ſaluare in quibuſdã polis in libro ſuo: vide ẽt pro hac opinione Auerroim in .12. Metha. cõmẽto. 45. vbi nititur deſtruere opinionẽ Ptolemei de excẽtricis ⁊ epiciclis: ⁊ in .2. celi. com. 35. qualiter opinat ſaluare apparẽtias per quaſdã lineas: ſed nihil valet.

Petrꝰ de aliaco. Sco. Auer.

Tamen dicit Scotus tertiam differentiam: ſcilicet eleuationis ⁊ depreſſionis: impoſſibile eſſe ſaluare: ponendo omnes celos cõcentricos: quia tunc ſi planeta non erit celum ſuũ: ſed tantum partem ſui celi: ⁊ illa pars celi ſui qualitercunq3 moueatur ſemper eque diſtat a centro: pro eo ꝙ totum illud celum circualiter rotatum eſt concentricum mundo: ideo vbicunq3 ſtella fuerit ſemper eque eleuabitur ⁊ eque deprimetur per reſpectum ad ſuũ celũ: Et licet nõ eſſet neceſſariũ propter ſtationes ⁊ retrogradationes ⁊ proceſſiones ponere excentricos ⁊ epiciclos ſm Ptolemeũ ⁊ alios Aſtronomos: tamen propter eleuationem ⁊ depreſſionẽ eſt neceſſariũ. Et hoc ſupponendo ad propoſitũ cõcludit: nulli planete ſufficere ad motum ſuum: vnicum celum. Accipiatur ergo exempli gratia: celum Saturni: ſi ponatur concentricum mundo: dum celum octauum ſit concentricum mundo: moueatur celum Saturni: ſuccedit ergo aux iſtius celi oppoſito augis: ſed aux illius non intrauit celum ſtellatum: q2 duo corpora eſſent ſimul: (vel celum ſcinderetur vel cederet: quod eſt falſum:) ſed tantum attinget oppoſitum augis: ergo ſi minus eſt diſtans a centro terre ꝙ aux: non attinget ſuperficiem cõcauam celi ſtellati: ⁊ ita ibi erit vacuum: ergo non poteſt vitari inconueniens de inciſione celi: vel ſimultate corporum: vel vacuo: niſi attribuendo cuilibet planete ad minus tres celos circundantes terrã quorum duo extremi: videlicet ſuperior ⁊ inferior habeãt ſuperficies vltimas concentricas: vz ſuperius conuexam ⁊ inferius concauam: habeant autẽ ille due ſuperficies alias duas: vz ſuperior concauam ⁊ inferior conuexam excentricas mundo: ⁊ inter illas duas ſuperficies ſit tertius orbis: qui dicatur deferens excentricus quidem terre: concentricus autẽ illis duabus ſuperficiebꝰ deferentibus: ita ꝙ illi duo reuoluentes ad quamcunq3 partem moueantur: non ſequitur vacuum: ſemper. n. ſpiſſior pars vnius eſt contra partem minus

ſpiſſum alterius. ⁊ ecõuerſo: ſimiliter qualiter cũq; moueat̃ deferẽs inter iſtos
duos reuoluẽtes ſuperiorẽ ⁊ inferiorẽ: ex motione eius non ſequit̃ vacuũ nec
ſciſſio: q2 ſupficies ſunt ambe cõcẽtrice illis ſuperficiebus: inter quas cõtinet̃
⁊ mouet̃: ⁊ ſtella fixa in parte vna illius deferentis. qñq; erit in auge qñ. ſ. illa
pars deferẽtis in q̃ eſt ſtella: ipſa directe ſupponit̃ ſpiſſiori parti iferioris reuol
uentis: ⁊ ſupponit̃ minus ſpiſſe parti ſuperioris reuoluentis: q2 tũc maxie di
ſtabit a cẽtro terre. Erit aũt ſtella in oppoſito augis: qñ illa pars orbis deferen
tis ⁊ vbi ipſa ſtella fixa eſt: ſupponit̃ tenuiſſime parti ſuperioris reuoluẽtis. ⁊
ſupponit̃ ſpiſſiſſime parti ſupioris reuoluẽtis: q2 tũc minus diſtat a centro ter
re. Iſtius imaginatio patet expreſſius in figura tali.

¶ Ulterius cũ Mercurius habeat defe
rens cuius centrũ mouet̃ ⁊ nõ circa ter
ram: ſicut centrũ Lune: ſed ex vna parte
deſcribẽdo circulũ paruulũ: ſicut p3 i li.
Almag. Ptol. ⁊ i Theorica planetarũ: ſe
quit̃ ꝙ orbis deferẽtis nõ ſit cõcẽtricus
reuoluẽtibus: ſupremo. ſ. ⁊ infimo: ⁊ idõ
neceſſe eſt ad minus ibi ponere qnq; or
bes: quatuor reuoluentes ⁊ orbem qntũ
deferentẽ: vide ĩfra ĩ theorica Mercurij
Preter iſtos aũt neceſſe eſt ponere epici
clos: q nõ ſunt orbes circundãtes terrã:
ſ3 parui orbes ſituati ĩ determinata par
te orbiũ circũdantiũ terrã: ⁊ q2 maior eſt
eleuatio ſtelle qñq; q̃ alias: que eleuatio
nõ poſſet eſſe ex ſolo deferẽte: ꝓceſſio ẽt ſiue directio: ⁊ ſtatio ⁊ retrogradatio
facilius ſaluant̃ p epiciclũ. S3 qcqd ſit de epiciclis: ſaltẽ erũt celi mobiles circũ
dãtes terrã vigintiqnq;. ſ. vigintitres planetarũ: ⁊ ꝓter hoc celũ octauũ ⁊ celũ
nonũ: vt ẽt dcm̃ eſt ſupra. ¶ Iuxta g° cõe3 opinionẽ aſtrologorũ ⁊ auctorũ: po
nunt̃ due ꝯcluſiones reſponſiue ad q̃ſtionem. ¶ Prima eſt ꝙ ĩpoſſibile eſt ſphe
1 ras celeſtes moueri pluribus motibus ſimul ⁊ ſemel ſup eiſdem polis. Cõclu
ſio patet: q2 tales motus eſſent realiter contrarij: modo contraria nõ poſſunt
eſſe ſimul in eodem. ¶ Secunda concluſio ⁊ reſponſalis eſt: ꝙ poſſibile eſt
2 ſpheras celeſtes moueri ſimul ⁊ ſemel pluribus motibus ſuper diuerſis polis
⁊ diuerſis axibus: imo ita eſt de facto de ſpheris ĩferioribus: cõcluſio patet: q2
tales motus non habent aliquam contrarietatem ſiue repugnantiam ſm oẽs
aſtrologos. Unde p declaratione huius concluſionis: aduertẽdu3 eſt ꝙ cões
aſtrologi imaginantur orbes inferiores moueri principaliter duplici motu. ſ.
vno motu ab oriente in occidentem ad motũ primi mobilis: ſuper polis quie
ſcentibus. ſ. polis mundi ⁊ ſuper axe quieſcente: qui eſt diameter mundi: ſed
alio motu mouentur ab occidente in orientem ſuper polis motis ⁊ ſuper axe
moto. ſ. ſup polis zodiaci ⁊ ſup axe zodiaci: ẽt poli zodiaci mouet̃ circa polos
mundi deſcribẽdo duos paruos circulos: quorũ vnus vocat̃ circulus arcticus

⁊ alter

ꝛ alter circulus antarcticus: ꝛ hmōi ſphere iſeriores circuunt equalr quantū eſt de primo motu: ſed iequalr q̄tū eſt de ſcdo. Primus eſt ad motū primi mobilis. Secūdus eſt ab intelligētia ꝓpria. ¶ Ulterius aduertēdū ē ꝙ nō ē imaginādū ꝙ pᵐ mobile rapiat alias ſpheras iſeriores ſecū: vt dicit Auctor Sphere. Et rō ē. Primo: qꝛ in motu raptus ē ſemꝑ violētia aliqua q̄ nō pōt reperiri in celo. Secūdo qꝛ vnū corpus nō pōt rapere aliud ſecū niſi illa duo habeāt ſuperficies aſperas: nō corpora celeſtia habēt ſupficies valde lenes ꝛ nullo mō aſperas. Sed dr̄ talis motus raptus ꝑ quādā ſimilitudinē cū motu raptus. Unde talis motus diurnus ſpherarū inferiorū cauſaꝛ a quadā virtute influxa a primo mobili in illis ſpheris inferioribus: q̄ virtus inclinat ſpheras inferiores ad mouēdū ſicut primū mobile: ſicut natura cōis inclinat corpora grauia ad mouēdū ſurſum ꝑꝑ repletionē vacui: ꝛ iō talis motus nō eſt pure nālis illis ſpheris nec violētus: ſed eſt preter nām. Sed aliqs cōtra iſta obijciet: qꝛ intelligētie inferiores nō hñt mouere niſi in virtute intelligētie ſupreme: vt hꝫ 12. Methaphi. ergo ſequiꝛ ꝙ nō debēt ad oppoſitū ei⁹ ad qḋ mouet prima intelligētia: cuius oppoſitū dictū eſt. Ad hoc reſpōdeꝛ cōcedēdo antecedēs ꝛ negādo cōſequētiā: ꝛ cā eſt: qꝛ intelligētie mouēt principalr ꝛ ſpālr ꝑꝑ finē: ꝛ ad diuerſos fines ordinanꝛ motus hmōi ſpherarū iſeriorū ꝛ motus primi mobilis: ꝛ ſic pꝫ. Notādū inſuꝑ ꝓ clariori notitia: ꝛ poniꝛ a Scoto vbi ſupra: ꝙ in motibus planetarū triplex apparet differētia. Una in latitudinē: qꝛ nō ſemper planeta eque diſtat a polis imobilibus. Alia i lōgitudinē eſt: qꝛ diuerſimode ꝛ nō equaliter ꝑcurrūt zodiacū. Tertia in eleuatione ꝛ depreſſione: qꝛ idē planeta qñqꝫ plus appropinquat ad cētrū terre: qñqꝫ plus diſtat ſicut ꝓbat Ptholo. in Almage. qꝛ cuius circuli diameter viſualis in lōgitudine longiori eſt longior: in lōgitudine breuiori ē breuior: apparet hoc de Marte: q qñ eſt in auge apparet notabiliter parue quātitatis reſpectu illius quā hēt qñ eſt in oppoſito augis: ꝓbaꝛ ēt de Luna: qꝛ ipſa ꝛ ſole exiſtētibus eque ꝓpe caudā ꝛ caput draconis: nō ſemꝑ eccliptis eque durat: ſed qñqꝫ diutius qñqꝫ minus: hoc aūt eſt impoſſe niſi qꝛ Luna qñqꝫ plus qñqꝫ minus in vmbrā terre intrat: ita ꝙ vbi trāſit diameter Lune: diutius moraꝛ vmbra ꝓ eo ꝙ ibi eſt diameter vmbre lōgior q̄ alibi iuxta conū. Si. n. vniuerſalr negareꝛ iſta eleuatio ꝛ depreſſio Solis ꝛ Lune nō poſſet aſſignari diuerſa quātitas vmbre: ſemꝑ. n. vmbra eque in altū porrigereꝛ: ꝛ ibi eēt equalis quātitas: ꝛ ſemꝑ Luna qñ equaliter eſſet ꝓpe conū: eque eſſet iuxta ꝛ ꝓpe vmbrā. Ex his ꝛ ex alijs ꝯſiderationibus Ptholemei ſupponaꝛ eleuatio ꝛ depreſſio. Primas duas differentias. ſ. lōgitudinis ꝛ latitudinis poſſet quis forte ſaluare attribuēdo planete vnū celū ꝑ exitū polorꝫ illius celi: quō niſus eſt Alpetragius ſaluare i libello ſuo de qualitate motuū celeſtiū. vt pꝫ ſupra in opinione. Sed tertiā dr̄iā: vꝫ eleuationis ꝛ depreſſionis impoſſibile eſt ſaluare nō ponēdo ecētricos ꝛ epiciclos. Naꝫ ſuppoſito ꝙ nulla ſtella hꝫ ꝓpriū motū localē. i. ꝙ nō moueꝛ motu alio q̄ motu orbis in quo locaꝛ. Si. n. ipſa partē illā: in qua eſt: relinqueret aliqñ: ꝛ ad aliq̄ aliā partē mouereꝛ: vel ſibi nihil ſuccederet: ꝛ ita eēt vacuū: vel aliqd aliud ſibi ſuccederet: ꝛ ita corpus celeſte eſſet rarefactibile ꝛ cōdenſabile: vel poſſet ſcindi ꝛ recedēte corpore ſcindēte rurſum ꝯtinuari: vel ſi nullū iſtorꝫ cōcedaꝛ: ſequiꝛ

Ariſt. ꝙ ſtella mota ſemp ſit ſimul cū alio corpore mouēte. hec eſt intentio Ariſto. 2. de celo ⁊ mūdo. Si natura dediſſet virtutē ꝓgreſſiuā: dediſſet ⁊ organa ⁊c. Ad ſaluandū ergo ſaltē iſtā tertiā differentiā. ſ. eleuationis ⁊ depſſionis neceſſe eſt ponere in codē celo motus diuerſos: qui nō poſſunt ſaluari ſine eccētricis ⁊ epiciclis: igiť neceſſe eſt cōcedere i planetis eccētricos ⁊ epiciclos: p quos diuerſimode moueanť. Ad rōnes aūt: ad primā dr ꝙ ꝯña nō valet: q2 vnus ē nālis: ⁊ alter pter naturā. Ad ſcōam cōcediť añs: q2 vex eſt ſm naturā ꝓpriā. Ad tertiā dr: ꝙ vnus eſt fortior: ⁊ cū inferť. ergo ſeqť ꝙ ſolū ⁊c. Conſequētia nō valet: q2 illi duo motus nō ſunt repugnātes: nec ſimilitudo valet de duobꝰ trahētibus. Ad quartā dr ꝙ hoc eſt a diuerſis: nō tñ eidē orbi coexiſtētibus: ſed vna coexiſtente orbi: ⁊ alia coexiſtēte primo mobili. Ad quintā dr ꝙ vnus eſt velocior altero. ſ. diurnus motus: ⁊ ad improbationē: q2 tūc nō deberet moueri ⁊c. Cōſequētia non valet: q2 illi duo motus non ſunt ꝯtrarij: vel oppoſiti nec repugnātes: nec ſimilitudo valet ad ꝓpoſitū. Ad ſextā ꝯcediť añs: dummodo hoc fuerit ſup diuerſis polis ⁊ diuerſis axibus. Ad vltimā ꝯcediť maior: ⁊ negať minor: ad ꝓbationē. negať illa ꝯſequētia: ⁊ cauſa eſt: q2 ex eiſdem motibus bene ꝓueniunt diuerſi effectus per diuerſos aſpectus planetarum.

¶ De Septē planetis Moralitas. ſ. ꝙ ſignāt ſeptē virtutes: ⁊ ſeptē dona ſpiritus: ⁊ etiam ſeptem vitia capitalia. Cap. 5.

1 Per ſeptē planetas poſſunt intelligi ſeptē virtutes. ¶ Et primo in Luna: q̄ eſt primus planeta verſus terrā: ⁊ partim vmbroſa: noctis tñ illuminatiua: ⁊ roris generatiua: repñtať Fides: que eſt oīuz virtutū prima: ⁊ lȝ ſit enigmatica: eſt tñ intellectus ab erroris tenebris purgatiua: ⁊ roris

2 . ſ. doctrine celeſtis adminiſtratiua: vel roris. i. diuine grē impetratiua. ¶ Secūdo Veneri q̄ pcedit Solē ⁊ ēt diem ⁊ ex diei approximatione hȝ egros erigere: aſſimilať Spes: q̄ nūc pcedit vex Solē ⁊ eternū diē ⁊ confortat aīuȝ de

3 ficientē quouſqȝ ꝑueniamus ad patriā. ¶ Tertio Soli inflāmāti ⁊ oīa decorāti aſſimilať Charitas: qua corda inflāmanť ⁊ opa deo deuota ⁊ accepta effi

4 ciunť. ¶ Quarto Mercurio: cuius dr eſſe aīam diſponere ad ſapiam ⁊ eloq̄n

5 tiā: aſſimilať Prudētia. ¶ Quinto Marti: cuius officiū eſt ad aloſitatē diſponere: ⁊ ſic aīaȝ deiectā erigere ⁊ ad bella pparare: aſſimilať Fortitudo: cuius ē

6 tētationes ꝯſtāter ⁊ viriliter ferre. ¶ Sexto Joui: cuius eſt oībꝰ ꝓuidere aſſimilať Juſtitia: q̄ oībus ꝓdeſt: dū bonos defendit ⁊ malos corrigit ⁊ refrenat a

7 noxijs. ¶ Septimo Saturno q eſt planeta frigidiſſimus: ⁊ cuius eſt calorem firmamēti vel Solis i iſtis iferioribꝰ tēpare: aſſimilať Tēpātia: q̄ hȝ eſtuātes paſſiones ⁊ ꝯplexiōes in corpore humano tēperare. ¶ Per ſeptē planetas ēt repñtāť nobis ſeptē dona ſpūs ſcti. Na ſicut virtute ſeptē planetax formať ⁊ perficiť hoīs corpus. Jta ſeptē donox gradibus formať ⁊ pficiť ſpūs. Nā ſecundum Aſtrologos ⁊ Medicos. vt patet ſupra. Saturnus in primo menſe mīȝ ꝯceptā in matrice mollē ⁊ fluidā frigiditate ⁊ ſiccitate ſua coagulat ⁊ condenſat. Et hoc ſpūaliter ꝯpetit dono timoris: q pronitatē ⁊ fluxibilitateȝ hoīs

Prouer. ad peccandū cohibet ⁊ reſtringit. Nā vt dr Prouer. 17. Per timorē dñi declinat oīs a malo. Juppiter aūt ſcōo mēſe ſpūȝ ⁊ mēbra tribuit: in qbꝰ ⁊ ex qbus eſt poſtea robur operādi. Et hoc ꝯpetit dono fortitudinis: quo ⁊ ſpūs ⁊ mem

bra

bis roborant ad bene operandū. Prouer. vlti. Accinxit fortitudine lūb⁹ ſuos: Prouer
⁊ roborauit brachiū ſuū. Mars tertio mēſe ſubtiliat ſanguinē ⁊ humorē condeniat ⁊ ordinat: ⁊ cōponit. Et hoc cōpetit dono cōſilij: quo. ſ. mēs ſubtiliatur ad bene diſponēdū ⁊ ordinandū actus ⁊ motus ſuos. Sol quarto mēſe vitalē calorē ⁊ ſpūm epati ⁊ cordi tribuit. Hoc ꝯpetit dono ſapiētie: quo aīa viuificatur ⁊ inflāmat ⁊ ſpūs ſcti habitaculū efficit. Uenus q̄nto mēſe organa ſenſibilia ⁊ officialia mēbra. ſ. aures ⁊ naſum ⁊ hmōi pficit ⁊ diſponit. Hoc ꝯpetit dono ſcie: quo organa ſenſibilia ⁊ tēporalia ordinant ⁊ regulant. Mercuri⁹ ſexto mēſe oīa corporis foramina ⁊ poroſa: ⁊ linguā ⁊ nares cōponit. Hoc cōpetit dono intellectus: quo foramina. i. ſenſus corporis cōponunt: nares etiā. i. vis diſcretionis tribuit: ⁊ lingua ad rhetorice ſiue recte loquendū dirigit. Luna ſeptimo mēſe ſuis limitibus mebra diuidit ⁊ diſtinguit. Qḋ ptinet ad donū pietatis: quo diuidunt ⁊ diſtribuunt elemoſyne ſecundū exigentiā cuiuſcunq̄. ſcḋm illud p̄s. Diſperſit dedit pauperibus. ¶ Per ſeptē planetas poſſumus ēt intelligere ſeptē vitia capitalia. ¶ Nā primo p Solē p̄ ceteris glorioſi⁹ īcedētē itellige ſupbiā: q̄ ſp appetit glioſa: iux̄ illḋ. p̄s. Per diē. ſ. pſperitatis. Sol. i. ſupbie non vret te. ¶ Scḋo p Mercuriū: q eſt colore argēteus ⁊ ſemp iuxta Solē incedit: accipe auaritiā: q̄ argentū querit ⁊ ſemp ſupbiā ſequtur. Qr dū ſupbus appetit glorioſa: nō pōt aſſequi niſi abundet metallina materia aurea vel argētea: ⁊ iō ſe totū dat ad acq̄rendā pecuniā. Similiter ⁊ auari diuitijs pleni ſemp vt in pluribus ſunt ſupbi ⁊ querūt ab alijs honorari. vnde Apoſt. 1. Timo. 6. Diuitibus huius ſeculi p̄cipio non ſublime ſapere. Et Aug. Uermis diuitū ſuperbia. Tertio p Lunā inſpiſſantē aerem ⁊ quandā ſemp vmbrā ſiue obſcuritatē in ſe habentē: intellige accidiā: que mēti ingerit quandā nigredinē per quā inſpiſſat ⁊ ꝯturbat aīe rōnē. Hec p̄cipue cauēda ē ī nocte aduerſitatis ſꝫ illḋ. p̄s. Neq̄ Luna p noctē. i. accidia p tp̄s aduerſitatis vret te ſupple. ¶ Quarto p Martē accēdētē ſāguinē circa cor. accipe irā: q̄ ē accēſio ſanguinis circa cor. vt dicit phs. ¶ Quinto ī Joue: q q̄tū ī ſe ē: ꝓdeſt cū ſit planeta beniuolus: itellige gulā q̄ de ſe neceſſaria ē oīb⁹ rōe vite: nec vlli inuenit obeſſe ſi eā ſciuerit debite cohibere. Sed ſicut Juppiter ex cōiunctione cū alio efficit noxius: ſic ēt qñ neceſſitati voluptas coniungit: vitiū gule incurrit qḋ obeſt. ¶ Sexto in Uenere: q̄ ad luxuriā diſponit: petrā carnis intellige. ¶ Septimo in Saturno: qui eſt ſtella colore plumbeo ſiue liuido: accipe inuidiam: que eſt quidam liuor de bono proximi: plumbeam ⁊ grauē faciens aīam. iuxta illud Poete. Inuidus alterius macreſcit rebus opimis. Inuidia Siculi non inuenere tyranni. Maius tormentum.

Paul. (at "de Apost."), p̄s (at "sūmus ēt intelligere" and at "ī nocte"), Phs. (at "q̄ ē accēſio"); numbers: 1 at "cunq̄", 2 at "tatis", 3 at "Aug.", 4 at "tis vret", 5 at "deſt", 6 at "le incurrit", 7 at "intellige. ¶ Septimo".

¶ Quod propter dominium diuerſorum planetarū: inſunt nobis aptitudines virtutum ⁊ vitiorum ⁊ artium. Cap. 6.

Notandū aūt q ꝓpter vires ⁊ dominiū diuerſoꝝ planetarum inſunt hominibus ex natura aptitudines virtutum: vitiorum ⁊ artium: non tantum ex parte anime ſed etiam ex parte corporis ⁊ complexionis quam anima vt plurimum ſequitur. Nam diuerſi homines ſunt apti ⁊ diſpoſiti naturaliter ad diuerſas artes ex diuerſis influentijs planetarum. Verbi gratia:

q̃tū ad virtutes vel opera virtutū. Saturnus: vt dicit Ptholemeus diſponit
hoīes ad doctrinā. Juppiter ad honeſtatē. Mars ad magnanimitatē. Venus
Ptbol. ad amicitiā. Mercurius ad eloquētiā ⁊ ſapiētiā. (Vñ ſʒ Ptbol. Mercurius
dat eē ſtudioſos: ⁊ ſciētie numerorū amatores.) Sol ad ṽtuoſūʒ ſpūʒ ⁊ aiaʒ:
Luna ad pudicitiā. Similr̃ q̃tū ad vitia. Saturnus: vt dicit Ptbole. diſpo-
nit ad pigritiā. Juppiter ad vanāgloriā: ⁊ pōpā diuitiarū ⁊ honorū ⁊ veſtimē
Ptbol. torū. Vñ dicit Ptbole. ꝙ ſub Joue ſunt honor ⁊ diuitie ⁊ optimū indumētū.
Mars ad irā: vñ ſm Ptbole. ſub Marte cōtinet̃ p̄liū: carcer: ⁊ inimicitie: p̄eſt
.n. Mars colere ⁊ igni ⁊ colerice cōplexiōi: vñ diſponit ad audaciam ⁊ animo-
ſitatē ⁊ appetitū vindicte: ⁊ iō Mars ab antiq̄s deus vocabat̃ belloꝝ. Venus
diſponit ad luxuriā ⁊ voluptates. Sol ad auaritiā: vñ dicit Ptbo. ꝙ ſub So
le cōtinet̃ ſpes lucri: fortuna ⁊ heres. Mercurius ad furtū mercimoniū: ⁊ frau
des. Vñ Ptbole. dicit: ꝙ ſub Mercurio cōtinet̃ fortuniū: negociacio ⁊ furtū.
Ptbol. Luna autē ſm Ptbole. ⁊ Albumaſ. exiſtēs in ſecūdo ſigno poſt aſcēdēs effi-
cit ⁊ oſtēdit merorē ⁊ triſtitiā. Jn quarto vero ⁊ quinto ⁊ octauo efficit ⁊ deſi
gnat rixā: anxietatē: fugā ⁊ mutabilitatē. Similiter q̃tū ad artes: Saturnus
diſpōit hoīes: vt ſint terrarū cultores ⁊ grauiū pōderū portitores: trapezite. i.
cāpſores: argēti tractatores ⁊ ſcriptores. Mars vero diſponit hoīes ad artes ⁊
opationes igneas: vt ſint piſtores ⁊ ferrarij. Venus ṽo vt ſint cātores: mu
ſicorū amatores: ſpērū cōfectores: artifices ⁊ veſtiū muliebriū inciſores. Mer-
curius vero diſponit ad ſciam ⁊ vſum calculi: ⁊ cōputationis: ⁊ iō dr̄ fuiſſe de⁹
mercatorū. Sol vero habilitat hoīem ad oīa opa auri ſi fuerit in exaltatione
ſua. Si vero in caſu: ad oīa opa eris habilitat ⁊ diſponit. Luna vero diſponit
ad artes nauticas ⁊ aquaticas.

¶ Quod planetarum coniunctionē ſequunt̃ diuerſi effectus ſm
diuerſitatē locorū. i. ſignorū: in quibus cōiungunt̃. Cap. 7.

P Lanetarū cōiunctionē ſequunt̃ diuerſi effectus ſm diuerſitatē loco-
rū. i. ſignoꝝ in q̄bus ꝯiungunt̃. Et ſimiliter ſʒ diuerſa loca adaptant
hoīes ad diuerſas opationes. Verbi grā: ſi plures planete fuerint cō
iuncti in ſignis aquaticis. ſ. Scorpione: Cācro: vel Piſce: in reuolutiōe anni
ſequitur multitudo pluuiarū. Si vero fuerint cōiūcti in ſignis igneis. ſ. Arie
te: Leōe: vel Sagittario: ſignāt aeris ſubtilitatē ⁊ igneū exceſſū caloris ⁊ ſiccita
tis. Si aūt in ſignis aereis. ſ. Geminis: Libra: vel Aquario ſignāt multitudi
nē ventorū: ſed ſi in frigidis ſiue terreis ſignis. ſ. Tauro: Virgine: ⁊ Capri-
corno ſignāt grauitatē frigoris ⁊ tēperamētū caloris. Jta q̃tū ad ſpūalia opa
videmus ꝙ ēt loca multū adaptāt hoīes ⁊ quodāmō diſponūt ad illa: ſicut ſo
litudo ad cōtēplādū: eccleſia ad orādū: cella ad ſtudēdū: ⁊c. ¶ Poſſumus ēt
moraliter dicere: ꝙ in ſignis aq̃ticis cōueniūt incipiētes. i. penitētes qui viuūt
in aquis lacrimarū. Et ecce lacrimarū cōpunctio: q̄ vel ē in Scorpiōe q̄ cauda
pungit. i. in cōſideratione mortis vel ſupplicij in q̄bus eſt cauda. i. finis pecca
Paul. ti: q2 ſtipendiū peccati mors ē. Roma. 6. Vel i cācro q̄ retrogradit̃. i. in cōſide
ratione vite p̄terite. Vel in Piſce. i. in anguſtia imminētis tribulationis: q2 Pi
ſcis morat̃ in aqua: ⁊ p̄ aquā itelligit̃ tribulatio. Vñ oēs hi ꝓducūt abūdātiā
lacrimaꝝ. Jn ſignis vero aereis ꝯueniūt ꝓficiētes: quoꝝ ꝓfectus eſt in genia

nis. i.

nis.i.in geminata dilectione dei ꝛ ꝓximi: ꝛ in geminata vita.s.actiuā ꝛ ɔtēpla
tiua: ꝛ in gemino ſtudio.i.ſcie ꝛ virtutis. Itē in Libra.i.in pōdere iuſtitie: vel
in pōdere lingue: de quo Eccle.21. Uerba ſapiētis ſtatera pōderabunt. Itē in Eccle.
Aquario.i.in lacbrymis deuotionis: vel doctrina ſapie. de quo Eccle.15. Aq̄ Eccle.
ſapie ſalutaris potauit eū. Iſti tñ ſic proficientes patiunt tēpeſtatē ventoꝝ.i.
pſecutionū demonū: q quāto hoiem magis ꝓficere cōſpiciūt tāto fortius con
tra ipm inſurgūt. In ſignis vero igneis cōueniūt pfecti in charitate feruētes.
De quoꝝ numero fuit Helyas. Eccle.48. Surrexit Helyas quaſi ignis. Uñ Eccle.
qdā taliū ſunt in Ariete: q eſt dux gregis.i.in ſtatu p̄lationis: ſicut Petr⁹ Apo
ſtolus. Quidā vero in Leone.i.in vigore vel in actu maxime fortitudinis.s.in
martyrio ꝓ defenſione fidei ſiue veritatis: ſicut fuit Joan.baptiſta: q fiunt lu
cerna ardēs ꝛ lucēs. Jo.5. Quidā vero in Sagittario.i.in officio p̄dicatiōis. Joā.
Nā p̄dicatores ex arcu ſcripture emittūt ſagittas acutas verboꝝ penetrantiū
corda auditoꝝ. Oēs ēt iſti debent eſſe ſubtiles in cōtēplatione ꝛ ignei in dile=
ctione: ꝛ ſicci p abſtinentiā in carnis afflictione. In ſignis aūt frigidis ꝛ terreſ
ſunt deficiētes.i.pctōres terrei p auaritiā ꝛ frigidi p maliciā: ꝛ iſti vel ſunt in
Tauro: q terrā vertit ꝛ arat.i.in cupiditate auaritie: vel in Uirgine.i.in ſte
rilitate luxurie: vbi luxuria deſignat in virgine nō rōe incorruptibilitatis: ſed
rōe ſterilitatis. Nā dū Sol eſt in ſigno Uirginis: terra efficit ſterilis: qꝛ tunc
fructus nō ꝓducit. Sic dū luxuria viget in carne: fit ſpūaliū fructuū.i.operū
ſterilitas in hoie: qꝛ ſicut dicit Job.31. de luxuria. Ignis eſt vſqꝫ ad cōſumptio Job.
nē deuorās ꝛ oīa eradicās genimina. Uel ſunt pctōres in Capcorno.i.in aſcē
ſu ſuperbie. Et oēs iſti habent grauitatem frigoris.i.exceſſum iniquitatis ꝛ ca
rentiam caloris.i.defectum charitatis Math.23. Quoniam abundauit iniqui Math.
tas: refrigeſcet charitas multorū.

¶ De Circulis planetaꝝ Realitas: cum moralitate. Cap.8.

Planetaꝝ circuli repñtāt nobis hūilitatis gradus. Nā vt dicit Ptho Ptbol.
lemeus: planetis aſſignāt tres circuli.s.dferēs: equās ꝛ epiciclus (ꝛ nō
facit mētionē de deferētib⁹ augē: q a Sco.in.2.di.14.dicunt reuoluē
tes.) Deferēs ē circulus planete p cuius circūferentiā ſemp mouet epiciclus
ipſius planete: dictus iō deferēs qꝛ defert circulū epicicli. Hic ſignat primum 1
gradū hūilitatis: q eſt ſubdere ſe maiori: nō ſolū qꝛ maiori deferendū ē: ſed etiā
qꝛ ſm eius imperiū ꝛ obediētiā ſubditus moueri ꝛ incedere dꝫ in oib⁹: vt ſic
ſm circūferentiā huius circuli.i.ſm diſpoſitionē p̄lati deferat circulus epici=
cli.i.vita ꝛ volūtas ſubditi.exēplo.s.xp̄i: q dicit Joā.6. Deſcēdi de celo non vt
faciā voluntatē meā: ſꝫ volūtatē eius q miſit me. Scdʼs circulus (q tñ non eſt Joā.
realr i celo: ſꝫ imaginarius tm̄) vocat equās.i.p cuius cētrū mouet deferēs: 2
qꝛ i illo tꝫ vniformiter planeta curſū ſuū. Et hic repñtat nobis ſcdm hūilitatis
gradū: q ē nō p̄ferre ſe eq̄li: ꝛ ille ē equās: qꝛ.s.eq̄litatē ſue mēſure hō nō exce
dit. Eccle.31. Noli extolli ſꝫ eſto in eis q̄ſi vnus ex illis. ¶ Tertius aūt q vo=
cat epiciclus ē qdā paruus circulus: quē deſcribit planeta motu corporis ſui Eccle.
p cuiꝰ circūferētiā mouet corp⁹ planete. Uñ i ſupiori pte ſui epicicli mouetur 3
ab Occidēte in Oriēs: in īferiori vero pte mouet ab oriēte i occidēs. Et hic ſi
gnat nobis tertiū gradū hūilitatis: q ē minorē nō ſpnere: ſꝫ ſe ab aliis ɔformia

re. Et ille ē vt circulus minor epicicli: cū hō ſe paruiſicat obſequēdo vel condeſcēdendo minori: ſicut xp̄s q dixit Apoſt. Luc.22. Quis maior ē: q recūbit: an q miniſtrat? ⁊ poſtea ſubdit. Ego aūt in medio veſtrū ſu3 q̄ſi q miniſtrat. Hūc circulū ⁊ gradū hūilitatis deſcribit nobis motus corporis noſtri: q.ſ. docet vt nos ſupbire in nullo debeam⁹. Et hic motus ē duplex: vnus in morte: ⁊ hic eſt ab occidēte in oriētē: inquātū corpus p mortē redigit ad ſuā priſtinā originē.

Gene.

Gen.3. Donec reuertaris i terrā de q̄ ſumpt⁹ es. Scd's mot⁹ ē i vita q ptinue tēdit ab oriēte i occitē.i. a natiuitate ad mortē. Eccle.1. Orit Sol. occidit.i. hō p⁹ naſcit poſtea morit. ⁊ Sapie.5. Nos nati ptinue deſinimus eē: ⁊ poſtea erim⁹ q̄ſi nō fuerim⁹.

Sapie.

¶ Retrogradatiōis: directiōis: ⁊ ſtatiōis Moral. c.9.

Planete in ſuis circulis qñq3 vident retrogradi: qñq3 ſtationarij: qñq3 vo directi: ⁊ figurāt nobis ſtatū penitētū. P⁹.n. planeta dr direct⁹ qñ directe mouet a pncipio ſigni verſus finē. Retrogradus vero qñ ecōuerſo tēdere videt a fine ſigni verſus pn̄ᵐ. S3 ſtationarius dr qñ ſtare videt q̄ſi in medio: ita q neq3 ad principiū videt accedere neq3 ad finē. Fit aūt directio planete ſp in pte ſupiori epicicli. Retrogradatio ſemp in pte inferiori. Statio fit in medio (vt dictū eſt ē.) Silr hoīes i pnīa ſunt q̄ſi retrogradi ad petōꝝ viſitatē redeūdo: de qb⁹ dr.2. Petri.2. Melius erat eis nō cognoſcere viā iuſticie: q̄ poſt cognitionē retro cōuerti ab eo qd illis traditū ē ſctō mādato. Contingit.n. eis illud Prouerb.6. Canis reuerſus ē ad ſuū vomitū: ⁊ ſus lota i volutabro luti. Et Luc.9. Nemo mittēs manū ſuā ad aratrum ⁊ aſpiciēs retro: aptus ē regno dei. Stationarij vero ſunt pſeuerātes in pnīa. Apoſt. Phſ.4. State i dño chariſſimi. Hec ſtatio magnā cautelā ⁊ circūſpectionē reqrit. Vñ 1. Cor.x. Qui ſe exiſtimat ſtare: videat ne cadat. S3 q̄ſi directi in curſu ſūt ſemper pficiētes. fm illud ad Phili.3. Que retro ſunt obliuiſcēs: ad ea que ſūt priora extendēs meip̄m: ad deſtinatū pſequor brauiū ſupne vocationis.

Petri. Prouer Luc. Paul. Paul.

¶ Qd planeta eſt fortior in propria domo: cū Moralitate. Cap.x.

Planeta qlibet celeſtis fortior ē in ppria domo q̄ in aliena: ⁊ p hoc dr ſignare nobis: q ſilr caro i hoc mūdo vr vt in plurib⁹ ſpūi pualere ⁊ eo eē fortior: ſed in celo ecōuerſo totaliter ſpūs dñabit ipſi carni: ⁊ caro erit p oia ſpūi ſubiecta. planeta.n. fortior ē i domo ſua: ⁊ forti⁹ eē ide ſpmit ⁊ agit, q̄ in aliena. Dom⁹ āt planetaꝝ dicunt ſigna celi: in qb⁹ qlibet planeta dr habere domū ſuā. Nā domus Saturni: vt dicit Albumaſar: ⁊ Alcabiti⁹. Prima ⁊ ppria ē Capcornus ⁊ ſilr Aqrius. Domus Jouis Piſces ⁊ Sagittari⁹: dom⁹ Martis Aries ⁊ Scorpio. Domus Veneris: Libra ⁊ Taurus. Dom⁹ Mercurij: Virgo ⁊ Gemini. Domus Solis Leo: Lune vo Cācer. Et p3 q Sol in Leōe: q ē domus eius ppa: fortior ē q̄ i alio ſigno: ⁊ ſilr dicat de alijs. Sic in pposito q: in mūdo iſto ipa caro ē nāli ſicut i domo ppria: ſpūs aūt tāq3 in aliena: frequēter ptingit q caro pualet ⁊ dñat ſpūi. In celo vero vbi ecōuerſo erit ſpūs vt i ppria domo: ⁊ caro ipa erit quodāmō q̄ſi i aliena pria: iō erit ſpūi tā̄ potētiori totalr ſubiecta. vñ vocabit ſ3 Apoſt.1. Cor.15. Corp⁹ ſpūale. Carnis ⁊ ſpūs pugna: ingeitudinē gñat cordis ⁊ aufert trāqllitatē mētis. Nam qñ i ſublimi aere apparēt duo vēti fortes ſe inuicē pugnātes ſignificāt tēpeſtates maris: ⁊ tūc pcella maris nō libere trāit ad ptē vnā: ſ3 vna obuiat alteri

Albu. Alcabi. Paul.

ex ipſa

et ipa pugna vētoꝝ: tñ q̄ ſupior ē ex ipſis vētis vincit: eo q̄ minus ē acmixtū
hūori: ꝛ iō minus ɔcdabilis. Quaſi aūt duo vēti ɔtrarij ſibi in aere ſūt duo ap
petitus aduerſantes ſibi in hoīe. i. ſpūs ꝛ carnis. de qb⁹ dicit Apoſt. 2. Cor. 4.
Caro ɔcupiſcit aduerſus ſpū3: ꝛ ſpūs aduerſus carnē. Ex coꝝ ḡ pugna ſeqt̄ tē Paul.
peſtas maris. i. inqetudo cordis: qꝛ nō pōt ſe libere ad ptē vnā trāſferre. ſ. ſpūs:
carne repugnante eidē. Vñ Apoſt. Ro. 7. Video igr aliā legē i mēbris meis
repugnātē legi mētis mee: nec ēt ad ptē carnis ſpū retrahēte. vn⁹ ḡ obuiat al Paul.
teri: qꝛ ibi iuicē aduerſant. S3 ps q̄ ē in ordine nāli ſupior. ſ. ſpūs tūc carne3
vincit qñ hūori aqueo. i. carnali amori adiūct⁹ nō exiſtit. i. qñ ſe t3 i ſua purita
te: tūc. n. ipſe ſpūs q̄ſi carnē ꝛ oſſa nō h3. Vñ Apoſt. Ro. 8. Si ſpū fcā carnis
mortificaueritis viuetis. Carnis dlectatio l3 ſit ſenſui dulcis: itus tñ ala3 occi Paul.
dit. Exēplū hui⁹ ē: qꝛ aliqñ cadit ſup herbas ꝛ folia arboꝝ ros fluēs ꝛ viſcoſus
ad modū mellis: ꝛ qꝛ mel ñ coctū laxat. iō aues comedētes herbas illas moriūt
de diſſenteria: ꝛ ieniūt crocee pp colerā q̄ gñat ex melle. Sicut ḡ dulcedo ro
ris i herbis ē delectatio carnis in opib⁹ voluptatis: q̄ dulcedo i vētre colerā gi
gnit ꝛ auē extinguit. Sic ipſa delectatio carnis in mēte amaritudinē ꝛ ɔſcie re
morſum relinqt q̄ ē ſilis colere amare ꝛc. Hec ēt aīe inocētiam ſpiritualiter oc
cidit. Unde Apoſt ad Roma. 8. Si ſecundum carnem vixeritis moriemini.

¶ De planetis in auge vel i oppoſito augis: Realitas cū Moralitate. Cap. 11 Paul.

P Laneta i auge vel i oppoſito augis dſignat ſtatū ſupboꝝ. Nā exaltatio
nē ſupboꝝ ſeqt̄ deiectio: ſm illō Prouer. 16. Añ ruinā exaltaꝛ cor. vñ
ſupbi ſiles ſunt planetis: qꝛ ſicut planeta h3 i auge ſua aſcēſū ꝛ exaltatio Prouer.
ne3: ſic in oppoſito augis deſcēſu3 ꝛ depſſionē. vñ ſicut dicit Ply. li. 2. c. 16. A
cētro terre abſides altiſſime ſt (.i. ptes circuli altiſſime.) Saturno i Scorpio Plyni⁹.
ne. Ioui i Virgie. Marti i Leōe. Soli i Geminis. Veneri i Sagitario. Mer
curio i Capcorno medijs ptib⁹: ꝛ ecōtra ad terre cētrū humilime atq3 prime.
Alij ēt dicūt q̄ qlibet planeta ſicut i aliquo ſigno vno h3 regnū ꝛ gliā ſuā: ſic i
aliquo alio abiectionē ꝛ triſtitiā. vbi gra. Na ſicut dſt: Sol h3 gloriā ſuā i. 19
gradu Arietis: ꝛ caſū i eodē gradu Libre. Per Solē ḡ itellige mūdana ſapia
refulgētes: q extollūt i Ariete. i. i alioꝝ ducatu q̄ ſuas opiniōes ꝛ ɔſilia multi
ſequāt. Aries. n. apud paſtores ɔſueuit eē dux gregis. S3 iſta glia āihilaꝛ i
Libra. i. i diuia ſapia oia recto pōdē librāte ꝛ pōderāte. Vñ Apoſt. dic Cor. 3.
q̄ ſapia hui⁹ mūdi ſtultitia ē apud deū. Itē Ven⁹ gloriā ſuā h3 i Piſcib⁹. 28. Paul.
grad. ꝛ caſū ſuū ſiue triſtitiā ſuā i ɔſili gradu ſigni oppoſiti. ſ. Virginis. Per
Venerē ḡ itellige eos q carnali pulchritudine ſūt venuſti: q i piſcib⁹. i. i dlitijs
corpis gloriāt volētes. i. molliter viuere in aqs delitiaꝝ. S3 glia coꝝ in vgine
dficit: qꝛ caſtitas ſiue vginitas i ipſis dlitijs dficit. vñ Ber. Perit hūilitas i di
uitijs: caſtitas in delitijs: ſm illud Apoſt. Timo. 5. Vidua que in delitijs eſt Ber.
viuēs mortua eſt. Itē Mercurius in Virgine. 15. grad. gloriaꝛ: ꝛ cadit in Pi Paul.
ſcib⁹ totidē gradib⁹. Mercuri⁹ q gloriaꝛ i Virgine ſignat hoie3 honeſtū: q ſup
bit ꝛ extollit de carnis caſtitate: quē qñq3 de⁹ i piſcib⁹ aquaꝝ. i. itētationib⁹ cō
cupiſcētiaꝝ cadere pmittit vt hūiliet. Vñ Phili. 3. Gliamini i xpo nō i carne. Paul.
Itē Luna exaltaꝛ i Tauro i trib⁹ gradib⁹: ꝛ totidē cadit i Scorpiōe. p Lunā
itellige terrenā ptātē: q̄ pcipue Luna terreſtrib⁹ dñans i Tauro erigit du3 p

ſupbiā i tyrānidē ꝯuertiť. Sȝ i Scorpione deijciť: qꝛ oīs tyrānis i fine mᷓle depmiť. Scorpio.n.cauda.i.fine pcutit. Jtē Saturnꝰ i Libra regnat: i Ariete cedit. p Saturnū ītellige abūdātiā tpalē. Nā Saturnꝰ a ſaturādo ē dictꝰ: cuiꝰ vxoꝛ a paganis fingiť fuiſſe vocata Ops ab opulētia.i.qꝛ hāc tribuit mōta libꝰ: hec regnat i Libra.i.i mēſura vł tpātia: qꝛ tūc tpantia ꝛ mēſura ēt ſi abūdet nō durat tpalis ſba. Sȝ i Ariete.i.i morte penitꝰ anulať. Fȝ illō ps. Dormierūt ſōnū ſuū ꝛ nihil iuenerūt oēs viri diuitiaꝝ. Eſt āt mōs velut Aries duobꝰ cornibꝰ.i.modis pcutiēs: qꝛ ē mors nālis ꝛ violēta. Jtē Mars exaltať i capcorno.27.gra. ꝛ cadit totidē i Cācro. p Martē ītellige hūanā fortitudinē: q̄ i Capricorno exaltať.i.in ſtrenuitate belloꝝ fulget ꝛ alcēdit. Sȝ in Cācro.i.in tpe pacis occultať ꝛ marceſcit. Nā Cācer nō eſt aīal belligeꝝ ſȝ in cauernis ſe abſcōdit. Uel fortitudo hūani corporis in Capcorno.i.in iuuētute aſcēdit ꝛ claret. Eſt.n. Caper aīal ſupioꝛa petēs. Sȝ in Cācro.i.i ſenectute retrocedit ꝛ deficit. Eſt.n. Cācer aīal retrogradiēs. Jtē Juppiter ſm quoſdā regnat in Cācro: ꝛ in Capricorno facit deſcēſuȝ. Alij vero dicūt: ꝙ Juppiter exaltať ꝛ Caput draconis in geminis tribꝰ gradibꝰ: ꝛ cadit in Sagittario totidē. Per Jouē ītellige glīaȝ hūanā: q̄ exaltať i Geminis: qꝛ i diuitijs ꝛ honoribus creſcit. Sȝ in Sagittario.i.in pcutione vel deiectione cadit: vbi ēt caput draconis.i.ſupbia q̄ ē caput pcti deijciť. Jtē Cauda dracōis exaltať i Sagittario tribus gradibꝰ ꝛ cadit in Geminis totidē. Per Caudā draconis ītellige fraudulentiā ꝛ aſtutiā hoīs. Hec eſt.n. Cauda draconis.i.q̄dā īmitatio demonis: qꝛ hoīes liuidi atqȝ fraudulēti poſt diabolū vadūt. Hec in Sagittario.i.in lingua: de q̄ Hiere.9. Sagitta vulnerās lingua coꝝ: aſcēdit tribꝰ gradibꝰ. Primus ē mētientiū. Eſa.9. Propheta docēs mēdaciū ipſe ē Cauda. Scōs ē in detrahētibꝰ. Apoc.9. Caude coꝝ ſiles ſpētibꝰ. Serpēti.n. ppꝛie detractor aſſimilať: ſm illud Eccle.x. Sicut ſi mordeat ſpēs in ſilētio: ita nihil minus eo hȝ q occulte detrahit. Tertius gradus ē in blādiētibꝰ. Apoc.9. Habebāt caudas ſiles Scorpionibꝰ vel Scorpionū. Greg. Scorpiones ſunt oēs blandi ꝛ malitioſi q bonis qdē in facie nō reſiſtūt: ſȝ poſt dorſum portāt: vnde venena fundunt. Hec Cauda i Geminis cadit: qꝛ mala ꝛ fraudulenta lingua dupliř obmuteſcit. Uno mō qñ nō audiť. Alio mō qñ aſpere reuelliť vel repellitur. Eccle.28. Sepi aures tuas ſpinis ꝛ noli audire linguā neqꝫ. Jlle ſpinis aures ſepit: q male loquēti aſperis ꝛ increpatorijs verbis reſiſtit. Sed ille non audit qui aurem ab ipſo abducit: vel remouet aut auertit.

Hiere.
Eſa.
Apoc.
Eccle.
Apoſt.
Grego:.
Eccle.

¶ Qd̄ planete ad motū firmamenti mouentur. Cap.12.

Planete in motibꝰ ſuis ad motū ſupioꝛis oꝛbis.i.firmamēti mouenť: p qd̄ dať ītelligi: ꝙ hō celeriter dȝ obedire ſupioꝛis mādato: ꝛ ꝯſētiř pꝛudētioꝛis ꝯſilio: ſȝ ꝓpꝛo ſenſui credere vł ꝓpꝛiū appetitū īplere tardiꝰ eū opȝ. planete.n.motu ſupioꝛis oꝛbis.i.firmamēti: q ē ab Oriēte i Occidētem: moueť velocius.i. in vna die. Nā raptu firmamēti ſingulis diebꝰ ab ortu ad occaſuȝ rapiunť: motu aūt ſuo quo mouenť ecōuerſo ab Occidēte i Orienteȝ tardioꝛi tpe pficiūt curſū ſuū. Nā ſm ꝯputationē aſtrologoꝝ: vnuſqꝫqȝ tanto moueť tardiꝰ q̄to magis diſtās ē a cētro. Ul ſi ſm eos: motui Lune deputať tpˢ vnius mēſis. Soli: Mercurio: ꝛ Veneri deputať tpˢ vnius anni. Marti

aūt danť

gūtvāt duo anni. Joui vo dant. 12. Saturno. 30. Stellis aꝛ fixis. 36. millia ānoꝝ. Et ſic pꝫ ꝙ plāeta ſeu ſtella q̄to altioꝛ: tāto i ſuo motu tardioꝛ. Sic moraliter itellige ꝙ q̄to aliqs ē maioꝛ vel ſapiētioꝛ: tāto dꝫ eē in ſenſu ſuo ſtabilioꝛ ꝛ in facto ſuo maturioꝛ ꝛ ꝓultioꝛ. Nō. n. tarde fit qđ bn̄ fit. Sicut Octauianꝰ ipatoꝛ legit̄ dixiſſe. i. ſub alns ꝟbis. Satis ingt cito fit qcqd bn̄ fit. Prouer. 19 Qui feſtinus ē pedibꝰ offendit. Prou.

¶ De planeta in auge: Moralitas. Ca. 13.

P Laneta eleuatꝰ i auge ſua maioꝛis ē efficacie ad operādū. vbi gr̄a. Dato ꝙ duo planete iungerent̄ i eodē loco puta i eodē ſigno: ꝛ eēnt diuerſoꝝ effectuū: ille vinceret in operādo: q eēt magis eleuatꝰ i auge ſua: ꝛ magis elogatꝰ a terra. Et rō ē: qꝛ oīs opatio ē a foꝛma: vt āt dic Phs. 4. phy. Phs. Res locātes ꝛ locate ꝯparant ad inicē: ſicut foꝛma ad mām. Uñ locātes ſunt ſicut foꝛma locatap: ꝛ qꝛ planeta i auge ē recedēs a terra ꝛ magis accedens ad ſphera locātē ſic accedit ad foꝛmalitatē: ꝛ iō efficaciꝰ operat̄. Secus aūt de planeta ē: q ſtat i oppoſito augis: qꝛ accedit ad māle: ꝛ p ꝯñs male vel debiliter operat̄. Sic ino mo accidit de nobis: moraliter loqndo: q poſſumus planetis ꝯparari. Si. n. ꝯſideremus terrā ꝛ terrena: oīa ſunt nobis mālia ꝛ ad māle corpꝰ noſtrū oꝛdinant̄: vñ illi q ſp ſunt iclinati ad terrena ꝛ q in eis ponūt totā ſuam ſpē ꝛ ſpeꝫ: pñt dici eē in oppoſito augis ꝛ ſic ipoſſe ē ꝙ bene operent̄: qꝛ tales nō mouent̄ niſi a coꝛpoꝛe vel a ſenſualitate: ꝛ nō ab aīa. i. rōe: ꝛ iō oēs opōnes eoꝝ ſunt male: ſꝫ qn̄ ſunt in auge. i. qn̄ mouent̄ vel regulant̄ ab aīa ſiue rōe: q̄ ē pars hoīs ſuperioꝛ: qꝛ ſp q̄runt ſalutē aīe: eleuāt ſe ad foꝛmalia. i. ad opatiōes virtuoſas: q̄. ſ. pertinēt ad aīaꝫ: q̄ foꝛma ē coꝛpoꝛis: ꝛ ſic tūc bene operant̄. Uñ talibꝰ hoībꝰ terrenis. dr̄ in p̄s. Surgite poſtq̄ ſederitis q mānducatis panē doloꝛis. i. vos q mānducatis panē doloꝛis. ſ. q eſtis in vita iſta plena doloꝛibꝰ. poſt q̄ ſederitis: qꝛ iclinati fuiſtis ad oppᵒ augis. i. ad terrena q̄ ſunt ima. ſurgite. ad augē. i. ad ſuperioꝛa. Ubi nota ꝙ ſurgere ſꝫ qđ ſonat vocabulū. eſt eleuare totū coꝛpꝰ. ille. n. q ſurgit nō eleuat pedes: ſꝫ eleuat i ſurſū plures ꝛ melioꝛes partes ſui. Exēplū đ illo q iacet vel ſedet ꝛ poſtea ſurgit. Iſta āt eleuatio motꝰ qdā eſt. Sꝫ nota ꝙ i oī aīali ꝓgreſſiuo ē duplex motꝰ. vnꝰ a coꝛpoꝛe ſꝫ vnū elemētū p̄dominās: ꝛ iō ſꝫ coꝛpus tm̄ mouemur deoꝛſuꝫ ꝓpter terrā ꝛ aquā: q̄ p̄dominant̄ i coꝛpoꝛe nr̄o: ꝛ iſte motꝰ dr̄ nālis. Alius motꝰ ē aīalis: q ē ſꝫ oēꝫ drīā loci. ſ. ſurſū: deoꝛſū: an̄: retro: dextroꝛſuꝫ ꝛ ſiniſtroꝛſuꝫ: ꝛ iſte motꝰ nō ē a coꝛpe ſꝫ ab aīa: ſurgere igit̄ nihil aliđ ē q̄ eleuare nobilioꝛes partes ſui: ꝛ ꝙ ad hō moueat nos aīa. ſ. ad celeſtia: qꝛ cū coꝛpoꝛa ſint mobilia nō mouēt̄ niſi a ſpū ea mouēte. iō dicit p̄s. Si vultis bn̄ opari: nō ſedeatis nec ponatis regeꝫ vel ſpeꝫ i th̄ſauris ꝛ terrenis: ſꝫ ſurgite ad augē: ꝛ q̄ ſurſuꝫ ſunt q̄rite: ꝛ eleuamini ad celeſtia ꝛ ſic bn̄ opabimini. Sup pᵒ Metheo. fit qđ. Quare aq̄ quā pluit i eſtate nō pt in ciſternis ꝯſeruari: ſꝫ ſtatiꝫ gn̄at ꝟmes. Secus aūt ē de pluuia quā pluit in hyeme q̄ ꝯſeruat̄ ꝛ ē vſibꝰ apta. Rñdet̄ vt ibi dicit phs: pluuie eſtatis ꝓpt ꝓpe terrā: iō multū ꝯtinēt de mā terreſtri: q̄ opꝫ ꝙ coꝛrūpat̄: ꝛ fiāt ꝟmes: ſꝫ pluuie hyemis eleuāt̄ ꝛ elōgāt̄ a terra: ꝛ qꝛ nulla vl̄ modica ē i eis terreſtreitas: iō ꝯſeruant̄ ꝛ ſūt vſibꝰ apte. Hō aſſimulat̄ aq̄. 2. Reg. 14. Sicut aq̄ dilabimur ſup terrā: ꝛ q fuerit deditꝰ terrenis nō ē aptꝰ regno dei: ſꝫ coꝛrūpet in iferno: q vo fuerit i auge. i. remotꝰ ab appetitu terrenoꝝ ꝯſuabit̄ ꝛ ꝑpetuabit̄ i glīa celeſti. Figura hꝰ. Joſue. 7. vbi dr̄: ꝙ p̄cepit filijs iſrael. vt nihil đ rebꝰ hierico acciperēt: Pſal. Qđ. Reg. Joſue.

vnus tñ eoꝝ accepit auꝝ ⁊ argētū: ⁊ deinde ad pugnādū euntes victi ſunt: ⁊ tūc Joſue ⁊ oēs ſeniores ꝓiecerūt ſe ꝓnos ad terrā: cui dixit deꝰ: ſurge cur iaces ꝓnus i tera: qḋ poſtea exponit: male pugnaſti ⁊ peius opatꝰ es: qꝛ ꝯcupiſti auꝝ ⁊ argētū hierico: ⁊ iō ſtas ꝓnus: ſ; ſurge eleua mētē tuā ad augē. i. ad ſupiora celeſtia: ⁊ expugna h̄ facinꝰ: qḋ ⁊ fecit ⁊ bene pugnauit ⁊ de hoſtibꝰ obtinuit victoriā. Joſue īterp̄taꝶ ſaluatꝰ. i. hō ſanguine xp̄i ſaluatꝰ: ⁊ talis q̄ꝺiu ꝯcupiſcit auꝝ ⁊ argētu; hierico: q̄ iterp̄taꝶ Luna: erit ꝓnus ad terrā: ⁊ male opabiꝶ: ⁊ cū hoſtibꝰ ſꝑ ꝑdet: ſ; dicit deus. Surge cur iaces. expurga h̄ facinus. i. expelle a te terrenoꝝ ꝯcupia; ⁊ ſic bene opaberis. ſ. fructuoſe viues. S; multi ſunt q nō ſurgūt ad ſupiora: ſ; potiꝰ ad iferiora. i. ad terrena: ⁊ q̄uis a deo ꝑ flagella moueanꝶ vt ſurgāt: ad terrā tñ potius deſcēdunt ⁊ h̄ ꝑ habitū malū iā acqſitū: q iclinat ꝑ modū nāe. Dnt. n. medici q patiētes letargiā debēt vberari ⁊ affligi vt excitēꝶ ⁊ ſurgāt: ⁊ h̄ itellige i pñꝰ añq̄ apoſtema ꝯgregeꝶ vel gñeꝶ i ꝑpi capitis: qꝛ poſtq̄ gñatū ē apoſtema. nihil valet vberatio nec afflictio. Nā ſi aliqñ aliquātulū ſurgūt. ſtatim tñ cadūt: ⁊ cā ē: qꝛ ifirmitas iā ē radicata ⁊ habituata. letargia. n. ideſt obliuio: īde letargius. i. obliuioſus: eſt morbus cerebri: qñ gñaꝶ vel effiꝛiꝶ apoſtema. hāc ifirmitatē habēt hoīes qꝛ occupatā habēt pte; poſteriorē capitis: vbi memoria ꝯſiſtit: hituatꝰ ḡ i pctis ⁊ i amore terrenoꝝ dici p̄t letargius: qꝛ q̄tūcūq; videaꝶ velle ſ̄gere a pctō: ſtati tñ iteꝝ cadit: ⁊ q̄uis ſcriptū ſit. Memorare nouiſſima tua ⁊ i eternū nō peccabis. Letargiꝰ tñ. i. i malo hituatus nihil facit: qꝛ q̄tūcūq; deus mittat pſecutiōes flagella ⁊ afflictiōes vt ſurgat: ⁊ ſi aliqñ ſurgit: ſtati; reuertiꝶ ad malū: qꝛ hitus iclinat ꝑ modū nāe ⁊ ē de difficili mobilis. Uñ Hiere. 13. Si mutare p̄t Ethyops pellem ſuā aut

Hiere. pardus varietates ſuas: ⁊ vos poteritis benefacere cū didiceritis malu;: qꝛ ſm

Phs. Phm. 2. Ethy. ꝯſuetudo ē q̄ſi altera nā. Et phs li. phy. dicit q motꝰ grauis in ſurſu; ſꝑ deficit: ſ; i deorſu; ſꝑ ꝓficit: ⁊ cā ē: qꝛ ꝓmus ē ꝯ nā;: ſcḋs ſm naturā. Hitus ḡ ē q̄ſi altera nā: ⁊ ſic ſꝑ iclinat ad actus ſiles illis ex qbꝰ gñatꝰ ē: ⁊ ſic di

Reg. ci p̄t letargia. Figura huiꝰ. 4. Reg. 4. Ubi dꝶ q filiꝰ Sunamitis iacebat mortuus: ⁊ mꝛ eiꝰ rogabat Heliſeū: vt eū faceret ſ̄gere: q miſit famulū ſuū cū bacculo. [illegible] eu; faceret ſ̄gere: q poſuit bacculū ſuꝑ eū: nec ꝓpea [illegible] mortuꝰ. Suna[illegible] iterp̄taꝶ mortificata. Talis ē eccl'a militās: q̄ ꝯtinue mortificaꝶ a malis aduer[illegible]atibꝰ: ⁊ hec ē mꝛ nr̄a: q̄ ꝯtinue orat ꝓ nobis heliſeū. i. ſaluatorē qui mittit nunciū cū bacculo. i. mittit nobis tribulatiōes ⁊ afflictiōes qꝛ tribulatio dꝛ nuncius dei ⁊ xp̄i: nec tñ ſurgimus ꝑꝑ hoc a morte pctī: ⁊ iō p̄s. vt ö. bñ dicit [illegible] ſederitis: q māducatis panē doloris. i. vos q fuiſtis in oppoſito [illegible] ad terrena ſurgite ad augē. i. ad ptē ſupiorē celi. ſ. reſurgēdo a

Luc. pctis [illegible] i adoleſcētia vel in iuuētute. iuꝶ ꝯſiliū dñi Luc. 7. Adoleſcēs tibi [illegible] nō expectādo ſenectutē: ⁊ ſic vt planeta i auge poterit fortiꝰ opari: qꝛ [illegible] ⁊ ſecuriꝰ opabiꝶ.

¶ De planeta i domo ꝓpa: Moralitas. Cap. 14.

Q Uilib; planeta i domo ꝓpa: ſ̄; aſtrologos: fortior ē: ⁊ bñ opaꝶ: vt Sol exiſtēs i Leōe: q ē eiꝰ ꝓpa domꝰ: maiorē cāt calorē i iſtis iferioribꝰ ⁊ ſic de alijs itelligaꝶ. Rō aūt iſtiꝰ ē qꝛ tūc ꝯiungiꝶ i loco ꝯuenieti. Stelle. n. ſlle q̄ ſunt i domo ſua ꝯueniūt ſue ꝯplexioni. ꝑ planetā vō i domo ſua itelligiꝶ

Apoc. xp̄s Jeſus filiꝰ dei. de quo Apoc. 2. dꝛ: q t; ſeptē ſtellas i dextera ſua. q fuit in loco ꝯuenieti i vtero. ſ. btē v̄ginis Marie: ⁊ merito bene opabaꝶ: qꝛ dedit grās

mundo

mūdo ⁊ gl̄iaꝫ ſctis pr̄ib⁹ q erāt ī limbo: quā nullo mō poterāt a ſe hr̄e. Unde Qō.
Phūs .x. de ꝓleb. q̄rit q̄re ī brutis eiuſdē ſpēi īuenimus aliqđ aīal a pn̄ albū: Phs.
⁊ aliqđ nigruꝫ: ⁊ tñ nunꝙ̄ nigruꝫ pt̄ fieri albuꝫ: nō tñ ſic ē ī hoīb⁹ q caneſcūt.
Et reſpōdet ꝙ pellis brutoꝝ ē dura: vn̄ nō pt̄ mutari: ſꝫ pellis hūana ē mollis:
⁊ iō fili⁹ dei q veſtit⁹ ē hac pelle hūana: ⁊ q p⁰ erat dur⁹ ad dādū vitā eternā: fa
ct⁹ ē mollis: hācāt pellē accepit: qñ hītauit ī vtero btē v̄gīs. Figura h⁹ Gen.
27. vbi dī: ꝙ Jacob erat hō hītās ī tabernaculo: īpetrauit aūt filijs ſuis bn̄di=
ctionē pr̄is: qꝛ īduit ſe alia pelle. ſ. pelle hedoꝝ. Sic xp̄s hītauit ī tabernaculo
v̄ginis: ⁊ qꝛ īduit ſe pelle alia. ſ. carne hūana: filijs ſuis. ſ. oīb⁹ xp̄ianis: q ſꝫ ei⁹
filij īpetrauit bn̄dictionē pr̄is. ſ. dei q ē pr̄ nr̄ q ē ī celis. Jō dī Jo. 1. hītauit in
nobis ⁊ vidim⁹ gl̄iaꝫ ei⁹. Ad qđ ītelligēdū nō ꝙ Alber. 8. de aīali. q̄rit. Quare Alber.
aliq̄ aues faciunt paſſagiū ⁊ q̄runt nouā hītationē? Et rñdet ꝙ h̄ habēt a cor= Qō.
porib⁹ celeſtib⁹. nr̄a. n. imaginatio qꝛ ꝯtinue mouet a volūtate: non ita bn̄ reci
pit īp̄ſſiones corpoꝝ celeſtiū niſi forte ī ſomnijs: qñ voluntas ceſſat eā mouere.
nō ſic ē ē brutis. imo ꝑcipiūt ex īp̄ſſione corpoꝝ celeſtiū fcā ī eoꝝ imaginatiōe:
⁊ ꝓficuū ⁊ nociuū. Et qꝛ oīa nālia agūt ꝓpter finē ⁊ bonū: vt dr̄. 2. Phy. Et iō Phs
ꝓ aliquo bono eaꝝ. ſ. auiū. mouēt eas corpora celeſtia. H āt ē qꝛ tp̄e illo locus
ad quē ſe trāſferūt: ꝯuenit ſue nāe: vel q̄tū ad cibū: vel q̄tuꝫ ad aerē: ⁊ hmōi.
Qꝛ igit̄ aues mouēt̄ a ſuperiorib⁹: ⁊ qꝛ nā loci: ad quē vadūt: ꝯgruit nāe eaꝝ.
iō faciūt paſſagiū: ⁊ q̄rūt nouā hītationē. fili⁹ dei ꝯpauit ſe auib⁹. Luc. 9. Uo Luc.
lucres celi habēt nidos: fili⁹ āt hoīs ñ hꝫ vbi caput ſuū reclinet. Uñ fecit paſſa
giū. ſ. in icarnatione qñ de ſinu pr̄is venit ī mūduꝫ. ſ. ī vteꝝ v̄ginis mr̄is: ⁊ q̄ſi
uit nouā hītationē. ſ. cū hoīb⁹. Baruch. 3. poſt hec ī terris viſus ē: ⁊ cū hoīb⁹
ꝯuerſatus ē: ⁊ h̄ fuit p̄mo ex iſtinctu ſuperiori. vn̄ ſup illo v̄bo Apl̄i ad Ro. 1. .lua P
Qui p̄deſtinat⁹ ē fili⁹ dei. Querūt theologi qūo iſta ſit vera. Et dicunt ꝙ iſta
p̄poſitio. pre. q̄ addit̄ diſtincto: īpoꝛtat an̄ceſſionē. vn̄ ſi an̄ceſſio ſumat̄ ex pte
ſubi: vt. ſ. dicat̄: ille hō ē p̄deſtinat⁹: tūc ē v̄a: nā ille hō dicit ſuppoſitū eternū ī
nā hūana: ⁊ lꝫ reſpectu ei⁹ ſimpl̄r nulla poſſit eē an̄ceſſio: reſpectu tñ ei⁹ vt eſt
ī nā hūana pt̄ eē. Sil̄r ēt ī ꝯiūcto hec ē v̄a locutio. p̄deſtinatū. n. fuit vt hō eēt
fili⁹ dei: fuit igit̄ ex iſtinctu dei ſupiori. Et fuit ēt ꝓpter ꝯueniētiaꝫ quaꝫ hūit
hūana nā cū filio dei. Ea. n. q̄ ſꝫ ſilia hn̄t maximā ꝯueniētiā ⁊ ꝯueniēter vniūt̄.
Ars āt ſilis ē artificiato: qꝛ ē eius ſilitudo exēplaris. Cū āt v̄bū dei ſit ſilitudo
exēplaris oīs creatur̄: qꝛ oīa p ip̄m fcā ſꝫ. hō igit̄ qꝛ creatura ē ꝯnaturalē ꝯue
niētiā hꝫ cū filio dī. Uñ ēt motiuū peccādi p̄mis pētib⁹ fuit ꝯueniētia cū filio
cui attribuit̄ ſapīa. iux̄ illō. Gen. Eritis ſic̄ dij ſciētes bonū ⁊ malū: imo tāta ē Gen.
ꝯueniētia hūane nāe cū filio dī: ꝙ mlt̄i doctores theologi tenēt: ⁊ p̄cipue Sco. Sco.
in. 3. di. 7. ⁊ rōabiliter: ꝙ ſi hō nō peccaſſet adhuc fili⁹ dei fuiſſet icarnat⁹ ꝓpter
ꝑfectionē vniuerſi: cui⁹ finis nos ſumus: vt dic̄ phs. 2. de aīa. Jn h̄ āt ꝯſiſtit p Phs
fectio vt iūgat̄ ⁊ vniat̄ finis p̄ncipio. ſic̄ pꝫ ī figura circulari q̄ perfecta ē. vt dr̄
5. Metha. Deus āt ē pn̄ᵐ nos finis. Et q̄ꝛtūcūqꝫ p̄mi parētes fuiſſent ī magna Phs
gr̄a. qꝛ vt ait Aug. Celibatus Joānis nō p̄fert̄ ꝯnubio Abrae: nūꝙ̄ tñ ad glo Aug.
riā potuerunt peruenire vel ptīgere: eo ꝙ filius dei nō vniuerat ſibi nāꝫ hu
manam: nec ſolutum fuerat p̄cium ſanguinis xp̄i: nec aperta ianua paradiſi
Nonduꝫ. n. fecerat paſſagiuꝫ filius dei: fuit ēt ſpecialis ꝯueniētia btē v̄ginis
cū filio dei. Eccleſia de btā v̄gine dicit: qđ meruit xp̄m portare: qđ nō itelligit̄

ꝙ meruit xp̄m īcarnari: ſʒ q̄ꝛ gr̄a ē ſibi data. ſm̄ illū gradū ſcītatis: vt ɔgrue
poſſet eē mr̄ dei. Et iō q̄ntūcūqʒ p̄mi parētes fuiſſent ī gr̄a: ad gloriā tñ̄ ꝑueniſ
re nō poterāt: niſi ꝑus fili⁹ dei vniſſet ſibi hūanā nā̄ʒ. Sʒ h̄ totū fecit q̄ſi hita
uit ī loco ɔueniēti. i. ī vtero v̄ginali. Un̄ fili⁹ dei bene ꝛ ɔgrue dicit illō v̄buʒ.
ps. Hic hitabo: q̄m elegi eā. Ubi nota ꝙ electio cū ſit act⁹ volūtatis. eſt .n. elec
ħo ctio volūtariuʒ p̄cōſiliatū. vt dr̄. 3. Ethy. iō nō p̄t eē niſi boni veri vel hōi appa
Phs. rētis. Ubi igiꝰ pfectior erit electio: q̄ꝛ meli⁹ ɔſiliuʒ ibi qō eligeꝰ: meli⁹ erit. ſed
de v̄gine Maria cātat eccleſia. Elegit eā de⁹ ꝛ p̄elegit eā: cui⁹ electio ē pfectiſſi
ma. Ubi nō ꝑꝑ. Poſte. diē phs. Propter vnū qōqʒ tale ꝛ illō magis. vñ phs. I
Phs. li. de bona fortu. q̄rit. Quare aliq erunt fatui ꝛ tñ̄ ſunt bñ̄ fortunati. Aliq erūt
Qō. ſapiētes ꝛ erunt male fortunati. Et dicit ꝛ arguit. Ubi magis ō ītellectu min⁹
de fortuitu ꝛ fortuna: ꝛ econuerſo. vbi min⁹ de ītellectu. opp̄m videm⁹. ſ. q̄ꝛ ma
gis de fortuitu. Et r̄ndet ꝙ tales q ſunt bene fortunati q̄ntūcūqʒ fatui: nō debēt
dici bene fortunati: ſʒ bene naturati: nā habēt nālīter vnuʒ iſtinctū a deo ꝑīci
patuʒ: vt ſp̄ eligāt qō meli⁹ ē in tm̄ igiꝰ hoīes bene eligūt iq̄ntuʒ habēt iſtin
ctuʒ a deo: ſʒ ꝑpter vnūqōqʒ ꝛ illō magis: ſi ḡ hoīes bene eligunt ex inſtinctu
dei. Electio igiꝰ dei erit pfectiſſima: ꝛ qō eliget erit pfectiſſimū vel ſummū. Ui ir
go āt Maria fuit talis electa: ꝛ dicit. ps. Hic hitabo: q̄r elegi eā. Ubi nota ꝙ
ħo duplex ē actus voluntatis: q̄ꝛ q̄dā ē ipſi⁹ finis: ꝛ hic ē velle: ꝛ alius ē nō finis:
ſʒ ei⁹ qō ē ad finē: ꝛ hic dr̄ eligere ſeu electio. Cuʒ .n. hēo ꝑ fine ire Romā: h̄
non eligo: ſʒ eligo mediuʒ ꝑ qō poſſim illuc ire ſiue ꝑ mare ſiue ꝑ terrā. Illud
igiꝰ bonuʒ qō ɔueniēter ducit ad finē: vere p̄t dici electuʒ. Cuʒ āt ꝑ btā̄ʒ vir
ginē deus duxerit creaturā rōnalē ad vltimū finē: merito p̄t dici. Eligi eā: q̄ꝛ
de⁹ elegit btā̄ʒ v̄ginē vt eēt mr̄ filij dei. Un̄ phs. 13. de Proble. q̄rit q̄re lapil
Phs. li ꝛ oīa fere: q̄ īueniunꝰ ī littore maris: ſunt rotunda: nō āt q̄ īueniunꝰ ī littore
Qō. lacuuʒ. Et r̄ndet ꝙ aq̄ lacuuʒ q̄ꝛ dulcis ē leuior ꝛ ſubtilior q̄ aq̄ maris: ꝛ ɔ̄ſ͞ns
minus mobilis. Uidem⁹ .n. ꝙ q vellet ꝑijcere pēnā vel bōbicē ꝑpter leuitatē
eoꝝ male poſſet ꝑijcere vel mouere: non ſic eēt de aliquo graui: neqʒ ēt ē tāta
vt magis poſſet facere motuʒ. Cuʒ āt aq̄ maris ſit grauior ꝑpter terreſtre ad
mixtum: ſic multo magis moueꝰ: ꝛ per motuʒ ſuum rotundat lapillos ꝛ oīa
alia. vñ Apoſt. ad Ephe. 2. Cōpat oēs nos lapidib⁹ fabrice dicēs. Jā nō eſtis
Paul. hoſpites ꝛ aduene: ſed eſtis ciues ſctōꝝ ꝛ domeſtici dei: ſupedificati ſupra fun
damētū apoſtoloꝝ ꝛ ꝓphaꝝ. Sʒ illi dicunꝰ rotūdi: q ſunt iūcti deo: ſʒ qs fecit
iſtā rotunditatē. qs fecit nos ɔiungi deo: certe mare ſeu Maria. Et bñ̄ Maria
ɔuenit cuʒ mari ī noīe ꝛ in re. Hoc .n. mare oīa fetida expellit. Sic Maria oīa
fetida. i. pctā expellit vʒ oīgīale ꝛ actuale: mōrtale ꝛ veniale. vt Aug. I li. de na.
ꝛ gr̄a dei: ꝛ pōiꝰ a Magr̄o l. 3. di. 3. Cū de pctīs agiꝰ: de Maria v̄gine ꝑpter
Aug. honorē dn̄i: nullā facere volo q̄nē. ſibi .n. datuʒ ē ad vincēduʒ ex oī pte pctī.
Magr. Et ſeqꝰ. Hac igiꝰ excepta v̄gine: ſi oēs ſctōs ꝛ ſctās: cuʒ ad hoc ɔgregare poſſe
mus: iterrogarē vtrū eēnt ſine pcō: vna voce clamarēt. Si dixerim⁹ q̄ꝛ pctm̄ nō
hēmus: ipſi nos ſeducim⁹ ꝛ v̄itas ī nobis nō ē. Et vere mot⁹ ſcīficatiōis iſti⁹
maris. ſ. Marie fuit tātus ꝙ ex ea naſceretur Chrs: per quē ſumus rotundas
ti: ꝛ iuncti deo: q̄ꝛ fuit ſicut motus maris. Mare .n. a duobus monetur. ſ. a ſpi
ritu ſeu a vento: ꝛ a planetis ꝛ precipue a Luna: vt patet in fluxu ꝛ refluxu.
vt dictū eſt ſupra. Sic duplex fuit mot⁹ ſcīficatiōis beate Uirginis. Unus a
ſpiritu

ſpū ſctō anteq̄ naſceret extra vterū matris: in q̄ ſctificatiōe totalr̄ fuit ſopitus fomes. Alius motus fuit a planetis. i. a carne xp̄i: q cōpat planetis: q2 ſicut pla nete i zodiaco tāq̄ in via ambulāt vel mouent̄ ⁊ q̄ſi poſſent dici viatores. Sic xp̄s vere in hoc mūdo ver⁹ fuit viator: ſ3 ēt eēt cōpheńſor. Un̄ beata virgo ma ria in cōceptiōe nō ſolū fuit a pctō originali p̄ſeruata: ſ3 ēt ſic fuit ſanctificata: vt fomes q in prima ſctificatiōe ſopitus fuerat: poſteā totalr̄ abſorberet̄. Bene ergo fuit mediū electū vt puenire inus ad finē viſiōis diuine. Un̄ dicit ſibi xp̄s illud Cāti. Ueni electa mea ⁊ ponā i te thronū meū. Et q2 electa eſt vt mediū ad cōiungēdū nos deo: iō q2 pp peccata nr̄a ſepati ſumus a deo: ⁊ ppterea cō tinue incurrimus picula ⁊ afflictiones varias: ad eā recurram⁹. Un̄ ad ppoſi tū Zabel in libro iuditiorū dicit: q in iudi. tijs magis debemus reſpicere Lunā q̄ qdcūq3 corpus celeſte: ⁊ cām aſſignat: q2 cū ſit magis vicina nobis: q̄ qcūq3 ſtella: eſt media ad portādū nobis virtutē olu3 corporū ſupiorū: ⁊ hoc vr̄ inne re Ptholo. ſexta ppoſitiōe cētiloquij: ſ3 expoſitor male exponat: Ergo igit̄ p Lu nā participamus oēm virtutē ſupiorē: iō ad eā in iuditijs eſt recurrēdū. Sa cra ſcriptura vocat beatā v̄ginē Lunā i Cāti. Pulchra vt luna. Et vere ipa fu it mediatrix oīs virtutis celeſtis: q2 nobis attulit filiū: a quo ē oīs virtus. Ad eā igit̄ recurramus in neceſſitatibus nr̄is. Nā Bernar. ait. Sileat miſericor diā tuā virgo beata: q te in neceſſitatibus inuenerit defuiſſe ⁊c. Figura huius hr̄ in lib. Heſter. Ubi dr̄: q Aſſuerus Rex inter oēs elegit i Reginā Heſter de filijs iſrael: ad tm̄ aūt periculū deuenerūt filij iſrael: q data fuit ſentētia ab Aſſuero q oēs deberēt trucidari: ſ3 ipſi hūerūt recurſum ad Heſter ⁊ liberati ſunt. Aſſuerus interp̄tat̄ beatitudo: Heſter interp̄tat̄ p̄parata i tpe. Sic bea ta virgo fuit p̄parata in tpe neceſſitatis: ipa3 pie clamātibus. Sic a primo ad vltimū planeta in domo ppria eſt ſicut Rex in regno ſuo: ⁊ fortius ac melius opat̄ in iſtis inferioribus ⁊ ſic filius dei in incarnatione pōt dici fuiſſe i domo ppria ⁊ ſua qn̄ fuit in vtero Uirginis: ⁊ tūc melius opatus eſt: q2 nobis grā3 ⁊ ſanctis Patribus qui erant in limbo dedit gloriam. Et poteſt hoc applicari incarnationi: ſiue Anunciationi beate Marie virginis.

Cāti.

Zabel.

Ptholo.

Cāti.

Bernar.

Heſter.

¶ De planeta in auge Moralitas. Cap. 15.

Ptholemeus ppoſitione. 52. q̄rit. Quare duorū filio2 eiuſdē patris ⁊ matris: vnus eſt magnus: ⁊ alius pauus. Et ad hoc rn̄dēs aſſignat duas cās. Una eſt: q2 planeta dn̄s aſcēdētis ſi eſt i auge: attrahit natū ſurſū. Secūda cā eſt qn̄ aſcēdēs eſt i principio ſigni: tunc natus erit magn⁹. S3 qn̄ planeta ē i oppoſito augis: ⁊ ſignū aſcēdēs ē in fine: tūc nat⁹ eſt paru⁹. Sic ē de viris iuſtis ⁊ iniuſtis: q2 iuſti dn̄r eē in auge: q2 remotiſſimi a terra affectu: iō creſcūt in virtutib⁹ ⁊ grā apd̄ deū. Iniuſti v̄o ſūt i oppoſito augis. i. ppinq terre: q2 terreni: ſicut iuſti celeſtes. Un̄ iuſti creſcūt ⁊ fiūt magni: iniuſti āt nō creſcūt: ⁊ fiūt parui. Figura h⁹ hr̄ Gen. 49. vbi dicit: q Jacob in bn̄dictione filio2 ſuo2: malo. ſ. Rubē dixit. Rubē p̄mogenit⁹ me⁹ ⁊c. ⁊ ſeqt̄ effuſus ē ſic aq̄: nō creſcat. Joſeph v̄o bono filio dixit: fili⁹ accreſcēs Joſeph: fili⁹ accreſcēs ⁊ decorus aſpectu. Et ſeqt̄. Omnipotēs bn̄dicat tibi bn̄dictiōib⁹ celi deſup. Sic q libz iuſt⁹ creſcit i celeſtib⁹ bn̄dictiōib⁹ ⁊ i charitate dei: ſic Joſeph: ⁊ fiūt magni q2 ſunt i auge. ſ. remoti a terrenis affectionib⁹: ſ3 mali ⁊ iniuſti: q2 i eis ē paruus calor charitatis: ⁊ ſūt i oppoſito augis. i. terre ppinq p affectionē: ⁊ iō creſcūt

Ptholo.

Q̄ō.

Gene.

Phūs. in terrenis tm̄: ⁊ vanitatib⁹: ⁊ nō deo. Phūs aūt. 7. de a͞ialib⁹ q̄rit. Quare qdā
Qō. piſces creſcūt in lōgū: qdā v̄o i amplū. Rn̄det φ humidi ⁊ frigidi creſcūt in am
plū vel in latū: calidi v̄o ſūt lōgi: ſic iniuſti: q ſunt humidi p luxuriā ⁊ frigidi ad
deū q: ſine igne charitatis: creſcūt tm̄ in latū vel in amplū. ſ. in terrenis ⁊ vani=
tatibus mūdanis: ſʒ iuſti ſūt calidi charitate accēſi ad deū ⁊ ꝓximū: ⁊ iō creſcūt
i lōgū ⁊ i altū ad celū ⁊ deū. Vn̄ cuiuſlibʒ boni viri ⁊ iuſti a͞ia pōt dicere. Qua
ſi palma exaltata ſū. Et nō ſine cā de exaltatiōe fit mētio i pſona iuſti. Ubi no
ta φ lʒ creſcere poſſit intelligi ſ'ʒ quācūqʒ dimēſionē. ſ. latitudinē lōgitudinē
⁊ ꝓfundū: in cōi tm̄ vſu illa dr̄ ꝓprie creſcere: q̄ ſ'ʒ lōgitudinē creſcūt ⁊ in altū:
⁊ cā eſt: q: creſcēdo in lōgitudinē fit appropinquatio ad nobilius. ſ. ad celū: qđ
nō fit ita ꝓprie i alijs incremētis. Et vere ſic accidit ſpūalr. Quidā. n. creſcunt
in ꝓfunditate: illi. ſ. q volūt eē potētes i officijs. Quidā v̄o i latitudine. ſ. illi q
dilatāt i fama diuitiaꝝ: ⁊ i diuitijs. Jlla aūt ꝓprie nō dr̄ creſcere. Ut. n. dicit
Phūs. Phūs. 2. đ a͞ia. Jlla ꝓprie creſcūt: q̄ ſūt viua: eo φ additū fit ex nā illius cui ad
dit i v̄tute potētie digeſtiue: cui aūt additū nō fit eiuſdē nāe: nō ꝓprie dr̄ cre
ſcer̄: potētie aūt h⁹ mūdi fama ⁊ diuitie n̄ ſt̄ eiuſdē nāe cū a͞ia: cū a͞ia ſit celeſtis
⁊ iſta trāſitoria ſūt: ⁊ iō p ea nō dicimur creſcer̄. Sʒ q creſcūt i lōgitudinē q vʒ
appropinquāt celeſtibus: vere dr̄ creſcere: q: celeſtia ſunt ꝑpetua ſicut ⁊ a͞ia.
Dr̄ aūt pſona vel a͞ia iuſti exaltari ſeu creſcere in altū ſicut palma. Nā ſup lib.
Qō. de vegetabilib⁹ ⁊ plātis: fit qđ. Quare palma ſolū creſcit i lōgū: ⁊ ſic ſemp cre
ſcit: qđ nō cōtingit de multis alijs arborib⁹. Et rn̄det̄ φ palma nō ramificat: ſʒ
ſemp creſcit i lōgū vel i altū. Sʒ q̄re nō ramificet: dicūt Aſtrologi: φ hoc ē q:
attribuit̄ ſigno Leonis: Arbores. n. iſte q̄ creſcūt ꝯtinue in ſurſū: vt palma: cu=
preſſus ⁊ cedrus attribuunt̄ Leoni: q calidus eſt ⁊ ſiccus: vn̄ ſua caliditate at=
trahit eas ſurſuʒ ſine dilatatiōe. Alie v̄o arbores attribuunt̄ Tauro q eſt ter=
Apoc. reſtris: ⁊ iō creſcūt i latū ſeu amplū. Xp̄s i Apoc. Dr̄ Leo. ibi. vicit leo đ tribu
iuda: ⁊ merito q: leo hʒ cor i dn̄io. Sic xp̄s ver⁹ de⁹ dicit. Fili p̄be mihi cor tu
um. Aliq ſūt i dn̄io Tauri: q: ſūt terreſtres: ⁊ volūt ampliari i terrenis. Tales
nō ꝓprie dr̄ creſcere: ſʒ iuſti ſūt palme: q: calore charitatis xp̄i mouent̄ ad ce
leſtia: imo ēt nō ꝓfundāt radices i terra ſicut palma: ſʒ tota mēs eoꝝ vacat ce
leſtib⁹: ēt a pueritia. Et ꝓpterea aliq nō creſcūt i bono ſpūali: q: ꝓlōgāt ſe i vi=
tijs vſqʒ ad ſenectutē: ⁊ cū ſint habituati i malo: poſtea nō p̄nt bn̄ facere. Nā in
li. Prouer. dr̄. Adoleſcēs iux̄ viā ſuā ēt cū ſenuerit n̄ recedet ab ea. Bn̄ g̊ a͞ia iu
Ptbole. ſti dicit. Quaſi palma exaltata ſū. Ubi aduertēdū φ Ptholemeus in. 3. ꝓpoſi
tiōe cētiloquij dicit: φ q̄dā a͞ie melius diuināt ex nā ſua q̄ Aſtrologi. Fit autē
Qō. ibi qđ talis. Quare vna a͞ia meli⁹ diuinabit q̄ alia. Et rn̄det̄ φ a͞ia magis ſepa
ta a ſenſibilib⁹ ⁊ ab opatiōib⁹ corporis: magis recipit ipreſſiōes ſpūales ſiue ſu
piores: vt apparet in dormiētib⁹: qcūqʒ igit̄ h̄nt talē a͞iaʒ a ſenſibilib⁹ ſeparatā:
meli⁹ eleuant̄ ad recipiēdū ipreſſiōes ⁊ reuelatiōes ſupiores. Et h̄ legim⁹ in li.
Regū: de filijs ꝓphetaꝝ: q: hitabāt extra ꝯgregatiōes hoīum: vt a͞ie eoꝝ ſepa
te a curis corporis: meli⁹ reciperēt reuelatiōes ſpūs. Et rō ē q: a͞ia ē vna: q̄ qn̄ in
tēdit̄ circa vnū: remittit̄ circa aliđ. Sic ſpūalr. A͞ia q̄ tota data ē opationibus
corporis: nō pōt recipe illutū adeo. Nemo. n. pōt duob⁹ dn̄is ſeruire. Nō pote
Joā. ſtis deo ſuire ⁊ mamōe. Et Joā. 4. dr̄. Facili⁹ ē Camelū itrare p foramē acus
q̄ diuitē itrar̄ i vitā eternā. Et diuitē vocat q totū cor pōit ad diuitias: ⁊ n̄ eū q
eas bn̄ poſſidet: ⁊ diſpēſat: vl̄ eis bn̄ vtit̄. Qui igit̄ vult recipe ipſſionē adeo. i.

gr̃az: ſepet aĩaȝ ſuã ab opib⁹ corpeis. Querũt.n. Aſtrolo. Quare aliq ſũt ſubti Qõ.
lis igenij ad diſcẽdũ ſupiora ⁊ celeſtia: qdã v̓o ſũt groſſi. Et rñdẽt φ illi: i quor̃
natiuitate Mercuri⁹ iũct⁹ fuerit cũ luna: ſt̃ groſſi igenij: illi v̓o i quor̃ natiui
tate Mercuri⁹ iũgit̃ cũ ſole: ſũt ſubtiles ⁊ igenioſi: p lunã itelligo mũdana va
riabilia vt luna: ⁊ p ſolẽ itelligo xp̃m. Sic iniuſti ⁊ mũdani ſũt groſſi ⁊ icepti ad
ſupiora ⁊ celeſtia: q̃r ſũt dediti terrenis: ⁊ pñt dici eẽ i oppoſito augis.i. ꝓpiq
terre. Juſti ãt ſũt ſubtiles ⁊ apti ad recipiẽdũ impſſiões ſupiores ⁊ celeſtes q̃r
iũcti cũ ſole xp̃o: ⁊ pñt dici eẽ i auge.i. remoti a t̃ra: ⁊ p ↄ̃ñs deo ap ꝓpiquãtes:
ſic fuerũt multi ſcti viri q t̃rena reſpuẽtes ſola celeſtia q̃rebãt: ſic fuit ſctũs An
toni⁹ q voluit eẽ ſolitari⁹. Et ſctũs Frãciſcus q mũdũ cõtẽnẽs q̃rebat loca de
ſerta plena merorib⁹: ⁊ iõ hũerũt multas reuelatiões a deo: idẽ dic ꝺ multis
alijs ſctis. Figura h⁹ Exo.13. vbi dr̃ φ Moſes duxit filios iſrael p deſertũ: ⁊ nõ Exo.
p terrã philiſtinor̃: ne viderẽt aduerſũ ſe bella ↄſurgere ⁊ reuerterẽt̃ i egiptũ.
Sic Moſes.i. xp̃s Jeſus ducit filios iſrael.i. viros iuſtos xp̃ianos p deſertũ.i.
p ↄtẽptũ terrenor̃ ⁊ aſpitatẽ vite: ⁊ nõ p terrã philiſtinor̃.i. nõ p diuitias mũ
di: ne videãt aduerſũ ſe bella ↄſurgere.i. ne tẽptẽt̃ a cupiditate terrenor̃: ⁊ re
uertãt̃ i egiptũ.i. vt ñ cadãt i pctm̃ ⁊ reuertãt̃ ad vomitũ: ⁊ tãdẽ i īfernũ. Qui
lib3 ḡ vir iuſtus nõ ſit i oppoſito augis.i. nõ ſit ꝓpinquus terre p inordinatũ
amorẽ: ſ3 i auge.i. remot⁹ a terra p affectionẽ: ⁊ p ↄ̃ñs ꝓpiqu⁹ celo: ⁊ tũc meli⁹
opabit̃ i īferiorib⁹: q̃r oĩa opa ei⁹ i hac vita erũt ꝺo accepta atq3 vite eterne me
ritoria.

¶ Jterũ de planeta i auge Moralitas. Cap.16.

Ueſtio fit i aſtrologia: q̃re plãeta i auge ſui excẽtrici magis īfluit i īfe Qõ.
q riorib⁹. Et rñdet̃ φ q̃r terra ẽ plãetis excẽtrica: ⁊ iõ qñ plãeta ẽ i auge
tũc magis eleuat̃ plãeta a terra: ⁊ ſic terra fctã ẽ īma ⁊ hũilis ſibi: ⁊ ſic p
reſpcũ3 ad eã multiplicat̃ mot⁹ plãete: ⁊ ẽt multiplicãt̃ ei⁹ radij: ⁊ ꝓpea maio
rẽ h3 īfluxũ: ſpũalr̃ vl̃ moralr̃: plãeta ẽ xp̃s Jeſus: terra ãt ſum⁹ nos. Et iõ qñ
hũiliamur: magis tũc mouet̃ xp̃s erga nos ad īfluẽdũ ſuã gr̃az. Nã pᵗ Petri. Petr.
5. hũilib⁹ de⁹ dat gr̃az. Uñ Phũs. 2. Metheo. loq̃ns de ſalſedie maris dicit φ Phũs.
fit ex exalatiõe terreſtri. Et ibidẽ Albert⁹ q̃rit. Uñ venit iſta exalatio. Et rñ Qõ.
det: φ venit a fũdo terre: ⁊ q̃rit quõ põt ide venire ſeu ꝓcedere: ⁊ dicit φ h̃ ẽ ex Alber.
v̓tute corpuȝ celeſtiũ: q̃ magis agũt ⁊ īfluũt i ꝓfũdo terre q̃ꝫ i ſupficie: eo φ ibi
magis multiplicãt̃ radij corpuȝ celeſtiũ. Sic radij celeſtes diuine gr̃e magis
multiplicãt̃ i hũilib⁹: imo nihil ĩno mõ ita mouet deũ ad dãdũ gr̃az: ſicͭ facit
hũilitas. Et rõ ẽ: q̃r gr̃a dei ſe h3 ſicͭ lux ſolis: q̃ ꝺ ſe vndiq3 diffundit̃: niſi hẽat
obſtaculũ. Uñ ablato ſiue remoto obſtaculo oĩa illuminãt̃. Sic ſe h3 de gr̃a
dei: cui⁹ obſtaculũ ẽ p̃cipue ſupbia. Uñ ⁊ pm⁹ angel⁹ ⁊ pm⁹ hõ p ſupbiã dede
rũt obſtaculũ. Sic ḡ hũiliemur deo: ⁊ nobis dabit gr̃az: ⁊ nõ ſupbiam⁹: q̃r ſu
pbie i nobis nulla ẽ mã: nec diuitie: nec dignitates: nec aliqꝺ aliꝺ tpale: q̃r ſcri
ptũ ẽ Luce.18. Qui ſe exaltat hũiliabit̃. Nã ſupb⁹ nõ cognoſcit ſe: vnde. Na Luc.
bucodonoſor pp ſupbiã deuenit ad tãtã cecitatẽ φ nõ cognoſcebat ſe eẽ hoieȝ
ſ3 ferã: ⁊ iõ hitabat cũ feris. Exↄuerſo ãt q ſe hũiliat exaltabit̃. Luc.18. Ad qꝺ Luc.
itelligẽdũ nota φ cũ videamus hoies oẽs appetẽtes exaltari: ⁊ vr̃ φ ſit quidã
appetitus naturalis. Unde de hoc fit queſtio.ſ. vnde venit vel ꝓcedit iſte ap Qõ.
petitus ⁊ tale deſiderium. Reſpondeo ⁊ dico φ hoc ꝓcedit a natura aie: q̃ cuȝ
ſit ſiliꝰ celo: appetit exaltari vt celũ. Uñ Phũs in lib. quẽ fecit de motu aialiũ Phũs.
q̃rit: vñ ſit mot⁹ cordis: cũ.n. oĩs mot⁹ q ẽ ab aia: ſit volũtarius: mot⁹ ãt cordis Qõ.

nō eſt volūtarius:vr̄ ꝙ ille mot⁹ nō ſit ab aīa. Et rn̄det ꝙ ille mot⁹ directe ē ab aīa. Uñ ſicut ad formā grauis ſeqꝉ mot⁹ deorſū:ſic ad formā q̄ eſt aīa ſeqꝉ in pte pncipali corpis.ſ.in corde motus ſilis motui celi:q2 h3 pulſū 7 tractū: vel pellēdo 7 trahēdo. Uñ ad ſubſtātiā aīe ſeqꝉ immediate mot⁹ ſilis motui celi. Scđm hoc igiꝉ magis aſſilaꝉ aīa celo:q̄ q̄cūq3 forma:ſiue elemēti: ſiue elemētati. Ad nullā.n.aliā formā ſeqꝉ motus niſi h3 vnā dr̄iā3 loci.ſ.vel ſurſum vel deorſum: qđ nō eſt mot⁹ q eſt ab aīa: vt dictū eſt. Nā igiꝉ aīe cū ſit ſilis nāe celi:celū āt ē ſup oīa corpa:iō nālr omne hñs aīa3: deſiderat exaltari. Uñ ēt
Phūs. ſup.14.de aīalib⁹:vbi Phūs loqꝉ de volatu auiū:fit qđ. Quare aliq̄ aues ī vo
Qđ. lādo exaltanꝉ alti⁹ ſicut aqle 7 aues rapaces:qdā vero parū alte exaltanꝉ: ſicut galline 7 pdices 7 ſiles. Rñdeꝉ q̄tū ad cām nālē: ꝙ hmōi aues rapaces hnt corp⁹ colericū plenū multis ſpiritib⁹:hoc.n.eis fuit neceſſariū:vt eēnt audaces Uñ tale corp⁹ ē aptū ſeq aīa3: Cū āt de nā aīe ſit ꝙ ſit mobilis: vt oēs Phi dicūt:nō ſumēdo motū ꝓprie vt ē ſolius corpis:iō tales aues plus ceteris exaltātur in volādo. Nō ſic ſe h3 de pdicib⁹:q̄rū corpus ē terreſtre cū paucis ſpiritīb⁹. Uere ſic ſe h3 de aīa loq̄ndo ſpūaliter. Ubi ēt nota ꝙ oēs hoīes appetunt
Boeti⁹. nālr ꝙ ſint beati. Boeti⁹.3.de ꝯſol. Oīs mortaliū cura:quā multipliciū ſtudiorū labor exercet: diuerſo qdē calle ꝓcedit:ſ3 ad vnū beatitudinis finē nitiꝉ puēnire: 7 h3 Scotū in.4.di.49. Intelligiꝉ hoc de appetitu nāli:q nihil eſt niſi tēdētia ſiue inclinatio nālis ad ipa3 beatitudinē:nō aūt de actu elicito a volūtate:q ē actus mere liber. Idē āt ē eē beatos 7 eē exaltatos ad hoc ꝙ pticipatiōe ſint dij. Iſte āt appetitus ē a nā aīe:q̄ ē ī gloria quodāmō nāliter. Eſt.n.capax nāliter beatitudinis:ſ3 pfectio actualis ſit ſupnalis. Ad hāc āt puenꝉ p vtutes. Uirtus.n.ē diſpō pfecti ad optimū. S3 vtutes qd ſūt:niſi q̄dā aſſuefactio
Phūs. nes vt corp⁹ bene obediat aīe:certe nihil aliđ ſunt: vt dicit Phūs.1.Ethi. Tūc igiꝉ erim⁹ exaltati vel diſpoſiti ad exaltationē:cū corp⁹ erit bene obediēs aīe. Hec.n.ē via ad nr̄a3 exaltationē. Uñ de xp̄o:q dixit. Ego ſu3 via vitas 7 vita.
Paulus dicit Apl's ad Philip. Fact⁹ ē obediēs: Et p⁹:pp qđ de⁹ exaltauit illū. In figura
Magr̄. h⁹ dr̄ a magr̄o hiſtoriaꝝ.ꝙ trib⁹ Juda ꝓpterea fuit exaltata in regnū eternu3:
Exodi. q2 fuit obediēs Moȳ ad trāſeūdū mare rubrū. Factis.n.duodecim vijs ī mari rubro:h3 ꝙ duodeci3 erāt trib⁹ iſrael:vocatiſq3 tribub⁹: Ruben noluit trāſire ſilr nec Simeon:nec Leui. Trib⁹ vō Juda fuit obediēs 7 ſicco pede p mare trāſiēs exaltata eſt. Judas interpꝛtaꝉ glorificatus a dn̄o. Sic vere q vult glorificari:op3 ꝙ iſto mō ſit obediēs ꝙ ſiccis pedib⁹ trāſeat mare. Mare eſt vita p̄ſens repleta multis amaritudinib⁹:nō ſumergaꝉ in iſtis aquis pes affectiōis: 7 exaltabiꝉ in celis. S3 multi ſūt q q̄rūt exaltari quo ad ſtatū mūdi in diuitijs 7 dignitatib⁹:vbi corp⁹ tm̄ exaltaꝉ 7 aīa dprimiꝉ:ſ3 hec nō ē exaltatio: De his
Pſal. loqꝉ ps. Fiāt ſicut fenū tectoꝝ:qđ pꝰuſq3 euellaꝉ exaruit. Fenū tectoꝝ ab oib⁹ vr̄:ſ3 q2 nō h3 humorē:op3 ꝙ cito exſiccetꝉ:ſic malus hō ꝯtinue vr̄ exaltari: ſ3 ſtati3 ruit:q2 nō h3 ſtabilitatē. Uidi ipiū ſup exaltatū 7c.i.ps. Iſti ſūt figurati p ederā Jone. Ubi nota ꝙ realr illa nō fuit edera:ſ3 q̄dā herba q̄ vocaꝉ Citon
Hiero. vel Cicon.vt dicit Hieronymus:ſed non potuit aliter tranſferri propter defectum vocabuloꝝ. Septuaginta vero trāſtulerunt cucurbitā: hec autē herba eſt iſtius nature:q2 in vna nocte creſcit 7 fit magna: 7 ſtatim areſcit. Et huius cauſa ē:nā arbores 7 herbe q̄ cito creſcunt:hoc eis accidit:q2 hñt poros aptos

vt cito

ut cito trāſeat humor tractus a terra: ⁊ ex hac eadē aptura trāſit frigus ⁊ calor ⁊ cito deſtruit eas. Sic accidit de hoībus q exaltanẗ in vita iſta: ſunt.n.aperti ⁊ pni ad recipiēdū diuitias honores ⁊ dignitates vndecunq; venientes: ⁊ inde occaſio oriẗ ruine eorꝝ. Uñ dicit ps. Cuſtodi viā eius.ſ.xpi: ⁊ exaltabit te. Pſal.
Uia autē xpi quā nobis mōſtrauit: fuit humilitas iuxta illud. Math. Diſcite Math.
a me qꝛ mitis ſum ⁊ humilis corde. Si igiẗ viam iſtam xpi cuſtodierimus: exaltabimur: vt diciẗ Luc.18. Qui ſe humiliat exaltabitur.

¶ De aſpectu quaterno ⁊ oppoſito planetaꝝ Moralitas. Cap.17.

Ptholeme⁹ in cētilogo ꝓpoſitiōe.32.q̄rit. Quare aliq hoīes i oīb⁹ actib⁹ eorꝝ ſemp erūt inimici. Rñdet φ cā eſt: qꝛ planete: q ſunt dñi natiuitatū eorꝝ: fuerūt in quarto vel ſeptimo aſpectu in natiuitatibus eorū: ⁊ rō eſt qꝛ cū ſigna in zodiaco ſint diſpoſita in quadā ꝓportiōe ⁊ ꝯſonātia inter ſe: ſed in quarto ⁊ ſeptimo aſpectu ſunt indiſſonātia: nā ſigna: q̄ ſic ſe aſpiciunt ſi vnū eſt calidū: alterū eſt frigidū: ⁊ ſi vnū eſt humidū: alterū eſt ſiccū. Diſſonātia igiẗ quā hñt planete dñi natiuitatū pp dicta loca: eſt cā inimicitie. Sic ſ ꝓpoſito Plato poſuit aīam nr̄am fuiſſe factā ex ꝯſonātijs ſicut ⁊ celū: ⁊ Boeti⁹ Plato.
3. de cōſola. ait. Cōnectēs aīam p ꝯſona mēbra reſoluis. Et ſeqẗ. Simili ꝯuer- Boeti⁹.
tis imagine celū. Sicut.n. in celo ſunt ſeptē orbes vel planete iter ſe differētes cōſonanẗ aūt p motū primi mobilis: nā cōſonātia eſt cōcordia duorum inter ſe dſentiū: ſicut pꝫ de diapaſon ⁊ diapēte. Sic aīa hꝫ ſeptē potētias iter ſe dſentes.ſ. vegetatiuā: ſenſitiuā exteriorē: ſenſitiuā interiorē: iraſcibilē: cōcupiſcibilē: motiuā ſm locū ⁊ volūtatē: q̄ oēs ſi regant motu rōnis ſunt in cōſonātia: hāc aūt cōſonātiā puertit cupiditas inordinata corruptibiliū: q̄ ē deordinatio q̄dā a recta rōne: hec.n. eſt inimica nr̄a: lꝫ ſi bene vniti fuerimus cū deo: a tali ſ. inimicitia ſalui erim⁹. ¶ Uñ phūs.ſ. celi q̄rit: Utrū i celo ſint mot⁹ cōtrarij. Phūs.
Et arguit φ ſic: moueri.n. ab oriēte in occidentē: ⁊ ab occidente in oriētē ſūt Quō.
motus cōtrarij: ſic aūt eſt in orbibus celi: ergo ⁊c. Rñdet φ motus nō cōtrarianẗ niſi rōne terminoꝝ: vñ motus nāles q ſunt infra celū ſunt ꝯtrarij: q vnus eſt ad terminū q eſt ſurſum: alter ad terminū q eſt deorſum: ⁊ motus ēt aīales: q ſunt ante ⁊ retro: dextrorſum vel ſiniſtrorſū: terminus aūt motus circularis eſt vnus ⁊ idē: ⁊ vñ incipit ibi finiẗ. Uñ lꝫ infra celū ſint motus ꝯtrarij ⁊ per ꝯñs nāles inimicitie corporū: nō tñ in hīs: q̄ ſunt in celo: ſunt mot⁹ ꝯtrarij: vbi idē ē principiū ⁊ finis: ⁊ ſm Scotū: talis motus nō dꝫ dici nālis nec violētus: Scot.
ſꝫ neutralis. Sic ſpūaliter: qdā ſunt infra celū q̄tū ad mētē: qꝛ tota eorꝝ mens data eſt terrenis: inter quos opꝫ φ ſint ſemp inimici ſe ⁊ cōtrarietates appetituū. Si.n. tot⁹ mūdus nō poſſet ſatiare tuū appetitū: quō patieris φ ego aliqd habeā? ⁊ tales erimus ambo: q̄re ergo nō erimus hoſtes? ¶ In octauo de aīalibus ſit q̄ſtio. Quare inter canes nāliter ſemp ſunt inimicitie: ſi.n. venit canis incognitus oēs alij inſequnẗ. Rñdeẗ: qꝛ ſunt cōplexionis ſicce: ⁊ inde ꝓcedit eorꝝ ira: ſicca aūt nūq; ſatianẗ: ſicut apparet de formicis: ⁊ ꝓpterea vnus canis ꝓſeqẗ aliū canē: ſicut impedientē ſuā iſatiabilitatē: ſic hō terrenus totaliter eſt imerſus ⁊ deditus: qꝛ ſiccus amore celeſtiū: ⁊ iō aliū hoīem inſeqẗ tāq; impedientē ſuā iſatiabilitatē. Sꝫ illi q mētē hñt in celo: de qb⁹ dicit Aplus. Nr̄a cō- Paulus
uerſatio in celis eſt: ⁊ in eorꝝ motib⁹ ⁊ opationib⁹ iūgūt finē pncipio.ſ. ſe ipſos

Paul. deo: nō hñt ɔtrariū: nec hñt inimicos iuxta illō. Ad Rom. Diligētib⁹ deū
Exodi. oia coopant̄ i bonū. In figura h⁹ Exodi. 15. dr̄. Qō q̄diu Moſes hēbat ma‑
nus depſſas ad terrā: Amalachite hoſtes ſui pugnabāt ɔtra populū ſuū: ſ3 qñ
eleuabat manus ad celū: hoſtes fugiebāt: Amalech iterp̄etat̄ brutū. Ecce cu
piditas inordinata q̄ eſt brutorū: q̄ pugnat cōtra nos. Moſes q interp̄tat̄ erec
ptus ab aquis: ſignificat chriſtianū eleuatū ab aquis baptiſmi. Uñ qñ manus
noſtre ſunt depſſe ad terrena: hoſtes. i. demones ꝛ tēptationes p̄ualēt: vt ma‑
nifeſte apparet. Eleuemus ergo manus noſtraꝝ opationū ad augē. i. ad celū:
Pſal. ꝛ nō timebimus hoſtes. Uñ in p̄s dr̄. Inuocabo dñm ꝛ ab inimicis meis ſal‑
uus ero. Nā ſi hō recurrit ad deū ſaluabit̄ ab inimicis. Saluari aūt ab inimi‑
Qō. cis nō ē modicū bonū. Uñ ſup p̄mo Politicoꝝ fit qō. ¶ Cū vltimū terribiliū
ſit mors ꝛ ēt vltimū malū: qō i vita iſta poſſit ſuſtineri. Quare ergo hoīes po
tius q̄ iniuſte ſubiciant̄ hoſtib⁹: ponūt ſe ad p̄liādū: ꝛ diſponūt ſe morti: vt p3
de Lacedemonijs: qbus dixit coꝝ princeps. Prandete: apd̄ inferos cenaturi.
Rñdet̄ q nulla eſt peior mors q̄ iniuſte hoſti ſubijci. Serui. n. iter mortuos
reputant̄: nā dr̄ ſerui a ſeruādo: q2 cū deberēt occidi: ſeruabant̄ ad vtilitatē
ſeruātiū. In ſeruitute iniuſta nō eſt vna mors ſed infinite. Et iſtā ſeruitutē eē
Scot. iniuſtā dicit Sco. in. 4. ſen. Phūs aūt li. Politicoꝝ dicit q ſeruitus q̄dā ē na‑
Phūs. turalis. i. eoꝝ q deficiūt in rōne: ꝛ talis eſt bona ꝛ ɔſeruatiua vite. Nō. n. tales
poſſent viuere niſi cū dirigēte. Illi ēt q rōne vigēt: ſi iuſte ad ſeruitutē redu‑
cūtur pp̄ eoꝝ peccata: nāliter ſunt ſerui: ſed ſi vigēte rōne: iniuſte in ſeruitutē
redigunt̄ nō p iuſtū bellū: ſed a Piratis p depredationē: cū nāliter nō ſint ſer‑
ui: ſed ex violētia: nulla mors pōt huic ſeruituti cōparari. Et ꝓpterea in bello
ſeruili ɔtra Romanos exorto. dixit Capitaneus ſeruoꝝ: ſi volum⁹ reuerti ad
ſeruitutē priſtinā: nō op3 bellare: ꝛ tñ oēs magis elegerūt mori q̄ ad ſeruitu‑
tē redire. Saluari igit̄ ab inimicis maximū ē bonū. Dicit ergo p̄s. q recurrēs
ad deū ſaluat̄ ab inimicis. S3 inimici nr̄i ſp̄uales cōiter ponunt̄ tres. ſ. mūdus
caro: demonia: oia tñ iſta reducūt̄ ad vnū. Ubi nota q ſup illo verbo. Radix
oiu3 maloꝝ ē cupiditas. Dñt doctores: q cupiditas tripliciter pōt ſumi. Uno
mō ꝓut eſt inordinatus appetitus diuitiaꝝ: ꝛ tūc eſt ſp̄ale pctm̄: ꝛ l3 iſta oc‑
caſionaliter poſſet eē radix oium peccatoꝝ: q2 p diuitias h3 hō facultatē ꝑpe‑
trādi qdcūq3 peccatū: nō tñ directe. Alio mō ſumit̄ cupiditas ꝓ inordinato ap
petitu cuiuſlib3 boni tp̄alis: ꝛ tūc cū ſit ɔuerſio ad bonū cōmutabile: ē genus
ois pcti. Tertio mō dr̄ cupiditas iordinata iclinatio ad appetēda bona corru
ptibilia: ꝛ ſic ē radix oiu3 maloꝝ: ex iordinato. n. amore rerū tēporaliū ꝓcedit
oē pctm̄. Et hñ igit̄ dicit p̄s. Inuocabo dñm ꝛ ab inimicis meis ſalu⁹ ero. Sā
cti ēt ꝛ boni viri q2 iuocāt dñm ore ꝛ corde: iō ſaluāt̄ ab inimicis. Et hoc eſt qō
dñs cuilib3 bonoꝝ ꝛ iuſtoꝝ dicit Math. 22. Sede a dextris meis: donec ponā
inimicos tuos ſcabellū pedū tuoꝝ. ¶ Pro quo aduerte q Phūs. 14. d̄ aialib⁹
Phūs. q̄rit. Quare hō ſolus nāl̄r iter aialia ſedet: ꝛ alia aialia q̄tūcūq3 crura poſterio
Qō. ra ponāt i terra: nō tñ dr̄ ſedere. Rñdet q hō eſt bipes: ꝛ q2 oia corpora infra
Lunā q2 ſūt i potētia ad motū: laborāt: ꝛ idigēt q̄ete: ad q̄etē āt ꝓuidit nā hōi
d̄ ſeſſiōe. Uñ ip̄e Phūs. 5. d̄ ꝓblematib⁹ dicit: q hō magis laborat ſtādo q̄ am
bulādo: ꝛ cā ē. Nā hoīe ſtāte totū corp⁹ ꝑpēdicul̄r ſtat ſup pedes: ꝛ p ɔñs ma
iorē h3

ſoꝛē h̄z grauedinē: graue.n. ꝑpēdicul'r magis grauat: ꝗ̄ oblíq: ambulādo aūt corpus nō ſtat ſup pedes ꝑpēdiculariter ſemp: ſ3 aliqñ ꝛ parū: ꝛ ꝓ maioꝛi pte ſtat oblíq: ꝛ íó minus laboꝛāt pedes. Sedere igit' h̄z hoc nihil aliō eſt ꝗ̄ ſtare ſine laboꝛe: ꝛ cū qete pedū: idē.n.eſt dictu: ſede: qō ſta cū qete pedū. Et qꝛ pedes in ſcriptura cōiter ſumunt' ꝓ affectiōibus terrenis: qꝛ pedes vadunt per terrā. Ita ꝛ appetitus ſenſitiuus ſeu eius affectiones ſemper ſunt circa terrā. Gene.6. Repleta ē terra iniqtate eoꝝ. Jō idē eſt ſedere: qō ſtare cū qete affectionū terrenarū. Qō aūt d'r in ꝓdicta auctoꝛitate. A dextris: nota ꝙ Phūs i li. de motu ꝛ ꝓgreſſu aialiū dicit: ꝙ in aiali dextrū differt a ſiniſtro: qꝛ dextrus magis mouet' ꝛ magis mouet. Idē igit' eſt dicere: illō qō dicit deus. Sede a dextris meis: ꝙ ſta ꝛ nō moueant' affectiōes tue ad carnalia ꝛ terrena: ꝛ ego te mouebo. S3 ad bene mouēdū eos q nō ſūt dati carnalitatib⁹: nolat de⁹ dexterā ſuā: filius.n. vocat' dextera dei. Vñ cātat ecc̄ia. Dextere dei tu digit⁹: loqns ſpūi ſctō. Et vere fili⁹ voluit nos mouere vt dextera. Qō.n.fit a Medicis. Quare dextera ē magis mouēs ꝛ mobilis ꝗ̄ ſiniſtra. Que qō ponit' a Phō.14. de aialib⁹: ſ3 nō ita clare ſoluat'. Et rn̄det' ꝙ illa pars dextera ē magis calida. Et ſi arguat' ꝯ: qꝛ totus caloꝛ hoīs ſontal'r eſt a coꝛde: ſ3 coꝛ magis declinat ad ptē ſiniſtrā: ḡ pars ſiniſtra deberet eē calidioꝛ. Reſpondet' ꝙ in pte dextera eſt epar qō ē ſanguineū: ꝛ ḡnatiuū ſanguinis. Vñ d'r pr̄familias: eo qō ſanguine ſuo nutrit totū coꝛpus: ꝛ p ꝯñs ē multū calidū. Vñ caloꝛe ſuo pars dextera ē apta ad mouēdū. Sic ſe hūit ō filio dei. Aſſūpſit.n. ſanguinē ꝛ carnē: ꝛ ſuo ſāguine ſuo nutriuit totā ecc̄iā. Math.26. Bibite ex hoc oēs: hic ē.n. ſāguis me⁹: ꝛ íō eſt pr̄ oīu3 ꝛ caput: nō ſolū quo ad diuinitatē: ſ3 quo ad humanitatē influēs i oia mēbꝛa. Joā.1. De plenitudine ei⁹ oēs accepim⁹: vt clare p3 in.3. ſentē. di.13. ꝛ qꝛ i eo fuit habūdātia caloꝛis charitatis: iō ſuo exēplo mouet nos. Bene igit' dicit. Sede a dextris meis. i. qeſcāt male affectiōes tue: ꝛ xp̄s q ē pr̄is dextera incarnata recipiēs ꝓ te penas ꝛ moꝛtē ſuo exēplo mouebit te. Albubater Aſtrolog⁹ qrit. Quare aliq ſūt boni ſimiatoꝛes: q v3 ita moueāt' a dictis ꝛ fctis alioꝝ: vt ipſi ſciāt bene ſeq ea ꝛ ꝯ facere: vt faciūt ſimij. De qb⁹ dicit Solin⁹: ꝙ in Sicilia pri⁹ inuēta ē comedia ꝛ cauillatio inimica. Rn̄det ꝙ cā eſt: qꝛ i coꝝ natiuitate Mars infoꝛtunat⁹ iūgit' i vno ſigno cū Mercurio foꝛtunato. Et rō ē. Nā Mercuri⁹ foꝛtunat⁹ h̄z dare bonā itelligētiā. Vñ ſi tūc Mars eēt bene foꝛtunat⁹ eēt beñ itelligēs i arduis negotijs q̄ ad Martē ptinēt: ſ3 qꝛ iſfoꝛtunat⁹ ē. íō ſūt bñ itelligētes i defectib⁹: vñ nō ſimiāt niſi defect⁹: ꝛ defect⁹ eos mouēt: vt oñdāt ſe ſic eē ſilēs. Iſto mō dextera dei incarnata aſſūpſit nr̄os defect⁹ ꝛ ſic voluit nos mouere: ceſſet ḡ Mars affectiōis dominādi: ꝛ ſic eū ſeqmur: ceſſando. i. ab affectiōib⁹ carnalib⁹. Figura h⁹ Job.2. vbi d'r: ꝙ Job erat depaupat⁹: erat i coꝛpe vulnerat⁹: ꝛ ſedebat i terra: qō vidētes tres amici ei⁹ ſederūt cū eo i terra ſeptē dieb⁹ ꝛ ſeptē noctib⁹. Job iterp̄tat' magn⁹. ꝑs. Magn⁹ dn̄s ꝛ laudabilis ꝛc. i. fili⁹ dei: voluit eē paup: ꝛ voluit ꝓ nobis vulnerari i terra: ꝛ ſedit. i. qeuit ab oī mala affectiōe. Nos igit' ſi ſumus ei⁹ amici: exēplo ſuo ſedeam⁹: qeſcam⁹ ab affectiōib⁹ carnalib⁹: p ſeptē dies ꝛ noctes intelligit' totū tēp⁹ qō p ſeptē dies voluit': qꝛ nō q icepit: ſ3 q pſeuerauerit vſqꝫ in finē hic ſaluus erit. Hoc idē ſentit Phūs: q ꝑmo de aia dicit: ꝙ aia in ſedēdo ꝛ qeſcēdo fit pru

Gen. Phūs. Qō. Phūs. Math. Joan. Albub. Qō. Soli. Job. Pſal. Phūs.

dēs. Et ibi Phūs intēdit inueſtigare: qd ſit aīa: ⁊ dicit ꝙ opinio antiquorum Phorū fuit: ꝙ eſſentia aīe eſſet quid mobiliſſimū: eo ꝙ dabit motū corpori: ⁊
Anaxa. nihil dat qđ nō hꝫ. Vñ Anaxagoras poſuit eā eē ꝯpoſitā ex athomis rotūdis q ſūt bene mobiles: Phūs tñ ibi oſtēdit ꝙ q̄tū ad illū motū: đ quo ibi dicebāt aīa p ſe nō mouet̄: ſꝫ tm̄ p accidēs. i. ad motū corporis: aut. n. mouet̄ ⁊ vadit
Phūs. extra corpus: ⁊ ſic tūc corpus remanet mortuū: aut mouet̄ ab vna pte ad aliā: ⁊ tūc illa pars remaneret mortua: vtrūqꝫ aūt eoꝝ eſt falſum: igit̄ aīa q̄ntūcunqꝫ moueat corpus: nō tñ mouet̄. Et in hoc oſtēdit̄ ꝙ aīa nō ſit corpus: q2 cū moueat: nō tñ mouet̄. Vt. n. octauo Phi. hr̄. Jllo mō cognouim⁹ ſubſtātias incorporeas: nā cū oē corpus qđ mouet ſit neceſſe moueri: ⁊ oē qđ mouet̄ neceſſario ab alio mouet̄: ⁊ nō ſit abire in infinitū. Neceſſe eſt igit̄ deuenire ad aliquod mouēs inobile: qđ nō eſt corpus: ſꝫ ſubſtātia icorporea. Cū igit̄ aīa moueat ⁊ nō moueat̄: nō erit cōpoſita ex athomis: ſꝫ erit ſubſtātia icorporea. Sꝫ nūqd mouet̄ aīa? Dico ꝙ mouet̄: ſꝫ alio gñe motus: q ē actus pfecti: oē. n. qđ mouet̄ motu ꝓprie dicto: nūdū hēt illud ad qđ mouet̄. Videre. n. eſt qđdā moueri: ⁊ tñ vidēs iā hēt totū qđ dꝫ hēre vidēs actu. Licet. n. aīa hēat duplex genus potētiaꝝ: p q̄s ſic mouet̄. ſ. apphēſiuas ⁊ appetitiuas: nā cuilibet apphēſiue corñdet ſua appetitiua: vt tñ dr̄. 6. Metha. hec ē dr̄ia iter motū vtriuſqꝫ: q2 in apphēſiuis motus incipit a rebus ⁊ terminat̄ ad aīam. Nā itellectio viſio: ⁊ hmōi: incipit a rebus ⁊ terminat̄ ad aīam: ſed in appetitiuis motus icipit ab aīa ⁊ terminat̄ ad res. Velle. n. incipit ab aīa: ⁊ terminat̄ ad rē volitaꝫ. Et q2 iſte incipit ab aīa ⁊ terminat̄ ad res: magis dr̄ motus q̄ primus. Vñ ibi phūs cōcludit vt dictū eſt: ꝙ aīa in ſedēdo ⁊ qeſcēdo fit prudēs. i. ceſſando ab affectionib⁹: q̄ ſunt motus circa res extrinſecas: aīa fit prudēs. Sic ergo pꝫ ꝙ ſedere eſt qeſcere ab affectionibus carnalibus. Nos igit̄ ſedeamus moti a xp̄o. i. abſtineamus a carnalib⁹ deſiderijs q̄ militāt aduerſus aīam. Sꝫ nos ſedemus ſicut catuli paruuli ſic edocti ⁊ inſtructi: q tm̄ ſedēt q̄diu dñs eoꝝ pcutit
Prou. eos cū virga: ⁊ eis minat̄: ſtatim aūt ꝙ ille ceſſat pcutere: ceſſāt ⁊ a ſeſſiōe. Sic vere eſt de nobis: q̄diu nos deus affligit p tribulationes ⁊ infirmitates: aut p
Regū. timorē eius abſtinemus ab affectionibus pverſis: ſꝫ ſtatī ꝙ ceſſat ab affligēdo nos: ⁊ nos reuertimur ad vomitū ſicͣ canes: ⁊ iđ illđ Prouer. a deo nobis dr̄.
Hiere. Ego qͦqꝫ i interitu vr̄o ridebo. Et ſeqt̄. Tūc inuocabūt me ⁊ nō exaudiā eos.
Psal. Jn figura huius. 4. Regū. dr̄ ꝙ Hiere. ſuadebat illis de Hieruſalē vt corde reuerterēt̄ ad deū ſuū: qđ facere nolētes funditus fuerūt deſtructi: ⁊ cū reuerterent̄ ⁊ clamarēt ad dñꝫ nō exaudiuit eos. Jđ dicebat Hie. Trenoꝝ. 1. Quō ſedet ſola ciuitas plena populo. Et ſeqt̄. Dñs locutus eſt ſup eā pp multitudinē iniquitatū ſuarū. ⁊ p̄s. Aduerſū me loquebant̄ q ſedebāt in porta. Sedeamus ergo. i. quieſcamus a terreſtris ⁊ carnalibus deſiderijs: ⁊ Chriſtus Jeſus faciet nos ſtare ad dexteram eius in celis.

¶ De planeta in gradu puteali Moralitas. Cap. 18.

Queſtio fit a Phis ⁊ Medicis: Quar̄ hō aliqñ ē triſtis ⁊ neſcit cāꝫ? Et
q rñdēt ꝙ i corpe regnat hu mor melācholicus q hꝫ offuſcare ſpūs: q clari exiſtētes ſūt cā letitie. Et lꝫ hoc veꝝ ſit: nō tñ aſſignat̄ ab eis tota cā. Nā q̄rā ab eis. Quare magis regnabit ille hūor mō q̄ ante horā. Et iđ Aſtrologi

logi rñdentes aſſignāt cām primā. Ubi nota ꝙ quilibet natus hʒ vnū planetam qui fuit dñs aſcēdentis in ſua natiuitate: ⁊ per ꝯñs in ſua gñatione: cuius planete diſpoſitionē ſequitur corpus noſtrū vſqʒ ad mortē: vñ ille magis imprimit vel influit nobis ꝙ̄ quicūqʒ alius. In celo aūt ſiue in zodiaco ſunt aliq̄ gradus qui dicunt̄ putcales: vñ qñ planeta eſt vel reperit̄ in talibus gradibus: ē in ſua deiectione ⁊ in malo eē. Et iō qñ ille planeta: q̄ eſt dñs mee gñationis quē ſeqt̄ corpus meū: deſcēdit ad gradū putealē ⁊ deprimit̄: ego ex ꝯplexione corporis moti ab illo planeta: triſtor: ⁊ ſic de alijs. Sic ſuo modo accidit ſpūaliter. Dominus gñationis noſtre ⁊ natiuitatis ē ipſe deus Jeſus xp̄s: quē debem⁹ imitari non ſolū quo ad corpus: ſed quo ad alaʒ: q2 totū ipſe fecit. Uoluit autē ipſe dñs noſter deſcēdere in puteū huius mundi: q2 aſſumpſit carnē: imo voluit pati paſſionē ⁊ mortē. Quicunqʒ igit̄ ſunt ab eo gñati ⁊ quo ad corpus: ⁊ quo ad aiaʒ ꝑ baptiſmū: ad ſuā imitationē debēt triſtari ⁊ ſuſtiere tribulationes ⁊ afflictiones: ſicut ⁊ ipſe ꝓ nobis ſuſtinuit. Figura hui⁹. I. Reg. de Saule rege iſrael: q̄ volūtarie mortē ſubijt: qđ vidēs ei⁹ armiger: ipſe ēt voluit mori. Sic ſit in ꝓpoſito: ſi Saul Rex. i. xp̄s q̄ ē rex regū ⁊ dñs dñantiū ꝓ nobis voluit mori: ⁊ nos ēt debemus parati eē ad ſuſtinēdum aduerſa ⁊ tribulationes ⁊ mortē ꝓ eo ſi oportuerit. Uñ ipſe dicit. Luc. 9. Qui vult venire poſt me abneget ſemetip̄m ⁊ tollat crucē ſuā ⁊ ſequat̄ me. Ebſ. n. ſuos diſcipulos ad duo vocauit. primo ad relinq̄ndū oīa: ſcđo vt ꝓ ſe aduerſa ⁊ mortē ſuſtinerēt Dr̄ igit̄. Qui vult venire poſt me. i. deuiſcari ſeu ſeparari ab hoc mundo: ſequatur in hoc xp̄m: vt non curet de afflictionib⁹ huius mundi. Uñ ſit qđ a medicis. Quare granū frumēti ſanū ē viſcoſū: non āt ē ita panis. Rñdēt ꝙ granū ſub mola ꝑdidit viſcoſitatē ſuā. Joā. 12. Niſi granū frumēti cadens in terrā mortuū fuerit: ip̄m ſolū manet: ſic hō ſanus ⁊ in ꝓſperitatibus hui⁹ mundi eſt viſcoſus: q2 oīa ad ſe trahit: ſʒ ſub mola tribulationis ꝑdit viſcoſitatē. i. amorē terrenoꝝ: ⁊ ſeqt̄ xp̄m. Sʒ aliq̄ ſequūt̄ xp̄m i cruce quā portāt in ſcapula: ſʒ volūt eē ſani. Et ꝑpea ſunt viſcoſi. Uiſcoſa. n. nō diuidunt̄ i ſe: ⁊ attrahūt alia ad ſe. Sic multi auari ſani portant crucē. i. laborē tollerant in acgrendis diuitijs: ⁊ ſunt viſcoſi: q2 omnia attrahūt ad ſe: ſiles cuidā piſci maris dicto crux vel crux: q̄ vt dīc Albertus: oīa q̄ accipit ꝯuertit in carnē ſuā. tāti. n. caloris eſt intrinſeci. Hāc crucē volunt portare multi auari: q̄ ꝓ acgrēdis magnis diuitijs magnos ſuſtinent labores. Figura huius Math. 26. Ubi dicitur. Quod quidam Simon Cyreneus pr̄ Alexādri ⁊ Ruffi fuit angariatus vt portaret crucē xp̄i. Cyreneus interp̄tat̄ hereditas. Tales ſunt multi auari: q̄ vt filijs magnas dimittāt hereditates ad angariā portāt crucē xp̄i. Ille. n. Cyreneus fuit nolatus a filijs: cū tñ ceteri nominent̄ a parētib⁹: q2 tales ꝓpter filios talia faciūt: ⁊ non ꝑꝑ xp̄m. De talibus dr̄ ad Phil. 3. flens dico inimicos crucis xp̄i. Beatus āt Andreas e conuerſo ſecutus fuit xp̄m in cruce paſſionis: vide eius hyſtoriā. Siſr. s. Frāciſcus cui⁹ tota vita fuit crux ⁊ mortificatio: ⁊ ideo in eius pſona legit̄ illud. Gal. 6. Mihi abſit gl̄iari niſi i cruce dñi nr̄i Jeſu xp̄i: ⁊ iddē dic de multis alijs ſctis: q̄ figurati fuerūt Exo. 12. Per primo genitos filioꝝ iſrael: q̄ fuerunt ſalnati ꝑ crucē ſanguinis agni quā i porta habebāt. Sic ⁊ nos ſeq̄mur xp̄m in cruce paſſionis ⁊ mortis: qm̄ vt dr̄ ad Phil. 2. Ipſe fact⁹

Reg. Luc. Mẽ. Joā. Math. Paul. Paul. Exod. Paul.

eſt obediēs vſqȝ ad mortē: mortē aūt crucis: ꝑꝑ qđ ⁊ deus exaltauit eū: ⁊ dedit illi nomē qđ ē ſup oē nomē. Null⁹ igit̃ gliet̃ i diuitijs aut dignitatib⁹: ſȝ i īfir
Paulu. mitatibus ⁊ tribulationibus exēplo Pauli Apoſt. q. 2. Cor. đ ſeipſo dic̄. Glo riabor in īfirmitatibus meis: vt inhabitet in me virtus xp̄i. Ad qđ melius itel
Boe. ligendū nota ꝙ Boe. 1. de cōſola. dicit Mores nr̃os ⁊ totā rōnē vite humane
Qđ. formatos fuiſſe ad inſtar celi: ⁊ nō ſine cā. Nā. 15. ꝑticula de Proble. fit qđ. Cū corpora celeſtia: ſicut pȝ: luceāt. Quare ſtelle nunq̄ perdūt lumē: ſiue ſint pro pinque: ſiue ſint lōginque Soli. Luna vero aliqñ ſm nr̃am apparentiaȝ plus de luce: ⁊ aliqñ minus: ⁊ q̄to magis appropinq̄t Soli minus videt̃ hr̄e de lu ce (lȝ aliter ſit in re qꝛ ſp medietas Lune ē illuminata: nec plus nec minus). Et rn̄det ꝙ oīa ſuperiora habēt lucē a Sole. Uñ Sol dr̃: qꝛ ſolus lucet per ſe: ſed alia lucēt ꝑ aliud. Uñ in Sole ſp lux vniformiter ſe hȝ. Stelle aūt lȝ de ſe nō luceāt: eaꝝ tñ corpora ita ſunt dyafana ⁊ q̄ſi ſpūalia: ꝙ lucē ꝑticipāt in pro fundo: ⁊ iō ſiue accedāt: ſiue elongent̃ a Sole: totā tñ lucē oſtēdūt. Luna ṽo nō illūinat̃ niſi i ſupficie: ſȝ i ꝓfūdo ē corp⁹ opacū ⁊ tenebroſū: ⁊ iō ſola medie tas eius illūinat̃. Et lȝ ſua illūinatio ſp eadē mō ꝑſeueret: tñ q̄tū ad apparētiā noſtrā nō ē ſic. Uñ q̄to plus accedit ad Solē: qꝛ ſub eo figit̃: tāto magis illūi nat̃: lȝ ex ꝑte ſupiori: ſȝ ex parte nr̃a nō oſtēdit lucē. Sic vere ſe hȝ in ſpūali bus. Qđ ſic declaro. nā gloria nihil aliud eſt q̄ notitia q̄ habet̃ de aliq̄ opera tione alicuius: de qua ipſe laudat̃. Uñ idē eſt ꝙ apparētia q̄ eſt de actu virtuo ſo. Sol āt iuſtitie xp̄s deus nr̃: qꝛ operari hȝ ṽtutē ē ſibi nāle vel eēntiale: qꝛ nemo bonus niſi ſolus deus. ſ. per eēntiā: iō lux ſua: ſeu apparētia magnaruȝ operationū virtuoſaꝝ: q̄ dr̃ gloria: ſp eodē mō ſe hȝ. Ego deus ⁊ nō mutor. Et
Mal. Mal. 13. Nō ē de⁹ vt mutet̃. Per ſtellas āt q̄ ſūt dyafane ⁊ vt ita dicā ſpūales ⁊ lucē ꝑticipāt in ꝓfundo: intelligo btōs: q ſic a deo ꝑticipāt gl̄iaȝ eternā: ꝙ nūq̄ mutant̃. Per Lunā ṽo itelligo hoīes in hoc mūdo vel i hac vita: qꝛ ⁊ ſi gr̃aȝ q̄ ē gl̄ia ichoata: participāt aliq̄lr i hac vita: nō tñ ꝑticipāt eā in ꝓfundo: qꝛ pñt eā ꝑdere: ⁊ h̄ ꝑꝑ tenebroſitatē nr̃e nāe. Nā. n. nr̃a ita ꝓna ē ad tenebras pcti: ꝙ ēt in hn̄tib⁹ gr̃aȝ niſi deus ſp īflueret auxiliū ſuū ad modū Solis: q vt ꝯſer uet lucē i aere ſp īfluit: ſtatim ꝑderet̃ gr̃a per pctm̄. Et iō nō ſine cā ſcti erāt cō ſeruati in gr̃a a deo: q ſi nō īflueret perſeuerātiā ꝑderēt vel ꝑdidiſſent. Illi igr̃ qui ſunt ꝓpinq xpo Soli iuſtitie minus oñdūt gr̃aȝ ⁊ virtutes ſuas: qꝛ nolūt
Math. gl̄iā hoīuȝ: nā xp̄s Math. 6. dicit. Cū ieiunatis nolite fieri ſicut hypocrite tri ſtes. extermināt. n. facies ſuas vt appareāt hoīb⁹ ieiunātes. Amen dico vobis receperūt mercedē ſuā. Scti viri ſic fecerūt: qꝛ nō q̄rebāt gl̄iaȝ hoīuȝ: ſȝ tm̄ vo luerūt hr̄e gl̄iaȝ đ īfirmitatib⁹ ⁊ aduerſitatib⁹. vt pȝ de Aplis: q ibāt gaudētes a ꝯſpectu ꝯſilij: qm̄ digni hiti ſunt ꝓ noīe Jeſu ꝯtumeliā pati. In his ḡ gl̄ian dū ē: nō i bonis. Quicqđ. n. boni hēmus: totū ē a deo. de h̄ ḡ nō debes gl̄iari:
Qđ. qꝛ nō ē a te: ſȝ a nobis nō ē niſi īfirmitas ⁊ miſeria. In his ḡ gloriemur. Uñ ſu per. 8. de aīalib⁹ fit qđ. Quare leo ad venationē palā egredit̃: pard⁹ ṽo furtiȝ. Rn̄det̃ ꝙ leo ē ṽtutis magne: ⁊ oñdit eā ⁊ i ea ē gl̄ioſus. pard⁹ ṽo de ſe puā hȝ ṽtutē: ⁊ iō ſi quā hȝ: abſcōdit. Leo de tribu iuda ē xp̄s Jeſus. Pardus vocat̃
Hiere. hō. Hiere. 13. Si mutare pt̄ pardus varietates ſuas: ⁊ vos poteritis bn̄facere: cū didiceritis malū. Sic nos ſi volum⁹ gloriā: gloriemur nō i ṽtute: q̄ i nobis

non eſt

nō ē:ſʒ ī īfirmitate. Figura hꝰ.2.Reg.6.vbi dī.Q̄ Dauid corā archa dñi expolliauit ſe ꝛ ludebat.cui dixit Micbol vxor ſua ſpnēdo eū. Q̄uā glīoſus fuit hodie rex iſrael nudatꝰ q̄ſi vnꝰſcurra:ꝛ ille rñdit.Ludā ꝛ vilior ſiā pluſq̄ factꝰ ſuʒ:ꝛ ero hūilis ī oculis meis ꝛ glīoſior apparebo.Tu ḡ fac ſilr.ſ. ſis hūilis in oculis tuis:ꝛ tūc apud deū glīoſus apparebis.Hñ ḡ dicebat apl's.Gloriabor in īfirmitatibꝰ meis:vt īhabitet ī me v̄tꝰ xp̄i.Sʒ nūc ab hoībꝰ ñ q̄rit̄ niſi vana glīa.Et ſi aliqd boni ſit:totū fit ad vanā gloriā.Et ve vanā. Uanū.n.ē ſeu fruſtra qd aptū natū ē aſſeq finē ꝛ nō aſſeqt̄:vt pʒ.2.Phy. Q̄uedā.n. opa ſt̄ bōa ex gn̄e ſuo ꝛ p ꝯñs apta nata aſſeq bonū finem: vt elemoſynas dare:ieiunare ꝛ hmōi:ꝛ ſi talia fiāt pp vanāglīā:nō aſſequūt̄ finē ad quē erāt apta nata. Amē dico vobis recepūt mercedē ſuā.pp h̄.n.freq̄nter Pauo pdit caudā:q2 ī ea gloriat̄. Figura hꝰ hr̄.4.Reg.vbi dī.Q̄ nūcij regis Babylōis venerūt ad Ezechiā regē iuda:ꝛ ipe oēs theſauros ꝛ oīa q̄ hēbat oñdit eis. Tūc venit ad euʒ Eſayas ꝛ dixit ſibi.Q̄uid viderūt iſti ī domo tua:ꝛ ille rñdit.oīa q̄cūq̄ ſt̄ ī domo mea viderūt.Cui rñdit Eſayas.oīa oñdiſti:oīa diripiere.Ezechias interpretat̄ ꝯfortatꝰ a dño.Et hic ē ille q facit actū bonū ex gn̄e:nūcij regis Babylōis.ſ. ꝯfuſionis:ſt̄ demōes:q ita nos decipiūt vt faciāt nos oñdere q̄cqd boni hēmꝰ aut facimus:ꝛ hoc tm̄ vt totū pdamus.Hñ ergo dicit Apl's.Gloriabor in īfirmitatibꝰ meis:vt īhabitet ī me v̄tus xp̄i. Sic ꝛ nos faciamꝰ.vt gr̄aʒ ꝯſeq̄mur.

¶ De planeta malo operante bonum:ad aſpectum boni. Cap.19.

Albertus ī ſuo īroductorio q̄rit.Q̄uare planeta malꝰ ad aſpectū boni bn̄ opat̄.Et rñdet q ī tali aſpectu bonꝰ mittit ſuos radios malo:ꝛ cum ſuis radijs īprimit ſuā bonitatē. Si v̄o malus:bonū nō aſpicit: opʒ q opet̄ ſʒ ſuā nāʒ:ſ.male. Apl's.1.Cor.15.Cōpat nos ſtellis dicēs. Stella differt a ſtella ī claritate. Sic ī ppoſito ſi poſt lapſū ꝯſideremꝰ nos ī puris nālibꝰ. opʒ q male opemur. Phs.n.ī li. Predicamē.dic̄ q īter bonū ꝛ malū moris:ē mediū p abnegationē vtriuſq̄ extremi.ſ.neq̄ bonū neq̄ malū.ñ hñtes.n. vſū liberi arbitrij:neq̄ opant̄ bñ q̄ntū ad bonū moris:neq̄ male. Sʒ hñtes vſuʒ liberi arbitrij hñ ī actibꝰ hūanis nō hñt mediū īter bonū ꝛ malū.vñ actꝰ ſingularis hūanus nullomō p̄t eē īdifferēs(lʒ ſʒ Sco.poſſit dari actꝰ īdifferēs.)Et lʒ ex puris nālibꝰpoſſimꝰopari bonū ex gn̄e:ꝛ ex aliq̄ fine:ñ tm̄ ex fine vite eterne:q ē ſupnālis:ꝛ cū bonū ſimplr̄ dicat̄ p reſpectū ad vltimū bonū:ex puris nālibꝰ:ñ p̄t tale bonū opari:ꝛ ſic q̄cqd opat̄ ē diminutū a bono ꝛ p ꝯñs malū:q2 bonū ꝯſiſtit ex tota cā malū āt ex diminutione cuiuſcūq̄:vt dic̄ Phs.2.Ethy.Et ex hac ꝯſideratiōe dixit xp̄s. Nemo bonꝰ niſi ſolꝰ deꝰ. Sumꝰ ḡ ſic̄ male ſtelle:q̄ de ſua nā male opant̄. Ad h̄ igit̄ q aliqd bonū opemur:opʒ aſpicere ſūmū bonū:q deꝰ ē:ꝛ ipe mittet ī nos radios ſue gr̄e:aſpicē āt eū ñ poſſumꝰ ī ſua diuinitate:ſʒ illd.Nō videbit me hō ꝛ viuet. Ad h̄ igit̄ q apparēdo faceret nos ſiles ſibi ī bōitate:fecit ſe ſilēʒ nobis ī hūanitate:ꝛ h̄ ē qd d̄r.1.Jo.3. Cū apparuerit ſiles ei erimꝰ.Et hoc totū fcm̄ ē ī bonū nr̄m.vt.ſ.viſus nr̄ eleuaret̄ ad eū videndū:aſſumpſit hūanitatē.Et de tali bono loq̄ns xp̄s dicit. Bti oculi q vidēt que vos videtis. Albubeter q̄rit:q̄re aliq hñt viſuʒ acutū:aliq v̄o obtuſū.Rñdet q q̄ñ ī natiuitate alicuius Sol ꝛ Luna iungunt̄ in aſcendente:ꝛ ſunt beniuoli ſit nato tunc acuitas viſus: Sol ꝛ Luna fuerunt diuinitas ꝛ humani

Marginal notes: Reg. — Phs — Reg. — Paul. — Phs — Phs. — Joan. — Qd. Albube.

tas i nr̃a natiuitate:qꝛ eius ſanguine.ſ.xp̄i renati ſumus fonte baptiſmatis:⁊
iō hēmus viſuȝ ita acutū:ꝙ videm⁹ deū:quē antiq pr̄es videre nō potuerūt.
Ex tali ergo aſpectu poſſumus bene opari p meritoriū pn̄ qđ ē gr̄a:qꝛ p talē
vnionē apparētē venit gr̄a in mundū:⁊ iō merito dixit āgelus btē v̄gini. Aue
gr̄a plena. ¶ Vñ Ptbol.q̄rit. Quare qñ apparet cometa dcā argētea:ē ſignū
fertilitatis in mundo? Et reſpondet:ꝙ tunc ignis ꝯiungit̃ ille pure materie in
Phs. virtute Iouis:q beniuolus ē:⁊ ſic fit fertilitas in virtute Iouis. Sic ad ꝓpoſi
Qđ. tum:deus noſter ē ignis ꝯſumēs:nā pura fuit ſanguis btē v̄ginis:ex quo for
matus ē xp̄s:virtute Iouis.i.virtute ſpūs ſctī:⁊ ſic facta ē fertilitas.i.abūdan
tia gratiaꝝ in hoībus diuerſis. Et iō deus Leuitici.16.ait. Apparebo i nube
i.in carne. Et deus loq̄ns de iſto tp̄e ⁊ ad lr̄am de xp̄o dicit. Solē nube tegaȝ.
Per Solē itelligimus xp̄m:per nubē btāȝ virginē. Et nō ſine cā. Nā Phs.i.
Metheo.q̄rit. Quare ros fit tp̄e claro:pluuia aūt tēpore nebuloſo? Et reſpō
Ber. det ꝙ ros aſcēdit in parua q̄ntitate ⁊ paꝝ ſurſum:⁊ iō ille vapoꝛ nō ꝯgregat̃ in
nubē:ſȝ nubes ꝯtinet aquā in magna q̄ntitate:⁊ multū aſcēdit:⁊ iō vapoꝛ iſte
Alber. ꝯgregat̃ in nubē. Sic ſpūaliter. In veteri teſtamēto multas legimus gratio
Qđ. ſas mulieres:vt puta Iudith:Heſter ⁊ hmōi:ſed fuerunt vt ros in parua q̄nti
tate:qꝛ tn̄ meruerūt liberationē vnius gētis vel vnius pſie. Sȝ qꝛ p btāȝ vir
Luc. ginē totus mundus ē plenus aqua gr̄e. Vñ Ber.ait. O plena ⁊ ſup plena:de
cuius plenitudinis abūdantia reſperſe niteſcit oīs creatura:merito igit̃ ꝯpat̃
nubi:qꝛ in magna q̄ntitate. Albertus ēt in ſuis floribus q̄rit. Quare aliq anni
ſunt nubiloſi cuȝ multa pluuia? q̄dā aūt non. Et reſpondet ꝙ qñ Mars in ca
Reg. pite anni eſt in domo ſua:illo anno ſunt nubes ⁊ pluuie. Mars eſt xp̄s q venit
ad pugnandū contra mundū ⁊ diabolum. Unde Simeon prophetauit de eo
Exo. dicēs. Poſitus ē hic in ſignū:cui ꝯtradicet̃. Et ipſe ēt dicebat:nō veni mittere
pacē:ſȝ gladiū:ſed tunc fuit in domo ſua qñ fuit in carne aſſumpta:⁊ tunc fue
runt nubes ⁊ pluuie.i.fuit gr̄a in maxima copia diffuſa in mūduȝ. Figura hu
huius.3.Reg.8.vbi dr̄. Qđ qñ archa fuit introducta in tēplū:totū fuit plenū
nebula:q̄ ē nubes rara:⁊ dixit Salomon:ꝙ deus ꝓmiſerat ſe habitare i nebu
la. Applica tu ad ꝓpoſitum. Vel figura Exo.19.vbi dr̄. Qđ deus volēs appa
Gene. rere filijs iſrael dixit:ſanctificamini trib⁹ diebus:⁊ tertia die apparuit in nube
denſiſſima:tres dies fuerūt tria tēpora.primū tp̄s legis nature.ſm̄ tp̄s Circū
Phs. ciſionis ſiue legis Moſayce. Tertium fuit tp̄s legis gr̄e ſiue legis euāgelice:
Qđ. in qua fuit plenitudo gr̄e data per nubē.i.per xp̄m in carne:ſine quo xp̄o to
tus mundus erat in magna neceſſitate:ꝓpter qđ ſctī patres ad celum claman
Qđ. tes.dicebāt. Ueni dn̄e ⁊ noli tardare. Et Gen.48.dr̄. Ueniat q mittēdus ē ⁊
Phs. erit expectatio gentiū. Pro quo nota ꝙ deus non minus in neceſſarijs ꝓuidit
hoī q̄ȝ brutis ⁊ aīalibus alijs: Vñ phs.9.de aīalibus q̄rit. Quare nā aliq̄bus
auibus ꝓuidit ꝙ habeāt pedes mēbranales:quas ip̄e vocat ſteganapeda:⁊ pē
ne dictaꝝ auiuȝ:nunq̄ȝ poſſunt madefieri? Et r̄ndet:vt hn̄ poſſint ire p aquā:
eo qꝛ cibū querunt in aqua. Querit poſtea ibi Albertus. Quare ille aues cibū
querūt in aqua? Et r̄ndet ꝙ ex q̄bus ſumus:viuimus ⁊ nutrimur:vt dr̄.2.de
aīa. Cū autē dicte aues ſint ꝯplexionis flegmatice:appetunt iſta flegmatica q̄
ſunt in aqua. In eis.n.duplex ē appetitus.ſ.naturalis ⁊ aīalis. Quantum ad

appetitum

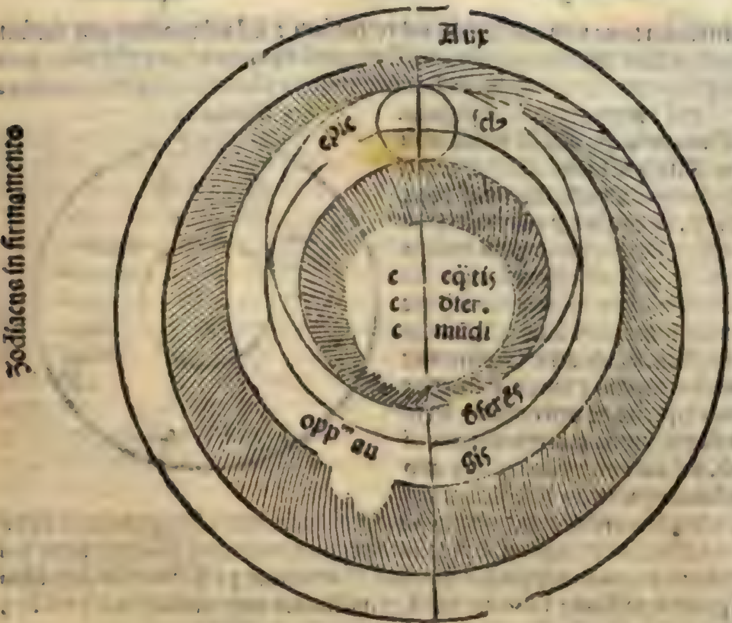
appetitū aīalē nō magis comederēt pisces ꝙ̄ carnes: ſed quātū ad appetitū nāl
liter appetūt ſilia vt ſunt piſces ⁊ vermes q generant̄ in aqua. Ad hoc ḡ ꝙ talis
appetitus in toto nō defraudet̄ nā ꝓuidit eis de inſtr̄is. ſ. de pedib⁹ ⁊ roſtro
denotato ⁊ pēnis nō madefactibilib⁹: vt morātes in aq̄ ſubuenirēt ſuo nāli ap
petitui. Nō igit̄ minus ꝓuidit appetitui nāli hōis: q appetit⁹ ē ſcire. Nā phs Phs
i. Metha. dicit. Oēs hoīes nā ſcire deſiderat. Et hoc ꝓbat: nā cū potētie cogni
tiue ſint nobis date ad duo. ſ. ad vtilitatē vite: ⁊ ad ſcire: dato ꝙ nullā vtilitatē
cōſequeremur: adhuc ſcire cuperemus. Sꝫ dato ꝙ ſciremus nās arboꝝ vl̄ alia
liū ⁊ oīuꝫ reꝝ creataꝝ: nunqd quietaretur talis appetitus? Certe nō. Et ratio
eſt: qꝛ tūc ſcimus: cū cās cognoſcimus: ſꝫ qm̄ ip eſt ꝓceſſus in cauſis: quādiu
veniat ad pꝛim: ſ. Jō nō quieſcit talis appetit⁹ donec ſciamus pꝛimā cām: q̄ deus
eſt. Uñ. 10. Ethy. dicit ipſe phs: ꝙ felicitas ꝯſiſtit in ſpeculādo vltimū ſpecula= Phs
bile: qđ eſt pꝛima cā. P̄s. Satiabor cū apparuerit gloꝛia tua: ⁊ iō hoc vidēs dia Ps
bolus ſic decepit ꝑmos parētes ꝓmittēdo eis ſciaꝫ. Nālis igit̄ appetit⁹ ē ſcire
ſūmā ſapiaꝫ q̄ attribuit̄ filio in diuinis. Ad hoc aūt ꝙ talis nālis appetit⁹ non
fruſtaret̄: ꝓmiſit deus p ſctōs patriarchas ⁊ ꝓphetas ſe iſtā ſapiaꝫ nobis miſſ=
ſurū. Et hoc eſt qđ dicit Jacob. Ueniat q mittēdus eſt. Sed qm̄ tāto tpe. ſ. an
te aduētū xp̄i: miſſus nō fuerat: multa icōmoda ſequebant̄ hoīeꝫ. Uñ phs. 4. Phs
de Pꝛoble. q̄rit. Quare datū ē aīali ꝙ videat? Rñdet: vt dirigat greſſuꝫ. ſi. n. Qđ.
qs ē cecus ſic ꝙ nō videat: mō offendet ad lapidē: mō ad lignū ⁊ ſic ſequuntur
multa incōmoda: ſic qꝛ nā hūana nō videbat ſuū viſibile. ſ. ſapiaꝫ q̄ filius dei ē
mō offendebat ad lapidē mō ad lignū faciēdo ſibi deos lapideos ⁊ ligneos: ⁊
ex his incurrerūt hoīes alia mala: qꝛ deuoꝛabant̄ a demone. Eſa. 59. Expectaui Eſa.
mus lucē: ⁊ ecce tenebꝛe. palpauim⁹ ſicut ceci parietē: ⁊ q̄ſi abſq; oculis attra=
ctauimus. Et ſequit̄. Multiplicate ſunt iniq̄tates noſtre: ⁊ pctā nr̄a rñdent no
bis. ſupple. q̄tū ad alia mala q̄ paſſi ſumus. Et iō deus miſertus hūani gn̄is in
tot piculis ⁊ malis miſit nobis quē deſiderabamus: vt nos liberaret. Figura Reg.
hui⁹. 4. Reg. 17. vbi dr̄. Qđ de terra iſrael ablati ſunt illi q cognoſcebāt deū: ⁊
poſiti illi q deū nō cognoſcebāt: ſꝫ quilibet fecit ſibi ydolū ſuū: ⁊ qꝛ ignoꝛabāt
deū terre: traditi ſunt leonib⁹ ad deuoꝛādū: tūc fuit dictū regi aſſyrioꝝ. gētes:
q̄s habitare feciſti in terra Samarie: ignoꝛāt legitima dei terre. Et leones inter
ficiūt eos. Et miſit rex ad eos ſacerdotē: vt habitaret cū eis: ⁊ doceret eos: ⁊ ſic
liberati ſunt. Terra iſta ſignat totū mūdū: i quo pꝛimo hitauerūt pr̄es ꝑmi. ſ.
Noe cū filijs ſuis: q deū cognoſcebāt: ſꝫ poſtea venerūt alij: q fecerūt ſibi deos
ſuos. ſ. ydola: ⁊ deū terre ignoꝛabāt: ⁊ iō ſunt traditi leonib⁹ iferni. Aſſyrij in=
terp̄tat̄. diligētes. Rex diligēs fuit deus. Sic deus dilexit mūdū vt vnigenitū
ſuū daret. Uñ miſit nobis ſacerdotē: de quo in p̄s. Tu es ſacerdos in eternū:
q nos ſic docuit vt adimpleret deſideriū nr̄m: ⁊ nos a leonib⁹ iferni liberaret. Pſal.
Et lꝫ de⁹ miſerit filiū ſuū imūdū: vt. ſ. ſatiaret nr̄m deſideriū. Multi tn̄ ſūt q in
ipſo nō q̄etāt: ſꝫ potius eū faſtidiūt ⁊ ꝯtēnūt. Quis. n. i xp̄o q̄etat dſideriū ſuū
nō iudeus: nō paganus: nō falſus xp̄ian⁹: nō auarus: nō ſupb⁹: nō ābitioſus. Qđ.
fit. n. qđ i medicina. Quare ifirmi appetūt vinū: ⁊ poſtq̄ habēt nolūt bibe: qꝛ
eis ſapit amaꝝ? Rñdet̄. nā ꝙ hō: cui⁹ ſpūs ſūt attenuati: appetat vinū: nāle ē.
Nihil. n. ita ꝯfoꝛtat ſtatiꝫ ſpūs ſicut facit vinū: ꝙ aūt ſibi ſapiat amaꝝ: hoc nō ē

ex vino:ſʒ ex guſtu infecto malo humore. Sic in propoſito: hoies infirmi per petm̃ appetebāt vinū.i.xp̃m:ſed poſtq̃ eſt habitus in carne multi nolūt guſta re:ſed nō eſt ex xp̃o:ſed ex eoꝝ guſtu infecto per humoreʒ peti. Figura hui⁹.1. Reg.9.vbi dr̃.ꝙ deus dixit Samueli. Cras mittā ad te virū ducē ſuper popu lum tuum iſrael:⁊ ſaluabit populum meum de manu phyliſtinoꝝ: qꝛ reſpexi populum meum:⁊ clamor eoꝝ venit ad me. Et ſeqꝫ: ꝙ filij Balial deſpexerūt eum:⁊ dixerunt: nū ſaluare poterit nos vir iſte? Iſte dux populi dei eſt Chri ſtus Jeſus:⁊ bene iſrael: qui interpretaꝛ: vidēs deū.vt.ſ. deſideriū nāle vidēdi deū:ſatiareꝛ. Ipſe venit ad ſaluandū populū de manu phyliſtinoꝝ: qui interp̃ taꝛ ruina duplex:qꝛ ruerat dupliciter.ſ.a gr̃a ⁊ gloria. Balial interpretaꝛ ſine iugo:⁊ ēt aliter interpretaꝛ cecū lumine:vere ſine iugo ſunt iudei ⁊ alij infide les:q ceci ſunt:⁊ ſpernūt eū:nec credūt p eū poſſe ſaluari. Bene igiꝛ dicebat Ja cob. Ueniat qui mittēdus eſt. Sed qꝛ primi patres expectabāt filiū dei mitten dū:iō deus volēs eoꝝ deſideriū ſatiare:miſit eū:vt clare dicit Ap̃ls ad Gal.4. At vbi venit plenitudo tp̃is miſit deus filiū ſuū. Et iō poſtq̃ venit in mundum ſummū deſiderabile: filius dei:iō eſt tp̃s benefaciēdi. Et Ap̃ls ad Gala.6. Dū tp̃s habemus operemur bonū:qꝛ igiꝛ mō eſt tp̃s noſtre ſalutis:mō bene ope remur.ſ.ad ſalutē. Et merito. Nā ſit qō in aſtrologia. Quare qn̄ Sol a tropi co hyemali vadit ad tropicū eſtiualē:oīa bene operanꝛ? Naʒ arbores ⁊ herbe faciūt flores ⁊ fructus:⁊ aues nidificāt ⁊ pullificāt:oppoſitū ē in alio tropico. Et reſpondeꝛ ꝙ hoc eſt:qꝛ tūc Sol deſcēdit ad augē:q eſt in Cancro: ſed diciꝛ deſcēdere quo ad nos. Qꝛ ſm̄ pħm nos in mūdo ſumus deorſum. Sic qꝛ Sol iuſtitie xp̃s deus noſter deſcēdit non in ſe:ſed quo ad nos:q eramus deorſum: ideo debemus bene opari. Et tūc vere planeta malus.ſ.hō malus pp̄ petm̃ ori ginale vel actuale opabiꝛ bene per aſpectū boni planete.ſ. xp̃i q influet in nos radios ſue gr̃e:quibus mediātibus noſtra opa meritoria erūt. Sed nos con trario facimus ſicut herbe croci:q̄ qn̄ Sol venit ad nos:ipſa ſtat ſicut mortua: nihil videꝛ operari:⁊ ad nos p incarnationem:tn̄ nihil boni meritorij opamur ſed ſumus ſicut mortui: ⁊ totaliter dediti terrenis cupiditatibus ⁊c. Et illud capitulum poteſt applicari teſto Incarnationis.ſ.in Annunciatione virginis: vel in natiuitate Chriſti.

Reg. Paul. Idem. Qō.

De Saturno quomodo moueatur. Cap.20.

Celum Saturni:quod ⁊ ſeptimuʒ poniꝛ (cum ſit figure ſpherice) ſua ſu perficie conuexa cōiungiꝛ ſupficiei concaue octaue ſphere: ⁊ diuidiꝛ in tres orbes ab inuicē diuerſos ⁊ contiguos. In medio quorum colloca tur orbis quartus ⁊ paruus:qui dicitur epiciclus. Orbis ſuperior celi ſeptimi ſecundum ſuperficiem cōuexam eſt mundo concentricus:ſecundum concauaʒ autem eſt excentricus. Inferior autē econuerſo:ſecundum ſuperficiem conca uam eſt concentricus:ſecundū conuexam vero conſpiciꝛ eccentricus: ⁊ hi duo orbes augē Saturni deferentes nominanꝛ:eo ꝙ ad motū eorum aux Satur ni varietur. Inter hos includitur tertius orbis:qui ſecundum vtrāqꝫ ſuperfi ciem eccentricus eſt:⁊ deferens Saturni ſimpliciter appellatur:quia in eo or bis paruus (cui corpus Saturni eſt infixum) defertur: vt patet in figura hic inferius deſignata.

Meridies vel auſter.

¶ Hoc aūt totū celū in die naturali raptu primi mobilis ferſ ab oriente p occi dentē rurſuſq; ad orientē: ſ; quo ad orbes particulares: quos continet: nō mo uetſ equaliter. Orbes. n ſupior ⁊ inferior (quos appellamus deferētes augem Saturni) ſup axe ⁊ polis eclyptice octaue ſphere ad motū eiuſdē pportiona= biliter mouenſ. ſ. inducētis annis vno gradu ⁊. 28. minutis fere. Ita q̄ ſemper pars ſtrictior ſuperioris ſit ſupra latiorem inferioris: ne corporum penetratio: aut vacui poſitio admittatur. Orbis vero medius: qui deferens Saturni dici= tur: ſuper axe pprio ſecāte axem zodiaci ſiue eclyptice: ſm ſucceſſionē ſignoru; mouetſ duobus minutis fere quotidie. Et poli eius a polis zodiaci diſtāt: diſtā tia tñ inequali. axis. n. huius orbis axē zodiaci nō in medio ſeu centro ſecat: pp eccentricitatē eius. Unde et ſupficies deferentis a ſupficie eclyptice in equali= ter diuidiſ: ita vt maior portio in qua eſt aux ſemp: ſit verſus aqlonē: minor ve ro in qua ſp eſt augis oppoſitū: verſus auſtrū relinquatur. Sic fit in Ioue ⁊ Marte: ⁊c. vt p; in theorica planetar̄. Epiciclus vero mouetſ duplici motu. ſ. in longitudinem ⁊ latitudinem: vt ſepe declaraui per inſtrumenta clara. In longitudinem quidem mouetur epiciclus ſuper centrum ſuum corpus plane= te ſibi infixu; in parte ſuperiori ſecundum ſucceſſionem ſignorum: in parte ve ro inferiori contra ſucceſſionem ſignorum portans. Et ideo planeta in parte ſuperiori directus: in parte vero inferiori retrogradus dicitur. In aſcen= ſu autem ⁊ deſcenſu appellatur ſtationarius: non quia ſtet: ſed nobis ſtare

videtur:cum tunc non antrorſum vel retrorſum : ſed vel deorſum aut ſurſum procedat: ſicut ſagittam ſurſum emiſſam quaſi ſtantem in aere dicimus : cum directe aſcendit aut deſcendit. Et hoc in omnibus planetis epiciclū habētibus conſideratꝰ: vt pꝫ in ſequenti figura.

In Luna vero ꝑꝑ velocē motū non aduertitꝰ:ipſa tñ in ſuperiori pte epicicli tarda curſu:in inferiori autē velox curſu dꝛ.de equāte ꝓ nūc nō loquor cū nō ſit realis circulus: ſꝫ tm̄ imaginatus. Mouetꝰ aūt epiciclus ēt in latitudinē reſpectu augis vere: ſup axe ſuo trāſeunte centrū eius ⁊ lōgitudines medias. Et hic axis: dū centrū extra nodos capitis ⁊ caude .i. interſectionis ſuperficiex deferentis ⁊ eclyptice fuerit:ſupficiei eclyptice eque diſtabit. Eſt autē aux planete ſiue apogiū planete:punctus deferētis maxime a cētro terre remotus:punctus vero maxime centro terre ꝓpinquus oppoſitum augis:ſiue peregium. Linea autē per hos punctos ⁊ centrum terre trāſiens:linea augis ab aſtrologis appellatꝰ. Saturnus:q ⁊ Phaetō Phecon:in.xxx. ānis totū ꝑcurrit zodiacū: ⁊ cōtinet terrā.91.vicibus:⁊ vnā eius octauā:⁊ diſtāt a centro terre per milliaria.46816250.ſecundum quoſdam.

¶ Saturni moralitas ſecundum poetas. Cap. 21.

Saturnus ab antiquis pingebat̃ & ſupponebat̃ eẽ ꝺõ ſenex: curuus: triſtis & pallidus q una manu falcẽ tenebat & in eadẽ draconis portabat imaginẽ: q dẽtib⁹ caudã ꝓpriã comedebat. Altera vero filiũ paruulũ ad os applicabat: & cũ dentib⁹ ꝺuorabat: q̃tuor iuxta ſe habebat liberos. ſ. Jouẽ: Junonẽ. Neptunũ & Plutonẽ: quoꝝ Jupiter p̃ris virilia amputabat: mare ẽt ante eũ pictũ erat in quo dicta virilia Saturni abiciſſa picta videbant̃. De qb⁹ Venus puella pulcherrima naſcebat̃: iuxta aũt ipm ops vxor ſua in cuiuſdam matrone ſilitudinẽ picta erat: q̃ oib⁹ opẽ dabat: & panẽ paupib⁹ porrigebat. Jſta pñt exponi q̃tuor modis. ſ. litteraliter: q2 Saturnus dr̃ primus oiuꝫ planetaꝝ: q2 dr̃ ſenex eo q2 ceteris planetis tardius incedit inquantũ facit tardius ſuũ curſum. ſ. in. xxx. annis: falcẽ aũt curuã hr̃e dr̃ ꝓ eo ꝙ eſt ſepe planeta retrograd⁹: q curſu ſuo retrogradare videt̃ ex tarditate ſui motus. Jſte filios ſuos comedit ꝓ eo ꝙ ois q in cõſtellatione Saturni naſcit̃ raro viuit: vt qui naſcit̃ octauo mẽſe: q eſt Saturni: nõ viuit. Jupiter aũt filius ſuus ipm dr̃ caſtrare: q2 ſydus Jouis: qꝺ ſibi imediate ꝯiungit̃: qñqꝫ ſe exaltat ad Saturni circulũ: vt qñ eſt in auge ſui epicicli. Vel q2 Jupiter ipedit & tẽperat malitiã Saturni. Ops aũt. i. terra vxor eius dicebat̃: ꝓ eo ꝙ p ei⁹ ĩfluẽtiã bõa terreſtria gñant̃.

¶ Scḋo põt exponi nãliter: q2. ſ. Saturnus ſignificat tp̄s: qꝺ quatuor hꝫ filios. i. q̃tuor elemẽta. ſ. Jouẽ ignẽ: Junonẽ aerẽ: Neptunũ aquã: Plutoneꝫ terrã. Quẽ tñ Jupiter. i. ignis caſtrare dr̃: eo ꝙ oẽs viros tp̄is. ſ. fruct⁹ quos ꝓducit tp̄s: ab igne. i. a calore cõſumi noſcunt̃: & ſic ẽt Saturnus. i. tp̄s filios ſuos comedit: inquantũ qcqd in tp̄e naſcit̃: tp̄s & duratio attenuat & cõſumit: vel inquantũ fructus & ſemina ad locũ vnde exeũt reuertunt̃. ſ. ad terrã. Falcẽ aũt hr̃e dr̃ eo ꝙ tp̄s p reductionẽ in ſeipm creat̃. Vñ & draconẽ tenere dr̃ pro eo ꝙ annus q per draconẽ intelligit̃ & q more draconis in ſeipm reuoluit̃ ita ꝙ cauda ſua ſemp cũ ſuo capite ꝯiũgit̃: ab ipſo noſcit̃ depẽdere. Sua aũt virilia in mare ꝓiciunt̃ inquãtũ virtus gñatiua q̃ eſt in tp̄e in aqua. i. in hũorib⁹ reſeruat̃. Venus aũt ex illis ꝓuenit inquantũ a rex nãliũ hũorib⁹ libido & complacẽtia gñationis ꝓuenit & pn̄cipit. ¶ Tertio exponit̃ hyſtorialiter. fuit. n. Saturnus rex Crete: cui frater eius tyrãnus dixit ꝙ fili⁹ eius ipm erat expulſurus de regno: q̃ pp ꝯſuluit: ꝙ oẽs filios ſuos deuoraret: vt ſic facti malitiaꝫ declinaret: deuorauit ergo Junonẽ: Neptunũ & Plutonẽ. Finaliter aũt cogitauit ꝙ ſi aliã q̃ vxorẽ ꝓpriã cognoſceret & ſobolẽ inde generaret: credidit ꝙ filius inde genitus ſibi nõ noceret: cognouit ergo phelicẽ ex qua Jouẽ genuit: q tñ ipm de regno poſtea expulit & eiecit. Vel dimiſſis priorib⁹ expoſitionibus.

¶ Dicamus quarto allegorice. Qꝺ Saturnus põt ſignificare aliquẽ malum prelatũ vel ſuperiorẽ: vel prefectũ: ſenẽ. i. in malis morib⁹ antiquatũ: curuũ. i. a rectitudine veritatis inclinatum: vel ad terrena p auaritiã inclinatum: falcẽ tenẽtẽ. i. falſitate & malitia depꝛauatum: & etiam ad ſecandũ & affligendũ alios falce rapine & iniuſtitie cruentatũ: q filios ſuos comedit: inquantum ſubditos ꝓprios rapinis & exactionib⁹ attenuat & ꝯfundit. Jſti ẽt draconẽ tenẽt q pro certo falſos officiales rapaces & detractores: venenoſos & dracones vt cõiter ſecum habẽt: vt ipſis mediãtib⁹ mũdi paupes infectẽt. p̃s. Sup aſpidẽ & baſi-

liſcū a mbulabis ꝛ conculcabis leonē ꝛ draconē: qꝛ pro certo tot ſunt taliū aſpi
des ꝛ baſiliſci: leones ꝛ dracões. i. mali miniſtri ꝛ officiales ꝙ vix põt ibi deam
bulari niſi ſup vel inter tales: qui ꝓculdubio ꝓprie ſunt ſicut aſpis qui dormiſ
re facit alios falſo blādiendo: ſicut baſiliſcus qui qcq͛d videt interficit exploran
do: ſicut leo q iraſcit̃ inuadendo aperte: ſicut draco qui occulte inficit inuaden
do: inſidiādo: ꝛ caudā ſue finalis malitie ad caput. i. ad principium reducēdo.
ps ps. Draco iſte quē formaſti ad illudendū ei. Iſti opē accipiūt vxorē. i. diuitiaꝝ
cumulationē ꝛ ſucceſſionē. verū tñ ſepe accidit ꝙ poſt multoꝝ deuorationes ꝛ
afflictionē: finaliter Iupiter. i. vnus filioꝝ ſuoꝝ. i. ſubditoꝝ ſuoꝝ ceteris ſoler=
tior ꝛ audacior cõtra iſtū malū patrē inſurgit ꝛ ipſū a virtute ꝓpria caſtrat. i.
priuat atq; tādiu contra eū pugnat ꝙ de regno vel p̄latura ac officio ipſius de
trahit ꝛ deponit. Dicēs illud Eſa. Quō cecidiſti de celo Lucifer qui mane orie
Eſa. baris. Iuſtū eſt. n. vt qui filios ꝛ ſubditos iniuſte diripit ꝛ p̄dat̃: ab aliquo fi=
lioꝝ ꝛ ſubditoꝝ finaliter inuadat̃: ꝛ ꝙ per eū caſtret̃ ꝛ a regimine deponat̃: ita
ꝙ virilia ſua in mare ꝓijciant̃. i. ꝙ tota volūtas ſua i amaritudinē cõmutetur:
vel ꝙ tota ipſius virilitas ꝛ poteſtas in mare tribulationis ꝛ in paupertatis ꝛ mi
ſerie amaritudinē cõuertat̃. Ecce quō patres comedūt filios: ꝛ filij comedent
patres ſuos. ¶ Talis ergo Iupiter q ipſū caſtrat pro ipſo dr̃ regnare: qꝛ plerūq;
contingit ꝙ illi q tales malos ꝓcurat deponi: ſolēt eoꝝ regna ꝛ officia ꝛ regimi
na obtinere: nā multi potētes opp̄ſſi ſunt valde. De virilib⁹ aūt eoꝝ ipſis ſub=
latis. Venus naſcit̃ inquantū in bonis illoꝝ maloꝝ alij luxuriant̃: qꝛ re vera
baiuli ꝛ officiales virilia. i. bona taliū qñq; dep̄dant̃: ꝛ pp iniquitatē quā in of
ficijs ſuis fecerūt caſtrant̃ ꝛ puniunt̃: ꝛ ſic ſolēt rapere ꝛ in eis luxuriari ꝛ gau
dere: ꝛ ſic videt̃ virilib⁹ deā Venerē gñare: qꝛ accerūāt ex aio. i. iniuſte alijs cõ
5 gregāt: ꝛ in bonis ipſius alius luxuriabit̃. ¶ Vel dic qnto ꝙ Saturnus qui
fuit primus q frumēta docuit italicos ſeminare: qui pp a Saturādo dictus eſt
Saturnus: qꝛ famē boiū q prius glandib⁹ viuebāt docuit releuare: põt ſigni
ficare aliquē piū ꝛ bonū p̄latū in ſaturādo alios occupatū: qui. ſ. audet malos
filios ꝛ ſubditos deuorare p correctionē: ꝛ qui opē hꝫ in vxorē. i. pietatē ꝛ com
paſſionē qua. ſ. pauperes nutrit p elemoſinā ꝛ ſubuētionē: qui ꝛ falcē hꝫ. i. iu
ſtitie ſectionē: ꝛ ſenex ē ꝛ maturus p diſcretionē ꝛ rōnē: verūtñ ſic eſt: ꝙ tales
ſolēt p̄ceteris a Ioue filio ſuo caſtrari. i. ab ambitioſis ſubditis infeſtari. mul=
te. n. tribulationes iuſtoꝝ. Boni. n. p̄lati ꝛ iudices ꝓ eo ꝙ malos filios gñant
ꝛ deuorāt: ab alijs malis ſubditis odiunt̃: ꝛ hoc qꝛ timēt ꝙ p eos illi͛ deuorent=
tur: ꝛ iō iſti nitunt̃ tales p̄res caſtrare ꝛ eos de regno ſuo ꝛ p̄latura deponere:
6 vt loco eoꝝ valeant imperare. ¶ Vel dic ſexto ꝙ Saturnus ſignificat tyran=
nos ꝛ maxime eos qui in furore vel violentia ſibi ſubijciūt ciuitates: iſti. n. certi
ſunt ꝙ a filijs ſuis. i. ab aliquibus ſubditis ſunt finaliter deijciendi ꝛ de regimi
ne deponēdi ſicut in alijs ſibi ſilib⁹ quotidie euenire ꝑcipiūt. Et iō de conſilio
fratris ſui tyrāni. i. de ꝯſilio ſuoꝝ parentū ꝛ amicoꝝ iſti filios ſuos. i. ſubditos
vr̃r deprimunt: deuorant ꝛ deuaſtāt: ꝛ hoc ne forte ſint ibi aliqui qui cõtra eos
erigere ſe valeant: ꝛ qui ipſos deijciāt ꝛ deponāt: ꝛ inde pax eis ꝓficit: qꝛ iſte. ſ.
filius ſubditus de quo ſperabāt: ꝛ in quo ſibi penitus nõ cauebant: ipſos qñq;
eijcit ꝛ caſtrat: ꝛ loco eoꝝ imperat ꝛ regnat: ſicut ad lr̃am ſemel accidit in laude

ciuitate Lōbardie: vbi quidā molendinarius tyrānū deiecit ꝛ loco ipsius tyrā
ni officiū ꝛ ciuitatis dn̄ium vsurpauit. Sic.n.dicit Job. Deus ꝑdit multos ꝛ Job.
innumerabiles ꝛ regnare facit alios ꝓ eis. Et ecclesiastici.x. Regnū a gēte in gē Eccle.
tē trāsfert ꝑꝑ iniustitias ꝛ iniurias ꝛ cōtumelias ac diuersos dolos. Uel dic ꝙ 7
Saturnus qui dictus est a saturando: sacietatē designat: q̄ re vera Uenerem
generat. Hieronymus ait. Uenter satur facile spumat in libidines. Uel pone Hiero.
post dictā hystoriā: exemplar ꝙ īpossibile est fatoꝝ destinationē.i.ꝯsilij diuini 8
ordinationē fugere: imo ꝑ illā ꝛ eādē viā quā ipm̄ fugere ꝛ euitare credideris:
necesse habes in eā incidere. Saturnus.n.ne deijceret a tyrānide: filios legiti
mos occidit: ꝛ alienā vxorē duxit: cuius tn̄ filius Jupiter fati destinationē imple
uit patrē expellendo. Hic posset adaptari exēplum Jone ꝓphete: qđ a deo de
stinatū erat nolens impleuit ꝛ sic in Niniue paicauit. Uel dic nono ꝙ Satur 9
nus figurat voluptuosum. Nā Saturnus a saturādo ē dictus ꝺm Jsid. Cui⁹ Jsido.
vxor ops dicta ē ab opulētia quā tribuit mortalib⁹. Jn Saturno.n.delectatio
gutturis: in vxore delectatio significat̄ carnis: in qb⁹ corporis delectationibus
voluptas ꝯsistit. Sed adhuc ostēdūt voluptuosum hoīeʒ esse sicut Saturno
q̄tuor.s.exitus: effectus: tp̄s ꝛ affect⁹. Primo exitus: qꝛ Saturnus pingebat̄
olim mestissimus: qꝛ vt dicit Ptbol. in li. de iudicijs astroꝝ. Saturnus dat ho Ptbol.
minē sub eius dn̄io natū vel ꝯceptū esse tristē: raro hylarē vel ridētē: vnde etiā
in iudicijs merorē ꝛ tristitiā designat: hec aūt tristitia ꝯpetit fini voluptatis: qꝛ
vt dicit Boetius. Uoluptas tristes hꝫ exitus: ꝺm illud Prouer.5. Nouissima
illius amara q̄si absinthiū. ¶ Scđo si cōsideret effectus. Nā Saturnus ē in Boe.
effectu frigidus ꝛ siccus ꝛ pōderosus: ꝛ sic ēt pingebat̄: q̄ oīa cōgruūt volupta Prouer.
ti: q̄ infrigidat spūalis affectionis calorē extinguēdo: desiccat humorē deuotio 2
nis cōsumēdo: ꝛ grauat mētē ad interiora deprimēdo. ¶ Tertio q̄tū ad tp̄s. 3
Nā Saturnus dr̄ planeta nocturnus qꝛ voluptas carnis querit tenebras no
ctis. Job.24. Oculus adulteri obseruat caliginē. ¶ Quarto quantū ad affe 4
ctū Saturnus tenet similitudinē voluptuosi. Nā vt dicit Ptbo. Nati sub Sa Job.
turno turpia ꝛ inmunda nō abhorrent vestimēta: ꝛ alia etiam diligunt fetida. Ptbol.
Quod totum moraliter competit luxuriosis qui non abhorrent notaꝫ infamie
exteriorem: ꝛ diligunt omnia feda ꝛ immunda.

¶ De Natura Saturni ꝺm astrologos. Cap.22

Saturnus ē a saturādo dictus: cuius vxor ops ē dicta ab opulētia quaꝫ Jsido.
tribuit mortalib⁹: vt dicit Jsid. ꝛ Martia. Dicūt fabule: ꝙ iō depingit̄ Martia.
mestissimus: qꝛ a filio suo castratus fingit̄ fuisse cuius virilia i mare ꝓie Alhabe.
cta causauerūt Uenerē. Est aūt Saturnus ꝺꝫ Alhabel. planeta maliuolus: fri
gidus ꝛ siccus: nocturnus ꝛ pōderosus: ꝛ iō in fabulis senex depingit̄. Jste cir
culus ē a terra remotissimus: ꝛ tn̄ terre ē maxime nociuus: vn̄ ꝑꝑ elōgationē a
terra ꝑ.30.annos ꝑficit cursum suū: vt dictū ē prius. plus nocet retrogradiēdo
q̄ directe ꝓcedēdo. Uñ in fabulis fingit̄ habere falcē curuā. Jn colore ēt ē pal
lidus aut liuidus sicut plumbum: quia duas habet qualitates mortiferas.s.fri
giditatem ꝛ siccitatem: ꝛ ideo fetus sub ipsius dominio natus aut conceptus
vel morit̄ vel pessimas ꝯsequit̄ qualitates. Nā ꝺꝫ Ptbol. in li. de iudicijs astro Ptbol.
rū: dat hoīeꝫ eē fuscū: turpē: iniqua operantē: pigrū: grauē: tristē: raro hylarē

ſeu ridentē. Vñ dicit idē Ptbol. Subiecti Saturno ragadias.i. fiſſuras ſic=
cas ſepius in calcaneis patiunt̄: glauci ſunt coloris ⁊ lucidi: in capillis ⁊ ī toto
corꝑe aſperi ⁊ inculti: turpia ⁊ fetida nō abhorrēt veſtimēta: aialia diligunt fetī
Ptbol. da ⁊ imūda: res diligūt accidas ⁊ ſtipticas: qꝛ in coꝝ ꝯplexione hūoꝛ malāconi
cus dñat̄. De hoc Saturno dicit Ptbol. Sub Satur no ſunt Capricornus ⁊
Aquarius: eius dñiū eſt in Libra: ſꝫ in Ariete regnū ꝑdit̄. Sub eo ꝯtinet̄ vi
ta: edificiū: doctrina ⁊ locus frigidus ⁊ ſiccus. In iudicijs ſignificat merorē ⁊
triſtitiā. Color eius ē niger ⁊ plūbeus ⁊ ē fallidicus: qñ tñ igredit̄ circulū Jo
uis minorat̄ malitia eius: ⁊ mutat colorē ex vicinitate ipſi⁹. Cū.n.ſit nāl̄r plū
beus: ex claritate Jouis cui ꝯiūgit̄: efficit̄ cādidus atqꝫ clarus: vt dicit Ptbol.

¶ Saturni Moralitas. Cap.23.

Saturnus a ſaturādo ē vocatus: qꝛ ſaturitatē ī mūdo cāt: ⁊ idō ops dicit̄
vxor eius: ideſt opulentia: quia Saturnus opulentiam tribuit ſecun=
Iſido. dum Iſid. Spiritualiter boni ⁊ pij dñr Saturn⁹ qꝛ.ſ. alios ſatiāt ꝑ ele
Luc. moſynas de bonis ſuis: ⁊ illi ꝓ certo habēt opulētiā. iuxta illud Luc.6. Date
Prouer. ⁊ dabit̄ vobis: ⁊ Prouer.3. Da pauꝑib⁹ ⁊ iplebunt̄ horrea tua: ⁊ lꝫ Saturn⁹
ſit a terra remotiſſimus: terre tñ maxime ē nociuus ⁊ ē planeta maliuolus ⁊ pō
Ptbol. deroſus ſm Ptbol. ⁊ Martianū. Sic vere in mūdo ſunt multi maliuoli pctō=
Martia. res: qlꝫ ſint a terra.i. a terrenis remotiſſimi ꝑ pauꝑtatē: vel ꝑ exigētiā ſui ſtat⁹
ſicut ſunt religioſi terre tñ malitie.i. terrenoꝝ cautelis ⁊ fallacijs ſunt ꝯiūcti: ⁊
in terrenis diuitijs ꝑ affectū iplicati. Vel aliter dic. Qđ Saturnus ē iuſtus q
q̄to plus remotus a terra tāto plus appropinq̄t celo vitā celibē ducēdo: tāto
magis ē terre nociuus terrena ꝯtēnēdo. Saturnus planeta maliuolus magis
nocet retrogradādo q̄ꝫ directe ꝓcedēdo ſm Ptbol. Sic vere maliuoli ⁊ iuidi
detractores magis alijs retro nocēt q̄ꝫ añ: qꝛ.ſ. dū retrogradiunt̄.i. dū ſūt retro
ī abſentia: tūc ꝑ ifamias ⁊ falſas accuſatiōes alios ledūt: qđ tñ directe ꝓcedēdo
i. añ ⁊ in pñtia facere nō auderēt. Vel dic ꝙ qñqꝫ vir rectus plus nocet ſe ſub
trahēdo q̄ꝫ ꝓficiat apparēdo. Exēplū đ Helia q plus nocuit Achab ⁊ ei⁹ pplo
Reg. ī abſentia: q̄ꝫ ꝓfuerit ī pñtia.1.Reg.17. Saturnus ē a terra remotiſſim⁹ ⁊ tñ
terre mirabil̄r ē nociuus. Sic bōi a terrenis ſūt ꝑ ꝯtēptū elōgati: terre tñ.i. ter
rena diligētib⁹ ſunt ꝯtrarij. Eccle.33. ꝯtra bonū malū ē. Saturnus ē planeta
maliuolus: frigidus: ſiccus: nocturnus: pōderoſus: pallidus: retrograd⁹: a ter
ra remotiſſimus: ⁊ depingit̄ ī fabulis qdā ſenex triſtis tenēs falcē: qꝛ fingit̄ a fi
lio ſuo fuiſſe caſtratus: cuius virilia ī mare ꝓiecta Venerē creauerūt. Talis ē
pctōꝛ: ⁊ maxime diuites: qꝛ vere iſti ſunt maliuoli: ⁊ frigidi ꝑ īdeuotionē: ſicci ꝑ
īcōpaſſionē: nocturni ꝑ pctōꝝ ſuoꝝ occultationē: pōderoſi ⁊ ad terrena īcli
nati ꝑ auaritiā ⁊ ambitionē: pallidi ꝑ defectū caloris charitatis: retrogradi per
obſtinationē: a terra.i. a ꝯſideratiōe mortis remotiſſimi ꝑ mētalē excecationē.
Iſti ſunt ſenes.i. in malis ꝯſuetudinib⁹ antiquati: triſtes a ſpūali notitia denu
dati: tenētes falcē.i. in malis opib⁹ occupati: ſenuit Iſaac: ⁊ caligauerūt oculi
Gene. eius Gen.27. Si aūt q̄ris q̄re ſunt triſtes? dico: qꝛ vere ſepe accidit: qꝛ filij eoꝝ
rū.i. ꝑlati: vel ꝯſanguinei: vel vxores: vel filij accipiūt diuitias ſuas furando ⁊
Eccle. ſubtrahēdo: ita ꝙ de eis gñat̄ Venus.i. luxuria: qꝛ vt dr̄ Eccle.14. ī bonis ei⁹
alius luxuriabit̄. Itē ſi q̄rat̄ cur depingit̄ cū falce? Reſpondetur: qꝛ ſicut falx

retrogradiendo

retrogradēdo rumpit herbā: ita Saturnus qñ eſt retrogradus magis nocet
ꝗ̄ qñ directe procedit. Sic vere iſti diuites ⁊ maxime vſurarij ꝑ retrogradatio=
nē ſuam. i. ꝑ contractus falſos quos faciunt retro. i. nō in p̄ſentia alioꝝ: ſꝫ pri=
uatim in cameris ⁊ cū inſtrumētis palliatis: magis nocēt viris bonis: ꝗ̄ qñ di=
recte. i. apte procedūt: q2. ſ. obligant ſibi tunc pauperes: ⁊ palliant vſuras ſuas Hiere.
qđ directe. i. publice non audent facere quoquo modo. Vñ Hiere. 7. Profe=
cti ſunt retrorſuꝫ ⁊ nō ante. Vel ſi vis dic ꝙ Saturnus ſignificat bonos ſenes
qui. ſ. debent eſſe graues ⁊ ponderoſi ꝑ actus ⁊ inceſſus maturitatē: palidi per
meditationis ſagacitatem: frigidi per caſtitatē: ſicci ꝑ abſtinētie macerationē:
nocturni ꝑ vigiliarū frequentationē: a terra remotiſſimi per terrenorum con=
temptū: ⁊ abbominationē: a filio. i. a pauperibus (qui eis debent eſſe cari vt
filij:) debent caſtrari diuitijs per elemoſinarum diſtributionem: ⁊ per falcem Apoc.
iuſtitie debent exercere malorum punitionē. Apoc. 14. Alius angelus exiuit Ptole.
de templo qđ eſt in celo habens falcem acutā. Secūdū Ptole. Subiecti Sa=
turno ſunt graues: triſtes: turpes: gradias. i. fixuras in calcaneis patientes:
veſtimenta fetida non horrentes: aliena fetida diligentes. Tales ſunt auari: q
Saturno. i. mundane proſperitati ⁊ ſacietati ſunt ſubiecti: q2 iſti ſunt iniqua
operātes per pauperū exheredationē: pigri ad bonā operationē: ſed ⁊ pedes Sapie.
eorum ſunt pigri ad ambulādū. Sapiē. 15. Triſtes ſunt per ſolicitudinē: gra=
ues ⁊ ad terrā inclinati per auaritiā: turpes ꝑ malā conuerſationē: ⁊ in calca=
neo. i. in fine vite ſue fixuras patiunt̄. i. eternā dānationē: fetida autē veſtimē=
ta. i. bona temporalia nō horrent: imo diligunt ꝑ auaritiā: aliena imūda. i. ma=
les mulieres diligūt ꝑ luxuriā: iō Eſai. 66. Aia coꝝ delectationibus ſuis dele= Eſaie.
ctata eſt. Secūdū Ptolemeū ſub Saturno ſunt Capricornus ⁊ Aquarius: ⁊ Ptole.
domus eius: ⁊ regnat in Libra: ⁊ in Ariete perdit regnuꝫ: ⁊ ſignificat triſtitiā
⁊ merorē. Saturnus maliuolus eſt diabolus malitioſus: q2 domus eius eſt
Capricornus. i. alta petentes. ſ. ambitioſi. Aquarius. i. molles ⁊ luxurioſi: ⁊ re=
gnat in Libra. i. in peccatoribus ꝑ auaritiā: ſed vere in illis q ſunt Aries. i. mi=
tes ⁊ benigni pelle bonorū morū vellati: deficit ſibi regnū: q2 iſti ſunt qui dicūt
nollumus hunc regnare ſuꝑ nos. Luc. 19. ſed ipſe eſt Rex ſuꝑ oēs filios ſuper Luce.
bie. Job. 14. Sed iſte ꝓ certo filijs ſuis. i. peccatoribus finaliter ſignificat tri= Job.
ſtitiā ⁊ mortē. ſ. eternā. Secūdū Ptolemeū Saturn⁹ ſignificat triſtitiā ⁊ me= Ptbole.
rorē: ⁊ iō depingit̄ triſtis. Sic vere Saturnus. i. mūdi ꝓſperitas ⁊ ſaturitas
in ſuis poſſeſſoribus ſignificat eternam triſtitiam: ⁊ mortē temporalē. ſ. ⁊ eter=
nam: q2 vere illi: q mundana proſperitate letant̄: ⁊ nunc ⁊ in futuro per tribu=
lationem variam contriſtant̄: q2 vere ſm Ambroſium: cōtinuus ſucceſſus tem=
poralium eterne damnationis eſt inditiū. Licet etiā Saturnus ſit plumbeus
⁊ pallidus ⁊ malliuolus: qñ tñ intrat circulū Jouis planete beniuoli: malitia
ſua temperat̄: ⁊ argēteus ⁊ cādidus efficit̄: vt dicit Ptbole. Sic vere dato ꝙ Ptbole.
hō ſit plūbeus ꝑ malā luxurie infectionē: liuidus per malā conuerſationē: qñ
tñ ſectatur conſortiū Jouis. i. alicuius bone pſone efficit̄ candidus per caſtita=
tem: clarus per honeſtatē: ⁊ cōtra malitiā acquirit vite ⁊ morū bonitatē. Sa=
turnus per triginta menſes moratur in quolibet ſigno: ⁊ in. 30. annis cōplet
in Zodiaco curſum ſuū. Sic vere iuſtus propter latitudinem circuli mētis ſue

debet diu morari in quolibet terrē ſigno.i.i cōſideratione cuiuſlibet creature: ⁊ ſic in numero ternario: vel trigeſimo qui cōſtat ex ternario decies ducto.i.in fide ſancte trinitatis: quo ad ternariū: ⁊ in pfectione decē preceptorū: quo ad
Paul. denariū: cōpleat curſum vite: vt dicit Paulus.2.Thi.3. Curſum conſumaui: fidē ſeruaui. Sic etiā vir iuſtus eſt a centro terre remotiſſimus per terrenorū cōtemptū: vt fecit ſctūs Franciſcus: qui pecuniā vt puluerem viſipendit: ⁊ per
Paul. conſequens celo propinquus: per contemplationem celeſtiū. Unde Paulus. Noſtra conuerſatio in celis eſt.

¶ Saturni alia Moralitas. Cap.24.

Per Saturnū ēt intellige hoīem voluptuoſum. Nā Saturnus a ſatu-
Iſidor. rando eſt dictus ſm Iſidorū: cuius vxor Ops dicta ab opulētia: quā tribuit mortalibus. In Saturno.n. delectatio gutturis. In vxore delectatio ſignificat̄ carnis: in qbus duabus delectationibus corporis voluptas cōſiſtit. Sed adhuc oſtendūt hoīem voluptuoſum eſſe Saturno ſimilē: vol-
1 uptatū exitus: effectus: tēpus: ⁊ affectus. ¶ Primo exitus qꝛ Saturnus pingebatur olim meſtiſſimus: cuius cām aſſignāt fabule: qꝛ a filio ſuo Ioue fingitur fuiſſe caſtratus: quod ꝓpterea forte dicit̄: qꝛ planeta Iuppiter impedit ⁊
Ptbole. temperat malitiam Saturni. Sed verior cauſa triſtitie eſt: qꝛ vt dicit Ptole. in lib. de iuditijs aſtrorū. Saturnus dat hoīem: ſub eius dnio natū vel ꝯceptū, eſſe triſtē: raro hylarē vel ridentē: vnde ēt in iuditijs merorē ⁊ triſtitiam deſi-
Boe. gnat. Hec aūt triſticia cōpetit fini voluptatis: qꝛ vt dicit Boetius. Voluptas
Prouer. triſtes habet exitus: ſm illō Prouerbi.5. Nouiſſima illius amara quaſi abſin-
2 thiū. ¶ Secūdo ſi cōſideret̄ effectus. Nā Saturnus eſt effectu frigidus ⁊ ſiccus: ⁊ ponderoſus ⁊ ſic etiā in fabulis pingitur. Que oīa cōgruūt voluptati: que infrigidat: ſpūalis affectionis calorē extinguēdo: deſiccat: humorē; deuo-
3 tionis cōſumēdo: ⁊ grauat mentē ad inferiora deprimēdo. ¶ Tertio quantū
Iob. ad tēpus. Nā Saturnus dr̄ planeta nocturnus: qꝛ voluptas carnis querit te-
4 nebras noctis. Iob.24. Oculus adulteri obſeruat caliginē. ¶ Quarto tenet
Ptbole. ſimilitudinē: ſi ꝯſideret̄ voluptuoſi affectus. Nā ſicut dicit Ptbole. Nati ſub Saturno turpia ⁊ imundā nō abhorrent: veſtimēta ⁊ alia ēt diligunt fetida. Quod totū moraliter cōpetit luxurioſis: qui nō abhorrēt notā infamie exteriorē. Inſuper opera fetida ⁊ immunda laſciuie ⁊ inhoneſtatis diligunt.

¶ Nota ꝙ cum dicat̄ ſepe ꝙ Saturnus vel alius planeta eſt malus vel maliuolus nō eſt credēdū ꝙ ſit ex natura ſua: cū oīs creatura dei ſit bona: qꝛ in Geneſi dicit̄. Uidit deus cuncta que fecerat: ⁊ erāt valde bona. Effectus.n. iſti q attribuunt̄ planetis ⁊ dicunt̄ mali: poſſunt etiā attribui aut parentū ſpermati
Ptbole. aut cibarijs: aut loco vel alijs: vt dicit Ptbolemeus. Primo.n. natus ſepe imitat̄ ſemen ⁊ ſanguinē vel cōplexionē parentū: vt pꝫ: locus ēt multū confert: q
Ptbole. vt ait Porphirius: eſt principiū gñationis: nā vt ait Ptbole. Ioue aut Uenere ſignificāte: nō erit natus albus: q naſcit̄ in Ethiopia regione locoqꝫ obſtāte lꝫ ſm diſpoſitionē planete ſic eſſe deberet. Sed ⁊ mores magiſtrorū vel parētū
Hali. ⁊ cibaria idē efficiunt. Nā dicit Hali Abēragel: multotiēs ad morū ciborūqꝫ
Ptbole. naturam trahuntur nati. Unde concludit Ptbole. Sicut laudamus Medicos Phyſicos: qui infirmitatis originē ⁊ cauſas multas inquirunt. Sic ⁊ nos

landare

laudare debemus Aſtrologos: ſi in iuditio nati querunt de regione: natali: ci
barijs: moribus ⁊ alijs occurrentibus: ac ſi dicat: quod hoc non eſt tantum a
celis. ſ. ꝙ ſint iudicandi tales: vel tales: ſed etiã ab iſtis. Si. n. oĩa celo regente
diſponerent̃: eſſent vtiqꝫ valde bona a bonis cauſis moderata. Nam Mercu-
rius Trimegiſtus ait: oẽs aſtroꝝ influxus optimos eſſe: ſi autem malum ſe- Trime.
quatur: illud ſubiecto indiſpoſito non ſyderibus iubet aſcribi: exemplo lucis
ſolis demonſtrans: q̃ bona vtiqꝫ eſt: ſi autẽ oculos lippos offendit: hoc proue-
nit ex mala diſpoſitione recipientis. Quod ⁊ Plato confirmat dicens. Deus
lunã creſcentẽ: atqꝫ decreſcentem fecit: ⁊ menſes ad annũ cõſtituit: oẽmqꝫ ho
rum numerũ felici quadam fortuna conferri ad numerum docuit: hinc terra
fecundior facta concipit: fructumqꝫ ad alimentum animalium omniũ parit.
Cum ⁊ ſuauiter venti fluunt ⁊ hymbres in terre gremium feliciter defluunt.
At ſi quid mali in his accidit: nõ diuina: atqꝫ celeſtis culpanda eſt natura: ſed
humana: que iniuſte vitam ſuaꝫ diſtribuit: hec Plato. Et Ariſto. in Politicis Philo.
ait: hominem: vꝫ rectam diſciplinam aſſequutum: in diuiniſſimum: manſuetiſ
ſimumqꝫ animal euadere. Si vero non ſatis: aut minus bene fuerit educatus
ferociſſimum omnium: que in terris naſcuntur: redditur animal. Sunt nãqꝫ
multi antiqui Philoſophi qui atteſtantur Saturnum eſſe felicē ⁊ beniuolũ.
Et dicunt ꝙ Saturnus ſignificat tempus: per quod tempus omnes filios di-
citur deuorare: preter quatuor: qꝛ oĩa cõſumit: exceptis quatuor elementis: ex
quibus: ⁊ in que cum omnia tranſmutentur: ⁊ ipſa permanent. Quorum ele-
mentoꝝ Poete Jouem vocauerunt ignem. Junonẽ aerem. Neptunũ aquã
⁊ Plutonem terram. Mala autem: que a Saturno dicũtur ab aliquibus pro
cedere: proueniunt ab eius virtute frigida ⁊ ſicca: que videt̃ ducere hominem
ad atram bilem. i. ad melancholiaꝫ: vnde ſuffocat̃ ⁊ comprimitur virtus cõcu
piſcibilis ⁊ amor naturalis: cuius ſedes eſt humidum ⁊ calidum: ⁊ ideo ipſum
faciunt ſolitarium: ſed huius cauſa non eſt ipſe planeta: ſed natus: queꝫ ille di
ſponit complexione ipſa partim ab influxu: partim a genitura: ⁊ cibarijs: par-
tim a moribus acquiſita: ⁊ ideo ſeparatur ab humana ſocietate ⁊ fit ſolitarius:
Et hoc maxime ſi fuerit adiutus Martis ſiccitate: aut lune frigiditate. Sed ta
lis vacet contemplationi: ſtudio: atqꝫ diuinis: ⁊ vitam ſolitariam ducat. Et ſen
tiet Saturnũ non ſibi malũ: ſed bono influxu fauere. Si quis autẽ cõplexiõe
Saturnina ſentiet ſe triſtẽ: audit xp̃m dicẽtẽ. Beati qui lugẽt. Si vero qs ſe
cogitabũdũ cognouerit: audiat adhuc dicẽtẽ. Maria optimã partẽ elegit. Si
ſũt laborauerit cupiditate cumulãdi: ꝯgreget ſibi theſauros ĩ celo. Et eodẽ mõ
ſe moderet̃: ſi qs agitatus fuerit Martis iſlamatiõe. Si. n. colera Martis vel
martialis te ĩpetuoſũ ⁊ iracũdũ facit: nõ vtaris ipſa in paupes ⁊ puſillos: ſꝫ ad
vicia cõpeſcẽda: qꝛ vt ait Chriſoſtom⁹: vbi ira nõ eſt: ſcia nõ ꝓficit: iuditia nõ Chriſo.
cõſtãt: crimina nõ cõpeſcunt̃. Pugne ergo: cedes: audatia: elatio: ꝑde: captiui
tates: fuge: violentie: ⁊ ſimilia exerceant̃ in hoſtes dñi: ⁊ tunc Mars non erit
Et ſi ſic fecerit: cũ Phinee filio Eleazari cõmẽdato ꝺ zelo: ⁊ cũ Dauid
[illegible]ante bella dñi numerabitur inter ſanctos ⁊ amicos dei. Si autem dolus:
periuria: fraudes: temeritates: furie: mala homicidia: furta ⁊ his ſimilia ſe-
quuntur: hec autem omnia ideo veniunt: qꝛ curuatur dictamẽ rõnis. Si vero

ſub imperio rationis debite regentis: vel: vt in ſacris litteris habetur: ſi beſtie introducte in archam: ſtarent ſub imperio Noe: omnes impetus qui a Marte procedunt: moderati ꝛ boni vtiqꝫ eſſent. Sic de Venere iudicanduꝫ eſt: que dicitur inducere ad turpem concubitum. Nā ſi moderemur concupiſcentiam a Venere inductam: etiā Sole ꝛ Marte miniſtrantibus feruorem: erit amor bonus ꝛ feruidus in ipſum deum ꝛ proximū: vel quis vtatur actu venereo debito loco: tempore: cū perſona. ſ. vxore: ꝛ ad finē debitū. ſ. ad procreandam prolem religioſe educandam ad honorē dei: vel ad fornicationem euitandam cuꝫ aliena: tunc actus ille erit bonus ꝛ debite circūſtationatus. Et ſic pꝫ ꝙ falſe ꝛ male conqueruntur homines de natura ſui: aut influxu ſtellarum: vt dicit Augu. Auguſtinus: ꝙ peccatum adeo eſt voluntarium: quod ſi non eſt voluntarium nō eſt peccatū. Non ergo peccata a ſyderibus: nec planete debent dici mali: ſed potius boni.

¶ De Saturno interficiente octauo menſe Moralitas. Cap. 25.

Mo. Aſtrologi querunt. Quare illi: qui naſcuntur octauo menſe in pregnationis ſtatim moriūtur: nec veniunt ad perfectionem vite. Illi autem qui naſcuntur menſe nono: veniunt ad vite perfectionem? Rndetur ꝙ menſis ſeptimus eſt Lune: que habet dare fetui motum: vnde ſi Luna illo mēſe eſt fortunata vt magnam det influentiam fetui: ex tali influentia fetus mouebitur tantum octauo menſe: ꝙ ſeperabitur a matre ꝛ exibit: ꝛ qꝛ menſis octauus eſt Saturni: qui habet mortificare: vt dictū eſt ſupra: ideo oportet ꝙ moriatur: ꝛ non veniat ad perfectam etatē. Sed ſi Luna parū influit octauo mēſe fetui: non mouetur ꝛ tranſit vſqꝫ ad nonum menſem: qui eſt ſub Joue: q eſt benignus ꝛ viuificatiuus: ꝛ ſic ex hoc fetus venit ad vitā perfectā. Magna igiꝉ influentia Lune in fructu: qui eſt homo: eſt cauſa mortis: parua autem influētia eſt cauſa perfecte vite. Sic ſe habet ſpiritualiter: per Lunam intelliguntur bona temporalia: que augentur ꝛ diminuunꝉ: ſicut Luna. Unde illi qui ſunt dediti temporalibus totaliter ꝛ fortuna habundat in eis: in talibus ita inordinate mouentur ad Saturni menſem. i. ad opera inordinata: ꝙ oportet eos venire ad mortem eternā. Sed quorū finis non ſunt temporalia: ſed ſpiritualia: ꝛ quātūcunqꝫ in talibus habundent temporalia ad extra: non tñ intra: qꝛ corꝺ cor de talibus per reſpectum ad deum nihil curant: ꝛ ideo oportet ꝙ perueniant ad dulcedinē vite eterne. Unde dꝛ Sapientie. 3. Bonoruꝫ laboꝝ glorioſus eſt fructus. Ubi nota ꝙ ſcriptura loquiꝉ de ſpūalibus per modū corporalium ſenſibilium: vt ex ſenſibilibus intelligamus ſpiritualia: ꝛ dicit ideo ꝙ bona opera faciunt fructum glorioſuꝫ: fructus. n. ſm Iſidoꝝ dꝛ quaſi frugimen que eſt pars gutturis in qua ſentitur dulcedo: ꝛ ideo fructus dꝛ quaſi dulcis: dicit ergo auctoritas ꝙ boni labores ſīt ſpiritualiter dulces quātū ad vltimā gloriam: que eſt vita eterna: ꝛ non ſine cauſa dulcedinem bonorū operū cōparat dulcedini fructuū. Nam ſuper illo verbo Boetij. 1. ð conſola. Autumn... grauidis influat vuis: fit queſtio ab expoſitore. Quare cū i eſtate ſint ... calores ꝗ in autūno: ꝛ p ꝯñs maior deberet eſſe digeſtio ꝛ fructuum dulci... tio: in autumno tñ: vbi calor deficit: fit eorum maior dulcedo: cum tamen totū oppoſitū deberet eē. Et rñdet ꝙ in fructu ſunt due materie. ſ. groſſa terrea: ꝛ ſubtilis

Sapie. | Mo.

⁊ ſubtilis ſpūalis ſeu aerea: ⁊ qꝛ in eſtate pori fructuū pp caloreʒ ſunt aperti: ⁊
exhalat tota materia ſubtilis: ⁊ remanet ſola groſſa: talis materia groſſa nō po
teſt dulcificari quocūqʒ calore. Unde ⁊ ſi aliq fructus ſunt: quoꝝ tota materia
eſt ſubtilis: maturanť ⁊ dulcificanť in eſtate: ſed in illis in ꝗbus eſt de materia
groſſa vnita ſubtili: cū ſubtilis tūc exhalet: ⁊ remaneat ſola groſſa que coqui nō
poteſt: nullo mō dulcificať nec maturať. Sʒ in Autūno: deficiente calore: pori
clauduntur ⁊ remanet materia ſubtilis: ꝙ cito digeriť: ⁊ facit ꝙ materia illa groſ-
ſa cui miſceť: ſimul cū ea digerať ⁊ dulcificeť: ⁊ ſic fructus fiunt dulces. Mate-
ria igiť terreſtris in fructibꝰ eſt cā amaritudinis: materia vero ſubtilis ⁊ ſpūa-
lis eſt cā dulcedinis. Sic ſuo modo accidit de noſtris opationibꝰ. Nā Phs.2. Phs.
de aīa dicit. Juſtū eſt denominationē fieri a fine. Unde illud qđ eſt ad finem
denominatur a fine: vt dolabra cuius finis eſt dolare: dolabra dr. Et ideo ope-
ra noſtra de ſe nec ſunt terreſtria nec ſpūalia: ſed dnr terrena ſeu ſpūalia: qꝛ ordi
nantur ad finē terrenoꝝ ſeu ſpūalium. Et vere quando opera noſtra ſolum or
dinanť ad vxorem Saturni dictā opem. ſ. ad terrena: ſemper erunt mortua: ⁊
oportet ꝙ nunꝙ dulcificenť: ſed ſemper ſint amara ⁊ triſtia. Unde ꝗto in ma
ioribꝰ proſperitatibus terrenis ſunt homines: tanto ſunt in maioribus amari
tudinibꝰ. Unde Boetius ait. Multis amaritudinibus hūana felicitas reſper Boe.
ſa eſt. Et qđ peius eſt. Nā qui omnia opera ſua ordinant ad terrena ſicut ad fi
nem: ⁊ amaritudinē habent in hoc mūdo: ⁊ habebūt in futuꝝ: qꝛ ſua opera di
ci poſſunt eſſe ſub Saturno mortificante: ⁊ ſic ſunt mortua: qꝛ nihil valent ad
vitam eternā. Sʒ quoꝝ ſunt ſpūalia. ſ. ordinata ad ſpūalia: neceſſario erūt dul
cia: ad Roma.8. diligētibus deū oīa cooperanť in bonū. Unde omnia opera Paul.
eis ſunt dulcia. Legimus.n. de ſanctis ꝙ quando affligebanť a tyrānis: vide-
bať eis maxia delectatio. Dicebat.n. beata agatha. Ego in his penis ita dele-
ctor: ſicut q bonū nunciū audierit: aut qui videt quem deſyderat: ⁊ vnde ē iſta
delectatio? certe a calore ſpūs ſancti digerente ⁊ dulcorante ſeu dulcificante ta
lia opera: vnde ipſa Agatha dicebat. Habeo ſpūm ſctūm per quē deſpitio vni-
uerſa tormenta: ⁊ ſic ēt fuit de alijs ſanctis. Et ideo talia opera habent dulcedi
nem in hoc mundo: ⁊ ducūt ad dulcedinē vite eterne: qꝛ ſicut imatura opa ter-
rena ducūt ad amaritudinem mortis eterne: ſic ⁊ opera ſpūalia ducūt ad dulce
dinem vite eterne. Phs.n.2. de aīa. nullā facit differentiam inter productio-
nem hominū ſeu aīalium: ⁊ productionem fructuū. Naturaliſſimū eſt vt opeꝝ
viuentiū eſt facere alterū quale ipſum: animal quidē animal. planta aūt plan-
tam. Unde ſicut ſe habet de fructu plantarū in quo ſaluať ſpēs plante: ſic ſe
habet de hominibus qui naſcunť in quibus ſaluať ſpecies hūana: dicit igitur
auctoritas bonoꝝ laborum glorioſus eſt fructus. Si aūt bona mens vel bona
anima: que pro bona terra accipiť: fuerit bene cultiuata: merito facit bonos
fructus: qđ ſignificať per illud: qđ Saluator ait. Luce.8. dicens. Semen ceci Luce.
dit in terram bonam ⁊ fecit fructū. Ubi nota ꝙ Saluator in hoc loco cor no-
ſtrum vocat terrā ad fructificandū cultiuatam. Ubi nota ꝙ.13. de animalibus
fit queſtio. Quare cor habet carnes magis ſpiſſas: ꝙ qđcūqʒ aliud mēbruʒ ha Qō.
bens carnē? Rn̄deť ꝙ qꝛ in corde cōſeruať ſpūs vitalis: nā habuit magnā cu
rā ad eū cōſeruandū ne exhalaret ⁊ perdereť: ⁊ iđ fecit carneʒ cordis deniam ⁊

ſpiſſam ad retinendū ſpūm. Ad hoc aūt ꝙ partes materie inſpiſſent: opꝫ ptes
Jeber. illas eſſe mūdas. Unde Jeber in lib. de mineralib⁹ querit. Cū ferrū ſit fortius
Qō. auro ⁊ durius: quare aūt aurū magis pōderat ꝙ̄ ferrū? Et reſpondet ꝙ qꝛ ma
teria ferri eſt imūda: nō pōt in parua q̄ntitate multū inſpiſſari: ⁊ qꝛ materia au=
ri ē ſubtilis ⁊ mūdiſſima ab aliena materia: iō in parua q̄ntitate multū inſpiſſat
⁊ bene pōderat. Cor igit ē ſpiſſū: qꝛ abūdat in terra mūdiſſima: ⁊ tale eſt bonū
cor. Lepores. n. ⁊ Damule: quoꝝ cor eſt laſſum: qꝛ nō de mūda terra: nō habēt
cor bonū: ſed timidū. Tūc igit cor materiale eſt bonū: qñ eius terra eſt munda.
ps Sic ſpūaliter tūc terra noſtra ē bona: qñ cor. i. volūtas erit mūda. ps. Cor mū
dū crea in me deus. Et ſic ſemen. i. verbū dei in tali terra faciet bonū fructū. Il=
le. n. q mūdauit mētē ſuā ab omni mala cogitatione: ab odio: ab inuidia cōtra
proximū: talis ⁊ recipit verbū dei ⁊ facit fructū: aliud trigeſimū: aliud ſexageſi=
mū: aliud centeſimū. Sed multi ſunt: terra mētis quoꝝ aut nō recipit verbum
dei: aut nō cuſtodit illud: iō nō faciūt fructum. Et ratio: qꝛ coꝝ mens eſt plena
odio: rancore: inuidia cōtra ꝓximū. Quare. n. hoc tēpore tot fiunt guerre iter
xp̄ianos. primū principiū oīum talium eſt ſuperbia: q̄ eſt inordinatus appetit⁹
exaltationis: ad quā ſtatim ſequit inuidia: ad quā ſequit odiū: qꝛ igitur hodie
mens hoīum eſt plena imūditia: nō ſolū non audiūt verbū dei ⁊ Chr̄i: q dixit.
Hoc eſt preceptū meū vt diligatis inuicē: ſed potius ꝓrūpunt ad peiora q̄ poſ
Qō. ſunt. Unde. 20. de Problematib⁹ ſit qō. Quare in aliquibus terris nunq̄ fiūt
Phs. niſi ſpine? Reſpōdet ꝙ hoc accidit ex ipuritate ⁊ corruptione terre. Et dat exē
plum: quare vnus facit plures pediculos q̄ alius: qꝛ hꝫ corp⁹ magis corruptū:
⁊ imundū. Uere ſic qui habēt mētē imundā ⁊ plenā vitijs: neceſſario oportet
ꝙ in ea naſcant ſpine contra proximum. Si tu es cōtra deum: a fortiori eris cō
tra proximum. Si de quo magis videt ineſſe: ⁊ non ineſt: nec de quo minus:
ſed proximus amat: propter deum: ergo ſi deus non diligit: nec ēt proximus.
Si ergo deus ſuper nos mittit flagella ⁊ tribulationes: nō miremur: qꝛ hoc eſt
Gen. ad puniendū noſtram malam voluntatem. Figura huius Gen. vbi dr. ꝙ Caim
occiderat fratrē ſuū: cui dixit deus. Maledictus eris ſuper terraꝫ: cū operatus
fueris eā: non dabit tibi fructus ſuos: vagus ⁊ profugus eris ſuper terrā. Ter
ra interpretatur lamentatio: q̄ſi lamentetur de ꝓximo: vt videatur occaſio ſui
odij: ⁊ vere terra mentis talium maledicta eſt in opere ſuo: qꝛ opera coꝝ mala.
⁊ qꝛ male operant terram cordis: ideo non dat fructus ſuos. Fructus. n. ſpūs
Paul. Eſt pax: vt ait Apoſt. Et tamē tu vis guerrā. Si igit deus proſeqtur nos: vt ſi
mus vagi ⁊ profugi: nos huic ſumus cauſa: qñ ꝑmo terra inanis ⁊ vacua. Uel
ponat figura de Adā: cui dixit deus. Maledicta terra i opere tuo: ſpinas ⁊ tri
bulos germinabit tibi ⁊ in ſudore vultus tui veſceris pane tuo. ſic terra. i. mēs
humana plena vitijs ⁊ imūda nō germinat niſi ſpinas. i. malas cōcupiſcētias:
⁊ tribulos. i. afflictiones: ſiue opera mortua: que nihil valent ad vitam eternā:
⁊ ſic vere ſunt facta ſub Saturno octauo mēſe: qui quidē Saturnus eſt morti
ficatiuus. Sed nō ſit terra noſtra ſic imūda. i. mens non ſit plena vitijs: ſꝫ pur
gata: ⁊ tūc faciet fructū bonū: ſicut ſemē qđ cecidit i terrā bonā. Et hoc pōt ap
plicari in dominica ſexageſime. Sꝫ nota ꝙ poſtq̄ Saluator Luc. 8. dixit. Qđ
ſemen: quod cecidit in terram bonam: fecit fructū centeſimum: ſequitur: expo

nens

nens quare ſic in parabolis loquebaꝫ. Ut vidētes non videant: ⁊ audiētes nō
intelligāt. Unde nota ꝙ Phs. 12. de aīalibus querit. Quare natura fecit ho- Phs.
minem erectū? Et licet ad iſtam qōnem multi reſpondeant moraliter. Dicit enim Qō.
Ouid. Pronaqȝ cū ſpectēt aīalia cetera terrā. Os hoī ſublime dedit: celūqȝ vi- Ouid.
dere Juſſit: ⁊ erectos ad ſydera tollere vultus. Phs tñ ibi naturaliter reſpon-
det ⁊ dicit: ꝙ hō factus eſt erectus vt intelligeret. eſt. n. aīal diuinū. Qō expo-
nēs Albertus dicit: ꝙ noſter itellectus ad hoc ꝙ intelligat: indiget phātaſmati Alber.
bus: q̄ ſunt in capite: q̄ vt ſint diſpoſita: indigēt ꝙ diſponanꝫ a corporibus cele
ſtibus. Caput ergo eleuatum verſus celum: melius diſponiꝫ a celo: ⁊ per cōſe
quens intellectus poteſt per fantaſmata intelligere. Cauſam aūt quare caput
eleuatū magis diſponiꝫ a corporibus celeſtib⁹ ꝙ̄ caput depreſſum. Aſſignant
aſtrologi. Jn duodecim. n. domibus ponūt quatuor angulos: qui maxime in- Aſtrolo.
fluunt: quia directe reſpiciūt terram: ⁊ radij perpendiculariter reuerberantur.
Et licet angulus aſcēdēs magis influat: qꝛ ibi contingitur orbis a ſubſtātia ſe
parata cū mouente: qꝛ tamē animalia ſunt progreſſiua: ⁊ non poſſunt ſemꝑ ha
bere caput verſus orientē: ideo non oſtēdit effectū. Secūdus angulus ē angu
lus medij celi: qꝛ igiꝫ: ex quo ſumus erecti: ſemꝑ tenemus caput directe ad il-
lū angulū: ideo maxime diſponimur. Et inde eſt ꝙ illi: qui volūt dormire: nō te
nēt caput erectū: q̄ſi euitātes illū influxū. Et phs li. de Problem. dicit: ꝑꝑ hoc Phs.
igiꝫ hō ſolus inter aīalia intelligit: ꝑ qd̄ intelligere differt a brutis: qꝛ eleuat ca
put verſus celū a quo bene diſponiꝫ. Sic ſuo mō accidit ſpūalr. Nā caput aīe
nr̄e eſt volūtas: ſicut. n. caput mediāte oculo directiuo hꝫ mouere oīa mēbra
corporis: ſic volūtas hꝫ mouere potētias aīe. A ſolo ergo deo dꝫ diſponi volū
tas nr̄a. Qñ igiꝫ volūtas nr̄a eleuaꝫ ad deū ꝑ amorē: tūc vere erimus itelligē-
tes. ps. Sup ſenes itellexi: qꝛ mādata tua q̄ſiui. Qui ḡ habēt mētē eleuatā ad ps
deū ꝑ amorē: vere pñt dici itelligētes. Uñ Joā. Uos aūt dixi amicos: qꝛ oīa q̄ Joā.
audiui a pr̄e meo nota feci vobis. Uere q altꝰ eleuaꝫ ꝑ amorē dei: ⁊ ñ deprimiꝫ
ad amorē terrenoꝝ: ſubtilꝰ itelligit q̄ dei ſunt: q̄ ſunt ſuma ſeu ſuꝑiora. Figura
huiꝰ. 3. Reg. 3. habeꝫ: ꝙ Salomō dilexit deū ābulās i p̄ceptis eiꝰ: cui dixit deꝰ Reg.
Poſtula qd̄ vis: vt dē tibi: ⁊ ille dixit. Dabis ſuo tuo cor docibile: vt diſcerneꝫ
poſſit iter bonū ⁊ malū: ⁊ dixit deꝰ. qꝛ poſtulaſti hꝰ ⁊ ñ dies mltos: nec diuitias:
nec vindictā de inimicis: eris ſapiēs ⁊ itelligēs: vt nullus añ ſilis fuerit tui: nec
poſt te ſecuturꝰ ſit. Sic qcūqȝ diligit deū ⁊ ābulat i eiꝰ p̄ceptis: fiet itelligēs ⁊
vere cognoſcēs. Sꝫ pauci ſꝫ q vadāt ad p̄dicatiōes aut dei ſmōes: vt itelligāt
q̄ dei ſꝫ: qꝛ mētē hñt ad terrena dep̄ſſaꝫ: ꝑ amorē aūt facti ſiles illis q̄ dilexerūt:
ſicut legiꝫ de Nabucdonoſor. Danieꝫ. Qui factꝰ ē q̄ſi beſtia ſeptē ānis: qꝛ mē Daniel.
tē ſuā ōderat terrenis: ſꝫ qñ eleuauit oculos ad celū: redditꝰ ē ſibi ſenſus ⁊ in
tellectꝰ ſanꝰ: ſic ⁊ tu ſi terrena tm̄ diligis potes dici vere beſtia: ſꝫ eleua oculos
mētales ad celū. i. ad deū ⁊ tibi reddeꝫ ſenſus bonꝰ ⁊ itellectꝰ: ⁊ eris itelligēs.

¶ De Saturno Moralitas alia. Cap. 26.

Aturnꝰ iter ſeptē plāctas ſuꝑmꝰ hꝫ tres ꝯdōnes: ꝑ q̄s nobis p̄t repñta
ſ re pctm̄ accidie. Eſt nāqȝ Saturnꝰ pº ifrigidatiuꝰ: ſcdo ē tarde iceſſiuꝰ:
tertio ē fetuū mortificatiuꝰ. pᵉ. n. Saturnꝰ ē plāeta iferioꝝ ifrigidatiuꝰ: 1
qd̄ gdē Auer. ſuꝑ de ce. ⁊ mū. dicit eē ꝑ acciñs. ſ. qꝛ tarde moueꝫ ⁊ iō calorē nō Auerois

Auice. excitat. Sed Auicenna ⁊ aliȷ̄ cōiter dicūt ꝙ Saturnus ex natura ſua hȝ infrigi dare: ſicut ⁊ Mars calefacere. Similiter ergo accidia maxime īfrigidat corda. Nā reddit hoīem tardū ad motum boni operis: per que.ſ. excitat̄ ⁊ conſeruat̄
Greg. calor amoris: qꝛ ſi operari deſiuerit: amor non eſt. ſicut Greg. dicit. Hȝ etiam hec accidia.ſ. ꝙ infrigidat cor ex natura ſua ex eo ꝙ ſm rōnē propriā opponit̄ charitati: q̄ eſt calor anime vitalis. Et hec oppoſitio manifeſta eſt ipſius charitatis effectu. Nam proprius effectus charitatis eſt gaudiū de deo. Accidia autē eſt triſtitia de bono ſp̄uali inquantū eſt bonū diuinū. Unde patet ꝙ accidia ex ꝓpria rōne cōtrariat̄ charitati. Sicut ergo ipſa charitas animā de deo inflāmat: ſic econtrario accidia animaȝ de deo infrigidat. Unde accidia ab accediſ-
a ne dicit̄: qꝛ ea q̄ accida ſunt: etiā frigida ſunt. Secūdo Saturnus ē tardiſſime inceſſiuus: ita ꝙ nullus planeta eſt ita tardi motus.ſ. ꝓpter magnitudinē circuli ſui: cuius rotatus ſiue reuolutio ꝓpter magnitudinē tardius perficit̄: qđ patet ſpecificando in ſingulis. Nā Luna: q̄ eſt infima: morat̄ in quolibet ſigno duob⁹ dieb⁹ ⁊ ſex horis ⁊ biſſe: ⁊ complet curſum ſuū a pūcto vſqȝ ad punctuȝ in.27. dieb⁹ ⁊ octo horis. Aliȷ̄ tñ dicūt ꝙ ipſa Luna curſum ſuū in toto zodiaco quouſqȝ Solē attingat: pficit in.28. dieb⁹ cū dimidio. In quolibet.n. ſigno morat̄ p duos dies ⁊ dimidiū minus viginti minutis. Mercurius vero morat̄ in quolibet ſigno per.28. dies ⁊ ſex horas: ⁊ complet curſum vel circuluȝ zodiaci. in. ccc. xxxix. diebus. Uenus aūt morat̄ in quolibet ſigno per dies.29. In zodiaco vero.348. dies. Sol morat̄ in ſigno. 30. dieb⁹ ⁊ decē horis ⁊ ſemiſſe hore. In zodiaco vero.365. dieb⁹: ⁊ quadrante.i. ſex horis fere. Mars morat̄ in ſigno per.60. dies: ⁊ horis.21. In zodiaco vero per duos annos. Jupiter mora-
Alfraga. tur in ſigno per annū. In zodiaco per.12. annos. Alfraganus aūt dr̄a.16. dicit ꝙ Luna in circulo ſignorū.i. in zodiaco pficit curſum in.29. dieb⁹: ⁊.xi. horis ⁊ dimidia ⁊ q̄rtali vnius hore fere. Mercuri⁹ vō ⁊ Uenus ⁊ Sol.365. diebus ⁊ q̄rtali vni⁹ diei fere. Mars aūt in anno pfecto ⁊ decē mēſib⁹ ⁊.16. dieb⁹ ⁊ dimidia fere. Jupiter aūt in.xi. annis ⁊ q̄tuor mēſib⁹ ⁊.14. dieb⁹. Saturn⁹ aūt in.29. annis ⁊.5. mēſib⁹ ⁊.6. horis. Ex p̄dictis aūt pȝ ꝙ mēſis lunaris duobus modis accipit̄: vno mō ꝓ ſpacio tp̄is quo luna circuit zodiacū ab vno pūcto exiēs ⁊ rediēs ad eūdē: qđ ſicut dictū eſt: fit p.27. dies ⁊ octo horas. Alio mō cōiori accipit̄ mēſis lunaris ꝓ ſpacio quo luna ſemel accēſa fuerit ⁊ reddit ad eūdē locū ſue accenſionis: ſed cū Solē nō inueniat: qꝛ Sol iā ꝓceſſit p vnū ſignū: ipſa Luna attingit Solē ſpacio duoꝝ dieꝝ ⁊ q̄tuor horaꝝ: ⁊ ſm hoc mēſis lunaris cōtinet dies.29. ⁊ horas.12. exceptis fractionib⁹ ſupradictis. Ex dictis manifeſte patet ꝙ Saturn⁹ iter oēs planetas tardius circulū vel curſum cōplet. Sic accidia inter oīa vitia mētē reddit pigrā i ope diuino ⁊ ſp̄uali: ſiue nō inchoādo qđ cognoſcit: ſicut a qbuſdā dr̄ ꝙ accidia ē torpor mētis bona negligētis. ꝓponit.n. diabolus ante mētē accidioſi difficultatē opis vt deſperās de labore: nullo mō audeat illud incboare: ſicut pȝ p̄cipue in opib⁹ pn̄ie. Un
Ecle. de contra hoc. Eccle.6. Sacra ſcriptura exhortatur dicens. Subijce humerū tuū ⁊ porta illam: ⁊ non accidieris in vinculis illius: ſiue etiam bona incboata nō pſequēdo. Unde qñqȝ diabolus facit hoīem aliqua ſupra poſſe aſſumere: vt poſtea ex nimietate pōderis accidioſus effect⁹ ea totalr̄ cogat̄ relinq̄re. Un

Apoſt.2.

Apoſt.2.Cor.2. Nō vult q penitēs maiori abſorbeatur triſtitia de pctō: ne ſic eū aggrauet nimietas triſtitie: vt eū retrahat a pnte opere. Hinc eſt ēt q diabolus illo pcipue tpe abſtinentē de accidia tentat: quo eū fames ieiunij magis grauat.ſ.circa meridiē: qn iam incipiunt ieiunātes ſentire defectū cibi ꝛ vrgeri ab eſtibus Solis. Vn̄ dicit Caſſianus in.x.lib. de Inſtitutis Monachoꝝ. Maxime circa horā ſextā monachū inqetat vt qdā febris inſtruēs tpe pſtituto: ardentiſſimos eſtus accēſionū ſuaꝝ ſolitis ac ſtatutis horis aīe inferens egrotanti. Hoc igit facit diabolus vt vel famis grauedine ieiuniū dimittant: vel vt ex accidia ꝛ impatientia meritū ieiunij pdant. ¶ Tertio Saturnus eſt mortificatiuus fetuū: q ſub eius dn̄io naſcunt. Hinc eſt vt dicunt Aſtrologi: ꝛ ſupra p3. q pueri nati octauo mēſe a pceptione: nō viuūt: ſed citius moriunt. Et rō quia octauo mēſe dominat eis Saturnus q vtraq3 qualitate ſua frigida ꝛ ſicca fetū mortificat ꝛ extinguit. In pcedentibus.n. ſex mēſibus quilibet planeta p ordinem dn̄at fetui ſuo: mēſe.ſ. pmo mēſe Saturnus: ſcdo Juppiter: tertio Mars quarto Sol: quinto Venus: ſexto Mercurius: ſeptimo Luna: octauo aūt mēſe dn̄ium Saturni reddit a capite: ꝛ nono Jouis dn̄ium ꝛ ſic de alijs vt dcm̄ ē ſupra. ¶ Vn̄ naſcens nono mēſe viuit pp dominiū Jouis q fetū ſuo tpato calore refouet ꝛ cuſtodit. Silr ſi naſcit in principio decimi mēſis pōt eē natiuitas ſalubris ꝛ vitalis pp dominiū Martis: cuius calore ꝛ ſiccitate mēbra roborant naſcētis. vnde fetus beneficio caloris ꝛ ſiccitatis egredit iam robuſt⁹. Sicut ergo Saturnus extinguit ꝛ mortificat fetū: ſic accidia mortificat ſpūm ꝛ tollit boni opis meritū. Vn̄ Apoſt.2.Cor.7. dicit. Quod triſtitia ſeculi mortem operat q nō eſt niſi accidia. Cuius motus ſi ad rōnē ptingat: ita vt in fugā ꝛ horrorē ꝛ deteſtationē boni qd eſt ſm deū cōſentiat: carne cōtra ſpūm pualēte oio ipm ſpūm ſuffocat: ꝛ eſt pctm̄ mortale. Sed qn eſt motus accidie pp repugnantiā carnis ad ſpūm in ſola ſenſualitate nō habens rōnis conſenſum: tunc non extinguit ſpiritum: ſed eſt veniale peccatum. Unde etiam in viris pfectis huius accidie tedium aliquando inuenitur. Paul. Caſſia. 3 Paul.

¶ De Saturno alia Moralitas. Cap.27.

Saturnus ēt dominat in primo mēſe gn̄ationis nati. Ad qd ſciendum nota q de⁹ manuducit nos ad ſpūalia p tpalia ꝛ corporalia. In gn̄atione aūt corporali hoīs viuificat fetus p.40.dies cōiter (l3 alij dicant p.45.dies in maſculo ꝛ.80.in femina) ꝛ rō huius eſt. Primus.n. mēſis gn̄ationis: vt dcm̄ eſt prius: eſt Saturni q eſt altior planeta: q ēt eſt mortificatiuus: vt dicūt aſtrologi. Cū.n. mot⁹ firmamēti ſit vniformis: nō pōt eſſe cā gn̄ationis ꝛ corruptionis: vt dicit Phs.8.phy. Unde op3 q primū opans ſit Saturnus q eſt imediate ſub firmamēto: vnde operat primo mēſe in noſtrā gn̄ationē: ꝛ qꝛ ē mortificatiuus: nō viuificat fetū: ſed in ſcdo mēſe dn̄at Juppiter: q ē beniuolus ꝛ viuificatiuus: ꝛ qꝛ prima pars Jouis pticipat de nā Saturni: iō expectat decē dies: qn bene ꝛ pfecte h3 ſuū effectū: ꝛ tūc viuificat fetū. Quadraginta igit dieb⁹ corpaliter ſum⁹ mortui: ꝛ poſtea viuificamur. Silr ēt poſt natiuitatē qꝛ naſcimur ſub Joue q dn̄at nono mēſe: ꝛ qꝛ Joui ſuccedit Mars: q eſt maliuolus: iō vſq3 ad diē quadrageſimū ploramus ꝛ nunq̄ aut raro ridemus. Et i figura hui⁹ dr: q hō pmogenitus viuus offerebat deo: nō tn̄ ſtatim Phs.

ꝙ erat natus: ſed oportebat ꝙ ꝯpleret primo dies plãctus .ſ. 40. dies: ⁊ tunc of
ferebať. Uere ſic accidit i regñatiõe aie adhoc ꝙ poſſit digne offerri deo: opor
tet ꝙ mortificeť per ieiuniũ ⁊ alias macerationes: ⁊ ploret ꝑ pniaꝫ ꝑ. 40. dies
.ſ. in quadrageſima: ⁊ ſic poſtea i paſchate .ſ. viua ⁊ cũ riſu ſpũali ⁊ iocũditate of
Alber. ferať deo. Albertus. 8. de aĩalibus querit. Quare vrſa in hyeme. 40. diebus ⁊
Qó. noctib⁹ dormit: ⁊ nõ comedit nec bibit. Rñdet ꝙ pp ſuã guloſitateꝫ gñanť in
ea mali humores: q nõ poſſunt diſſolui a calore nãli: ita ſunt inuiſcati: ⁊ iõ nec
comedit illis dieb⁹ nec bibit: vt calor nãlis ꝯfortatus illos humores digerat. vr
Iſido. ſa .n. vt dicit Iſido. in lib. Ethymo. dř. quaſi ore formata ſeu ſignata. Tales
ſumus nos xpiani: q ore apoſtoloꝝ generati ſumus in xpo. Unde Apoſt. In
xpo Jeſu ꝑ euangeliũ vos genui. Si ğ ſicut vrſa nos ſumus pleni malis hũo-
ribus .i. petis in tempore preterito ⁊ maxime in carnis priuio: ideo. 40. diebus
⁊ noctibus .i. quadrageſimam ieiunemus vt crudos hũores digeramus .i. vt
petã ꝑ ieiunium ⁊ macerationẽ purgemus. Figura de Moſe q ieiunauit. 40.
dieb⁹ ⁊ noctib⁹ vt mereret dei legẽ accipe. Moſes iterpťať ereptus ab aquis:
talis eſt qlibet xpianus ex aquis baptiſmi ereptus: q dꝫ. 40. dieb⁹ ⁊ noctibus
ieiunare: vt ad dei viſionem ſimul cum Moſe valeat puenire. Nã dicit Salua
Luc. tor Luc. 6. Bti qui nũc eſuritis qr ſaturabimini. Et iõ eccleſia inſtituit ieiuniũ
quadrageſimale: vt ꝑ eſuriẽ corporis ſatiareť ſpũs. Et vere ſicut abſtinẽtia eſt
cura infirmitatis corporalis: ſic etiã eodẽ modo eſt cura infirmitatis ſpũalis.
Galie. Galienus nãqꝫ li. de virtutibus nãlib⁹ ait. Qr mẽbra nřa qñtũ ad ṽtutẽ veges
tatiuã nõ ducunť rõe: ꝯparauit ea aĩalibus comedẽtib⁹: ſic ꝙ ſi vni ſuper-
abũdať cibus: cibũ dimittit pro aliis: oppoſitũ eſt: qñ cibus deficit: qr vnũ tũc
aufert ab alio: ſic ſe hꝫ de mẽbris ſtomachi ⁊ epatis. Nam qñ ſtomachus ẽ re-
pletus tunc dat epati: ⁊ epar aliis mẽbris. Sed qñ ſtomachus nihil hꝫ: tũc at-
trahit a mẽbris: que membra nõ dant ſibi niſi malos humores: ⁊ ſic fit a ſtoma
cho pro leui euacuatio: ⁊ mẽbra remanẽt ſana. Qñ igiť ſtomachus ⁊ epar mul
tum habẽt: dant membris: ⁊ fit putrefactio ex multis chimis ſeu comeſſionib⁹
in membris: ſed qñ nihil habẽt vel paꝝ: attrahunt a membris malos hũores:
⁊ ſic ꝑ abſtinentiã ſanať corpus. Sic ſpũaliter ſuo modo accidit de infirmitati
bus ⁊ ſanitate aie in vita iſta. Tanta eſt .n. colligãtia aie ⁊ corporis: vt poſſint
dici quaſi duo mẽbra. Uñ aũt accidit infirmitas aie .i. vitiũ ⁊ petm̃? Certe nõ
Albube. niſi qr corpus nõ obedit aie. Ubi nota ꝙ Albubeter Aſtrologus querit. Cur
Qó. videamus duos fřes ex eodẽ patre ⁊ matre natos: quare vnus ẽ bonus ⁊ vir-
tuoſus: alter vero malus ⁊ vitioſus? Rñdet ꝙ tertia domus in figura natiui-
tatis eſt domus religionis ⁊ fidei. Uñ qñ in natiuitate alicuius in tertia domo
iunganť Mars ⁊ Luna: ille q tunc naſciť: erit inclinatus ad vitia: ⁊ cã eſt: qr
Luna hꝫ totũ corpus diſponere: ⁊ iõ ſi iungať cum Marte: q ſemp ꝯcitat ad
bellũ: dat corpori ꝙ ſp ſit paratũ ad bellũ ⁊ ad rebellionẽ ad aiaꝫ: ⁊ iõ ſeqť ꝙ ta
Phs. lis ſit vitioſus. hoc ẽt dicit Phs. 1. Ethy. Ad h̃ .n. iuẽti fuerũt hitus ṽtuoſi:
vt .ſ. iclinẽt ad act⁹ ṽtuoſos ipſaꝫ aiaꝫ. Quãuis iraſcibilis ⁊ ꝯcupiſcibilis non
obediãt: ſiue nõ ſubiiciãť aie dñio diſpotico: ſꝫ dñio politico ⁊ ciuili. Ad h̃ igiť
ꝙ nõ rebellẽt: aſſueſcãt: vt iclineť ꝑ modũ hitus ad illũ ad qđ aia illas incli-
nat. Uñ qñ corpus ẽ plenũ: dat delectationes aie: que deſcẽdunt in eam: ⁊ tũc
generatur

generatur infirmitas peti: nec pōt tunc aīa ſubiugare ſibi corpus: qꝛ ē fortius
ſe: ſed qñ corpus euacuat̃ p abſtinentiā ꝛ ieiunium: non ſolum non inficit ani
mā: imo facit ꝙ aīa euacuat ſe a petis: ꝛ ſaturatur ſpūaliter: ꝛ ideo benedixit
Chriſtus. Beati q nūc eſuritis. ſ. corporaliter: qꝛ ſaturabimini. ſ. ſpū. Figura
hui⁹ i Judicū. 20. vbi dr. Q̄ filij iſrael pugnātes ꝯ Gabaa pdiderunt: ſꝫ poſt Judicū.
ieiunauerunt ꝛ fleuerūt corā domino: ꝛ habuerūt victoriā. Gabaa interpꝛetat̃
vallis peti: filij iſrael. i. aīa: q̄ pugnat ꝯtra Gabaa. i. corpus ſaturatum ꝛ p ꝯñs
plenum peccatis: perdit: ſed ſi ieiunauerit vincit. Uel filij iſrael. i. chriſtiani po
gnātes cōtra Gabaa. i. contra peccata carnalia ꝛ corporalia ſine ieiunio pdūt:
qꝛ caro aduerſus ſpūm preualet: ſed mediante ieiunio caro vincit̃ ꝛ ſpūs forti-
ficat̃ ꝛ preualet ꝛc. Huius etiā eſt figura. 1. Reg. 14. vbi dr: ꝙ Rex iſrael ad Reg.
hoc ꝙ populus ſuus vinceret hoſtes dixit. Maledictus qui comederit panem
vſqꝫ ad veſperam: donec vlciſcar de inimicis. Et q̄diu fuit hec abſtinentia vi-
cit: ſed ſtatim ꝙ Jonathas comedit mel: ceſſauit victoria. Rex noſter deus hoc
primum mandatum dedit contra gulam: ne comedas de ligno: ꝛ vere illi: qui
comederunt: per gulam incurrerunt mortem corporalem: ꝛ ita nos per gulam
ꝛ aſſentiendo corpori: incurrimus mortem ſpiritualiter. Quādiu. n. hoc man-
datum ſeruabimus: vincemus corpus inimicum ꝛ rebelle: ſꝫ ſi aſſentimus mel
li ꝛ dulcedini ac delectationibus: non ſolum non vincemus: ſed ſpiritualiter
vincemur. Unde dicit Jonathas. Guſtans guſtaui paululum mellis ꝛ certe
morior. Jeiunemus ergo ſic corpore: ꝙ anima purgetur a peccatis. Et ſi cupi-
mus ſatiari ſpiritu: eſuriamus ieiunando: quia dicit Chriſtus. Beati qui nūc
eſuritis: quia ſaturabimini. Et ideo dedit nobis exemplum Chriſtus. Math. Math.
4. vbi dicitur. Cum ieiunaſſet. 40. diebus ꝛ. 40. noctibus. Cuius exemplum
ſequendo nos ſimiliter ieiunemus. 40. diebus: vt quaſi a Saturno mortifica
ti: poſtea a Joue. i. a Chriſto domino noſtro viuificemur in gratia. Talis au
tem numeri. ſ. 40. Gregorius in Homel. aſſignans cauſam: in capitulo Qua Grego.
drageſima de conſec. diſtin. 5. dicit. Q̄ ſicut debemus decimas deo de rebus
noſtris: ita etiam de tempore. Cum enim decima pars anni ſint. 36. dies: igi-
tur congruum fuit: vt illis diebus ieiunaremus. Uerū quia corpus noſtrum
conſtat ex quatuor elementis: ꝛ per inordinationem quatuor affectionum ex
illis procedentium: peccauimus circa decalogum in omnibus quatuor parti-
bus anni: ideo ſuperadduntur quatuor dies: ꝛ ſic ſunt quadraginta dies. Aſſi
gnatur etiam cauſa: vt qui contra decem precepta Decalogi: ꝛ quatuor Euā
gelioꝝ peccauimus: ſic quadraginta diebus ieiunando affligamur. Alij di-
cūt ꝙ hoc ideo fit: vt ſic per numerum talem. ſ. 40. peruenitur ex partibus ali-
quotis ad. 50. qui eſt numerus anni Jubilei: in quo reſtituebantur poſſeſſio-
nes: ſic per tale ieiunium. 40. dierum perueniamus ad poſſeſſionem vite eter-
ne. Partes autem aliquote eius ſunt. 1. 2. 4. 5. 8. 10. 20. que ſimul iuncta fa-
ciunt. 50. Unde pars aliquota alicuius totius dicitur eius pars integra.
Unde partes aliquote de ſex: ſunt. 1. 2. 3. ꝛ eſt numerus perfectus: quia par-
tes eius aliquote ſunt equales toti. Jtaqꝫ ſecundum fratrem Lucam de Bur Ff Luc.
go. pars aliquota alicuius numeri eſt que aliquotiens ſumpta: reddit preciſe
ꝛ adequate ipſum numerum totum. Sicut. 3. eſt pars aliquota. 6. 9. 12.

15.18.q2 bis.3.facit ſex:7 ter.3.facit nonē.quater.3.facit duodecim: qnquies 3.facit qndecim.ſexties.3.facit decez octo:7 ſic dicit pars aliquota iſtoꝝ numeroꝝ:q2 reddit illos adeqnate. Sic igit quadraginta dieb⁹ ieiunando affligamur:7 quaſi ſub Saturno mortificemus noſtras concupiſcentias 7 ſenſualitates vt poſt adueniēte influxu Jouis benigni.i.xp̄i manſuetiſſimi 7 benigniſſimi viuificemur vita ſpirituali.i.gratia gratum faciente in vitam eternam.

¶De Saturno faciente manus turpes Moralitas. Cap.28.

Strologi querūt: q̄re nati ſub Saturno: habēt manus turpes 7 groſſas: Reſpondent ꝙ tales a Saturno habent ꝙ delectant tangere terrena 7 calcem cū corijs. Auari aūt naſcūt ſub dominio Saturni: q eſt terreſtris:7 q2 inuoluūt man⁹ terrenis: iō habent eas turpes. Et tn̄ cū hac turpitudine multi volūt manus leuare ad deū:licet hoc faciāt idebite. Figura huius. Gen.22.vbi dr̄. Qd̄ Abrahā aſcēdit in mōtē adorare: 7 in vna manu portabat ignē 7 in alia gladiu3.ignis auaritie eſt in vna manu auaroꝝ terrenoꝝ: 7 in altera gladius crudelitatis 7 diuiſionis ad occidendū oē3 holem. Iſti aūt nō ſequunt Jouē.i.xp̄m:ſ3 bene ſequunt Saturnū.i.diabolū vel Antichriſtū q in eis h3 dominiū. Dom⁹ aūt ſctificationis in q̄ Juppiter.i.xp̄s habitauit.ſ. beata virgo: fuit vere ſancta.i.ſine terra 7 terrenis:q2 ſic nō fuit ſub dominio Saturni:7 iō Exo.19.de ea dr̄. Sanctificabo tabernaculū teſtimonij.i.btām virginem q̄ fuit tabernaculū xp̄i: q2 non fuit ſub Saturno.i.ſine terrenis. Et Gene.35.dr̄. Egreſſus inde fixit tabernaculu3:q2 verbū eternū egreſſum a patre formauit tabernaculū ſuū.ſ.beatam virginem puram 7 mūdam. Ad qd̄ intelligendū nota ꝙ deus ſicut prouidit nobis in nālib⁹:ita etiā ꝓuidit in ſpūalib⁹. Produxit.n.nos ſm nām noſtram ꝯtū ad nālia. Pro quo ſciēdū ꝙ.6.de Animalib⁹ fit q̄ſtio. Quid eſt illd̄ qd̄ primo generat in generatione animaliū habentiū ſanguinem. Et voluerūt aliq dicere:ꝙ in auib⁹ primo generatur oculus. Hoc etiam dicit Iſidorus.12.Ethymol. Sed Phs dicit ꝙ primū qd̄ generat eſt cor. Et rōnē aſſignat. Totū.n.qd̄ eſt ex parte maſculi in generatione fit ſpiritus:quia ſpiritus ſe habet vt artifex in virtute corporum celeſtium. Ad hoc autem ꝙ talis ſpiritus ſeu artifex ꝯſeruetur: de puriori ſanguine p° generat cor:quaſi domū ſuam 7 ſuū receptaculum. Deinde generat alia membra. Sic deus proceſſit in generatione noſtra ſpirituali. Joā.4. Spiritus ē deus: deus igit volens eſſe artifex noſtre generationis ſpiritualis. Primo fecit ſibi domum ſeu receptaculum: beatam virginem ex puriſſimo ſanguine beate Anne. Et vere proceſſit in iſta generatione:ſicut ſpiritus ad formandum cor. Philoſoph⁹.namq3.15.de Animalib⁹ q̄rit. Quare aliqui filij ſunt ſimiles patri. Reſpondet ꝙ hoc eſt propter bonam materiam que non reſiſtit virtuti agentis: que primo 7 principaliter eſt in corde. Sed vnde habet talis materia cordis ꝙ ſit ita diſpoſita: Certe nō niſi a ſiccitate. Pro quo tamē nota ꝙ vt Philoſoph⁹ lib.de Animalib⁹ dicit. Flantib⁹ vētis Septētrionalib⁹ bn̄ diſponit mā cordis illius q tūc generat. Cām aūt hui⁹ aſſignāt Aſtrologi. Nā ſigna ſeptētrionalia:q̄ faciunt flare ventū ſunt ſex: q̄tuor ſunt ſicca.ſ. Aries: Taurus: Leo: Virgo:7 ideo vent⁹ ille habet deſiccare. Spūs igit tūc imprimit cordi ſiccitatem: 7 ſic cor eſt perfectum: quo mediante facit alia membra ſimilia

primo

primo agenti. Sic deus q ſpūs eſt: in generatiōe iſtius ſue domus. ſ. beate vir
ginis Marie: fecit eā ſiccā: ⁊ mūdā ab oī peccato originali: ⁊ abſqȝ quocūqȝ mo
tu carnis ſeu eius rebellione: fuit ēt in eius ſanctificatione ſeu cōceptiōe ſopi=
tus fomes: vñ nec ēt primos mot⁹ carnis habuit. Ponat̃ hic figura de domo
Salomonis ſanctificata ſeu mūdata. Et iō illi: q a deo: q ſpūs eſt: mediāte bea=
ta virgine regenerātur: merito in bonitate recipiunt ſiītudinē dei. Nā Aſtro
logi dīt ꝙ qñ prima domus: q̄ eſt domus aſcēdentis: eſt bona: tota qō cū aliis
domibus eſt bona: ⁊ cā eſt: vt. n. dicit Phūs. Subſtātia mouēs orbes ſtat in Phūs.
puncto orientis: vbi eſt domus aſcēdētis. Uñ q2 illa bene ducit̃ a ſpū vt ſibi
propinqua: merito eſt cā bonitatis i aliis. Uñ Bernardus de virgine Maria Bernar.
ait. O plena ⁊ ſup plena de cuius plenitudinis abūdantia reſperſa nitelcit oīs
creatura. Et bene poſſumus eā cōparare domui aſcendētis. Aſtrologi dīt: ꝙ
domus ille: q̄ reſpiciūt domū aſcēdētis: ſunt bone: q̄ vero nō reſpiciūt eā: ſunt
male. Sic q reſpiciūt iſtā domū filii dei. ſ. beatā virginē: participāt de eius bo
nitate: ſȝ illi q nō reſpiciūt mēte: ſȝ inuoluūt ſe peccatis ꝯtinue: ſūt mali: ⁊ ſic nō
ſūt generati ſpūaliter p eā: ſed generati a diabolo. ẜm illō Joā. Uos ex patre Joan.
diabolo eſtis: ⁊ dſideria prīs vrī vultis facere. Et apō Uirgiliū. Ei q nō licite
faciebat: dixit Dido. Nō tibi diua parēs: nec Dardan⁹ extitit auctor. Perfide
ſed genuit olim te caucaſus horrēs. Et vere pōt dici de hoībus peccatorib⁹ nūc
illud: qō illa Dido dixit de Enea: q2 nō ſequēs vitā diue beate virginis: non p
ipſam generatus eſt: ſȝ illū: q voluit eē: vt mōs caucaſus: altus p ſuperbiā: ⁊ p
ꝯñs fur ⁊ latro ⁊ viuēs de ſanguine aliorū: genuerūt tygres crudeles. Figura
huius. Geneſi. 15. vbi dr̃ ꝙ Jacob ⁊ Eſau fuerūt fratres. Jacob paruus habi= Geneſi.
tabat in tabernaculo: ſed Eſau magnus fuit venator nō habitās in tabernacu
lo: ſed Jacob habuit benedictionē: quā tñ Eſau pdidit. Sic vir iuſtus paruus
⁊ humilis habitās in tabernaculo. i. in virgine Maria hñs fidē ⁊ deuotionē:
hȝ a deo benedictionē: ſȝ Eſau. i. iniuſtus ⁊ crudelis venator ⁊ raptor alienoꝝ
perdet illā benedictionē. Filius igit̃ dei ad regenerādū totū corpus miſticū:
Primo fecit ſibi domū ſeu habitaculū mūdiſſimū. Figura h⁹. 3. Regū. Ubi di Regū.
citur: ꝙ Salomon qñ incepit regnare: ſimul fecit domū deo ⁊ ſibi: quā totā ve
ſtiuit auro mundiſſimo. Sic deus fecit virginē domū ſuā quā veſtiuit ⁊ orna=
uit auro. i. grā ⁊ oībus virtutib⁹. Bene ergo dicit auctoritas Geneſis. Egreſ
ſus inde. ſ. de celo: fixit tabernaculū. i. beatā virginē Mariā. Et q2 in tali ta=
bernaculo deus hitare volebat: iō dignū fuit ꝙ illud ſctificaret: vt dicit Pſal. Pſal.
vbi ait. Sāctificauit tabernaculū ſuū altiſſimus. Ubi nota ꝙ ſanctus ẜm vnā
interpretationē dr̃ ſine terra: vñ aūt venerit iſta īterpretatio. Nota ꝙ ſanctus
q̄tū ad ſuū ꝓpriū ſignificatū idē eſt ꝙ acceptū in dei miniſteriū: ⁊ iō oīa vaſa q̄
erāt in dei miniſterio: ſancta vocabāt̃. Fuit aūt a deo i veteri teſtamēto aſſum
pta in miniſteriū ei⁹ Tribus leui: cui tribui deus nō dedit ſortē cū fratribus
ſuis in terra promiſſionis. Unde ⁊ illi de illa tribu ſancti vocabātur: q2 in dei
ſeruitiū erāt aſſumpti: ⁊ realiter ſine terra erāt: ⁊ propterea deus noluit ꝙ hē=
rēt hereditatē terrenā. Uñ loco coꝝ dicebat Pſal. Tu es q reſtitues heredi Pſal.
tatē meā mihi. Et iō dicit deus. Sancti eſtote: qm̄ ego ſanctus ſuȝ. Ubi nota Phūs.
ꝙ Phūs lib. celi ⁊ mundi querit. Quare oēs hoīes ⁊ barbari ⁊ greci cū orare Qō.

volunt deū: eleuant manus ad celū? Et rñdet q̄ oīum opinio eſt q̄ deus ſit in celo. Et rō eſt: q2 cū deus ſit ſūmum qđ cogitari poteſt: vel poſſit: in terra aūt ſint multe vel tot corruptiones ⁊ tot miſerie: iō nullus ſane mētis fuit: qui nō diceret deū fuiſſe maxime ellongatū a terra. Dicit igitur deus. Sācti eſtote. ſ. Vos eleuetis manus ad me: qui ſum in celo. ſ. p maieſtatē: lȝ ſim vbiqȝ p̄ preſentiam potentiā ⁊ eſſentiā. Eleuetis dico manus operationū veſtrarū ad celū nō deprimatis manus veſtras ad terrena: ⁊ ſic eritis ſancti: ſicut ⁊ ego ſanctus

Phūs. ſum. Phūs. 14. de aīalibus querit. Quare hō hȝ manus? Et rñdet primo ſm

Qō. Anaxagorā: q ait: q̄ q2 hō hȝ manus: iō natura ſibi dedit rōnē: ſed dicit Phūs q̄ hoc eſt falſum: q2 tunc ſic oīa habētia manus haberēt rōnē: qđ tñ eſt: falſum de ſimijs ⁊ multis alijs: ſed ipſe dicit ecōuerſo: q̄ q2 hō habuit rōnē: iō natura ſibi dedit manus ad exercendum opa ſm rōnem. Talia autē opera ſunt opera ſine peccato. Et videmus q̄ aīalia bruta habētia manus: ponunt eas in terra loco pedū: ſed q2 hō hēt rōnem non deprimit manus ad terrena: ſed eleuat ad celeſtia: ⁊ tunc vere dr̄ ſanctus ⁊ victor oīum q̄ impediunt a ſanctitate. Figura

Exo. huius Exo. 17. vbi dr̄ q̄ populus dei pugnabat cū Amalech: ⁊ princeps Moſes eleuabat manus ad celū: qñ. n. ſtabat cū manibus eleuatis: vincebat: cū vero deprimebat: pdebat. Sic ⁊ nos pugnamus cū diabolo ⁊ vitijs: ⁊ ſi leuamus manus ad celū. ſ. ad xp̄m ⁊ beatā virginē: vincemus: ⁊ ſic dicemur eſſe ſub dominio Iouis: ſed ſi deprimimus manus noſtras ad terrena p affectum ⁊ amorem: tūc vincemur: ⁊ dicemur eſſe ſub dominio Saturni: ⁊ ſic habebimus manus turpes ⁊ groſſas. Sic igitur ſimus ſancti ⁊ imitatores dei: vt merito poſſi

Eſai. mus eleuare manus ad celū. Et caueamus ne nobis dicat̄ illud Eſaie. i. Cum extenderitis manus veſtras: auertā oculos meos a vobis: ⁊ cū multiplicaueritis orationes: nō exaudiā vos: ⁊ cām aſſignat dicēs: manus. n. veſtre plene ſūt ſanguine. Vel eleuemus manus in celū. ſ. ad beatā virginē Mariā: que fuit tabernaculū dei ſanctificatū in ſua cōceptione vel eius natiuitate: ⁊ tunc manus noſtre erunt munde: ⁊ pulchre ac gratioſe ad deū. Manus hic ſumunt̄ p operibus noſtris. Hoc pōt applicari in feſto natiuitatis virginis Marie.

De Saturno Enigma. Cap. 29.

Scribit Aueroys đ prouerbijs ⁊ enigmatibus Ariſtotelis ⁊ Platonis: Quod Plato cū ſemel opponeret̄ ſibi a Zenone: qualiter oīa pericula ſecurus pertrāſiret. Inter alia ſic reſpondit. Si Saturnum Saturno viuificaueris: ⁊c. Sic ⁊ nos ſi volumus viuificari: debemus Saturnum Sa

Hali. turno viuificare. Pro cuius intellectu notandū eſt: q̄ ſicut tradit Hali aben

Ptbole. ragel: ⁊ Ptbole. de iudicijs aſtrorū. Saturnus eſt planeta a terra remotiſſim⁹ vt ſupra dictum eſt: ⁊ tamen magis nociuus eo q̄ quātū poteſt: ad morteȝ ⁊ deſtructionem omnia diſponit. In colore palidus eſt: ⁊ liuidus quaſi plumbū.

Ptbole. Et ſicut docet Ptbole. Homo natus ⁊ pcipue pceptus in dominio vel domo Saturni: naturaliter eſt fuſcus: turpis iniquus: grauis: triſtis: glaucus: piger raro hylaris ⁊ ridens: ⁊ liuidus: ⁊ erit animus amarus: hec ille. Iſte Saturn⁹ eſt oīs inuidus: eſt. n. inuidus pre cunctis hominibus: hō liuidus ex paſſione inhabitāte: vultus turpioris: riſus rarioris: coloris palidioris: geſtus grauioris: viſus triſtioris: ſubſidij pigrioris. Eſt. n. inuidia a terra cōgaudentium in

celo

tela inter ſeptem peccata mortalia remotior: ſicut Saturnus inter ſeptem pla netas a terra eſt diſtantior. Et in omnibus peccatis eſt peior: ſicut Saturnus eſt omnibus planetis malitioſior. Dicit enim Origen. ſuper Gene. Et etiam Hiero. de teſta. duodecim Patriarcharum. Quod illud Geneſis. 37. Accuſa bat Joſeph fratres ſuos de crimine peſſimo. Intelligendum eſt de inuidia. Et habetur in Decre. 6. q. i. §. verum: vbi dicit: ꝙ inuidia eſt peſſimum vitiū. Un de inuidus quaſi alter Saturnus ꝗtū poterit: mortificat omnia inuidia. Di cit enim Augu. Niſi eſſet claritas ſanctorū: nūꝗ̃ ſurgeret inuidia iniquorum. Cui concordat illud Platonicū. Eſto therſites ⁊ nullus inuidebit. Hic igit̃ eſt fons ille de quo Beda: ꝺ imagine mūdi lib. 4. c. 9. Eſt inquit: in oriēte fons caninus: cuius aqua tapte naſcit̃ corroſionis: ꝙ rami imiſſi corticē abſcindit: ⁊ corporis manus imerſe cutē diuellit: at auis iniecte: pennas cōſumit: hec ille. Pari modo venenoſa inuidia ſupioribus detrahit: pares erodit: famoſos mor det: virtuoſis iuidet: gratioſos lacerat: ⁊ oēs ꝯdēnat. Et illꝺ Gene. ꝺ Joſeph. Fera peſſima deuorauit eū. ſ. inuidia. O monſtrū mirabile: cuius caput eſt dia bolus: cuius cor homo inuidus: cuius oculus turbatio: cuius manus cōmo tio: cuius pax occiſio: cuius pedes perditio. Oportet igit̃ hūc Saturnum Sa turno viuificare. Ubi ſciendū ꝙ duplex eſt Saturnus. ſ. celeſtis ⁊ terreſtris. Celeſtis eſt planeta conditionis predicte. Terreſtris fuit Primus Rex lati norū: ⁊ Latij. Unde Ouidius: primo faſt. Dicta fuit latiuꝫ terra a latēte deo. Qui deſcēdens in Italiam videns incolas: videns ⁊ in ſcios: clementia motus ipſos docuit agriculturam: texendiqꝫ modum ⁊ artem viuendi. Unde ⁊ tēpo ra Saturni fuerunt dicta florida: ⁊ ſub eo aurea ſecula floruerunt. Uñ Juue nalis ſatyra prima ſecundi libri.

Credo pudicitiam Saturno rege moratam
In terris: viſamqꝫ diu: cum frigida paruas
Preberet ſpelunca domos. Igneīqꝫ laremqꝫ
Et pecus ⁊ dominos cōi clauderet vmbra.

Per hunc regem Saturnum: interpretatur beneficiū cōpaſſionis ⁊ clemētie. Dicit. n. Auctor de proprietatibus elemētorū. Uis inquit ſaluus fieri a peſte inuidie? Diſce vniuerſis cōpati: eſto miſericors: benignus: clemēs ⁊ pius ſicut Saturnus terreſtris Rex latinorū: ⁊ tunc Saturnum Saturno viuificabis ⁊ vere redibunt Saturnia regna. Et ſic ignis ſancti ſpiritus cōburet oſſa ⁊ me dullas tuas: de quo igne dicit xp̃s. Luc. 12. Ignem veni mittere in terrā: ⁊ qd volo niſi vt ardeat.

Orige.
Hiero.
Beda.
Ouidi.
Juuen.
Luce.

¶ Jouis Moralitas ſecundū poetas. Cap. 30.

Upiter Saturni filius: cui celū ⁊ celi regnū in ſorte ceſſit: pingebat̃ hꝺ i throno eburneo i ſūma maieſtate ſedēs: ſeptrūqꝫ regiū i manu tenēs: fulmina ēt altera manu inferiꝰ mittēs: ⁊ gigātes rēpſſos fulmine tenēs ſub pedibꝰ ⁊ cōculcās: ante eū vo erat q̄dā aqla q̄ volabat ⁊ q̄ inter pedes ſuos quēdā pulcherrimū puer. ſ. ganimedē rapiebat. Lr̄alr dic ꝙ Jupit̃ ē ether. i. ps ſupior aeris: q i throno dr̃ ſedet ⁊ virgā hēre: ꝓ eo ꝙ cūctis rebꝰ iferioribꝰ dñat̃: fulmīa mittit: qr. ſ. fulmē ab illa pte ſupiori aeris deſcēdit. Aqlā vo hꝫ ſo ciā: qr. ſ. iſta ſola iter aues ad ſupioris aeris celſitudinē p̃t volat̃: ⁊ iſta iꝺ arma iuis

ger Jouis eſſe dr: ⁊ fulmina eius portare .p eo q ad locū etheris ſaltē ſupioris
2 ptis aeris: vbi fiūt fulmia: dr volare vel credit. Uel dic allegorice q Juppiter
Eſaie. pōt ſignificare deū ipſi⁹ celi pncipē ⁊ magr̄ʒ. ſʒ illō Eſaye. Celū mihi ſedes ē
qui.ſ.in throno ſumme maieſtatis ſedet: virgāq; iuſtitie ⁊ prudētie qua cūcta
regit: manu tenet: q ēt fulmina rigoris ⁊ dure punitiōis cōtra malos mittit:
Eſaie. ⁊ Gigātes.i.mūdi ſupbos ⁊ demones calcat reprimit ⁊ ɔfūdit.iux illō Eſaie.
Terrā gigantū detrahes. Sibi aūt aſſiſtunt Aquile.i.Angeli q pueros.i.vi-
ros innocentes ⁊ puros in morte rapiunt: quia in celum ſubleuāt ⁊ extollūt.
Uel Aquile ſunt pdicatores q.ſ.pueros.i.imenſos peccatores eleuāt: qꝛ ipos
verbo ⁊ exēplo ad paradiſum ⁊ ad deū de poteſtate diaboli rapiūt atq; portāt.
vn̄ Xps ait. Sinite paruulos venire ad me. Talium.n.eſt regnū celorum.
3 ¶ Uel dic q Juppiter ē bonus plātus q in throno maieſtatis ⁊ auctoritatis
dr ſedere: virgā debet tenere: fulmina aſpere correctionis debet habere: que.ſ.
debet cōtra gigantes.i.cōtra ſupbos ⁊ cōtra mūdi tirānos mittere: ipſoſq; ne
contra celū.i.cōtra eccleſiā ipugnare pſumant: ⁊ ne alijs etiā noceant: debent
Job. reprimere ⁊ arcere.iuxta illud Job. Contra ſuperbū in furore tuo. ⁊ cetera.
Aquile q clare vident.i.viri diſcreti prudentes ⁊ aſtuti debent talibus aſſiſte-
re: qui.ſ.ſapia ⁊ doctrina pueros.i.ſimplices ſurſum ad amorē in cōtemplatio
nem celeſtiū eleuare debēt: ad plātū.n.vr principē ptinet q bonos ⁊ prudētes
ɔſiliarios coadiutores familiares ⁊ ſocios hēat: q.ſ.more Agle poſſint pueros
.i.ſimplices ſurſum ad celeſtia rapere ⁊ eos a tēptationibus vel a vitijs carna-
Job. lib⁹ facto ⁊ exēplo eleuare. vn̄ Job. Nunqd ad pceptū tuū eleuabit Agla. Se
cundū vero Aſtrologos Juppiter hʒ quatuor cōditiones quas debet habere
1 perfectus prelatus. ¶ Primo quo ad effectuʒ. Nā Juppiter eſt in effectu ſuo
beniuolus: calidus: humidus: diurnus ⁊ i ſuis q̄litatibus tēperatus. Simili
ter plātus debet eſſe beniuolus in affectione: calidus in dilectione: humidus
Paul. in cōpaſſione: diurnus in cōuerſatione: ſʒ illud Roma.13. Sic vt in die hone
ſte ambulemus: ⁊ deniq; tēperatus i omni recreatione: vel in oi correctione.
2 ¶ Secundo quo ad aſpectū. Nā Juppiter in colore eſt argenteus: ſic plātus
debet eſſe argēteus.i.ſonās per eloquentiā: cādidus per munditiā: clarus p
3 bonā famā. ¶ Tertio quo ad ſitū: qꝛ Juppiter qn̄ in ſuperiori parte ſui circu-
li: circulo Saturni coniungit: bonitate ſua temperat malitiā Saturni. Sic p
latus hʒ reſiſtere ⁊ reprimere luporū malitias gregē corrūpentiū vel diſſipan-
4 tiū: vt hereticoꝝ: vt tirānoꝝ vel alioꝝ ſimiliū. ¶ Quarto quo ad iuditiū: qꝛ in
iudicijs ſm Aſtrologos: ſignat ſapiaʒ ⁊ rōnē ⁊ ē veridicus. Expedit.n.plato:
5 ſapiēter agere: rōnabiliter viuere: veraciter loq ⁊ docere. ¶ Et pōt addi qntū:
q qn̄ Juppiter apparet in aſcēdēte: ſignat ſm Aſtrologos reuerentiā ⁊ hone
ſtatem: fidem ac diſciplinam: q etiā plātū exornāt.ſ.reuerētia ſubditorū: hone
ſtas morū: ⁊ diſciplina correctionū. ¶ Uel dic q Juppiter eſt malus princeps
q.ſ.virgā tēporalis iuriſdictiōis hʒ: in throno temporalis dignitatis ſedet: ful
mina rapine ⁊ crudelitatis emittit: gigātes.i.viros magnos ⁊ ſanctos vilipen
dit ⁊ calcat: Aglas q rapiūt pueros.i.crudeles baiulos ⁊ famulos q inocētes
afficiūt: ſibi in famulos ⁊ baiulos appropriat. Agla.n.armiger Jouis fingit:
qꝛ ſibi belāti cōtra gigātes fulmina miniſtrare phibet. Et iō vbicūq; fit Jouis

ĩmago: ſibi ſemp̄ aqla aſſiſtere vr̃. Sic re vera mali rapaces famuli ⁊ baiuli: q. ſ. more aqle acute vidēt p̄ malitiā: alte volāt p̄ ſupbā ſtat⁹ eminētiā: violēter ra piūt p̄ ſeuitiā: tales dn̄o Joui. i. p̱ncipib⁹ p̄latis magnis ſuis miniſtrat fulmia: mā₃ fulminādi ⁊ ardorē rapie ⁊ violētie īducēdo: qd̄. ſ. faciūt eis mala ꝯſilia dā do: occaſiões exactionū adinueniēdo: ⁊ modos ⁊ vias qb⁹ pſit grauar̃ ppl̃m ⁊ ſub ditos oñdēdo. Et iō iſti dn̄r talib⁹ malis p̱ncipib⁹ ⁊ p̄latis aſſiſtere: ⁊ inſta eos ī dignitatib⁹ ⁊ officijs volitar̃: qꝛ pauci ſſ̃ hoies q̄ mūdi p̱ncipib⁹ familiares aſſi ſtāt niſi illi q̄ fulmia eis miniſtrāt ⁊ fulminādi ⁊ grauādi ſubditos mā₃ ⁊ ꝯſiliū p̄ſtāt. Iſti. n. ſoli hoies vidēr̃ maiorib⁹ aſſiſter̃: ⁊ ab ipis ꝓmotiões ⁊ officia ob tiner̃. Ezech. 1. facies aqle deſup̄ ipſoꝝ q̄tuor. Ecce h₃ fabulas: Vulcan⁹ q̄ erat turpis ⁊ claud⁹: ⁊ ciclopes q̄ erāt monoculi fulmina Jouis dicti ſūt fabricaſſe. Sic īferiores pſone. i. viles d̄ſormes ⁊ īfames: q. ſ. p̄ ꝑditionē ⁊ falſitatē claudi cāt: ⁊ p̄ ignorātiā tāq̄ monoculi paꝝ vidētes fulmē crudelitatis ⁊ rapie p̄cete ris excogitāt. Ezech. 1.

¶ De celo Jouis quo ad motū: ⁊ quo ad nām. Cap. 31.

Celū Jouis vnā tm̄ ſtellā h₃. Eſtq₃ celo Saturni ꝯtiguū: ita. ſ. q̄ ſupfi cies ei⁹ ꝯuexa ꝯcauā celi Saturni ꝯtingat. Eſt ēt ī plures orbes diſtin ctū: queadmodū celū Saturni: quo ad figurationē ⁊ ecētricitatē. Ro tā aūt quotidie motu p̱mi mobilis ab oriēte p̄ occidētē: rurſuſq₃ in oriētē ra pir̃. Orbes v̄o augē deferētes (vt orbes Saturni) ī ducētis annis vno gradu ⁊. 28. minutis fere ad motū octaue ſphere mouen̄r: nec ī figuratiōe: aut motu epicicli ī hoc ⁊ p̄cedēti: celi diuerſitas notar̃. Deferēs v̄o Jouis ſup axe ⁊ polis ꝓprijs (ſicut dictū eſt de Saturno) circūducir̃. Eſt tn̄ motus hui⁹ motu Sa turni velocior. Mouer̃ nāq₃ Juppiter (q̄ ⁊ phetō.) quotidie q̄nq₃ minutis fe re. Et ſic Zodiacū ī annis ferme duodecim pcurrit. Cōtinet aūt Juppiter ter rā fere nonagintaq̄nq₃ vicib⁹. Diſtat ēt ꝯcauū Jouis a cētro terre: p̄ milliaria .28847000. ¶ Juppir̃ q̄ ſm̄ errorē gētiliū ⁊ fictiōes poetaꝝ: ſūmus deoꝝ fuit pr̃: planeta ē beniuolus calid⁹ ⁊ hūidus: diurn⁹ ⁊ maſculin⁹: ī ſuis q̄litatib⁹ tpat⁹: ī colore ē argēteus: cādidus clarus ⁊ blādus. Et iō ī circulo Jouis cām felicitatis antiq̄ Pbi poſuerūt: vt dicit Martian⁹. Iſtius Jouis circulus Sa turni circulo īmediate eſt ꝯiūctus. Et iō pp̄ altitudinē circuli ſui duodecim an nis pficit curſū ſuū. Hic bōitate ſua repmit malitiā Saturni. qn̄ Juppiter ī in ferori pte ſui circuli circulo Saturni ē ꝯiūct⁹: ⁊ iō fingir̃ a poetis prē₃ ſuū a re gno expuliſſe: vt dic̄ Mar. ⁊ Iſid. qꝛ pſētia ſua repmit malitiā Saturni nāle₃. Hic adiūct⁹ plāetis bōis: bōas ⁊ vtiles facit ipſſiões ī illis īferiorib⁹ clemētie. Et iō dn̄t aſtrologi q̄ ī corpe hoīs coopar̃ ad pulchritudinē ⁊ bōitatē: pſ̄chris . n. dat colorē niueū ⁊ ruborē pmixtū: pſ̄chros dat oculos ⁊ pſ̄chros dētes: bar bāq₃ rotūdā: vt dic̄ Ptho. Eſt. n. aeri ⁊ ſāguini ⁊ ſāguinee ꝯplexiōi. De h̄ dic̄ Ptho. Sub Joue ſūt Sagittari⁹ ⁊ Piſcis: ⁊ ſſ̃ domi⁹ ei⁹: regnat ī Cācro: ⁊ in Capcorno ē diſceſſus regni ei⁹. Sub Joue ꝯtinēr̃ honor: diuitie: optimū idu mētū. In indicijs aſtrologoꝝ ſignat ſapiā₃: ⁊ rōnē: ſ₃ ⁊ veridic⁹: vt qn̄ appet ī aſcēdēte ſignat ſm̄ aſtrologos reuerētiā bōeſtatē fidē ⁊ diſciplinā: ⁊ erit finis ad ſaluationē: ſic oī₃ ſignoꝝ ꝯfortat bōitatē: ⁊ ſignat ī eis bonū. qn̄ ī eis īue nir̃: niſi ī. 12. vbi dn̄t Jo. ſignar̃ ſuitutē: pauptatē: ⁊ triſtitiā ex pte q̄drupedū ⁊ merorē ex pte familie ⁊ ſuoꝝ: vt dic̄ Ptb. ⁊ Wiſa. pigir̃ aut ſic vt p₃ ī ſeq. fig.

Mar.

Mar. Iſido.

Ptbole.

Jouis Moralitas. Cap. 32.

Juppiter eſt planeta beniuolus: maſculinus: diurnus: temperatus: ca
ſ lidus: ⁊ humidus: in colore argenteus ⁊ clarus: Saturni: cui coniun-
Ptbole. gitur: maliuolentiam reprimens: ſm Ptbole. Juppiter facit hominez
pulchrum ⁊ coloratum: ⁊ ideo in Joue cauſam felicitatis poſuerunt: ⁊ ipſum
patrem ſummum oīum deorum vocauerunt. Sub ipſo Sagittarius ⁊ piſces
ſunt: regnat in Cancro: ſed in Capricorno regnum perdit: ⁊ ſub ipſo continē
tur honor: diuitie ⁊ ſapiētia. Talis eſt vel eſſe debet vir perfectus: qui maſcu
linus eſt per probitatem: beniuolus per mititatem: diurnus per veritatem: tē
peratus per maturitatē: calidus ꝑ charitatē dei ⁊ ꝓximi: humidus per pieta-
tem ad debiles ⁊ infirmos ac pauperes: colore clarus per honeſtatem conuer-
ſationis ⁊ bonum exemplū: ⁊ quando Saturno .i. peccatori eſt aſſociatus eius
malitiam reprimit per ſue vite ⁊ doctrine ſanctitatem: quod maxime facit reſpe
ctu ſubditi: diſcoli atq₃ mali. Et ideo talis poteſt dici cauſa felicitatis: qꝛ bonus
Proue. prelatus eſt felicitas ⁊ proſperitas eccleſie ⁊ ſubditorum vniuerſoꝝ. Prouerbi.
13. Rex iuſtus erigit terram. Juppiter eſt ſummus deorum .i. xps ſuper oēs
homines ſanctos: qui per ſuam bonitatem Saturni .i. humani generis mali-
tiam temperauit: quando ipſum per incarnationis ſue conſortium reparauit:
iſte facit hominem: quem diligit: pulchrum ⁊ coloratum: ⁊ virtutes ſub ipſo cō
tinentur: ⁊ acquiruntur honor ⁊ amicitie paradiſi: ratio: ſapientia: ⁊ veritas:
Sapie. quoniam ipſe ſapientie dux eſt ⁊ ſapientium emendator. Sapientie. 7. ⁊ ideo
cauſa felicitatis eterne merito debet dici. Sub iſto ſunt Sagittarius .i. quili-
bet vir iuſtus ⁊ vigoroſus: qui alios ſagittat: arguit: ⁊ caſtigat. Item Piſces .i.
quilibet vir mitis ⁊ deuotus: vel ſtudioſus qui aquas ſacre ſcripture ſectatur
⁊ deambulat ſicut Piſces in aqua. Regnat in Cancro retrogrado .i. in iuſto
qui

qui retractat vitia. Sed regnum ſummi deficit in Capricorno fetido .i. in illis: qui in actib⁹ luxurie fetide occupant. Eſaye. 32. Ecce in iuſtitia regnabit Rex. Eſaye.
Juppiter ſignificat ſignum bonū preterq̄ in duodecimo vel vltimo: vbi ſignificat triſtitiam: ſeruitutem ꝛ paupertatē ex parte quadrupedū: ꝛ ex parte familie ſm Martianū ꝛ Ptbole. Sic xp̄s in omni ſigno ꝛ: in omni etate ꝛ tempore Marci. ſignificat bonū in tantū ꝙ ſemꝑ apud eū miſericordia reperitur. In vltimo tn̄ Ptbole. ſigno .i. in finali iudicio ſignificabit quadrupedibus: ꝛ ſeruis .i. peccatoribus: ꝛ beſtialibus: ꝛ peccatorum ſeruituti ſubiugatis triſtitiam ſeruitutem ꝛ paupertatem eternam: q2 ipſos tunc rigide ꝛ iuſte damnabit: q2 Prouerbiorum. 6. dicitur. Zelus ꝛ furor non parcet in die vindicte. Prouer.

¶ Jouis alia Moralitas. Cap. 33.

Juppiter repreſentat nobis qualis eſſe debeat prelatus perfectus quo ad quatuor. ¶ Primo quo ad effectū. Naꝫ Juppiter eſt in effectu ſuo beniuolus: calidus: ꝛ hūidus: diurnus: ꝛ in ſuis qualitatibus temperatus. Similiter prelatus debet eſſe beniuolus in affectione: calidus in dilectione: humidus in cōpaſſione: diurnus in cōuerſatione: ſm illud Roma. 13. Paul. Sicut in die honeſte ambulemus: ꝛ iterū tēperatus in omni recreatiōe vel in omni correctione. ¶ Secūdo quo ad aſpectū. Nā Juppiter in colore eſt argenteus: ſic p̄latus dꝫ eſſe argēteus .i. ſonās ꝑ eloquentiā: candidus per mūditiam: clarus per famam. ¶ Tertio quo ad ſitū: q2 qn̄ Juppiter in ſuperiori parte circuli ſui circulo Saturni cōiūgit: bonitate ſua tēperat malitiā Saturni. Sic prelatus habet reſiſtere ꝛ reprimere malitias luporū gregem corrumpentiū vel diſſipantiū vt hereticorū vel tyrannorū vel aliorū hominū. ¶ Quarto quo ad iuditiū: q2 in iudicijs ſecundū aſtrologos ſignat ſapientiam ꝛ rationem ꝛ eſt veridicus. Expedit .n. prelato ſapienter agere: rationabiliter viuere: veraciter loqui ꝛ docere. Item Juppiter quando apparet in aſcendente ſignat ſcdm̄ aſtrologos reuerentiā: honeſtatē: fidē ac diſciplinā: que ēt prelatū exornant .ſ. reuerentia ſubditorū: honeſtas morū: ꝛ diſciplina correctionū.

1
2
3
4

¶ Nota tamen ꝙ licet Juppiter de ſe ſit planeta beniuolus: Marti tamen cō iūctus efficit peſtilens ꝛ maliuolus. Qđ nobis ſignificat: ꝙ princeps ſeu prelatus dulcis ꝛ benignus qn̄qꝫ a malo cōſiliario ꝛ ſuggeſtore ſibi cōiūcto ad irā inflāmat: ꝛ peſtilēs ꝛ periculoſus efficit. Antiqui .n. poete Joui attribuūt tonare: q2 illius ſtelle eſt eleuare vaporem terreſtrem: precipue cū coniūgit Marti in ſignis aquilonaribus in eſtate: tūc .n. certiſſime poteſt dici ꝙ erūt multe ſcintillationes: tonitrui: ꝛ peſtilentes: q2 Juppiter cū Sole vapores eleuant. Mars vero eos incendit: ꝛ ſic fit aer peſtilentialis: ꝛ ita Martis inordinata caliditas Jouis temperiem ad malitiam ꝛ peſtilentiam trahit. Ita ſimiliter maligñus conſultor mentem benigni principis aliquando ad furorem accēdit ꝛ ad nequitiam operis ꝛ nocendi peſtilentiam trahit: ſicut patet de Aman ꝛ Aſſuero. Unde dicitur Heſter. 16. Multi aures principū ſimplices ex ſui natura alios extimantes calida fraude decipiunt. Que res ꝛ ex veteribus probatur hiſtorijs: ꝛ hic que geruntur quottidie: ꝙ ex malis quorūdam ſuggeſtionibus regum ſtudia deprauentur. Heſter.

¶ De Joue ꝛ Saturno cõiunctis. Moralitas. Cap. 34.

Qõ. Albumaſar in ſuis floribus querit. Quare quidam anni ſunt fertiles: ꝛ
a omnia inferiora bene gubernanť ꝛ ſaluanť. Quidã vero ſunt ſteriles
ꝛ oĩa deſtruunť ꝛ pereũt? Et reſpondet ꝙ hoc accidit ex duobus plane
tis ſuperioribus. ſ. Saturno ꝛ Joue. Qñ. n. in principio anni accipit dominiũ
Juppiter. ſ. qñ Sol intrat primũ gradũ Arietis: ꝛ non eſt impeditus: eſt ferti
litas oium bonorũ: eo ꝙ oĩa diſponunť a domino qui eſt bonus. ſ. Joue. Op-
poſitũ aũt eſt de Saturno: qui eſt malus. Sic ſuo mõ accidit ſpiritualiter. Nã
per Saturnũ qui eſt malus ꝛ maliuolus: intelligo diabolũ: qui ita eſt maliuo
lus humane nature ꝙ nõ vult niſi mortẽ noſtrã: qꝛ cum ſua malitia ſit in obſti
natione: nullũ bonũ põt velle: ꝛ cũ ſit noſter hoſtis capitalis: quicquid oſten-
dit facere nobis: totum facit in malum noſtrum: ꝛ anime ꝛ corporis. Unde. n.
tot mala niſi ex ipſo procurante ꝛ ſugerente? in corpore in infirmitatibus: in tẽ
poralibus: in penurijs: in guerris: in diſcordijs: partialitatibus. Et vere diabo
li dominiũ eſt ſicut dominiũ Saturni. Anno. n. quo Saturnus dominatur
pro maiori parte propter ſuã frigiditatẽ fiunt herbe ꝛ frondes in hyeme: ꝛ ve-
re: ſed ſemina ꝛ fructus deſtruunť. Unde herbe creſcunt ꝗtũ ad ſe: ſed nõ ꝗtũ
ad ſemen: quod eſt perpetuũ. Vere ſic accidit de ſubiectis diabolo. Nã aliquã
do permittit eos diabolus creſcere in officijs ꝛ dominijs: non ꝙ intẽdat ad eo
rum proſperitatẽ: ſed vt per eos grauet bonos ꝛ perſequatur: etiã eos vltimo
affligat. Et ꝗtũcunqꝫ ſubiecti diabolo creſcant aliquando: in talibus tamẽ nõ
remanet eorum ſemen. Ubi nota ꝙ de corpore ꝛ aĩa ſe habet ſicut de herba ꝛ
ſemine. Qꝛ. n. herba durare non poteſt: ideo facit ſemen in cuius virtute eſt to
ta herba. Sic qꝛ corpus noſtrũ durare nõ põt qꝛ eſt corruptibile: qꝛ ex elemen
tis: iõ aĩa: que eſt perpetua ꝛ imortalis: dꝫ facere ſemen bonorum operum: ꝗ
perpetuenť in diuina acceptatione. Sed diabolus multos facit proſperare in
Hiere. corpore ꝛ nõ in aĩa: ꝛ ſic ſunt ſine ſemina. Unde Hieremie. 12. Quare via im-
pioꝝ proſperať ꝛ bene eſt oĩbus qui p̃uaricanť ꝛ inique agunt? ꝛ ſequiť: ꝓpe
Regũ. es tu ori eoꝝ: ꝛ lõge a renibus eoꝝ. Figura huius libri Regũ: habetur. Qꝛ
Saul quẽ agitabat ſpũs malus: multas habuit ꝓſperitates: vt perſequereť bo-
nos. Nam ꝛ omnes ſacerdotes nobiles trucidauit: ꝛ tamen ipſe in fine inter-
fectus eſt gladio hoſtium: ꝛ totum ſemen ſuum defecit. Saul interpretatur
abutens: tales ſunt diuites abundantes in diuitijs ꝛ proſperitatibus huius
mundi: ſed quia talibus abutuntur: ideo interficiuntur gladio hoſtium. i.
demoniorum: ꝛ totum ſemen eorum deficit: qꝛ in eternũ damnanť in infernũ:
ꝛ ſic perit memoria eorum cum ſonitu. Si igitur peccatores deſtruuntur: non
eſt mirum: qꝛ ſunt ſub dominio Saturni. i. diaboli mali ꝛ maliuoli. Sed illi: q
ſunt ſub Joue bono: viuificantur: ſcilicet ſub deo qui eſt bonus ꝛ beniuolus.
Sapie. Sapientie. xi. Diligis omnia: ꝛ nihil odiſti eorum que feciſti domine. Et
Hiere. Hieremie. 31. In charitate perpetua dilexi. Et ideo qui ſub dominio Jouis
Pſal. . i. Chriſti dei. Oportet ꝙ ſaluentur. Unde dicit Pſal. Salus autem iuſtoꝝ
Iſido. a domino. Et vere ſalus iuſtorum a domino Jeſu. i. Saluatore. Ubi nota ꝙ
vt Iſidorus dicit. Salus dicitur a ſale. Sal aũt ſaluat ꝛ preſeruat a putrefa-
tione: quia ſua mutatione ꝛ deſiccatione conſumit humidũ groſſum terreſtre:

qđ eſt

qđ eſt cauſa putrefactionis. Et poſtea Albertus querit. Quare qdā homines Qō.
habēt vngues magis ſubtiles ꝙ̄ alij. Et reſpondet ꝙ qñ mater habens fetū i vē Alber.
tre: pauco vtit̃ ſale: fetus poſtea hꝫ vngues groſſos: qꝛ humidū terreſtre remanſit in corpore: ⁊ nā expellit ad vngues: ſed qñ pregnās vtit̃ multo ſale fiūt fetui
vngues ſubtiles: qꝛ terreſtreitas illa cōſumit̃ a ſale. Talis aūt fuit ſal⁹ Jeſu xp̄i
amputauit. n. ſuperfluitatem terrenoꝝ. Vñ Apoſt. Habentes alimenta ⁊ qui Paul.
bus tegamur: his contenti ſumus. Bene ergo dicit p̄s. Salus aūt iuſtorum a
dño. Sed cū nos indigeamus ſalute: ideo recurramus ad dñm. dicentes illud
Math. 8. Domine ſalua nos perimus. Nā peccatores dicunt̃ perire: vt ait p̄s. Math.
Peccatores peribūt. Ubi nota ꝙ ſicut dicit Expoſitor ſup illō Virgilij. In
medias peritura acies. Hec prepoſitio ꝑ ſignificat mediū: ⁊ in aliqb⁹ ꝯpoſitio
nib⁹ ita ponit mediū ꝙ tollit totaliter bonū finē. vñ qñ cōponit̃ cū: do. vt ꝑdo.
ita ponit mediū dandi: ꝙ perdit bonū finē. q. n. perdit dat ꝓ malo fine. Similiter qñ ꝯponit̃ cū: eo: is. vt pereo. vnde perire dicit ire ad malū finē. vnde q pereūt ita vadūt per mediū: ꝙ omnino perdūt bonū finem. Videamus igit̃ vtrū
peccatores pereāt. vtrū ſirmi vadāt ꝑ mediū: vt perdant bonū finē: ⁊ ſi nos ſumus tales. vere poterimus dicere. perimus. Ad qđ intelligendū: nota ꝙ Ga- Qō.
lienus in li. de virtutib⁹ naturalibus. q̄rit. Unde hꝫ membrū ꝙ aliqñ paraliti Galie.
cat̃? Et rñdet. Primo reprehēdēdo Ariſtotelē: q dixit ꝙ p̄n͞m mot⁹ ⁊ ſenſus ē
cor. Et dicit ipſe. ſi cor eſſet principiū motus ⁊ ſenſus: adhibēdo remedia cordi
curabim⁹ membrū paraliticū. hoc aūt eſt falſum. non ergo principiū talium eſt
cor: vt dicit Ariſto. Sed principiū eſt caput. cui ſi remedia adhibent̃: ſanatur
membrū. Auicena āt q fuit poſt: ſaluat vtrūqꝫ: ⁊ dat qōdaꝫ exemplū dicēs. Aq̄ Auice.
erit de fonte: ⁊ per riuū venit ad lacū: in fonte nūq̄ꝫ eſt defectus: ſed aliquando
eſt defectus in riuo: q oppilat̃: ⁊ aqua nō pōt venire. Et ſuccurrit̃ huic defectui
reparādo riuū. nūquid propterea aqua non exit principaliter a fonte? imo ſic
certe. Sic ſe habet in propoſito. principiū virtutis eſt cor: ⁊ nūq̄ꝫ deficit: mediū
eſt cerebrū: qđ deficit. Oppilat̃. n. materia viſcoſa: que oppilat neruos: ⁊ virt⁹
motiua non poteſt tranſire: ⁊ ſic membrū: qđ ſe habet vt finis: paraliticatur ⁊
perit. Sic proprie ſe habet de omni peccante. Phs. 7. Ethy. querit. Quomo- Phs.
do poteſt homo peccare? Nam ſicut in intellectu ſpeculatiuo ſunt q̄dam prin- Qō.
cipia in qbus nūq̄ꝫ intellectus errat: vt de quolibet dicit̃ eſſe vel non eſſe. Sic
etiam in practico reperit̃: vt omne bonū eſt proſequendū: malū aūt fugiendū.
Hoc aūt eſt inſertum a lege diuina. Unde igit̃ eſt error? Et dicit ꝙ eſt in medio. ſ. in minori propoſitione aſſumenda. ſ. ſingulariter. Dicit. n. intellectus
practicus. Bonū eſt proſequendū: ⁊ in hoc non errat: ſed hoc vinū eſt bonum:
qꝛ dulce. non dicit hoc vinū eſt malum: qꝛ inebriat: ſed eſt bonum qꝛ dulce: ⁊ ſic
ſequit̃ mala concluſio: que eſt malus finis: peccator igit̃ perit: qꝛ non ſequendo principiū inſertum nobis a lege diuina. aſſumit mediuꝫ per quod venit ad
malū finem. Albert⁹. 20. de animalibus querit. Quare examen apū ſine rege Alber.
dr̃ perire. Qꝛ. ſ. recedendo a principio. ſ. rege: q habet omnes actus earuꝫ dirigere: nihil boni operant̃. Chriſtus noſtrum principium in agibilib⁹ (qꝛ omnis Chriſti actio ē noſtra inſtructio) voluit eē Rex hoiūꝫ ſiliis eis. Vñ qui tale principium non habet in ſuis operationib⁹: oportet ꝙ pereat; ⁊ non veniat

nec ad ſiniſtram: ſed vniformiter ⁊ mature debet in ſuis actibus proce‑ ad bonum finē. Bene ergo dicit ps. Peccatores peribunt. Sed videamus. vtrū peccamus. ⁊ vtrū recedentes a principio. ſ. deo. ſic ſiſtamus in medio ꝙ ve‑niamus ad malū finem. Certe ſic. Ubi nota ꝙ ſi mēs nr̄a nō recederet a man datis dei: diuitie ⁊ omnia alia bona temporalia eſſent nobis mediū eundi ad vitam eternam: qꝛ bene eis vteremur ⁊ pro corpore ⁊ pro anima. Sed qꝛ tan‑ta eſt hodie delectatio vel deſiccatio auaritie q̄ eſt in nobis: ꝙ recedimus a prin cipio. ſ. deo: ⁊ totā mentem ponimus in hoc mūdo: ideo oportet ꝙ veniamus ad malū finem. Quātū aūt increuerit auaritia: qlibet poteſt experiri. Oēs. n. auaritie ſtudent a minori vſqꝫ ad maximū. ¶ Super li. de vegetabilibꝰ ⁊ plā

Qō. tis fit q̄ſtio. Quare omnes fructus ſeparantur ab arboribꝰ ⁊ cadūt. exceptis vuis? Et reſpondet: ꝙ ſiccitas q̄ eſt in trunculo: qui coniūgit fructum arbori: eſt cauſa huius caſus: qꝛ ſiccitas eſt diſcontinuatiua: humiditas aūt continua tiua: qñ igit trūculus ille deſiccat: cadit fructus: ⁊ corrūpit in malum finē: in vuis aut non ſiccat: ſed in alijs fructibꝰ ſic ⁊c. fructꝰ ille qui iūgitur arbori: eſt mens: que qñ ſiccat per auaritiam: cadit a ſuo principio: ⁊ ſic oportet ꝙ veniat

Pſal. ad malū finem. Et ſic dicere poſſumus. perimus. ⁊ illud ps. Peribitis gentes de terra illius. Si ergo viuere volumus: nō ſimus ſub dominio Saturni ma li ⁊ maliuoli. i. diaboli: vel peccatoꝝ. qꝛ qui facit peccatū ē ſeruus peccati. i. dia boli. Sed ſimus ſub dominio Jouis benigni. i. Chriſti dei benigni ⁊ clemen tis: ⁊ ſic ſaluabimur. ⁊ fructificabimus in bonis operibus meritorijs vite eter ne: ⁊ erit fertilitas. i. abundantia omnium virtutum.

¶ De Joue ⁊ Marte coniunctis: Moralitas. Cap. 35.

Qō. Ueſtio fit in Aſtrologia. Quare illo anno qͤ regnat Mars fiūt prelia: q ⁊ ſequunt mortes hominū: qñ vero regnat Juppiter multiplicat vita ⁊ viuētia? Et reſpondet: ꝙ anima complexiones corporis imitat. Jn cor pore noſtro q̄uis ſint omnia elemēta (intellige virtualiter ſm Sco. in. 2. diſt.

Sco. 15.) Jn maiori tñ q̄titate ſunt in eo terra ⁊ aqua. Unde habet nāꝫ luti: quod fit ex terra ⁊ aqua mixtis. Lutū aūt a calido ⁊ humido vnit: ſed a calido ⁊ ſic‑co ⁊ deordinato crepat ⁊ diuidit. Sic ſe habet de anima: que ſequit complexio nes corporis. Lux. n. Jouis eſt calida ⁊ humida: ⁊ ideo vnit animas: ⁊ ſic eſt cauſa vite: ſed lux Martis facit calorem inordinatum cum ſiccitate: ⁊ ideo eſt cauſa diuiſionis ⁊ guerre ⁊ mortis. Sic ſe habet de calore amoris: quando. n. eſt cum humiditate compaſſionis ad proximū: ē cauſa vnionis ⁊ vite ſpūalis: ſed quādo calor amoris eſt inordinatꝰ ⁊ ſiccus: qꝛ non ſe extendit ad proximuꝫ ſed ſolū diligimus nos ipſos: oportet ꝙ ſequant diuiſiones ⁊ guerre: ⁊ mors ſpūalis. Figura huius Gene. xi. vbi dicit. Qō q̄diu fuit pplſ vnus ⁊ labiū

Gene. vnū fecerūt turrim vt liberarent a diluuio: ⁊ aſcenderent celū: ſed poſtq̄ popu lus eſt diuiſus: ⁊ vnus nō audiebat alium: ceſſauerunt a tali opere: imo opus eorum ex tunc vocatū eſt Babylon. i. confuſio. Sic certe quādo populus erit vnusꝰ per charitatem: ⁊ vnus audiet alium per compaſſionem: tunc liberabit

Paul. a diluuio peccatorum. ſecundum illud Apoſto. Charitas operit multitudi‑nem peccatoruꝫ. Jſta eſt via aſcendendi ad celum: ſed ſi ſimus diuiſi. qꝛ quiſ‑libet diligit ſe ſolū: ⁊ vnus non audit alium: tūc opera noſtra ſunt Babylon:

qꝛ ducit

q2 ducūt nos ad vltimam confuſionem. Et ideo bene dicit ps. Ecce q̄ꝫ bonum ps
⁊ q̄ꝫ iocūdum habitare fratres in vnum. Ad quod intelligendum: nota ꝙ Al- Alber.
bertus. 20. de animalibus querit. Cum in viuentibus ſint tot partes diuerſa- Qō.
rum naturarum. videlicet. caro: os: neruí: cartilago. quomodo poſſunt omnia
iſta viuificari vna vita: ⁊ quomodo in tot diuerſis vna vita inueniatur? Et re-
ſpondet ꝙ omnia iſta colligantur vno vinculo. ſ. humido radicali: quod ē vnū
ſubiecto cum calore naturali: quod ſe habet ad corpus animalis ſicut viſcus
omnes partes vniens: ⁊ combinans: in tantum igitur viuimus vita corporali:
inquantū omnia membra colligant̄ vno vinculo caloris. Sic ſe habet de vita
ſpirituali. Tot enim diuerſe nationes chriſtianoꝝ diuerſarum linguarum: di-
uerſorum morum: quomodo viuent vita ſpirituali? Certe: ſi colligabunt̄ vin
culo charitatis: iuxta illud Joānis. Tranſlati ſumus de morte ad vitam: quo Joā.
niam diligimus fratres. Et ideo vt primo Phyſi. dicit̄. Empedocles querit: Phs.
cum elementa omnia ſint contraria: quomodo poſſunt cōiungi ad vitā vnius Qō.
animalis? Reſpondet ꝙ hoc eſt propter amicitiam. Hec autem amicitia eſt ca
lor naturalis: qui vnum eſt ſubiecto cum humido radicali (vt dictum eſt.)
Calidum igitur ⁊ humidum naturalē: eſt amicitia conſeruans vitam corpora
lem. Sic calor dilectionis proximi propter deum: ⁊ humiditas compaſſionis
ad eum eſt cauſa vite ſpiritualis: quantumcūqꝫ ſimus contrarij moribus ⁊
complexionibus. Et bene calor cum humido eſt cauſa vite corporis: q2 ordina
tus. Sed calor cum ſicco: ſicut eſt febrilis: quia eſt calor inordinatus eſt cauſa
mortis. ſic dicas de calore: ideſt amore ſpirituali. Ecce ergo q̄ꝫ bonum ⁊ q̄ꝫ io-
cūdum habitare fratres in vnum. Sed ⁊ Chriſtus cum venerit in mundū pro
pter bonum noſtrum: ⁊ vtilitatem noſtram: ergo venit ad congregandum in
vnum diſperſos. Joānis. xi. Qui diſperſi erant: congregaret in vnum. Et ideo Joan.
ipſe orat. Joannis. 17. dicēs. Pater ſerua eos in nomine tuo quos dediſti mi-
hi: vt ſint vnum ſicut ⁊ nos vnum ſumus: ſcilicet in charitate: ⁊ non in eſſen-
tia. Sed ⁊ propter hoc vere ſpiritus ſanctus miſſus Apoſtolis renouauit mū-
dum mediante baptiſmo: qui fuit vniuerſaliter datus ad renouandum totum
mundum non autem ſic Circunciſio: que fuit data tantum domui Abrahe
Unde dixit Chriſtus. Niſi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ ſpiritu ſancto nō po
teſt intrare in regnum celorum: quia Math. 28. dicitur. Euntes in mundum
vniuerſum predicate Euagnelium omni creature: baptizantes eos in nomine
patris ⁊ filij ⁊ ſpiritus ſancti. Unde ⁊ poſt ſpiritus ſanctus miſſus renouabit
totum mundum. ¶ Albertus. 3. Metheoroꝝ q̄rit. Quare Sole exiſtente in Alber.
Ariete: Tauro: ⁊ Geminis: que ſunt ſigna occidentalia: renouantur iſta in- Qō.
feriora? Nam Sole exiſtente in Ariete: renouatur terra herbis. In Tauro
vero ſunt frondes in arboribus. In Geminis vero flores ⁊ fructus. Re-
ſpondet ꝙ quia iſta ſunt ſigna occidentalia. Sol mittit ſpiritum Zephirum:
qui hoc habet facere. Sic Sol: ideſt Chriſtus exiſtens in ſignis occidentali-
bus: ideſt in morte: quia occiſus eſt. Ideo miſit ſpiritum Zephirum: ideſt
ſpiritum ſanctum qui fecit totum mundum fructificare. Figura huius habe-
tur primi Regum decimo: vbi dicitur. Quod Saul quando venit ad collem
domini: inſilijt in eum ſpiritus domini: ⁊ mutatus eſt in virum alterum. Reg.

Saul interpretatur potens. Ubi fuerūt Apoſtoli q ſtabant in oratione. Et
ſic debent eſſe fideles chriſtiani: q ſi recipiūt ſpūm ſanctū: renouant̃ ꝛ mutātur
in virū alteꝝ. Sed multi ſunt q nō ſic mutant̃: ſed potius in peius addūt peccā
Qō. peccatis. Unde decimo de Problema. fit qō. Quare omnia animalia mutant
pilos preter hoiem? Et reſpondet̃ ꝙ hoc accidit propter pinguedinē cutis: ſed
qñ homo eſt in magna infirmitate mutat pellem: qꝛ eius pellis fit macra. Sic
ideo nos nō mutamur: qꝛ cutis eſt pinguis. i. qꝛ homo datus eſt pinguedini. ſ.
diuitijs mūdanis ꝛ tēporalibꝰ: ꝛ iō nec curat de deo nec de ꝓpria ſalute. Et iō
Judi. ſi deus pſequit̃ nos tribulationibꝰ: non miremur. Figura huiꝰ Judi. x. vbi di
cit̃: ꝙ filij iſrael addētes peccata noua veteribꝰ: traditi ſunt a deo in manus fi
lioꝝ Amon. Amon interp̄tat̃ populus iniquus. Sic qlibet: q non mutatur in
bonū: ſed in malū addendo peccata noua veteribꝰ: tradet̃ in manus populi ini
qui. ſ. barbaroꝝ iniquoꝝ: ꝛ finaliter in manus demonioꝝ in inferno: ſed ſi cu-
tis noſtra fiat macra. i. diuitias contēnamus contenti alimentis ꝛ qbus tega-
mur. tunc vere mutabimur in bonū ꝛ virū alterum. Et ſic verificabitur illud
Math. Math. Erūt primi nouiſſimi ꝛ nouiſſimi primi. Et ideo Apoſto. ad Epheſ. 4.
Paul. hortat̃ dicens. Induite nouū hominem q ſecundū deū creatus ē: in iuſtitia ꝛ
ſanctitate veritatis. Et ſic finaliter exiſtētes ſub dominio Jouis. i. xp̄i dei beni
gni viuificabimur vita gratie: ꝛ fructificabimus in bonis opibus meritorijs.

¶ De Joue: Saturno: ꝛ Marte: Moralitas. Cap. 36.

Phs. Riſtoteles in lib. de reſpiratione q̄rit. Quare omnia viuentia idigēt
Qō. a eſca. Et licet multe cauſe poſſent aſſignari ꝛ conueniēter. aſſignat tñ
efficientem: q̄ mihi videtur principalis: videlicet vt temperet̃ ſuper-
fluus calor cordis: vel proportionalis. Non ſolū aūt calor cordis temperat̃ per
euentationē pulmonis: ſed etiā p ingreſſum cibi ꝛ potus. Iſte aūt calor vnde
Albub. habuit iſtā ſuperfluitatē? certe a marte. Ut. n. dicit Albubeter Aſtrologus.
Deus glorioſus fecit nos per cāꝰ ſecūdas. ſ. mediantibꝰ corporibus ſupiorībꝰ.
Auice. Ad faciendū aūt corpꝰ ſic organizatū: vt ait Auicena. 6. de naturalibꝰ. Con-
currit. Primo calor q mouet mām. Sc̄do hūiditas: q̄ facit eā fluere. Tertio frigi
ditas: q̄ congelat. Quarto ſiccitas que facit ꝙ figura retineat̃. Complectiua
igit̃ figure ſunt frigiditas ꝛ ſiccitas. Et qꝛ Saturnus eſt frigidus ꝛ ſiccus: iō
hꝫ primū menſem in noſtra generatione. Secūdum aūt qō eſt neceſſariū viuē
ti: eſt vt poſſit ſibi prouidere. Et ideo ſecūdus effectus eſt Jouis: q diſpoſitiue
dat ſenſum ꝛ intellectū. Unde habet ſecūdū menſem in noſtra generatione: ſꝫ
qꝛ nō ſufficit ꝙ natus ꝓuideat ſolū ſibi: niſi etiam obuiet corrūpentibꝰ per vir
tutem iraſcibilem: ideo tertius effectꝰ ē Martis: q vt ſimus fortes ꝛ audaces:
dat magnū calorē cordi. Cibꝰ igit̃ corporalis reqrit̃ pp ſupfluū calorem quem
Mars dat cordi. Sic ſuo modo ſe hꝫ de cibo ſpūali. Ubi nota ꝙ oīa mala: que
nos facimus: veniūt ex ſupfluo calore inordinati amoris reſpectu noſtri. Uñ
Aug. ſcti exponētes illō Aug. 14. de ciui. dei. Amor ſui vſqꝫ ad ꝯtēptū dei fecit ciui
tatē Babylonis. dicūt ꝙ cā oīs pcti eſt inordinatꝰ amor ſui. vnde ꝛ ſuperbia
que eſt initium omnis pcti: nihil eſt aliud q̄ inordinatus appetitus excellen-
tie: qui cauſatur ex inordinato amore ſui. Iſtum autem inordinatum ca-
lorem habemus a Marte. Marti enim attribuitur bellū. Unde ꝛ ſpūaliter
loquendo

loquendo. bellū viriū inferioꝝ ad rōnem facit hoc totū malū. paulo teſtāte qui Paul.
ait. Uideo aliā legē in mēbris meis repugnantē legi mētis mee. Ad refrenan
dum aūt iſtū inordinatū amorē indigemus cibo ſpūali. Iſte aūt cibus ſunt ver
bum dei: ⁊ bona exēpla ⁊ bona doctrina ſctōꝝ. Et nota ꝙ aīa ſanabilis ſuauiſ
ter recipit exēpla ſctōꝝ: ſed nō aīa plena vitijs: q̄ inſanabilis eſt. Uñ q habitua
ti ſunt ad malū: nō mouenť exēplis ⁊ doctrinis ſctōꝝ. Uñ ſeptimo de Proble
matibus fit qō. Quare aliqui vidētes ſolū acetoſa: ⁊ coꝝ dentes obſtupeſcūt? Qō.
Rñdeť ꝙ hoc nō eſt in oibus: ſed in habētibꝰ aiaꝫ bene mobilē: ⁊ fortē ad mo
uendū. Stupefactio. n. fit qꝛ limoſitas dentiū recedit ab eis: vt ibidem dicit:
vnde aīa ita dominať corpori ꝙ ad ſolū viſum purgat dētes: ſed illi q habent
aīam durā ⁊ male mobilē: q̄uis hoc videant: nō tñ ꝑpea mouenť. Sic multi
licet videant multa bona exēpla: nō tñ mouenť ad bonū: qꝛ habēt aīam male
mobilē: ⁊ vtinā ñ mouerēť ad mala exēpla: imo mala exēpla eos mouēt: ⁊ bōa
nūꝗ̄. Unde Phs ibidē q̄rit. Quare approximans ſano nō fit ſanus: ſed approxi Qō.
mans infirmo fit infirmus? Rñdet ꝙ ſanitas ē qes: infirmitas eſt motus: ⁊ qꝛ
ex parte nr̄a ſumus mobiles: iō motus nos mouet: ⁊ nō quies: ſic mala exēpla
que poſſunt dici motus a recto ad obliquū: nos mouēt: ⁊ nō bona exēpla: que
dicunť quies ⁊ ceſſatio a malo opere. Uel ponať Problema: quare videntes
alios oſſitare: oſſitant? Rñdeo ꝙ hoc nō eſt in oibus: ſed tm̄ in his qui grauan
tur fumoſitatibus: ⁊ coꝝ ſpūs ſunt fortes ad eas expellēdas. Sic bona exēpla
mouēt ad bonū ſolū illos: q licet grauenť fumoſitatibꝰ. i. mūdi vanitatibꝰ: ſpi
ritus tm̄ illoꝝ ſunt fortes ad eas expellēdas ꝑ amore dei. Et hoc eſt qđ dicit p̄s. p̄s
Loquēs deo de exēplis ⁊ doctrinis ſctōꝝ. Tu das eſcā illoꝝ in tpe oportuno.
Talis eſca eſt exēplū ⁊ doctrina ſcti Pauli: ſcti Frāciſci: ⁊ cuiuſlibet alteriꝰ ſan
cti: que eſca ⁊ qui cibus cōtemperauit inordinatū calorē Martis. i. inordinatū
amorē ſui ipſius ⁊ oium tpaliū: ⁊ ſic fecit nos ſub dñio vel influxu Iouis: qui
tribuit ſenſum ⁊ intellectū: qꝛ fecit nos viuere ſm rectam rationeꝫ intellectus.
Unde ⁊ xp̄s Actu. 9. Loquēs de Paulo Apoſtolo: qui dedit nobis talē eſcā: Act.
⁊ ſimiliter pōt itelligi de ſctō Bernardino: ⁊ ſctō Frāciſco. ait. Uas electionis
mihi eſt iſte vt portet nomen meū corā gentibus. ſ. ad eas cibo ſpūali doctrine
reficiēdas. Eutropius recitat in hyſtorijs romanis: ꝙ totū imperiū romanuꝫ Eutro.
erat tūc diſſipatū: ⁊ oēs nationes rebellauerāt romanis. ꝑꝑ Neronē: Uitellū:
Domitianū tyrānos ⁊ alios ſibi ſimiles: q poſt eū imperauerāt. Uñ tūc roma
ni elegerūt aureliū imperatorē: qui tante fuit virtutis ⁊ prudētie: vt infra tres
annos totū mundum reduceret ⁊ ſubijceret imperio romano: qui iam (vt diſ
ctū eſt) rebellauerat. Querit poſtea Eutropius. Quis iudicādus fuit maior. Qō.
Aurelius an Alexander? qui in duodecim annis mundū acquiſiuit? Et reſpō
det: ꝙ iſte Aurelius non fuit minor illo Alexandro. Et certe maioris laboris
fuit acquirere primo mundū ſicut fecit Alexander. Sed quantum ad effectū:
vtriuſqꝫ effectus fuit equalis. Ad propoſitū Paulus Apoſtolus vocatiōe noſ
uiſſimus: predicatione fuit primus: qꝛ oēs alij Apoſtoli aliquā parteꝫ mundi
habuerunt in ſortem ad predicandū: ſed Paulus totum mundum. Uñ diuul
gauit nomē xp̄i per oēs gētes. Sed talis diuulgatio nois xp̄i iam erat deleta
de cordibus hominum. Sanctus aūt Frāciſcus vel ſanctus Bernardinus re

cuperauit ⁊ quaſi renouauit ſua p̄dicatione. Et ideo poteſt deus dicere de illo quod de Paulo dixit. Uas electionis eſt mihi iſte vt portet nomen meū coram
Eccle. gentibus. Ubi nota ꝙ Eccle. 43. loquens de Sole dicit. Uas admirabile opꝰ excelſi: vbi dicit: ꝙ Sol eſt vas admirabile. Eſt aūt Sol admirabilis pp ſuam magnitudinem. eſt. n. maior terra. 166. vicibus: vt Alfraganus Aſtrologus di
Phs. cit: ⁊ de hoc dicet cū erit ſermo de Sole. Sol ēt eſt vas. Unde. 4. Phyſi. dici
Alber. tur. Uas eſt locus mobilis. Mouetur autē Sol: vt Albertus. 20. de animalibus dicit. Non ſolū vt mouent alia corpora celeſtia: ſed etiam motu titubationis vel ebulitionis. ſemper. n. ab eo ebullit lux: ſicut aqua a fonte. Cū autem ſanctus Bernardinus: vel ſanctus Antonius fuerit maximus: ⁊ ab eo ebullierit lux doctrine ſicut a fonte. Merito inter alios doctores ⁊ p̄dicatores ſpeciali priuilegio poteſt dici vas admirabile: ſeu vas electionis. Et ſic iſte ſanctus fuit magnus nō dico magnitudine molis: ſed magnitudine virtutis. Ubi nota ꝙ
Alber. Albertus in libro de proprietatibus elemētoꝝ querit. Quomodo fuerit factū
Qō. diluuium aque tempore Noe? Et quomodo fuit factum diluuiū ignis tempo
Ouid. re Phetontis? de quo loquit Ouid. primo Metamorpho. Si tu dicis: ꝙ hoc fuit: qꝛ deus voluit: hoc nihil eſt: qꝛ deus vult oia: ⁊ tn̄ cauſe ſecūde operant. Sed reſpondet ꝙ planete ſuperiores. ſ. Saturnus: Jupiter ⁊ Mars fuerunt iūcti ⁊ mutauerunt in illa coniunctione triplicitatem: ⁊ iūcti fuerunt in triplicitate aquea: ⁊ ſic fecerūt effectū illum aque diluuij. Similiter ēt tēpore Phe
Qō. tontis coniuncti fuerūt mutando ſe in triplicitatem igneā. Querit poſtea. Cū Sol ⁊ alij planete inferiores ſint prope terram: ⁊ per conſequens magis deberent agere: ⁊ Sol q eſt maior omnibus: tamen in eorum coniūctione: cum frequenter eos coniūgi videamus: ēt cū ſuperioribus ⁊ mutare triplicitates: non tamen accidunt tales mirabiles effectus: vnde ergo habent hoc illi planete ſuperiores? Et reſpondet ꝙ hoc ideo eſt: qꝛ ſunt ſuperiores. Inferiora. n. ad ſupe
Phs. riora cōparant: vt materia ad formā: vt dicit Phs. 4. Phyſi. Quia. n. ſunt ſuperiora ⁊ magis eleuata: quamuis non habeant tantā magnitudinem molis: habent tamen magnitudinem virtutis. Sed ſanctus Franciſcus: Bernardinus: Antonius: vel alius fuit: maxime eleuatus a terrenis: quia omnia pedibus calcauit relinquendo propter Chriſtum: quando enim dabat ſe cōtemplationi eleuabat corpus a terra: ⁊ maxime ſpiritu: qꝛ eius cōuerſatio erat in celis. Fuit etiā vas admirabile: qꝛ habuit motum titubationis ⁊ ebulitionis lucis doctrine: q̄ ebulliuit ab eo: ſicut aqua a fonte. Et vere motū illū lucis poſſumus attribuere iſti ſancto. Ubi nota ꝙ hec eſt differentia inter Auerroym ⁊ Auicenā de luce. Nā Auerroys. 2. de aia dicit: ꝙ lux nihil facit ad colo
Auer. res: ſed ſolū facit ad medium: qꝛ reducit illud in actu: ⁊ ſic colores multiplicāt
Auice. ſe vt agant in potentiam viſiuam. Sed Auicena. 6. de naturalibus dicit: ꝙ colores ſine luce nō ſunt in actu: ſed ſunt tm̄ in potentia. Unde lux eſt forma ſeu actus coloꝝ: qui ante aduentum eius erant quid materiale: ⁊ quid in potētia. Uere talis lux fuit doctrina iſtius ſancti dicti vel Scoti. Omnia. n. ante eum ⁊ ante eius doctrinam erant tm̄ materialiter expoſita ⁊ philoſophica ⁊ theologica. Sed ab eo titubauit ⁊ ebuliuit fons lucis que omnia reduxit ad formam perfectam ⁊ claritatem. Si igitur nos volumus recte viuere ⁊ viuificari i vita

eterna.

eterna. Contemperemus inordinatū calorem Martis .i. inordinatū amorē nostrū: ⁊ ſimus ſub dñio Iouis qui dat ſenſum ⁊ intellectū .i. viuamus ſm dictamen recte rōnis: ⁊ hoc mediante luce ⁊ virtute ſupioꝝ .i. mediāte exemplo ⁊ doctrina ſctōꝝ: qui de potentia ⁊ mali reduxerūt nos ad actū .i. ad veritatē cognoſcendā: ⁊ ad perfecte ⁊ meritorie operandū: de quibus ſanctis: qui nos ⁊ exemplo ⁊ doctrina genuerūt in Chriſto Ieſu: dicit̄ Eſa. 6. Qꝛ venit lumē tuū ⁊ gloria domini ſuper te orta eſt: filij tui de longe venient. Unde dicit de iſto ſancto: ꝙ quia illuminatus fuit lumine gratie: que eſt principium glorie: ideo exemplo ⁊ doctrina generauit de longe multos filios. Ubi nota ꝙ per ſenſibilia manuducimur ad ſpiritualia. Philoſophus aūt .2. de anima dicit: ꝙ tunc vnūquodqꝫ eſt perfectum: cū poteſt facere alterum ſibi ſimilem. Perfectū autem dicit̄ cui nihil deeſt ſiue ſimpliciter ſiue in genere. Ubi nota ꝙ .18. de animalib᷒ Philoſophus querit. Quare filij aliquando aſſimilantur parentibus. Et reſpondet. Qđ virtus perfecta non ſolum agit in materiam diſpoſitā: ſed etiam in materiā indiſpoſitā: quia cito diſponit eā: ſicut patet de magno igne qui etiam ligna virentia diſponit ſtatim: ꝓꝑ hoc .n. fornax non bene calida facit fumū nigrum: calida vero bene nullum facit fumum: qꝛ multus calor ſtatim conſumit humiditatem lignoꝝ: vt non poſſit exalare: quod non facit paruus. Qñ igit̄ virtus patris eſt pfecta ē filius ſimilis patri. Et licet hoc ſit bene dictū. diminute tñ. poſſet .n. ēt adhuc queri. Quare virtus patris aliqñ ē pfecta: ⁊ facit filios ſibi ſimiles. Aliqñ aūt non: ꝓpter quod ad iſtam queſtionē aliter Reſpondēt aſtrologi: qꝛ oīſ ēdūt cām pfectionis. Unde Albubeter dicit. Qđ ſi Sol eſt dñs aut facies aſcendētis in generatione: pater tūc facit filios ſibi ſimiles. Et cauſa eſt: vt .n. dicit Ptholo. Sol eſt principiū virtutis vitalis .i. ipſius qui habet generare. Aſcendens autem diſponit corpus ⁊ animam. Unde quādo Sol in generatione dominatur in aſcendente influit in cor patris multum de ſpiritu: in cuius virtute fit filius ſimilis ſibi. Ex his verbis habeamus ꝙ pater facit filios ſibi ſimiles: qꝛ eſt pfectus in virtute: hanc autem perfectionem habet ex ſpiritu infuſo in corde a Sole. Sic ſuo modo accidit ſpiritualiter. Sicut .n. generatio corporalis eſt progreſſio de non eſſe ad eſſe: ſic ⁊ ſpiritualis. Quia enim ſecundum Auguſtinum. Peccatum eſt nihil: ⁊ ideo ſtatus in peccatum eſt nihil: ⁊ ideo ſtatus in peccato: eſt ſtatus non eſſe. Et ideo Apoſtolus dicebat. In Chriſto Ieſu per euangelium ego vos genui. Sed ille qui vult eē pater in tali generatione: adhoc ꝙ aſſimilet ſibi filios: oportet ꝙ ſit perfectus: plus .n. mouent exempla ꝙ̄ verba. Unde Actuum .1. de Chriſto dicitur. Cepit Ieſus facere ⁊ docere. prius enim fecit ⁊ poſtea docuit. Et ideo Deutero. 22. dicitur de patre perfecto docente filios ſic. Sicut Aquila prouocans filios vel pulos ſuos ad volandum: ⁊ ſuper eos volitans: Unde ille: qui vult prouocare filios ad volandum ad ſpiritualia: debet primo ipſe volare. Hoc autem fit in virtute Chriſti Solis iuſtitie: ⁊ propterea ponitur exemplum de Aquila: qꝛ ipſa probat filios ſuos: ſi reſpiciunt Solem. Qui igitur habebit cor plenum ſpiritu charitatis (quia charitas non eſt ocioſa) oportet ꝙ det bona exempla: ⁊ ſic generat filios ſibi ſimiles. Sicut fecit predictus ſanctus. Sed illi: qui parum curant de ſpiritu: ſed tota eorum intentio eſt

Phis. Phs. Qđ. Qđ. Albube. Ptholo. Aug. Paul. Act. Deute.

ad corpus: tales vel paucos vel nullos habẽt filios ſpũales. Et iõ decimo de ꝓ
blematib⁹ fit qõ. Quare aialia parui corporis ſunt gñatiua multoꝝ filioꝝ: ma
Qõ. gni vero corporis nõ: imo pp hoc multotiens ſunt ſterilia: qꝛ habẽt magnum
corpus proportionabiliter. Rñdet: qꝛ in magnis nã intendit ad corpus: ꝛ non
ad ſpũʒ: ꝛ ppea ſunt paucoꝝ filioꝝ: lʒ q̃ habent paruũ corpus: ſatis multũ ha=
bent de ſpũ: ꝛ ſic faciũt multos filios: qꝛ ſpũs eſt q facit. Sic ſpũaliter qui inten
dunt ad corpus: nõ faciũt filios ſpũales: ſed pleni ſpũ: qui opa ſpũalia exercẽt:
faciũt filios ſibi ſimiles. Sic igitur ſctũs. N. fuit pater ſpũalis: qui fecit filios ſi
bi ſimiles: qꝛ pfectus fuit in virtute: ꝛ hanc perfectionem habuit ex ſpiritu infu
ſo in corde ſuo a Sole. i. a Chriſto Sole iuſtitie deo noſtro.

❡ De celo Martis quo ad motum ꝛ naturam. Cap. 37.

Equit̃ celũ Martis: in ipſo. n. ſolus Mars rotat̃: celoq; Iouis ꝯtiguũ
ſ eſt: ꝛ ſub eo locat̃: in totidẽq; orbes diuidit̃ ꝛ mouet̃ ꝛ eiſdẽ motib⁹ qui=
bus celũ Saturni aut Iouis. Silr ꝛ orbes eius: deferẽte dẽpto: q ſimi
liter ſup axe ſuo ꝓprio ꝛ polis ꝓprijs (vt deferẽs Saturni aut Iouis) reuol
uit̃: velocius tñ. Mouent̃. n. quotidie. xxx. minutis fere: totũq; zodiacũ i duo
bus ferme annis: ꝛ quinq; mẽſib⁹ pcurrit. Mars (q ꝛ ares quẽ ꝛ pyroin no=
minãt.) ꝯtinet terrã ſemel ꝛ dimidiã ꝛ eius partẽ vndecimã ferme. Cõcauũq;
Martis diſtat a cẽtro terre. 3965000. miliaribus. Mars deus belli a gẽtibus
putabat̃. Eſt. n. planeta calidus ꝛ ſiccus: maſculinus ꝛ nocturnus: vñ ꝓeſt co=
lere ꝛ igni: ꝛ colerice ꝯplexioni: ꝛ diſponit ad audaciã ꝛ aioſitatẽ ꝛ appetitum
vindicte: pp qd deus belloꝝ vocabat̃: imediate ſeqt̃ Iouẽ: ꝛ pcedit Venerẽ.
Et iõ ex vtriuſq; ſtelle beniuole vicinitate eius nociuitas tpat̃. In colore ẽ ful
Martia. gidus ſiue rutilãs ſicut ignis: vt dicit Martia. Vñ ꝛ maiorẽ vim hʒ calefacien
Ptbole. do: q̃ alij planete: vt dicit idẽ. Hic planeta ſm Ptbole. diſponit in hoie ex pte
corporis lõgitudinẽ ꝛ gracilitatẽ: ꝛ hoc rõne caloris ꝛ ſiccitatis: ſed hoc eſt in
iuuentute. Nam in ſenectute ex calore conſumente ꝛ ſiccitate contrahente di=
ſponit ad curuitatem: ex parte mentis diſponit ad mobilitatem animi ꝛ leuita
tem: ad iram ꝛ animoſitatẽ: ꝛ alias cholericas paſſiones: diſponit etiã ꝛ abi
litat ad igneas operationes: ſicut ad ferrarios ꝛ piſtores: ſicut Saturnus ad
terraꝝ cultores ꝛ grauiũ pondeꝝ portitores: ꝛ Iupiter ꝯuerſo ad artes le=
niores. facit. n. abiles: vt ſint Oratores: Trapezite. i. Cãbiatores: ꝛ argẽti tra
Miſabel ctatores: ſcriptores ꝛ huiuſmodi: vt dicit Miſabel. Scdm Ptbol. ẽt ſub Mar
Ptbole. te ſunt hec ſigna Scorpius ꝛ Aries: ꝛ ſunt domus eius: regnat i Capricorno:
ſed in Tauro eſt diſceſſus regni eius. Sub ipſo ꝯtinet̃ preliũ. carcer ꝛ inimic⁹
ꝛ ſignat irã ꝛ celeritatẽ ꝛ furorẽ: ꝛ ẽ rube⁹: falſidic⁹ ꝛ doloſus: morat̃ i quolibʒ
ſigno. 60. diebus: ꝛ ſedecim horis: ꝛ in duobus annis complet curſum ſuum:
vt dictum eſt ſupra.

❡ Martis Moralitas ſm poetas. Cap. 38.

Ars tertius deorum pingitur pro eo q ſtella Martis in planetarũ
m ordine tertia continetur. Erat ergo figura Martis imago furibũdi
hominis in curru ſedentis ꝛ galeam habentis in capite: ꝛ flagellũ in
manu portantis vel enſem. Ante eum vero lupus pingebat̃: qꝛ. ſ. illud animal
ab antiquis

ab antiquis gentibus ipſi Marti conſecrabatur. Ille enim Mauors.i.mares
vorans ⁊ deus bellorū dicebatur agentibus. Iſta enim omnia ideo voluerūt
poete fingere ad oſtendendum complexionem ⁊ naturam ipſius ſtelle planete
Martis: que.ſ.calida eſt ⁊ ſicca: ⁊ ideo dicit̄ dominari colerice complexioni: ⁊
ideo efficatia bella ⁊ ſeditiones mouentur. ¶ Dico ergo allegorice: ꝙ per illū
deum ⁊ per eius imaginem poſſunt intelligi mundani principes ⁊ tyranni ⁊
maxime homines bellicoſi: iſti.n. in curru ſedere dicuntur: q̄r.ſ. nulla ſtabilita
te fulciūtur quinimo ſtatus eorum affectuſq; ⁊ cogitatio ſimilitudinarie con
uertunt̄: ⁊ impij quaſi plauſtꝝ rotabunt̄. vñ Ezechiel. Precordia impij quaſi Ezechi.
rota plauſtri. Galeatus autem ⁊ terribili facie Mars pingitur: q̄r re vera tales
nituntur vt hominibus terribiles appareant: ⁊ armis ſe delectant: gloriantur
enim ab hōibus timeri ⁊ armati ⁊ terribiles intueri. vñ Ezechiel. Terribilis Ezechi.
in curru ſuo homo iniquus. Et ideo iſti flagello vel gladio dicuntur armati ꝓ
eo ꝙ ad flagellandum alios videntur penitus ordinati. Qua ꝓpter lupus an
te eos pingitur: per quem ipſorum rapax ⁊ lupina familia deſignatur: q̄r pro
certo tales mundi principes ⁊ tyranni ſemper ſecum habent lupos.i.crudeles
⁊ voraces officiales ⁊ impios: qui.ſ. ſciant ⁊ velint rapere oues.i.ſubditos le=
dere: de quo poſſint ipſi opera bellica exercere. Lupi enim Marti cōſecrati di=
cuntur: q̄r terribilibus crudelibus ⁊ iniquis militibus ⁊ principibus: lupini ⁊
impij ſeneſcalchi ⁊ baiuli homines habentur cari: ⁊ eorum officijs ⁊ beneficijs
honorari noſcuntur: q̄r.ſ. non curant niſi de contentionibus: ⁊ principes qui
libenter audiunt verba mendacij: omnes miniſtros habent impios. Iſti ergo
dicuntur dij bellorum: q̄r non curant niſi de bellis ⁊ contentionibus. Dicun=
tur enim mauortes quaſi mares.i.viros bonos ⁊ virtuoſos vorantes: q̄r pro
certo iſti ſolent magis mares q̄ feminas.i.bonos q̄ malos: regulares q̄ laicos
infeſtare: ⁊ eos rapinis ⁊ exactionibus deuorare. Milites ergo.i.eorum famu
li vt eis complaceant: enſes ⁊ arma adorare dicuntur inq̄ntum.ſ. amore amico=
rum ſuorum exercitu delectari noſcuntur. Vel dic ꝙ currus in quo tales ſedēt
ſignificat viciorum ſtrepitum ⁊ tumultū: qui ſunt in quatuor rotis.i. in quā
tuor malis affectionibus: vel in quatuor ſuperbie generibus.ſ. ſuperbia quē
naſcitur ex nobilitate ⁊ fortitudine ⁊ ex diuitiarum amplitudine: ⁊ ex pulchri
tudine: quibus currus trahitur. Ita ꝙ circa eos tumultus pompe iactantie
equorū ⁊ familiarū ſtrepitus obuoluit̄. vñ Pſal. Hi in curribꝰ ⁊ in equis. ⁊c. Pſal.
¶ Vel dic ꝙ Mars ſignificat peccatum diſcordie: que.ſ. in curru mali animi
ſedet: quem quatuor rote.ſ. quatuor vitia ſpecialia trahunt.ſ. auaritia: ſuper=
bia: detractio ⁊ iniuria: iſte.n. ſunt quatuor rote ſeu vitia: que Martem.i.di=
ſcordiam lites bella ⁊ controuerſiam portant: ipſumq; generant ⁊ confortant.
Iſta autem eſt que flagellum portare dicitur: q̄r.ſ. ipſa mediante alij flagellan=
tur: Mauors etiam dicitur quia mares ad litteram per eam in prelijs ⁊ in par
cialitatibus deuorantur.

ℭ Martis Moralitas. Cap. 39.

m Ars deus belli a gentibus putabatur. Eſt enim planeta feruidus ⁊ ſiccus maſculinus ⁊ nocturnus ⁊ maliuolus. Sub Marte ſunt Scorpi⁹ ⁊ Aries: ⁊ ſunt domus eius: regnat in Capricorno: ſed in Cancro eſt deceſſus regni eius: ſub ipſo continetur prelium carcer ⁊ inimicus ⁊ ſignificat iram ſterilitatem ⁊ furorem ⁊ eſt rubeus ⁊ doloroſus ⁊ falſidicus. Tales ſunt mali principes mundi magnates ⁊ tyranni: qui dicuntur dij bellorum: q̄ʒ per eos bella ⁊ guerre diſcordie continue cauſantur. Sunt enim calidi per feruentem crudelitatem: ſicci ſine humore pietatis: maſculini per luxurie feditatem: nocturni per ignorantie cecitatem: maliuoli per malitie prauitatem. Iſti ſub ſe habent duo ſigna. i. duo genera ſubditorum. Quidam dicuntur Scorpius: ⁊ ſunt officiales ⁊ ballini: qui more Scorpionis alios inuenenant per falſas accuſationes: ⁊ detractiones: ⁊ eos pungunt per rapinas ⁊ exactiones. Alij dicuntur Aries: qui eſt dux gregis: iſti ſunt conſiliarij tam ſubditi q̄ʒ iudices: q vellere diuitiarum ſunt induti pre ceteris: ſicut Arietes vellere ſunt induti. Et ideo bene dicitur q̄ eis eſt bellum inter ſe inuicem: vel ſupra ſubditos rapiendo violenter eorum bona. Carcer: q̄ʒ. ſ. multos in carcere iniuſte ponunt: inimicus: quia. ſ. faciliter ſūt alijs inimici: ⁊ difficulter amici: ⁊ iſti faciliter habēt iram ⁊ furorem: quando. ſ. ab alio in aliquo concitantur: contra tamen illud

Iacobi. Iacobi. i. Sit autem omnis homo velox ad audiendum: tardus autem ad lo

quendum

quendum ⁊ tardus ad iram. Iſti etiam ſunt rubei per crudelitatē: doloſi per
falſitatem: falſidici per mendatium: licet dicatur Prouerbi.17. non decet prin Prouc.
cipem labium mentiens. Mars facit hominem longum ⁊ altū in iuuentute:
ſed in ſenectute diſponit ad curuitatem: ⁊ hoc ratione caloris conſumpti: ⁊ ſic-
citatis contracte: ſic vere ſunt multi: qui in iuuentute.i. in vita iſta: in qua non
eſt niſi inceptio vite ⁊ durationis: ſunt alti per ſuperbiam ⁊ elati: ⁊ iſti ſunt filij
Martis diaboli: qui eos mouet per ſuperbiam: ⁊ extollit: ſed in ſenectute.i. in
tempore mortis incuruantur.ſ. in inferno: quia Mars.i. diabolus illos: quos
nunc eleuat: tunc deprimit: quia qui ſe exaltat: humiliabit. Mathei.23. Mars Mathei
eſt planeta maliuolus qui diſponit ad animoſitatem ad impetum vindicte: ⁊
ad animi mobilitatem: ideo deus bellorū dicitur: q.ſ. bella prouocat: regnat
in Capricorno: ſed in Tauro perdit regnum ſuum: ſm Pthole. Sic iracun- Pthole.
dia talium facit hominem ſtulte audacem: ⁊ vindictam appetere: ⁊ animum p
diuerſa propoſita volitare: ⁊ ideo dicitur deus bellorum: quia facit contentio
nes: lites atq; diſcordias generare: ⁊ iſte regnat in Capricorno.i. in mūdi pec-
catoribus: ⁊ maxime in mundi potentibus ⁊ ambitioſis: qui more Capre ad
alta aſcendunt: ſed vere in Cancro.i. in viris bonis ⁊ perfectis: qui more Can
cri retrocedunt a peccatis ⁊ a via mala: eſt diſceſſus regni ſui: quia ſicut dicitur
Eccle.28. ſecundum virtutem hominis iracundia illius eſt. Mars eſt ceteris Eccle.
planetis rubicundior ⁊ ſiccior: iſte colere dominatur: ⁊ diſponit ab audatiam.
Sic vere vir bonus debet eſſe ardens per charitatem: rubicundus ⁊ rutilans
per honeſtatem: alios animans ad bonum ⁊ ad virtutē: ⁊ colerice complexio
ni.i. moribus iracundie predominatur: ideo de talibus Ioannis.5. Ipſe erat Ioan.
lucerna ardens ⁊ lucens. Et Prouerbi.15. Melior eſt patiens viro forti: ⁊ qui
dominatur animo ſuo expugnatore vrbiū. Uel per Martem poteſt intelligi
ſuperbia. Mars enim ſm Pthole. vt dictum eſt: diſponit natum ad mobilita- Pthole.
tem ⁊ animi leuitatem: iram ⁊ animoſitatem: que omnia competit ſuperbie.
Nam facit hominem mobilem.i. inconſtantem. Eſt enim ſecundum Auguſti Augu.
num. Superbia peruerſe celſitudinis appetitus: ⁊ ideo eſt ſicut quidam ven-
tus: qui excelſas ſummitates arborum.i. claras mentes hominum cōmouet ⁊
eas firmas ⁊ quietas nunq̄ eſſe permittit. Item facit animum leuem. Nam ſi
cut ligna deſiccata ab humore aque efficiuntur leuia. Ita per ſuperbiam con-
ſumpto humore gratie efficitur mens leuiſſima: ⁊ eſt ſuperbus animus velut
vter vento plenus. Iob.24. Leuis erit ſuper faciem aque. Item facit hominē Iob.
iratum ⁊ animoſum.ſ. vt nimis audeat ⁊ nihil ſufferat: propter quod dicitur
Prouerbiorum.14. q̄ inter ſuperbos ſemper ſunt iurgia. Item per Martem Prouc.
intelligi poteſt peccator. Nam Mars eſt planeta in effectu calidus ⁊ ſiccus ma
ſculinus ⁊ nocturnus. Ita peccator eſt calidus quando ferueſcit per iracundi
am. Eccle.23. Anima calida quaſi ignis ardens non extinguetur donec aliqd
gluciat. Et homo nequam in ore carnis ſue non deſinet donec incendat ignē
.ſ. ire in alijs vel in ſe. Item peccator eſt ſiccus: dum macreſcit per inuidiam.
Nam ſicut dicit Poeta. Inuidus alterius rebus macreſcit opimis. Inuidia Poeta
ſicut dicit Phs. Eſt triſtitia in alienis bonis. Et ſicut dicitur Prouerbiorū.4. Phs.
Spiritus triſtis exſiccat oſſa. Itē eſt maſculinus: cū reſoluitur in luxuriam:

⁊ precipue per vitium contra naturā. vñ Apoſt. ad Roma.1. Maſculi relicto naturali vſu femine exarſerunt in deſiderijs ſuis inuicem maſculi in maſculos turpitudinem operantes.⁊c. Item eſt nocturnus per auaritiam: que animam precipue obtenebrat. Itē quia fures facit cupiditas: precipue de nocte ⁊ in te
Paul. nebris furantur. Ad Theſal.5. Sicut fur ita in nocte veniet.

¶ De Marte: q eſt cauſa diſcordie. Moralitas. Cap.40.

Qō. a Ebubeter Aſtrologus querit. Quare inter homines aliqui ſunt pacifici: aliqui vero ſemper querunt guerras ⁊ diſcordias? Reſpondet ꝙ illi qui naſcuntur Marte exiſtente in deſcenſione ſunt pacifici: ſed Marte exiſtente in aſcenſione: ſunt ſemper in guerra. Et quid vult dicere Marte exiſtente in aſcenſione vel deſcenſione? dico ꝙ quando planeta eſt in ſua latitudine.i. quando non eſt ſub ecliptica que eſt via Solis. Si eſt in receſſu a via iſta dicitur aſcendere. Si vero incipit accedere ⁊ eſt in acceſſu ad iſtam viam dicit̃ tunc deſcendere. Marti attribuitur pugna. Talis eſt ſenſualitas. Unde quā do homo recedit a via Solis iuſtitie xp̄i. Senſualitas tunc aſcendit ⁊ dominatur: ⁊ talis vult guerram: propter hoc.n. fiunt omnes guerre: quia ideo ſecundum ſenſum ⁊ contra rationem appetimus ſenſibilia. Sed quando homo accedit ad viā xp̄i: q eſt humilis corde. Vñ ait. Diſcite a me qꝛ mitis ſuꝫ ⁊ humilis corde: tunc deſcēdit.i. humiliatur: ⁊ ſequitur ꝙ talis ſit pacificus. Sed vtinam appetitus ſenſitiuus hominis ita ſit obediens rationi: vt pacem querat cum xp̄o: ſed nunc eſt totum oppoſitum: imo nunꝙ̄ xp̄iani fuerunt in maiori
Apoc. diſcordia ⁊ guerra: quod ideo eſt: quia oēs que ſua ſunt querunt: nō que Jeſu xp̄i. Figura huius. Apoc.6. vbi dicitur. ꝙ Joannes vidit equum ruffum: ⁊ q
Eſaye. ſedebat ſuper eum: datum eſt ei: vt ſumeret pacem de terra: ⁊ inuicem ſe inter
Phūs. ficiāt: ēt datus eſt ei gladiꝰ magnꝰ. vñ. Eſaye. Equi eorū caro. Et vere ruffus. Nam Phūs libro de coloribus: dicit: ꝙ caro eſt ruffus: qꝛ ibi eſt humidum in
Joan. flāmatum: vincitur.n. a calore: vnde tales ſunt inflāmati: ⁊ ideo tollunt paceꝫ de terra. Sed xp̄s Joannis.14. dixit diſcipulis ſuis. Pacem relinquo vobis. Ubi nota ꝙ pax dicit duas vniones.ſ. cordis vnius ad corꝫ alterius: ⁊ econuerſo: ⁊ ideo pax concordia quedam eſt: ⁊ ſignificat vnionem duorum appetituuꝫ in eodē. Vñ qñ totus appetitus ſenſitiuus ⁊ rōnalis hōis eſt vnitus: ⁊ nō eſt in deſcenſione circa aliqḋ appetibile vel circa diuerſa appetibilia: tunc dicit̃ habere pacem. Principalius autem in his eſt appetitus. Unde tūc eſt vera pax: quando in appetitu non eſt diſſenſio. Et ideo dicit Chriſtus. Paceꝫ relinquo vobis: vt videlicet ſitis ſine diſſenſione ⁊ pugna inter vos: ⁊ ſic concordetis cū
Paul. proximo. Ad quod intelligendum nota: ꝙ vt Apoſtolus ait. Inuiſibilia dei ꝑ ea que facta ſunt: intellecta conſpiciuntur. Ad ſpiritualia.n. manuducimur ꝑ
Phūs. corporalia ⁊ ſenſibilia. Unde Phūs.7. de animalibus querit. Quare quedaꝫ
Qō. aīalia cōgregatim viuūt: quedaꝫ vero ſolitaria ſunt? Et rńdet ꝙ aīalia comedētia tm̄ carnes: viuūt ſolitarie: ⁊ que in cōgregatione viuūt: non ſunt tm̄ carnes comedētia: ⁊ cauſa eſt: qꝛ q̄ carnes nō comedūt: habēt calorē cordis tēperatū:

⁊ non

ꝛ nō multam habēt pugnam in corde: ꝛ per ꝯñs cōcordāt cum alijs. Sed que carnes comedunt: multum habent calorem in corde: qui multū cōſumit de humido radicali: ꝛ ideo indiget cibo carnis ad cito reſtaurādū deperditū: ꝛ ſic ex pugna interiori: quā habent: inſurgunt ad pugnā exteriorē etiā cū illis q̄ ſunt eiuſdē generis. Hec igit̄ pugna interior horū aīaliū eſt cauſa pugne exterioris ꝛ guerre. Et que nō habēt pugnā interiorē: nō ēt habent pugnam exteriorez. Sic ſuo modo accidit ſpūaliter. Nā principiū oīs peccati eſt rebellio noſtra interior. vñ Apoſt. Uideo aliā legē in mēbris meis repugnātē legi mētis mee. Paul.
Et pp hoc: vt dr̄ primo Ethy. ponit̄ ꝛ requirit̄ habitus regulās. Et vere iſta ē cauſa oīs pugne ſiue guerre exterioris: q2. ſ. appetitus ſenſitiuus rebellat intellectiuo: ꝛ nō ducit̄ recta rōne: ꝛ iō ſunt diſcenſiones. Sed xp̄s Jeſus ſaluator noſter venit in mūdū portās ſecū pacem. Et iō bene dicit pacē relinquo vobis. Ac ſi dicat ſi vultis me ſequi: nitimini ad habēdū pacē. Sed ille: qui armatus eſt armis virtutū: ſeqt̄ xp̄m. iuxta illō Apoſt. 2. ad Cor. Jn oīb⁹ exhibeamus nos ſicut dei miniſtros: ꝛ ſequit̄. Jn virtute dei p arma iuſtitie: ergo talis vere hēt pacē. Et tūc verificat̄ illud dictū xp̄i. Luce. xi. Armat⁹ cuſtodit atriū ſuū in pace. Ut aūt dicit Apoſto. 2. Cor. x. Arma militie noſtre non ſunt carnalia: ſed ſupple ſunt virtutes. Ubi nota ꝙ Uegetius. i. de re militari loquendo de armis corporalibus ait. Non. n. auari: argenti: gemarū vel copie hoſtes ad reuerentiā noſtrā aut grām inclinant: ſed ſolo terrore ſubijciunt̄ armorū3. Et cā eſt: vt Boetius lib. de cōſola. dicit. Duo ſunt quibus oīs humanorum actuū cōſtat effectus: volūtas. ſ. ꝛ poteſtas. Uñ hoſtes habēt voluntatē nocēdi: ꝛ niſi per arma reſiſteremus eorū potētie: periremus. Sic ſe habet de hoſte ſpūali: vt ergo reſiſtamus ſibi: iſta debēt eſſe arma noſtra: vt dicit Apoſto. Arma militie noſtre. ſ. ſupple ſunt virtutes. Ubi nota: ꝙ Phūs. 13. de aīalibus q̄rit. Quare i eadē ſpē maſculi habēt arma: femele vero nō: ſicut accidit ī Ceruis Capris: Damis: Ouibus: ꝛ alijs? Rñdet: q2 femelle ſunt debiles ꝛ pauce virtutis: iō natura nō dedit eis arma: ſed q2 maſculi ſunt fortes ꝛ magne virtutis: iō habēt arma. Uere illi: qui ſunt pauce virtutis non habēt arma ad reſiſtēdū demoni: propterea tot ꝛ tanta mala patimur a diabolo: deo permittente. Sed qui ſunt virtuoſi reſiſtunt demoni: nec demō habet ꝑtātē ſup eos. Uñ Gregorius. 2. Mora. ait. Sathanas a ſeipſo voluntatē habet: ſed a dño poteſtatem. Qui igitur eſt virtuoſus cū a deo cuſtodiat̄: poteſtati demonū nō ſubijcitur. Ptbole. in centiloquio: ꝓpōne. 52. Querit. Quare aliqui naſcunt̄ parui corpore ꝛ fiunt miſeri: debiles ꝛ nihil valēt? Alij vero ſūt magni ꝛ fortes ad arma portanda: licet forte non portent? Rñdet ꝙ illi: quorū planeta dñs natiuitatis eſt in oppoſito augis epicicli: tūc naſcunt̄ parui corpore ꝛ debiles: ſed qñ eſt in ſumitate epicicli. ſ. tantū ſurſum q̄tū poteſt eſſe: tunc ſunt magni ꝛ apti ad arma. Uere ſic eſt ſpūaliter: q2 aliq ſunt in oppoſito epicicli. i. in infimo: q2. ſ. totā influentiam habent ab inferioribus rebus huius mundi: tales non ſunt apti ad arma ſpūalia: ſed quorū influentia eſt in ſumitate epicicli. i. eſt de ſurſu3: nā vere virtutes morales non ſunt complete acquiſite: ſed a deo infuſe: q2 dicunt aliqui: ꝙ quando infunditur gratia: infunduntur ꝛ alie virtutes ſimul. Nam Auguſtinus. 2. de libero arbitrio: ſic diffinit virtutem. Uirtus eſt bona qua

Marginal notes: Paul. — Paul. — Luce. — Paul. — Vege. — Qō. — Gregor. — Ptbole. — Qō. — Auguſt.

litas mentis: quā deus in nobis ſine nobis operat̄. Et tales bene poſſunt portare arma ⁊ vincere hoſtes. Sic igitur ⁊ nos aſſumamus arma virtutū: vt vincere valeamus inimicum noſtrum. Sed hodie multi ſunt qui aſſumunt arma iniquitatis contra proximum: iſte contra illum: ⁊ ille contra iſtum: in detrimē-
Alber. tum. ſ. anime ⁊ corporis. ¶ Albertus. 14. de aialibus dicit. Qd̄ eſt quidā piſſcis dictus galeatus: qui hēt naturaliter galeam ⁊ ſcutū de oſſe: ⁊ ad modū claue ad percutiendum: vnde turmatim exeūt illi piſces ad bella: iſti contra illos: ⁊ ſic pugnando pereunt. Sic multi ſunt armati apud xp̄ianos: ⁊ vr̄ ꝙ arma ſint eis naturalia ad portandum. Et ideo nō vr̄ ꝙ ſit tempus xp̄i. Nā de tēpore xp̄i dr̄ Eſaie. 2. Cōflabūt gladios ſuos in vomeres: ⁊ lanceas ſuas in falces: non leuabit gens contra gentem gladium. Et vere iſti non ſunt in tempore xp̄i qꝛ non ſunt xp̄iani niſi nomine: ⁊ ideo ſi pereunt quo ad corpus ⁊ animam nō eſt mirum. Nos ergo ſenſualitatē noſtram reducamus ad eclipticā. i. ad viam xp̄i: ⁊ regulemus ſm̄ dictamen recte rōnis: armemurq; contra hoſtes noſtros malignos: armis iuſtitie ⁊ virtutum: ⁊ ſic vincamus inimicum. ⁊ tunc habebimus verā pacē cū xp̄o: quam ipſe nobis reliquit dicēs. Pacē relinquo vobis.

¶ Qd̄ Mars eſt cauſa eleuationis montiū Moralitas. Cap. 41.

Qd̄. q Ueſtio fit in Aſtrologia. Quare vnus mons ē maior alio? Pro cuius ſolutione nota ꝙ Phūs lib. de proprietatibus elemētorū dicit. Montes fiunt a ſpiritu illo qui facit terremotus: qui eleuat eos. Cauſa aūt eleuationis illorum eſt Mars: qꝛ. n. Mars eſt calidus ⁊ ſiccus exceſſiue: quādo eſt in domo ſua ⁊ in dominio ſuo calefacit ſpiritus ſubterraneos: vbi ſūt minere ſulfuree ⁊ accenditur ignis: ⁊ ſic aperitur terra ⁊ fiunt ex aliqua parte voragines: ⁊ ex alia montes. Unde quando Mars eſt in maiori vigore: fiūt magni montes: quando vero in paruo: fiūt parui. Sic accidit ſpiritualiter. Mars eſt deus belli ſm̄ Poetas: qꝛ acuit hoīes ad bella. Sic oēs viri iuſti ⁊ ſancti in hoc mundo continue fuerunt in bellis: qꝛ militia eſt vita hoīs ſuper terram. Et ideo in quibus fuit maior impreſſio Martis: q vz plura ⁊ maiora bella contra diabolum: mundū ⁊ carnē fecerunt: ⁊ vicerunt: illi fuerunt magni mōtes q̄tum ad merita. Illi autē qui ſunt valles. ſ. qui ſunt dati terrenis: vel non habent bella: ſed ſi habēt multa talia bella: ſemꝑ tñ vincunt̄: qꝛ Mars. ſ. deus p̄liorum. ſ. xp̄s non adiuuat eos: ſed montes. ſ. boni adiuti a xp̄o vincūt. Figu-
Regū. ra huius. 3. Regū. 10. vbi dicitur ꝙ Siri continue pugnabant cū filiis iſrael ⁊ qꝛ pugnauerūt in montibus: fuerunt victi: ideo dixerunt pugnemus in vallibus ⁊ ſic vincemus: qꝛ dii montium adiuuant eos: non autem iuuabūt dii vallium. Siri interpretātur ſublimes: tales ſunt demones q̄tū ad naturam: dii autem montium. ſ. virtuoſorū vincunt eos. Deus vero vallium eſt pecunia.
Anſel. Deus. n. ſignificat illud quo nihil maius vel melius extimari pōt: ſm̄ Anſel.
Boeti. ⁊ Boetium. 3. de cōſolatione. Et talis deus. ſ. pecunia non vincit eos. ſ. demo-
Pſal. nes. Uñ Dauid in Pſal. loquens de eccleſia dei dicit. Fundamēta eius in mōtibus ſanctis. Ubi ſanctos ſup quos fūdata eſt eccleſia: vocat montes. Ad qd̄
Qd̄. intelligendū. Sciēdū eſt: ꝙ ſup lib. de proprietatibus elemētoꝝ fit qd̄. Quare

montes

montes paucas faciunt herbas: ille tñ quas faciunt: ſunt virtuoſe? Valles aũt multas faciũt herbas ꝛ ipinguatiuas aialiũ: non tñ virtuoſas? Et reſpõdet ꝙ in vallibus licet ſint radij corporũ celeſtiũ: ſunt tñ reuerberati a terra: q̃libet. n. pars vallis reuerberat radios ꝛ ſic multiplicanꝭ in medio: ꝛ propterea valles ſunt calide ꝛ in eis generanꝭ multe herbe: qꝛ tñ radij ꝑ maiori parte ſunt admixti cũ terra: qꝛ reuerberati ab ea: vt dictũ eſt: iõ nõ faciunt herbas virtuoſas: ſed ipinguatiuas. Sed in montib⁹ ſunt radij mundi ſicut veniunt a celo abſqꝫ mixtura terre: ꝛ iõ herbe eoꝝ ſunt a radijs illis virtuoſe. Sic ſuo modo ſe hꝫ de hoibus: quidã. n. ſunt valles elõgate a deo vel a celo: ꝛ iõ ſi in talibus fit aliqua inſpiratio celeſtis. ſtatim tñ tota inuoluiꝭ: taliũ autem opera ſunt ad pinguedinem voluptuoſam terrenã tñ: quomõ vero poſſint ipinguare ſe ꝛ ſuos de operibus virtuoſis: nihil curant. Et propterea triſtis eſt aia illa q̃ talibus corporibus voluptuoſis iungiꝭ. Quare etiã lepores in vallibus cito capiunꝭ a canibus: ꝛ nõ in mõtibus. Ratio: qꝛ lepores ſunt baſſi in anterioribus ꝛ valles magis inclinant: ꝛ ſic cito capiunꝭ: ſed mõtes eleuant lepores ꝛ ſic fugiunt ꝛ euadunt. Sic eſt de aiabus q̃ naturaſr inclinanꝭ ad corpus. Vñ qñ corpus eſt vallis pinguis capitur anima: qꝛ magis deprimitur: ſed qñ eſt mõs vel i mõte: tunc eleuaꝭ ꝛ euadit. Sed qdã ſunt montes appropinquãtes celeſtibus: ꝛ iõ recipiũt impreſſionẽ celeſtẽ nõ inuolutã terrenis: ſed ſimpſr mũdã: ꝛ iõ opa eorũ ſunt virtuoſa. Merito igiꝭ ſancti viri ꝛ iuſti: ſup quos fundata eſt eccleſia dicunꝭ montes: ꝛ magis vnus q̃ alius. Nõ. n. ſine cã eccleſia magis ſollẽnizat feſtũ vnius ſancti q̃ alterius: qꝛ. i. eſt maior mons q̃tũ ad merita: qꝛ maior impreſſio Martis. i. Jeſu xpi dñi noſtri. Bene ergo dicit Pſal. Fũdamẽta eius in montibus ſanctis. i. in viris ſanctis ꝛ perfectis: q fundauerũt eccleſiã ſanguine ſuo: vt patet in Aplis: Martirib⁹: Confeſſorib⁹: ꝛ ceteris. Et poſſet ſpecialiter dici de ſancto Laurentio: qꝛ fuit vere mons virtuoſus in operib⁹: ꝛ fortis ſeu fortificatus a Marte. i. xpo: vt eſſet fortis ad pugnandũ. Et merito qꝛ tot⁹ fuit accenſus charitate: de quo Laurentio: vel etiã de quolibet alio ſancto feruido: vt ſancto Franciſco: poſſet dici illud qđ ſcriptũ eſt Deutero. 4. Acceſiſtis ad radices montis: q ardebat. Vbi nota ꝙ xps dixit. Jgnẽ veni mittere in terrã ꝛ qd volo niſi vt ardeat. Ad qđ intelligendũ: eſt ſciendũ ꝙ Chriſtus docens ad quid venerat in mũdũ dixit. Ego vitã eternã do eis. Hec eſt autẽ vita eterna vt cognoſcat te verum deum. Unde vita eterna licet cõſiſtat in viſione diuine eſſentie: initiatiue: complectiue tamen conſiſtit in fruitione ſecundũ Sco. in. 4. di. 49. Sciendum tamen eſt: ꝙ Phũs libr. de ſen. ꝛ ſenſato. Diuerſis ſenſibus attribuit diuerſa elementa. Nam auditui attribuit aerem: guſtui aquã: tactui terram: viſui autem attribuit ignem. Et licet attributio ſit quantum ad obiecta: ꝛ obiecta debeant aſſimilari potentijs. Cum tamen videamus oculum plenum aqua: magis deberet viſio attribui aque quam igni. Ubi nota ꝙ quia viſio ordinatur ad perficiendum animam: que eſt nobilior pars animalis. Nam primo Metaphiſice dicitur: ꝙ viſio maxime omnium cognoſcere nos facit ꝛ multas differentias demonſtrat: ideo natura maximam curam habuit de ea. Fecit autem natura oculum aqueum: vt illa aqua reſiſtat multo igni: ideſt multis ſpiritibus; qui ſunt de natura ignis: qui ſunt in oculo:

Q8. Deute. Sco. Phũs. Phũs.

ſignum autem iſtius ignis: ſi quis cum digito mouet oculum: videbit ſintil-las ignis: ꝛ ideo vt multi ſpiritus poſſint venire ad oculos: ſoli nerui obtici ſunt concaui: cum alij nerui ſint ſemper ſolidi. Ad hoc igitur ꝙ viſio corpo-ralis perficiatur: eſt neceſſarius multus ignis. Sic ſuo modo ſpiritualiter ſe habet de viſione diuine eſſentie. Ubi nota ꝙ ſacra ſcriptura amorē charitatis

Canti. comparat igni. vt in Cāti. Lampades eius lampades ignis: atq; flāmarum: aque multe non potuerunt extinguere charitatem. Et hoc habuit a rebus na

Q̄ŏ. turalibus. Nam. 12. de animalibus fit queſtio. Quare cor habet formam ſeu figuram rotundā. Et reſpondet ꝙ talis eſt figura ignis in materia aliena. Uñ q2 cor eſt materia ignis. ſ. ſpiritus: qui principium habet a corde: habuit talem figuram. Prima autem ꝛ principalis paſſio: que eſt in corde: ad quam omnes alie reducuntur: eſt amor. Cor igitur factū eſt ad formam ignis: propter amo rem qui eſt in eo. Bene igitur ſcriptura amorem charitatis comparat igni. Et

Q̄ŏ. vere ſe habet ſicut ignis. Phūs. n. querit vtrum ignis ſit viuus? ſicut quidā di cebant? Uidem⁹. n. ignem nutriri: augeri: ꝛ continue moueri. Hec autē oīa pertinent ad viuentia. Reſpondeo ꝛ dico ꝙ ignis non eſt viuus: ſed hoc ei ac-cidit: q2 eſt multum actiuus: ſed hoc vnde habet? dico q2 locatur in celo. Ce-lum. n. q2 eſt locus ſuus: dat ſibi ꝙ ſit actiuus: ꝛ ꝙ ſemper moueatur donec ve

Gregor. niat ad ipſum. Sic ſe hēt de amore charitatis. vñ Grego. ait. Amor dei nunq̄ eſt otioſus: operatur. n. magna ſi eſt: ſi autem operari negligit: amor non eſt. Non poteſt igitur videri diuina eſſentia: nec in fruitione poſſideri: ſine igne charitatis. Ignem igitur veni mittere in terram: ꝛ quid volo niſi vt ardeat? Fi

Exodi. gura huius. Exodi. 19. vbi dicitur ꝙ deus mandauit filijs iſrael ꝙ lauarent ve ſtimenta ſua ꝛ ſanctificarent ſe: quia volebat ſe oſtendere eis: oſtendit autē ſe in monte in igne. Sic quicunq; vult deum videre: lauet conſcientiam ſuam a peccatis: ꝛ tunc videre poterit deū in monte charitatis. Sed videamus an in beato Franciſco: vel beato Laurentio fuerit ignis charitatis. Ubi nota ꝙ ſup

Q̄ŏ. libro de reſpiratione ꝛ ſpiratione fit queſtio. Uidemus in elementis: ꝙ vnum conſeruatur in partibus ſuis: ꝛ vna pars conſeruat aliam: ſicut patet in aqua: aere ꝛ terra: ſed quare non ſic eſt in igne? ſed vnus ignis deſtruit alium ignem. Et reſpondetur ꝙ hoc eſt per accidens: ignis. n. magnus non conſumit paruū per ſe: ſed conſumit materiam vbi ipſe fundatur: qua deſtructa: deſtruit ignis. In beato Laurētio fuit ignis exterior: ſed interior ignis charitatis deſtruxit ignem exteriorem. Et certe non niſi per accidens: quoniā omnis afflictio ſeu dolor eſt de perditione rei amate quocunq; amore ametur: ſiue naturali: ſiue animali: ſiue rationali: non. n. dolet quis de perditione rei que non amatur. Materia igitur doloris eſt res amata: quare ignis comburendo manū: infert dolorem? certe propter amorem quem habeo ad manum: naturalem ꝛ aīalē. Unde tali amore ceſſante: ceſſat dolor. Sed amor dei ita affecerat eum ꝙ non curabat de amore corporis. Propterea igitur non dolebat de igne exteriori: q2 tantus erat in eo ignis charitatis: ꝙ non ſentiebat ignem materialem. Bene

Daniel. igit ardebat interius: qui ardorē extrinſecū non ſentiebat. ſ3 illō Danielis. 3. liberauit nos de medio ardentis flāme. Sic etiam poſſet dici de ſancto Fran-ciſco: in quo tantus erat ignis interior charitatis: ꝙ de exteriori frigore vel

alia

alia q̄cūq̃ corporali pena nō curabat: pꝫ in legēda: hoc ēt pꝫ in coctura facta i
eo per ferrū candētē: quod tñ dolorē nullū intulit: ⁊c. Sic ⁊ nos ſi calemꝰ igne
charitatis: non timebimus ignem afflictionis.

ROMA ... EMANUELE

¶ Solis moralitas ſm poetas. Cap. 42.

Quartus deoꝝ ſm Poetas eſt Apollo: quē ꝓꝑea quartū pono: q: Sol
q qui ⁊ Apollo dr̃ inter planetas quartū locū tenet in celo. Iſte.n. pinge
baẗ in forma ipuberis iuuenis nūc in puerili facie nūc in ſenili nūc in ca
na apparētis. Iſte ſuꝑ caput portabat tripodā aureā: in vna manu habeba
ſagittas arcum ⁊ pharetrā: in altera aūt tenebat cytharaꝫ: ſuper pedibus eius
erat pictū mōſtrū qōdā terrificū: cuius.ſ. corpus erat ſpētinū: triaq̃ hēbat ca
pita: caninū.ſ. ⁊ lupinū ac leoninū: q̄ q̄uis inter ſe eſſent diuiſa: in corpus tamē
vnū cohibāt: ⁊ vnā ſolā caudā ſerpentinā: iuxta apollinē viridis Laurus picta
vbi coruus niger deſuꝑ volitans pingebaẗ auis.ſ. ipſi apollini ſpāliter ꝯſecra
ta: ſub lauro vero nouē muſe chorēā faciebāt ⁊ circa apollinē cantus melodiā
deprimebāt: a lōge vero phyton ſerpēs maxīus pictus erat: quē.ſ. vna ſagitta
apollinis ꝑ mediū trāſfigebat. Per iſtū apollinē poſſuꝫ itelligere quēlibet viꝝ
iuſtū ⁊ maxīe bonū iudicē vel ꝓlatū: q vere imago ſolis dr̃ inquātū ſolē iuſtitie

F

i.xp̄m imitaſ. Cui⁹ ē imago hec ꝛ ſubſcriptio? dicūt Ceſaris. Iſte.n. dꝫ qn̄qꝫ
apparere iuuenis: letus: hylaris: ꝛ iocundus: qn̄qꝫ ſenex.i.grauis ꝛ maturus
ꝛ pōderoſus: qn̄qꝫ canus: prudēs: ſeniatus: qn̄qꝫ ſine barba.i.ſine mundana
ſapientia.i.quaſi ignarus inſcius ꝛ nō ſtudioſus: qꝛ re vera illud eſt vnū neceſ
ſariū: quod ad bonū virū: maxime ad prelatū ptinet ꝙ ſe ſciat diuerſimode mu
tare ꝛ ſm loca tēpora: ꝛ pſonas: ꝯditiones ſuas diuerſimode variare. Exemplo
Apl'i qui dicebat.1.Cor. Omne oībus oīa factus ſum: vt oēs lucrifaciā. Dꝫ.n.
Paul. ſe ſimulare iuuenē cū iuuenib⁹: ſenē cū ſenibus: ignorare cū ignorātibus. Iſte
etiā dꝫ habere tripodā aureā.i.fide ſanctiſſime trinitatis dꝫ eē coronatus: cy
thera diuine laudis debet eſſe p̄ ceteris adornatus: arcu pharetra ꝛ ſagitta iu
ſtitie: dꝫ eē armatus: ꝛ ad ſagittādū ꝛ puniendū ac corrigendū Phytonem vel
phytones.i.ſerpētinos pctōres dꝫ cōtinue eſſe preparatus. Iuxta aūt ipſuꝫ de
bent phytones.i.mali ꝛ pctōres vulnerati ꝛ correcti vicere ꝛ ſue iuſtitie iaculis
pſtrati ꝛ deſolati manere. Sup oīa aūt debet calcare ꝛ ſub pedibus tenere mō
ſtrū terrificū triū facierū.i.malos conſpiratores ſubornatores ꝛ malignos ſeu
malitioſos: ſeu colegij turbatores: q licet ſint inter ſe contrarij: ad conſpiratōnē
tñ contra alios inuicē ſunt cōiuncti: ꝛ q licet ſint canes in blandiendo: leones
in ſeuiendo: lupi in fugiendo: ꝛ vt cōiter alter alteꝝ non amando: imo inter ſe
diſſimiles ab inuicē diſcordando in varijs vitijs: in vnā tñ caudā ſerpentinā.i.
in vnā malitiā vel cōſpirationē ac machinationē coeunt ꝯtra bonos viros ma
chinādo. Figurati in vulpibus Sanſonis: quoꝝ.ſ. facies erāt diuerſe: caude
tñ erāt copulate: qꝛ ſic vere hoīuꝫ malignoꝝ corda ſeu facies mētis nunꝙ̄ per
amorē conueniūt: imo vt cōiter per odia diuerſa ſunt: ꝛ ſepe ſit ꝙ in caudis.i.
Ezech. fallacijs ꝛ malitijs ad faciendū aliqđ opus nepharium inuicē ſe ꝯiungūt. Ezech.
2. Due pene ſinguloꝝ iungebanſ ꝛc. Talia ergo mōſtra.i.tales ſic in malis cō
federatos dꝫ Apollo.i.bonus iudex ꝛ prelatus ſub pedibus tenere: ꝛ eos: ne
Ps aliis noceāt: deprimere vel ab inuicē ſegregare: vt ſibi poſſit dici illud ps. Sup
aſpidē ꝛ baſiliſcū ambulabis ꝛ conculcabis leonē ꝛ draconē. Sꝫ qđ vltra? Iſti
pro certo debēt hr̄e circa ſe ſpāliter tria.ſ.laurū: coruū: ꝛ muſas. Laurus aūt q̄
ſemp viret: ſignificat hoīes ſapiētes ꝛ doctos: viroꝝ ſani ingenij ꝛ cōſilij circū
ſpectos. Coruus q nigredine ſqualet: ſignificat paupes ꝛ egenos. Muſe vero
que dicunſ a muſica: dicunſ ſignificare clericos ꝛ religioſos diuinis laudib⁹ ꝛ
ſpūalibus iubilationibus aſuetos: ꝛ ſub numero nouēnario contētos.i.nouē
ordinibus ſpecialiter dedicatos. Iſta.n.tria debent apollini.i.bono p̄lato eſſe
ſocia ꝛ vicina: ꝛ ſibi ſpecialiter conſecrata: qꝛ p̄latus laurū.i.viros prudentes ꝛ
ſapiā ꝛ honeſtate virentes ꝛ ſocios ꝛ cōſiliarios dꝫ habere: coruos.i.pauperes
ꝛ ſquallidos nutrire ꝛ fouere: dꝫ muſas.i.cantores ꝛ clericos p laude diuini of
Parali. ficij ſecū tenere ꝛ diligere. ſuꝫ illud primi Parali. Dauid cū cantoribus cythe
2 ram pcutiebat. ¶ Uel ſecūdo dic ecōuerſo.ꝙ Apollo: q erat qđdā ydolū gēti
Ouid. lium.i.apud Delphos in mōte Parnaſi i totius mūdi medio: ſm Ouid.i quo
diabolus dabat reſpōſa: pōt ſignificare malū principē vel p̄latū: q.ſ. diaboli eſt
Ioā. imago ꝛ ydolū: ſibi.ſ.p imitationē ꝛ vitia cōformatū. Ioā.8. Uos ex patre dia
bolo eſtis. Iſti.n.portāt tripodā triplicis ꝯcupiſc.ſ.carnis: oculoꝝ: ꝛ ſupbie vi
te. habēt cytherā mūdialis letitie: habēt arcū ꝛ ſagittas crudelitatis ꝛ ſeuitie:

quibus

quibus.ſ.ſagittāt phytones.i.pauperes p punitiones: exactiones 7 malitias Eſa.50. Sagittā 7 arcū arripiet: crudelis ē 7 nō miſerebit. Iſte ēt h3 monſtru3 terrificū.i.mōſtruoſam terribilē 7 ſerpentinā familiā: 7 maxime impios officiales 7 baiulos ac famulos: q tria capita noſcunt habere inquantū caput ſue male intentionis ſolēt in tria variare: 7 hoc q2 iſti in capite intētionis habēt canē dū fallaciter blandiunt: habēt lupū dum occulte inſidiant: habēt leonē dū manifeſte iniuriant. Canis.n.blandit doloſe: lupus inſidiat occulte. Leo vero iniuriat manifeſte. Iſta tñ in vnā caudā ſerpentinā.i.in vnū malū finē cocūt: dū cōtra inocētes ſimul ꝯueniūt 7 dū ad nocēdū bonis gñaliter vnū fiunt. Tales igit mōſtruoſos famulos: baiulos: miniſtros: 7 officiales: ſerpentinos: leoninos: lupinos 7 caninos hoies vult Apollo.i.qlibet malus ſupior vel ꝑlat⁹ habere: vt eoꝝ auxilio 7 ꝯſilio poſſint ſubditos deuorare: q2 dr Prouer.17. Princeps q libēter audit audit verba mēdacij oēs miniſtros h3 impios. S3 qd vltra. Pro certo iſti adhuc circa ſe volunt tria gña pſonaꝝ: q̄.ſ. p coruū: laurū: muſas intelligunt. Coruus q ſm augures: malos rumores portare dr: ſignificat detractores 7 maloꝝ verboꝝ delatores. Laurus vero q̄ ſemꝑ viret 7 nunq̄ comā deponit: ſignificat laſciuos iuuenes 7 mulieres. Muſe aūt q̄ ſemꝑ cantare dicūtur: ſignificāt adulatores: q circa Apollinē.i.circa malos ꝑlatos vel principes videbūt abūdare. Hr igit coruos q malos rūores portāt: alijs dtrahēdo: Lauros.i.laſciuos iuuenes 7 mulieres q comā 7 capillos nutriūt: ſe ipudice ornādo. Muſas vero.i.adulatores q circa tales canūt cātus melodioſos.i. vba placentia reſonādo. Unde iſte Apollo videt dicere iſtis ſuis muſis.i. adulatoribus q ipm muſare faciūt: h3 illud Eſa.26. Loqmini placētia: videte errores 7c. Eſa. Prouer. Eſa.

¶ Uel tertio dic q Apollo ē Sol iuſtitie: xp̄s de⁹ noſter: q ſemꝑ fuit iuuenis per puritatē: tripodā aureā habuit.i.triplicis nāe veritatē.i.aīa3 corpus 7 diuinitatē: cytharā habuit alios cōſolando: arcū 7 ſagittas alios arguēdo: phytonē.i.luciferū cū ſagitta crucis ꝯſtrādo: terrifices.i.capitoſos 7 ꝯteruos mūdi principes ſuperando: coruos.i.paupes 7 religioſos amādo: laurū arborem crucis ſibi ꝯſecratā vendicādo: muſas.i.viros ſapiētes 7 deū laudātes ſpāliter elegit: vel nouē muſas.i.nonē angeloꝝ ordines ſpāliter ſub lauro.i.ſub victore eterno dedicauit. Iſte.n.ingenij 7 diuinationis deus dr: inquātū p eius influētiā hoies ad deū de occultis dei.ſ.de iſtis q̄ ad ſalutē aīe ptinēt: informantur. 3

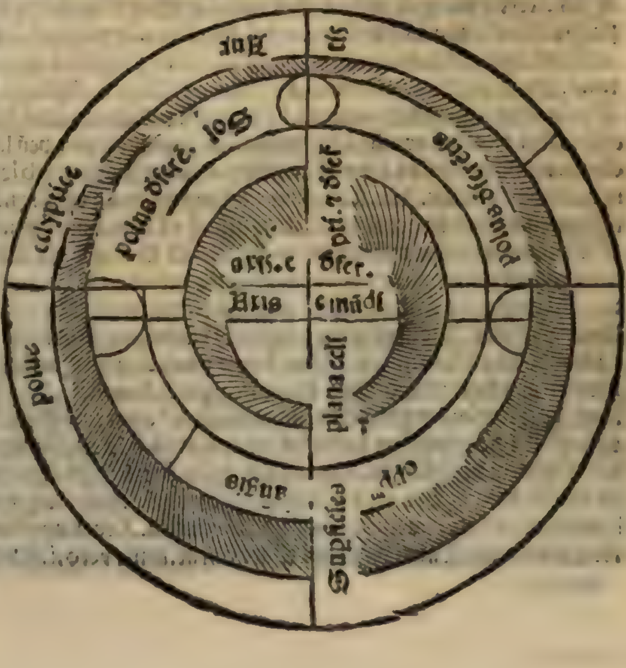
¶ Quarto ſi vis litteraliter dic: q Apollo eſt Sol q cōiter iuuenis ꝑ eo q diebus ſingulis orit: in diuerſas tñ etates ſe variat eo q2 ſm horā diei Sol continue ſe i mutat: vt.ſ.mane dicat puer qſi rubet: in meridie vir qſi feruet: in ſero ſenex qſi pallet. Iſte arcū tenet 7 ſagittas emittit: q2 Sol iridē creat vel facit: 7 radios ſuos ad nos mittit: cytharā vero portat: q2 toti⁹ celeſtis melodie ſonos modificat 7 facit: tripodā h3 in capite pp tria beneficia.ſ.pp ſplēdorē: pp calorē: 7 pp interiorē vigorē: q̄ in cūctis viuētib⁹ opat: mōſtrū cū trib⁹ capitib⁹ ē tp̄s qd ab ipſo tripliciter mēſurat: q2 canis blādiēs eſt tp̄s futurū: qd ſemꝑ p ſpe3 futuroꝝ hoi blandit. Lupus aūt ē tp̄s ꝑteritū: qd more lupi rapit 7 fugit dū ſubito voluit. Leo vero ſignat tp̄s p̄ſens: qd.ſ.ſtat 7 fugere nō dignat. Iſte laurū: coruū 7 muſas ſibi appropriat: inquantū.ſ.coruus eſtatis medijs feruoribus nidificat. Lauri viror ēt i eſtate durat. muſe vero.i.ſubtiles pſone ab eo 4

depēdēt: τ ſubtilitatē ingenij ſibi ab eo accipiūt. Vñ et eſt deus diuinatiōis: τ Apollo quod idem eſt quod deus: dicit: qz ſua luce omnia manifeſtantur.

De celo ſolis realis declaratio. cap. 43.

Elū ſolis: i quo ſol mouet: in ſupficie ɔcaua celi Martis ɔtinet: τ i tres orbes pticulares diuidit: duos. ſ. deferētes augē: τ ſpm deferētē ſolare corpus. Equātē aūt τ epiciclū nō hʒ. Mouet aūt h̄ celū quēadmodū τ ſupiores motu raptus ab oriēte p occidētē redeūdo i. 24. horis ad motū pmi mobilis. Orbes vero augē deferētes eiſdē mouent motib⁹ qb⁹ τ orbes auges Saturni Jouis τ Martis deferētes. Deferēs aūt ſolis ſup polis τ axe ppijs ſm ſucceſſionē ſignoꝝ ab occidēte. ſ. verſus oriētē quotidie. 59. fere minutis τ octo ſcdis circūfert. Et ita ſol totū zodiacū in. 365. dieb⁹ τ ſex horis ferme peragrat nobiſqꝫ annū ɔplet. Sex aūt hore q̄ter collecte diē itegrā ɔſtituūt: q cum ſua nocte. 24. horis ɔſtat: quē neceſſe ē: iterſcalari excurſo q̄drienio: qd biſextū vocāt: ne tēpoꝝ ordo turbet: vt ait diuus Aug. de tri. li. 4. c. 4. Vez de q̄titate anni ſolaris p̄cilla nōdū oēs ɔcordāt: ſʒ de h̄ alias. Hui⁹ aūt mot⁹ axis p centrū deferētis trāſit: τ axi eclyptice: q̄ ē axis augē deferētiū: eque diſtat: hinc poli eius a polis eclyptice tm̄ diſtāt: q̄tū cētrū deferētis diſtat a cētro mundi ſiue eclyptice. Neceſſe ē igit vt poli axis τ cētrū deferētis circa axē polos τ centrū eclyptice circūferētias paruoꝝ circuloꝝ d̄ſcribāt: quoꝝ ſemidyameter ē ad q̄titatē eccētricitatis: cui⁹ theoricā hic iſeri⁹ videbis. Aut vo ſolis a ſupficie eclyptice nūq̄ꝫ declinat: ſʒ ſp directe i ea voluit. Jn alijs aūt oib⁹ planetis aut nōnū q̄ a ſuperficie verſus auſtrum aut ſeptentrionem declinando mouetur. Ob qd ceteri plāete dēsqſqꝫ dicunt meridionales aut ſeptētrionales. Cōtinet autē ſol terrā cētieſ ſexies τ ſexagies: iſup τ tres terrene molis octauas. Diſtat āt a cētro terre milliaribus. 364000. Huic ſilr τ lune tāq̄ ſyderibus notiorib⁹ diuerſitas gētiū inumera vocabula ſociauit.

Aug.

¶ De natura Solis: Realis declaratio. Cap. 44.

Ol ſm Iſidorꝫ quaſi ſolus lucens dr: eo ꝙ ſit fons totius lucis: cuius ra
ſ diatione ſupiora ꝛ inferiora illuſtranẗ. Eſt aũt Sol ſm Meſalach. pla=
neta fortunatus ex ſe: ſed ꝑ ꝯiunctionẽ. ſ. mali aliqñ fit malus: maſculi=
nus diurnus: calidus: ꝛ ſiccus. Sol. n. oia viuificat: ꝛ rebus oibꝰ vitã ſpeciem
ꝛ formã preſtat ꝛ adminiſtrat. Nã vt dicit idem. Sol oibꝰ luminaribꝰ celi ma=
ior eſt in q̃titate ꝛ in dignitate ꝛ in claritate: qꝛ magis calcati ꝛ compreſſi lumi=
nis eſt. Maior eſt ẽt in motus vniformitate: ꝛ ẽt poteſtate ꝛ effectuũ multipli=
citate: qꝛ ſemꝑ moueẗ motu directo in circulo ſub zodiaco mediũ ſemꝑ tenens
locũ: tranſit. n. recte circulus ſuus ꝑ mediã lineã zodiaci: cuius metas ꝛ termi
nos nõ tranſcendit Sol: ꝛ iõ eius motus in circulo ſuo proprio eſt vniformis:
q̃uis rerꝫ aliarꝫ obiecto moueri diſſimiliter aliqñ videaẗ. Circulus quoqꝫ So
lis: ſicut zodiacus: ſm aliquos: diſtinguiẗ: per. 12. ſpacia ſiue ſigna: quorꝫ qðli
bet continet. 30. gradus: ꝛ q̃libet gradus. 60. minuta: ꝛ qðlibet minutũ. 60. ſe
cũda. Et qñ Sol recedit ab vno pũcto circuli ſui ꝛ reuertiẗ in eũdem: trãſit per
12. ſigna: ꝛ iſte trãſitus circulus anni vocaẗ: nec die nãli perfecte tranſit gradũ
vnũ: prout computat Albu. ſed tranſit. 59. minuta: ꝛ. 8. ſcrupula. Ita ꝙ de illo Albu.
60. minuto remanent duo ſecũda imptranſita. Unde tñ deficit ꝙ in vno die
nãli nõ pficit gradũ vnũ. Sol igiẗ motu ſuo ordinato ꝛ imꝑturbato curſu or=
dinat ꝛ pficit vniuerſa. Uñ Amb. in Hexameron: ſic nobis deſcribit virtutes Amb.
ipſius Solis di. Sol ẽ oculus mũdi: iocũditas diei: pulchritudo celi: mẽſura
tẽporꝫ: virtus ꝛ vigor oium naſcentiũ: dñs planetarꝫ: decor ꝛ pfectio oium ſtel=
larꝫ. Idẽ etiã dicit Martia. Sol (inquit) eſt fons mẽtis. i. memoria rõis. prin
cipiũ lucis: rex nãe: mens mũdi: fulgor olympi: moderator firmamẽti. Iõ. n.
moueẗ contra firmamentũ vt modereẗ ꝛ tẽperet motũ ſuũ. iõ dr ſplẽdor olym
pi: vt dicit Macrobi. in li. de ſõno Scip. Diffinitio fuit Platonis oiũ ſperarũ Macro.
lumẽ eſſe a Sole. dicit. n. Plato in Thimeo. Ingenuit deus rerꝫ cõditor lu Plato.
cem clariſſimã quã Solẽ vocamus: cuius ſplẽdore celũ ꝛ inferiora oia illuſtrã
tur: vt nũerus exiſteret oium aiantiũ. Et in libro de elemẽtis dicit Ariſt. Sol
habet lumen proprium: ſtelle vero vel Luna lumen a Sole acqſitũ: ſicut qñ a
candela ſpeculũ ei oppoſitũ illuminaẗ. Idẽ dicit Martia. Qð Sol in medio Martia
ſigniferi incedẽs biſſenos radios emittit ex ſe: qbꝰ ſupiora ꝛ inferiora illuſtrãẗ. Diony.
De his aũt Solis mirabilibꝰ dicit. Btũs Dionyſius in lib. de diui. nomi. c. 5.
ſic. Sẽſibiliũ eſſentias ꝛ qualitates multas qdẽ ꝛ diſcretas exiſtẽtes: ipe Sol
vnus ens ꝛ vniformis ꝛ illũinans lux. renouat: nutrit: cuſtodit ꝛ pficit ꝛ diſcer
nit: vnit ꝛ refouet: fecũda facit: auget: mutat: collocat: plãtat: renouat: ꝛ viuifi
cat ẽt oia. Uñ ex iſtis ꝟbis manifeſtanẗ ꝓprietates ipſius Solis i propria nã
ꝛ in ſuo effectu. In ſbã. n. ſeu eẽntia ſua ſũmã hꝫ ſimplicitatẽ. Nõ. n. hꝫ ex diſ
ſimilibꝰ vel ex ꝯtrarijs ptibꝰ ꝯpoſitionẽ ſbalẽ: ſicut in inferiora elemẽta vel ele
mentata: ſed oimodã hꝫ ſimplicitatẽ in ſua nã ꝛ vniformitatẽ: ꝛ iõ hꝫ ꝑpetuã
in ſbã ꝑmanẽtiã ꝛ incorruptibilitatẽ: qꝛ cõpoſitio ex cõtrarijs principiũ ẽ cor=
ruptionis. vt dicit Ariſt. Et ex hac ſimplicitate ſũmã hꝫ ẽ ſbãm leuitatẽ. Nã Phs.
partiũ nãliũ cõpactio eſt principiũ ꝛ cã grauitatis: ꝛ ex hac leuitate hꝫ corpus
ſolare ad motũ habilitatẽ. Leuia. n. ad motũ ſunt facilia: ꝛ maxie iẽ agilitatis.

Ex ſſbe nāt ſue ſubtilitate ꝛ mobilitate: ſummā hꝫ actualitatē ꝛ virtutē. q2 q̃to
res ē ſimplicioꝛ tāto ad diuerſos actus naliter eſt potētioꝛ. Et iō ꝯuenienter di
cit Dionyſius. Qḋ Sol vniformis eſt lux illuminās ꝛc. Nā virtutē hꝫ illumi
natiuā: q2 in ſuo lumine nūq̃ deficit: q̃uis eius lumē vel ꝑ terre vel per Lune
interpoſitionē nobis aliq̃n auferri videat. Hꝫ ēt virtutē renouatiuā. Nā po
ros terre aperit ꝛ terre ſupficiē herbis: frōdibus ꝛ florib⁹ renouat ꝛ reueſtit.
Per ſubintrationē .n. virtutis ſolaris penetrantis ad interiora terre: hyemali
tpe quodāmodo antiquata: annis ſingulis viroꝛe ꝛ pulchritudine renouatur.
Itē virtutē hꝫ nutritiuā: q2 ad interiora radicū ꝛ ſeminū ſolaris radius ſubin
trans: caloꝛe ſuo humiditatē terre diſſoluit ꝛ vi attractiua qḋ ſemini ꝛ radici ē ſi
mile de illa attrahit: ꝛ illud in nutrimentū terrenaſcentiū ꝯuertit. Itē virtutē
hꝫ inferioꝝ ꝯſeruatiuā ꝛ ſaluatiuā. Nā elementa ꝑꝑ ꝯtrariā ꝛ mutuam repu
gnantiā quā habēt inter ſe ad inuicē ſe deſtruerēt: niſi ꝑ virtutis celeſtis influē
Alexā. tiā ꝯciliarent ꝛ ſic in eſſe debito ſaluarent: vt dicit Alexāder de ales. Itē habet
virtutē ꝑfectiuā: q2 calor elemētaris incipit agere in gñatione corpoꝝ: ꝛ calor
ſolaris ꝑficit ꝛ ꝑducit vſq3 ad debitū cōplementū: vt dicit Alexander. Itē vir
tutē hꝫ diſcretiuā. Nā coloꝛes ꝛ reꝝ ſpēs ꝛ figure q̄ in tenebris ſunt ꝯfuſe: per
preſentiā ſolaris luminis agnoſcunt ꝛ ab inuicē diſcernunt. Itē virtutē hēt
vnitiuā: ꝛ hoc eſt ꝑ ſe ꝛ ꝑ accidēs: ꝑ ſe: q2 vnit ꝛ ꝯciliat ꝛ concordat planetas in
Martia. ſuis effectib⁹, cōciliat ēt ſibi ꝯtraria elemēta. Unde ſm Martia. ꝛ Macrobi.
Macro. Sol medius ē inter planetas. Q2 ad harmoniā celeſtē ꝑficiendā: hoc fac̄ Sol
in ſuo circulo: qḋ facit media cordula in muſico inſtrumēto. Per accidēs etiā
vnit homogenea ſicut ꝛ diſſoluit etherogenea: ſm .n. nāꝫ in quā nūc aggregat
nūc diſſoluit. Itē virtutē hꝫ fecūdatiuā. vim .n. generādi ꝛ varias ſpēs ꝑducē
Phs. di cōfert iſtis inferioribus. hō .n. generat hoiem ꝛ Sol: vt dicit Phs: q2 nihil
fructificat neq3 creſcit vbi Solis radius nō attingit. Itē virtutē hꝫ ꝯfortatiuā
ſm .n. Solis aſcenſum ſup noſtrū horizontē: virtutes aialiū fortiores efficiun
tur: ꝛ vſq3 ad mediū celi augmentant: ꝛ in eius declinatione vſq3 ad occaſum:
ꝑpter eius elongationē: debilitant corpora in ſuis virtutibus: ꝛ q̃ſi in ſomnū
reſoluunt: vt pꝫ in florib⁹: q aperiunt in ortu Solis: qui in occaſu marceſcunt
Alexā. quodāmodo: claudunt: vt dicit Alexāder. Itē virtutē hꝫ tēpoꝝ immutatiuā or
dinatiuā ꝛ diſtinctiuā: q2 deſcēdēs ꝑ ſigna auſtralia efficit dies breuioꝛes: aſcē
dens vero ꝑ ſigna ſeptētrionalia efficit lōgioꝛes. Immutat ēt ipſos dies: quia
Sol lucēs ſup terrā diē facit. Et ſꝫ diuerſam diſpoſitionē Solis diuerſaꝫ im
mutationē recipit. Nā primo rubet in mane: deinde lucet in tpe hore tertie. fer
uet in meridie. pallet i veſpere. Uñ ꝛ q̃tuor equos fingit huiſſe. Quoꝝ primus
fuit Eritheus .i. rubeus. Scḋs Attricheus .i. ſplēdidus. Tertius Lapas .i. ar
Beda. dēs. Quartus Philogeus .i. amās terrā: vt dicit Beda. Sol ēt vt idē dicit:
ſi fuerit maculoſus vel ſub nube latēs: pluuialē diē p̄ſagit: ſi rubeat clarū ꝛ ſe
renū: ſi ꝟo palleat tēpeſtuoſū. Si ꝟo clar⁹ i medio videat ita vt i medio fulgēs
radios emittat ꝟſus auſtrū: tēpeſtatē deſignat humidā ꝛ vētoſaꝫ. Si pallid⁹ oc
Idem. cidat i nubes nigras: vētū aquilonarē ꝑnūciat: vt dicit Beda. Itē ꝟtutē hꝫ ſfe
rioꝝ informatiuā. Nā vt dic̄ Iſid. ſꝫ ei⁹ elōgationē ꝛ ꝑpinq̄tionē facies hoiuꝫ
Martia. ꝛ aialiū corpa vigoꝛe ꝛ caloꝛe diſponunt. vñ dicit Martia. Solis ꝯſtellatione
hoies

hoies pulchros ⁊ agiles eē. Et iō in fabulis cū pēnatis veſtigijs depingiť in fa cie puerili. pp qd̄ ēt Phebus. i. pulcher dictus ē. Dicit Ptbol. Sol facit hoiez Ptbole.
corpulētū facie pulchrā ⁊ coloratā ⁊ magnoꝝ oculoꝝ: ⁊ habilitat ad oīa opera auri: ſi fuerit in exaltatione ſua. Si vero in caſu: ad oīa opera eris habilitat ⁊ diſponit. Itē vtutē hȝ putrefactiuā. Radioꝝ. n. ſuoꝝ diſperſione ſubtiliat aerē ⁊ diſgregat ⁊ cōſumit vaporē inficientē aerē: ac diſpergit, ⁊ fugat aurā peſtilentē. Itē cū nō ſit ſubſtātiue calidus: virtutē hȝ calefactiuā: inflāmatiuā ⁊ vnitiuā: ⁊ hoc fit ex motu radioꝝ ⁊ eoꝝ ꝯfractiōe ac cōcurſu in ſupficie obiecti corporis: maxime ſi obiectū corpus ſpeculare fuerit ⁊ politū: vt dř ī Perſpectiua. Itē virtutē hȝ attractiuā. calore. n. ſuo attrahit a mari fumos ⁊ vapores: ⁊ eos tandē ꝯdēſat in nubes ⁊ ſic ꝯdēſatos reſoluit eos: nūc in grādines: nūc in pluuias nūc in niues. Vn̄ ſm Martiā. dř fabuloſe. Qd̄ Sol fuit iuxta Mare Occeanū Martia.
ab Ethyopib⁹ cū alijs dijs ad epulas inuitatus. Putauerūt. n. Antiq̄ Solez aqs occeani nutriri ⁊ attractos vapores in ipſi⁹ nutrimentū ꝯuerti: ⁊ iō dicūt ante ipetuoſam pluuiā calorē ꝑtendere vehemētē. Qd̄ fit pp nimiā attractionē vaporis ex forti impꝛſſione caloris radioꝝ in vētre: ſiue in ꝯcauitate nubis vt dicit Ariſt. Itē viuificatiuā hȝ virtutē: qd̄ pȝ ꝑ hoc ꝙ nihil pōt viuere: vbi nō Philo.
pōt attingere virtus Solis. Et iō dicit Ptbole. Sub Sole ē Leo ⁊ ē domus Ptbol.
eius: ⁊ regnat in Ariete: ⁊ in Libra diſcedit: ⁊ ſub ipſo ꝯtinenť ſpēs. lucrū. fortuna ⁊ heres: ⁊ ſignificat aiaȝ ⁊ ſpūȝ: ⁊ eſt color eius alb⁹ ⁊ rubeus ⁊ eſt veridicus: ⁊ cōplet curſuȝ ſuū dieb⁹. 365. ⁊ ſex horis. Vn̄ inter oēs planetas maxime diſponit aialia ad aiationē ⁊ viuificationē. Itē cū ſit maxime q̄titatis ⁊ velociſſimi mot⁹: ſue velocitatis ⁊ magnitudinis ē occultatiuus. Cū. n. ſit octies maior tota terra: vt dicit Macrob. (licet aliter ſit dictū prius) ppter altitudinem ſui ſitus vir bipedalis vř. Qd̄ aūt incōparabiliter ſit maior q̄ apparet. pȝ ex h̄ ꝙ maior vř in ortu ſuo ⁊ occaſu: q̄ñ a nobis maxime elongať q̄ in pūcto meridiei q̄ñ nobis appropinq̄t: (qd̄ tñ intellige caute) vñ pȝ ꝙ in ipſius aſpectu decipiť viſus nr̄. Et h̄ apte declarať ī ipſi⁹ motu: q2 ꝯtinue moueť velocius q̄ ſagitta: ⁊ tñ moueri ī aliquo nō vř: ꝑ nimia claritatis itēſiōe ⁊ exceſſu: ſic ⁊ eius q̄titas: ſic ⁊ mot⁹ velocitas: ſubterfugit viſuȝ nr̄m. Et iſta d̄ ꝓprietatibus Solis dicta nūc ſufficiāt.

¶ Solis Moralitas. Cap. 45.

Sol hȝ Iūdoꝝ dř q̄ſi ſolus lucēs: eo ꝙ ſit fons toti⁹ lūinis: ⁊ planeta fortunat⁹: q̄ñqȝ tñ ꝓpter ꝯiūctionē mali planete ſit mal⁹. Moralr̄ ſic ē de hoie iuſto: q lȝ ſit lucidus ꝑ hōeſtatē: ⁊ bōa exēpla: ⁊ ſit vtuoſus: bon⁹: ⁊ fortunat⁹: q̄ñqȝ tñ accidit ꝙ ipē ꝯiūgiť alicui malo plāete. i. ꝙ ipē ſectať ſocietatē alicui⁹ male pſone: ⁊ tūc efficiť malus ꝑ ei⁹ malā vitā: mala exēᵃ ⁊ v̄ba: q̄ ſeq̄ť: iō bñ doceť Prouer. 24. Cū ſtulto ne abieris. Sol oīb⁹ lūinarib⁹ celi maior ē ī q̄titate: dignitate: ptāte: ⁊ effectuū multiplicitate: claritate: caliditate: ⁊ mot⁹ vniformitate. q2 ſp directe moueť: ⁊ nūq̄ excedit terminos zodiaci: nec vnq̄ ſit retrograd⁹: lūinoſitate: q2. ſ. oīa īferiora ⁊ ſupiora illūinat ⁊ illuſtrat: vt dič Meſalach. Sic v̄ȝ eē de p̄lato: q dȝ eē ſ̄bditis maior q̄titate meritoꝝ: dignitate: ptāte: ⁊ multitudie bonoꝝ opeꝝ. claritate exēploꝝ. mot⁹. i. opōnis vniformitate: ⁊ maturitate. Nūq̄ ēt dȝ exire termios zodiaci. i. fidei ꝑ pctm̄: vel iuſtitie per acceptionem perſonarum: ſed ſp mediū tenere per iuſtitie equitatem Eſaye. 30. Hec eſt via. Ambulate in ea: nec declinetis ex ea: nec ad dexteraz

Prouer.

Meſal.

Eſa.

nec ad ſiniſtram: ſed uniformiter ꝛ mature debet in ſuis actibus proce-
dere: nec vnꝗ debet a via rectitudinis ꝛ iuſtitie fieri retrogradus: nec ꝑ pctm̄:
Eſa. nec ꝑ acceptionē munerꝫ a veritatis lumine eclipſari. ſ3 illud Eſa. 40. Nō occi-
det vltra Sol tu⁹: ſ3 ſubditos ſuos d3 illuſtrare ſcia ꝛ doctria pariter ꝛ exēplo.
Eccle. Vñ Eccle. 42. Sol illūinans ꝑ oīa reſpexit: q2 lux ſubditorꝫ d3 ab eo emanare.
Et ſicut Sol mouet̄ ꝫ firmamentū vt ipm tēperet. Sic prelatus ſe d3 oppo-
nere per oñones cōtra motū diuine iuſtitie vt eū tēperet. Exemplū de Aaron.
Nū. Numeri. 16. De quo dr̄ ſic Sapie. 18. Proferēs ſeruitutis ſue ſcutū orōnē: ꝛ
Sapie. per incenſu3 depcatione allegās reſtitit ire. Scd3 Amb. in Hexameron. Sol
Amb. eſt oculus mūdi: iocūditas diei: pulchritudo celi: ꝛ mēſura temporꝫ. Virtus ꝛ vi-
Martia. gor oīum naſcētiū. decor ꝛ pfectio ſtellarꝫ. Rex ꝛ dñs planetarꝫ. Et ſ3 Martia.
Sol eſt principiū lucis: rex nāe: mens mūdi: fulgor olympi: moderator firma-
mēti. Talis eſt deus: q oculus ꝛ directio eſt mūdi: pulchritudo celi. i. eccleſie:
mēſura temporꝫ: q2. ſ. ſine ipſo eſt oīa mēſurās: vigor ꝛ virtus eſt oium effecti-
ue. decor ſtellarꝫ. i. ſctōꝝ lucis. i. ſapie: rex nāe. i. rex oīum per occultā ꝓuiden-
tia3 ꝛ moderator: eſt ēt dñs planetarꝫ. i. ſctōꝝ: ꝛ ēt orātiū pctōꝝ. Et ſicut Sol
Plato. per. 12. ſigna incedēs lumen preſtat oib⁹ ſpheris. ſ3 Platonē. Sic Chriſtus
qñ fuit inter. 12. ſigna. i. Aplos oēs alios illuſtrauit lūine ſapie vel grē. Ois. n.
Macha. lux ſctōꝝ gr̄a vel ſapia a xp̄o principaliter deriuat̄. Vñ. 1. Macha. 6. Refulſit
Sol in clypeos aureos ꝛ reſplēduerūt montes ab eis. Sol ſimplicis ē eēntie
vel nāe: ꝛ iō eſt incorruptibilis. q2 cōpoſitio ex cōtrarijs eſt pn̄m corruptionis:
Phs. ſm Ariſt. Sic vere in eccleſia vel religione d3 eē ſimplicitas ꝛ veritas ꝛ concor-
dia: q2 ptes ꝯtrarie. i. pſone inuicē diſcordes nō debēt ibi eſſe: vt ſic ip incorru-
ptibilis pſeueret: q2 ſocietas vel religio ſtat ꝛ cōſeruat̄ ꝯtinue: qñ pſone ſunt in-
uicē vniformes: q2 ꝓ certo illa: q̄ eſt cōpoſita ex pſonis ꝯtrarijs ꝛ inuicē odio-
ſis: ſtatim deſtruit̄ ꝛ corrūpit̄: q2 qlibet trahit ad partē vbi ē affectio ſua: ꝛ ſic
ſiūt lites ꝛ ꝯtentiones: q̄ totū ſubuertūt ꝛ corrūpūt: q2 ſi domus aliqua vel fa-
Math. milia intra ſe ipſam diſpartiat̄: nō pōt dom⁹ illa diu ſtare. Math. xi. Oē regnū
in ſeipm diuiſum deſolabit̄ ꝛ domus ſupra domū cadet. Itē oē corpus leue ha-
Diony. bile eſt ad motū: ꝛ iō q2 Sol eſt leuiſſime nāe: velociſſimi ē motus: ſ3 Diony.
de diui. no. Sic vere ꝗto qs ē leuior ꝑ voluntariā paupertate3: ꝛ minus h3 de
diuitijs fortunoſis: tāto ad motū obediētie vel bone oꝑationis ē habilior: ꝛ iō
Sol. i. vir pfectus velociſſimi ē mot⁹. Sol ſ3 Diony. de diui. no. renouat: nu-
trit: cuſtodit: pficit: diſcernit: refouet: fecūdat: auget: mutat: collocat: ꝛ viuifi-
1 cat. ¶ P° dico ꝙ Sol renouat: q2 ꝑ radios ſuos ſubintrātes: terra floribus ꝛ
herbis veſtit̄: ꝛ ſic a ſtatu hyemali priſtino renouat̄. Talis d3 eē ꝑlatus: q per
radios doctrine ſue terrā. i. terrenum pctōrē d3 facere ꝑ pniam renouari: ꝛ flo-
2 ribus. i. gratijs ꝛ virtutib⁹ adornari. ¶ Scdo Sol nutrit: ſic ꝑlatus d3 alios
nutrire ſpūaliter ꝑ ꝑdicationē vel ſcia3: ꝛ tpaliter ꝑ elemoſynarꝫ elargitionem.
3 ¶ Tertio cuſtodit. ſic ꝑlatus d3 cuſtodire ſubditos: ꝛ diſcernere. i. inter eos q
4 ſunt boni ꝛ mali. Ezech. 33. Ego iudico iter pecus Arietū ꝛ hyrcorꝫ. ¶ Quin-
5 6 to d3 refouere per cōpaſſionē. ¶ Sexto fecūdare ꝑ ꝑdicatione3. ¶ Septimo
7 8 augere ꝑ meritorꝫ cumulationē. ¶ Octauo mutare ꝑ malorꝫ diſpoſitionē ſub
9 10 ditorꝫ: plantare per bonorꝫ ꝓmotionē. Vel mutare. i. pctōres ꝑ ꝯuerſionē. ꝛ
11 plantare ꝑ fidē. ¶ Decimo cōfirmare ꝑ radicationē. ¶ Undecimo viuifica-

re ꝑ vite

reper vite gr̄e pcurationē. Jdeo talib⁹ p̄latis dr̄ Hiere. i. Cōſtitui te ſup gen Hiere.
tes ⁊ regna: vt euellas ⁊ deſtruas: ⁊ edifices: ⁊ plantes ⁊c. Jtē Sol ſm̄ Jſido.
virtutē h₃ ꝯſeruatiuā: q2 ꝯpoſita ex diuerſis ⁊ ꝯtrarijs elemētis ſtati₃ deſtrue
rent: niſi ꝑ virtutē ⁊ influentiā celeſtis corporis ꝯſolidarent: ⁊ ꝯſeruarent. Sic
vere charitas h₃ vim vnitiuā ⁊ cōſolidatiuā: q2 oīa iuſta collegia ſocietatis que
ex diuerſis ꝑſonis cōiter ſunt ꝯpoſita: ſtati₃ deſtrueren̄t niſi ꝑ vim charitatis in
uicē vnirent: ⁊ in vnitatis ꝯcordia inuicē ſeruarent. Sol et h₃ virtutē perfe
ctiuā: q2 nihil ꝑuenit ad ꝑfectionē ⁊ complemētū inter vegetabilia ⁊ ſenſibilia:
niſi ꝑ Solis virtutē: ēt h₃ virtutē fecūdatiuā ⁊ augmentatiuā: q2 nihil fructi
ficat: aut augmētat: vbi radius ſolaris nō attingit. Talis eſt xp̄s: q vere ꝑ gra
tiā ſuā vel per charitatē: quā imittit: fecūdat ꝑ boni operis incboationem: aug
mentat ꝑ eius ꝑfectū augmentū ⁊ ꝑſecutionē. ꝑficit per finale ꝯplementū per
ſeuerātiā ⁊ ꝑfectionē: q2 queadmodū cepit ita ⁊ ꝑficiet. 2. Cor. 8. Nihil. n. ꝑt i Paul.
bono ꝑficere niſi radius diuie gr̄e tangat ipm: qd p₃ i pctōrib⁹ q tali radio nō
tāgūt: q2 fructū bonoꝝ opeꝝ nūq̄ portāt. Sol virtutē h₃ ꝯfortatiuā: q2 qñ ap
propinquat ad nos: virtutes aīalū fortiores efficiunt: ſicut p₃ in Aurora: vbi
per aduentū Solis nā fortificat ⁊ recreat: ⁊ tunc oīs infirmitas alleuiat. Flo
res ēt in eius ortu aperiunt ⁊ vigorant: q tñ in occaſu eius marceſcūt ⁊ claudū
tur. Sic vere qñ ſol xp̄s appropinq̄t ad nos ꝑ ſue gr̄e imiſſionē: tūc vigorant:
⁊ ad bene agendū: vel malū ſuſtinēdū fortius roborant. ⁊ ꝑ ꝯfeſſionē: laudes₃.
vel gr̄aꝝ actionē apiunt. vñ apertū eſt illico os eius. ſ. Zacharie. Luc. i. Uerū Luc.
tñ qñ nobis occidit ꝑ pctm̄: tunc ceſſando a cōfeſſione vel gr̄aꝝ actione: laude
vel amore claudimur. Sol ēt diuerſas recipit impſſiones quo ad nos. ipſe. n.
in mane rubet: in tertia lucet: in meridie feruet: in veſpere pallet: iō ſm̄ Bedā. Beda.
Quatuor habuiſſe equos fingit a Poetis. Quoꝝ pmus dicebat Eritheus. i.
rubeus. Scd̄s Attricheus. i. ſplēdēs. Tertius Lampas. i. ardēs. Quartus
Philogeus. i. amās terrā. Sic vir iuſt⁹ ⁊ ꝑfect⁹: d₃ moueri: de bono in meli⁹.
qñq₃. n. d₃ inueniri rubeus ꝑ charitatē: clarus ꝑ honeſtatē: feruēs ꝑ celi anxie
tatē. pallidus ꝑ maturitatē: ⁊ iō d₃ hr̄e quatuor equos qb⁹ vehat ad celum. i.
q̄tuor virtutes cardinales. vnus ē rubeus: quē. ſ. ruborē ſanguis cāt. Ecce for
titudo. Alius eſt lucēs. Ecce prudētia. Alius eſt ardens. Ecce feruēs iuſtitia.
Alius pallidus. Ecce matura tꝑantia. Abac. 3. Qui aſcēdēs ſup equos tuos Abac.
⁊ quadrige tue ſaluatio. Sol virtutē h₃ purificatiuā: nā radijs ſuis aerē ſubti
liat: ⁊ aurā peſtilētie fugat. Sic vere xp̄s ꝯſcia₃ ſiue aīa₃ mūdificat ⁊ ꝯpurat ꝑ
ſuimiſſionē radioꝝ ſuoꝝ. i. gr̄aꝝ ⁊ bonaꝝ īſpirationū. aurā peſtilētie. i. pctā ⁊ vi
cia exinde fugat. ipſaq₃ deſtruit ⁊ ꝯſumit. vñ Ezech. 36. Effundā ſup vos aquā Ezech.
viuā ⁊ mūdabimini ab oīb⁹ inquinamētis veſtris. Sol h₃ virtutē calefactiuā: li
cet fr̄aliter nō ſit calidus: q2 nō formaliter: ſed virtualiter tm̄ eſt calidus. calo
rem. n. cāt ex radioꝝ ſuoꝝ cōtractione: ⁊ coꝝ cōcurſu in ſupficie obiecti corpo
ris: ⁊ maxīe ſi fuerit politū vel ſpeculare: vt dr̄ i Perſpectiua. Sic vere xp̄s cāt
in nobis ardorē charitatis: ⁊ hoc ꝑ imiſſionē radioꝝ. i. gr̄aꝝ ⁊ bn̄ficioꝝ ſuoꝝ:
⁊ maxime qñ inuenit cor noſtrū politū ꝑ moꝝ venuſtatē. ſpeculare ꝑ ſcie clari
tatē. Eccle. 43. Sol in meridie exurit terrā. Sol eſt planeta beniuolus: maſcu Eccle.
linus ⁊ diurnus: calidus ⁊ ſiccus: fulgēs in ſe: ⁊ oīa alia illuminans: terminos

zodiaci nūq̄ excedēs retrograde nec incedēs. Fin Moralitē. Sic vere vir iuſtus ⁊ pfect⁹ beniuolus ē p charitatē: maſculinus per pbitatē: diurnus clar⁹ ⁊ manifeſt⁹ p veritatē: calidus p charitatē: ſiccus p abſtinētie parcitatē: fulgēs per ſapiaz: ⁊ honeſtatē: alios illūinās p doctrinā ⁊ exēplo⁊ ſuo⁊ ſtilitatē: nūq̄ excedit. 12. ſigna zodiaci. i. duodecim articulos fidei p hereſim vel incredulitatē: nec vnq̄ retrogradit̄ p pct̄o⁊ prauitatē: vel malitiā ⁊ falſitatē: vel ſuo⁊ operū diſcōtinuitatē. Qr nemo mittēs manū ad aratrū ⁊ aſpiciēs retro apt⁹ ē regno Luce. celo⁊. Luce. 9.

¶ Solis alia Moralitas. Cap. 46.

Um. n. sol ſit pn̄ lūinis ⁊ caloris: in ſacra ſcriptura pōt ſūmi dupl̄r. ſ. in bono ⁊ in malo. Uñ per Solē itelligunt̄ q̄tuor. Primo pditio dei regis eterni. Scdo pfectio iuſti viri ⁊ virtualis. Tertio pbuſtio pene tpalis. Quarto pbatio glīe mūdialis. Dico primo q̄ Sol ſignat regē deū eternalē. ſ. qr Sol dr̄ q̄ſi ſolus lucēs per excellētiā: ⁊ iſte dr̄ ſolus deus oīpotens. Et Eccle. de hoc dī. Eccle. 26. Qd̄ ipſe ſicut Sol oriēs mūdo in altiſſimis. Scdo ſignat virū virtualē vel virtuoſuz: qr. ſ. Sol inter ⁊ ſup oīa corpora ē ſūme pfectionis Eccle. ⁊ v̄tutis. Uñ Eccle. 27. dī. Qd̄ hō ſctūs in ſapia manet ſicut Sol. Tertio sol Eſa. ſignificat penā tpalē: qr vz sol hz pburere ⁊ deſiccare: ⁊ ēt affligere cor hūanū. Apoc. Uñ de btis q ab iſta pena ſūt liberi. dr̄. Eſa. 49. Nō percutiet eos eſtus ⁊ sol. Et Apoc. 7. Nō cadet ſuper eos sol neq̄ vllus eſtus. Quarto dico q̄ sol deſignat gloriā mūdialē: qr. ſ. sol ſūme eſt pulcher ⁊ frigidus: oculo⁊ tn̄ intuentiū Eccle. eſt nociuus: ſic ⁊ mūdi gloria eſt delectabilis: ⁊ ſuis amatorib⁹ nociua ⁊ dānabilis. Uñ Eccle. 43. Tripliciter sol exurēs mōtes exceeat oculos. Et dī tripliciter pp̄ter tria gn̄a bono⁊ glīe ⁊ pſperitatis mūdane: q̄ ſunt delitie: diuitie ⁊ honores. De duob⁹ aūt primis p nūc tm̄ aliqd ē dōm. ¶ Dicamus ḡ primo de sole: quō ſignificat diuinā pditionē. Deus. n. q̄tū ad diuinitatē ⁊ q̄tuz ad humanitatē pōt dici sol. Qr ſicut sol hz primo claritatē q̄ nō offuſcat̄. Scdo celeritatē: q̄ nō retardat̄. Tertio caliditatē: q̄ nō refrigerat̄. Quarto vtilitatē q̄ nō īpedit̄. Quinto mobilitatē q̄ nō pcipit̄. Sic vere xp̄s habuit claritatē ſa- Eccle. pientie: qr a p̄dicādo mūdū illūinauit. Eccle. 42. Sol illūinās per oīa reſpexit. ps Scdo hūit celeritatē potētie q̄ mūdū creauit. vn̄ ps. Fecit solē ī ptātē dī. Ter- Reg. tio hūit caliditatē amoris perfecti: q̄ mūdū fouit ⁊ reformauit. 1. Reg. xi. Cras Eccle. erit nobis ſalus cū incaluerit sol. Quarto hz ⁊ hūit vtilitatē oīs ſufficiētie q̄ mūdū ditauit. Eccle. 26. Sol oriēs mūdo. i. ad oīuz q̄ ī mūdo ſunt vtilitatem. Quinto hz ⁊ hūit mobilitatē occulte ⁊ īperceptilis pūidētie: q̄ mundū gubernat ⁊ gubernauit: qr. ſ. ſicut mot⁹ solis nō percipit̄: cū tn̄ pſtet ipm̄ valde celeriter moueri: ſic motus pūidētie nō percipit̄: q̄uis oīa regēdo ptinue moueat̄. Eccle. Uñ de sole dr̄. Eccle. 1. Qd̄ orit̄ sol ⁊ occidit: ⁊ per circulos ſuos reuertit̄. girat ad meridiē: ⁊ flectit̄ ad Aqlonē: q̄ſi dicat. Deus per ſuā pūidētiaz vndiq̄ circuit ⁊ girat. Et iō breuiter de iſto sole xp̄o ⁊ de ei⁹ pditionib⁹ ⁊ effectib⁹ pōt Joel. exponi illō Joel. Sol puertet̄ in tenebras ⁊ Luna ī ſanguinē. Ubi aduerte q̄ ſic sol iuenit̄ q̄truplicit̄ variat⁹: qr P°: velat⁹. Scdo eclypſat⁹. Tertio illūinat⁹. Quarto rubricat⁹. Sic xp̄s fuit velat⁹ p carnis aſſumptionē: fuit eclypſatus ſeu obſcurat⁹ p mortis afflictionē: fuit illūinat⁹ p vite reaſſumptionē: erit rubricat⁹ p iudicij plationē vel correctionē. Iſte. n. ſunt q̄tuor reuolōnes iſti⁹

solis

ſolis xp̄i.ſ. natiuitas: mors: vita: ⁊ ſtatus poſt mortem .ſ. reſurrectio ⁊ aſcen-
ſio: ⁊ finalis aduentus ad iudiciū. Dico igit̄ primo ꝙ xp̄s ſol iuſtitie fuit velat⁹.
ſiue imutatus aſſumēdo carnis nāz. ibi: conuertet̄. Cōuerti.n. nihil aliud ē q̄
mutari. Et iō iſte dr̄ ꝯuerſus: qn̄ in hoiem eſt mutat⁹. Iſta.n. fuit ꝯuerſio non
p ſe: ſʒ p accidēs. nō ſimpliciter: ſʒ ſ3 qd. nō in toto: ſʒ in tāto. q̄uis.n. ſol nō
mutet̄ nec ꝯuertat̄ formalr̄ aut realiter. mutat̄ tn̄ ⁊ ꝯuertit̄ ſupficialiter ⁊ loca-
liter: qz.ſ. qn̄ velat̄ nubib⁹: tūc mutat in colorꝫ varietatē: qn̄ vero de oriēte i oc-
cidētē pgredit̄: tūc mutat̄ ad locorꝫ diuerſitatē. Sic vero chariſſimi: filius dei
q̄uis in ſe ſit immutabilis ⁊ eternus. iux̄ illud Malach.3. Ego dn̄s q nō mutor. Malach.
Qn̄ tn̄ nubib⁹.i. puris ⁊ ſctis carnib⁹ fuit veſtit⁹: tūc fuit viſus ſupficialr̄ muta-
tus: ⁊ de celo ad terrā localiter iclinat⁹: ⁊ iō bn̄ dicit. cōuertet̄. vn̄ Act.2. Da- Act.
bo pdigia in celo ſurſum: ⁊ ſigna in terra deorſuʒ. Seqt̄. ſol ꝯtet̄. Iſta aūt cō-
uerſio fuit facta in ortu ſolis iſti⁹.i. in natiuitate ⁊ icarnatione filij dei. ſol.n.
ad lr̄am in ortu ſuo apparet alteri⁹ coloris q̄ ſit ſm̄ rei veritatē. Poſſumus ḡ
notare ꝙ in illo ortu facte ſunt mirabiles ꝯuerſiones. Nā primo. hūilitas con-
uertit̄ in ſublimitatē. ſcd̄o infirmitas ꝯuertit̄ in ꝟginitatē. tertio deformitas cō-
uertit̄ in formoſitatē. quarto diuerſitas ꝯuertit̄ in ꝯcordātia: ſiue ꝯcorditatē.
Primo ꝙ hūilitas fuerit ꝯuerſa in ſublimitatē: apparuit i paſtorib⁹ ⁊ gētilib⁹:
qb⁹ fuit iſta natiuitas plus q̄ magnis hoib⁹ reuelata: cū tn̄ a iudeis reputarēt̄
viles hūiles ⁊ deiecti. Et de hoc dr̄ Heſter.xi. Sol ortus ē: ⁊ hūiles exaltati ſt̄.
Scd̄o dico ꝙ tūc infirmitas ꝯuertebat̄ i ꝟginitatē: pʒ ex hoc qz virgo ⁊ mr̄ Maria
ſimul fuit. Et de hoc.2. Reg.23. Lux Aurore.i. ꝟginitas Marie oriēte ſole ma- Regū.
ne abſqʒ nubib⁹ rutilat. Tertio tūc deformitas vitiorꝫ ꝯuertebat̄ i formoſitatē
virtutū. pʒ in p̄s. vbi dr̄. A ſolis ortu vſqʒ ad occaſuʒ: ex ſyon ſpēs decoris ei⁹. Pſal.
Quarto dico ꝙ ēt diuerſitas ꝯuertebat̄ in ꝯcordiā: pʒ ex hoc ꝙ tūc gētiles po-
puli ⁊ iudei: q ꝓ fuerāt ꝯtrarij ⁊ diuerſi: i vnitate fidei ſunt ꝯiūcti. p̄s. Ortus ē p̄s
ſol ⁊ ꝯgregati ſunt ⁊ in cubilib⁹ ſuis collocabunt̄. Ecce ḡ quo iſta ꝯuerſio etiā
alia ſūt ꝯuerſa: ⁊ iō ait. ꝯuertet̄. Pʒ igit̄ ꝙ hic fuit alteratus aſſumēdo carnis
nāz. Scd̄o dico de iſto ſole: ꝙ fuit eclypſatus ſuſtinēdo mortis iacturā: ⁊ hoc
oſtenditur cū dr̄. in tenebras. Sol.n. q̄uis in ſui exiſtētia ſemper ſit clariſſim⁹
in noſtra tn̄ apparētia: qn̄ eclypſatur. efficitur obſcuriſſimus. Sol.n. in noui-
lunio qñqʒ eclypſim patitur.i. qn̄ eſt in capite vel cauda draconis: ⁊ ſic in exte-
riori apparentia offuſcatur. Sic xp̄s: qz q̄uis q̄tū ad diuinitatē ip̄ fuerit luci-
dus. Per mortē tn̄ factus eſt apparēter in hūanitate eclypſatus: obſcur⁹ ⁊ pal-
lidus: ⁊ in nouilunio.i. in nouitate ⁊ ortu noſtre fidei: tenebris mortis obſcu-
ratus: vnde Joelis.3. dr̄. In tenebris ſol ⁊ Luna obtenebrati ſunt. Sol inqt Joel.
⁊ Luna.i. xp̄s ⁊ fides ſua. qz.ſ. tūc verificatū ē illō Ezech.32. Solē nube tegā: Ezech.
⁊ Luna nō dabit ſplendorem ſuū: qz.ſ. qn̄ ſol iſte fuit nube.i. mortis turbine
obſcuratus: tunc ſplendor Lune.i. fides fuit in diſcipulis omnib⁹: excepta vir-
gine Maria: eclypſatus. Mathei.24. Poſt tribulationem dierum illorum ſol Math.
obſcurabitur. Mors.n. fuit occaſus iſtius ſolis: qui quidem occaſus ab ip̄o
ſole fuit precognitus. vn̄ p̄s. Sol cognouit occaſum ſuuʒ. In meridie fuit p̄s
diſpoſitus. Amos.9. Occidet ſol in meridiem. Iuxta Hieruſalem fuit com- Amos.
pletus. Iudicum.19. Occubuit ſol iuxta Gabaon. Ad ſalutem populi

Leuiti. fuit ꝯſectus. Leuit.22. Cũ occubuerit Sol mũdatus veſcet ſctificatis. Et ibi
Thob. dem ꝑ ſepulturã fuit pfectus. Thob.2. Ubi de Joſeph põt dici: ꝙ cũ Sol oc
cubuiſſet abijt ⁊ ſepeliuit eũ. fuit igit̃ eclypſatus ſuſtinẽdo mortis iacturaꝫ: ⁊
iõ ait in tenebras. Qđ ẽt bene apparuit in morte ſua. vbi Sol materialis fuit
obſcurat⁹: in ſignũ ꝙ Sol eternalis ꝑ mortẽ fuerat eclypſatus: qđ bene figu
ratũ eſt Apoc.19. vbi dr̃. Qđ obſcurat⁹ ẽ Sol: ⁊ aer de fumo putei abyſſi. Ad
denotãdũ ꝙ fumus. i. inuidia q̃ ꝓceſſit de puteo abyſſi. i. de cordib⁹ iudeoꝝ fe
cit Solẽ Chr̃m ꝑ mortẽ obſcurari: ⁊ vite lumine ſpoliari. Fuit igit̃ (vt dictũ
3 eſt) eclypſatus ſuſtinẽdo mortis iacturã. ¶ Tertio dico ꝙ iſte Sol fuit illũi
natus vel renouat⁹ acgrẽdo vite veſtiturã. Et iſtud fuit i Reſurrectiõe ⁊ Aſcẽ
ſione: vbi ꝑ corporis glorificationẽ ⁊ ꝑ eterne ꝓlature adeptionẽ iſte Sol fact⁹
eſt lucidus: atq; clarus: ſicut Sol q poſtq̃ fuit ſub nubilo: ad ſuaꝫ tñ reuertit̃
claritatẽ: ⁊ hoc oñdit̃ cũ dr̃. Luna. Qr ſicut Luna eſt ſtella q̃ de claritate ad ob
ſcuritatẽ deducit̃: ⁊ iterũ de obſcuritate ad claritatẽ reducit̃: ⁊ de vetuſtate ad
nouitatẽ renouat̃. ſignãs iſtũ q primo ꝑ imortalitatẽ erat clarus: tandẽ factuſ
eſt mortalis ⁊ obſcurus. Finaliter tñ in Reſurrectione ⁊ Aſcenſione ad imor
talitatẽ extitit renouat⁹ ⁊ claritate glorie ꝑpetuo illuſtratus. Luna ergo inqt.
ps. Unde de xp̃o dicit Deus pater. illud ps. Thronus eius ſicut Sol in ꝯſpectu
meo: ſicut Luna pfecta in eternũ: ⁊ teſtis in celo fidelis: vt ẽt poſſim⁹ dicere il
Eſa. lud Eſa.60. Nõ occidet ampli⁹ vltra Sol tuus ⁊ Luna nõ minuet̃. Fuit igit̃
4 iſte Sol illũinat⁹ ⁊ renouat⁹ acgrẽdo vite veſtiturã. ¶ Quarto dico de iſto
Sole ꝙ iſte erit rubricat⁹ ⁊ inflãmat⁹ exercẽdo mũdi ꝓlaturã. ſ. in iudicio: vbi
ipſe erit rigidus ⁊ ſeuer⁹: qđ oñdit̃ cũ dr̃. in ſanguinẽ. Qr. ſ. iſte erit tũc totus
feruidus ⁊ ſanguineus ꝑ iuſtitiã ⁊ rigorẽ. Sol. n. qñ eſt in medio orbis. ſ. i pũ
cto meridiei: ſolet eẽ feruẽtiſſimus. ſic xp̃s qñ in medio celi ⁊ in medio terre. ſ.
5 in iudicio apparebit: ⁊ qñ in Ualle Joſaphat: q̃ eſt in medio mũdi. ſ. habitabi
lis. demõſtrabit. vbi. ſ. mũdũ iudicabit ⁊ mediabit: tũc dico ꝑ rigorem iuſtitie
erit feruidus: ⁊ ꝯdẽnando pctõres ſanguineus ⁊ ſeuerus. Qđ bene figuratuꝫ
Apoc. fuit. Apoc.16. vbi dr̃. Qđ datũ fuit ſoli affligere hoĩes eſtu ⁊ igni: ⁊ eſtuaue
runt hoĩes eſtu magno ⁊ blaſphemauerũt deũ. Sol. n. feruore ſuo in eſtate qñ
eſt in Leone ſolet herbas ſiccare: q̃ tpe veris ꝯtigerat reuirere. Sic xp̃s in illo
feruore iudicij vir ferus ⁊ Leoninus apparebit: pctõres ſiccabit: ⁊ virorẽ ꝓſpe
ritatis qua in mũdo vir uerãt deuaſtabit. Jac.1. Exort⁹ eſt Sol cũ ardore ſuo
⁊ areſecit fenũ: ⁊ flos eius decidit: ⁊ decor vultus eius deperijt. Sic igit̃ patet
2 qm̃o Sol iſte ſignat diuinã ꝯditionẽ: qđ fuit primũ principale. ¶ Scđo prin
cipaliter dico ꝙ Sol deſignat virtualẽ pfectionẽ. Et ſic dico ꝙ ꝑ Solẽ pt̃ itel
ligi hõ iuſt⁹ q ad modũ Solis hꝫ calefacere ꝑ charitatẽ: hꝫ illũinare ꝑ doctri
ne veritatẽ: ⁊ ꝑ exẽploꝝ bonitatẽ ⁊ honeſtatẽ. Sol: n. nũq̃ ꝑdit lumẽ ſuũ: ſic
nec iuſt⁹ ꝑdit grãꝫ. Et breuiter ſicut Sol pſenerat ſemꝑ īfra ambitũ celi. Sic
Joſue. iuſti ſꝑ manẽt ꝑ grãꝫ infra ambitũ eccl̃ie ſpõſe dei. Juxta illud Joſue.x. Ste
tit Sol in medio celi. Ubi aduerte ꝙ Sol hꝫ q̃tuor ꝯditiones: q̃s debẽt ha
bere gñaliter viri iuſti. Primo Sol eſt perpetuus ibi: ſtetit. Scđo Sol ẽ ꝑſpi
cuus vel aſſiduus ibi. Sol. i. ſolus lucẽs. Tertio Sol ẽ planetaꝝ medius vel
garduus: ibi: in medio. Quarto Sol eſt elemẽtis altior. ibi: celi. Sic vere iuſti
debẽt

debent hr̃e primo lõgitudinẽ in duratione. ſtetit. Scd̃o limpitudinẽ in cogni
tione. Sol. Tertio rectitudinẽ ĩ intẽtione: ĩ medio. Quarto celſitudinẽ ĩ affe
ctione. celi. Dico igit̃ primo ꝙ iuſtus dꝫ hr̃e durationis longitudinẽ. ſtetit in-
quit. Sol. n. ꝑpetuo manet in eadẽ qualitate: nunꝗ. n. amittit ꝓprie eſſentie
quantitatẽ: nec ꝓprij luminis claritatẽ: nec ſui mot⁹ ꝯtinuitatẽ. Sic vere nec
vir iuſtus lumẽ grẽ pdit: ſed p diligẽtiã ſemp currit: ⁊ p pſeuerantiã in bono
ſemp manet ⁊ exiſtit. Uñ Eſa. 60. Nõ occidet vltra Sol tuus: ⁊ iõ ait. ſtetit. Et Eſa.
1. Parali. 4. in domo iuramẽti ſtare fecit Solẽ ſuũ. Qd̃ tñ eſt contra multos:
nõ Soli: ſed Lune cõparãdos: q ꝗuis aliqñ habeãt pſeuerantie ſtabilitatem:
nõ habẽt tñ durabilẽ: imo ſtatim vertunt̃ ad deſiſtẽtie mobilitatẽ. iuxta illud
Eccle. 27. Hõ ſanctus in iuſtitia manet vt Sol. ſtultus aũt vt Luna mutatur. Eccle.
Nõ ſic iuſtus: qꝛ ſemp: vt dictũ eſt: hꝫ durationis lõgitudinẽ. faciẽs iuxta illd̃
Joſue. x. Sol ꝯtra Gabaon ne mouearis. Scd̃o dico ꝙ iſte dꝫ hr̃e cognitiõis
limpiditatẽ: iõ ait Sol. qꝛ. ſ. quaſi ſolus lucẽs. Solus dico. ſ. p excellentiã: qꝛ Joſue.
ſicut Sol lucet interius ⁊ exterius: intantũ ẽt ꝙ lux ipſius illũinat totũ mun- 2
dũ. Sic iuſtus lucet iterius p diſcretionẽ ⁊ ſapiam: ⁊ p fidei veritatẽ: ⁊ ſciam:
exterius aũt lucet p honeſtã apparentiã: ⁊ p bonoꝝ exẽploꝝ redũdãtiã. Et iõ
ꝗtũ ad primũ: ipſe illũinat alios docẽdo ⁊ pdicãdo: ⁊ ꝗtũ ad ſcd̃ũ. exemplũ
vite pͥbẽdo ⁊ oſtẽdẽdo. 1. Macha. 6. Refulſit Sol in clypeos aureos ⁊ ereos Machã
⁊ reſplẽduerũt mõtes ab eis. Eccle. 17. Quid lucidi⁹ Sole: ⁊ hic ſupra Solẽ. Eccle.
Iſta tñ ſunt cõtra multos: q. ſ. nec diſcretione nec ꝯuerſatione ſunt ſplẽdẽtes.
Sicut. n. Lune iterpoſitio obſcurat Solẽ: aut eũ facit eclypſari: nubiũ ẽt iter
poſitio ſpm aut totaliter ipedit: aut alteri⁹ coloris oſtẽdit. Sic vere nubes car
nalis hũiditatis: ⁊ Luna fluxibilis ⁊ mutabilis ꝓſperitatis facit multos turbi
dos ⁊ obſcuros ⁊ lumine ſcie ⁊ honeſte apparentie denudatos. Apoc. 6. Sol Apoc.
factus eſt niger ſicut ſaccus cilicinus: ſed non ſic ſit fratres: ſed habeat hõ iuſt⁹
cognitionis limpiditatẽ. Sol inqt. Tertio dico ꝙ vir iuſtus dꝫ hr̃e intẽtionis 3
rectitudinem: quod oſtẽditur cũ dicitur: in medio. Mediũ. n. rectitudinẽ deſi
gnat: qꝛ illud quod mediũ eſt nõ declinat ad dexteram nec ad ſiniſtrã. Sol etiã
in medio planetaꝝ eſt ſitus: qꝛ tres hꝫ ſupra ⁊ tres ĩfra ſe. Et ideo dicitur ꝙ iſte
alios planetas in ſuis modulationibus concordare facit: ſicut corda media in
ſtrumẽti. Sic vere iuſti: vel iuſtus ⁊ maxime iuſtus prelatus debet mediam ⁊
iuſtitie tenere rectitudinem: ⁊ in medio aliorum per iuſtitiam incedere: ⁊ alios
ſicut mediator ad concordiam reducere: ⁊ ipſos in pace ⁊ concordia retinere.
Et tunc ſic talis dicetur Sol iuſtitie a deo datus ⁊ ordinatus ad iuſtum regi-
men alioꝝ. vñ: pſal. Juſtitia eius ſicut Sol in conſpectu meo. Et Malachi. 4. Ps
Timentibus nomen tuum orietur Sol iuſtitie: in medio inquit. Unde Joã Malach
nis. 20. dicitur. Qd̃ ſtetit Jeſus in medio ⁊ dixit diſcipulis ſuis pax vobis. Ha Joan.
beat igitur homo iuſtus rectitudinem intentionis. ¶ Quarto dico ꝙ iuſtus
debet habere celſitudinem affectionis. ibi. celi. Quia ſicut Sol ſemper ſur-
ſum perſiſtit: nunquam vero ad terram deſcendit. Sic vir iuſtus ſemper de-
bet mentaliter in celo morari: ⁊ nunquam in terra ſeu terrenis mentali-
ter conuerſari: dicens ad Phili. 3. Conuerſatio noſtra in celis eſt: ⁊ Eccleſia- Paul.
ſtici. 26. Sol oriens mundo in altiſſimis dei. Sic ergo patet quomodo Eccle.

Sol ſignificat virū iuſtū: p dictas q̄tuor rōnes. Et pp hoc vr̄ q̄ iuſtus vel perfectus pōt cōparari vel figurari in illo filio hoīs: q tenebat ſeptē ſtellas in dextera ſua: ⁊ ambulabat in medio ſeptē cādelabrorū: cuius facies erat ſicut Sol in regno patris eoꝝ: pz igit̄ q̄ Sol ſignificat viri iuſti pfectionē. Sed adhuc poteſt dici q̄ Sol ſignificat virtutū cōditionē. Sol.n. inq̄ztū feruet ſignificat charitatē. Inq̄ztū ſplēdet ſignat fidei ⁊ ſcīe claritatē. Inq̄ztū cōtinue ſe mouet ſignat diligentie ſedulitatē. Inq̄ztū lumē ſuū oībus exhibet ſignat largitatem. Inq̄ztū in medio pmanet ſignat equitatē. Inq̄ztū ſurſum reſidet ſignat cōtemplationis ſublimitatē. Qr Sol.i. diuina grā eſt iſte Sol: q feruet p charitatē.
Jacobi. Jacobi.1. Ortus eſt Sol cū ardore: ſplēdet p veritatē. 2. Macha.1. Sol reful-
Mach. ſit q prius erat in nubilo: mouet ſe p diligentiā. Naum.3. Ortus eſt Sol ⁊ auo-
Naum. lauerūt: itē alios fouet p pietatē. vñ Pſal. Ortus eſt Sol ⁊ cōgregati ſunt: ſup-
Pſal. ple paupes ad elemoſinā accipiēdā: itē p iuſtitiā medium tenet. vñ Joſue.x.
Joſue. Stetit Sol in medio celi. Itē reſidet ſurſum p ꝯtēplationē. vñ Eccle.26. Sol
Eccle. oriēs mūdo in altiſſimis dei.

❡ Solis alia Moralitas: qualiter.ſ. Sol ſignificat Chriſtum. Cap.47.

Boeti᷒ Sol ſignificat nobis xp̄m: de quo Boetius.5. de ꝯſola. Quē qr reſpicit oīa ſolus: veꝝ poſſis dicere ſolē. Nam Sol excedit omnia alia celeſtia corpora in quatuor. ❡ Primo ī q̄ztitate. Nā vt ait Alphraganus drīa
1 Alphra. 22. in fine. Sol dr̄ maior oīb᷒ corporib᷒. Poſt illū: qndecim ſtelle q̄ in p̄ma magnitudine inter ſtellas fixas ponunt̄ ab ipſo. Tertio Juppiter. Quarto Sa-
Ptbole. turnus. Quinto oēs ſtelle fixe ſuis ordinib᷒ poſite: q̄s Ptho. in.7. diſtinctio-
Alphra. ne Almageſti: ⁊ Alphraganus drīa.19. in ſex gradus magnitudinis diuidit. Sexto loco Mars. Septimo Terra. Octauo Uenus. Nono Luna. Decimo
Diony. Mercurius. Sicut autē dicit Dionyſius. In his que nō mole magna ſūt: idē eſt magnū eſſe qđ bonū: ⁊ idē maius qđ melius. Uñ ſicut Sol excedit oīa alia corpora in magnitudine q̄ztitatis: ita xp̄s exceſſit oēs ſctōs in magnitudine bonitatis: nō tm̄ inq̄ztū de᷒: ſ3 ēt inq̄ztū hō: qr ipſe habuit plenitudinē grē p̄ oīb᷒ ſctīs: vt pz in.3. ſniaꝝ di.13. Uñ dr̄ habuiſſe ſpūm nō ad mēſurā.i. totalr̄: nō particulariter q̄ztū ad oēs effectus grē. Uel nō ad mēſurā.ſ. ſupoēm ꝓpōnē
2 reſpectu aliorū holum. ❡ Secūdo Sol excedit in claritate: qr in alȷs eſt lumi-
Phs. nis p̄ncipiū: vt dicit Ariſto. in lib. de ꝓprietatib᷒ elementoꝝ: cū quo ꝯcordat.
Auicen. Auicē.⁊ Ptho.⁊ Meſalach. Dīt.n. q̄ ſicut oīum calidorū eſt vna p̄ma cā.ſ.
Ptbole. ignis: ita oportet q̄ oīum luminoſorum ſit vnū principiū. Et hoc non erit niſi
Meſala. Sol: ⁊ idcirco vocat̄ Sol.i. Solus lucens. Sic ēt in hoīe q eſt vt minor mundus: vnū mēbrū inſtituit oīb᷒.ſ. cor. Oportet ergo q̄ Sol cū ſit principiū luminis plus habeat de lumine q̄ꝫ aliqđ aliud corpus: ſicut ignis plus hēt de calore
Joan. ⁊ cor de vitali virtute. Similiter ergo xp̄s q eſt principiū vite ſpūalis: vel lumi-
Eccle. nis ſapīe: de quo Joan.1. Erat lux vera que illuminat oēm hoīem. Et Eccle.1.
Eccle. Fons ſapientie verbū dei: oportuit vt p̄ oīb᷒ alȷs ſapīe ſplendore fulgeret. vñ
Paul. Eccle.17. Quid lucidius Sole.i. qđ ſapiētius xp̄o: đ quo dicit Apoſt. Col.2. q̄ in ipſo ſunt oēs theſauri ſapiētie ⁊ ſcīe abſcōditi. ❡ Tertio Sol excedit ī di-
3 Eccle. gnitate. Uñ Sol dr̄ eſſe vas admirabile ẜm illud Eccle.43. Sol ī aſpectu annuncians: in exitu vas admirabile opus excelſi in meridiano exurit terrā: ⁊ in

cōſpectu

cõſpectu ardoris eius quis poterit ſuſtinere. Similiter ⁊ xp̄s excedit etiã in di
gnitate: q2 inq̃tũ deus: eſt equalis patri i dignitate nature: inq̃tũ hõ excedit
oẽs ſctõs i dignitate glorie. Joã. 1. Uidimus gloriã ei⁹ ⁊c. Et ad Hebreos. 1. Joan.
Sedet ad dexterã maieſtatis i excelſis: tãto melior angelis ⁊c. ¶ Quarto Sol Paul.
excedit in poteſtate: nã maioris virtutis eſt ⁊ plus influit i inferiora: imo Sol 4
h3 quãdã poteſtatẽ ⁊ virtutẽ ſup oia corpa: dũ oia illuminat ⁊ ſupiora ⁊ infe
riora. Uel ñ oia reſpicere dr̃. Eccle. 42. Sol illuminans p oia reſpexit. Silr̃ xp̄s Eccle.
dixit Mathei. 28. Data eſt mihi ois poteſtas in celo ⁊ i terra. Specialr̃ ãt Sol Mathe.
h3 virtutẽ illuminatiuã. Et ipſe xp̄s dixit Joan. 8. Ego ſum lux mũdi. Jtẽ hẽt Joan.
virtutẽ inflãmatiuã. Eccle. 43. Triplicit Sol exurens mõtes radios igneos Eccle.
exufflans. Et de xp̄o dictũ eſt Luce. vltimo. Nõne cor nr̃um ardens erat in no Luce.
bis cũ loqueret in via. Jtẽ h3 virtutẽ renouatiuã: q2 dũ poros terre aperit vir
tutẽ latẽtẽ in radicibus ad actũ pducit: ⁊ qd̃ mortuũ videbat: reuiuiſcit ⁊ re
nouat qd̃ vetuſtate tabuit. Et ita ſimilr̃ p xp̄m renouamur ⁊ regeneramur in
nouã vitã: ſm illud Ephe. 4. Renouamini ſpũ mẽtis veſtre ⁊ induite nouum Paul.
hoiem ⁊c. Hic. n. nouus hõ xp̄s eſt. Jtẽ h3 Sol virtutẽ purgatiuã. Nã tene
bras fugat ⁊ fetores cõſumendo purgat. Sic xp̄s purgat tenebras ignorantie
⁊ feditas pctõꝝ. Hebreoꝝ. 1. Purgationẽ pctõꝝ faciẽs. Jtẽ h3 virtutẽ nutriti
tiuã. Q2 dũ ſuo calore terre humiditatẽ reſoluit: vi ſua attractiua qd̃ radicib⁹
eſt ſimile de illa attrahit: ⁊ in terrenaſcentiũ nutrimẽtũ cõuertit. Sic xp̄s nu
tritor fideliũ dixit. Ego ſum paſtor bonus. Qui calore amoris reſolutus i mor
tẽ: corpus ſuũ nobis ſimile tradidit in cibũ ⁊ ſanguinẽ in potũ. Et iõ ipſe dicit.
Joan. 6. Caro mea vere eſt cibus. Jtem Sol habet virtutem conciliatiuam.
Unde virtute ſua ꝯciliat in corporibus aialiũ quatuor elemẽta. Sic xp̄s recõ
ciliauit nos deo per mortẽ ſuã: ſm illud Roman. 5. Reconciliati ſumus deo p Paul.
mortem filij ſui. Jtem Sol habet virtutem imutatiuam. Nã ſm ꝙ aſcendit ⁊
deſcendit per. 12. ſigna zodiaci: ſic variat ⁊ imutat tẽpora. Nam exiſtens in no
ſtro hemiſperio facit diem: exiſtens vero in alio facit noctem. Sic Chriſtus exi
ſtens per gratiam in anima illuminat eam ⁊ diem ibi facit. Sed recedẽs ab ea
per culpam: tenebroſam ⁊ nocturnam dimittit. Jtem Sol habet virtutem di
ſtinctiuam. Quia ſecũdũ quatuor verſiões: diſtinguit quatuor tempora anni.
Quia exiſtens in Ariete facit ver. Aſcendens ad Cancrum: eſtatem efficit. Ad
Librã autũnũ cõſtituit: ſ3 dũ ad Scorpionẽ deſcẽdit hyemẽ introducit: vnde Eccle.
Eccle. 1. Orit Sol ⁊ occidit ⁊c. Qd̃ ſm Ugonẽ de ſctõ Uictore: ſic exponit. Ugo.
Orit qñ. ſ. p vernale equinoctiũ ingrediẽs ad nr̃m polũ ꝯſurgit. Occidit qñ p au
tũnale exiẽs ad inferiora deſcẽdit. Girat p meridiẽ qñ in hyemalib⁹ ſignis cõ
morat. Flectit ad aqlonẽ qñ in eſtiuis ſignis q̃ polo boreali viciniora ſunt cir
cũfert. Similr̃ Sol ſpũalis xp̄s ortus ẽ p incarnationẽ. Pſal. Ortus ẽ Sol ⁊ Pſal.
cõgregati ſunt. Occidit per paſſionẽ. Uñ. Pſal. Sol cognouit occaſum ſuu3.
Ad locũ reuertit per aſcenſionẽ. Unde Abacuch. 3. Sol ⁊ Luna. i. xp̄s ⁊ triũ Abacu.
phãs eccl'ia ſteterũt in tabernaculo ſuo. i. in celo. Flectit ad aqlonẽ p ſuã ad iu
dicãdũ reuerſionẽ. Hiere. 1. Ab aqlone pãdet oẽ malũ ſup oẽs hitatores ter Hiere.
re q̃tũ ad peccatores. Jn iudicio ſtabit xp̄s ſicut Sol in medio celi. Joſue. 10. Joſue.
Stetit Sol in medio celi; ⁊ dicit: ſtetit: q2 nõ plus flectitur nec prece nec p̃cio.

vnde dr. Eccle. 15. Qui timet deū faciet bona. Sȝ btā virgo Maria etiā dr eſſe mater timoris. Eccle. 12. Quia. ſ. ſibi deuotos ad deū timendum inducit ⁊ eis ſuis meritis donū timoris acqrit: ex quo eos in bonis opib⁹ fecūdos efficit: ſed opȝ eā puenire p deuotionē ſi quis vult īpetrare ſue gr̃e benedictionē. Sapiē tie. 16. Oportet preuenire Solem ad benedictionē tuaȝ: ⁊ ad ortū lucis te ado rare. Septimo Sol hȝ virtutē diſcretiuā: qr p eius lucem oīa detegentē: nūc colores oēs diſcernun⁹: ⁊ nigrū ab albo diſtinguimus. Siſr btā virgo Maria eſt q̄ mētibus ſibi deuotis acquirit lumē diſcretionis ⁊ veram cognitionē vitio rū atqȝ virtutū. Uñ dr mater agnitionis. Hoc lumine carēt illi miſeri q reue rentiā nō habēt ad eā: ſed potius cōtra eā infelices ſuas linguas relaxāt blaſſe mantes: q vere poſſunt dicere. Sapie. 5. Juſtitie lumē nō luxit nobis: ⁊ Sol iu ſtitie nō eſt ortus nobis. Et illud Eccle. 6. Nō vidit Solē nec cognouit diſtan tiā boni ⁊ mali. ¶ Octauo Sol habet virtutē fortificatiuā. Uñ videmus qȝ in eius aſcēſu ſuper noſtrū horizontē virtutes aīalium roborant̄ ⁊ fortiores ef ficiunt̄: ⁊ vſqȝ ad diē mediā augmētant̄: ⁊ qñ Sol tēdit ad occaſuȝ debilitant̄ ⁊ iō in ſomnū aīalia reſoluunt̄. Uñ ēt flores in ortu Solis aperiunt̄ q in occa ſu claudunt̄. Jta btā virgo Maria ſibi deuotos ꝯfortat ⁊ roborat: dū eis ſubue niēdo ad ſpem ⁊ fiduciā ſui mētes eoꝝ ſubleuat. Uñ ipſa dr eſſe mater ſpei ſan cte. Eccle. 24. Propter omnes ergo dictas proprietates dicit̄ eē electa vt Sol. Canti. 4. Et mulier amicta Sole. Apoc. 12.

(margin: Eccle. — Sapie. — 7 — Sapie. — Eccle. — 8 — Eccle. — Canti. — Apoc.)

¶ Sol ſanat febrem: Moralitas. Cap. 49.

Eatus Gregorius. 12. Moraliū ſuper illo verbo Job. 14. Operi manuū tuaꝝ porriges dexterā. dicit. Operi manuū ſuaꝝ porrexit oipotens dex terā: qr p filiū ſuū vnigenitū incarnatū: infirmū iacēs genus humanū erexit. Et Aug. loquens de Sole. i. xp̄o. dicit. Uenit vt magnus medicus: qr magnus vbiqȝ iacebat egrotus. Ubi nota qȝ lȝ in corpore nr̄o ſm diuerſa mē bra multe ſint īfirmitates: ſicut podagra ciragra: obtalmia: ⁊ hmōi: dicte tñ in firmitates nō ſunt vl'es toti corpori. Febris aūt vniuerſalis ē toti corpori ⁊ cui libet parti corporis ſimul. Offenſo. n. corde a fumo putrido: cū ipē ſit principiū gubernatiuū totius corporis ⁊ oīum membroꝝ ſimul: per febrē ſimul totū of fendit̄ corpus: ⁊ iō febris ē infirmitas vl'is ⁊ periculoſa ad interficiendū. Et p pterea eget bono medico. ¶ Pro quo nota qȝ Ph's. i. de Proble. q̄rit. Quare in eſtate febres multe ſunt: ⁊ nō ita periculoſe: ſȝ in hyeme febres ſunt pauce ſȝ periculoſe: ⁊ p maiori pte interficiūt. Et r̄ndet primo q̄tū ad pluralitatē ⁊ pau citatē febriū: ⁊ dicit qȝ nā nr̄a debilior eſt in ſe in eſtate q̄ȝ in hyeme: qr in eſtate calor nō eſt adiutus: ⁊ iō plures diſtraſie poſſunt corpori accidere. qr. n. ī eſta te pori corporis ſunt apti: ⁊ calor nālis eſt debilis: nā ē debilis: ⁊ iō faciliter pa tit̄: ⁊ ſic facilius gñant̄ ex parua cā febres: qr aūt cā parua eſt: faciliter ſibi reſi ſtit̄: totū oppoſitū ē ī hyeme qr tunc nā in ſe fortior eſt: qr pori clauſi: ⁊ iō calor ordinat̄ ⁊ fortificat̄ intra: ⁊ iō pauce accidūt diſtraſie corpori. Magna igitur ē tunc cā febris ⁊ difficulter ſibi reſiſtit̄ ⁊ ſic interficit. Ex his poſtea ꝯcludit: qȝ que accidūt in eſtate ex leui cā poſſunt accidere: quā nō phibet nā debilis: ⁊ iō nō ſunt periculoſe pp̄ter leues cās: ſed q̄ accidunt in hyeme ex graui cā accidūt quā nō pōt phibere nā fortis: ⁊ pp̄ter hoc ſunt periculoſe. Et qr in dicta reſpō

(margin: b — Greg. — Aug. — Ph's. — Qō.)

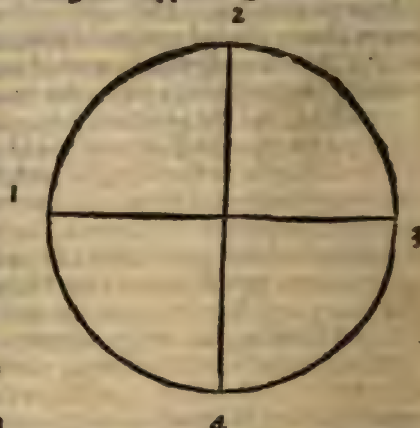
Q3. ſione diminute loq̄tur. iō ſupplet in alio Problemate vbi q̄rit. Quare a pleya
de vſq3 ad Oſirū infirmitates ſunt piculoſe. ſ. a principio Nouēbris qn̄ Sol
opponit̄ pleyadi: vſq3 ad p̄ncipiū Martij: qn̄ Oſirus ſtella ſiīr Soli opponit̄.
Rn̄det φ hoc eſt ꝓpter frigus qđ accidit ex lōgitudine Solis. S3 Sol adue
niēs in Martio curat illas febres. Sic ſpūaliter ifirmitas nr̄a. ſ. pctm̄ aſſimilat̄
Eſa. febri: q2 fuit vl̄is (q2 oēs i Adā peccauerūt.) ⁊ Eſa. 1. A plāta pedis vſq3 ad ver
ticē nō ē in eo ſanitas: ſ3 q2 Sol iuſtitie xp̄s elōgatus erat a nobis: incurabilis
Hiere. erat. Hiere. 30. Inſanabilis eſt dolor tuus: pp multitudinē iniq̄tatis. S3 acce
dēte ad nos Sole iuſtitie. ſ. p incarnationē: ſanati ſumus. Vn̄ Eſa. Vere lan
guores nr̄os ipſe portauit: ⁊ dolores nr̄os ipſe tulit: cuius liuore ſanati ſum⁹.
Venit igit̄ Sol noſter vt medicus. Et vere vt medicus. Triplici. n. via proce
dunt medici in curādo ifirmitates. ſ. euacuādo putridos hūores. p catartica
amara. i. p medicinas ſolutiuas amaras: reſtringēdo mēbra laſſa p opiatas: in
qb⁹ ſunt pūctica q̄dā: ſicut ſunt aurea muſa: Mitridatū. Et. 3°. reſtaurādo cor
pus extenuatū p dulcia vt ſūt Dyarodō: Triaſandala: ⁊ pulli gallinaꝝ: ⁊ Edi
⁊ hmōi. S3 nota φ medici regū in dādo dictas medicinas. Primo ipi accipiūt
medietatē cuiuſlibet: ⁊ poſtea dant ifirmo. Sic xp̄s ad euacuandū pctā p ama
ra: q2 pnia amara eſt. Primo accepit amaritudinē paſſionis. Scđo ad reſtrin
gendū fluxus ꝯcupiſcibilis ⁊ iraſcibilis in nobis: reſtrinxit ſe primo: q2 pctm̄ nō
Eſa. fecit nec dolus inuētus eſt in ore eius. ſicut Eſa. ait. Tertio vero ad reſtaurā
dū nos debiles: p cibū: dedit nobis corpus ⁊ ſanguinē ſuū in cibū. Contra oia
etiā vitia in xp̄o inuenies medicinā. Nā ꝯtra ſupbiā inuenies hūilitatē: q2 diſci
te a me q2 mitis ſum ⁊ hūilis corde. Cōtra auaritiā inuenies pauptatē: q2 vul=
pes foueas hn̄t ⁊ volucres celi nidos: filius aūt hoīs nō h3 vbi reclinet caput
ſuū. Cōtra luxuriā: inuenies caſtitatē: q2 caſtiſſimus fuit ⁊ de caſtiſſima matre
natus. Sic ergo Sol xp̄s ab oib⁹ ifirmitatibus curauit nos: pp qđ dicebat.
Ps. Ps. Ego dixi dn̄e miſerere mei ſana aiā3 meā q2 peccaui tibi. Bn̄ ḡ dicit Augu.
Venit vt magnus medicus: q2 magnus vbiq3 iacebat egrotus. Alteri⁹ ꝑ ma
Q5. iori dictoꝝ declaratione. Ptbole. Propōne. 60. Centilo. Querit. Quare nā i
Ptbol. hyeme q̄tūcūq3 fortis ſuccūbit febri? Et dicit φ q2 in oī actione corpoꝝ iferioꝝ
nō ſolū requirit̄ actio ꝓpria: ſed ēt virtus cauſaꝝ primaꝝ. Inter alias aūt cāſ vir
tuoſas q̄ adiuuāt inferiora ad agendū: eſt Sol. Elōgato aūt in hyeme Sole a
nobis: nā nō adiuuat̄ ab eo: q̄tūcūq3 igit̄ nā ſit in ſe fortis: nō tn̄ expellit mate
riam febris. Et iō videmus ifirmitates ſeu febres cronicas nō poſſe tota hyeme
a nā expelli: quouſq3 v3 Sol in vere vel i eſtate appropinquet ad nos. Ex his
habemus φ nā q̄tūcūq3 in ſe fortis: q2 nō adiuta ē a Sole: q2 remotus ē ſuccū
bit tn̄ febri. S3 appropinquāte Sole expellit febrē. Sic ſpūaliter ſuo mō acci=
dit de aia ⁊ de ſua ifirmitate: q̄ eſt pctm̄: qđ nō ſine cā cōparat̄ febri putride: de
Phs. qua facta eſt mētio. Vbi nota φ Phs. 4. Metaph. q̄rit. Quare cū oia: q̄ ſunt
Q6. infra Lunā putreſcāt vel putrefiāt: q̄ eſt ergo cā φ ignis nō putrefit: bene pōt
ignis corrūpi: vel q2 mareſcit deficiēte ſibi mā in quā agat: vel q2 extinguit̄ a
contrarijs: ſed putrefieri non poteſt. Et reſpondet φ in hoc differt corruptio
a putrefactione: q2 corruptio eſt ab exterioribus puta a ꝯtrarijs: ſ3 putrefactio
fit ex defectu interioris caloris. Vn̄ qn̄ deficit calor nāli iterior: ⁊ multiplicat̄
alienus

alienus in quacūqʒ re fit putrefactio: qđ non pōt accidere in igne. Scđm hoc igit̄ febris putrida fit ex defectu caloris nālis intrinſeci: q non bene regit in ſe hūores ⁊ ex ſupabundātia caloris extranei. Sic accidit de pctō: qđ accidit ex inordinato calore amoris nālis. Naturali. n. amore qlibet diligit ſeipm̄. Uñ inordinatus amor ſui ē cā oīs pctī. Aug. Amor ſui vſqʒ ad ꝯtēptū dei fecit ciuitatē Babylonis. Uñ qñ ordinatus amor ſui deficit: ⁊ ſic fit deordinatus. hoc non pōt fieri niſi qꝛ inordinate amant̄ exteriora: ⁊ ſic fit febris pctī. Ab iſta āt febre genus humanū q̄tūcūqʒ forte q̄tūcūqʒ potēs: vt fuerunt Patriarche ⁊ Prophete: nunq̄ tñ potuit liberari: eo ꝙ Sol iuſtitie erat elōgatus ab eis: ſed appropinquante ꝑ incarnationē Sole iuſtitie: natura hūana ab eius virtute expulit febrē pctī. Et hoc ē qđ dicit. Greg. vt ſupra. ſ. ꝙ ſic deus pr̄ porrexit dexterā operi manuū ſuaꝝ. i. gñi hūano: qđ fuit opus manuū ſuaꝝ: qꝛ miſit filiuʒ ſuuʒ: vt iuuaret illud ad expellendū infirmitatē pctī. Figura huius Math. 8. vbi dr̄. Qđ Socrus Symonis tenebat̄ magnis febrib᷑. Aduenit aūt xp̄s in domū illā ⁊ impauit febri: ⁊ ꝯtinuo fuit ſanata: magna ergo ē febris pctī: q̄ nō pōt expelli a nā: ſed xp̄o aduenīēte fuit expulſa. Sʒ velit deus ꝙ ita ſimus diſpoſiti ꝙ q per aduentū xp̄i liberemur a febre pctī: ſed potius ē totū oppoſitū. Nā xp̄s Sol iuſtitie aduenit ⁊ fudit ꝓ nr̄a liberatione ſuū ſanguinē: vt oēs reciperemus ꝑfectā ſanitatē: non ꝓpter hoc tñ curamur a pctīs: ſʒ febris iſta magis ac magis inualeſcit. nunquam. n. homines ita fuerunt diſpoſiti ad peccandū: ⁊ ad rapiendum ſeu auferenduʒ aliena: ſicut modo. Unde accidit de febre peccati: ſicut de febre Leonis. de quo dicitur ꝙ ſemper febrizitat febre quartana. Et cauſa eſt. ſic enim ſe habet de qualitatibus actiuis reſpectu paſſiuarum: ꝙ ſi ſint temperate: vtraqʒ ſtat cum vtriſqʒ: temperata. n. caliditas ſtat cum humiditate ⁊ non deſtruit eam: ⁊ ſimiliter frigiditas. Et ſimiliter ſe habet de ſiccitate. Sed ſi tales qualitates ſunt exceſſiue: humiditatem reducunt ad ſiccitatē. Nā exceſſiua caliditas deſiccat aquā: q̄ eſt humida. Similiter exceſſiua frigiditas: vt pʒ in niue. Et qꝛ in Leone eſt exceſſiua caliditas: iō inducit in corpus exceſſiuā ſiccitatē: q̄ eſt cauſa febris quartane: qꝛ igit̄ in eo ē exceſſiua caliditas inordinata: iō tantā facit inordinatā ſiccitatē: vt ſp̄ ſequatur dicta febris: nec aduenīēte Sole pōt curari. Sic ſe hʒ de auaris: q inordinate ardēt ad bōa tꝑalia. Nā talis ardor fac̄ eos ſiccos ⁊ ſitibūdos: qꝛ Creſcit amor nūmi q̄tum ipſa pecunia creſcit: ſic ēt fit de aqua. nā Quo plus ſūt pote plus ſiciunt aque: ⁊ iō ſp̄ ſunt cuʒ febre pctī. Figura huius Deute. 28. vbi dr̄. Si audire nolueris vocē dn̄i dei tui: veniēt ſup te maledictiōes iſte: ꝑcutiet te dominus egeſtate ⁊ febre. Uox aūt dn̄i dei noſtri ē. Diliges ꝓximuʒ tuuʒ ſicut teipm̄. Sed dic mihi. Audit ne hāc vocē auarus: q ꝯtinue decipit ⁊ ſpoliat ꝓximū? Certe nō: ⁊ iō ꝑcutit eū dn̄s egeſtate: pp hoc. n. auarus nō ſatiat̄: qꝛ ꝑcuſſus ē egeſtate ſp̄ credit egere. Ad hāc autē īſatiabilitatē ſeqt̄ febris pctī: vt nunq̄ recedat: qꝛ nunq̄ reſtituet. Sʒ bn̄dictus ſit deus. Jā aduenit ſalus nr̄a iā aduenit Sol iuſtitie xp̄s: ergo ſi volumus poſſumus curari a febre pctī. Et ad hoc ꝓpoſitū pt̄ adduci qđ dr̄. Joā. 4. Hora ſeptima reliqt euʒ febris. Ubi nota ꝙ vt Iſido. dicit. Hora: deſcēdit a greco: ⁊ idē eſt ꝙ finis. Nā Daniel. 9. dr̄. Qđ Daniel. ꝓpheta de morte Chrī ⁊ noſtra redemptione loquens dicit:

[Margin: Greg. — Math. — Deute. — Joan. — Iſido. — Daniel.]

Uſq3 ad quartum ducẽ ebdomade ſeptẽ: ꝛ finẽ accipiet pctĩ: vt deleat̃ iniqtas ꝛ adducat̃ iuſtitia ſempiterna: occidet̃ xp̃s. Un̄ mortẽ xp̃i poſt ſeptẽ ebdomadas dicit eẽ finẽ pctĩ. Merito ergo ſaluatio nr̃a p mortẽ xp̃i dr̃ hora ſeptima.

Ptbol. Nõ. ¶ Ubi ad ppoſitũ Ptbol. Propõne.60. Centilogij q̃rit. Quare Criſes i qb⁹ nã liberat̃ ab īfirmitate: ſunt ſp in ſeptẽ: q2 Criſes vel ſunt in ſeptimo p̃mo ab infirmitate: vel in ſcd̃o ſeptimo.ſ.i quartodecimo: vel in tertio ſeptimo.ſ.in vigeſimo primo: vel in quarto ſeptimo.ſ.in vigeſimo octauo. Pro rñſione nota ꝙ Aſtrologi diuidũt celũ ad modũ crucis: cuius vnus pũctus ẽ aſcẽdẽs: ꝛ oppoſitus pũctus ẽ domus ſeptima: ꝛ alius pũctus ẽ angulus medij celi: ꝛ oppoſitus eius pũctus ẽ angulus terre. Et iõ dicũt ꝙ qñ incipit infirmitas tunc Luna eſt in primo pũcto iſtius crucis vbicũq3 ſit: ꝛ ſupponat̃ ꝙ ſit aſcendens mõ.

q2 eodẽ mõ ſe h3 vbicũq3 ſit. Unde tunc ſanitas non põt in tali fieri: ſi multa eſt mã: niſi Luna tanget aliquẽ punctũ dicte crucis: in quo fiũt ꝯiũctiones vel aſpectus ſeu pіectiones radioꝝ alicui⁹ boni plãete: adiuuãtis ꝛ fortificãtis Lunã: q2 tũc ſic Luna adiuta li=

Alcabi. berat a febre: vide ad hoc Alcabitiũ. Ad hoc aũt ꝙ veniat ad dictũ punctũ ſcd̃m crucis: vbi nã 3 adiuuet: currit vſq3 ad diẽ ſeptimũ: ꝛ ſic ſe h3 ꝙ ſi nõ eſt Luna tunc fortificata nec adiuta: nõ adiuuat naturã: ꝛ nã ſuccũbit ꝛ nõ liberat̃ a febre. Siſr aũt ſi eſt adiuta Luna adiuuat nã3: ꝛ nã adiuta p̃ualet morbo ꝛ ſic ſanat̃. Pariformiter ẽt eſt in aliis ſupradictis punctis. Et iõ Criſes fiunt in iſtis ſeptẽnarijs. Sic ſuo mõ ſe hñt ſpũaliter. Per Lunã itelligo xp̃i humanitatẽ: q̃ nõ liberauit nec fecit finẽ nr̃o pctõ: niſi qñ venit ad punctũ crucis. Un̄ canit eccleſia. Per lignũ ſerui facti ſumus: ꝛ p ſanctã crucẽ liberati ſumus. S3 anteꝙ̃ ad iſtũ punctũ veniret: oportuit ꝙ curreret vſq3 ad ſeptẽ dies.ſ.ad ſeptẽ etates: ꝛ in ſeptima etate xp̃i hũanitas poſita in cruce dedit finẽ nr̃o pctõ. Septẽ nãq3 aſſignãt̃ etates. Prima ab Adã vſq3 ad Noe. Scd̃a a Noe vſq3 ad Abrahã. Tertia ab Abrahã vſq3 ad Moſen. Quarta a Moſe vſq3 ad Dauid. Quinta a Dauid vſq3 ad trãſmigratiõẽ Babylonis. Sexta a Trãſmigratione Babylonis vſq3 ad xp̃m. Septima eſt in qua xp̃s mortuus ẽ ꝛ liberati ſumus: q̃ durabit vſq3 ad finẽ mũdi. Et in gl̃ia eterna erit octaua. Et ſic verificat̃ Illd̃ Ioã.4. Hora ſeptima reliqt eum febris: q2 hora ſeptima ſeu fine ſeptimo: q2 finẽ accepit pctĩ in ſeptia etate. Et nõ ſine cã deus fecit hoc: q2 puidit nobis ſm nãm nr̃am. Pro quo nota

Plato. ꝙ hõ dr̃ minor mundus. Et cãm aſſignat Plato li.2. Thimei. vbi dr̃ q̃liter facta ſit aĩa nr̃a. Dicit aũt ſic. Aſpectũ rectũ in circulu3 reflexit.ſ.deus: quẽ diuiſit in duos circulos: ꝛ iteꝝ in ſeptẽ diuiſit: vt ſit aĩe motus: ſicut ꝛ celi motus.

Unde

Unde dicit ꝙ aīa noſtra primo fuit facta recta: ⁊ poſtea reducta in circulum: ⁊
poſtea in duos circulos: ⁊ poſtea in ſeptem: vt motus anime ſit ſicut mot⁹ ce-
li. Ad qđ intelligendū nota ꝙ vt expoſitor dicit ſuper .6. Eneydos Uirgilij in
illo. Nec nō threicius longa cū veſte ſacerdos. Obloqtur numeris ſeptē diſcri-
mina vocū. Iſta ſeptem diſcrimina vocū ſic exponūt. Fabula fuit ꝙ Orpheus
fuit fili⁹ patris Oeagri de genere Mercurij ⁊ matris Caliope: q̄ Muſa fuit: ⁊
vt filius deorum aſcendit celos: ⁊ inuenit ibi nouem celos: quoꝝ duo nullum
faciebant ſonū: ſed ſeptem ſic: ⁊ ibi collegit ex ſonis illis harmoniam: ⁊ ad illoꝝ
ſimilitudinem fecit lyram: ſono cuius oēs animas componebat ex beſtijs. Ue-
ritas aūt fuit ꝙ Orpheus fuit magnus philoſophus ⁊ aſtrologus: ꝓpterea di-
citur eſſe de ꝓgenie Mercurij: cui attribuit̄ ſapientia: ⁊ fuit ēt magnus in ſer-
mocinalibus: ꝓpter hoc ſcribit̄ filius muſe: q ꝯſiderauit ⁊ circulū non errati-
cum: ⁊ circulos erraticos: q quantūcūq3 diſcrepent in ſe: veniūt tñ ad ꝯſonātiā
⁊ ſic cōpoſuit alas: qr ſic dixit eſſe cōpoſitas. Mens igit̄ noſtra circularis ē: qr
iungit finē principio: vel quia reflectēdo cognoſcit ⁊ vult ſe: vel qr cognoſcit ⁊
vult deū. Unde anima diuiſa eſt in duos circulos. ſ. intellectū ⁊ volūtatē: qui
circulares ſunt (vt dictū eſt) quos diuiſit in ſeptē alios circulos: q ſunt ſepteȝ
virtutes: q̄ iūgunt nos principio. ſ. deo: videlicet quatuor morales Cardina-
les: ⁊ tres intellectuales. ſ. ſapientia: ſcientia: ⁊ intellect⁹. Anima igit̄ noſtra cō-
poſita eſt in ſeptem: ⁊ ideo ſeptima etate deus voluit ſibi ſubuenire per morteȝ
ſuam. Figura huius. Apoc. 5. vbi dicitur. Qđ Joānes vidit librum ſcriptū in Apoc.
tus ⁊ foris: ita ꝙ erat ſignatum ſeptem ſigillis. Et angelus dixit voce magna.
Quis eſt dignus ſoluere librū ⁊ aperire ſignacula eius? ⁊ nemo nec in celo nec
in terra nec infra poterat aperire librū iſtū: ⁊ tūc Joānes de hoc flebat. Sȝ vn⁹
de ſeniorib⁹ dixit: ne fleueris: qr Leo de tribu Juda: radix Dauid q occiſus ē:
poterit aperire librū: ⁊ ſoluere ſeptē ſignacula eius. ſ. ſeptem vitia. Liber iſte ē
anima ſcripta intus q̄tū ad intellectū: ⁊ extra q̄tū ad ſenſum. Fuit aūt ſignata
ſepteȝ ſigillis. ſeptem. ſ. vitijs clauſa. i. vſq3 ad ſeptimā etatē: vt nūq̄ poſſet ape-
riri: ſic ꝙ viderent deū: nec vnq̄ inuent⁹ fuit in celo: nec in terra: nec infra ter-
ram: q librū iſtū. ſ. ad deū videndū poſſet aperire: imo nec ēt in Joāne baptiſta
quo nō ſurrexit maior inter natos mulieꝝ. Sed leo de tribu Juda aperuit li-
brū: vt oēs aīe ſanctoꝝ patrū deum viderēt: quem ante videre non poterant:
⁊ aperuit ēt omnia ſeptē ſignacula ſeptem etatū: qr occiſus eſt: ⁊ redemit nos
in ſanguine ſuo. Uel dic ꝙ Orpheus compoſuit homines per ſeptem virtutes
ſ. tres theologicas fidem: ſpem: ⁊ charitatē: ⁊ quatuor Cardinales. ſ. iuſtitiā:
prudentiā: ⁊ fortitudinem: ⁊ temperantiā. Uera igit̄ compoſitio hominis vt
homo eſt: conſiſtit in ſeptem. Sed hanc harmoniā deſtruxit diabolus p ſepteȝ
diſſonantias. ſ. per ſeptē peccata mortalia: imo ēt adhuc ſuaſit peccatuȝ hora
ſeptima. Gene. 3. de pctō hoīs dr̄. Qđ tūc deus ambulabat ad auram poſt me- Gen.
ridiē. ſ. hora ſeptima: qr paradiſus terreſtris eſt ſub equinoctiali: vbi ſemper ē
eqnoctiū. Uñ deus hoc pctm̄ factū p ſeptē: voluit ēt curare p numeꝝ ſeptem.
Et ſic hora ſeptima reliqt eū febris. Ubi ēt nota ꝙ Zabel Aſtrologus in lib. de Zabel.
iudicijs dicit. Pro pugnis ⁊ victorijs. Regras primam domum ⁊ ſeptimam:
que eſt oppoſita: nam vna eſt ſeptima alteri: ⁊ que fortior eſt: vincit: ⁊ cauſa ē:

nam cōtrarietas in q̄litatibus paſſiuis nō ſtat ſimul: ſꝫ vnū cōtrarioꝝ pugnat cū altero. Silr q̄litates actiue ꝯtrarie: vna pugnat cum altera: ſicut ignis cum aqua: ſic ſe hꝫ domus prima: q̄ attribuit vni pugnātiū: ⁊ ſeptima q̄ daſ alteri pugnatoꝝ: qꝛ opponunt qualitatibꝰ aliq̄n actiuis ⁊ aliq̄n paſſiuis: ⁊ iō q̄ foꝛtioꝛ eſt: expellit ſeptimā a ſe: ⁊ ſic ille talis vincit. Sic ſpūaliter male agēdo errauit homo: in ſeptēnario numero: ſeptē pctōꝝ moꝛtaliū: vt dictū eſt. Et iō in bene agēdo p xp̄m curatus eſt: qꝛ inſtituit in curā ſeptē vitioꝝ: ſacr̄a ſeptē que

Math. oia vim habuerūt ex ſanguine ſuo. Vn̄ Math. Hic eſt ſanguis meus qui p vobis ⁊ p multis effūdeſ i remiſſionē pctōꝝ. Immo ēt ſalutē facere voluit hora ſeptima: qꝛ moꝛtuus fuit ſm vnū Euāgeliſtā tranſacta hoꝛa ſexta. i. ſeptima: ⁊ ſm aliū hora nona: accipiēdo horā nonā p meridie: vt cōiter dr̄. Figura huiꝰ

Leuitici Leuiti. 4. vbi dr̄. Qd̄ pro pctō populi occidebaſ vitulus imaculatus. de cuius ſanguine aſpergebaſ tabernaculū: qd̄ erat tūc eccleſia: ſepties. Ecce ſeptē ſacr̄a fundata in ſanguine xp̄i: qbꝰ aſperſa eccleſia mundaſ populus a pctō. Sed bene dico q̄ fuit determinatū p modū qōnū Aſtrologie: vbi ſeptima domus ſi foꝛtioꝛ: vincit. Nā xp̄o foꝛtiſſimo data fuit iſta victoꝛia: qꝛ vicit leo de tribu Juda radix Dauid: qui occiſus aperuit ſeptē ſignacula: ⁊ ſic hoꝛa ſeptima reliqt eū febris. Ex quibus omnibus patet q̄ ſicut Sol liberat a febꝛe: ſic Sol iuſtitie Chꝛiſtus: liberauit nos ab iniquitate ⁊ peccato.

¶ Sol cantare facit aues in vere: Moꝛalitas. Cap. 50.

Queſtio fit ſuper. 6. de aīalibus. Quare aues per totam hyemē ſunt taciturne: ſed cantant in vere? Et r̄ndent aliqui: q̄ hoc accidit: qꝛ Sol in hyeme eſt a nobis remotus: ⁊ iō nō poteſt calefacere: ſꝫ in vere Sol tūc accedēs ad nos ēt calefacit coꝛda auiū: ꝓpter qd̄ cantant. Et licet taliter dicentes aliqd tangant de cauſa: nō tamen ponunt totam cauſam. Pro quo nota q̄ vt Phs lib. de longitudine ⁊ bꝛeuitate vite dicit. Fundamentū vite oium aniPhs. maliū eſt ſpūs cōplantatus: q ſpūs eſt coꝛpus ſubtiliſſimū de natura ignis: qui continue generaſ in coꝛde. Ad conſeruandā aūt vitam animaliū in hoc ſpū: vt Ptol. 86. ꝓpōne Cētiloquij dicit. Diuerſi planete diuerſos habēt effectꝰ. Nā Sol iſto ſpū hꝫ solū viuificare coꝛpus. Venus vero eodem ſpiritu conſer

Ptbol. nat appetitū concupiſcibilem. Mars vero appetitum iraſcibilem: ⁊ ſic de ſingulis. Unde licet accedente Sole ad nos: multiplicetur ſpiritus ad cōſeruandā vitam: que eſt fundamentū operationū: non tamen ꝓpter hoc mouet appetitū qui fundatus eſt ſuper eodem ſpiritu: niſi foꝛte per accidens. Sed qꝛ vt Alfraganus ait. Venus nūq̄ recedit a Sole: ſed ſemper eum circuit: qꝛ centrū epi

Alfra. cicli ſui eſt cū centro Solis: ⁊ iō accedente Sole accedit ⁊ Venus: que mouet appetitū concupiſcibilem ad exercitiū actus: ⁊ tunc querit obiectū qd̄ mouet appetitum ad determinationem actus: mouetur autē ⁊ quieſcit appetitus ſicut ⁊ quelibet res naturalis. Res autem q̄ debet naturaliter ſurſum moueri: opoꝛtet primo q̄ acquirat foꝛmam leuitatis qua habita ſtatim mouetur q̄diu veniat ad terminum ⁊ quieſcat. Et idem eſt de grauibꝰ: ſicut patet de pluuia. Primo. n. vapoꝛ requirit foꝛmam aque: ⁊ poſtea ſtatim mouetur deoꝛſum: nec ceſſat motus ſuus donec veniat ad terminum. Sic ſe habet de appetitu. Nam primo impꝛimitur ſibi foꝛma ab obiecto ſibi conuenienti que foꝛma dr̄ amoꝛ:

Poſtea

Poſtea ſtatim incipit moueri: ⁊ hoc dicitur deſyderium: ⁊ ſi adipiſcitur rem amatam vel in re aut effectu: vel ad minus in ſpe quieſcit: ⁊ hoc dicitur delectare ſeu gaudium. In iſtis talibus motibus ſpiritus ſuperabundans mouet pulmonem: ⁊ ſic ſequitur cantus. Cantant igitur aues in vere: qꝛ ex motione ſuperiori mouent ad amorem rei conuenientis: ⁊ ad deſyderandũ eam: ⁊ ad delectandũ in ea: ⁊ ſic pulmo plenus ſpiritu tam ex calore Solis: q̃ ex influentia Veneris: cantat: ⁊ quia parue aues plus abundant in ſpiritu q̃ magne: ideo plus cantant.. Sic ſuo modo ſpiritualiter accidit de ſanctis qui fuerũt maxime deuoti. Pro quo nota ꝙ licet voluntas noſtra volens finem: moueat ſeipſam ad exercitiũ actus q̃tum ad ea q̃ ſunt ad finem: qꝛ tamen nõ ſemper voluit finem: oportet ꝙ ad volendũ finẽ ab aliquo moueat: qui non poteſt eſſe niſi ſolus deus: motũ.n. naturalem cuiuſcunqꝫ rei dat illud quod dat formam: ⁊ tale eſt ipſe deus qui creat animam rationalem cum voluntate. Unde voluntas noſtra eo modo quo dictũ eſt mouetur a Sole.i. deo. Etiam mouet a deo vt ab obiecto conuenienti: cum ſit ſummũ bonũ: ex quo in ſanctis viris ⁊ deuotis cauſat amor: deſyderiũ ⁊ gaudiũ in ſpe: ⁊ maxime in ſolẽnitatib⁹ ſanctoꝝ: in quoꝝ glorificatione apparet maxima bonitas diuina. Merito igit cãtant. Unde dicit in p̃s. Pſallite deo noſtro: pſallite: pſallite regi noſtro pſallite. Et ideo ſancti Patres antiqui cantabant deo: quorũ exemplo nos chriſtiani in feſtiuitatib⁹ ſanctorum cantamus ⁊ pſallimus in eccleſia. differt.n. pſallere ⁊ cantare: qꝛ oẽ pſallere eſt cantare vel canere: ſed non econuerſo. Unñ pſallere fuit introductum a Dauid qui cantabat deo Pſalmos cum Pſalterio decem cordarum: quod eſt quoddam inſtrumentum: non ſic autem eſt cantare. Pro quo tamen nota ꝙ vt dicitur primo Poſterioꝝ. Subiectum vnius ſcie ẽ vnũ: non vnitate materiali: ſed vnitate formali. Sicut viſibile dicitur vnum obiectum viſus non materialiter: ſed formaliter. Sic ⁊ ſcibile reſpectu eiuſdez ſcientie. Et ideo quantumcũqꝫ ſonus cordarum ⁊ vox viua humana differant genere: de eis tamen eſt vna ſcientia Muſice: quia conueniunt in proportionibus ⁊ harmonijs: que in muſica ſunt formalia. Unde voces mortue ⁊ voces viue ex arte humana faciunt vnum. Sic ſe habet de viris iuſtis ⁊ deuotis: qui mortui ſunt mundo: quantum ad delectationes ſenſuales ⁊ viuunt deo quantum ad intelligibiles: ⁊ tamen in laudibus dei totum ſunt vnum. quando.n. conſiderant tantam dei bonitatem ꝙ fratres noſtros ⁊ angelos ⁊ homines eripuit de ruina: ⁊ dedit eis ſeipſum per gloriam: ac beatificauit: merito vis intellectiua ⁊ vis ſenſitiua debet vacare laudibus dei. Figura huius. habet in Exod. vbi dicitur. Qñ filij iſrael fugientes Egyptios hoſtes: tranſierunt per mare rubrum: ⁊ liberati ſunt ⁊ de hoſtibus ⁊ de mari: tunc Moſes hoc vidẽs dixit. Cantemus domino: glorioſe.n. ⁊c. Similiter etiam Maria fecit. Moſes interpretatur aſſumptus de aqua. Ecce ratio. Maria interpretatur amara. Ecce ſenſualitas. Quia tamen fratres noſtri: ideſt ſancti: qui ſunt in gloria celeſti: quorum hodie feſtum colimus. erepti ſunt de aquis: ideſt tribulationib⁹ huius mundi: ⁊ ab hoſtibus: ſcilicet demonibus. vtraqꝫ. ſ. ratio ⁊ ſenſualitas debet vacare dei laudibus: cantando ⁊ pſallendo. Sed velit deus ꝙ in infirmitatibus noſtris: ⁊ mens ⁊ caro vacent deuotioni ⁊ laudi dei:

Pſal.

Pho.

Exod.

ſed hodie in ſolēnitatibus ſctoꝝ bene fiunt cantus: ſʒ deuotio nulla ē. Unde
Eſa. talis cantus fit in dei moleſtiā. Eſa. 1. Solēnitates veſtras odiuit aīa mea: fa-
cta ſunt mihi moleſta: laboraui ſuſtinēs. Unde ſic cantare: eſt prouocare iram
Phs. dei. ⁊ ideo ſequit̄. Heu vindicabor de inimicis meis. Phs in Aſtrologia naua
li dicit: ꝙ qn̄ graculus mutat voces in cantando eſt ſignū tempeſtatis. Ubi no
ta ꝙ aliquando aues cantāt in vere (de quibus dcm̄ eſt.) aliqn̄ cantant qn̄ pro
noſticantur tempeſtatē futurā. Nā in vere cantāt ex amore cōitatis: vt. ſ. mul
tiplicent ſpecies: ſed qn̄ ꝓnoſticant: cantant ex amore proprio. Cerebruʒ. n. ea
rum vbi eſt eaꝝ extimatiua: que de conferēti ⁊ nociuo mouetur a corporibus
celeſtibus: ⁊ tunc cantant ex amore ad propriū indiuiduum: vt. ſ. ſaluentur: ⁊
tn̄ ſequitur tēpeſtas. Uere ſic accidit ſpūaliter. Primo. n. ſancti viri cantabant
pro amore cōi ad proximos: ſed modo oēs que ſua ſunt querunt: nō que Jeſu
Chriſti: ⁊ cantant pro amore proprio. Et ideo ſi tempeſtas occupat eccleſiam
Regū. dei: non miremur. Figura huius. 4. Regū. vbi dicitur. Qd̄ rex Sedechias fa
ciebat cantare pſalmos dn̄i: ⁊ tamē cum nulla deuotione: qꝛ adorabat ydola:
ſed ſic eam puniuit deus: ꝙ cū pſalmis domini vituperabiliter fuit mortuus.
Magr. Ut. n. dicit Magiſter in hyſtorijs. Nabucdonoſor in ſuo conuiuio fecit veni-
re Sedechiam captiuū vt cantaret pſalmos ⁊ hymnos domini: ⁊ fecit ſibi dari
poculū laxatiuū: vt ignominioſe laxaretur corā oībus: ex quo dolore fuit mor-
tuus: ſic ⁊ nobis continget. Nam qꝛ male cantamus ⁊ ſine deuotione: idō non
miremur ſi tempeſtatem ⁊ afflictionem in cantu noſtro patimur. Bene igit̄
dicit ps. Pſallite deo noſtro pſallite. Pſallite regi noſtro pſallite ſapienter. Sʒ
vere in ſolēnitate angelorū ⁊ etiā aliorum ſanctoꝝ. pſallimus regi. Ubi tamē
nota ꝙ licet deus ſit rector ⁊ gubernator mundi: hoc tamē fit mediantib⁹ cau
ſis ſecūdis: hee aūt cauſe ſecunde ſunt angeli. Pro quo ēt nota ꝙ aliter poſue-
runt phi nos regi ab angelis ꝙ̄ theologi. Nam philoſophi dederunt Lune in
Phs. ſuis motibus aliquos angelos: ⁊ Mercurio alios: ⁊ eos ordinauerunt vſqʒ ad
vltimam ſupra vel primam ſubſtantiam: que eſt deus: vt pʒ. 12. Metaphy. Et
verum dixerunt quo ad regimen noſtri corporis: quod dependet a motoribus
Hieron. orbium: mediantibus corporibus celeſtibus. Sed theologi dicunt aliter. ſ. ꝙ
nos regimur ab angelis quantū ad animam. Unde: vt etiā ait Hieronymus:
Quilibet tam malus ꝙ̄ bonus ab inſtanti creationis anime: habet angelū cu-
ſtodem: qui promouet bonos ad bonum: ⁊ prohibet mala: ⁊ malos ad minus
prohibet a peioribus. Unde ēt Antichriſtus habebit angelum cuſtodē qui
retrahet eum vt ceſſet a multis malis: imo non ſolū quilibet homo hʒ angeluʒ
ſuū cuſtodem: ſed etiam quelibet prouincia habet vnū angeluʒ de ſuperiorib⁹
Daniel. ordinibus qui cuſtodit eam. Unde ſuper illud Daniel. x. vbi dicitur. Qd̄ an
gelus loquēs Danieli dixit. Princeps regni Perſaꝝ reſtitit mihi. 21. diebus.
Dicit Beatus Gregorius. Qd̄ quelibet prouincia habet angelum ſuū: qui re
fert corā deo merita prouincie. Et qꝛ inuenitur ꝙ in diuerſis gentibus inue-
niūt diuerſa merita: ideo vna gens dominatur alteri. Unde reuelatio vel re-
latio meritorum contrarioꝝ ꝑ diuerſos angelos facta. diuerſam ſententiam
diuinam expectantes: vocatur pugna angelorum: ſeu reſiſtentia. Quia igit̄ ut
totum regimen quod deus circa nos exercet: ſiue quo ad corpora ſiue quo ad

animas

animas eſt mediantibus angelis: merito igitur quilibet noſtrum in eorum ſo
lentijs debet pſallere. Et hoc eſt quod dicit Pſal. In conſpectu angelorum pſal Pſal.
lam tibi deus. Pro hoc autē verbo: conſpectu: quod deſcendit a conſpicio cō-
ſpicis. Nota ꝙ primitiuum huius verbi conſpitio: non eſt in vſu: ſed inueniū-
tur eius deriuatiua: vt inſpicio: deſpicio: reſpicio: ⁊ ſic de ſingulis: ſpicio ve-
ro non inuenitur. Sed dato ꝙ inueniretur: eſſet tunc differentia inter video
⁊ ſpicio. Ad perfectam autem viſionem quam inſpectio dicit: requiruntur qua
tuor. ſ. potentia diſpoſita ad patiendum: ſecundo obiectū quod poſſit agere:
tertio debita appropinquatio: ⁊ quarto quod totum perficit eſt intentio. Un
de Augu. dicit: ꝙ intentio eſt que omnia copulat: ſeu coniungit. Unde ſi tm̄ Augu.
eſſent tria prima: diceretur viſio: ſed non inſpectio: quia inſpectio omnia qua-
tuor importat: ⁊ maxime qđ perfectius eſt. ſ. intentionem. Uocat͛ igit͛ viſio an
gelorū cōſpectus: qꝛ perfectiſſime vident: idō ait: In conſpectu angelorū. Pro
quo nota ꝙ Albertus. 19. de animalibus querit. Quis ſit nobilior viſus: qui Alber.
in natura inueniat͛? Et rn̄det: ꝙ hic eſt viſus piſciū: Et cauſam aſſignat: qꝛ cū Qō.
aqua ſit medium groſſum: in qua homines: qui habēt acutū viſuz: nō poſſent
videre: piſces tamen in aqua vident multum longe: vnde hoc eſt ſignū: ꝙ eoꝝ
viſus eſt ſubtiliſſimus: vnde ſi eorū oculi eſſent extra aquam: eoruz viſus eſſet
ſubtiliſſimus ⁊ perſpicaciſſimus. Sic eſt ſpiritualiter: inter viſiones. n. creatas ꝑ
ſpicaciſſima ⁊ magis certa eſt viſio intellectus. Unde viſus corporis ad min᷑
per accidens poteſt errare circa viſibile. Intellectus autem circa vera cognita:
vt ſunt prima principia: nūꝙ̄ poteſt errare: ⁊ propterea demonſtrationes: de q̄
bus loquitur Phūs ꝑmo poſteriorū: ſunt magis certe ⁊ neceſſarie ꝙ̄ quecūꝙ̄ Phūs.
viſiones corporales. Uerū eſt autē ꝙ intellectuū quidā ſunt in aqua fluxibili
huius corporis: vt intellectus hominis. Et propterea ponebant Platonici ꝙ
anima noſtra habet ſpecies olim rerū: ⁊ tamen propter corpus obliuiſcit͛: Sꝫ
intellectus angeloꝝ eſt extra iſtam fluxibilitatem materialē: ⁊ ideo in eis vere
eſt conſpectus: ſeu perfectiſſima viſio: qꝛ ſunt ſeparati a materia. Unde Phi
greci angelos vocant ſubſtantias ſeparatas. ſ. a materia. Arabes vero eos vo-
cant intelligentias: ⁊ idem dicūt: vt. n. Phūs. 3. de anima dicit: vnumquodꝙ Phūs.
ſtatim ꝙ eſt ſeparatū a materia: eſt intelligens. Ubi tamen ſciendū eſt: ꝙ in an
gelis ſunt tres hierarchie: ⁊ naturaliter: quod eſt quid naturale: ⁊ ſupnatura
liter quod eſt quid formale. Naturaliter autē qꝛ habent naturas ſic diſpoſitas
⁊ ꝓportionatas ad recipiēdas diuinas illuminationes in cognitiōe: nāſr. n. ſu
piores angeli cognoſcūt ꝑ ſpecies magis vniuerſales ⁊ magis vnitas. Supna
turalr̄ aūt prima hierarchia recipit cognitionē diuinoꝝ effectuū in ipſa prima
cā. Uñ recipit illuminatiōes in ipſo fulgore diuini luminis: ⁊ ꝓpter hoc ordi-
nes illius prime hierarchie diſtinguntur ꝑ operationes q̄ ſunt circa deū. Nam
Seraphin ab ardore amoris: Cherubin ab intelligentia. Throni a quiete di-
cunt͛: qꝛ in deo quieſcūt: qui ordines rn̄dēt tribus potētijs anime. Nā throni
rn̄dēt memorie: Cherubin intelligētie: ⁊ Seraphin voluntati. Secūda vero
hierarchia recipit perfectionē illuminationis: non imediate a deo: ſed a prima
hierarchia: tñ ꝑ formas maxime vniuerſales. Tertia vero hierarchia recipit a
ſecūda ꝑ formas particulares: que ſunt ꝓportionate mētibus nr̄is. Oēs igitur

hierarchie ⁊ oẽs ordines p illuminatiões diſtingunt. Figura huius h Eze-
Ezechi. chiel. 41. vbi dr: ꝙ Ezechieli fuit oñſum tẽplũ dñi in ſpũ vbi vidit cherubin: q
hẽbat duas facies. ſ. feneſtras: p quas illuminabat tẽplũ dñi i circuitu p tres
partes. Tẽplũ ſpũale dei eſt celeſtis curia: p Cherubin: q iterptat plures ſcie
⁊ intellectus: intelligunt oẽs angeli: q maxime: vt dcm̃ eſt vigẽt in cõſpectu in
tellectus: ⁊ p hoc dñr feneſtre. Sicut. n. p feneſtras itrat lumẽ in tẽplũ: ita p
Diony. angelos fiũt illuminatiões vſqʒ ad infimos: ⁊ ab illis ad hoies: vt Dionyſius
.4. de celeſti hierar. dicit. Diuinas viſiones glorioſi pr̃es nr̃i adepti ſunt p me
dias virtutes celeſtes: qꝛ vt ipſe dicit. Ordo diuinitatis eſt vt infima p media
diſponat: ⁊ dicit ꝙ erãt in circuitu p tres partes: ⁊ bene p tres partes: qꝛ tres
ſunt hierarchie: ⁊ q̃libet hẽt tres ordines. Sʒ bene dixit: ꝙ Cherubin hẽbãt
facies. Dionyſius fecit duos libros: vnũ de angelica hierarchia: ⁊ alterũ de ec-
cleſiaſtica hierarchia. Hierarchia. n. idẽ eſt qḋ ſcrũs principatus. Differt aũt
ſm cũ Hierarchia eccleſiaſtica ab angelica: qꝛ eccleſiaſtica pficit diuino lumie
velato p ſilitudines ſenſibiles: vt i ſacramẽtis ⁊ i methaphoris ſcripturaꝝ. Sʒ
angelica pficit lumine ſimplici ⁊ abſoluto: ⁊ ꝓpterea erãt in eis due facies: qꝛ
illuminatio vellata ⁊ reuelata. Sic vere debet eſſe: ꝙ illi q ꝑncipant in eccle-
ſia ſint pfecti diuino lumine: vt poſſint dici cõſpitientes. Sed nunc eſt totum
oppoſitũ: qꝛ videt verificari illud qḋ xp̃s dixit phariſeis. Sinite illos ceci ſunt
⁊ duces cecorũ: ⁊ ſi cecus cecũ ducit: nõ ne ambo in foueã cadẽt? Et propterea
Ezechi. ibi dicit Ezechiel. ꝙ quedã feneſtre erãt clauſe: ⁊ nõ ſolũ hoc: ſed qḋ peius eſt:
qꝛ erãt oblique. Facilis eſt applicatio: de p̃latis ⁊ eccleſiaſticis: qui nõ ſolũ ſũt
ceci p ignorãtiã: ſʒ ẽt ſunt obliqui p malã vitã: ſectãdo vitia ⁊ peccata. Nã ſic
facit diabolus: vult. n. duces cecos vt ſic capiat ductos. Sic q capit colũbas re
Regũ. tibus: cecat aliquas: qbus ducibus capiat alias. Figura huius. 4. Regũ. 25.
vbi dicit. Qḋ Nabucodonoſor cepit ducẽ filiorũ iuda ⁊ cecauit eũ ⁊ filios oc-
cidit: ſic diabolus excecat p̃latos: vt filios. i. ſubditos occidat: ꝑꝑ qḋ Prouer-
bi. 1. dicit deus. Extẽdi manũ meam: ⁊ nõ fuit q aſpiceret. ſ. propter cecitatem
ignorantie. Sed non ſic fratres debet fieri. Sicut igitur Sol accedẽs ad nos
calefaciẽdo facit cãtare aues. Sic Sol iuſtitie ex quo acceſſit p icarnatiõnẽ ad
nos: ſumus calidi p amorẽ charitatis: ⁊ cãtamus in ſolẽnitatibus angelorũ ⁊
aliorũ ſanctorũ: ⁊ ideo pſallite deo noſtro pſallite: pſallite regi noſtro pſallite.

¶ Qḋ Sol cũ Marte debilẽ facit in vno pede. Moralitas. Cap. 51.

Tholemeus i Quadripartito q̃rit. Quare aliq naſcunt debiles in vno
p pede? Rñdet ꝙ hoc accidit qꝛ in coꝝ natiuitate cũ Sole Mars eſt con
iunctus. Uere ſic contingit ſpũaliter: qꝛ illos qui cũ Sole iuſtitie xp̃o
ponunt Martem guerre ⁊ rebellionis ſenſus ad rationẽ. Uel ad intellectum:
oportet ꝙ ſint debiles in vno pede. ſ. in appetitu rationali. Sed ſi nos volum⁹
deo duce peruenire ad regnum eius: recti ⁊ ſm dictamen rationis ſequamur
Mathe. veram iuſtitiam: qꝛ xp̃us Math. 6. dixit. Primũ querite regnũ dei ⁊ iuſtitiam
eius: ⁊ qꝛ loquit copulatiue ḋ regno ⁊ iuſtitia: iõ nõ põt vnũ ſine altero acqri.
Querite ergo primũ regnũ dei ⁊ iuſtitiã eius: vbi notat ſufficiens motiuum.
Qḋ. Pro quo nota ꝙ ſuper. 14. de animalibus fit queſtio. Quare omnia bruta que
mouentur: in eorum motu primo ꝑponunt caput. Et reſpondetur ꝙ motus
progreſſiuus

progreſſiuus datus eſt aialibus: qꝛ multis indigēt ad conſeruandā vitā: q̄ non poſſent inuenire in vno loco: ſicut plante ⁊ quedā concbilia que paucis indigent ⁊ inueniunt in eodem loco: non opoꝛtuit ꝙ mouerent̄. Mouent̄ igitur aialia vt poſſint babere neceſſaria ad vitā. Natura aūt poſuit totā cognitionē aialiū: q̄ eſt ꝑ ſenſus in capite: qꝛ.n. caput fuit exāgue ⁊ elōgatū a ſumis coꝛdis ideo cōueniens fuit locus ſenſuum: poſuit etiā natura in capite pꝛincipiū oīs motus animalis. Nerui.n.a capite ſunt. Unde caput ſe babet ad coꝛpus ſicut rectoꝛ in duplici regimine.ſ. in cognoſcendo ⁊ in mouendo: qꝛ igitur ꝑ caput cognoſcuntur neceſſaria ad vitam: ⁊ animal ad ea mouetur: merito fuit pꝛepoſitum tāq̄ regens totum coꝛpus. Sic ſpiritualiter: naꝫ vt ait Apoſtolus. Omnes in Chꝛiſto vnum coꝛpus ſumus: ſinguli autem alter alterius membꝛa: ipſe vero Sol iuſtitie Chꝛiſtus eſt caput ⁊ directoꝛ noſter: ⁊ non ſolum eſt caput ad regendum nos ad neceſſaria ad vitam anime: que vita eterna ſeu regnū eternum dicitur: imo ipſe eſt ductoꝛ: ⁊ ipſe eſt terminus: ipſe eſt Rex ⁊ ipſe eſt regnum. Boetius.3. de conſolatio. ait. Pꝛincipium vectoꝛ: dux ſemita terminus idem. Ad babendum igitur vitam anime Chꝛiſtum Soleꝫ pꝛeponamus qui eſt Rex ⁊ regnum caput ⁊ finis. Bene ergo dixit. Querite pꝛimū Regnū dei.ſ. xp̄m qui eſt Rex ⁊ regnū: caput ⁊ finis. Figura buius.1. Regum.8. vbi dicitur: ꝙ filij iſrael dixerunt Samueli. Da nobis Regem vt egrediatur ante nos: ⁊ ipſe dedit eis Saul: qui q̄ꝫtum ad caput excedebat omnes: nam pꝛeeminebat omnibus ex bumero ⁊ ſurſum: iſte fuit Chꝛiſtus qui eſt caput omnis creature. Applica: quia ſancti patres petierunt a deo vt mitteret Ducem vel Regem Meſſiam: ſed ipſe deus miſit Chꝛiſtū: qui pꝛeeminet omnibus in pfectione ⁊ gratijs ac virtutibus: ſed qꝛ xp̄s eſt caput noſtrum ⁊ rectoꝛ noſter: ⁊ qꝛ eſt caput coꝛpoꝛis: ſequamur eius ſenſum. vn̄ Apoſtolus ad Pbilippen. Hoc enim ſentite in vobis qđ ⁊ in xp̄o Jeſu. Et ſequit̄: formā ſerui accipiens: qꝛ bumiliauit ſe: ſed certe ſic nō ſentimus afflictiōes xp̄i vt bumiliemur: ſꝫ potius volumus exaltari: ⁊ querimus ſuperbiā. Superbia.n. eſt appetitus inoꝛdinatus ꝓpꝛie excellētie. Oēs aūt inoꝛdinate volunt exaltari ⁊ ſic non ſequuntur caput xp̄m. Similiter oēs noſtri motus deberēt ēē bene oꝛdinati ad xp̄ꝫ: cuius tn̄ eſt totū oppoſitū: ⁊ cauſa eſt: qꝛ multū volumus abundare in bis que pertinēt ad coꝛpus: ⁊ nibil de aīa curamus. Locuſte maris qn̄ ambulant: pꝛeponunt caput: ſed qn̄ natāt: poſt ponūt: quia trabunt ſe cum cauda. Sic vere illi: q ambulant de virtute in virtutem: pꝛeponunt xp̄m: ſed qui volunt natare in vanitatibus mūdi: poſtponūt xp̄m: ⁊ ideo non perueniunt ad regnum dei: imo viui ſunt in inferno. Figura bꝰ bř in Numeris: vbi dř: ꝙ Datban ⁊ Abiron noluerunt ſequi Moſen rectoꝛem: qui eos ducebat ad regnum terre pꝛomiſſionis. Unde non ſolum ad regnum non peruenerunt: ſed viuentes deſcēderāt in infernū. Filij aūt regni eiciētur foꝛas. Sed nō ſic fratres. Sed pꝛimū querite regnū dei ⁊ iuſtitiā eius: ⁊ ſic ſequamini xp̄m non claudicantes: ſed recto incedentes: ac ſecundum dictamen rationis iuſtitiam ſeruantes. Quoniam iuſtum deduxit dn̄s per vias rectas: quia in Pſal. dicitur. Juſtitia ante eum ambulabit ⁊ ponet in via greſſus ſuos. Unde vt dicit. Ducēte domino Sole iuſtitie xp̄o: ⁊ dimiſſo Marte deo guerre ⁊ rebelliōis.ſ. dimiſſo appetitu

Paul.

Boetꝰ.

Regū.

Paul.

Pſal.

inordinato ſenſualitatis repugnante rationi: iuſtus vadit per vias rectas. Su
Qõ. p libro de animalibus fit queſtio. Quare aues q̃ viuunt de rapina ſunt melio
ris viſus q̃ alie aues? Reſpondetur ꝙ hoc eſt: quia magis proportionatur ni=
grum in oculis earum cum albuginoſo: ⁊ quia etiam oculi ſibi magis ſunt pro
pinqui. In propoſito oculi ſunt ſenſus ⁊ intellectus qui proportionãtur: quã
do ſenſus dat ſpecies ⁊ intellectus recipit eas. Ad quod intelligendum nota
Phũs. ꝙ Philoſophus libro de problematibus querit. Quare animalia habentia
ſtrictum pectus ſunt velocioris motus in eundo? habentia vero pectus am=
plum ſunt tardioris motus? Reſpondet ꝙ pedes portant corpus ⁊ eius pon
dus. Ut ſi qñ tale pondus iuſte vt videlicet quilibet pes tãtũ habeat de põdere
ex vna parte: q̃tũ hꝫ ex altera: leuius tunc portat: quando vero fit econtrario:
grauius portat. In habẽtibus aũt pectus amplũ pes non ſtat directe ſub cor=
pore: vt. ſ. ſit iuſte ſub pondere: ſed ſtat ex latere: vnde oportet multum eleua=
ri corpus: vt ſuſtentetur a pede: ⁊ cum toto hoc multum inequaliter ponderat
ſupra pedem: ideo non poteſt ita leuiter fieri motus. Sed in habentibus pe=
ctus ſtrictum: pedes ſunt apti ad ſuſtinendum iuſtum põdus: ⁊ iõ leuius mo
uetur. Ex his habemus ꝙ qñ in aĩali pedes ſunt bene iuncti: q² tunc ſunt apti
ad iuſtitiam ponderis: leuius tunc mouetur: vt vadat ad terminum. Sic ſuo
modo accidit ſpiritualiter. Uita enim quidam motus eſt: viuens. n. dicĩ qꝺ
Augu. mouet ſe ipſum: terminus ad quẽ motus eſt: ẽ deus. Auguſtinus ſuper illꝺ.
Tolle grabatũ tuũ ⁊ ambula: dicit. Quo autem vadis niſi ad dñm deuꝫ tuũ?
Ambula igiĩ vt ad eũ peruenias cũ quo manere deſideras: per pedes autem
in ſcriptura itelligunĩ affectus. Duos aũt habem⁹ pedes ſeu affectus. ſ. intel
lectiuũ ⁊ ſenſitiuũ. Unde qñ pedes. ſ. affectus ab inuicem elongan̄ĩ: nõ põt in
nobis ſaluari iuſtitia. Ad iuſtitiã. n. pertinet vt deĩ vnicuiqꝫ quod dari debet:
videlicet domino vt domino: ſeruo autem vt ſeruo. In peccatore autem non
ſaluatur hec iuſtitia. Nam peccatum eſt receſſus ab incorruptibili bono ad
corruptibile bonum. Sed cum debeamus totum oppoſitum facere. ſ. recede=
re a bono cõmutabili: quod ptinet ad corpus: ⁊ accedere ad incõmutabile qꝺ
pertinet ad aĩam: ⁊ tamen facimus oppoſitum: certum eſt ꝙ iniuſte facimus.
Non enim damus vnicuiqꝫ quod ſuum eſt: vel quod dare debemus. Sed vñ
hoc accidit? Certũ eſt ꝙ hoc eſt q² affectus ſunt elongati. Affectus. n. rõnalis
naturaliter inclinatur ab bonum incõmutabile. Nã ſeminaria virtutũ p quas
ducimur ad tale bonum: inſunt nobis a natura: quando autem appetitus ſen
ſibilis vel ſenſitiuus elongatur ab eo: quia non vult ſibi obedire: eſt tunc ac=
ceſſus ad bonum cõmutabile: ecce iniuſtitia: ecce peccatum: ⁊ per conſequens
non poſſumus velociter ire ad dñm deum noſtrum. Sed quando iſti affectus
ſunt iuncti: iuſte portant pondus: ⁊ tũc opꝫ ꝙ velociter per bonaꝫ viã eamus
ad dñm: portat. n. pondus appetitus ſenſitiui: appetitus rationalis: quia con
deſcendit ad ea que ſunt neceſſaria corpori. ſ. ad cõmeſtionẽ: potum: ſõnum: ri
ſum ⁊ huiuſmodi: vt vꝫ fiãt qñ fieri debent. Sed appetitus ſenſitiuus portat
pondus ipſius rationalis: quando ad iſta non mouetur niſi ex imperio ratio=
nis: ⁊ ſic leuis eſt motus ⁊ ſine labore quia conſeruatur pondus ſm iuſtitiaꝫ.
Qõ. Queſtio fit a Pho. Cum celum ſemper moueatur: quare in motu ſuo nunq̃
eſt labor

eſt laboꝛ? Rñdet q̃tū ad cām materialē: qꝛ.ſ. hꝫ ptes adequatas. Applica: ſi- Exod.
cut de motu. Figura huius Exo.19. vbi dr̃. Qꝺ deus voluit ꝙ veniret ad mon
tē ad videndū eū: ⁊ mādauit ꝙ illi debebāt ad deū venire: nō appꝛopīq̃rēt ad
vxoꝛes ſuas: ⁊ ſic irent ad eū. Sꝫ cū appꝛopinquare vxoꝛibꝰ nō ſit pctm̄: ſꝫ ali-
quādo eſt meritoꝛiū: q̃re ḡ mādauit deus ꝙ q volebāt ire ad eū: nō appꝛopinq̄
rent vxoꝛibus? Pꝛo quo nota. Qꝺ nulla delectatio: nullus actus eſt in hoīe: q
ita faciat deuiare a rōne: ſicut ille.ſ. venereus. Ut dicit phs.6.Ethy. Uñ facit Phs.
appetitū ſenſitiuū elōgari a rōnali: ⁊ iō deus ſic mādauit. Sic vere illi q volūt
ire vt deū videant: nō elongēt pedes appetitus ab inuicē: qꝛ ſi ſic declinarēt ad
iniuſtitiā ⁊ p ↄ̄ñs nō poterūt ad deū puenire. Et iō bñ dictū eſt. Qꝺ iuſtū ꝺdu
xit dñs per vias rectas.ſ.ad videndū: dedurit.ſ.iuſtū: q nō elongat appetitū
ab inuicē: ſed qcqd vult ſm appetitū rōnalē: vult et̄ ſm appetitū ſenſitiuū. Sꝫ
hodie fit totū oppoſitū. Nā oē qꝺ fit: fit ſm appetitū ſenſitiuū: vt pꝫ in multis
pctōꝛibus: q ſequūtᷣ: ſicut bꝛuta: trm̄ ſenſualitatē: ⁊ ita ſunt voluptatibus de-
diti: ac deo rebelles: ꝙ vī ꝙ tota eoꝝ voluntas ſeu appetitus rōnalis ſit pditꝰ:
⁊ iō ſunt debiles in vno pede: qꝛ lꝫ ſint ſub Sole iuſtitie xp̄o.ſ. qꝛ ſunt xp̄iani:
ſꝫ qꝛ ſunt et̄ cū Marte.ſ. rebellione carnis ad rōnē. iō claudicāt ⁊ nō ſeruāt iu
ſtitiā: ⁊ nō poſſunt ad deū puenire: ſed per oppoſitū ē de iuſtis: in qbus appeti
tus ſenſitiuus ſubijcitᷣ rōni: ⁊ tūc vt dr̄ in p̄s. Juſtitia ante eū ambulabit ⁊ po p̄s
net in via greſſus ſuos.ſ. vt poſſit peruenire ad deum videndum. ℥

¶ De Sole coniuncto cum Luna. Moꝛalitas. Cap.52.

Ptholemeus ꝓpoſitione.33. Centiloquij querit. Quare aliq nāl'r ami-
p cantᷣ? Nā videmus in eadē domo plures frēs: ⁊ illi amicantᷣ illi: ⁊ econ
uerſo. Alij vo inimicatᷣ? vñ venit iſta amicitia? Rñdet: ꝙ amicitia duo
rum fit qñ Luna in natiuitate vnius ē in loco vbi fuerit Sol in natiuitate alte
rius: ⁊ ecōuerſo. Uñ oēs q ſunt ſub tali cōiunctione: opꝫ ꝙ inter eos ſit talis
amicitia. Sic ſpūaliter. Pꝛo quo nota ꝙ diuina nā ↄpatᷣ Soli. Boetius.5. de Boe
ↄſola. Quē qꝛ reſpicit oīa ſolus: veꝝ poſſis dicere Solē. hūana vo nā ↄpatur
Lune ꝓpter ſuos defectus. Junctus autē fuit Sol ⁊ Luna.ſ. diuina ⁊ hūana
nā i xp̄o. Nā de btā virgine dr̄ in p̄s. Sol ⁊ Luna ſteterūt in habitaculo ſuo. p̄s
Oēs igitᷣ q ſunt in iſta ↄiunctione diligunt ſe. Cōſiderādo nāqꝫ veri xp̄iani: ꝙ
ſic deus dilexit mūdū vt filiuꝫ ſuū daret vnigenitū: vt aſſumeret nāꝫ hūanam
quā pꝛo nobis moꝛti tradidit: hꝫ maximā māꝫ diligēdi ꝓximū. Deus.n. p na
turā humanā factus eſt tuus ꝓximus: ⁊ eū pꝛo te tradidit. Igitᷣ eſt eā diligen
di. Jō xp̄s. Joā.13. dicit. Jn hoc cognoſcent hoīes ꝙ mei diſcipuli eſtis: ſi dile Joan.
ctionē habueritis ad inuicē. Uñ ad hoc filius dei aſſumpſit carnē humanam
vt fideles ↄgregaret in vnā beniuolētiā. Nā Joā.12. dr̄. de Caypha: ꝙ ꝓphe Idem.
tauit nō ſolū ꝙ xp̄s moꝛiturus erat ꝓ gente: ſed vt filios dei: q diſperſi erāt: cō
gregaret in vnū. ¶ Sup octauo de aīalibꝰ fit qꝺ. Quare apes ⁊ foꝛmice ī tāta Qꝺ.
ſunt amicitia vt viuāt ↄgregatim? Rñdetᷣ ꝙ hoc habēt a Luna. Oīa.n. exan-
guia.i. ſine ſanguine multuꝫ ſubijciūtᷣ Lune ꝓpter humiditatē ſubtilē ⁊ fri
gidā: ꝓpter quā ſimul ↄuiuūt: ⁊ diligūt ſe. filij.n. vocantᷣ ſine ſanguine. Uñ
fit qꝺ. Quare qñ ↄiungitᷣ Luna cū Sole: fiunt in inferioꝛibus marine influē Qꝺ.
tie pluuiaꝝ? Rñdetᷣ: qꝛ Luna humida hꝫ influētiā in filia.ſ. humida: ⁊ tūc eſt

vnita Soli: ⁊ in augē ſui epicicli .i. in maiori ſua exaltatione: Sic ſuit de natu
Joan. ra humana in xp̄o vnita diuinitati. Joan. i. Qui nō ex ſanguinibus: ſꝫ ex deo
nati ſunt. Unde habēt impreſſionē humanitatis xp̄i: ⁊ iō viuunt ſimul in cō-
gregatione: vt in religione. Jn figura huius: xp̄s voluit naſci de nocte: q̄ꝛ ſicut
in die dn̄s oium eſt Sol: ita ⁊ in nocte dn̄a omnium eſt Luna. Nam Gene. i.
dicit. Fecit deus duo magna luminaria: luminare maius: vt p̄eſſet nocti. Uñ
licet Luna quicquid agit: agat in virtute luminis Solis quod eſt in ea: in no
cte tamen ipſa dicitur agere. Sic xp̄s veniēs ad nos: nō ſolū inq̄ꝫtū deus ſed ēt
inq̄ꝫtū homo caput eſt ois creature: iō ipſe ait. Tradita eſt mihi ois poteſtas i
celo ⁊ in terra. Et ex hoc ſeqꝛ: q̄ angeli in eius natiuitate cātabāt. Jn terra pax
hoibus bone volūtatis. Jn h̄ igiꝛ (vt ip̄e xp̄s dicebat) cognoſcēt hoies q̄ mei
eſtis diſcipuli: ſi dilectionē habueritis adinuicem. Sed hodie de xp̄ianis q cō
tinue ſtant in odio: diſcordia: ⁊ inimicitia: in parcialitatibus: in bellis: ⁊ nulla
eſt natio alia: in qua ſit tanta inimicitia: ⁊ hoc apparet in continuis bellis. Et
cauſa eſt: q̄ꝛ habemus fidē mortuā ſine charitate. Fidem .n. habemus iſormē:
Qō ſed nō alias virtutes. ¶ Sup octauo de aialibus ſit qō. Quare oēs aues no-
cturne: q̄ ſunt ſub dominio Lune: ſūt rapaces? ⁊ per ꝯn̄s inimice oibus alijs.
Unde de die oēs alie aues vadūt cōtra eas naturalr̄: q̄ꝛ ipſe ſunt inimice oib⁹:
Phs Pro quo nota q̄ vt Phūs. 12. de aialib⁹ dicit: cōplexio ſanguinis multū facit
Qō ad mores aialiū. Jn libro aūt de ꝓblematibus ſit queſtio ſimilis: ex cuius ſolu
tione ſoluiꝛ iſta. Quare hoies q ſunt ꝓpe aq̄lonē ⁊ ꝓpe auſtrū: ſunt quaſi fere
crudeles? Reſpondeꝛ: q̄ illi qui ſunt prope aquilonē habent ſanguinē multū
humidū: ⁊ illi qui ſunt in auſtro: habēt eum ſiccū. Et ideo q̄ꝛ ſanguis vtriuſq̄ꝫ
recedit a medio: ⁊ ipſi ſūt crudeles: ⁊ nō humani. Sic ſe habet de auibus. Nā
Aquile: Falcones ⁊ hmōi: hn̄t ſanguinē ſiccū. Nocturne vero humidū. Jdeo
vtreq̄ꝫ crudeles: q̄ꝛ recedūt a medio. Quātūcūq̄ꝫ igiꝛ volent ſub Luna: quia
tamen recedunt a medio: ſunt inimice oium. Sic ſpūaliter q̄ꝫtūcūq̄ꝫ aliqui ſint
xp̄iani: ſed cū recedant a virtute que ſtat in medio: ſunt in continua inimicitia.
Unde neq̄ꝫ Sol .i. diuinitas: neq̄ꝫ Luna .i. humanitas xp̄i hēt influentiam
Joſue in corda eorū. Figura huius Joſue. x. vbi diciꝛ q̄ Joſue exiſtens in pugna ad
Phs hoc q̄ bene poſſet exacerbari cōtra hoſtes ſuos: petiuit q̄ Sol ⁊ Luna nō mo
uerenꝛ: ſm̄ .n. Phūꝫ p̄mo Metheoꝛoꝝ. Si Sol ⁊ Luna ⁊ huiuſmodi nō mo
uerenꝛ: non influerent. Unde dixit. Sol nō mouearis nec Luna: quaſi dicat
non influatis in me: donec vlciſcaꝛ ſe gens de inimicis ſuis: per hoc ſignificās
q̄ Sol xp̄s non influit in eos qui ſtant in inimicitia ⁊ querunt vindictam: Be
ne igiꝛ dicit xp̄s. Jn hoc cognoſcēt hoies q̄ mei eſtis diſcipuli ⁊c. Sed cū ſun⁹
eius diſcipuli: ſic .n. vocabanꝛ primo xp̄iani: ergo diligamus primo deū ⁊ po-
Luce ſtea proximū. Nā Luce. x. dicit. Diliges dn̄m deū tuū: ⁊ ꝓximū tuū. Pro quo
Grego nota q̄ Grego. in Homelia dicit. Operaꝛ .n. amor ſi eſt: opari ſi deſinit: amor
non eſt: ac ſi dicat ſignū amoris q̄ꝫtū ad eſſe ⁊ nō eſſe: eſt operatio. Ad quod in
telligendum nota q̄ Boetius. 2. de cōſola. dicit. Hanc rerū ſeriē ligat terras
Boeti. ac pelagus: regens ac celo impitans amor. Fit aūt q̄ſtio: ſi amor regit oia: qua
re videm⁹ aialia ⁊ hoies: q̄ ſi exceſſiue amāt: q̄ macreſcāt ⁊ ſubtilianꝛ. Rn̄deꝛ:
Qō. q̄ in amore aliq̄d eſt formale .ſ. id quod eſt ex parte appetitus: cū autē amor ſit

q̄dam

quedã coaptatio appetitus ad aliqđ bonũ: ⁊ tũc ſumẽdo fit amorẽ: p ficit ⁊ meliorat amãtẽ. Sed eſt etiã i amore aliquod materiale. ſ. motus cordis. Uñ qꝛ in amore cor exceſſiue mouet̃. ideo q exceſſiue amãt: macreſcũt ⁊ ſubtiliãtur. Ex his habemus ꝙ amor de natura ſua ↄſiſtit in mouẽdo cor. Sic ſe habet de amore dei: q chartas dr̃. Nã Magiſter iniaꝝ dicit: ꝙ charitas q̃ eſt amor dei: nihil aliud eſt ꝙ̃ ſpũs ſanctus continue mouens cor ad bene operandũ: qđ tñ caute intelligas. Qui ergo amat deum: continue bene operat̃: ⁊ in hoc cognoſcitur ꝙ deũ amet. Et bene dico ꝙ amor mouet cor. Et ideo amantes ſũt audaces: nõ.n. curãt ſuſtinere aliqđ malũ qđcũqꝫ ꝓ re amata. Sicut dicebat Apo. ad Corin. Quis nos ſeparabit a charitate xp̃i. tribulatio an anguſtia? Et iđ qui amant xp̃m nõ curant ſuſtinere ꝓ eo qđcũqꝫ malũ. ⁊ ſunt fortes ⁊ nõ frangunt̃ timore. Albertus q̃rit libro de aialibus. Quis amat plus: maſculus vel femina? Rñdet ꝙ maſculus: ⁊ hoc oſtendit p exẽpluꝫ de ſepia (Nam ſepia ſepie: eſt piſcis marinus) qñ.n. ſepie ſunt in amore: vadunt duatim: ⁊ ſi piſcator percutit feminã: maſculus ſtatim venit ad defendendũ eaꝫ. Si vo percutit maſculũ: femina ſtatim fugit. Et huius cauſa eſt. Nã iſte q̃litates. ſ. calor ⁊ frigus ita ſe habent: qꝛ calor dilatat ad extra: ſꝫ frigus reſtringit: ⁊ qꝛ maſculus eſt fortior ⁊ plus hꝫ de calore: iđ ampliat̃ eius amor ad extra: femina aũt eſt frigida: ideo reſtringit̃ ad intra. Sed cor quorũdã mouet̃ ſicut cor ericij extractum ab eo: qđ mouet̃: ⁊ tñ ericius cũ ſit mortuus: nihil opat̃. Sic aliqbus mouet̃ cor: qꝛ fidẽ habent: ſed ſine opꝫbus: q̃ mortua eſt. Uere aliqui ſunt ſicut ſepia femina: qꝛ q̃tũcunqꝫ xp̃s ſponſus ledat̃ ⁊ laceret̃: nõ curant niſi de ſe ipſis. Et relicto eo oẽs fugiũt. Sed ille vere amat: q eſt fortis ⁊ calidus. Diliges ergo dñm deũ tuũ. Sed heu qꝛ hodie multi ſunt q de deo parũ curant: ſed qlibet facit ſibi vnũ aliuꝫ deũ. ¶ Qđ fit a theologis de quodã vbo pħi lib. Topic. q dicit. Malũ vt in pluribus: bonũ nõ vt i paucioribus. Quare plures ſũt mali: ꝙ̃ boni? ⁊ maxie cũ oẽs naturalr̃ deſiderent bonũ? Rñdet̃ ꝙ boni ſolũ ſunt ſequentes intellectũ: mali vo ſequẽtes ſenſuꝫ: magis aũt inoteſcũt nobis ea q̃ ſũt ſenſibilia ꝙ̃ itelligibilia: ⁊ iđ magis ad ea declinam⁹. Cũ aũt deus nõ ſit ſenſibilis: paruꝫ de eo curamus: ſꝫ nos nobis facimus deos iſta ſenſibilia. Figura hui⁹. Exo. 32. vbi dr̃. Qđ filij iſrael dixerũt Aarõ. Fac nob deos q p̃cedãt nos: ⁊ cã fuit: qꝛ deũ videre ñ poterãt. Uñ fecerũt ſibi deũ aureũ quẽ videbãt. Et ppea ſi deus derelinqt nos: ñ mittit nobis afflictiões: nõ eſt mirũ. Uñ de illis legt̃: ꝙ Moyſes de mãdato dei occidit. 23. milia Deuter. 31. Deũ q te genuit dereliqſti ⁊ oblit⁹ es Dñi creatoris tui: vidit dñs ⁊ ad iracũdiã cõcitat⁹ eſt ⁊c. Sꝫ nõ debẽt ſic facẽ vi xp̃iani: qꝛ debẽt diligẽ deũ ⁊ dñm verũ. Nã i ps. 30. dicit̃. Diligite dñꝫ oẽs ſci ei⁹: ac ſi dicat. Uos q eſtis ſci. i. ſine terra: quoꝝ mẽs nõ ẽ data terrenis: ⁊ ſãgui ſe tcti: diligite dñꝫ. Pro quo nõ ꝙ. 12. đ aiali. fit qđ. ¶ Quat̃ aialia pinguia cũ nõ ſint ꝓlificatiua nõ ſũt amatiua? Rñdet̃ ibi ꝙ pinguia ſũt mxtũ groſſa: piguẽdo.n. nihil aliđ ẽ ꝙ̃ illđ qđ igroſſatũ ẽ i ſãguie ex digeſtiõe. Uñ ſũt pauci ſanguis: ⁊ qꝛ elõgati a ↄplexiõe media: i eis min⁹ viget ſẽſus ⁊ ꝓ ↄñs appetitus. Macra vero qꝛ habundant in ſanguine recedunt a groſſitie: ⁊ ſunt prolificatiua ⁊ amatiua. Sic ſuo modo accidit ſpiritualiter. Illi namqꝫ quorum tota intentio eſt vt in pinguẽtur ⁊ ingroſſentur rebus terrenis: non

Magi. Paul Albert. Qđ Pħs Qđ Exodi. Deuter. Pħs Qđ

diligunt niſi ſe: nec deū diligunt nec ꝓximū: vñ ſunt extra ſanguinē xp̄i. Sup
Apoc. illo verbo Apoc. 5. Lauauit nos a pctis nr̄is in ſanguine ſuo. Lib. 3. ſen. di. 19.
Qō. ſit qō. Utrū ſanguis xp̄i fuſus in paſſione fuerit ſufficiēs cā dilectionis culpe
totius humane nāe? Rñdet ꝙ cā deletionis culpe formalis eſt ſola grā: ⁊ nō
ſanguis xp̄i. Cauſa vero efficiēs principalis ē ipſe deus: cā vero efficiēs diſpo
ſitiue ſiue meritorie eſt xp̄s deus ⁊ hō: principium vero actionis talis eſt paſſio
xp̄i vt hoīs: ⁊ eius ſanguinis effuſio: ⁊ qꝛ cum xp̄i actio nō ſolū ſit hoīs: ſꝫ etiā
Phs. dei: pōt in totā nāꝫ hūanā. Sed nota ꝙ vt. 5. Metaphy. dicit phs. Cā ⁊ effect⁹
ſibi correſpōdent. Unī cauſe vlī rñdet effectus vlīs: nunqꝫ. n. Sol faceret hunc
hoieꝫ: niſi ibi ſit effectus cauſe pticularis. Un̄ qꝫtūcūqꝫ ſanguis xp̄i ſit cā vlīs
deletionis nroꝝ criminū: ⁊ ſit cā nr̄e mūdificationis: tñ niſi hō adultus agat
Aug. ad hoc nunqꝫ mundificabit. Et ſic intelligit illud qd̄ dicit Aug. Qui fecit te ſi
ne te: nō iuſtificabit te ſine te. Quātūcūqꝫ igit ſis xp̄ianus ⁊ xp̄i ſanguine re
dēptus: qꝛ tñ tot⁹ datus terreſtritati vt bñ ipinguerís: nō diligis xp̄ꝫ. ¶ Un̄
Phs. Ariſt. 2. Ethy. querit. Cū ſilitudo ſit cā dilectionis: qꝛ oē aīal diligit ſibi ſile.
Qō. Quare medicus odit medicū ⁊ figulus figuluꝫ: ac pictor pictorē? Et rñdet. qꝛ
moleſtāt ſe inuicē in lucro. Nā tota intētio vniuſcuiuſqꝫ eoꝝ ē lucrari. Qꝛ igi
tur vnus īpedit lucrū alterius: qꝫtūcūqꝫ ſilis nō diligit: ſed odio hēt. Chrs Je
ſus voluit eē nobis ſilis: ⁊ tñ qꝛ īpedit lucra terrena. dicēs. nō poteſtis ſeruire
deo ⁊ Māmone: iō nō diligit: ſed odio habet. Figura huius. 3. Reg. vbi dr̄: ꝙ
Achab volebat ire ad acqrendū quandā terrā: ⁊ fuit ſibi dictum: ſi erat ibi pro
pheta dn̄i. Et rñdit. Eſt hic vnus Micheas noīe: ſꝫ ego odi eū: qꝛ ſemꝑ ꝓphe
tat mihi malū: ⁊ nō bonuꝫ: qꝛ nō dicebat id qd̄ ipſe volebat. Achab interꝑtat
frater pr̄is. Ecce ſilitudo cū pr̄e xp̄o. Micheas interꝑtat? qs ē iſte. ſignū admi
rationis eſt. Admirabilis eſt xp̄s: ſꝫ tu odis illū: qꝛuis ſit tibi ſimilis: qꝛ ꝯtradi
cit appetui tuo. Sꝫ illi: q operant ad hanc mundificationē. ſ. qui nō dant ſe to
tos pinguedini vt ipinguent in terrenis: q cognoſcūt ſe eē pctōres: ſunt partici
Ps pes ſanguinis xp̄i: ⁊ iō diligunt eū. Bene ḡ dicit ps. Diligite dn̄m oēs ſcti ei⁹.
Leuitici. ſancti. i. ſine terra: vel ſanguine tincti. Figura huius Leuitici. 4. Ubi xp̄s mā
dauit qualiter populus q peccauerat: debebat reuerti ad amorē dei. Nā debe
bat occidi vitulus in ſacrificiū: ⁊ populus debebat intelligere xp̄m ſuū: ⁊ ſic ſan
guine dicti vituli aſpgebat ſepties tabernaculum: ⁊ ſic itelligētes. i. penitētes
Phs. a pctō ſctificabant: ⁊ reuertebant ad amorē dei. Nō ſine cā xp̄s ſignificat per
Qō. vituluꝫ: cuius ſanguine ſepties aſperſus populus ſctificabat. Nā Phs. 19. de
aīalibus querit. Cum oīa aīalia parua in etate: cōiter habeāt vocē acutaꝫ ma
gis qꝫ magna. Quare oppoſitum ē in vitulis? Rñdet ꝙ qꝛ aīalia parua aſſimi
lant matribus. Uace aūt habēt vocē magnā pluſqꝫ boues: ſed vñ eſt? tñ aſſi
gnat cām maxime vocis: qꝛ bos hꝫ cannā ſiccā ⁊ per ꝯñs aſperā: ſed vacca ⁊ vi
tulus humidā: ⁊ per ꝯñs mittē ⁊ humilē: q̄ bene ſonat: ſpūaliter xp̄s ſonauit ꝑ
totum munduꝫ: vñ de Apoſt. dr̄ in ps. Jn oēm terrā exiuit ſonus eoꝝ ⁊ in fi
nes orbis terre v̄ba eoꝝ. Et dn̄s l Euāg. Qui vos audit: me audit: ⁊ cā eſt: qꝛ
fuit paruus ⁊ humilis ſicut mater: de qua dr̄. Reſpexit humilitatē ancille ſue:
⁊ iō habuit vocē magnā vt ab oibus audiret. Hñ igit ſignificat per vitulum:
cuius ſanguine fuit aſperſa ſepties Eccleſia: ꝑ ſeptē ſacra. Si igit itelligemus

⁊ cognoſcemus

⁊ cognoſcemus pctā nr̄a: erimus pͥcipes huius ſanguinis: ⁊ ſic diligem⁹ deū. Et ſic in hoc cognoſcent hoīes ꝙ erimus diſcipuli xp̄i. Et hoc totū proueniet ex coniunctione Solis cū Luna: que eſt cauſa amicitie: vt patuit ſupra.

¶ Solis eclypſis: Moralitas. Cap. 53.

Solis eclypſis repñtat ignorantiā vel errorē rōnis. Nam ſicut eclypſis Solis inducit terremotū. ſic ignorātia vel error rōis inducit pctm̄. Eſt enim eclypſis Solis cā ⁊ ſignū terremotus: eo qđ in terra ad quā conuertit̄ vmbra eclypſis intēdit̄ frigiditas poros terre cōſtringens ⁊ reflectens vaporē in ſeipm̄. Et verius ē ſignū in Cauda ꝙ̄ in Capite draconis: ⁊ tāto verius ꝙ̄to maior fuerit ⁊ vbi ſpiſſior fuerit vmbra. Silr ꝙ̄to maior ⁊ craſſior eſt error ⁊ ignorātia mentē obſcurās: tāto magis mouet̄ aīa inordinate ad peccādū. Et pcipue ſi eſt eclypſis in Cauda draconis. i. ſi eſt error vel ēt ignorātia finis q prior eſt in intētione. Uñ tūc opus ſequens eſt inordinatū. Math. 6. Si oculus tuus. i. intētio nequā fuerit: totū corpus. i. proceſſus opis: tenebroſū erit. Nā qualis eſt intentio q̄ precedit: tale eſt opus quod ſequitur: vt dicit beatus Gregorius: ⁊ intelligitur de intentione finis. Mathe. Greg.

¶ Solis enigma. Cap. 54.

Uerois ſcribit de ꝓuerbijs ⁊ enigmatib⁹ Ariſtotelis ⁊ Platonis. Qđ Plato cū ſemel ſibi a lenone opponeret̄: q̄liter oia picula ſecurus pertrāſiret. Rñdit ſic. Si Saturno ſaturnū viuificaueris. Si Solē ſole obſcuraueris. Si Lunā luna ſaturaueris. De Saturno dictū ē ſupra: cum de Saturno ſcriptū eſt. De Luna dicet̄ cū de ipſa tractabit̄. Sʒ ꝓ nūc tm̄ de Sole dicamus. i. Solē obſcuremus. Pro quo nota ꝙ duplex ē Sol. Nā ē primo Sol ſupbie: q ē pctōr. Scđo ē Sol iuſtitie: q ē creator. Sicut igit̄ pʒ ī Theorica planetaꝝ. Cū Sol in ſuo curſu ꝑuenerit ad ſummū ſui circuli. i. ad primū pūctū Cancri: tūc ſubito retrocedit in rota zodiaci. Pari mō ſupb⁹ ſp nititur ſublimari. Et iō ī circulo fortune currēs de gradu ad gradū q̄ſi ď ſigno ſcādēs ad ſignū: ſp ſine firmo ſtatu fortunari feſtinat. Sʒ cū ad ſummū ꝑuenerit tpalis dñij: tūc q̄ſi Sol ī Cācro: ſubito relabit̄ in circulo iſfortunij. Scribitur. n. Prouer. 19. Supbū ſeqt̄ hūilitas. Sed vnde gñat̄ ⁊ quō eclypſat̄ ſplēdor vaneglorie ī Sole ſupbie? Certe gñat̄ ex ignorātia ſui ⁊ obſcurat̄ ex notitia dei. Et hoc plane ponit Bernardus dicēs. De ignorantia tui venit in te ſuperbia: hoc nēpe eſt initiū oīs mali: in demone: ī hoīe ignorātia ſui. Cognitio ſui orit̄ ex cognitione dei: ⁊ ecōuerſo ex cognitione dei orit̄ ꝯtēptus ſui. Sicut pſuadet Macro. de ſom. Scip. lib. 1. Cognoſcat igit̄ Sol ſupbie: ortū diuine gr̄e. Et tūc nō ſolū eclypſabit̄ cognitio ex meridie excellētie ſue: ſʒ ēt obſcurabit̄ in origine nālis eēntie. Eſa. 13. Obtenebrat⁹ ē Sol ī ortu ſuo. i. tenebris culpe obnubilat⁹ ē hō ī ortu ſuo. Hoc faciebat ſctūs Frāciſcus qñ dicebat. Deus meus qs es tu: ⁊ q ſū ego. Et Seneca ī Hercule furēte. Cū miſeꝝ queꝙ̄ videris: ſcias ſpm̄ eē hoīeʒ: q̄ſi dicat: ſic ⁊ de te pt̄ ꝯtingere. Uñ Aug. li. 5. de ciui. dei. c. 17. Tolle iactātiā ſupbie: et oēs hoīes qđ ſunt niſi hoīes: q̄ſi dicat nihil. Et illđ Oſee. 7. Ego redemi eos: ⁊ ipſi locuti ſunt cōtra me mēdacia. Cognoſcat ḡ hō ſupbus excellētiā veri Solis. i. dei oipotentis: ⁊ tūc obſcurabit̄: ⁊ ſic veniet in contemptum ſui ⁊ dimittet ſuperbiam ⁊ iactantiam: fietqʒ humilis corde. Prouer. Ber. Macro. Eſa. S. Frā. Seneca Aug. Oſeas.

¶ Solis.l. Chriſti laus. Cap.55.

Ropter multas iam dictas Solis mirabiles pprietates: poſſumus can
ps tare illud. ps. A ſolis ortu vſq3 ad occaſum laudabile nomen eius. Qd
etiã põt applicari ad ſctm Jacobũ apoſtolũ: cuius nomẽ eſt expanſũ ab
Eccl. oriẽte vſq3 ad occidẽtẽ. Nã Eccle.44.dr. Laudemus viros glorioſos ꝛ paren
tes nr̃os. Iſta.n. verba poſſumus nos dicere de Apliſ q fuerũt parẽtes noſtri
Paul. ſpũales. Unde Apoſt.1.Cor.4. In xpo Jeſu p euãgeliũ vos genui. Sciẽdũ
Phs. eſt aũt ꝙ vt ps Ethy.dr. Dria eſt inter laudẽ ꝛ honorẽ. Nã honor debet virtu
ti ſeu habitui.honoramus.n.virtuoſos rõe habitus virtutis. Laus aũt debet
actui ſeu opationi ẜm virtutẽ. Jõ laudamus opationes virtuoſas. Ubi nota
Qd. ꝙ qd fit in theologia. Quare angeli p maiori pte apparuerũt laudãtes deu3?
Eſa. Uñ Eſa.6.dr. Qd angeli apparuerũt laudãtes deũ dicẽtes. Sctũs ſctũs ſan
ctus ꝛc. ꝛ Luc.2. Angeli q apparuerũt paſtorib' laudabãt deũ dicẽtes. Glia
in excelſis deo: ꝛc. Et ppea eccleſia in miſſa dicit: p quẽ maieſtatẽ tuã laudant
angeli ꝛc. Et rñdet ꝙ angeli cõtinue laudãt deũ pp opera virtuoſiſſima q i eo
vidẽt. Et inter alia opera maxime virtutis q vidẽt facta adeo in ſe ſunt: q2 ſunt
Joan. beati. Btitudo.n.eoꝝ ꝯſiſtit in vidẽdo intellectualiter deũ. Joã.17. Hec ẽ vi
Sco. ta eterna vt cognoſcãt te veꝝ deũ. Et Aug. Uiſio eſt tota merces. Dicit tamen
Scotus in.4.di.49. Qd btitudo initiatiue ꝯſiſtit in viſione: ſed ꝯplectiue in
fruitione: vide ibi. Qd aũt deus faciat eos videre ſe: opatio eſt maxime virtu
tis. deus.n.eſt infinitus: ꝛ cũ ſit indiuiſibilis ꝛ p ꝯñs nõ habeat ptes: q videt
eũ: qũtũ eſt ex parte ſua: op3 ꝙ totũ videat: inter vidẽte aũt ꝛ rem viſam op3 eẽ
Boe. pportionẽ: ſ3 finiti ad infinitũ nulla eſt proportio: vt Boetius.4. de conſola.
dicit. Et licet aliq dicãt ꝛ bene ꝙ ex pte itellectus eſt qda3 infinitas: q2 eſt capa
citatis infinite: nõ tñ formaliter: ſed obiectiue: eo ꝙ intelligo lapidẽ: ꝛ itelligo
me intelligere lapidẽ: ꝛ iteꝝ reflectẽdo intelligo me intelligentẽ itelligere lapi
dẽ: ꝛ ſic reflectẽdo pcedere in infinitũ: hoc tamen paru3 eſt: nã talis capacitas
vel eſt creatura: vel creator nõ creator: ergo creatura: ſi creatura ergo finita: cũ
ois creatura ſit finita. Silr ẽt lumẽ glorie: ſi poneret: qd ẜm Sco. nõ ẽ neceſ
ſariũ: cũ ſit creatura: eſt finitum: ꝛ ſic idẽ qd prius. Sed qm deus eſt obiectũ
voluntariũ: ꝛ iõ manifeſtat ſe cui vult: qũtũ vult: ꝛ quõ vult: ꝛ qñ vult. Uñ fide
tenemus angelos ꝛ aĩas ſanctas videre deũ ac frui deo: igitu rex maxima opera
tione volũtaria dei in angelos facta: ꝛ in aĩas alias: cõſurgũt ip ad laudandum
deũ. Ex his habemus ꝙ vbicũq3 apparẽt opa magne virtutis. Dignu3 ẽ ꝙ ibi
ſint magne laudes. Cũ igit in Sole xpo ꝛ eius apliſ apparuerint opera maxi
Phs. maꝝ virtutũ: iõ digni ſunt laude maxima. Ubi ẽt nota ꝙ vt Phs.pri. celi di
cit. Uirtus ẽ vltimũ de potẽtia: qd ſic expõit. Si.n.ego poſſe3 portare libras
centũ: ꝛ tñ portarẽ viginti: nõ eſſet ibi virtus: ſed virtus eſſet in vltimo de po
tẽtia. v3 ſi portarẽ oẽs centũ: ꝛ hoc eſt veꝝ tam de virtute nãli q3 de virtute mo
rali: q3 ẽt de intellectuali. Apli aũt fuerũt in vltimo de potẽtia ẽt ſupnãli. Na3
qũtũcũq3 habuerint a xpo ſicut a capite: ꝛ ad operandũ miracula fuerint iſtru
menta diuinitatis: ſeparata tñ: ſicut humanitas xpi fuit inſtr ẜm ꝯiunctũ. Et ẽt
licet ipſi ſint mẽbra: plura tñ ꝛ maiora p eos operata eſt diuinitas: q3 legamus
eã opatã eẽ p xpi hũanitatẽ. Nã ad vmbrã Petri ſanabant infirmi: qd nũq3 le

gimus

gimus de xp̄i hūanitate: nec mir̄: q2 ſic voluit xp̄s: q aſt. Joā. 14. Qui credit in me: opera q̄ ego facio ⁊ ipſe faciet: ⁊ maiora hoꝝ faciet: ⁊ ſtat ibi. hoꝝ ꝓ his: q2 greci nō habēt ablatiuū: ⁊ vtunt̄ genitiuo ꝓ ablatiuo. Et in greco fuit ſcriptū euāgeliū Joānis. Et merito Apl̄i fuerūt virtuoſi p̄ ceteris ſctis: q2 receperūt a deo influētiā magis ꝙ ceteri ſcti. 2. Theſſal. 2. Elegit nos deus primitias ipūs in ſalutē ⁊ ſanctificationē: primitie autē erāt prima ⁊ meliora: q̄ deo debebant offerri. Albertus in ſuo lapidario q̄rit. Cū terra ſit elemētum vilius ceteris: quare in ea inueniunt̄ lapides p̄cioſi: q ſunt maxime virtuoſi? Et rn̄det ꝙ cū terra ſit in centro: vbi multiplicant̄ radij ſupioꝝ corpoꝝ: h3 plus de influētia: ⁊ q2 lapides ſunt duri ⁊ firmi: iō influētiam: quā recipiunt: bene retinēt: ⁊ ſic ſunt virtuoſi. Sic fuit de Apl̄is: q fuerunt lapides qb⁹ fundata eſt eccleſia. Figura huius Apoc. 21. vbi dr̄. ꝙ Joāni apparuit noua ciuitas Hieruſalē fundata ſup duodecim lapides p̄cioſos: in qb⁹ erāt ſcripta nōia duodecim Aplōꝝ. Hieruſalē noua eſt eccleſia militās: cuius fundamēta ſunt duodecim iux ta illud Apl̄i. ad Ephe. Jā nō eſtis hoſpites ⁊ aduene: ſ3 eſtis ciues ſctōꝝ: ⁊ domeſtici dei ſupedificati ſupra fundamentū aplōꝝ ⁊ ꝓphetaꝝ. Et vere fuerūt lapides p̄cioſi ad virtuoſe opandu3: ⁊ iō digni ſunt laude. Vñ ſibi legr̄. Et reges terre afferēt gloriā. Jn illa autē gloria: ſm̄ Ambr. eſt clara cū laude notitia. Bene igit̄ de apl̄is dr̄. Laudemus viros glīoſos ⁊ parētes noſtros. ſ. Solem iuſtitie xp̄m: ⁊ aplos. ſ. ꝓp actus eoꝝ virtuoſos. Sed videamus in ſpeciali ꝓ nunc: vtrum in beato Jacobo fuerit magna virtus ad virtuoſe operādū. Vbi nota ꝙ ea q̄ apparent ſm̄ cōem curſum ꝙ̄tūcūq3 virtuoſa ſint: minus tñ apparent virtuoſa: quā ea q̄ fiunt p̄ter vel cōtra cōe3 curſum. Vñ quarti Reg. 2. dicitur. Qđ Elayas volēs oſidere Ezechie regi virtutē dei ad liberandū eum a morte dixit ei. Vis vt currat Sol ꝓcedendo decē lineis: vel ꝙ reuertat̄ retrocedēdo: ⁊ dixit Ezechias eſt facile vmbrā creſcere ⁊ Solē. ſ. ꝓcedere: ſm̄. ſ. cōe3 curſum: nec hoc volo: ſ3 vt reuertat̄ retrorſum: qđ eſt preter vel contra curſum cōem. Et ꝓpterea apparuit hoc virtuoſu3 q2 inſolitu3: qđ vt recitat Magr̄ hyſtoriaꝝ. Chaldei miſerunt maxima munera Ezechie ꝓ quo hoc factu3 fuerat. Que ergo fiunt cōtra vel p̄ter curſum nāe ſunt magne virtutis effectus. Vbi nota ꝙ Alber. 20. de aialibus querit. Quare ps dextera eſt virtuoſior ad agendum: ſiniſtra vero ad patiendu3 ⁊ ad portādum onera? Et rn̄det ꝙ dextera ps fit a lumine pariodi aſcēdēte a dextera parte celi: vbi eſt motor orbium: ⁊ ideo actiua: ſiniſtra vero fit a deſcendente: ⁊ ideo paſſiua. Et hoc nō ſolum eſt veru3 in hoie: ſed et̄ in tota terra. Nā pars orientalis eſt multum virtuoſa ad agendum: vt patet in rebus aromaticis ⁊ medicinalibus que ibi generant̄: ⁊ etiā in lapidibus precioſis ⁊ auro. pars vero occidētalis generat ferrum: quod nullā operationem principalem habet niſi forte inſtrumentalem ⁊ aptu3 ad patiendum. Sic igit̄ pars dextera terre virtuoſior eſt ad agendum: ſiniſtra vero ad patiendum. Ad oſtēdendum autē maiorē virtutē ſancti Jacobi. Jam totum oppoſitum fuit in eo. nā in oriente vbi ſm̄ curſum cōem eſt actio: parum operatus eſt: in occidente vero vbi ſm̄ cōem curſum eſt paſſio: ipſe opatus ē ⁊ operat̄ ꝯtinue miraculoſa. Virtus igit̄ ſua maxia fuit q2 ꝯtra cōe3 curſū. Figura huius. 1. Regu3 vbi dicitur. ꝙ Anna dixit. Dominus mortificat ⁊ viuificat:

Joā. Paul. Alber. Qđ. Apoc. Ephe. Ambro. Reg. Alber. Qđ. Reg.

deducit ad inferos ⁊ reducit: humiliat ⁊ ſublevat: q2 dñi ſunt cardines terre. Vere fuit hec figura btı Jacobi: nã mortificatus fuit in oriēte morte corporali: ⁊ vivificatus p miracula in occidēte: ibi i oriēte hũiliatus: ⁊ in occidēte ſublevatus: q2 dñi ſunt cardines terre: vt poſſit vertere partē agentē in patientē. Hoc aũt fuit canticũ laudis: nã cũ vtrobiq3 beatus Jacobus fuerit virtuoſus: dignũ eſt q vtrobiq3 laudet. Et hoc eſt qđ dicũt verba propoſita. A ſolis ortu

Eccle. vſq3 ad occaſu3: laudabile nomē eius. Et Eccle. Laudēt in portis opa ei⁹. Poteſt ⁊ hoc intelligi de Sole iuſtitie xp̄o deo noſtro: q nõ ẜm cõem curſu3 ſ3 preter: multa opat⁹ ē: nã deus factus eſt hõ: eternus factus eſt tpalis: imortalis mortalis: ipaſſibilis paſſibilis: ⁊ ecõverſo hõ factus ē deus: creator ⁊c. q̄ tñ oia l3 ſint vera p cõicationē idiomatũ: ſunt tñ contra vel p̄ter cõem curſum nãe: ⁊ ideo oia virtuoſa: ⁊ p ↄñs laude digna: ꝓpter quod dicat. A ſolis ortu vſq3 ad occaſum laudabile nomē eius. Q2 multa miracula fecit: reſuſcitãdo mortuos. illuminãdo cecos: ⁊ cetera nõ p nãm ſed ſupra nã3. Et ſic a Solis ortu. i. a xp̄i nativitate vſq3 ad occaſum. i. vſq3 ad mortē ſuã: laudabile nomen eius: q2 ſemper ⁊ vbiq3 virtuoſe operatus eſt. Cãtemus igit de Sole xp̄o cũ eccleſia. A ſolis ortus cardine: ad vſq3 terre limitem: Chriſtum canamus principem natum Maria virgine.

¶ Qđ Sol ēt ſignificat nativitatē virginis Marie. Cap. 56.

Eccle. Apoc. SOl ēt põt figurare nobis nativitatē virginis Marie. Pro qua ſcribitur Eccle. 25. Sol oriēs mũdo in altiſſimis dei. Qñ. n. btã Virgo fuit nata mũdo: tãq3 Sol totũ mũdũ illũinavit. Nã Apoc. 12. di. Signũ magnũ apparuit in celo: mulier amicta Sole. Et iđ virgo Maria recte aſſimilat Soli: pp ſeptē Solis ꝓprietates ⁊ ↄditiones. Primo pp nobilitatē. Sol. n. eſt planeta nobilis mãe ⁊ forme: nã ſua mã ita ſatiat ſua forma: vt ulteriorē nõ appetat formã: ⁊ ex hoc dr incorruptibilis: nõ ſic inferiora: quorum forme nõ ſatiãt

Phs. ſuas m̃ãs: q2. 1. Phyſi. dr. Sicut mulier appetit virũ: ita mã appetit formam. Sic btã virgo fuit nobiliſſima. Nã cũ xp̄s fuerit nobilis inquãtũ hõ: imo nobi

Luc. Apoc. liſſimus. q2 filius David appellat. Luc. 15. ⁊ Apoc. 19. Rex regũ ⁊ dñs dñantiu3: quã tñ dignitatē hũit a mr̄e Maria: a q̄ habuit hũanitatē. Nã l3 ẜ3 leges partus ſequat vētrē quo ad ſervitutē ⁊ libertatē: tñ quo ad dignitatē fili⁹ ſequitur patrē ⁊ quo ad honores ⁊ dignitates ⁊ municipia: vt Ricardus in. 4. diſt.

Ricar. Bon. 35. ⁊ Bonavē. ibidē. Cũ aũt xp̄s inquãtũ hõ nõ habuerit pr̄e3: ſicut inquãtũ deus nõ hũit matrem. (Eſt. n. in terris ſine pr̄e: ⁊ in celis ſine mr̄e) ergo a ſola mr̄e traxit ⁊ habuit nãm humanã: ⁊ ab ea ſola habuit nobilitatē ⁊ dignitatē. Cũ ãt nullus det qđ nõ h3: ipſaq3 dederit filio has dignitates. Sicut ergo filius fuit nobiliſſimus hoiu3: Rex regũ: p̄ncēps principũ: imperator imperatorũ: ita ⁊ ipa fuit regina: imperatrix: p̄ncipiſſa nobiliſſima. Jđ eccleſia canit. Ave regina celorũ. Et iterũ. O glioſa dña excelſa ſup ſydera. Cũ. n. nobilitas ↄtrahat a patrib⁹: ab avis ⁊ ꝓavis nobilib⁹. Hoc vere fuit in virgine Maria. Nã i Evã

Math. gelio Math. qđ legit in eius nativitate numerant. 42. viri nobiliſſimi a qbus p lineã rectã deſcēdit virgo glorioſa. ſ. 14. Patriarche. 14. Reges. 14. Duces: ergo fuit nobiliſſima. Jdeo de ea cantat eccleſia. Nativitas glioſe virginis Marie ex ſemine Abrahe: orta đ tribu Juda clara ex ſtirpe David. Et iterũ Regalis

ex ꝓgenie

ex ꝓgenie Maria exorta refulget ⁊c. Uñ vltima pſona in toto ſemĩne ẽ Jeſus q̃ vocaẗ xp̃s:qꝛ ipſe fuit vltimus patriarcha:vltimus Rex:⁊ vltimus Dux. Uñ Apoc.1.⁊ vltimo.dꝛ primus ⁊ nouiſſimus.ſ.alpha ⁊ omega. primus.ſ. quem deus intẽdebat.qꝛ xp̃s eſt primus p̃deſtinatoꝝ vt dicit Sco.qꝛ ipſe ait ĩ capite libꝛi ſcriptũ ẽ de me:in capite.1.in principio p̃deſtinatoꝝ.nouiſſimus ẽt.ſ. patriarcha Rex ⁊ Dux in pplo illo:⁊ pp hoc qñ ipſe venit in mũdũ: fuit exhauſta ois nobilitas iudeoꝝ qui in eũ nõ crediderũt:ita ꝙ vbi gẽs iudaica mũdiſſima ⁊ nobiliſſima fuit añ ipm:nũc viliſſima ⁊ abiectiſſima vltra oẽs alias nationes: ⁊ poſt xp̃m nunq̃ habuerũt aliquẽ patriarchã regẽ vel ẽt ducẽ:nobiliſſimus g̃ fuit filius Marie:nobiliſſima creaturaꝝ poſt eũ in toto genere hũano ẽ ſua delicatiſſima mr̃:ex quo ſeqẗ correlarie:ꝙ ſicut xp̃s eſt oĩ honoꝛe honorãdus:ita vt ẽt in noĩe Jeſu oẽ genu flectatur. Phili. Sic ⁊ nomen Marie valde honorãdũ eſt. Bona.in.1.di.44.in qõnibꝰ circa lrã3:q̃rit vtrũ virgo Maria fuerit nobiliſſima creaturaꝝ.ſ.vtrũ deus potuerit facere nobilioꝛẽ aut meliorẽ? Et reſpõdet ꝙ eſt loq̃ de ea q̃tũ ad tres cõditiões.pᵒ.q̃tũ ad ꝓlis ꝯceptionẽ: ⁊ ſic qꝛ fuit mr̃ dei:quo nihil nobilius cogitari põt:⁊ mr̃ nobiliſſimi filij:⁊ ſic tãtã habuit dignitatis bonitatẽ: ꝙ nulla alia mulier cape potuit. Et iõ oẽs creature q̃tũcũq3 aſcẽderẽt in gradibꝰ dignitatis deberẽt exhibere reuerẽtiã matri dei. Scdo ſi loquamur quantũ ad gr̃a3 iuſtificationis:tantã hũit: quãta creatura pura hũana ſiue rõalis:q̃ facta ſit:recipere potuit. Tertio ſi q̃tũ ad nãlia loq̃mur:optima habuit.H3 ꝙ fini ꝯpetẽs fuit.ſimplr̃ tñ potuit recipere meliora: ⁊ deus dare. Hec ille. Rõe g̃ nobilitatis virgo Maria aſſimilaẗ ſoli:qꝛ ſicut ſol ẽ nobiliſſimus planetaꝝ. Sic btã virgo Maria nobiliſſima creaturaꝝ. ❡ Scdo 2
ſol ẽ impmiſcibilis alijs rebꝰ. Nã ſol ſuis radijs trãſit p feces ⁊ lutũ: nõ tñ inficiẗ aliqua macula.eſt.n.nã ſua impmiſcibilis rebꝰ alijs extrinſecis. Sic ⁊ btã virgo l3 fuerit in hac vita pctõꝝ fecibꝰ plena:ĩ qua nemo ſine crimine viuit. Ipſa tñ nulla pcti macula fuit infecta:imo mũdiſſima imaculata ⁊ puriſſima ab oĩ pctõ. Nã caruit originali pctõ ⁊ actuali. De actuali: qõ cõmittiẗ poſt vſu3 libe ri arbitrij. Dicit btũs Aug.li.de nã ⁊ gr̃a:loquẽs de btã Maria ait. Cũ de peccatis agiẗ:nullã ꝓrius volo hr̃e qõnẽ. Et Ber.in ep̃la ad Lugdu. Puto ꝙ copioſu3 munus gr̃e ĩ eã deſcẽderit q̃ nõ ſolũ eius oꝛtũ ſctificauerit:ſ3 ẽt dinceps ab oĩ pctõ cuſtodierit imunẽ. De originali aũt cũ quo holes naſcunẗ. Anſel.li. de cõceptu virginali.c.9.dicit. Decuit vt illius hois.ſ. Jeſu xp̃i ꝯceptio de matre puriſſima fieret:q̃ ea puritate niteret:qua maioꝛ ſub celo neq̃t intelligi. Nã ſi deus eã p̃ſeruauit a veniali qõ minus ẽ:multo foꝛtius debuit eã p̃ſeruare ab originali qõ ẽ maius:cũ ſeperet a gr̃a ⁊ gl̃ia:nõ ſic vero veniale. Uñ cantãt ſpõſus Cãti.4. Tota pulchꝛa es amica mea ⁊ macula nõ ẽ in te:nec moꝛtalis:nec venialis nec originalis:g̃ gl̃ioſa virgo Maria vere fuit ſol impmiſcibilis:qꝛ nũq̃ ſecũ miſcuit aliqõ pctĩ. Tertio ſol inter oĩa viſibilia ẽ pulcherrimus ac foꝛmoſiſſimꝰ. Eſt.n. Luna foꝛmoſa ⁊ ẽt alij planete:ſ3 cũctis foꝛmoſioꝛ ẽ ſol. Sic btã 3
virgo vere fuit tãq̃ ſol foꝛmoſiſſimus ⁊ nõ ſolũ mẽte ſ3 ⁊ coꝛpe. Omiſſa aũt ꝓ nũc mẽtis pulchꝛitudine. Dico ð coꝛpoꝛea:ꝙ fuit pulcherrima:qꝛ vt dĩc ph̃s: nã eſt vis inſita rebꝰ ex ſili ſilr̃ procreans:igiẗ niſi ipediaẗ nã vel erret: filius ẽ ſimilis patri vel matri:qui ergo naſciẗ de matre ⁊ nõ de patre: operatione tali

Apoc. Sco. Paul. Bona. Qõ. Aug. Ber. Anſel. Canti. Pho.

que nõ poſſit impediri vel errare: ibi neceſſe eſt filiũ ſileʒ eẽ matri: talis fuit xp̃s
natus de matre ſine patre opante ſpũ ſctõ: q non potuit errare nec ĩpediri. fuit
igiť ſilis matri. Ipſe aũt: vt dicit. ps. Eſt ſpecioſus forma p̃ filijs hoim: intãtũ
ps etiã ꝙ vt dicit Petrus in ſua canonica. c. 1. Angeli in eũ aſpicere deſiderant. Et
Petrus. Hierony. dicit ꝙ iõ Judei velauerũt oculos xp̃i qñ ei illudebãt: qꝛ eius aſpectu
Hiero. formoſiſſimo ⁊ benigniſſimo mãſueti fiebãt. Hãc aũt ſpecioſitatẽ habuit a ma
tre a qua ⁊ ipſaʒ hũanitatẽ: quã tñ dare nõ potuiſſet niſi ipſa habuiſſet. Sicut
igiť inter natos mulieꝝ ſpecioſiſſimus fuit xp̃s: ſic btã virgo ĩter mulieres. Di
Phs. cit. n. phs. 8. phy. In nã nihil ẽ inordinatũ. Natura. n. facit aliqđ pulchrũ: ali
quod pulchrius: ergo aliqđ pulcherrimũ ẜm nãʒ. Nã. 2. de aia. Omniũ nã con
ſtantiũ poſitus ẽ terminus: dandũ eſt igiť aliqđ pulchrius: ergo pulcherrimũ:
alias nã deficeret: qđ eſt falſum: qꝛ. 3. de aia. Natura nõ abũdat in ſuperfluis nec
deficit in neceſſarijs: igiť dabiť pulcherrimũ in ſummo: ⁊ hoc fuit verificatũ in
Chriſto matreq; ſua. Legitur de beato Dionyſio ꝙ dixerit beato Joanni euan
geliſte oſtẽdẽti ſibi btãʒ virginẽ. O Joãnes niſi magiſter meus Paulus me do
Bona cuiſſet differentiã eẽ inter creatricẽ eſſentiã: ⁊ purã creaturã: hac ꝑfecto Ma
riã adoraſſem ꝓ deo. Narrãt Judei ẜm Bonauẽ. ꝙ virgo Maria fuit pulcher
rima: a nullo tñ potuit ↄcupiſci: imo carnis ↄcupiſcentiã in alijs ſua pulchritu
do extinguebat. Iõ Eccle. 24. Aſſimilať cedro ⁊ mirre: qm̃ ſicut cedrus interfi
cit ſerpẽtes odore ſuo. Et mira vermes: ita ſanctitas Marie interficiebat ſerpẽ
tes ⁊ vermes ↄcupiſcẽtie carnis. Et iõ ſctũs Joſeph q̃to magis ↄuerſabať ⁊ lo
Heſter. quebať cũ ea: tãto magis ↄfirmabať in ꝓpoſito virginitatis: quã cũ ea voue
rat. Unde de ea dici põt illud Heſter. 13. Facies tua plena grãꝝ. ſic. ſ. ꝙ a nul
Math. lo potuit ↄcupiſci. Sicut. n. a facie xp̃i qñ de tẽplo eiecit emẽtes ⁊ vẽdẽtes nul
Joan. lo reſiſtẽte. Math. 21. ⁊ Joã. 20. vbi dicit Hieronymus. Qđ a xp̃i facie exibãt
Hiero. diuinitatis radij: qbus territi obediebãt. Sic a facie virginis exibãt radij tan
4 te honeſtatis: vt hoies potius ad bonũ q̃ ad malũ inclinarenť illius exẽplo ho
neſtatis: ⁊ caſtitatis eximie. ¶ Quarto Sol eſt luminoſus. Sic. n. in ſe lucet:
vt ſtatim ꝙ in oriente ſup horizontem apparuerit: p totũ orbem emittit lucem:
⁊ ab eo etiã lumen recipiũt oẽs alij planete: tã inferiores q̃ ſupiores. Sic vere
Ber. virgo Maria fuit Sol lucẽs multaꝝ virtutũ in ſe: ac alijs ẽt virtutũ exẽpla tri
buẽs. Uñ Ber. O Maria tu virtutũ a deo tibi inditaꝝ magnificis exẽplis ad
Math. imitationẽ tui nos ꝓuocas ſicq; noctẽ noſtrã illuminas. Lumen aũt qđ eſt in
virgine: eſt illđ de quo Math. 5. Luceat lux veſtra corã hoib⁹: qđ vere ipſa ope
re cõpleuit qñ nos ſuis ſanctiſſimis virtutũ exemplis illuminauit: ideo de ea ca
nit eccleſia hodie nata eſt btã virgo Maria ex ꝓgenie Dauid p quam ſalus mũ
di credẽtib⁹ apparuit cuius vita glorioſa lucẽ dedit ſeculo. Itẽ Natiuitas ẽ ho
die ſancte Marie virginis cuius vita inclita cũctas illuſtrat eccleſias. Qui igiť
Amb. vias ſuas inſectatus fuerit: nõ ambulabit in tenebris: ſed habebit lumen vite.
5 Nã Amb. 2. de virginitate ait. Talis fuit Maria vt eius ſolius vita ſit oiuʒ di
ſciplina. ¶ Quinto Sol eſt incõprehenſibilis: qm̃ Sol in ſua rota videri non
poteſt. tanta eſt. n. ſua luminoſitas ⁊ reſplẽdentia ex parte vna: ⁊ ex alia noſtro
Phs. rum debilitas oculoꝝ: vt fixis oculis ſolẽ aſpicere non poſſimus: ſed aſpiciẽtes
ledimur: qꝛ. 2. de anima ait phs. Excellens ſenſibile corrũpit ſenſum. Sic beata
virgo

virgo Maria fuit incomprehenſibilis. Ipſa nanqȝ concepit filiū dei abſqȝ ſui
violatione: imo poſt partū virgo remanēs: ſicut fuerat ante. Quomodo autem
hoc eſſe potuerit: capere non valet noſter intellectus. vtrūqȝ. n. eſt incomprehē
ſibile humana ratione ac via nature: ſed nō eſt impoſſibile apud deū omne ver Hieron.
bū. Ideo Hierony. in epiſtola ad Paulam ⁊ Euſtochiū: de Aſſumptione Vir
ginis ait. Qđ natura nō habuit: vſus neſciuit: ignorauit ratio: mens non capit 6
humana: hoc totū geſtū eſt in Maria: igiṫ ſicut ſol eſt incōphenſibilis. Sex
to ſol eſt vtilis ⁊ fructuoſus: virtute. n. ſolis omnia virentia ſumunt augmen
tū ⁊ profectū: blada omniaqȝ legumina ac omnes alij fructus maturi efficiun
tur. ſi. n. nō eſſet ſol: omnia eſſent acerba ⁊ imp̄fecta. Sic virgo Maria eſt vere
ſol fructuoſus: quī ipſa mediāte omnes fructus noſtri dulces efficiunṫ ⁊ matu
ri. i. mediante ſua interceſſione omnia opera noſtra deo fiunt grata: deficiente Ber.
aūt ea: ſunt acerba nec deo accepta. Unde Ber. ait. modicū id quod offerre de
ſideras gratiſſimis illis ⁊ omni acceptatione digniſſimis Marie manibus cura Idem.
tradere ſi nō vis repulſam ſuſtinere: qͬ vt idem Bernar. Nulla gratia venit de Idem.
celo ad terram niſi tranſeat p̄ manus Marie. Et etiam idem Ber. in Sermone
de Natiuitate virginis. Redempturus deus humanū genus preciū vniuerſuȝ
contulit in Maria. Intuemini igiṫ q̄ꝫto deuotionis affectu eam a nobis voluit
honorari: q totius boni plenitudinē poſuit in Maria: vt ſi qd ſpei in nobis eſt:
ſi qd grē: ſi quid ſalutis: ab ea nouerimus redundare. ille. Rō: qͬ ipſa eſt diſtri Idem.
butrix theſauri miſericordie dei etiam Ber. ait. Nihil nos deus habere voluit
qđ Marie manibus nō tranſierit. Ideo eccleſia in fine quaſi omniū horaꝝ in
uocat eam dicens. Salue regina ⁊c. ipſam deprecans: vt apud filiū op̄a noſtra 7
faciat vel intercedat grata eſſe ⁊ accepta. ¶ Septimo Sol eſt generalis ⁊ vni
uerſalis. Sol. n. indifferenter oriṫ ſuper bonos ⁊ malos: ⁊ tam iſtos q̄ illos ca Math.
lefacit ⁊ pluit ſup̄ iuſtos ⁊ iniuſtos: vt dicitur Math. 5. Sic beata virgo Ma
ria eſt vniuerſalis aduocata non ſolum iuſtorum: ſed etiam peccatorum. Un Ber.
de Bernar. Quemadmodum Sol oritur ſuper bonos ⁊ malos indifferenter.
Sic Maria preterita non diſcernere merita ſe ſe exorabilem omnibus clemen Idem.
tiſſima prebet: omniū deniqȝ neceſſitatibus ampliſſimo miſeretur affectu. Idē
qȝ ait. Peccatorem o Maria quēlibet fetidum non horres: non deſpicis: ſi ad
te ſuſpiciunt tuūqȝ interuentum penitenti corde flagitauerint: tu illum a deſpe
rationis baratro pia manu retrahis: ſpei medicamen aſpiras: ac toti mūdo de
ſpectum materno affectu amplecteris foues: nec deſinis quouſqȝ tremendo iu
dici miſerum reconcilies. Quantumcunqȝ igitur quis peccauerit: ad Ma Idem.
riam recurrat ⁊ remedium inueniet. Ideo iterum Bernar. ait. Si criminum
immanitate turbatus es: ſi conſcientie feditate confuſus: ſi iudicij horrore per
territus: ſi baratro deſperationis abſortus. Mariam cogita: Mariam inuoca:
non recedat a corde: non recedat ab ore. Nam ipſam cogitans non erras: ipſaȝ
rogans non deſperas: ipſam ſequens nō deuias: ipſa tenente non corruis: ip
ſa p̄tegēte nō metuis: ipſa duce nō fatigaris: ipſa p̄pitia p̄uenis. Et ſic in te me
tipſuȝ experiri poteris: q̄ꝫto merito ſit nomē v̄ginis Marie maris ſtelle: hec Ber.
Sic igiṫ btā virgo Maria vere pōt dici Sol: qͬ nobilis impmiſcibilis: formo
ſiſſima: luminoſa: incōprehēſibilis: vtilis ⁊ fructuoſa: generalis ⁊ vniuerſalis.

Veneris: Moralitas. Cap. 57.

V Enus quintū locū tenet inter planetas: ꝑꝑ qđ figurā eius volo hic đſcri
bere loco quinto. Fingebat̃ ergo Venus pulcherrima puella nuda ⁊
in mari natās: ſua dextera conchā marinā continēs atq; geſtans: q̄ ro
ſis erat ornata: a colūbis circūuolantibus comitata. Vulcano deo ignis ruſti
co turpiſſimo in cōiugiū aſſociata: ante tres iuuēcule aſtabāt nude: q̄ tres gra
tie vocabant̃: quaꝝ duaꝝ facies ad nos cōuerſe erant: vna vero in cōtrariū ver
tebat̃ cui Cupido filius ſuus ablatatus ⁊ cecus aſſiſtebat q ſagitta ⁊ arcu ſa
gittabat: apollinē: ꝑꝑ qđ diis turbatis ad matris gremiū puer timidus fugie
bat. Iſta litteraliter aſcribunt̃ illi planete q Venus đr: q. ſ. planeta ē feminee
cōplexionis: iđ in ſpecie nude femine pingebat̃. Iſta ēt calida ē ⁊ hūida. Et iđ
Vulcano đr maritata ⁊ in mari expoſita ⁊ imerſa: vt ſic calori ⁊ humori videat̃
eſſe cōiuncta: ⁊ iđ iſta đr Cupidinē deū amoris. i. carnis ꝯcupiſcentiā pepiſſe
eo q calíditate ⁊ humiditate ſua iſta ſtella fert̃ carnis ꝯcupiſcētiā excitare. Ob
Fulgē. miſſa autem iſta lr̃ali expoſitione. Iſtam Deam ſm expoſitionē Fulgētii: poſ
ſum intelligere vitā voluptuoſam vel luxurioſam: q̄. ſ. puella đr eſſe facta ꝑpter
iſtius incōſtantiā variabilem. puella đr eſſe nuda ꝑꝑ ipſius indecentiā inceſſa
bilem: dicit̃ in mare natare: q ſemꝑ vult eſſe in deliciis: đr concham marinam:
cū qua canit̃: in manu portare: q ſemꝑ vult eē in cantib⁹ ⁊ deliciis ſeu leticiis.
Vere. n. voluptas luxurie eſt feminea: q non durat: eſt nuda: q eā hō vix ce
lat: vix q; pōt eſſe qn appareat: ſemꝑ ēt in mari. i. in deliciaꝝ opulentia vult va
care: ⁊ ſemꝑ ꝑ conchā inanis leticie vult gaudere. Venus. n. in mari genita fin
git̃ eo q luxuria ab opulētia ⁊ deliciaꝝ fluxibus gn̄at̃: ideo quoddam meretri

tiū loquit̃

tiū loquiť ſcriptura. Eſa. 23. Trāſi terrā quaſi flumen filia maris: ⁊ ſequiť ſu= Eſa.
me cytherā meretrix obliuioni tradita. Preterea iſta dña luxuria vel voluptas
columbas. i. luxurioſos nutrit. roſas. i. flores ⁊ curioſitates diligit. Cupidinē
i. carnis ↄcupiſcentiā ꝓducit: q̄ apollinē. i. viros iuſtos ſagitta tētationū qñqꝫ
vulnerat ⁊ trāſfigit: tres aūt puellas nudas. i. tres culpas manifeſtas ſolet Ve
nus ſeu luxuria ſecum habere. i. auaritiā qua nos rapiat: carnalitatē qua nos
alliciat: infidelitatē qua nos eijciat. Conſtat ꝙ carnalitas male ⁊ luxurioſe pſo
ne nos diligit rōne voluptatis: auaritia rōe lucri ⁊ cupiditatis: ⁊ iſte ſunt due
quaꝝ ad nos ſunt conuerſe facies: īfidelitas āt nos eijcit ⁊ faciē a nobis auertit
ratione noſtre pauptatis. ¶ Vel dic ꝙ Cupido filius Veneris ē amor carna
lis: filius voluptatis: qꝛ vere alatus pingiť eo ꝙ talis amor volare ⁊ ſubito ſe in
ferre videť. cōſtat. n. ꝙ hō qñqꝫ ſubito ⁊ ſine deliberatione amore alicuius pſo
ne ſolet inflāmari: ⁊ iō Amor ille allatus ⁊ volatilis pōt dici. Cecus tñ iſte deus
pingiť: qꝛ vbi ſe igerit auertere nō videť: qꝛ amor iſte ſe ſolet ponere in pauperē
ſicut in diuitē: in turpē ſicut in pulchrū: in religioſuꝫ ſicut in laicū. Cecus etiā
aliter pōt dici: qꝛ p ipm ſolēt hoīes excecari. nil. n. cecius hoīe inflāmato malo
amore vel pſone vel alicuius alterius rei. Breuiter ğ Poete voluerunt deos ce
cos depingere. i. Cupidinē ⁊ Fortunā: qꝛ i. Cupido. i. Amor (vt dictum eſt)
ita eſt cecus ꝙ aliqñ nitiť ad impoſſibile: ſicut patuit in Marcio qui vmbrā pro
priā vſqꝫ ad mortē amauit: ſicut ēt quotidie videmus ꝙ vna vilis pſona ama=
uit aliquā nobiliſſimā vel ecōuerſo. Fortuna ēt ſic ceca eſt ꝙ qñqꝫ ſubito ꝓmo=
uet indignos: ⁊ qñqꝫ deprimit valde dignos. Vel dic ꝙ tres Domicelle q̄ Ve
neri aſſiſtunt: ſunt tria pctā q̄ reꝝ ꝓprietatē vel voluptatem frequentant. i. lu=
xuria: auaritia: ⁊ ſupbia. Due. n. prime ſe vertunt ad nos. i. luxuria vt delecte=
tur: auaritia vt diteť. Supbia vero ab alijs auertit faciem: inquantū. i. vniuer
ſos contēnit: ⁊ eos reſpicere nō dignať. Vel dic ꝙ iſte tres puelle ſunt tres vir
tutes theologice. i. fides: ſpes: charitas: quaꝝ due. i. fides ⁊ ſpes bene ſe vertūt
ad nos: qꝛ vt cōiter bene credimus ⁊ ſperamus. Sed charitas faciem ſuā a no=
bis auertit: inquantum ſicut tenemur deum aut proximum non amamus.

¶ De Veneris motu. Cap. 58.

Celum Veneris eſt: in quo ſola Venus rotať: ⁊ in ſupficie concaua celi
ſolaris contineť. Inſup ⁊ in orbes pticulares (quēadmodū Saturni:
Iouis aut Martis celū) partiť. Circūferť aūt hoc celū totū: vt p̄dicti in
24. horis ſemel ab oriēte p occidētē in orientē redeundo p primi mobilis mo=
tum. Sed orbes eius augem deferentes ſuper axe ⁊ polis zodiaci ad motum
octaue ſphere circūducunť: ſicut in alijs ſupra viſuꝫ eſt. Orbis vero epicicli hu
ius deferēs duplici mouetur motu: vno quidē ab occidēte verſus orientē: q ē
in longitudinē ſuper centro equantis. Eodē aūt tpe vnā cōplet reuolutionem
centrū epicicli: Veneris ⁊ Solis deferēs. Alio vero motu moueť in lōgitudi=
nē declinādo. i. ab eclyptica: ⁊ medietas in qua epicicłus eſt: ſemp verſus Aqlo
nem: reliqua aūt verſus auſtrū relinquiť. Aux tñ deferentis qñqꝫ ad auſtrum:
qñqꝫ ad Aqlonē declinat. Hic motus fit ſup polis ꝓprijs: q ſunt in interſectio
nibus deferentis ⁊ equantis. Hic motus d̄uiationis dici ſolet: ⁊ eſt minutoꝝ
decē: in Mercurio aūt minutoꝝ. 45. cū cētrum epicicli eſt in auge vel in oppo=

ſito deferentis. Na ꝗ̃ in interſectionibus dictis eſt nulla: in locis aũt itermedijs creſcit ⁊ decreſcit. Verũtamen nec hic motus: nec his que declinationis vel inclinationis dicunt: ſenſibilem motui longitudinis errorem faciunt: vt colligit libro. 13. Almageſti. Quapropter polos ſup quibus primus deferentis motus fit: a polis zodiaci recedere rurſuſq; ad eoſdem accedere neceſſe eſt. Ob id non nullis viſum eſt vnũ alium orbem ꝑdictos omnes includentem: ⁊ mundo concentricum ponere: ad cuius trepidationis motum he deuiationes fierent. Epicidus aũt Veneris (ſicut ⁊ dictoꝝ) in longitudinem mouet̃ ſm̃ ſucceſſionem ſignoꝝ: ⁊ in decem ⁊ nouem menſibus ſolaribus fere ſemel reuoluit̃. In latitudinem vero mouet̃ motu duplici: vno quidem: vt epicicli predictoꝝ: quo vna epicicli medietas verſus auſtrũ: reliqua vero verſus Aquilonem a deferẽte declinet. Ideo hic motus inclinationis dicitur: q2 dyameter augis vere oppoſiti epicicli a ſupficie deferẽtis declinat: ⁊ eam ſecat. Hec declinatio maxima eſt circa nodos: vbi deferẽs ⁊ equans ſe interſecãt: ⁊ nulla in auge vel oppoſito equãtis. Unde centro epicicli ab auge equantis recedente vſq; ad oppoſitu3 eius: aux epicicli verſus Aquilonem declinare incipit: ⁊ oppoſitũ augis epicicli verſus meridiẽ. Rurſum centro epicicli ab oppoſito augis equantis recedẽte aux epicicli verſus meridie3: ⁊ oppoſitũ eius verſus auſtrũ declinare incipit: donec centrum epicicli ad augem equãtis venerit. Oppoſitũ fit in Mercurio. Ex his p3 ꝙ cum declinatio deferentis eſt maxima: epicicli declinatio eſt nulla: ⁊ econtrario. Reliquo vero motu (qui reflectionis dr̃) ſup axe ꝑ epicicli augem ⁊ oppoſitum trãſeunte reflectit̃: ita vt pars epicicli dextera verſus auſtrum: ſiniſtra aũt verſus Aquilonem a ſupficie deferentis moueat̃. Dexteram dico: que poſt augem epicicli eſt ſm̃ ſignoꝝ ſucceſſionem. Reflectio hec nulla eſt centro epicicli exiſtente circa dictos interſectionis nodos deferentis ⁊ equãtis: ipſo vero recedente ab ea interſectione que caput dr̃: verſus augem pars ſiniſtra ſiue orientalis in Venere ad Aquilonem: in Mercurio ad auſtrum reflectit̃: recedente autem centro epicicli a Cauda verſus oppoſitum augis equantis: dicta medietas in Venere ad auſtrum ⁊ in Mercurio ad Aquilonem reflectitur. Ex dictis collige quadruplicẽ epicicli motũ. Primus quo mouet̃ in longitudine ab occidente verſus orientẽ: portans in parte ſuperiori planetã directe ab occidẽte ad orientem ſecundum ſignoꝝ ſucceſſionem. ſ. de Ariete in Taurum: de Tauro in Geminos ⁊ ſic de alijs. In inferiori autem parte retrograde ipſum planetã ab oriente verſus occidentem: contra ſucceſſionem ſignoꝝ deferens. Secũdus: quo ad deuiationem deferentis in latitudinem nunc ab eclyptica nũc ad eam declinat. Tertius: quo per ſe a ſuperficie plana deferentis planetã verſus eclypticam: aut ad eandem inclinat. Quartus quo pars orientalis nunc ad auſtrũ nunc ad Aquilonem reflectitur. Sed de huiuſmodi alia multa patent in theorica planetarum. Verũtamen quadripartitus hic epicicli motus tantũ in Venere ⁊ Mercurio reperitur. Nam in Saturno: Joue ⁊ Marte: epicicłus duas tantũmodo habet: latitudinem vnam que per excentricum ab eclyptica diſtat: alteram qua ſuperficies plana epicicli a ſuperficie plana deferentis quandoq; declinat. In Luna autem dũtaxat latitudo prima: que eſt per deferentem: inuenitur. Nam ſuperficies plana epicicli ipſius a deferente nunꝙ̃ declinat. Et

ad ſaluandos

ad ſaluandos tꝫ mõs motus: q̄ dã par uos circulos epiciclũ includentes imaginãt ad quorũ motus he lõgi varietates tu: ꝯtingunt. do Venus: q̃ me ⁊ Lucifer: dia dñ Solez anicedit: ⁊ heſpus eſt occidente Solé ſeqtur: oia 30 Aq diaci ſigna lo fere ad motũ ſolis p̄currit. Et eſt vna de triginta ſeptem partibus terre. Cõcauũqꝫ Veneris diſtat a cẽtro terre millia ribus. 542750.

ℭ Veneris natura. Cap. 59.

Enus q̄ ⁊ Lucifer dr̄ ẽ planeta ḃꝫ Miſabel beniuolus: feminеꝰ: nocturnus i ſuis q̃litatibꝰ. i. i caloꝛe ⁊ hũoꝛe tpatꝰ. Hic plãeta excedit ſolus zodiacũ i duabꝰ ptibꝰ: vt dicit Beda: ⁊ ẽ dictꝰ Venus: q̄ ſua q̃litate calida vel hũida dr̄ Venerei hũoꝛis vel amoꝛis excitatiuus: ḃꝫ Jſido. q̄ ꝯcomitat̄ ſolẽ vel p̄cedit: ſi p̄cedit tũc dr̄ Lucifer: ſi ſeqt̄: tũc dr̄ veſp vel heſpus: vt dič Beda. Coloꝛẽ ḃꝫ candẽtẽ ⁊ refulgẽtẽ: electro ſilẽꝫ: vt dicit Martia. Jnter oia. n. ſydera gandẽtiꝰ fulget: vñ ⁊ iubar dr̄ eo q̄ iubar radioſi lũinis a ſe emittit: pp qđ vmbrã facit. Qñ aura multũ ẽ ſerena diẽ ⁊ ſolis oꝛtũ imediate ãnũciat ⁊ p̄cedit. Qñ ẽ i eodẽ ſigno cũ ſole a claritate ſolis abſoꝛtꝰ: ſe tũc tpis nõ oñdit. Qñ Venꝰ ẽ altioꝛ Mercurio tũc ẽ illo ſegnioꝛ motꝰ eiꝰ: ⁊ ecõuerſo cũ ẽ iferioꝛ: tũc ẽ celerioꝛ: vt dicit Macro. Jn tribꝰ ſemitonijs ſoli occurrit ⁊ malitiã rep̄mit: vt dicit Ptbol. Ex pte coꝛpis diſpõit ad pulchꝛitudinẽ ⁊ ad voluptates i tactu: i olfactu i guſtu: ⁊ i cantu. Vñ facit eẽ cãtoꝛes ⁊ muſicoꝝ amatoꝛes: ⁊ ſpecierꝝ ꝯfectoꝛes: aurifices ⁊ veſtiũ muliebꝛiũ ſcultoꝛes: vt dicit Miſabel. Et dicit Ptbol. Sub Venere ingt ſt̄ libꝛa ⁊ taurꝰ ⁊ ſt̄ eiꝰ domꝰ: ⁊ regnat i piſcibꝰ: ⁊ i v̄gine dñ cit regnũ eiꝰ. Sub ip̄o ꝑtinet̄ via ⁊ amoꝛ ⁊ amicitia ⁊ pegrinꝰ: ⁊ ſignat lucrũ ⁊ gaudiũ: ⁊ ẽ v̄idicꝰ: ⁊ moꝛat̄ i quolibet ſigno. 29. diebus ⁊ ꝯplet curſũ ſuũ i. 368.

Miſa.
Beda.
Jſido.
Beda.
Martia.
Macro.
Ptbol.
Miſabel
Ptbol.

¶ Veneris: Moralitas. Cap.60.

V Enus qui ꝛ Lucifer dr̄: eſt planeta beniuolus: feminineus: nocturnus: ſp cōcomitās ſolē: vel ꝑcedēdo ꝛ ſic dr̄ Lucifer: vel ſubſequēdo ꝛ ſic dr̄ veſper. hic p̄ ceteris gaudētius fulget: idō dr̄ iubar: pp radioſitatē: diē ꝛ ſolis ortū imediate annūciat: ꝛ ꝑcedit. hic excedit zodiacū in duabus ptibus: hic facit ſuos cantores: muſicoꝝ amatores. hic facit ſuos pigmētarios ꝛ aurifices. Talis ē btā virgo: q̄ fuit ſerena p pietatē: beniuola p benignitatē: nocturna p hūilitatē: radiās p honeſtatē. Solē. i. xp̄m ſemp cōcomitās p incarnationis ſocietatē: ipm ꝑcedēs p maternitatē: ipm ſequēs p filialitatē: ꝛ virginitatē: ꝛ ēt q: poſt ipm remāſit i mūdo. Iſta ēt zodiacū. i. cōditiones nāe noſtre exceſſit in duobus. ſ. in hoc ꝙ Virgo peperit: ꝛ i hoc ꝙ in creatura creatorē portauit: vel in hoc ꝙ inuiolata pmāſit: ꝛ in hoc ꝙ ſup angelos aſcēdit: q: exaltata eſt ſuper
Eſa. choros angeloꝝ ad celeſtia regna: vñ iam de ea pōt dici illō Eſa. 14. Lucifer mane oriebaris: ꝛ dixiſti: aſcēdā in celū: ſup aſtra celi exaltabo ſoliū meū: ſilis ero altiſſimo. Iſta ēt facit ſuos. ſ. ſibi ſubditos ꝛ deuotos: cantatores p gr̃aꝝ actionē. pigmētarios p future cōſolationis cōtēplationē. Vel expone ſi vis de viro pfecto: q. ſ. in duab⁹ ſui ptibus. ſ. q̄tū ad affectū ꝛ intellectū zodiacū. i. ambitū nāe hūane excedit. ſ. q̄tū ad cognoſcendū ꝛ meditandū ſupceleſtia eleuat intel
Paul. lectū: ꝛ ad diligēdū viſibilia dilatat affectū. 2. Cor. 5. Siue mēte excedimus: ſiue ſobrij ſumus: charitas xp̄i viget in nobis. Iſte ēt ſolē iuſtitie xp̄m ſp p gr̃am
Idem. comitat. Rom. 8. Quis nos ſeparabit a charitate xp̄i. ipmq; qñq; ꝑcedit deſide
Math. rando: qñq; ſequit imitādo. Math. 8. Magr̄ ſequar te quocūq; ieris: vel ēt ipſum ꝑcedit ꝛ annūciat p̄dicādo: ipmq; ſequit obediēdo. Iſte dr̄ p̄ ceteris gau
Actuū dentius fulgere q̄tū ad vultus hylarē trāquillitatē. Act. 7. Intuebant vultū eius tanq̄ vultū angeli ſtantis inter illos. Alios facit p diuine laudis: quam in eis excitat: iocūditatē hr̄e. Candidus eſt p caſtitatē: fulgidus vel fulgēs p ſcie luminoſitatē: feruēs p pietatē: nocturn⁹ p hūilitatē: ꝛ ſic merito dr̄ iubar ſeu Lucifer pp exēplaris radiationis radioſitatē. Iſte ē ergo Lucifer in tpe ſuo: ꝛ veſpeꝝ ſup filios terre oriri facit. Scdm Ptho. ſub Venere ſunt Libra ꝛ Taurus: ꝛ ſūt domus ei⁹: ꝛ regnat in Piſcib⁹: ſʒ in Virgine regnū pdit. Sic ꝟ Libra. i. diuites q pecunias librāt ꝛ Tauri. i. potētes qui terrā gubernāt ſunt ſub Venere: q: Veneri ꝛ luxurie famulant: i piſcib⁹. i. in delitijs regnāt: ſʒ vere in ꝟgine Maria. ſ. ꝛ i alijs ꝟginib⁹ pdit regnū ſuū: q: luxuria nūq̄ hūit i btā ꝟgi
Paul. ne aliq̄ ptātē. iuxta illō Roma. 6. Nō regnet pctm̄ i veſtro mortali corpe: ꝛ ne obediatis ꝯcupiſcētijs ei⁹. Ven⁹ ḡ pt ēt dici amor carnalis q diſpōit ad pulchritudinē corpis: ſenſuū voluptates acqrit ſiue tactuū ſiue odoꝝ: ſiue ciboꝝ ſiue cantionū: ornamēta ꝛ mulieres appetit. Aliqñ ēt viros iuſtos q dſignāt i libra pp eq̄litatē iuſtitie: q: i libra ſol exñs facit equinoctiū: ꝛ viros fortes: qui deſignatur in Tauro: aggredit ꝛ inficit. Regnat aūt maxie in piſcib⁹. i. in hoibus ſub aquis delitiaꝝ viuentibus: ſed in virginibus. i. in cōtinētib⁹ deficit vigor eius.

¶ De Venere ꝛ Mercurio: Moralitas. Cap.61.

Qō. Q Ueſtio fit i aſtrologia. Quare Ven⁹ ꝛ Mercuri⁹ cū ſit iferiores ſole: cur
Alfrag. rūt tñ tm̄ q̄tū ſol currit: Rñdet ꝙ h accidit: q: vt dic Alfra. ſi multū diſtāt a ſole reſpectiue. Nā cētrū epicicloꝝ eoꝝ ſp ē cū cētro ſolis: ꝛ iō q̄tūcūq; ro

tantur

tenť per epiciclū:tñ cētrū eorū nunq̄ recedit a Sole: ꝛ ideo parū elongantur
a Sole. Sol autē eſt xp̄s. Boetius.4.de cōſola. Quē qꝛ reſpicit oia ſolus: ve Boeti⁹.
rum poſſis dicere Solē. Ideo.n.vocat eū Solē:qꝛ Solus reſpicit oia: ꝑ quo
nota ꝙ oē lumen eſt a Sole: ꝛ ꝓpterea Sol fuit poſitus in medio planetarū
tres habēs ſupra: ꝛ tres infra: vt dicit Ptbole.in Almageſt. Sic ſe habuit de Ptbole.
xp̄o q̄ eſt media ꝑſona in trinitate:cui attribuiť ꝙ ſit verbū: imo ſm̄ verā opi=
nionē:verbū nō eſt attributū ſed perſonale. Pro quo ēt nota ꝙ vt dicit Dio= Diony.
niſius de angelica hierarchia. Angeli inferiores illuminanť a ſuperioribus.
Omnis.n.cognitio intellectualis eſt per lumen: lumē autē ſuperioris angeli
confortat lumen inferioris: ꝛ ſic aſcendendo vſq3 ad verbū diuinū: qđ eſt lux
vera cōfortans alia lumina: ꝛ per conſequens oſtēdens eis que alias nō vidēt:
Et ideo qꝛ diuinū verbū eſt lux perfectiſſima perficiens ꝛ confortans alia lumi
na:ſicut lumen Solis illuminat corpora lucentia: ꝛ perfecte cognoſcit in hoc
lumine oia:iđ dť Sol:dicit ergo. Quem qꝛ reſpicit.ꝛc. Boni autē ꝛ iuſti viri
ſunt ſicut planete inferiores q̄ nō diſtant a Sole. Uere boni ꝛ iuſti q̄tūcunq3
rotentur in epiciclis per reuolutiones huius preſentis vite: centrū tñ eorū.i.
cor nūq̄ a Sole.i.a deo recedit. vñ Pſal. Nō receſſit retro cor nr̄m nec declina
ſti ſemitas noſtras a via tua. Et vere qñ cor eſt imobile ꝛ a deo nō recedit: oēs
reuolutiones h⁹ vite ordinate vadūt. iuxta illđ Roma. Diligentibus deū oia Paul.
cooperantur in bonū. Hec.n.aſſignatur cā quare ordinanť reuolutiones ce
leſtes:qꝛ.ſ.centrū ꝛ poli ſunt ſtabiles:qꝛ omne quod mouetur reduciť ad quie
tem vel ad quieſcens. Tales igitur ſtabiles ꝛ firmi cū xp̄o aſcendent ad regnā
dum cū eo in celo:qꝛ regnū ſuū non eſt de hoc mundo. Joan. Regnum meum Joan.
non eſt de hoc mundo. Surgat igitur cor noſtrum ab hoc mundo ꝛ eleuetur Phūs.
ad xp̄m. Ponatur illud primo celi. Quare oēs eleuant manus ad celum cum Qō.
orāt? Rñ.qꝛ mens ꝛ cor noſtrū nālīter fertur in celum tāq̄ illic ſit deus. Al= Albert⁹.
bertus.12.de animalibus. Querit. Quare cor noſtrū eſt figure pinealis ſeu pi Qō.
ramidalis? Rñ.ꝙ ignis in mā aliena cū vult ire ad locū ſuū: fit illius figure pi
nealis: vt p3 in igne candele ꝛ lampadis ꝛ hmōi. Naturaliter igitur cor tendit
ſurſum. Et ideo ſi ſequatur naturalē inclinationē requieſcet cū xp̄o ꝛ regnabit
cū eo. Figura huius.4.Regū.x.vbi dť:ꝙ Hieu Rex Iſrael dixit Jonadab. Regū.
Eſt cor tuū rectū cōtra me? ꝛ ille reſpondit: eſt. Tūc ille leuauit eū in currū ꝛ
duxit ſecū. Hieu interpretatur parcens. Ecce xp̄s q̄ nobis parcit. Jonadab in
terpretatur ſpōtaneus:qꝛ ſponte ꝛ volūtarie tendere debemus in xp̄m: vt cū
eo regnemus. Cuius tñ oppoſitū facimus: ꝛ ideo de nobis conqueritur deus
dicēs.illđ Eſaye. Populus hic labijs me honorat:cor autē eoꝝ longe eſt a me: Eſaye.
ꝛ ideo tales non perueniunt ad regnū xp̄i:qđ eſt vita: ꝛ nō ſolū vita ſ3 eterna.
Diuiſum eſt.n.cor eorū nunc ꝛ iđ peribūt. Phs li.de aīalibus querit. Quare
quedā aīalia annuloſa deciſa viuūt? Reſpondet:qꝛ habēt duplex principiū pro Phūs.
portionale cordi: ꝛ qñ diuidiť licet viuāt:parū tñ durat vita eoꝝ. Sic cor pctō Qō.
ris eſt diuiſum:qꝛ ſyndereſis ſp̄ remurmurat ꝛ nūq̄ extinguiť. Uñ Eſa. Uer=
mis eoꝝ nō morieť: ꝛ iđ perdent vitā ꝛ regnū. Et iđ bene dicit xp̄s. Regnum Eſaye.
meū nō eſt de hoc mūdo. Sed qui faciūt voluntatē dei nō ſunt de hoc mūdo:
qꝛ non poteſtis deo ſeruire ꝛ Mā̄mone: ergo ſunt de regno dei. Uñ Math.7. Mathei.

Qui fecerit volūtatē pr̄is mei q̄ in celis eſt: ipſe intrabit in regnū celorū. Ut
Paul. autē dr̄ Thesal. Hec eſt volūtas dei ſanctificatio veſtra: ſanctitas vel ſanctifi-
Qō. catio. i. ſine terra. i. ſine amore terrenorū: ponaṫ ꝓblema. Quare aqua ſalſa eſt
magis ſpeculabilis ⁊ reddit imaginē magis q̄ dulcis? R̄ndet: q2 in dulci eſt
terra: in ſalſa autē non. Salſi ⁊ amari ſunt vere penitentes in quibus bene re
lucet imago trinitatis: que cōſiſtit in actibus ſecundis intellectus ⁊ volūtatis
ſimul cū primis. Dulces aūt ſunt terreſtres ⁊ terrena amantes: ⁊ tales deſtru-
Phūs. unt imaginem trinitatis ſuo malo exemplo. Quia. n. tales exaltātur: dant ma
Qō. lum exemplū. Sup. I. Metheo. fit queſtio. Quare in eſtate ⁊ autūno fiunt cor
ruſcationes ⁊ fulgura que deſtruūt hoīes: beſtias: ⁊ fructus? ⁊ nō ſic in hieme?
R̄ndet: q2 in eſtate ⁊ autūno terra eleuatur cū vapore: ſed nō ſic fit in hieme.
Sic quidā eleuanṫ p terrena ⁊ cū mente ad terrena in malū aliorū. Tales ſūt
peccatores ⁊ ideo indigent ſanctificari: vt. ſ. faciant voluntatē dei: ⁊ ſic erūt ſan
cti. i. ſine terra. Sed aliqui aſcendūt vt vapores hiemis ſine terra cū virtutib9:
tales poſſunt dici ſancti ⁊ facientes voluntatē dei: ⁊ ſic intrabūt in regnū dei.
Leuiti. Figura Leuiti. 8. vbi dr̄: de ſanctificatiōe Aaron: q intinxit in ſanguine agni:
Primo aurē: q̄ deſeruit memorie. Secūdo manum q̄ deſeruit intellectui: vt dr̄
Phūs. . 14. de aīalib9. Et tertio pedē. ſ. affectionis volūtatis. Et poſtea ligauit caput
cū lamina vbi erat nomē dei. Prima tria. ſ. memoria: itellectus: ⁊ voluntas: p
tinēt ad partes imaginis: ligatio aūt capitis ptinet ad ſequendū volūtatē dei.
Salſi igitur ⁊ amari. ſ. vere penitētes reformēt imaginē trinitatis. ſ. memorā
do deū: intelligēdo ⁊ amādo deū: ⁊ erūt ſanctificati: ⁊ facient voluntatē dei ⁊
intrabunt in regnum dei: ⁊ licet ſic ſint vt Uenus ⁊ Mercurius planete infe-
riores reuoluentes in epiciclis. ſ. turbationibus huius mūdi: nūq̄ tñ recedēt
a Sole. i. xp̄o: ⁊ cum eo regnabunt in vita eterna.

¶ De Uenere cū Marte vel Mercurio. Moralitas. Cap. 62.

Albube. Lbubeter Aſtrologus querit. Quare aliq̄ ſunt fornicarij naturaliter
Qō. a q quātūcūq̄ habeāt pulchras vxores: tñ ſe miſcēt cū ſeruis ⁊ ancillis?
Et reſpondet q Uenus habet diſponere corpus. Et ideo qñ Uenus i
alicuius natiuitate iungiṫ Marti qui eſt calidus exceſſiue: vel Mercurio qui
eſt mutabilis: dūmodo ſint in deſcenſu: tunc ſunt fornicarij q2 exceſſiue amāt
ſimiles Marti: vel nō ſunt firmi ⁊ ſtabiles in bono ꝓpoſito ſimiles Mercurio.
Si autē eſſent in aſcenſu nō eſſet ſic. Et ratio eſt: q2 in aſcenſu planetarū oīa fir
miora fiunt. Et ideo dextera pars que eſt in aſcenſu eſt firmior. Siniſtra vero
in deſcenſu debilior ⁊ variabilior. Talis debet eſſe anima cuiuſlibet viri iuſti:
q2 debet eſſe in aſcenſu. i. firmus ⁊ ſtabilis cū deo: ⁊ nō exceſſiue amās corpora
Tobie. lia: quia aliter eſſet fornicator ⁊ a deo puniretur: ſicut patet Thobie. de Sar-
ra ad quā oēs ſponſi qui accedebāt ex libidine exceſſiua interficiebanṫ a demo
ne: ⁊ cauſa erat q2 ſeruabaṫ ſoli Tobie. Sarra interpretatur princeps: aīa iuſti
⁊ ſancti viri dicitur princeps ſeu principalis in bonis operibus. Tobias inter
pretatur bonus dn̄s: q2 ſic aīa iuſti ſeruaṫ bono dn̄o. i. xp̄o deo ⁊ ab eo in celo
coronabiṫ. Uñ de tali aīa nō exceſſiue amāti: que nō mutabilis eſt: ſed cū xp̄o
firma ⁊ fidelis: pōt dicere ipſe xp̄s: hanc amaui ⁊ queſiui eam mihi ſponſam.
Eſaye. Et poſt hanc vitam de ipſa verificabiṫ illud Eſaye. 28. In illa die erit dominus

exercituū

exercituū corona glorie. Pro cuius intelligentia nota ꝙ Arathus poeta anti= Arath⁹.
quus grecoꝝ tradidit doctrinā ſuā ſub fabulis more poetarū. Uñ ponit cām. Qō.
Quare ille nouē ſtelle in ſigno Scorpionis: q̄ dicunt corona ſeptentrionalis:
ſunt ibi poſite? Et dicit: ꝙ qñ Theſeus fuit in laberinto: vbi pugnauit cū Mi
notauro quē interfecit: fuit ſibi a Uulcano tradita corona ex auro ⁊ gēmis ꝑ
quas Theſeus exiuit de tenebris laberinti. ſ. carū luce. Hāc autē coronā dicit
in ſydera collocatā. Ueritas autē illius eſt ꝙ laberintus plenus multis anfra
ctibus eſt iſte mundus: vbi ſunt Minotauri ſemihoīes ⁊ ſemifere. ſ. tyrāni. Et
iō q in hoc mūdo fortes virtutibus coronati eos vicerunt: ⁊ ſic egreſſi de tene=
bris vite preſentis virtutū luce ducente: tales in celo habēt coronā glorie. Hoc
autē verificatū fuit in Martyribus. Et iō nō habēt coronā ſeu aureolā: q̄ cōſi
ſtit in viſione diuina: quare etiā antiquitus triūphantibus corona dabatur.
Albertus libro de aīalibus: querit. Quare Leones poſt quinquenniū habent Albert⁹
coronā ⁊ nō ante? Rñdet ꝙ corona eorū ſunt pili qui fiunt ex calore cordis: ex Qō.
pellentis ſuperfluitates terreſtres a capite: ſed ante quinquenniū nō hēt Leo
tm̄ calorē in corde: nec ēt eſt audax. Sic qui nō hēt calorē cordis. i. amorē dei
nō coronabit: ſed q feruens ⁊ firmus in amore dei in hoc mundo: coronabitur
in celo: hoc pōt applicari pro vna Uirgine a deo in celis coronata. Bene igitur
dicit Eſaye. In die illa erit dñs exercituū corona glorie. i. xp̄s q fuit dñs exerci=
tuū: eſt ⁊ fuit corona cuiuſlibet aīe fidelis: ⁊ ideo cuilibet tali anime iuſte ⁊ ſan
cte ſeu deuote: ait ipſe Chriſtus illud Canti. 8. Ueni de libano ſponſa veni co Canti.
ronaberis. In qua auctoritate nomine ſponſe denotatur primo fortitudo in
uiolata: ibi ſponſa ſecundo rectitudo conſeruata: ibi de libano: qui interpreta=
tur candor: tertio pulchritudo premiata: ibi coronaberis. Circa primū tantū
pro nunc nota: ꝙ ſponſa ⁊ ſponſus dicitur a ſpōdere: quod eſt promittere. In
ter alia autem principalia que promittunt ſponſi ⁊ ſponſe: eſt firma fides ſeu
fidelitas. Matrimonium enim quod ſit vnius ad alterum: eſt de iure natura=
li. Et propterea dicitur Geneſi. Erunt duo in carne vna: precipue autē in ma Geneſi.
trimonio requiritur fidelitas: quia cum proles indigeat toto tempore vite ſue
auxilio a parentibus: ideo matrimonium durat tempore vite. Fidelitas au=
tem matrimonij debet eſſe vt ſit proles ſua. Sic ſe habet de Chriſto ⁊ de ani=
ma noſtra. Unde filij anime ſunt bone operationes quas concipit ex amore
Chriſti. Ad hos filios ſe ſpopondit anima in baptiſmo quando dixit: abrenū=
tio Sathane ⁊ omnibus pompis eius: hos autem filios nō poſſet nutrire niſi
ſeruaret fidelitatem ſponſo. Et ideo deus per Prophetas reprehendebat iu=
deos quando ab eo recedebant tāꝗ̄ fornicatores vel fornicarios: quia ſicut for
nicarius propriam relinquit ſponſam propter aliam: ſic ipſi relinquebant deū
propter deos alienos. Et ideo illa anima erit vere ſponſa Chriſti que ſibi immo
biliter fidelitatē ſeruabit. Et ſic erit Uenus: cum Marte. i. cum turbatione ⁊
prelio huius vite vel cū Mercurio. ſ. cum mutatione varia temporalium ⁊ cor
poralium: ſed quoniam non eſt in deſcenſu. i. quia nō deſcendit ad terrena po
nendo ibi amorem: ſed eſt in aſcenſu. i. qñ tota eius ſpes eſt ſurſū in xp̄o deo:
iō nō eſt fornicata cū diabolo: ſed fidelis ſponſa xp̄i: coronabitur igitur corona
glorie. Et hec q̄ dicta ſūt: pñt applicari ꝑ vna Uirgine a xp̄o in celis coronata:

que fuit fidelis xpo ſpōſo: ⁊ conſtās ⁊ fortis in aduerſis tollerādis. Poſſent et p̄dicta de firmitate ſeu fortitudine applicari ſctis martyrib⁹: q fortes ⁊ ꝯſtātes in tormētis a xpo coronari meruerūt in celis. Un̄ p̄cipue de. s. Stephano dr̄ in Acti. Apłoꝝ. Stephanus aūt plenus gr̄a ⁊ fortitudine: faciebat ꝓdigia ⁊ ſi gna magna in populo. Ubi nota ꝙ fortitudo q̄ in aīa: transfert a fortitudine q̄ eſt in corpe. Et nō ſine cā. Un̄ ſup p̄mo de aīalib⁹. fit qō. Quare in eadē ſpecie q̄dā aīalia ſūt aliis fortiora: cū tñ eq̄lr p̄ticipēt eādē ſpēꝫ. Rn̄det: ꝙ fortitudo corpis eſt a neruis: muſculis ⁊ cordis: muſculi. n. ſūt toti pleni neruis ex qbus poſtea fit corda ad trahēdū mēbra. Eſt aūt ſciēdū ꝙ ſpūs q diffundit a corde p mēbra l’ħ differt a ſpū q diffūdit a cerebro. Nā q ē a corde ē mixt⁹ cū ſanguine: ⁊ iō qꝛ groſſius eſt: currit p arterias q̄ vacue ſūt ⁊ pforate: ſꝫ ſpūs: q ē a cerebro: ē ſubtiliſſimus ad modū lucis: iō nō eſt neceſſariū hēre receptaculū vacuū: ſꝫ currit p neruos ad modū lucis: vñ nerui ſūt dyafani: qñ āt nerui bene obediūt cerebro ⁊ implent ſpū bene: tūc opꝫ ꝙ aīal illud ſit forte. Sic ſe hꝫ ſuo mō de fortitudine aīe: tā de acqſita q̄ꝫ infuſa. Uel dicat ſicut infra. Ubi nota ꝙ vt di cit Phs. 1. Ethy. In aīa noſtra eſt quaſi vnū regnū. Nam potentie aīe faciunt vnū regnū. Iſtius autē regni caput eſt ratio. In hoc autē regno: vt ipſe ibi di cit: ſunt duo modi ciuium: vꝫ virtus cōcupiſcibilis: ⁊ virtus iraſcibilis: ⁊ dicū tur eſſe ſub dominio rōnis: vt ſunt ciues ſub rege: eo ꝙ libere ſibi obediunt: vt .ſ. qñqꝫ poſſint ſibi rebellare. Solū autē iſta duo genera ciuiū ſunt in animali ⁊ non plura: qꝛ ad hoc ꝙ animal regat ſicut ⁊ ciuitas. Primo neceſſarium eſt ꝙ bene ordinetur in ſe ad cōſeruationē interiorē: qḋ fit in animali per concupi ſcibilem. Secūdo requirit vt reſiſtat exterioribus nociuis: quod fit ꝑ iraſcibi lem. Fuerunt autem inuente virtutes: vt iſti ciues obediant capiti. ſ. rationi. Unde ex aſſuefactione multorū actuū virtuoſorū cōcupiſcibilis habet tēperā tiā: que alio modo dicit fortitudo. Et Phūs. 3. Ethi. dicit. Per quā obedit in oibus rōni. Nā vere tm̄ cōcupiſcit q̄ꝫtū dictat rō. Similiter i iraſcibili ponitur fortitudo: que eſt cōtra timoroſa. Un̄ in tm̄ dr̄ hō fortis fortitudine acqſita: in q̄ꝫtū eſt plena potētia iraſcibilis virtute ſpūali vt moueat ꝓm ꝙ vult caput ſine rō: vt. ſ. pp bonū rationis hō nulla timeat aduerſa. Et eodē mō ſe hēt de forti tudine infuſa: que differt ab acquiſita: qꝛ acquiſita eſt ꝓꝫ regulā rōnis. Infuſa vero ꝓm regulā legis diuine: vt. ſ. nullū terribile timeatur qḋ ſit cōtra regulaꝫ legis diuine. Un̄ ad hoc ꝙ hō ſit fortis ⁊ nihil timeat pati pro lege diuina: hoc non eſt niſi ſit plenus gr̄a ſpūs ſancti. Et ideo Martyres ſancti xp̄i imitatores ⁊ a deo moti pleni gratia ſpūs ſancti: hāc habuerūt fortitudinē vt pro premiis eternis: quecūqꝫ mundi aſpera ſuſtinerent. Sed ille male eſſet fortis: qui inte rioribus paſſionibus reſiſtere non poſſet. Un̄ tales a Pho. lib. Ethicorū: dicū tur molles. Quicunqꝫ igit ſunt iuſti qꝛ ſunt pleni gr̄a ſpūs ſancti: ſunt fortes ad reſiſtendū paſſionibus interioribus: ⁊ ſunt fortes ad ſuſtinendum aduerſa pro xpo. Un̄ Gregorius. 7. Moral. Iuſtorum quippe fortitudo eſt delectatio nē vite preſentis extinguere: ⁊ huius mundi aſpera pro eternis premiis tolle rare. Fit autē queſtio. 4. Metheo. Quare quedā corpora poſſunt cōminui ſe cundū oēm dimenſionē: vt vitrū: quedā vero ſcinduntur ſolum ſecundū vnaꝫ dimenſionē: vt ligna ſecundū longitudinē: quedā vero nullo modo: vt ferruꝫ: vnde

Actuū. (margin, beside "in Acti. Apłoꝝ.")
Qō. (margin, beside "eſt in corpe.")
Phūs. (margin, beside "cit Phs. 1. Ethy.")
Phūs. (margin, beside "rioribus paſſionibus")
Gregor. (margin, beside "pro xpo. Un̄ Gregorius")
Qō. (margin, beside "rare. Fit autē queſtio")

Unde ergo accidit hoc? Rñdeť q̄ oē qđ ſcindiť eſt ſiccū: qđ inq̄tū hm̄oi: neq̃ ſcindi nec minui pōt: ⁊ iō ſcindiť rōne partiū magis paſſibiliū. Et iō qñ in cor pore ſicco ſūt pori vacui pleni. ſ. aere: op3 q̄ ſm illā partē ſcindať. Ũñ corpora q̄ hñt hm̄oi poros ſm oēm dimēſionē vt vitrū: cōminuunť: lignū vō ſcindiť. Et q̄ ferrū totū eſt plenū tā ſ3 lōgitudinē q̃ ēt ſm oēm dimēſionē: iō nec ſcin diť nec minuiť. Sic fuerūt viri ſcti. ſ. ſicut ferrū. Aliq. n. ſūt q q̄tū ad ↄcupiſcē tias nō ſcindunť: ſ3 ſūt fortes: ſ3 nō ſunt fortes ad ſuſtinēdū aduerſa: q̄ nō ſūt pleni gr̄a ſpūs ſcti: ſ3 ſi eēnt pleni ſicut ſcti: fortes eſſent vt ferrū. Figura huius Eccle. 46. vbi de Joſue dr̄: fortis in bello Jeſus naue: q̄ aūt fuerit eius fortitu do: dr̄ libro Joſue: vbi dicit: q̄ p̄mo pugnauit cū duab⁹ ciuitatib⁹. ſ. cū Jerico: ⁊ cū Hai: ſ3 aliqñ pugnauit cū vtralibet. Nā qñ voluit pugnare cū Jerico: ante in agro vidit hoiem cū gladio euaginato q ſibi dixit q̄ erat princeps exercitus dñi. Unde dedit ſibi ꝓ ſigno qualr̄ debebat pugnare cū Hierico: q̄ cū gladio ⁊ ſic fecit nā oēs de Hierico iterfecit gladio. Sʒ ꝯ Hai q̄ iterfecerat filios Iſra el: nō ſic pugnauit. ſ. cū gladio: ſ3 ſolū cū clipeo. Unde dixit ſibi deus. Leua cli peū ↄtra vrbē Hai: ⁊ vicit ciuitatē. Joſue interp̄tať ſaluat⁹ ecce ſcti viri. Hieri co interp̄tať Luna: q̄ mutať: ecce caro: Hai aūt interp̄tať q̄ſtio vite: ecce tyrāni: ↄtra quos pugnare debem⁹ cū clipeo patiētie: ſicut cōtra carnē cū gladio forti tudinis cōcupiſcētias refrenādo ⁊ extinguēdo: ⁊ ſic erim⁹ victores. Sʒ i tēpo rib⁹ nr̄is pauci ſūt ſic fortes q̄ pleni ſint gr̄a ſpūs ſcti. Nec hodie q̄riť illa forti tudo: nec tales ſic pleni gr̄a ſpūs ſcti reputanť fortes: ſ3 tm̄ pleni diuitijs dicū tur hodie eſſe fortes. Sed miſera eſt talis fortitudo: ⁊ eſt ſicut fortitudo catti. Nā Albertus. 22. de aīalib⁹: dicit: q̄ fortitudo ⁊ audacia catti ſeu muriſegi eſt ꝑꝑ illos pilos aſpos quos h3 circa os: qb⁹ ablatis ſeu euulſis. vt ipſe dicit: non venať. Et cā ē: q̄ oīa aīalia feraliū dentiū: habēt illos tales pilos. Natura. n. mittit m̄ām terreſtrē ad dētes: ſ3 q̄ vita coꝝ eſt ex dētib⁹: vt dētes eſſent bene acuti: nō oportuit ibi eſſe tm̄ cōcurſum materie: ⁊ iō nā diuertit m̄ām ad pilos illos groſſos. Si aūt auferas pilos: nā nō diuertit: ⁊ dētes nō ſunt acuti: ⁊ ſic ꝑdūt fortitudinē: ⁊ maxime catti. Talis eſt fortitudo diuitū: q̄ eſt ad cōminuē dū dētibus. Nā qñ pili diuitiarū ſunt apud ipſos: tunc habēt dētes acutos ⁊ ſunt audaces ac fortes cōtra maxime pauperes: ſ3 ſi perdunt pilos: ceſſat eoꝝ fortitudo. Figura huius Judicū. 16. vbi dr̄ q̄ fortitudo Sanſonis erat ī pilis: ⁊ pilos poſt modū ꝑdidit ⁊ oculos. Sāſon iterp̄tať Sol eoꝝ: ⁊ fortitudo So lis eſt ī auge: cuiuſq3 debilitas ē in oppoſito augis. Sic diuitū diuitie ſunt coꝝ Sol: q. d. diuites qñ ſunt in auge. i. in ſūmo diuitiaꝝ ſunt fortes: ſ3 qñ ſunt ī op poſito. ſ. diuitijs priuati ⁊ in pauptate: ſunt debiles: ⁊ nō amplius audaces ſi cut erāt cū diuitijs abundarēt. Bene igiť dicit Gregorius. Juſtoꝝ fortitudo eſt delectationem vite preſentis extinguere: ⁊ huius mundi aſpera pro eternis premijs tollerare. Tales fuerunt ſancti martires: ⁊ precipue beatus Stepha nus: q̄ ad illa duo ſe extendit ſua fortitudo. Nā primo ad ↄcupiſcētias carnis refrenādas: ⁊ ꝑꝑ hoc factus fuit cuſtos viduarū. Secundo cōtra terribilia. Et hoc totū fuit: q̄ plenus gr̄a ſpūs ſcti. Et hoc eſt qđ dicebať ſupra. Stephanus plenus gratia: ⁊c. Stephanus. n. interpretatur coronatus. Et vere Stepha nus fuit merito coronatus. Unde eccleſia de xp̄i militibus: qui bene pro co

Eccle.

Albert⁹.

Judicū.

Gregor.

Apoc. pugnauerũt: accipiens illud Apoc. 7. cantat ꝛ dicit. Iſti ſunt q venerũt ex magna tribulatiõe ꝛ lauerũt ſtellas ſuas in ſanguine agni: mõ coronant. i. Sãcti q multas tribulatiões ꝑpeſſi ſunt in hoc mundo: nũc in vita eterna coronant. Nã antiquitus duces ꝛ principes q ꝑ multas tribulatiões vicerãt hoſtes: coronabant. Et nõ ſine cã. Corona. n. fuit inuenta ꝓ refrigerio capitis. Nã hoies in magnis calorib⁹: ne caput piclitaret: q2 eſt poroſũ: ad dandũ ſibi refrigeriũ: faciebãt ſibi coronas de folijs arborũ. Et iõ corona fiebat in refrigeriũ capitis in tãto piculo. Vñ in ſignũ refrigerij ꝓncipũ: q capita ſunt: qñ cadũt magna picula: coronant. Sic eſt de ſanctis q ꝓ xp̃o viriliter pugnauerũt. Pro quo nota ꝙ ſup illo Boetij. 4. de cõſol. Herculẽ durĩ. ꝛc. Et ſequit. Superata tellus ſydera donat. Dicit expoſitor: ꝙ poſtq̃ hercules tot labores ſuſtinuit virtuoſe fuit poſitus in celo: ꝛ data eſt ſibi corona nouẽ ſtellarũ. Et propterea cõcludit ſibi Boetius. Ite nũc fortes vbi celſa magni ducit: exẽpli. Via cur inertes terga nudatis ſupta tellus. ꝛc. Vbi dicit ꝙ ad exẽplũ Herculis fortes habebũt coronas in celo. Et nõ ſine cã poſuerũt illas ſtellas eſſe coronas fortiũ: q in magnis piculis ꝑ virtutes fuerũt. Nã Ptholomeus in quadripartito dicit: ꝙ incidior inter ſtellas illas h3 duplicẽ cõplexionẽ. ſ. Martis ꝛ Veneris. Vt autẽ ipſe ſibi diĉ: qñ vna ſtella eſt cõplexionis duorũ planetarũ: ꝛ ꝙ vnus illoꝝ planetarũ iungit ſibi: tũc ſequit cõplexionẽ eius: ꝛ ſic eſt de altero. Vñ qñ ſtella corone herculis iungit Marti: eſt de eius cõplexiõe. Simil̃r qñ iungit Veneri eſt de eius cõplexione. Vere ſic eſt de p̃mio virtuoſorũ. Nã corona iſta in hac vita cõiungit Marti. i. ꝑlijs ꝛ turbationib⁹. Nã Phs. 1. Ethi. poſuit ꝙ in hac vita eſt aliqua felicitas que eſt operatio ſm̃ virtutẽ in vitã pfectã. Et poſtea arguit: qño põt eſſe felicitas in vita iſta: vbi ſunt tot calamitates: ꝛ qño poterunt hoies ſtare in actu virtutũ? Et rñdet: ſufficit ꝙ i tot calamitatib⁹ hẽat actũ patiẽtie. Et iõ in hac vita corona eſt iuncta Marti ꝛ p[illegible] continuis. S3 in futuro erit corona Veneris. Vñ Martia. in lib. de coniugio Mercurij ꝛ Philologie dicit: ꝙ affuit Venus q̃ hẽbat coronã: vbi erãt oĩa gña delectationũ. Talis ẽ corona future glorie. Eſaye. Oculus nõ vidit nec auris audiuit q̃ ꝑparauit de⁹ diligẽtib⁹ ſe. Et Apoſto. Thi. dicit. Bonũ certamẽ certaui: curſum ꝯſumaui: fidẽ ſeruaui: in reliquo repoſita eſt mihi corona. Beatus ãt Stephanus bene pugnauit ꝛ ſuſtinuit afflictiones: merito igit dr̃ Stephanus. i. coronatus: q2 a xp̃o eſt coronatus. Et q̃uis oẽs martires q bene pugnauerũt ꝓ xp̃o: ſint coronati: tñ maxime inter alios de iure Stephanus d3 dici coronatus. Artificialia. n. ſumpſerunt exordiũ a nãlibus: q2 ars imitat nãm. Videmus aũt ꝙ oĩa aĩalia coronant in capite: vt Galli: Pauones: Leones: ꝛc. Et iõ coronas artificiales nos ponimus in capite. Et merito. Caput. n. eſt primũ mẽbrũ qđ in natiuitate venit ad lucẽ. Vñ nõ honoramus cor: cũ tñ ſit principale mẽbru3: nec epar: ſed caput: q2 primu3 mẽbru3 eſt qđ ad lucẽ venit. Primu3 autẽ mẽbru3 xp̃i: qđ venit ad lucẽ celeſtis glorie. Fuit beatus Stephanus: merito ergo inter alios maxime dr̃ coronatus. Figura huius Zachar. 6. vbi dr̃. Quod deus dixit Zacharie ꝙ faceret coronas aureas: ꝛ vnã inter alias precipuã quã ſponeret vni viro: cui nomẽ erat Oriens. Vñ ſequit: ꝛ corone erunt eis q ſuſtinent: applicatio eſt facilis: de ſancto Stephano q fuit oriẽs. i. primũ qđ erat in lucẽ glorie

Margin notes: Boeti⁹. Ptbole. Phs. Martia. Eſaye. Paul. Zachar.

glorie. Et iõ fuit dictus Stephanus. Et Actuũ. 6. Elegerũt Stephanũ plenũ fide ꝛ ipũ ſctõ. Ex qb⁹ oib⁹ ꝯcludo ꝙ qlibet bonus vir ꝛ iuſtus lȝ ſit Venus cũ Marte. i. lȝ corp⁹ ſuũ ſit ĩ multis tribulatiõib⁹ ꝛ aduerſitatib⁹: vel cũ Mercurio. i. cũ multis mutationib⁹ ꝛ varietatib⁹ vite pñtis: ſit tñ in aſcẽſu. i. in firmitate cũ xp̃o: ꝛ fortitudine cõtra aduerſa: vt ſic cũ btõ Stephano i celis valeat coronari. Quid ãt ſit cẽ i aſcẽſu vl̃ i dſcẽſu: ſeu i aſcẽñõe vl̃ dſcẽñõe. vide. ĩ.

¶ Mercurij Moralitas ſecundum poetas. Cap. 63.

Quia Mercurius ſicut ꝛ alij planete credebaꝛ ab antiqs eſſe de⁹: voluerũt igiꝛ depingere imaginẽ ſuã in hũc modũ. Erat. n. ipſius figura: ſm Fulgẽtiũ ꝛ Rabanũ in lib. 8. de nã reꝝ: hõ q in capite ꝛ in talis hẽbat alas: ĩ manu vo͛ virgã q̃ virtutẽ hẽbat ſõniferã ꝛ q̃ circũſepta erat ſerpẽtib⁹: ꝛ gladiũ curuũ: hẽbatqȝ fiſtulã factã de calamo: ꝛ ſibi ad os applicabat: galeriũ vero ſeu capellũ in capite portabat: corã ipſo erat gallus ſibi ſpecialr̃ ꝯſecratus. Ex altera ãt pte erat Argus cuius caput plenũ eſt oculis q corã eo iacebat occiſus. Iſte ergo dicebaꝛ deus mercatoꝝ: deus furtoꝝ: ꝛ iõ Mercurius q̃ſi mercatoꝝ currus deus eſt: q ẽt qñ volebat de viro in feminã: ꝛ de femina i maſculũ ſe mutabat: de albis vero nigra ꝛ de nigris alba faciebat. Quidã ẽt vt Rabanus dicit: depingebãt eũ cũ apite canino. Vñ Ouidius. Et tu latrator a nubis. Ratio litteralis põt eſſe: ꝙ Mercurius ſit alatus eo ꝙ iſta ſtella: q̃ Mercurius diciꝛ: citiſſime facit curſum ſuũ: ꝛ qꝛ iſte planeta operaꝛ ad eloquentiam ad mercaturã ad furta: ideo fictus eſt habere virgã ſomniferã pro eo ꝙ eloquẽtia ſopit ꝛ decipit oculatos: caninum caput hȝ qd̃ ꝛ latratum eloquentie ſignificat: hẽbat in capite galerium ſicut mercator: ꝛ gallum q euigilat mercatores Et hec de litterali intellectu ad pñs ſufficiãt. Dicamus ergo ꝙ Mercurius iſte põt ſignificare quẽlibet bonum eccleſiaſticum: ꝛ maxime iudicẽ vel prelatum: qui imprimis debet habere caput canis inq̈tum. ſ. cuſtos gregis dñici ꝛ ouiũ ſubditoꝝ ſpeculator puigil dȝ eſſe ſicut canis: q lupos. i. demones ꝛ tyrãnos latratu p̃dicationis ꝛ redargutionis deterreat: ꝛ dente punitionis mordeat. Et etiã inq̈tum debet eſſe fidelis dño ſuo ꝛ officium ſibi creditum fideliter exercere: hic iã quæriꝛ inter diſpẽſatores vt fidelis qs inueniaꝛ. Iſte ẽt in capite ꝛ i talis dȝ eſſe alatus inq̈tum in principio ꝛ in fine ſemꝑ debet alus cõtẽplationis eſſe ſuperius eleuatus: cõtra illos qui bene ſunt alati: ꝛ cõtẽplationis voluti dediti in capite iuuentutis: ſed nõ in pedibus ſenectutis. Vel etiã ꝑ caput intelligiꝛ talium intẽtiões ꝛ ꝑ pedes ipſoꝝ affectio: qꝛ. ſ. itẽtio dȝ hr̃e alas innocẽtie ꝛ iuſtitie: affectio vero dȝ hr̃e alas tẽperãtie ꝛ prudẽtie. Eſaye. 6. Duabus alis velabat faciem ſuam: ꝛ duabus velabat pedes ſuos. Iſte dicitur habere virgam gladium fiſtulam ꝛ gallum: qꝛ ad bonum ſuperiorem vel mercurialem pertinet hr̃e virgam prudentie ad alios regendum: gladiũ ſeueritatis ꝛ iuſtitie ad malignos arcẽdum: fiſtulã ſpecialr̃ eloquẽtie ad p̃dicãduȝ ꝛ ad deũ laudãdum: gallum vigilũ diligentie ad oĩa preuidendum ꝛ ad nociua omnia precauẽdum: que oĩa videꝛ innuere Apoſtolus. 2. Thim. Vbi dicit: predica verbũ: inſta oportune iportune: hec quo ad fiſtulã eloquẽtie: argue obſecra increpa: quo ad gladiũ iuſtitie: tu vo͛ vigila i oĩb⁹ labora opus fac euãgeliſte quo ad galluȝ vigilis diligẽtie: miniſteriuȝ tuuȝ iple quo ad virgã paſtoralis emi=

Fulgen. Raban. Raban. Eſaye. Paul.

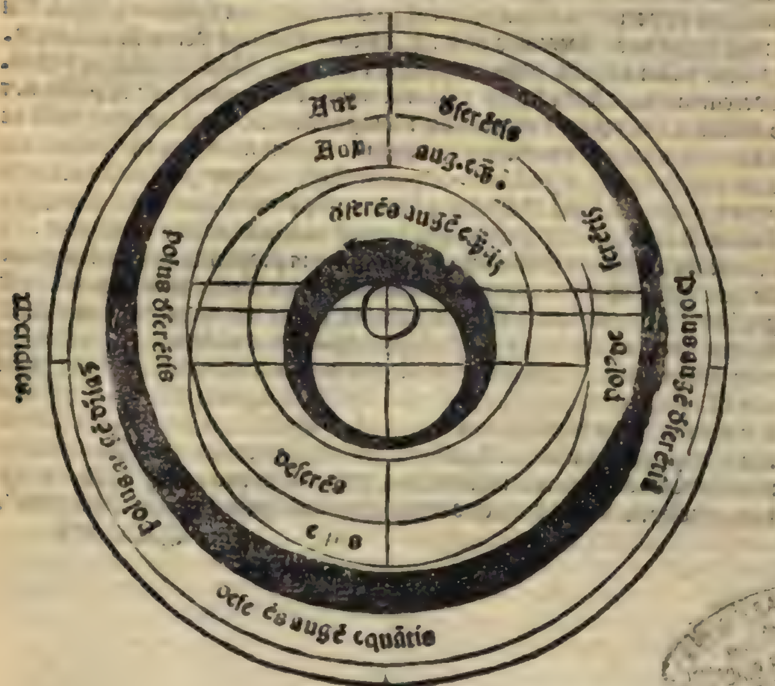
nentie: ⁊ ſic iſte eſt deus mercatorū ſpūaliū ĩniq̄tū.ſ.cōmutabit ſpūalia pro ter⸗
renis. Deus ēt furtoꝝ dr̄ ĩniq̄tū furaꝶ diabolo peccatores ipſos ad fidē ⁊ iuſti
tiā cōuertēdo: ⁊ de nigris cādidos: ⁊ de impijs iuſtos faciēdo: ſe ēt de viro mu
tabit in feminā ⁊ ecōuerſo: cōditiones ſuas ſecūdū loca tēpora ⁊ pſonas diuer
ſimode variādo: ⁊ nūc virtuoſus: vigoroſus: cōſtās: nūc vero femina.i.molis
Paul. benignus ⁊ cōpatiens apparēdo: dicēs illud. Corin. 9. Oībus oīa factus ſuʒ.
Et ſic iſte argū occulatū.i.diabolū vel viurarios ⁊ alios malitioſos ⁊ aſtutos
poterit vincere ⁊ eos ante ſe ꝓſternere ⁊ mediāte virga virtutis ⁊ iuriſditionis
ſue cōtra eos ꝓualere: dū tñ illa virga ſerpētibus.i.viris prudentibus ſit circū
ſepta: ⁊ dū ſua iuriſdictio p ſerpētinā prudentiā ſit directa: qꝛ nunq̄ prelatus
virga iuriſdictionis bene vtiꝶ ⁊ nūq̄ p ipſuʒ argus.i.diabolus malitioſus pro
ſterniꝶ ſeu vinciꝶ: niſi turba ſerpentū.i.virorū prudētū: de qbꝰ dr̄. Eſtote pru⸗
Eccle. dētes ſicut ſerpentes: circa eū cōmiteꝶ: ⁊ ad eius ↄſilia admireꝶ. Eccl. 12. Uiri
iuſti ſint tibi ↄtinue. Uel dic q̄ talis Mercurius dʒ eſſe qlibet bonus ſubditꝰ
vel miniſter: qꝛ.ſ. ipſe dʒ habere caput.i.cor caninū p fidelitatē: alas ↄtēplatio
nis in capite.i.in corde per eleuatā ad deū voluntatē vl̄ voluptatē: pedes etiā
debet habere alatos p obediētiā ⁊ ſedulitatē: virgā ſomniferā.i.crucis memo
Pſal. riā q̄ dat menti ſoporē ⁊ ſuauitatē. ps. Uirga tua ⁊ baculus tuus ipſa me con
ſolata ſūt. Jſte ēt dʒ hr̄e diuini amoris gladiū: fiſtulā diuine laudis ⁊ orōnis:
gallū vigilantie ⁊ boni operis: ⁊ dʒ nunc eſſe vir nūc femina p cōformitatē ſui
cordialis amoris: qꝛ.ſ. iſte cū viris.i.cū diſcretis ⁊ virtuoſis dʒ ſe ſimilē oſtēde
re: cū feminis vero.i.cū ſimplicibus dʒ ſe ſimilē exhibere: vt ſic ſe ſciat omnibꝰ
Paul. ↄformare ⁊ cūctis in dn̄o cōplacere. Apl's.n.ait: placete oībꝰ p oīa: galeriū hu
Senec. militatis dʒ gerere quo ſuos capillos.i.virtutes poſſit abſcōdere. Seneca.ait.
Eſto occultator virtutū ſicut alij viciorū. ¶ Uel quarto dic in malo q̄ iſte Mer
curius ſignificat mūdi aduocatos ⁊ ſeculi ſapientes: q caput hn̄t caninū per in
ſatiabilē auaritiā: galeriū ſup caput p ſue male intētionis occultationē: pedes
⁊ caput alatos per preſumptionē ⁊ ſuperbiā: virgā habent ſomniferam.i. dece
ptionē ⁊ malitiā: fiſtulā habēt in ore.i.fallaciā: eloquentiā: adulationē: ⁊ blā
diciā: gladiū habēt in manu.i.durā crudelitatē ⁊ ſeuitiā: galū vero habēt ſecū
.i.vigilē ⁊ diligētē aſtutiā: nūc vir: nūc femina p fraudulētiā ſuorū morū mu⸗
tationē ⁊ fictionē. Quid plura: iſti ſunt dij ⁊ patroni furtoꝝ.i.iniquorum lu⸗
crorū: dij etiā ſunt ⁊ dn̄i mercatorū.i.lucrorū ⁊ prouentuū: q̄ breuiter quicqd
tangunt verbis ſuis faciunt dormire: ita q̄ p aſtutias ſuas ſolēt argū.i.p̄latos
⁊ principes circūſedere ⁊ oculatos aliquando decipere ⁊ ſuis volūtatibus ſub⸗
iugare. Sicut ad litteram videmus de ſapientibus mundi ⁊ aduocatis: qui
principibus ⁊ ſuperioribus dominanꝶ iniq̄tum per eorū conſilia totaliter gu
bernanꝶ: q.ſ. totaliter obediūt eiſdem: ſic q̄ ab eis ſopiti vel ex eo iugulati vi⸗
Oſee. dentur. Unde iſti ſunt de quibus dicitur Oſee.c.7. Jn malitia ſua letificaue⸗
runt regem ⁊ in mandatis ſuis principes.

¶ De Mercurij motu ⁊ natura ſiue proprietate. Cap. 64.

Elum Mercurij in ſupficie concaua celi Ueneris cōtinetur: ⁊ in orbes
c quinq; ⁊ epiciclū partiꝶ: habet.n. duos orbes inequalis ſpiſſitudinis:
quorū ſupficies cōuexa ſupremi ⁊ cōcaua infimi mūdo cōcētrice ſunt:

ſuperficies

ſuperficiés vero concaua ſupꝛemi ⁊ conuexa infimi mūdo ſunt eccētrice: ſibi ip
ſis tñ concentrice: ⁊ harꝫ centrū (qđ ét centrum parui circuli nominamus) a cē
tro equantis tantū: quantū centrum equātis a centro mūdi diſtat. Et vocanť
hi duo oꝛbes augē equātis deferentes. Mouenť aūt ſuper polis zodiaci ad mo
tum octaue ſphere. Inter hos extremos ſunt duo alij oꝛbes ſimiliter inequalis
ſpiſſitudinis: quoꝝ ſupficies cōuexa ſupioꝛis ⁊ cōcaua inferioꝛis idē centrum
cum centro pꝛopꝛio pꝛedictoꝛum oꝛbium habēt. i. centrum parui circuli. Sed
ſuperficies concaua ſuperioꝛis ⁊ cōuexa inferioꝛis idem centrum habent cum
oꝛbe quinto inter ipſos incluſo: qui deferens Mercurij dicitur. Hi duo oꝛbes
(quos ad differentiā dictoꝝ nigros fieri volumus) vocantur eccentrici defe
rentes: ⁊ mouentur ſuper centro parui circuli contra ſucceſſionē ſignoꝝ ſuper
axe: qñqꝫ axe zodiaci eque diſtanti ⁊ centrū parui circuli tranſeunte eadem ve
locitate: qua linea medij motus ſolis ſm ſucceſſionē ſignoꝝ voluitur: hoꝝ oꝛ
bium motu fit vt centrū eccentrici ſiue deferentis epiciclū circūferentiā quādaꝫ
parui circuli deſcribat: ⁊ hec circūferētia p centrum equantis ibit: ⁊ centrū pro
pꝛium extremoꝝ oꝛbium includit: quo ⁊ pro ſuo vtitur. Oꝛbis autem epiciclꝫ

deferens mouetur ſuper centrum equantis in longitudinem ſecundū ſucceſ-
ſionem ſignorum: eadem velocitate cum linea medij motus Solis: vt de Vene
re dictum eſt. In latitudinem vero mouetur quemadmodū Veneris deferēs:
hoc dempto ꝙ medietas eius in qua epiciclus eſt ſemper verſus auſtrū ab ecly
ptica declinat: cuius oppoſitum in Venere reperitur. Epiciclus autem eius
mouetur vt epiciclus Veneris. In quatuor tamen menſibus ſolaribus fere
vnam reuolutionem in longitudinem ſuper centro ſuo perficit. Alia autē ſūt
in motibus Mercurij: de quibus hic non eſt locus: planeta vero Mercurius
omnia ſigna zodiaci fere ad motum Solis peragrat. Eſt autem Mercurius
(qui ⁊ ſtilbon.) minor terra. Continet. n. terra Mercurij quantitatē. 21952.
vicibus. Et etiam cōcauum Mercurij a centro terre diſtat miliaribus. 208541.
Mercurius ſecundum miſael eſt planeta tēperatus: nocturnus: modo maſcu
linus: modo femininus: cito. n. ſe vertit ad naturam illius cui adiungitur: vt
cum bonis bonus: cum malis malus: cum mediocribus mediocris efficiatur.
Unde ⁊ in ſuperiori parte ſui orbis miſcet qualitates ſuas cum qualitatibus
Isidor⁹. Veneris: ⁊ ideo fingitur a poetis ꝙ cū ea fuerit fornicatus: vt dicit Iſidorus.
Aliquando ante Solis ortum: aliquando poſt occaſum ſplendet. Et ideo ab
antiquis veſperus nuncupabatur. Aquis etiam dicitur dominari. Unde Lu
Lucan⁹ canus loquens de Mercurio dixit: quam cum dominus percuſſit aquarum.
Ptbole. Dicitur etiam a poetis: deus eloquentie ⁊ ſapientie. Unde ſecundum Ptbol.
Mercurius dat eſſe ſtudioſos ⁊ ſcientie numerorum amatores: diſponit. n. ⁊
habilitat ad ſcientiam ⁊ vſū calculi ⁊ computationis. Et ideo dicitur fuiſſe de
us mercatorum: quia mercatori computatio ſumme neceſſaria eſt. Dicitur aūt
Isidor⁹. deus paleſtre: vt dicit Iſidorus: eo ꝙ cum Sole luctatur quaſi volens eum ſu
perare: ſemper. n. iuxta Solem graditur: nunꝙ plus diſtans ꝙ per nouē gra
dus: vnde raro videtur: quia ſemper fere ſub radijs ſolaribus occultatur. Et
ideo propter calorem Solis fuſcus depingitur: ⁊ propter ſuam celeritatē cur
ſor deorum in fabulis nuncupatur: quia nunc cum Sole: nunc ante: nūc poſt
graditur. Quando autem Solem preuenit radijs ſolaribus proximus ſtare
videtur ⁊ dicitur ſtationarius. Sed quando ſequitur videtur retogradus: vt
Macro. dicit Macrobius. Secundum Ptbolemeum autem ſub Mercurio ſunt gemi
Ptbole. ni ⁊ Virgo: ⁊ regnat in Virgine: ſed in Piſcibus regnum abſcedit. Cum So
le ſemper moratur vno ſigno ante aut poſt. Sub Mercurio continetur fortus
nium: negotiatio: furtum: ⁊ ſignificat rationē ⁊ ſapientiā: ⁊ eſt albus: cum be
niuolis beniuolus: ⁊ cum malis malus. Moratur in vno quoqꝫ ſigno. 28. die
bus: ⁊ ſex horis: ⁊ in. 338. diebus complet curſum ſuum: huiuſqꝫ Ptbolemeꝰ.

¶ Mercurij

¶ Mercurij Moralitas. Cap.65.

Ercurius eſt planeta temperatus:nocturnus:modo maſculinus:mo
m do femininus:cito.n.ſe vertit ad naturam illius cui coniungitur: qꝛ Miſael.
bonis bonus:malis malus efficitur:ſicut dicit Miſael. Sic vere ſunt
multi nocturni ignorantes ⁊ imperfecti:qui habent animum ita leuem ⁊ pro-
poſitum ita inſtabile: ꝙ nunc maſculini:nunc feminini.i.nunc boni ſunt: nūc
mali:qꝛ reuera ad naturam illorum:quibus coniunguntur per ſocietatem: ſa
cillime conuertuntur:vt ſi boni ſunt:boni fiant ⁊ econuerſo: quia ſtatim per
aliorum verba ⁊ exempla de vno propoſito ad aliud ſe conuertunt ⁊ mutant: Eccle.
iuxta illud Eccle.15. Qui cito credit leuis eſt corde. ⁊ Pſal. cum ſancto ſanctu
eris:⁊ cum viro innocente innocens eris:⁊ cum electo electus eris: ⁊ cum per
uerſo peruerſus eris:vel peruerteris. Uel dic ꝙ Mercurius eſt bonus obedi
ens:qui ſecundum voluntatem illius cui cōiungitur.i.prelati ſui: ſuas mutat Sapiē.
voluntates ⁊ regulat. Sapientie.xi. vnicuiqꝫ voluntati deſeruiens ad quod
quiſqꝫ volebat conuertebatur. Uel dic ꝙ talis eſt prelatus: quia.ſ.iſte ſecun-
dum ꝙ inuenit ſubditos diſpoſitos:malos.ſ.vel bonos:mediocres vł medios
ſecundum hoc ipſe debet agere:⁊ ſe eis prebere bonuꝫ: benignum:⁊ beneficio Paul.
ſum:vel malum.i.rigidum ⁊ ſeuerum prebere.1.Corint.9.omnibus oīa fact⁹ Iſidor⁹.
ſum. Itē Mercurius de⁹ eloquētie a poetis eſt dictus:qꝛ ſm Iſido. ⁊ Ptbol. Ptbole.
facit hoiem ſtudioſū:eloquētē ⁊ calculatorē ⁊ cōputatorē. ¶ Talis dꝫ eē ꝑlatus

vel ꝑ̄dicatoꝛ: qꝛ ipſe dꝫ hr̄e ſapiāꝫ in regendo: eloquētiā in p̄dicādo: virtutes ēt
Act. ⁊ merita ſubditoꝝ dꝫ equaliter numerare. Act. 14. Uocabāt Paulū Mercuriū
eo ꝙ eēt dux vbi. Uel dic ꝙ bonus p̄latus facit hoīes ſtudioſos: inquātū vult
⁊ laborat: vt ſubditi habeāt ſciāꝫ ⁊ eloquētiā. Mercurius ſꝫ eſt cum ſole vno ſi
gno ante: vel vno ſigno poſt: qñ ſolē p̄cedit radijs ſolarib⁹ ſtationarius efficit̄:
ſi ei ſit ꝓpinquus: qñ aūt eū ſequit̄: dr̄ eſſe retrogradus. Sic boni ſemꝑ ſunt cū
ſole xp̄o ꝑ grām: ⁊ charitatē: ⁊ ſic fiūt qñqꝫ ſtationarij ꝑ firmitatē i fide ⁊ amo
re dei ⁊ ꝓximi: ⁊ ꝑ fortitudinē in ſuſtinēdo aduerſa ꝓ xp̄o. Qñqꝫ vero ſunt re
p̄s trogradi ꝑ p̄terite vite ſue ꝯſiderationē. p̄s. Jordanis ꝯuerſus ē retrorſū. Uel
dic ꝙ ſol ē lucēs mūdi huius ꝓſperitas: q oculos intellectus ſtupefacit: hō aūt
iſtā opꝫ vt cōmittet̄ dū eſt in hac vita. Sed ſi ipſam p̄ueniat ⁊ eā cōtēnat ⁊ poſt
ſe relinquat: tūc efficit̄ ſtationarius: qꝛ tūc ipſe ꝯtra tētationes ⁊ tribulationes
ſtat firmiter ⁊ reſiſtit. Sꝫ vere qñ eū ſequit̄ ipſm. ſ. amādo ⁊ eius negocia tractā
do. tunc opꝫ ꝙ ſit retrogradus ꝑ pctm̄: qꝛ. ſ. opꝫ ꝙ fiat mercatoꝛ: aduocatus ⁊
Paul. auarus: ⁊ ſic ꝑ diuerſa pctā a recto itinere retrocedit. Uñ. 1. Thimo. 5. Multi
abierūt retro. Uel dic ꝙ quidā ſunt q añ occaſum ſolis lucēt: ⁊ iſti ſunt q nūꝙ̄
peccauerūt: ⁊ alij ſunt q poſt occaſum ſplēdēt: ⁊ iſti ſunt q poſt pctm̄ ad pniāꝫ
redierūt. Sicut aūt Mercurius nūꝙ̄ a ſole vltra. 30. gradus recedit. Sic nec
iuſtus tricenariuꝫ: q ꝯſtat ex denario triplicato. i. denariū mādatoꝝ ⁊ ternariū
fidei trinitatis dimittit. Mercurius hꝫ ſub ſe Geminos ⁊ Uirginē: ⁊ regnat i
Uirgine: ſꝫ in Piſcibus regnū ꝑdit: ⁊ ſub ipſo ꝯtinet̄ fortuna ⁊ negociatio: ⁊ ſi
Ptbol. gnificat rōnē ⁊ ſciāꝫ: ſm̄ Ptbol. Sic vere xp̄s hꝫ ſub ſe iſtos q dicunt̄ Gemini
. i. qui habēt geminā charitatē dei. ſ. ⁊ ꝓximi: ⁊ Uirginē. i. illos q ſeruāt i corde
virginitatē ⁊ caſtitatē: ⁊ in talib⁹ regnat xp̄s: ſꝫ vere in piſcib⁹. i. in illis: q i aqs
delitiaꝝ iugiter morant̄: ꝑdit regnū ſuū: qꝛ in talib⁹ regnat diabolus: nō xp̄s.
Apoc. Apoc. 9. Habebāt ſub ſe regē cui nomē exterminās. Et ſicut Mercurius ē pla
neta cū bonis bonus: ⁊ cū malis malus. Sic deus noſter xp̄s: qñ inuenit hoīes
bonos: ipſi ēt ipm ſilr̄ inueniūt bonū ⁊ beneficū ſua largiēdo. Sꝫ vere ſi mali
fuerint. Sic ⁊ ipſe ſilr̄ illis malus eſt. q̄tū. ſ. ad maliciā pene: qꝛ malū pene eter
Amos. ne eis infert. iuxta illud Amos. 3. Nō ē malū in ciuitate qḋ nō faciat dñs. Mer
curius rariſſime videt̄ qꝛ cōiter ſub radijs ſolis occultat̄. Sic vere p̄latus non
dꝫ ſe nimis oñdere corā alijs: qꝛ nimia familiaritas parit contēptū: ſꝫ ſtudēdo
Deute. vel orādo ſe dꝫ a mūdi ſtrepitu occultare. Deutero. 27. Abſcōdā faciē meā ab
eis ⁊ ꝯſiderabo nouiſſima eoꝝ. Uel expone de religioſis ⁊ viris ꝑfectis q intra
clauſtra ſua ꝯtinue eſſe debent abſconditi: ⁊ raro exterius ꝓpalari.

¶ De Mercurio cum Sole aut Luna: Moralitas. Cap. 66.

Albub. Lbubeter Aſtrologus querit. Quare aliq ſunt boni ⁊ ſubtilis ingenij:
Q5. a vel intellectus: aliq vero groſſioris? Et r̄ndet: ꝙ qñ i natiuitate aliquoꝝ
Mercurius eſt in domo vel exaltatione Solis: illi ſunt ſubtiles q tūc na
ſcunt̄. Sed qñ eſt in domo Lune: ſunt groſſi. Per Lunā q̄ dñat̄ fluxibilibus: ſi
gnificant̄ defectus ⁊ corruptiōes. Sol aūt ē xp̄s. Qñ igit̄ Mercurius. i. hō da
tus eſt corruptionib⁹ vel corruptilibus nō erit ſapiēs imo groſſioris igenij: nā
vera ſapiā diuina nō dat̄ deditis corruptionib⁹ ⁊ pctis: qꝛ in aīam maliuolā nō
introibit ſapiā: nec habitabit in corpore ſubiecto pctis. Sed qñ eſt cū Sole. i.
xp̄o.

xp̃o.vere erit ſapiens. Sup illo.2.Cor.3.Nõ ſumus ſufficiẽtes aliqd cogitare
a nobis quaſi ex nobis:ſ3 ſufficiẽtia noſtra ex deo eſt. Querũt ſcti verũ ſine di= Qõ.
uina illuſtratione poſſit ſciri aliqd verũ? Et dicũt q dei ſcia nõ ſolũ q̃tũ ad exer=
citiũ:ſ3 ẽt q̃tũ ad noua illuſtrationẽ eſt a ſpũ ſctõ:q non cõicat ſe corruptis.Et
iõ.4.Reg.3.dr̃ de filijs ꝓphetaꝝ q habitabat in deſerto extra cõſortia hoiu3
vt apti eſſent ad recipiendũ ſpũ3 ſctũm:figura hr̃ ibidem.vbi dr̃.Qõ Heliſeus Reg.
interrogatus ab illis regib⁹:qd de eis eſſe deberet:vt annũciaret qd illis de⁹ re Exẽplũ.
uelaret.dixit.adducite mihi pſaltẽ:q cũ caneret:facta eſt ad eũ manus dñi: ⁊ re
uelatũ fuit ſibi qd eẽ deberet:certe ad cantũ pſaltis fuit ſibi reuelata ſcia diuina
q2 iſta muſicalia eleuant mentẽ.Et iõ ſcia dei cõicat̃ incorruptibilib⁹.Exẽplu3
p3 in Joãne Euãgeliſta:q p̃ ceteris Apl̃is fuit virgo.vnde deus nõ ſolũ p̃ſer
uauit a corruptione mũdi:ſ3 ẽt a corruptione carnis:nã vocauit eũ a nuptijs:
⁊ virgo in eternũ p̃mãſit.Et iõ reuelata ſunt ei ſecreta celeſtia: p̃ ceteris Apl̃is.
Nã p̃ ceteris intonuit altius dicẽs.In principio erat verbum ⁊c. Et ſic poſſu=
mus ſibi dicere illd̃ ps. Unxit te deus tuus oleo letitie p̃ cõſortib⁹ tuis.i. oleo
diuine ſapie. Figura.3.Reg.17.de lechito olei vidue ſerapte:q q̃diu terra fuit p̃s
arida ſine aqua:nullũq3 fructũ dedit:abũdauit.ſ3 fructificante terra ceſſa= Reg.
uit. Sic q̃diu ceſſat corruptio mũdana ⁊ carnalis:abũdat oleũ diuine ſapiẽtie:
ſed exiſtẽte corruptione:⁊ amore terreno ceſſat.Jõ xp̃s dicebat Joã.14.Si qs Joã.
diligit me ſermones meos ſeruabit ⁊ ad eum veniemus : ⁊ manſionem apud
eum faciemus . Sic igitur ⁊ nos ita ſimus diſpoſiti:vt ſancti ſpiritus gratia in
noſtris cordibus infundat̃:ibiq3 cõſeruet̃.Sed hodie eſt totũ oppoſitũ.Nã ſ3
tale oleũ:talis gratia infundat̃ in mẽtibus noſtris:nos tñ in nobis eã corrũpi=
mus.nullus.n.noſtrũ eſt q nõ fuerit in gratia ad minus in bapti.mo:ſed nos
per pctã in nobis eã corrũpimus.ſ. demeritorie.in tantum.n. hodie inualuit ar
dor auaritie:q nullã aliã querũt hoies gratiã niſi pecuniã. Sup.4. Metheo. Qõ.
fit qõ. Quare lirinium recipit oleum ⁊ cũ ipſo miſcet̃ : ⁊ poſtea eum corrũpit?
Et reſpõdet̃ q hoc accidit ex nimia ſiccitate eius terreſtri.ſiccum.n.cõſumit hu
midu3. Sic lirinũ.i.hõ ſiccus ⁊ terreſtris.i.auarus ⁊ cupidus terrenoꝝ ꝯſu=
mit humidũ charitatis ⁊ diuine ſapie ſeu gr̃e. Sed qm̃ nos nõ ſumus diſpoſiti
ad recipiẽdu3 talẽ gr̃a3 ⁊ tale oleũ: iõ ſi recipimus:ſtatim a nobis pp pctã nr̃a
recedit. Figura h⁹.4.Reg.vbi dr̃.Qõ mulierẽ illã: q̃ pp debitũ debebat venũ
dari in ſeruã cũ filijs ſuis:eã ſic liberauit Heliſeus:v3 p oleum:ſed tãdiu fluxit Reg.
oleu3:q̃diu habuit vaſa parata ad recipiendu3:ſed ſtatim q ille dixit:non ha=
beo vas:oleũ ſtetit.Mulier ẽ humana nã.Heliſeus iterp̃tat̃ deus Saluator.
Liberauit aũt Saluator humanã nã3 a ſeruitute pcti vel diaboli:p oleum gr̃e
ſpũs ſcti. Unde q̃diu fuerunt vaſa apta ad recipiendu3.ſ.mentes bene diſpo=
ſite oleum gratie fluxit:ſed q2 modo vaſa non ſunt:iõ ſtetit oleum. Bene igitur
gr̃a ſpiritus ſancti comparat̃ oleo : ſm qd̃ dicit̃:q tale oleum liberat a malis ex
terioribus:ſic oleum gratie liberat ab interioribus. Ubi nota q phs de Pro= Phs
blematibus querit.Quare ſi aliquis habet aliquod membrum vnctum oleo: ſi Qõ.
aqua calida proijciatur ſuper illud membrum:parum noceret? Et reſpondet:
q corpora ſi agunt in alia corpora:hoc non fit in inſtanti:ſed in tempore: vnde
aqua calida ſi debet coquere: non coquit in inſtanti ſed in tempore.Oleum aũt

facit aquã cito fluere a mẽbro vncto: ⁊ iõ nõ nocet. Sic vere ſe hʒ de eo in quo eſt gratia ipſius ſancti: q2 afflictiones corporales q̃tũcunqʒ denſ corpori: non tñ hoĩes ex hoc moriunſ in mente: vt pʒ in Joãne euãgeliſta: qui miſſus in doliũʒ feruẽtis olei: inde unctus nõ adultus illeſus exiuit. Ex quibꝰ oĩbus pʒ q̃ Mercurius qñ eſt cũ ſole. i. qñ hõ eſt cum xp̃o ſole. q2. i. habet eius gratiam ⁊ recipit eius illuminationẽ: tũc eſt ſubtilioris ingenij vel intellectus: ⁊ vere ſapiẽs ſapiẽtia diuina: ſed qñ eſt cum luna. i. deditus corruptionibꝰ ⁊ terrenis corruptibilibus: nõ ẽ ſapiẽs: imo groſſioris ingenij: q2 i maliuolã aiaʒ nõ itroibit ſapia ⁊c.

¶ De Mercurio directo ⁊ retrogrado: Moralitas. Cap. 67.

Alcabi. Alcabitius dicit: q̃ Mercurius qñ eſt retrogradus eſt ſignũ hebetatiõis a mẽtis: ⁊ obliuionis: ſed qñ eſt directus eſt ſignũ celeritatis ingenij ⁊ bone recordationis. Et cã eſt q2 qñ ſtelle nõ ſunt impedite faciũt ſuas naturales oꝑationes: ſʒ qñ ſunt impedite faciũt oppoſitũ: vt pʒ in magnete q̃ ex vna parte attrahit ferruʒ: q2 ſtella dans formã nõ fuit impedita: ex alia vero ꝑte pellit: q2 dans formã fuit impedita. Per Mercuriũ q ſcribiſ alatus: intelligo quẽlibet noſtrũ: vnde qñ ſumus directi in noſtris oꝑationibꝰ ſignũ eſt bone recordationis opeꝝ p̄teritoꝝ bonoꝝ: ſed qñ retrogradimur a bona via eſt ſignũ obliuionis: ⁊ iõ habemus nãʒ Mercurij: q qñ eſt ipeditus ⁊ dʒ benefacere facit male. Et iõ Greg. dicit. Jn via dei nõ progredi: eſt retrogradi. Et hoc totũ eſt q2 ſumus impediti tp̃alibus. Figura huius Gene. 40. vbi dſ. q̃ pincerne Pharaonis Joſeph qui interp̄tatus eſt ſibi ſomniuʒ ad vitã ⁊ liberationẽ dixit q̃ recordareſ ſui: qui tñ ſuccedẽtibus pſperis oblitus eſt ſui interp̄tis. Boni noſtri p̄decessores interpretanſ nobis ſomniũ mortis ad liberationẽ ſi volumus: ⁊ nobis dicũt q̃ recordemur eorũ: ſed nos ſumus impediti: q2 ſuccedẽtibꝰ proſperis eoꝝ obliuiſcimur. Vñ Eccle. 7. dſ. Memorare nouiſſima tua ⁊ in eternuʒ non peccabis. Pro quo nota q̃ Dionyſius. 4. c. de diui. nomi. dicit. Hoiem eſſe eſt ſm rõnẽ eſſe. i. intantũ hõ eſt hõ inquantũ eſt ſm rõnẽ. Phs aũt. 2. Ethy. rõnem rectã vocat prudentiã. vnde diffiniuit virtutẽ dicẽs: virtus ẽ habitus immediate conſiſtens ſʒ rectã rõnẽ. i. ſm prudentiã: intantũ igiſ hõ eſt hõ inquãtum eſt prudẽs. Prudẽtia aũt ſm Tullium. 2. Rheto. tres habet partes. i. memoriã: intelligẽtiã: ⁊ ꝓuidentiã. Bene ergo dicit auctoritas. Memorare: ſʒ poſtea addit nouiſſima. Ad qõ intelligendũ. nota q̃ Romani in capite anni faciebãt ſacrificia deo Jano q erat bifrons: ⁊ non ſine cauſa. vt. n. phs. 12. Metha. dicit. Magni phĩ ⁊ Aſtrologi cognouerunt orbes ſuperiores ⁊ motores ⁊ ſimplices: ⁊ p modũ fabulaꝝ fecerunt ſibi deos de his quos illi dicebant. Principiũ. n. anni qñ. ſ. primo fuit factus annus latinoꝝ: icepit qñ ſol fuit in capite capricorni: ſʒ pp quedã minuta q̃ ſupfuerunt ⁊ non fuerunt poſita in Calẽdario anni muteſ. Si autẽʒ hõ ꝯſideret motuʒ ſolis a ſolſtitio eſtiuali vſqʒ ad hyemale: ſemp oĩa corrumpunſ: q2 ſol eſt in deſcẽſu: ſed a capite Capricorni: q2 ſol eſt in aſcẽſu: oĩa generanſ. fecerunt igiſ phĩ caput anni cũ duabꝰ frontibꝰ: vna poſt: ⁊ altera ante: ac ſi dicerẽt: non ſolũ ꝯſideres gñationẽ q̃ eſt ante: q2 ſol ẽ in aſcenſu: ſed ꝯſidera corruptionẽ q̃ fuit anno p̄terito. Vere ſic eſſe dʒ de nobis. ꝓpter hoc. n. fiunt oĩ anno memorie mortuoꝝ: vt recordemur mortis illoruʒ q defuncti ſunt q fuerunt ſicut ⁊ nos ſumus; ⁊ ſic nos curemus a pctĩs. Et iõ ait.

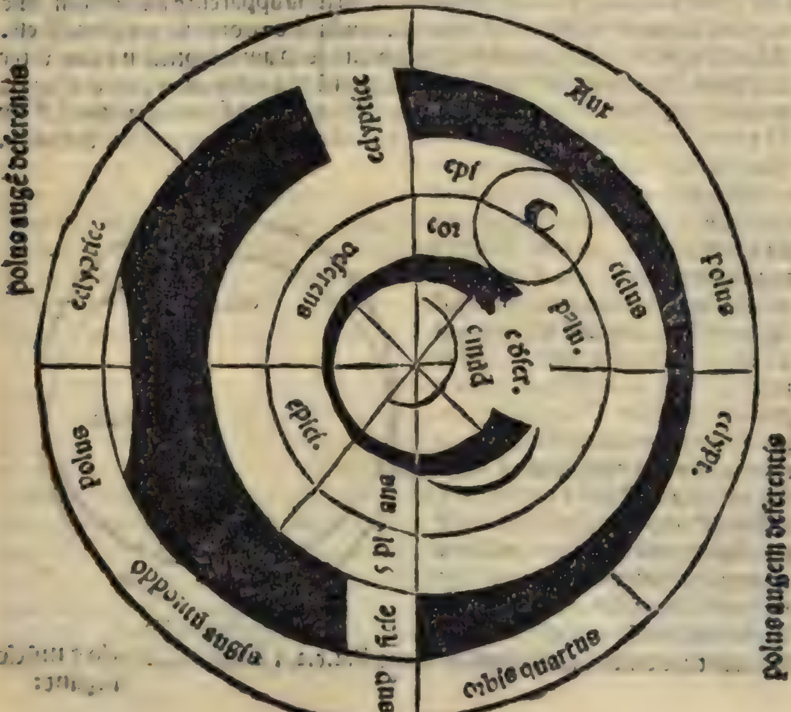
Gregо. Gene. Eccle. Diony. Phs Tullius Phs

Memorare

Memorare nouiſſima ꝛ in eternuȝ non peccabis. Figura huius. I. Macha. 4. Macha.
vbi dicit ꝙ filij iſrael habebāt pugnare cuȝ multis hoſtibus: ꝛ princeps eoꝝ di
xit. Mementote qualiter ſalui facti ſunt patres noſtri: ꝛ ſic animati vicerūt ho-
ſtes ſuos. Sic ꝛ nos recordemur qualiter patres noſtri. i. Oēs ſcti Apli: Mar-
tyres: Confeſſores ꝛc. ſalui facti ſunt. i. ꝑ bona opera: ꝛ ſic vincemus inimicos
noſtros diaboluȝ: mundū: ꝛ carnē: vniuerſaqȝ pctā. Recordemur ḡ bonorum
opeꝝ predeceſſoꝝ noſtroꝝ: ꝛ ſic animati bene operabimur. Poſſet ēt hoc appli
cari pro memoria alicuius particularis defuncti. Et dicere illud exod. 13. Me- Exod.
mentote diei huius: ꝛ illud pſalmi. Memorabor iuſtitie tue. Mementote dico ps
diei huius. ſ. defuncti: cuius memoriā vel cōmemorationē facimus: qꝛ bonus
fuit in vita ꝛ in morte: qꝛ dicit Job. 41. In die pacis memēto belli. i. in die pacis
quam nunc hȝ in celo. memento belli quod habuit in hac vita.

De celo Lune quo ad motum. Cap. 68.

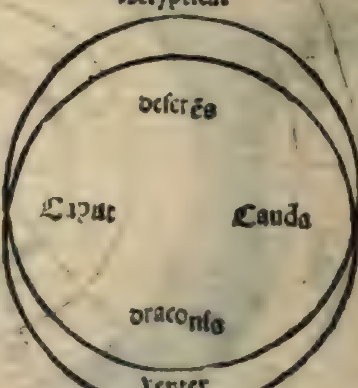
Elum Lune: qd vltimū eſt (eo qd preter Lunā in ipſo ſtella nulla ſit) totum in ſuperficie celi Mercurij concaua continet: ꝛ in orbes quatuor ꝛ epiciclū diuidit. Habet nāqȝ in primis tres orbes ſicut ſol in figuratione diſpoſitos: vltra hos hȝ vnū orbē mundo concentricū: pdictos tres ambiētē: q deferēs caput draconis dr. Inſup ꝛ epiciclū hȝ ꝓfundati medij ꝓmorū triū orbiū imerſū: i qͦ corpꝰ lune figit ꝛ mouet: vt h ſubta māifeſtat dſcriptio.

Mouentꝰ aũt duo orbes augẽ eccẽtrici deferentes ſup centro mũdi ⁊ axe proprio: axẽ zodiaci in cẽtro mũdi interſecãte: cuius poli a polis zodiaci qnqȝ gradibus inuariabiliter declinant. Eſt aũt iſte motus cõtra ſucceſſionẽ ſignoꝝ vltra motũ diurnũ in die nãli gradibus vndecim: ⁊ minutis. 12. fere. Orbis vero epiciclũ deferentis mouetꝰ ſm ſucceſſionẽ ſignoꝝ ſingulariter ſup centro mũdi: ita vt tali motu centrũ epicicli gradibus. 13. ⁊ minutis. 11. fere quotidie moueatur. Axis aũt huius motus p ſuũ propriũ centrũ. ſ. deferentis tranſiẽs: axi augẽ deferentiũ equediſtãter mouetꝰ: ſic centrũ ⁊ poli eius circa cẽtrũ ⁊ polos augẽ deferentiũ circũferentias deſcribũt contra ſucceſſionẽ ſignoꝝ: ⁊ poli a polis augẽ deferentiũ diſtabũt ſm eccẽtricitatis quãtitatẽ. Aux aũt huius orbis nõ ſemp eſt ſub eclyptica: ſed aut verſus auſtrũ: aut Aquilonẽ declinat: quẽadmodũ in alijs dictũ eſt. Hec ſupficies deferẽtis ab eclyptica ſup dyametro mundi ſemp equaliter ſecatꝰ. Orbis vero quartus hos tres ambiẽs mouetꝰ ſuper axe zodiaci circa centrũ mũdi cõtra ſucceſſionẽ ſignoꝝ oĩ die nãli trib' minutis fere: ſecũ tali motu totũ celũ Lune ex tribus dictis orbibus ꝯſtitutũ quos ambit circũducens. Illo motu fit: vt poli augẽ deferentiũ circa polos eclyptice circũferentias deſcribãt.

Motus epicicli lune. Epiciclus vero Lune mouetꝰ circa centrũ ſuũ corpus lunare ſibi infixũ in ſupiori pte cõtra ſucceſſionẽ: in inferiori vero ſm ſucceſſionem ſignoꝝ deferens. Nõnulli vero ſapientũ vltra hoc corpus lunare circa centrũ propriũ moueri dixerũt: ⁊ ex hoc motu maculã in luna apparentẽ nũc ſurſum: nũc deorſum apparere arbitrantꝰ.

Caput ⁊ Cauda draconis. Caput aũt caudã de draconis ſic accipiendũ eſt. Nã deferens epiciclũ Lune ab eclyptica declinãs ipſam eclypticã in duas interſecat ptes. Due itaqȝ fiũt interſectiones: quarũ vna caput: altera vero Cauda draconis appellatꝰ: eo ꝙ illa iterſectione quaſi draconis figura eleuatis. ſ. Cauda ⁊ capite ventre depreſſo videatur: vt hec oſtendit configuratio hic inferius.

Interſectionũ aũt illa in qua cũ centrũ epicicli fuerit verſus Aquilonẽ ire incipit Caput: oppoſita vero cauda appellãda eſt. Mouentꝰ aũt virtute orbis exterioris i celo Lune vltra motũ diurnũ verſus occidẽtẽ trib' minutis fere: ⁊ ita totũ zodiacũ in 21. annis fere pambulant. Luna vero zodiacũ in. 28. dieb' pene totum peurrit. Et ptinet Luna vnã de. 29. ptib' terre. terra. n. maior eſt Luna tricẽties nonies ⁊ paulo plus. Diſtat aũt cõcauũ Lune a centro terre milliarib'. 109037. Quidã tñ ſapiẽtes planetas nõ aduerſum mũdum moueri: ſȝ celeritate mũdi quã ſeq nõ potuerũt pterire inaniter ↄtẽdũt.

Ambro. Ariſto. Dictos orbes oẽs motib' ſuis ſymphonias cãere dulciſſimas. Amb. in Hexa. li. 2. c. 2. ⁊ Ariſt. in li. de celo ⁊ mũdo negant.

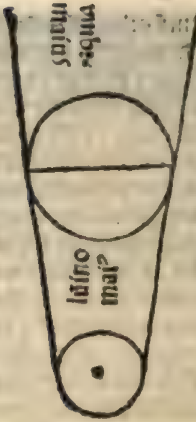
negant: qꝛ nō audiuimus. Aliorꝫ aūt plurimi non modo concentū orbiū aſtruūt: ſꝫ 7 ex ꝓportionib⁹ ip orꝫ oēs muſice viin venant. Vñ inter firmamētū 7 Saturnū tria ſemitonia inter Saturnū 7 Iouē ſemitoniū: īter Iouē 7 Martē ſemitoniū: inter Martē 7 Solē tonū: inter Solē 7 Venerē tria ſemitonia: inter Venerē 7 Mercuriū ſemitoniū: inter Mercuriū 7 Lunā ſemitoniuꝫ: 7 a Luna ad orbē terre tonū ꝯſtituūt: 7 ſic a terra ad firmamētū ſeptē tonos colligūt: qui ē vniuerſitatis numerus. Sic 7 hoīeꝫ: q eſt microcoſmus: quatuoꝛ elemēta cum tribus aīe virib⁹ ꝑficiūt. Et pro ꝯfirmatione ſue poſitionis: q̄tū ad concentū: dñm in teſtē adducunt dicentē ad Iob. Concentū celi doꝛmire qs faciet? Qđ aūt a nobis nō audiat: eo eſſe dicūt: qꝛ extra aerē noſtrū fiat. Sed foꝛtaſſe ſonus preter aerē nō fit: aerem non elementalem: aut alium inter oꝛbes celeſtes eſſe phyſica ratio non admittit: niſi de eo dicatur: ſicut de aq̄s ſupceleſtib⁹ (vt ſupra viſum eſt.

¶ De macula Lune 7 eius illuminatione. Cap. 69.

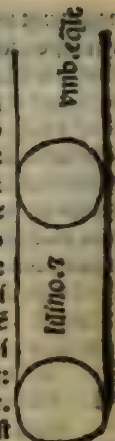
Lunari coꝛpori ineſſe maculā paulo ante diximus. Nūc aūt vñ cē traxerit: aut quare nūc lumine augeat: nūc deficiat: declaramus. Oīa. n. coꝛpora ſupioꝛa ſtelle. ſ. 7 planete (Sole dempto q per ſe eſt lucidus) cū ex ſe lumē nō habeāt: illud tñ a Sole recipiūt. Coꝛpus itaqꝫ lunare cū inequalis ſit denſitatis 7 raritatis: ſolares radij in ipſo inequaliter incoꝛporant. Ea propter ptes denſioꝛes: lucidioꝛes: rarioꝛes vero obſcurioꝛes fieri neceſſe eſt: ꝑ maculā igit lune obſcurioꝛes ptes itelligimus. Qđ aūt in augmēto 7 defectu lune apparet: hoc ex acceſſu 7 receſſu a ſole accidit. Vñ cū in eodē gradu ſoli luna ꝯiuncta fuerit: medietas eius ſupioꝛ verſus Solē reſpiciens illuminat: nobis vero minime apparet. cū aūt a Sole recedere incipit: ſp magis ac magis in ptib⁹ a nobis viſibilibus illuminat: donec ad gradū Solis oppoſitū ꝑueniat: tunc. n. plena lumine 7 tota a nobis illuminata videt (niſi eclypſet) a quo rurſus recedēs in lumine quo ad aſpectū noſtrū minuit: donec eideꝫ ſoli rurſus coniungat: ſm hoc diuerſa ſoꝛtit noīa. Dr. n. Conoides. i. coꝛnicularis. Dicotomos. i. dimidia. Amphikyrtos. i. gibberoſa. Verūtñ cū coꝛpus ſolis multo maius ſit coꝛpoꝛe Lune: Sol Lunā plus q̄ꝫ pro medietate illuminat: vt patet ex. 22. Propoſitione prime ꝑſpectiue. Luminoſum aūt equale vmbroſo ꝓcile medietatē vmbroſi illūinat: ſicut luminoſuꝫ min⁹ vmbroſi partē minoꝛē irradiat. Rurſuꝫ fit vt Luna q̄to Soli ꝓpinquoꝛ: tāto magis illuminat.

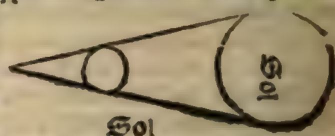
Vmbra q̄ cāt luminoſo maioꝛe opacū minus illuſtrāte dr Conoides: q̄ aūt ab opaco maioꝛe luminoſo: minoꝛe ip. vm irradiāte dr Calathoides. Equale aūt luminoſuꝫ ſup equū opacū cū iciderit: fit vmbra: q̄ dr cylindroides. Quare aūt Luna a Solis ꝯiūctione recedēs qñqꝫ citius: nōnūq̄ꝫ vo tardius nobis appareat. Huius aſtroꝝ periti triplicē volūt eē cāꝫ. primā dicūt

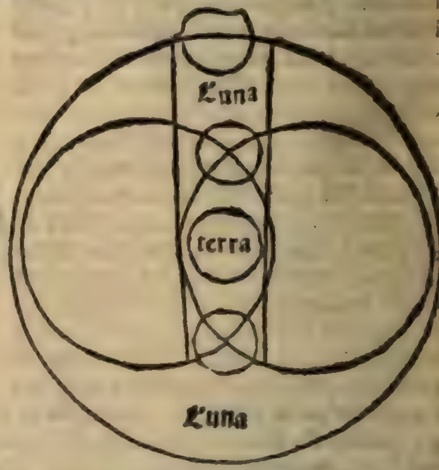
eẽ obliqtatẽ zodiaci ⁊ horizõtis. Nã ſi ſit ↄiũctio ſub eclyptica i medietate: q̃ ẽ a fine Sagittarij ad finẽ Geminoꝝ: tũc cũ ſol occidẽdo i horizõte fuerit plures grad⁹ erũt i circulo reuolutionis lune a luna ad horizõtẽ q̃ꝫ de zodiaco a Luna ad Solẽ. Jdõ i climatib⁹ ſeptẽtrionalib⁹ citi⁹ videri poterit: q̃ꝫ ſi i alia medietate eẽt. Scđa cã ẽ latitudo Lune ab eclyptica. Si.n. poſt ↄiunctionẽ in latitudinẽ ſeptẽtrionalẽ mouebitur: iterũ citius a nobis videri poterit: q̃ꝫ ſi i latitudinẽ meridionalẽ moueret. Tertia cã ẽ velocitas motus lune: cũ.ſ. i ſupiori pte epicicli fuerit. Cũ igit oẽs dicte cãe ↄcurrerit: Luna vetus ⁊ noua i eodẽ die apparebit. Si vero due tm̃ ineniant: in ſcđa die poſt ↄiũctionẽ videbit. Si vna tm̃ i tertia die appebit: ⁊ oium opp̃ eueniat: in q̃rta die videbitur.

❡ De Eclypſibus luminaribus. Cap. 10.

Eclypſis (vt i ꝓpoſito ẽ ſmo de ea) priuationẽ luminis aſtri ſignat: q̃ i diuerſis diuerſimode ↄtingit. Vñ eclypſis i ſtellis fixis pp̃ pñtiã maioris lũinis.ſ. ſolaris accidit. Nõnunq̃ꝫ ꝟo pp̃ diametralẽ corpis ſolaris aut lunaris iterpõnẽ iter viſũ nr̃m ⁊ aſtrũ fixũ: ſiue ẽt erraticum euenit. pter h̃ q terra nobis ſp̃ celi medietatẽ occultat. Jn luna ꝟo (de q̃ ad pñs) eclypſis pp̃ dyametralẽ terre iterpoſitionẽ iter ſolẽ ⁊ lunã ↄtingit. tũc.n. vmbra terre pyramidalis: Lune ſpherã trãſiẽs: vſq3 ad celũ Mercurij (vt aiũt) ptingit: ⁊ corp⁹ lunare i ſe totũ: aut p̃ticulare claudẽs lumine ſolis ꝑuat ⁊ obfuſcat. Accidit ãt h̃ cũ luna i oppoſito ſolis ẽ ⁊ nec tũc ſp̃: qm̃ ſole ſp̃ ſ h̃ eclyptica ãbulãte: luna nõnũq̃ꝫ ꝟſus aqlonẽ aut auſtꝝ ↄclinat:

⁊ ↄferẽs lune ↄferẽtẽ ſolis i duab⁹ ptib⁹ oppoſitis (vt ĩ viſũ ẽ) iterſecat: ⁊ iõ niſi ãbo h̃ lũinaria i his iterſectiõib⁹ aut ꝓpe fuerint: terra ñ dyametralr iterpõit: ⁊ ſic ũbra ei⁹ corp⁹ lunaꝛ ñ icludit: nec lumẽ ſolis ꝟiꝫ ſpꝫ ꝓpci ꝓhibꝫ. Et ex h̃ pꝫ q̃ꝫ oi nocte terra dyametralr iter ſolẽ ⁊ q̃ſdã ſtellas fixas iterpõat: nõ tñ pp̃ h̃ huiõi

hmői ſtelle eclypſant. Et rõ ẽ q̃ vmbra terre ad ſtellas fixas nõ ptigit: ⁊ vt multis placet: ſpherã Mercurij nõ trãſit: illd ãt pp ſolis magnitudinẽ: orbiũ ſpiſſitudinẽ cõrũdẽq̃ lõgã a terra diſtãtiã ⁊ terre paruitatẽ ptingit. Nec ãt orbiũ a ſe inuicẽ ⁊ a terra diſtãtia ſic põit. Nã diſtãtia a cẽtro terre vſq̃ ad ꝯuexã eiuſdẽ ſuperficiẽ: iuxͣ mẽte Alfragani ẽ milliarioꝝ. 3250. q̃ ẽ ſemidiameter terre: tota ṽo Alfra.
dyameter ẽ. 6500. ⁊ circũferẽtia. 20428. At ṽo a cẽtro terre ad ꝯcauũ orbis lune ſt millia. 109037. ⁊. 1. 2. Ad ꝯuexũ lune ⁊ ꝯcauũ Mercurij ſt. 208541. cor͂ũdẽ eſt ſemidiameter orbis lune. dyameter eiuſdẽ ẽ. 417082. ⁊ circũferẽtia eiuſdẽ ẽ 1310829. 1. 7. ſpiſſitudo ṽo lune ẽ. 99504. ſꝫ a cẽtro terre ad ꝯuexũ mercurij ⁊ cõcauũ Veneris ſt. 542750. 1. 6. earũdẽ ẽ ſemidyamet orbis Mercurij: ⁊ dyamet eſt. 1095501. ⁊. 1. 3. circũferẽtia. 3411575. ⁊. 1. 2. ⁊ modicũ vltra. ſpiſſitudo ṽo orbis Mercurij. 334209. At vero a centro terre ad conuexum veneris ⁊ concauũ Solis. 364000. earundẽ ẽ ſemidyameter veneris. dyameter ãt. 728000. circũferẽtia ãt. 2288000. ⁊ craſſitudo orbis veneris ẽ. 3097250. A cẽtro terre ad cõuexũ ſolis ⁊ ꝯcauũ Martis. 3965000. earũdẽ ſemidyameter orbis ſolaris. dyamet ẽ. 7930000. ⁊ circuitꝰ. 24922857. 1. 7. ⁊ orbis ſpiſſitudo. 325000. ſꝫ a cẽtro terre ad ꝯuexũ Martis ⁊ ꝯcauũ Jouis. 28847000. earũdẽ ẽ ſemidiamet Martis orbis dyameter. 57694000. ⁊ circũferẽtia eiuſdẽ. 181324000. ⁊ ſpiſſitudo orbis. 24882000. A cẽtro terre ad Jouis ꝯuexũ ⁊ ſaturni ꝯcauũ ſt. 46816250. earũdẽ ſemidyameter orbis Jouis: dyameter ẽ. 93632500. ⁊ circũferẽtia orbis. 294273572. craſſitudo ãt vl ſpiſſitudo orbis. 17969250. Sꝫ a cẽtro terre ad ꝯuexũ Saturni ⁊ ꝯcauũ octaue ſphere ſt milliaria. 65357500. tãta ẽ ſemidyameter orbis Saturni. dyameter ẽ. 130715000. Et circũferẽtia orbis. 410818572. ⁊ ſpiſſitudo orbis Saturni. 18554250. Sꝫ a cẽtro terre ad ꝯuexũ firmamẽti ⁊ ꝯcauũ none ſphere ſt. 130715000. ⁊ ẽ ſemidyameter octaue ſphere. dyameter ẽ. 2614 3000. circũferẽtia ẽ. 821637143. ⁊ ſpiſſitudo eiuſdẽ ẽ. 653575000. Eo ṽo tpe q̃ hec ſupputata fuer̃: nõdũ i notitiã venerat decimũ celũ: qd neoterici inuenerũt. Cõtinet ãt milliare iux̃ ītẽtionẽ Alfragani paſſus. 1542. minꝰ fere vna. 24. vnꝰ paſſus quoꝝ mille itegrãt milliare romanũ. Ex iſtis q̃titas ſtellaꝝ pꝫ. Cõtinet n. ſol terrã. 166. ⁊. 3. eiꝰ octauas. Terra ãt ꝯtinet lunã. 39. ⁊ ſup fere q̃rtã eiꝰ. Sol ãt maior ẽ luna. 6644. ⁊ inſup eiꝰ ꝯtinet medietatẽ: vt i videre ẽ i. 5. Almageſti Ptbol. Diſtãtia ãt planetaꝝ a terra nõ ſp ẽ eadẽ: pp eccẽtricitatẽ dferẽtis ⁊ epiciclorꝝ q̃titates. ppior ẽ igit̃ plãeta terre i iferiori pte epicicli circa oppꝰ augis: ⁊ remotior i ſupiori pte epicicli: ⁊ auge dferẽtis. Nec ego iã dcã ṽificaui: ſꝫ ab alijs poſita recitaui: ceteris de eadẽ re opĩonibꝰ ptermiſſis. Sꝫ hec ſt ⁊ ſtupēda ⁊ mirãda: ex qbꝰ creatoris mira ⁊ ſuperhabũdãs relucet ⁊ ſapia ⁊ potẽtia. Sꝫ nũc de ſolari eclypſi dico: q̃ ſolaris eclypſis cãt̃ p dyametralẽ lune iter ſolẽ ⁊ viſũ nr̃m iterpoſitionẽ. Qd ñ niſi i nouilunio pt ꝯtingẽ: nec tñ i oĩ. Sꝫ cũ i vl circa caudã aut caput fuerit ꝯiũcta. Et cũ ꝑcise i cauda vl capite ꝯiũgit̃: tũc ptīgere eclypſis ſolis vlis: ſꝫ nõ i oĩ terra: pp aſpectus diuerſitatẽ. Vñ Aug. li. 3. c. 5. de ci. dei: de eclypſi ſolis fcã dũ dñs crucifixꝰ ẽ: ait. Quã ſolis obſcuritatẽ nõ ex canonico ſydeꝝ curſu accidiſſe: ſatis oñdit: q̃ tũc erat paſca iudeoꝝ: nã pleno luna paſche ſolẽnitas agit̃: regularis ãt ſolis dfectio: ñ niſi i lune fine ꝯtigit. Alia Et rõ q̃ h eclypſis fuit ꝯ nãꝫ ẽ q: fuit vlis i tota terra: pp qd legit̃ Diony. ario pagitã i eadẽ paſſiõe dixiſſe. Aut deꝰ nãe patit̃: aut machia mũdi diſſoluet̃. Naliter igit̃ ſicut eclypſis lune ſp ẽ i plenilunio. ſ. l. 15. ſic eclypſis ſolis ẽ i nouilunio.

Alfra. Ptbol. Aug.

¶ De Lune nãi ſiue ꝓprietatib⁹. Cap. xi.

Luna dr̃ q̃ſi lumi nũ vna .i. ꝑncipalis: q2 corpori ſolari in magnitudine ⁊ pulchritudine ẽ ſimiliſſima: vt dicit Iſido. Luna vt dr̃ in Hexa. ẽ decor noctis: mater roris: humoris miniſtra: dñatrix maris: tẽpoꝝ menſura: emulatrix ſolis: mutatrix aeris: lumen a ſe nõ habẽs: ſ3 a plenitudine ſolis mutuãs ⁊ acquirens: q̃ ſm̃ appropinquationẽ vel elõgationẽ a Sole formã ſuſcipit ⁊ figurã. Carens itaq3 Luna lũine ꝓprio eſt a fõtali plenitudie ſolis lũinis receptiua. Vñ dr̃ i li. elemẽ. Ariſt. q Luna ſp̄ i medietate ei9 a ſole illũinaꝫ: ⁊ lumẽ r̃ceptũ reflectit i terrã. Nã ẽ3. n. h3 ſile3 ſpeculo: q2 ꝓprio colore carẽs. lumẽ recipit ab alio: ⁊ q̃to ſoli pl⁹ appropiq̃t tãto pl⁹ d̃ ſuo lũine ꝑdit ex ꝑte terre: ſ3 claritatẽ quã ꝑdit ex ꝑte ĩferiori nllo mõ ꝑdit ex ꝑte celi: imo tãto plus ex ꝑte ſupiori illũinaꝫ. Vñ qñ ſoli ↄiũgiꝫ nihil lũinis ad terrã dirigit: ſ3 ex ꝑte celi i plena illũinatiõe ꝑmãet. Et ecõuerſo qñ ſoli oppõiꝫ tota ad terrã ⁊ ñ ad celũ illũinaꝫ: vt dic̃ Beda ⁊ Macro. ⁊ ẽt ẽ dcm̃ s̃. Itẽ luna eſt oı̃u3 hũoꝝ augmẽtatiua: q2 ꝑ occulta nãe ſpiramina, flux⁹ ⁊ reflux⁹ augmẽtaꝫ. Vñ i ei⁹ decremẽto i oſſib⁹ medulle: cerebra i capitib⁹: ⁊ humores i corporibus diminuunꝫ: ⁊ eius incremẽto multiplicanꝫ. Vñ eius defectui oı̃a ↄpatiũtur ⁊ eius decrementu3 inferioꝝ eſt detrimẽtu3: vt dicit Martia. Itẽ ẽ aquaꝝ maris attractiua: ſicut. n. adamas trahit ferrum poſt ſe: ſic Luna mouet poſt ſe occeanum. Unde in ſuo ortu intumeſcit mare ⁊ creſcit ex parte orientis: ⁊ decreſcit ex parte occidentis. Et econuerſo quando eſt in occaſu: creſcit mare ex parte occidentali: ⁊ decreſcit ex parte orientali: Secundu3 quod luna plus vel minus ꝓficit in lumine: ſic plus vel minus i ſuo fluxu ſe extẽdit vel retrahit ipſum mare: vt dicit Martia. Macrobius ẽt in li. Ciceronis. Occeanus in incremento lune retinet modũ iſtũ. Primo. n. die creſcẽtis lune fit copioſior ſolito: ⁊ abundat in ſummo. Sed ſcdo minuiꝫ ⁊ ſic deſcẽdit vſq3 ad ſeptimum diem: deinde iterũ creſcit per. 7. dies: itaq3 in. 14. die eſt iterũ plena in ſummo. vñ ⁊ in nouilunio ſemꝑ eſt mare pleniſſimũ ⁊ ẽt in plenilunio. Itẽ Luna eſt roris i aere generatiua: vim. n. ſue humiditatis aeri imprimit ⁊ aerẽ iſenſibiliter imutãs in ipſius ſuꝑficie rorẽ gignit. Manifeſte. n. videmus q2 q̃to ẽ Luna eſtiuali tẽpore ſerenior tãto abũdantius ros ſuꝑ gramina ſe oſtẽdit. Itẽ Luna inter pla

12-32-9.73

notis brevissimo, quae est sui motus circulo brevissimo, scilicet in suo circulo: et ideo infra
spatium 28 dierum per omnia signa zodiaci currit, ut dicit Ptol. Item luna est [illegible] interna
Cancer est domus eius: [illegible] sub in Capricorno [illegible]
et est planeta frigidus et humidus cum [illegible] feminina, nocturna: moratur autem
in quolibet signo duobus diebus et sex horis et bene: et 28 diebus complet cursum
suum. Item Luna inter [illegible] stellas [illegible] est [illegible] et in [illegible]
sive cursus proveniunt. Nam propter brevitatem [illegible] nunc [illegible]
nunc [illegible]; nec recte [illegible] Sol [illegible] per circulos [illegible].
Luna peragit circulos [illegible] superiores. Item Luna [illegible] est [illegible]
[illegible] cornua versus [illegible] inclinata: quando vero decrescit est [illegible]: ut dicit [illegible]
Item quando luna recta diametro inter nos et solem est interposita [illegible] defectum
solis [illegible]. Item luna est quae [illegible] obscuritatis et [illegible]
in se continet: et hoc ex proprii qualitate corporis: ut supra dictum est. Unde aliqui dicunt
illa obscuritas est ex umbra terrae: et quod quaedam [illegible] in corpore lunae: quod
ipsius lumen in parte obfuscat: et hoc fit maxime [illegible]
vicinitate et nebulositate contrahit quandam rubedinem ut dicit Martian. [illegible]
tiores [illegible] circulos [illegible] et [illegible] et nullis maculis obnoxia [illegible] ut
dicit idem Martian. Item Luna est mutationis temporum significativa. Nam ut dicit Be-
da. Si luna in principio rubeat ut [illegible] ostendit: si in [illegible]
maculis quibusdam nigrescat pluviosum mensis [illegible] portendit. Si vero [illegible]
sit in medio: plenilunium serenum [illegible]
[illegible] ad remos, in brevi tempestas futura erit: ut dicit idem Beda. Item Luna in celesti
harmonia est gravissimi soni emittiva ut dicit Macrob. In circulo enim lunae [illegible]
[illegible] sonus sive in sphaeram celesti [illegible] est, ex ordinatissimo motu ex [illegible]
motus [illegible] dulcissimus [illegible] contentus. Item Luna est fecunditatis
terrae seminibus [illegible] qui de cor-
pore lunae [illegible] ut dicit [illegible] Pythagoricis [illegible]
[illegible] in terra [illegible]
[illegible] quod [illegible] de nocte [illegible] lumi-
nis [illegible] luna [illegible]
venatores [illegible]. Item luna cum sit frigida et humida est ex [illegible]
[illegible] solaris [illegible] caloris receptiva. Nam ex calore solis et frigiditate [illegible]
[illegible] et humiditatis suae [illegible]: in singulis mensibus in sua [illegible]
terra [illegible] ut dicit Macrob. Item Luna ut dicit Albumasar [illegible]

mundificativa motu n. suo continuo aerem rectificat et subtiliat. vnde si nō esset motus deberet lunae aerem ex nocturna vaporum exalatione prorsus inficere: quae corruptionem nō maliciam generaret. Itaque luna ex dispositione inter planetas est per dispositionem humani corporis maxime alterativa. Vnde ut dicit Zahel in li. de iudiciis astronomiae: Sub luna continentur corrupcio: generatio, timor et letitia &c. Vnde circa mutationem humani corporis natura lunaris proxime operatur. Et hoc accidit tum propter motus sui velocitatem qua transit citius. tum ob nostri vicinitatem: tum propter [illegible] sibi [illegible] Vnde de morborum mutatione medicus perfectus esse nō potest: qui lunares effectus in corporibus non cognoscit. Vnde Hyppocrates in principio pronostic. de luna loquens ait. Est quoddam caeleste sydus in quo oportet medicum providere. cuius providentia est mirabilis, et singularis. Et Galien. in com. de diebus creticis dixit: Rem certam et infallibilem attendas medicus, quam docuerunt astrologi Egyptii: scilicet quod coniunctiones corporis lunaris cum stellis fortunatis sunt significationes terminabiles ad bonum: cum contrariis vero contrarie scilicet ad malum. Et ideo cautus et perfectus medicus secundum doctrinam Hyppocratis debet aspicere primam lunam: et quod est forma luminis: quia tunc crescunt humores in homine et medulle et sic nutrimentum in mari et in aliis rebus multis. Cum ergo infirmus in lectum cadit, multum necesse est videre utrum luna erat extra de coniunctione: tunc n. evenit infirmitas: quousque venerit in oppositionis gradum: in plenilunio et tunc si fuerit cum malo planeta aut in malo signo: et aspiciat domum Martis quod est octavum signum: si aspexerit Martem qui est dominus signi scorpionis: tunc de morte timendum est. Si vero fuerit cum bono planeta, et in bono loco sive signo: et aspexerit dominum domus vite s. Iovem qui est dominus sagittarii et piscium: de vita tunc sperandum est. Et sic de aliis sentiendum est ut patet in libro Hippocratis: quem de aegritudinibus [illegible] infirmitatis per lunam.

De quibusdam proprietatibus lunae malis. Cap. 72.

Luna vero habet quasdam proprietates minus laudabiles et secundum formam et secundum effectum. habet n. [illegible] obscuritatem cum nō habeat sicut alii planetae lumen a se ipsa. habet n. maximam instabilitatem: quia nulla stella ita velociter per totum zodiacum currit sicut luna. Contrahit etiam a malivolis stellis et noxiis nocibilitatem. Nam ut dicit Zahel. luna in planetis similis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nec et solem autem a nobis solaris [illegible] luna et quae cadit in umbra terre [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]. Propter vicinitatem enim [illegible] aeris et terre ab umbra terre [illegible] aere contrahit maculam [illegible].

fornicat ut dicit [illegible]. Luna est mater [illegible] post [illegible] [illegible] in luminis
ventris [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
tamen tanto [illegible] [illegible], et defectio in lumine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
mala. Item dicit [illegible]. Luna efficit hominem instabilem de loco ad locum discurrentem.
Efficit etiam hominem in oculis male [illegible] et [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible] oculi
maiorem, aut [illegible] [illegible] aut [illegible] in [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] in quo [illegible] [illegible]
Lunaris constellatio [illegible] [illegible] [illegible] in oculo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] lunaris [illegible] [illegible] oculos vel aliam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
Messahala c. 5. Eclipsis Lunae [illegible] in [illegible], si fuerit in signis frigidis, [illegible] significat
frigiditatem, et nimiam constrictionem in terra, in [illegible] [illegible]. Si fuerit in signis [illegible]
[illegible] abundantiam pluviarum. Si vero in signis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible]. Dicit [illegible] et Albumasar [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] tristitia, et [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] in 9. [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in xij. [illegible] impedimenta, rixas, [illegible], et [illegible] et [illegible] [illegible].
In omnibus aliis domibus [illegible] signum bonum efficit et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Lunae [illegible] menstruales [illegible] [illegible]:
et cerebella in animalibus: et diversas passiones [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:
[illegible] et caducis. ¶ De luna superius [illegible]. cap. 75.
Luna quae et Diana, et Lucina, et Proserpina [illegible] [illegible] ab septimus planeta
[illegible] ab antiquis septimus [illegible] in numero [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
in [illegible] unius deae [illegible] et [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
circa quam erant chori dryadum, et [illegible], [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible]
[illegible], montium, fontium atque marium: cum choris et satyrorum [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], habet in silvis in montibus, in mari,
in fontibus humorem multiplicare, in [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
Venatores illuminare: et [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] et montium [illegible] [illegible] [illegible]
deam ipsam tenentur cultores silvarum, et montium, et fontium honorare. Dicamus igitur per
istam deam [illegible] [illegible] Virginem gloriosam Mariam, quae pro certo [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]: et circa [illegible] debent [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], et maxime virginum et [illegible] [illegible], et aliarum puellarum maxime [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] devotionem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in fluvio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] marium [illegible]
[illegible] in religionibus [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] de ipsa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
quid videtis in [illegible] nisi choros castrorum seu [illegible]. Et in [illegible]. [illegible] [illegible] virgines

[illegible]

Lune moralitas: que significat beatam Virginem. Cap. xx.

Luna dicitur quasi luminum una [illegible] magnitudine et pulchritudine [illegible]

[illegible]

uel peni. i. mundo. dicit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et conditur
debet memorando: et adimant [illegible] boni [illegible] [illegible] [illegible] in tribus debemus [illegible] 357
[illegible] potentia memorare [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] boni [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]: et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
terre. et illuminabo oes [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] figura [illegible] [illegible] [illegible] est
propriis illuminari a parte celi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] alii et [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:
figura [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
obscurus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] nunc dives: nunc pauper: [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] mutabitur [illegible] [illegible] [illegible] illu:
minari a parte celi. i. [illegible] ad bona spiritualia [illegible] gratis et uirtutes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per
gloriam eternalem [illegible] [illegible] illuminari a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
s. delicijs, diuicijs et [illegible]: quia in istis tribus [illegible] [illegible] [illegible] luna est [illegible]. i. [illegible]
[illegible] et amicus et propinquus sibi [illegible] [illegible] gratiam et caritatem: et [illegible] esse [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]. Longe a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] propinquus et co:
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] soli [illegible] a parte celi. i. [illegible] ad ipsa bona spiritualia et eterna recipit ab eo illu:
minationem et gratiam diuinam: et uirtutes, et merita. Sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a parte
terre. i. mundi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ob:
[illegible]. i. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mali. Sed [illegible] [illegible]
[illegible] soli [illegible] est [illegible] [illegible] uicia et peccata [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] celi. s. [illegible] et
uirtutes: quia obscurus et [illegible] fit: [illegible] ad bona spiritualia [illegible] [illegible] [illegible] ab [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] a parte terre. i. terrenorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
prosperitatem: i. magnas [illegible] [illegible] uel magnas diuicias [illegible] magnas delicias [illegible]:
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]. Longe est a [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] ad
solem. i. [illegible] [illegible] gratis et uirtutes [illegible] [illegible] [illegible] per [illegible] et uirtutes [illegible] [illegible]
[illegible] per superbiam: Sicut ille Phariseus. luce. [illegible]. [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sicut ceteri [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et sic [illegible] proprijs armis interficit. Vnde Gregorius [illegible] ualde [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible]
nascitur uicium: [illegible] [illegible] est omnis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in eius [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per eius
[illegible] similiter [illegible]: [illegible] dicit [illegible]. Vnde eius [illegible] uel [illegible] est [illegible]

inferiora corpora [illegible] uel [illegible]. Sic et Prelatus gratiam [illegible] influendo per
suam doctrinam et devotionem in subditis [illegible] multiplicem promovet. Nam quanto Luna i. Prelatus ma-
iorem claritatem [illegible] et [illegible] [illegible] ad inferiora i. subditos habent [illegible] plenioren
et e contra quanto plus Prelatus deficit in lumine discretionis, et sapientie: tanto subditis [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] ex gratie [illegible]: quia [illegible] [illegible] [illegible] ita [illegible]
obscuritas et ignorantia [illegible] est [illegible]: quia Matth. 15. si cecus cecum ducat ambo in
foveam cadunt. Luna est [illegible] [illegible]: nam per suam occultam virtutem mare [illegible],
et [illegible]: ipsum fluere et defluere, affluere, et refluere facit. [illegible] et [illegible]
uat [illegible] [illegible] luna, et [illegible] facit: unde mare semper abundat in parte ubi est luna
et defluit a parte opposita: unde ista est regula: quod [illegible] mare abundat a parte orientis
per lunam ibi existentem: defluit et minuitur a parte occidentis, [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]. Luna [illegible]: que per totum mare fluctuans i. [illegible]
gubernat, et disponit per suam occultam providentiam et virtutem, et [illegible] [illegible]
[illegible] minus uel [illegible]. Oriens ubi est lumen: significat bona spiritualia, et eterna,
ubi [illegible] gratie semper [illegible]. Occidens vero significat mundum: qui occidit, et deficit
omni die. Ista igitur est regula occulte influentie lune i. occulte [illegible] i. [illegible]
[illegible] [illegible] hominem quia quidem [illegible] facit affluere uel abundare a parte orientis
i. in bonis spiritualibus gratijs: et virtutibus: aliquando facit eum affluere a parte occidentis
i. in bonis temporalibus, divitijs: delitijs: et honoribus. Luna est planeta femininus, [illegible]
[illegible] et [illegible]: nunquam manet in eodem statu: et figura: [illegible] est motus: quia nunc est
sub sole: nunc [illegible]: nunc [illegible] [illegible] [illegible] apparet, et brevissimo tempore [illegible]
[illegible] cursum suum. Talis est peccator: quia est [illegible] per inconstantiam [illegible]
et obscurus per ignorantiam: frigidus per [illegible]: humidus per [illegible] [illegible]
[illegible] figure per gestus, et vestitus [illegible]: [illegible] motus per [illegible] [illegible]
[illegible] i. [illegible] [illegible] per superbie vanitatem: [illegible] et mobilis per [illegible] [illegible]
[illegible]. Et [illegible] i. [illegible] [illegible] breui [illegible] tempore: quia [illegible] non [illegible]
[illegible] multo tempore: sed dat eis durationis brevitatem. [illegible] Luna [illegible] [illegible]
[illegible]: [illegible] [illegible] respiciens orientem: quod [illegible] [illegible] versus Occidentem: Sic [illegible]
quia [illegible] [illegible] et [illegible] in [illegible] et virtutibus [illegible] [illegible] [illegible] s. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] orientem i. ad bona [illegible] [illegible]: intellectum s. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Sed [illegible] [illegible] [illegible]: quia
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: tunc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] occidentem i. ad [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]: [illegible] [illegible]
[illegible] luna [illegible] et [illegible] [illegible] facit [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Albumasar [illegible] [illegible] planetarum: [illegible] in [illegible]: Luna [illegible] [illegible] et [illegible]

12 · 30 · 9 · 23

et mare gubernare significat mundi prosperitatem quae nunc minuitur nunc augetur et supra mare est dominium i. supra amaros et misericordes [illegible]: nam quando ista interponitur inter nos et solem i. [illegible]: ita quod magis est pars nos per affectionem, et coniunctionem quam ipse deus, tunc tibi radius solis i. gratia dei, sapientiam, scientiam, et gloriam a nobis abscondit [illegible] ipsa [illegible] quo ad nos ignaros, [illegible] et obscuros: et hoc de illis qui serviunt creaturae potius quam Creatori. [illegible] ad Roma. i: Obscuratum est insipiens cor eorum. Vel dicitur quod Luna i. Antichristus se inter nos et deum intermittet, tunc solis christi lumen i. fides in mundo [illegible] nullatenus apparebit sed per eius opera obscuritas erroris et haeresis per mundum erit perinde seminata. Luna [illegible] terra interponitur inter [illegible] et solem tota luna eclipsatur [illegible] proprium lumen perdit: [illegible] in novilunio hoc accidere [illegible]. Sic vera Luna [illegible] quod fluit et efflorescit [illegible] discerne [illegible] omnis lumen perdit et a sole [illegible] [illegible] et [illegible] terrae. quando scilicet terra i. terrenus amor inter ipsum et deum est [illegible] [illegible] [illegible] deo [illegible]. Nam [illegible] quae nimis [illegible] ad [illegible] lumen divinae gratiae vel [illegible] [illegible]. Ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] luna [illegible] [illegible] [illegible] quidam [illegible] [illegible] maculam: et hoc [illegible] quando appropinquat ad [illegible] dicit [illegible] [illegible] [illegible] terrae cui est vicina: [illegible] signum est: quod quando superiores circulos [illegible] clara tunc et non macula [illegible]. Sic vere [illegible] nos habemus [illegible] ipsa conditione corporis et [illegible] [illegible] [illegible] multam maculam [illegible]: et maxime quando appropinquamus ad terram i. ad terrenas divitias [illegible] avaritiae applicamus [illegible] terrae i. terrena affectione multas contrahimus [illegible] maculas. Ut Apocalypsis 9. [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i. [illegible] [illegible] obscura et maculata [illegible] quando [illegible] mundi prosperitate [illegible] [illegible] qui [illegible] [illegible]. Sed [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] circulis: scilicet in paradiso per affectionem vel contemplationem: [illegible] maculas non [illegible] Luna est temporum significativa. Si [illegible] [illegible] [illegible] tempestatem significat futuram. Et dicit [illegible] quod sub luna est [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]: sed in libra est [illegible]. [illegible] mundi [illegible] [illegible] [illegible] vel splendor quando [illegible] navigantem aliquid in hoc mari huius mundi ostendit: tempestatem s. aeternae mortis sibi [illegible] finalis [illegible] [illegible] Ambro. Continuus [illegible] [illegible] [illegible] est indicium. Luna et ista i. mundi [illegible] [illegible] in [illegible] i. in illis qui [illegible] [illegible] via [illegible] per [illegible] [illegible] scilicet in mundi tenebris: qui [illegible] in mundi prosperitate [illegible] [illegible] sine [illegible] in libra i. in illis qui [illegible] libram iustitiae [illegible] scilicet [illegible] [illegible] et [illegible] mundi prosperitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] diligere mundum: etc. Luna [illegible] est [illegible] administrativa: [illegible] de [illegible] in sil.

uis quemadmodum [illegible] luminis prestat: ideo luna seminaria dicitur et [illegible]: aerem etiam subtiliat, quia nisi aer de nocte per radios lunares subtiliaretur maxime fieret corruptio ex nocturnis vaporibus et [illegible]. Luna et maris est attractiva. terre fecunditatis et generationis rerum in celesti harmonia effectiva. Hec est beata Virgo Maria. vel [illegible] quia uere [illegible] per [illegible] luminis [illegible]: [illegible] et sapientie prestat. seminaria est .i. illos qui iam peregrina et [illegible] in [illegible] seminat: humore gratie, et devotionis humectat. et hic [illegible], et virtutibus [illegible] et augmentat: aerem et [illegible] .i. peccatores [illegible] .i. sacramentis purificat. i. iustificat, ne vapore [illegible] .i. peccati [illegible] corrumpatur. Mare est .i. amaros peccatores [illegible] attrahit ad salutem: terram conscientie virtutibus fertilem efficit: et inter cantus divine laudis gaudiorum, et [illegible] [illegible]. Unde luna .i. beata Virgo [illegible] dicens. Magnificat anima mea dominum.

De Luna alia moralitas. Cap. 78.

Luna sm Isido. dicitur quasi lumine una .i. prima. [illegible] prima stellarum [illegible] [illegible] expanse [illegible] et [illegible] inter omnes stellas et planetas luna [illegible] omnibus [illegible] [illegible] dicatur a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] spiritualiter loquendo per lunam [illegible] plena et [illegible] intelligere [illegible] [illegible] et conditiones sive proprietates. Unde [illegible] intelligimus quatuor. Primo virginitatis [illegible] [illegible]. Secundo [illegible] bone [illegible] fragilitas [illegible] [illegible]. [illegible] mundi [illegible]. Primo [illegible] de Christi matris proprietate. Per lunam intelligitur beata virgo Maria: quia sicut luna corporalis [illegible] per solem [illegible] [illegible] augmentatur a sole illustratur. [illegible] sole [illegible]. [illegible] [illegible] luna nascens. [illegible] crescens. Tertio plena. quarto coniuncta. Sic [illegible] loquendo. Luna .i. beata Virgo [illegible] solem Iustitie Christum facta est luna nova [illegible] nascens. in sua conceptione fuit luna crescens in sua nativitate [illegible] fuit luna plena in filij incarnatione fuit luna soli coniuncta in gloriosa assumptione. [illegible] [illegible] dicitur [illegible] nova [illegible] [illegible] [illegible] et sanctitatem. [illegible] [illegible] magis [illegible] [illegible] luna crescens per virtutum augmentum, et amplitudinem. Luna plena per gratiarum [illegible], et plenitudinem: luna eclipsata per [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] luna soli coniuncta [illegible] felicitatem, et beatitudinem. [illegible] [illegible] [illegible] Virgo beata in sua nativitate fuit [illegible]: [illegible] nova [illegible] visa est. [illegible] [illegible] In filij incarnatione fuit plene illuminata. Unde dicitur fuit sibi luna .i. [illegible] plena [illegible] [illegible] fuit impletum illud Proverb. 7. Non est vir in domo [illegible] abijt via longissima: in die [illegible] lune reversurus est. [illegible] Vir [illegible] [illegible] per peccatum Ade recessit: in die plene lune .i. in beata Virgine reversus fuit [illegible]

ecclesie militantis eorum nobis commenda. In filij passione fuit eclypsata: quia s. tunc defecit sibi
Sol iustitie Christus: tunc non fuit mirum si ipsa tota tenebrosa per merorem et tristitiam extiterit. 35
Tunc enim fuit Sol conversus in tenebras, et Luna in sanguinem. ut dicitur Joel 2. quia
s. sole Christo per mortem in passione obscurato. Luna ista per dolorem, et compassionem sue
mortis in sanguinem est mutata. Nam tota Luna tota facta est ut sanguis: ideo dictum
fuit sibi Luce. 2. Tuam ipsius animam pertransibit gladius. Tertio in celo in Assump-
tione fuit soli Christo copulata: quia tunc Sol et Luna steterunt in habitaculo suo sicut
dicitur Abacuc. 3. Sic ergo patet quomodo ista virgo dicitur Luna. Unde de ipsa loquendo dicitur illud
ps. Thronus eius sicut sol in conspectu meo. et sicut Luna perfecta in eternum: ubi ostenditur
quod beata Virgo non specialiter dici Luna propter tres conditiones ipsius Lune. vz. quia Primo
regentia regni numinis, quia thronus. Secundo quia diffusiva interni luminis: quia
Sol. Tertio quod retentiva eterni fulminis: quia in conspectu eius. Luna enim primo sua
diaphaneitate recipit splendorem. Secundo sua luminositate emittit fulgorem. Tertio
sua humiditate temperat ardorem. Sic vere beata Virgo recepit primo divinitatem
quod est thronus divinitatis acceptivus. Secundo efficitur utilissima sua claritate: quia ipsa
est Sol: qui s. est maxime utilissimus. Tertio minuit severitatem sua virtute: quia ipsa
semper est in conspectu dei ad orandum pro peccatoribus. Primo ergo dicamus quod est re-
ceptiva numinis regni. Thronus inquit. Sicut enim Luna recipit lumen a Sole: et
et cum sole iungitur omni mense. Sic vere beata Virgo a deo patre lumen suum i. primo-
genitum filium, qui est lumen de lumine, deus verus de deo vero recepit. quia nuntian-
te: et conforte paranympho gabriele et eius consilio spiritu sancto, cum ipso deo
per actum matrimonialem copulata: et dicto suo lumine et benedicto filio est
pregnata: quod ostenditur cum dicitur thronus: quia s. thronus est susceptor et receptor sedentis:
Et vz. beata Virgo fuit thronus: sedes: et receptaculum huius lucis s. filij incarnati:
figurata in throno Salomonis, de quo agitur 3. Reg. x. ubi dicitur. quod Rex Salomon fecit
thronum grandem de ebore: et vestivit eum auro: et in isto throno erant duo ge-
mina qua sedile tenebant: et iuxta manus erant duo Leones: et ad ascendendum ad
thronum erant sex gradus. et circa sex gradus erant. 12. leunculi hinc inde. Iste thro-
nus est beata Virgo in qua Salomon i. Christus per incarnationem sedit, eumque in con-
ceptione et nativitate ipsius Virginis fabricavit: quia ista vere fuit thronus
intus eburneus et candidus per castitatem: exterius aureus et fulgidus per
honestatem: duas habebat manus i. duplicem potentiam: quia s. ipsa est liberalis
ad dandum temporalia et eterna; vel ad subveniendum bonis, et malis. et ideo iuxta istas
manus erant Leones duo, qui s. significant fortes: quia s. iuxta manus istius Marie
Virginis habitant oratores: ut exinde recipiant veniam: et medelam. quia sicut dicitur in

ps. Oculi ancille in manibus dnē sue. Per sex gradus ascendit ad thronum istum q.s. p sex opera mie ꝑuenit ad ingrediendum et procedendum gratiam istius benedicte virginis: et io leunculi circa istos gradus ordinantur, et collocantur: q.s. p illos, qui per istos leunculos designantur istis sex gradibus .i. sex operibus mie innitantur, ut sub istius protectione tueantur, et ut eius gratiam mereantur. dicentes illud Heb. 4. Adeamus cum fiducia ad thronum gratie eius etc. Et de isto throno dei filii re-ceptivo pōt dici illud Apoc. 12. Raptus est filius eius ad deum, et ad thronum eius et Apoc. 20. Vidi thronum magnum candidum et sedentem sup eum. Ita ipse dei filius poterit dicere illud Eccle. 24. Ego in altissimis habito, et thronus meus in columna nubis. Ista est ergo luna receptiva luminis superni: q dicitur Un poterit dici illud Apoc. 12. luna sub pedibus eius. Ista luna .i. beata virgo est influxiva luminis eterni: et hoc attendit cum dicit. Sol. q sicut sol continue fundit nobis lumen: ita beata virgo fundit nobis gratiam. Et io ista est luna que inter oīa sydera magis assimilatur soli: q et continue influit in rebus in tantum q ipsa humor in corporibus generatur: maxē p ipsam moventur, et regulantur: ros in herbis et herbis derivatur: lumen et ꝑpetuum temporibus nocturnis ministratur. Et io Ambros. in exameron dicit. Primo luna est ductrix noctis. Scdo est mater roris. tertio est ministra humoris. quarto est ductrix maris. quinto temporis mensura. sexto emulatrix solis. Septima est immutatrix aeris. Talis procul dubio est beata Virgo: q ꝑ vera ista inter oēs alias ꝑsonas facta est soli ipso similis et conformis. Et io dicit Cant. 6. Que est ista que progreditur quasi aurora con-surgens pulchra ut luna, electa ut Sol. Nam .n. Solis misericordie lumen et rorem continue nobis fundit. Ista .n. noctis .i. consc̄ie est illuminatrix: vel ductrix. Roris gratie est generatrix: humoris devotionis est ministratrix. Maris huius fluctuantis seculi est dominatrix. temporum .i. morum nroṛ est mensuratrix. Soli iustitie ipsi est emulatrix. Aeris .i. nostre conditionis nre est in melius immutatrix. Et similiter ab ista luna nobis influit oē bonum: oīs gratia: oīs virtus. Et io ista est maris stella. Un Bernar. sup missus est: dicit sic. Ipsa est inquit nobilis illa stella ex Iacob orta: cuius radius universum orbem illuminat: cuius splendor ꝑfulget in supernis: et inferos penetrat: terras et perlustrans et calefaciens: magis mentes q corpora fovet: virtutes germinat: vitia expellit. Ista igr est diffusiva luminis eterni. Tertio ista est temperativa fulminis eterni. Ista .n. fulmina .i. ardorē divini ... temperat suis interventionibus: sicut luna temperat ardorē Solis et aeris suis humidis et frigidis qualitatibus et passionibus: Qd attendit cum dicit In con-spectu meo. Ipsa enim semp est in conspectu dni ut p peccatoribus intercedat. Sicut

.n. dr Genes. i. Deus fecit duo magna luminaria. Solem ut preesset diei. Lunam ut preesset nocti.
Sol. s. i. Xpus preest diei. i. viris iustis per iusticiam et equitatem. et io dr Sol Iusticie. Malachias
4. Luna vero. i. beata Virgo preest nocti. i. turbulentis et peccatoribus per clemenciam et bonitatem:
et io ipsa dr regina misericordie: quia s. ipsa non cessat peccatoribus misericorditer subuenire: et pro
ipsis filio suo misericordiam impetrare: quia s. sicut dictum est ipsa in conspectu Dei est sic
dicens illud Hiere. 18. Recordare quod steterim in conspectu tuo ut loquerer pro eis bonum
et ut auerterem indignationem tuam ab eis. quid ergo? Certe ex quo ipsa talis et tanta
pro nobis stat in conspectu filii sui pro nobis orando: iustum est ut nos stemus
in conspectu illius ei obsequendo: famulando et seruiendo. Secundo lapis [illegible]
[illegible] cum luna [illegible] [illegible] lune [illegible]
[illegible] indicare. et ad hoc faciunt [illegible] suos instruere et docere: Signatur
et lapis est preciosissimus: qui ex [illegible] influencia lune [illegible]
bonam influenciam conformari. Selenites est lapis nobilis lune [illegible] pro eo quod
in medio eius semper solet imago lune candide [illegible] in qua incrementa et decre-
menta lune solet [illegible] apparere. ex quibus [illegible] instruimur et doce-
mur quod luna i. beatam Virginem debemus totis affectibus [illegible] et capacitate
animam [illegible] et imaginem eius per deuocionem in medio cordis nostri habere:
et [illegible] et decrementum ipsius: [illegible] bonum [illegible]: decrementum
bonorum temporalium per ipsius imitacionem debemus [illegible] et nos influencie gratie sue
supponere ut suis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] cum sole, et [illegible] lunam in [illegible], et [illegible]. Sic n. debemus [illegible] cum
Sole. i. cum Xpo. videlicet charitatem adherendo et ei famulando. Debemus et [illegible]
[illegible]. i. ante beatam Virginem ipsam adorando, et ei famulando. Vn. Bernar. in quodam
Sermone de [illegible]. Ad te [illegible] Maria siue ad medium: siue ad archana Dei: siue
ad negotia seculorum: sicut ad [illegible] [illegible] uniuersi: [illegible] beatam dicunt [illegible]
generaciones: genitrix Dei: [illegible] mundi: celorum Regina: que in [illegible]
[illegible] et gloriam genuisti. In te. n. Angeli letitiam: iusti gloriam: peccatores ueniam
inuenerunt: in eternum merito in te respiciunt oculi totius creature: quia in te et per
te et de te manus omnipotentis Dei quicquid creauerat recreauit: [illegible] beata
Virgo dr Luna: quia dr fuit superni numinis [illegible]. [illegible] luminis [illegible]
eterni luminis [illegible]. Et hec de beata Virgine. Et sic luna significat Virgi-
nitatem matris Saluatoris. Secundo principaliter significat proprietatem iusti Viatoris.
Sicut. n. Luna. 1°. ministrat humorem. 2° temperat ardorem. Tertio acquirit splen-
dorem: Sic Vir iustus indigentibus pauperibus solet humorem [illegible] per
elemosinas ministrare. Vn. Apoca. 6. Luna tota facta est ut sanguis. Sanguis. [illegible]

dulcis et amicus nature: significat viros compacientes et benignos. Item solis vir-
tus suis doctrinis et in se et in alijs ardorem viciorum temperare. Unde psal. Per
diem sol non uret te neque luna per noctem. Item solis virtutes splendorem gratie sa-
pientie et honeste conversationis acquirunt ut lucere per bone se et alios illuminare
Unde Vir perfectus dicitur. Sicut dicitur eccle. 50. quasi stella matutina in medio nebule et
quasi luna plena in diebus suis lucet: et est de claritate minorum et virtutum
perfecti. dicitur i. cor. 15. Alia est claritas solis, alia lune, alia stellarum. Habet et
multi videntur et luna obscurati vel eclypsati: quia s. non habent lumen gratie: hones-
tatis et scientie: itaque de eis potest dici illud Marci 13. Luna non dabit splendorem
suum. Multi enim sunt ita obscuri per ignorantiam quod lumen scientie et doctrine [illegible]
alijs ministrare. Multi etiam sunt ita eclipsati per peccatum quod lumen gratie [illegible]
in se ipsis retinere. Multi etiam ita per malam conversationem tenebrosi sunt quod
vera honestatis exemplorum retinent vel nequeunt alicui demonstrare [illegible]
dicitur Matth. 24. Sol obscurabitur, et luna non dabit lumen suum [illegible]
clarissimi. Luna ergo significat progressionem [illegible]
significat obscuritatem [illegible] peccatoris. Sicut enim [illegible]
eodem statu: quotidie enim mutatur et variatur [illegible]
cornuta: plena: soli opposita, coniuncta: et illud est quando [illegible] plus habet
de lumine sui parte terram [illegible] Sic vere peccatoris [illegible]
sunt in varietate et mutabilitate nunquam manent in eodem statu [illegible]
[illegible] in moribus [illegible] clarus per [illegible]
per [illegible] obscurus per [illegible]
niger et eclypsatus per mortem [illegible] tenebrosum [illegible]
repletur multis miserijs: qui quasi flos egreditur et conteritur, et fugit velut um-
bra: et nunquam in eodem statu permanet. Job. 14. In moribus et [illegible]
[illegible] est clarus per prosperitatem: [illegible] obscurus per adversitatem [illegible]
[illegible] per gratiam et charitatem. [illegible]
iustitie quod est coniunctus [illegible] et [illegible]
[illegible] niger per conversationis vilitatem. [illegible]
Et demum verum dixit sapiens Eccle. 27. Homo sanctus in sapientia manet sicut sol:
stultus autem mutabitur ut luna. Quia sicut dicitur Joelis. 2. et Actuum 2. Sol convertetur
in tenebras: et luna in sanguinem. [illegible] in summa [illegible] est: quod luna
s. homo quanto a parte terre [illegible] compendium per [illegible] magis
clarus et illuminatus: tanto a parte celi [illegible] magis
est a peccatum tenebrosus, et obscurus, et lumine [illegible]
[illegible]. Inferior enim [illegible] in inferiori parte [illegible] in corpore [illegible]

illuminatio nouum .i. temporalis prosperitas et humana amicitia .i. nobilitas et abundantia inferiori parte hominis increscunt. simile est quod superior parte .i. anima [illegible] ad lumen gratie penitus est obscura. quia s. quanto magis temporalia crescunt tanto magis spiritualia deficiunt. unde sanctus Ambrosius. successus temporalium eternae damnationis est indicium. Sic ergo patet quod luna significat varietatem vitae peccatoris. Quarto dico quod luna significat prosperitatem mundi decurrentis. Luna enim continuis processibus variatur. In fine vero mensis ex toto et penitus in illuminando deficit et in lunaticos dominatur hominibus quos vel infirmos facit. Sic vere mundi prosperitas quod nunquam in eodem statu permanet: immo continue est in motu et fluxu et modo in crescendo: modo in decrescendo: finaliter in fine mensis .i. in termino huius vitae ex toto deficiet, et cessabit: quod bene dicitur Eccli. 43. A luna signum diei festi: luminare quod minuitur in consummatione mensis. Ista enim dominatur in lunaticis .i. facit imprudentibus atque stultis. quia s. lunaris constellatio .i. influentia mundanae prosperitatis facit homines quasi ab donum lunaticos, et in stultitiis [illegible] facit: quia secundum Senecam: fortuna quem nimium fovet stultum facit. patet igitur quod per lunam intelligitur mundi prosperitas. et sufficiat hoc pro nunc.

Lunae moralitas alia pro Virgine Maria. Cap. 76.

Per lunam etiam significatur Virgo Maria [illegible]. Nam luna secundum Basilium in suo libro examero: est decor noctis: mater roris: ministra humoris: dicatrix [illegible] mensura temporis: emulatrix solis: immutatrix aeris: quae omnia bene competunt gloriosissimae matri Christi. Primo ergo luna est decor noctis, non solum quia noctem illuminat: sed quia et in nocte decor ipsius apparet. Tempore tamen [illegible] est plena. Sic beata Virgo Maria in nocte .i. in obscuritate [illegible] vitae existens fuit plena luce gratiae divinae. Sicut Angelus dixit. Ave gratia plena. etc. Ideo luce divinae [illegible] [illegible] subdidit. Dominus tecum. Dominus s. pater ut [illegible] ponens: Dominus filius ut incarnandus: Dominus spiritus sanctus ut sanctificans. Unde ipsa fuit totius Trinitatis nobile triclinium sive luce virginalis munditiae quae candor est lucis eternae, et speculum sine macula [illegible] Sapien. 7. [illegible] quam lucem addidit Angelus. Benedicta tu in mulieribus. Siquidem ante eam mulieres in virginitate permanentes [illegible] sterilitatem [illegible] maledictioni legis subiacebant. Sed ista in mulieribus et virginibus: benedicta ex eo [illegible]

nō tn̄ sterilis: sꝫ luminibus fecunda: et iō nō instabilis: et sic ꝑꝫ: q̄ beatissima virgo
Maria quasi Luna plena in diebus suis lucet. Eccle. 50. Sed cū nō dicitur Luna
plena nō tn̄ habet pulchritudinem lucis: sed et perfectionem figure circularis
quia tunc tota est rotunda, et iō magis pulchra: q̄ꝫ ōs beate Virgini conueniunt:
et iō in ps̄al. Vocatur Luna perfecta in eternū: Hec est perfectio sue charita-
tis, ꝑ quam admodū figura rotunde fuit in ꝑbilitione [illegible] ad bene ge-
rendū: capacissima et amplissima ad oīa recipiendū. Eccle. 24. Transite ad me oēs
qui concupiscitis me. et e3. Deum sine termino i. indeficienter ad generationē
un ibidem usqꝫ ad futurū seculū nō desinam: et iō dr̄ perfecta in eternū.
Luna n. q̄n plena est lucet ꝑ totā noctem: sed q̄n nō est plena q̄ꝫ lucet in princi-
pio noctis. et significat bene incipientes et cito deficientes q̄ꝫ in fine noctis
et significat bene finientes. Sed beata Virgo maria velut Luna plena fulsit in suo
principio: q̄ꝫ in utero matris concepta sine peccato originali et sanctificata: in
medio quia filio dei illustrata, et sancte, et innocenter conuersata: in suo ulti-
mo quia anima et corpore glorificata. Per noctem et significatur tribulatio, et
temptatio: quidam ergo sancti adiuuant in principio: quidā in medio: quidam in
fine: ipsa aūt adiuuat semꝑ: et in principio dando audaciam, et in medio confirmando
perseuerantiam, et in fine dando coronam. et iter est ō luna quā noctem i. peccatorū
tenebrositatem luminē sue gratie i. mō nō desinit illustrare. Vn̄ et ipsa sicut
luna uocatur regina celi: q̄ꝫ de nocte absente sole incepit videre primatum tenere,
et tāqꝫ absente rege i. sole, ut regina regnum gubernat. Similr̄ q̄n Rex Xp̄us ex
aliqua causa faciem suam alicui abscōdit. tunc maria mediante [illegible]
et fulget ei luce misericordie, qui prius erat in tenebris culpe. Et sic pꝫ q̄ꝫ
beata uirgo nō solum est electa ut sol, sed ēt pulchra ut luna. sicut dr̄ Cantic. 6.
Sc̄o luna significat nobis beatā Virginē Mariam: q̄ꝫ Luna est mater roris: Nā cum
sua humiditatis aeri imprimit: et aerē subtilr̄ alterans, et in materiā in ipsius superficie
rorem gignit: Vn̄ manifeste uidemus q̄ꝫ estiuali tempore q̄n̄o luna est sērenior tanto
abundatior ros super gramina se ostendit. Ros aūt assimilatur filius dei in carnationē
ipsius roris generationem. Nā ros generatur in interstitio medio aeris et temperato
calido, et temperato frigido: Tria aūt sunt interstitia: celū: mundus: infernus.
Hec ergo irroratio i. filij dei incarnatio non est facta in supremo interstitio i. in celo:

q3 naturam angelicā nō assumpsit: nec infimo s. in inferno: quia demones nō redemit: sed in medio: i. in mundo: q3 nature humane se univit. Osee .14. Ero quasi ros: huius roris mater fuit beata Maria: q3 inter eius virginea viscera ros iste celestis descendens nr̄e se carni univit. Est .n. quoddam genus piscis qui cochea vocatur: qui tempore aurore ad litus procedens, et ibi se aperiens rorem celestem inter viscera suscipit, et se claudens margaritam gignit. Ista cochea est beata virgo maria que rore celesti suscepto genuit de suis visceribus margaritam preciosam: de qua Mattei. 13. Inventa autem una preciosa margarita abijt et vendidit: Hec margarita Xp̄us est: propter quem debemus omnia vendere que habemus i. terrenā substantiam: voluntatem propriam: et conversationē mundanam et eam emere: Item rorem deus totum posuit in utero virginis: et inde procedens totum mundū irrigavit. Vn Bernar. Rigaturus aream Deus celesti rore totum vellus prius infudit: Redempturus et genus humanum preciū contulit in mariam. Tertio quia Luna ē ministra humoris: Nam in augmento lune humores crescunt in corpore: crescunt .n. et humescunt in capitibus cerebella: in ossibus medulle, et breviter in corporibus vis humectalis substantia: et simil' in eius diminutione omnia diminuūtur. Obquam causam melius est minuē sanguinem in lune augmento: q3 in eius decremento. Sed ligna pro edificijs incidere: et arbores inserere vel plantare: est melius in decremento: q3 in augmento: Cuius rō est, q3 eū augmento crescunt humores: si tunc arbores insereres vel plantares: humor nimius qui in planta abundaret: q3 à natura bene coqui non posset: fructus faceret vermiculosos ligna et tunc incisa edificijs non sunt apta, quia ppter humiditatem inclusam ad putredinem sunt parata: a vermibus nihilominus facilius corrodenda et deturpanda: Beata autem Virgo humoris ministra fuit: q3 .3. suis filijs triplicem humorem infudit. s. conceptionis. nutritionis: et devotionis: Conceptionis administravit spiritu sancto: nutritionis administravit Xp̄o: humorem autem gratie, et devotionis cuilibet suo filio adoptivo. In conceptione enim Xp̄i beata Virgo maria ex purissimo humore sanguinis sui nō solū materiam ministravit. i. conceptioni corporis Xp̄i: sed et sm Scotum in 3. d. 4. ipsa active concurrit ad generationem corporis. s. organizando et formando: cooperante spiritu sancto: et io beata Virgo vere fuit mr Xp̄i. Vn Matthei. 1. Cum esset desponsata mr Jesu Maria. Ideo dedit filio humorem nutrimentalem. s. q̄n eū lactavit ubere de celo pleno: ppter quod Luce. 11. dr. Beatus venter qui te portavit, et ubera q̄ suxisti: Habet etiam duo ubera, quibus lactat Virgo maria filios suos adoptivos. i. ex uno infundens humorem gratie iustis ex alio humorem misericordie peccatoribus et io ab eccl̄a Maria vocatur mr gratie: mr misericordie. Quarto quia Luna est dominatrix maris: nam sicut adamas trahit ferrū post se: sic luna movet et

trahit post se oceanu: Vn in suo ortu intumescit mare et crescit ex parte orient. et
decrescit ex parte occidentali. et e contra qn est in occasu. Sed aut q. Luna plus,
vel minus pficit in lumine: ita plus vel minus se extendit. vel contrahit ipm mare.
et sicut dicit Maurus in libro Sicronis. Oceanus in incremento lune retinet modu
istum. Primo .n. die crescentis lune fit copiosior solito et abundat in summo: 3
secundo minuitur: et sic crescit usq in diem septimum. Deinde iterum crescit usq xv.
dies. Itaq in quartadecima die iterum est plenus in summo. Vnde in nouilunio mare
est sicut plenum, et in plenilunio. Mare aut moralr accipitur tribus modis. Primo
modo dr mare huius vite amaritudo et sup illud mare beata virgo hz virtutem
s. qz eius pietas dn dicit sup illos qui sunt in tribulationis amaritudine positi: nam
venti et mare obediunt ei. Matth. 8. Venti sunt adversitates exteriores: mare
sunt interiores amaritudines, vel venti sunt violentie temptationu: mare pertur-
batio tribulationum. 2do mare vocatur peccatoru inquietudo. Esaye 57. Cor impij
quasi mare feruens qd quiescere no potest: sed qn illa luna oritur peccatoribus
eos sue lucis sue misericordie illustrando. tunc crescit ex parte orientis et decrescit
ex parte occidentis: qz s. eius auxilio oritur et crescit in ipsis peccatoribus lux
gratie, et aqua misericordie: et deficit estus culpe. Sed e contra si ista luna occi-
deret peccatoribus. s. ut eis p gratiam suam non adesset: tunc cresceret ex parte
occidentis: et deficeret ex parte orientis. i. deficeret lux gratie, et cresceret estus
culpe. Tertio vocatur mare mundi vicissitudo sive mutabilitas. Sicut aut
ostensu est mare virtute lune hz quadruplicem mutabilitatem. Vna e repletionis
et illa est in nouilunio. 2da diminutionis et illa est usq ad septimam lune.
Tertia augmentationis p alios septem dies sive sex. quarta iterate repletionis
et hec in plenilunio. Simlr virtute et auxilio beate Virginis peccatores in mundo
existentes replentur aque penitentie, et decrescit in eis mare culpe et augetur
profectus gratie, et tandem pervenitur ad plenitudinem glorie. Quarto dico: qz luna
est mensura temporis: qz sm motum lune accipiuntur anni lunares, qui apud
Iudeos observabantur. Vn Eccle. 43. Luna in omnibus in tpe suo ostensio tpis et
signu evi. et continet annus lunaris 354. dies. vn p3. q annus solaris superat
lunarem in undecim diebus. Vn hebrei et Arabes annu servant minorem qz
sic nr. xi. diebus preter quadrantem unius diei. Item sm lunam distinguunt mensem
lunarem: vn mensis dr a mene qd est luna eo q hebrei ex cursu lune men-
ses vocabant. et accipitur mensis lunaris apud iudeos et arabes sm cursum
lune in toto Zodiaco donec solem attingat. qd facit in 29. diebus cu dimidio

ut dicunt astrologi . aries aut domus [illegible] diebus incipiendo die zero ab nono . Solis eo quoniam
luna sic tempore recessit Solis : eo die [illegible] non procedit lumen [illegible] et Romani et alie
gentes que nunc utuntur in mensibus suis initio nove Lune conjunctione diem ab occasu
in nocte usque ad noctem sequentis diem . et sic [illegible] [illegible] Sabbato [illegible] Albumazar
dicta . 1. 32 q. quod Luna habet dies menses annos [illegible] non menses et annos habet brevitas . [illegible] beata
Virgo habet plenitudinem gratie et virtutum , et honorem [illegible] Christi [illegible] omnibus in omni
[illegible] : [illegible] omnes alios [illegible] Eccli . 33 . [illegible] dies [illegible] .
Secundo luna significat beatam Mariam Virginem quod luna est [illegible] Solis : [illegible]
ipsi soli est [illegible] : aliquando [illegible] : aliquando [illegible] luna [illegible] est in sole in conjunctione quando
ascendit : aut in [illegible] : ut quando a Sole recedit . vel quando ad solem [illegible] in plena
oppositione : quando [illegible] Solis [illegible] beata Virgo ad Christum [illegible] Sol Jus-
titie : fuit [illegible] ad [illegible] carnis : sicut [illegible] filium et [illegible] ad [illegible]
[illegible] quod [illegible] Christus fuit [illegible] illud . [illegible]
est qui [illegible] me factus est . [illegible] fuit post Christum [illegible] ad [illegible] quia Christus ante
eam mortuus fuit : [illegible] ut quidam dicunt [illegible] filio undecim annis . [illegible]
ut [illegible] quando Christum concepit . [illegible] annorum : et [illegible] annis 33 . et post mortem
Christi [illegible] undecim annis : et [illegible] quando [illegible] annorum . 58 . [illegible] dicat .
Item ipsa fuit super Christum materna auctoritate . [illegible] Christus in pueritia humiliter se sub-
[illegible] et [illegible] obediunt : [illegible] illud Luce . 2 . descendit cum eis , et [illegible]
. s . cum Virgine et Joseph . et erat subditus illis : Item ipsa fuit sub Christo non solum dignitate :
[illegible] et [illegible] localiter cum erat [illegible] in cruce [illegible] . Stetit inferius
sub eo juxta crucem . Johannis . 19 . [illegible] notandum quod quando Luna est sub Sole ita quod [illegible] diame-
tro inter nos et solem sic interposita solet esse eclypsis Solis [illegible] : et hec
facit in passione Christi quod beata [illegible] sub ipso [illegible] stetit : et tunc ipsa eclypsis
Solis . i . mortis Christi [illegible] fuit : in [illegible] et [illegible] Christi
[illegible] . Sed notandum quod eclypsis Solis [illegible] [illegible] in [illegible] .
[illegible] Solis et lune quando de [illegible] : et [illegible] in linea eclyptica
celebratur : et hoc est [illegible] quando sol est in capite draconis et luna in cauda : vel e
converso . ut dicit Albumazar in libro de [illegible] planetarum . Si luna inter nos et
Solem obviat defectum radiorum nobis facit in capite vel cauda draconis . [illegible]
[illegible] sit caput et cauda draconis [illegible] in [illegible] , et [illegible] . Et similiter beata
Virgo dicitur ipsum solem Christum quodammodo obscuravit . Primo quando ipsum concepit et carne

uestrae: tuum [illegible] [illegible] ab [illegible] existimant se [illegible] terram venir.
accipere. Vn hoc fuit quasi in capite draconis · i · in mulierem [illegible] humanae [illegible] fuit
caput · i · principium peccati [illegible] in eandem [illegible] ubi tunc [illegible]
ubi draco infernalis suum dominium [illegible] terminauit. Nota et quod sicut luna est sub
sole quia lumen suum ex parte terrae: non tamen [illegible] ex parte coeli: Vnde tamen luna ipsa soli
coniunctionem [illegible] luminis ad terram [illegible] Sed tamen ex parte coeli [illegible]
illuminationem [illegible] et [illegible]. Et ita similiter beata Virgo: quae in passione [illegible]
ex parte [illegible] eclypsata et obscurata [illegible] ex parte [illegible]
semper fulgentem retinuit per fidei firmitatem. Vnde licet alia luminaria mundi s. apostoli
passi sint eclypsim tunc fidem perdendo: ipsa tamen semper habuit fidei lumen [illegible]
Item ista sancta luna tunc fuit in coniunctione cum sole quando venit [illegible]
ad coelum [illegible]. Item Christi soli [illegible] in coelo [illegible]
filij locatus est [illegible] sicut legitur in figura 3 Regum 2 [illegible]
matris. Fuit autem opposita soli in annunciatione quia tunc quando [illegible] vel [illegible]
[illegible] plus [illegible] et magnificabat dicens Ave gratia plena [illegible]
Tanto ipsa [illegible] se humiliabat dicens: ecce ancilla domini: Vnde quanto [illegible]
[illegible] Ancille tuae respexit, [illegible] sicut luna [illegible]
[illegible] lumine quando est soli opposita. Septimo luna significat beatam Virginem [illegible]
quia luna est immutatrix aeris et mediante aere maxime immutat corpora humana
Vnde Hipp. in principio pronosticorum de luna loquens ait. Est quaedam celestis [illegible]
in quo opus medicum prouidere: cuius prudentia est mirabilis et stupenda. Et in
Galienus in commento de diebus creticis [illegible]. Rem certam quae non fallit [illegible]
lat medicus. quam docuerunt Astrologi egiptiorum quod per coniunctionem corporis
lunaris cum stellis fortunatis fiunt egritudines terminabiles ad bonum. [illegible]
[illegible] vero contrarie s. ad malum. Et ideo cautus et perfectus medicus [illegible]
[illegible] respicere [illegible] humana: et quando est plena lumine: [illegible]
[illegible] humores in omnibus ut dictum est. [illegible] in febres [illegible] cadit [illegible]
videre utrum luna tunc exeat de coniunctione. [illegible] crescit infirmitas
[illegible] veniat ad oppositionis gradum s. in plenilunio: et [illegible] cum malo
planeta, aut in malo signo, et aspexerit dominum domus mortis [illegible] signum octauum
s. scorpionis: ut si aspexerit Martem qui [illegible] signi Scorpionis: tunc de morte
timendum est. Si vero fuerit cum bono planeta, et in bono domo siue signo et
aspexerit dominum domus vitae s. Mercurium, et Venerem aut lunam: tunc de vita

operandum est: et sic de alijs: ut patet in libro Hippocratis qui dicitur comparatio de vi:
tijs infirmitatis secundum lunam: sicut etiam dicit Scotus in 2° li. et ratio est, quia medicus iuxta
astrologiam potest medicinam alicui infirmo dare uno tempore quae interficeret, quae in
alio tempore liberaret, et e converso. Similiter sicut luna habet dominium super infirmitates
corporales: sic et domina nostra habet dominium super morbos tam corporales quam spirituales: ut faciat
eos aut ad mortem vel ad vitam secundum bonam mentis conversionem ad ipsam. Nam eam
venerantes vitali affectu afficit et curat. Ipsam vero blasphemantes vel contemnentes
nisi se prius reddant mortali affectu afficit, et necat. Vnde beata Virgo Maria
significatur per stellam maris: de qua vide supra. Luna mulier quae significat peccatorem. Cap. 77.

Luna est nobis reprehensa peccatorem propter 4. Primo quia luna est solis eclypsatrix sive obscuratrix inter
nos et solem interposita quando concurrunt simul in eadem linea eclyptica: ut dictum est supra. Ita
similiter peccatum eclypsat, et obscurat in anima lumen solis. Vel quia interponit se peccatum
inter nos et deum et tollit animae lumen gratiae propter quod etiam peccatum vocatur tenebrosum
de illud Proverb. 4. via impiorum tenebrosa: et Apostolus dicit Ro. 1. obscuratum est
insipiens cor eorum. Iudaeis Sol convertetur in tenebras et luna in sanguinem. Secundo quia
luna est oculorum vitiatrix. Nam ut dicit Philosophus luna efficit humorem male dispositum in cere:
bro et inordinatum: efficit enim in homine unum oculum maiorem altero: aut strabonem, sive ob:
liquum in uno oculorum. Et subdit: homo autem in cuius complexione luna dominatur deficiens habebit
maculam in oculo non carebit. Ita similiter peccatores in oculis mentis prave sunt dispositi: quia
oculum ad terrena habent magnum: sed ad spiritualia parvum: et similiter Hypocritae qui videntes festucam
in oculo fratris sui: trabem autem in oculo suo non vident: habent oculum ad videndum se parvum
et ad videndum alios magnum. Specialiter invidia vicinum et ira conformant homines in oculis
prave dispositum. Vnde Venus Avicenna et ipsorum homini cum est lippus, memini. Oculus tuus pre:
videns oculis male lippus invidia. Cor in amicum vicijs tu cernis acute. Vnde de Saule ho:
minis dicitur 1. Reg. 18. quod non rectis oculis respiciebat Saul David. Sed talem affectum
et sedem: Vnde pro. viciat in diebus eius iustitia et pax abundantia pacis donec auferatur luna.
Tertio quia luna est temporalium mutationum indicatrix. Eccl. 43. Luna in omnibus in tempore suo
ostensio temporis et signum aevi. Luna enim ut dicit Beda: si in principio orbem ut aurum
splendidum ostendit. Si in summo eius corniculo maculis quibusdam nigrescit: pluviosum initium
mensis portendit. Si vero nigrescit in medio plenilunium serenum: et uno in vehementi
conjectum: quaerunt quidam vere dubitantes [illegible] quidam nigrescentes
[illegible] et aliqui scintillantes [illegible]: Item quidam tunc venerunt per

per tempora: quidam plus vicii quam virtutis: quidam vero sereni videri volunt per ma[illegible] placidam: quidam tempestuosi et inquieti per crudelitatem et avariciam: qui bene est [illegible] status mutacionis, nec umquam in eodem statu permanent: et est luna non solum in se mutabilis sed etiam effectu: Ut enim dicit Pethol. luna efficit hominem instabilem et mutabilem de loco ad locum discurrendo: Unde in hominibus quadruplex mutatio: quae ad lunam designatur in luna. Prima est nature, secundum quod homo variatur secundum quatuor etates. Prima est augmentatrix s. in iuventute. Secunda est statiua quae s. dicitur virilis. Tercia dicitur diminutiua s. virtutis et haec est senectus: quarta est decrepita vel senium: quia minuitur substantia vel virtutem. Hec mutatio etatum ut Pethol. in Almagesti assignat secundum circulum lune quia plures [illegible]. Nam primo luna crescens generans efficiuntur humida, et in effectu suo calida et humida: et talis est prima etas. Deinde luna usque ad plenilunium est calida et sicca: et talis est secunda etas: in qua hominis complexio calidior [illegible] humiditate consumente, efficitur calida et sicca. Tertio luna [illegible] a plenilunio quousque veniat ad medietatem est frigida et sicca: et talis est etas tercia in qua complexio [illegible] deficiente calido: efficitur frigida et sicca: Quarto luna a medio usque ad defectum est frigida et humida: et talis est etas quarta, in qua complexio frigiditate invalescente, inducitur humiditas extranea: non nutriens nec augens: sed [illegible] extrinsecus: quod est humidum flegmaticum, efficitur frigida et humida per accidens: Secunda mutatio est fortune, prout homo variatur secundum diversos eventus bonos et malos quos ex luna videt. Nam luna ut dicit Pethol. et Albu. aliquando [illegible] et efficit eventus malos: aliquando vero bonos. Nam in [illegible] signo existens [illegible] mentum signat, et tristitiam et ablationem substantie [illegible]: et [illegible] rixam [illegible] et mutabilitatem. In ipso et signat quod qui tunc incipit regnare [illegible] In 12. autem impedimentum rixam [illegible]: et carcerem [illegible] amicorum. In [illegible] aliquibus domibus [illegible] signis bonum efficit et portendit. Tercia mutatio est culpe, [illegible] et sacra scriptura mutabilitatem lune assignat. Eccle. 27. Stultus ut luna mutatur. Nam luna [illegible] et [illegible] et tunc dicitur menoides. [illegible] apparet [illegible] medium sextam s. quae est octava. unde dicitur dicothomos: [illegible] non [illegible] luna plena s. quae est xi. unde dicitur amphicirtos quasi de [illegible] plena [illegible] plena dubia: [illegible] apparet tota plena: s. quae est 14. [illegible] tunc dicitur grece Panselenos. [illegible] primum est quod in capitulum concipitur: medium in [illegible]: [illegible]. Sed [illegible] plenam [illegible] in consuetudinem [illegible]. 4a est mutatio miserie secundum [illegible] defectum. [illegible] Job. 13. Homo natus de muliere brevi vivens tempore repletur multis miseriis: qui quasi flos egreditur et conteritur et fugit velut umbra: et numquam in eodem statu permanet: et

et viam et lune similit dum minuitur ordine a plenilunio ad defectum. Eccle. 43 [illegible]
dies festi luminare quod minuitur in consummatione [illegible]
[illegible] a gaudio quod est [illegible] [illegible]
[illegible] gaudium quod natus est homo in mundum [illegible] [illegible] continue diminuitur
[illegible]. Sed hec mutatio et diminutio cessabit in futuro post [illegible]. Esa. 60.
luna tua non minuetur quia dominus erit tibi in lucem sempiternam et [illegible] dies luctus tui.

Luna moraliter significat vitam activam. Cap. [illegible]

Luna in nobis significat vitam activam [illegible]. Primo quantum ad officium. Nam lune officium est inferiora [illegible] terrestria et hoc competit ei ex tribus. Primo ex vicinitate: quia enim non multum distant efficacius movet. Luna autem propinquior est illis inferioribus quam aliquod aliud celeste corpus: et ideo efficacius agit in ea. [illegible] inferiora [illegible] in ea [illegible] mutationis [illegible] movet omnia humida: et ex lumine a Sole [illegible] Sol [illegible] et explicat in illis inferioribus [illegible] ex dicto [illegible] sed secundum [illegible] variationem luminis et [illegible]. Luna facit [illegible] [illegible] est ex [illegible]: quia luna ut dicitur dictum est quod terrestris [illegible] et [illegible] [illegible] magis variat quam aliquod celestium corporum. Sic et vita activa [illegible] terrena et [illegible] [illegible] et dicens [illegible] et dictis colligitur. Luna respectu terrestrium habet vicinitatem, [illegible]: celeritatem et [illegible] que [illegible] competunt actionis. [illegible] debent esse indigentibus vicini [illegible] per compassionem. Luce x. Quis tibi videtur fuisse proximus illi qui incidit in latrones? At ille [illegible] misericordiam in illum. [illegible] debent esse [illegible] virtutibus plena quia [illegible] debent [illegible] in laborando et patienter tolerando. Jacobi 5. Exemplum accipite fratres exitus mali et longanimitatis laboris et patientie [illegible]. Tertio debent esse [illegible] celeritatem. Prover. 3. Ne dicas amico tuo vade et revertere cras dabo tibi cum statim possis dare. Et Eccle. 4. Ne [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] ministerium [illegible] qui nunc magis [illegible] et [illegible] [illegible] contemplationem minus [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] indirect. [illegible] [illegible] qui sunt in ecclesia illos [illegible] ad [illegible]: Sic activa vita [illegible] lune quantum [illegible]. Nam luna [illegible] habet maculam humiditatis [illegible] et [illegible] vel [illegible] pluriam [illegible]. [illegible] quod si luna apparens [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Item dicit [illegible] quod si eclypsis lune fuerit in signis aquaticis [illegible] [illegible], [illegible] significat abundantiam [illegible]. Item [illegible] humiditatis [illegible] significat [illegible] luna [illegible] Sol [illegible] [illegible]

bonus [illegible] plenus affluit abundantia [illegible] hu[illegible] et [illegible] i. abundantia
lachrimarum [illegible] illud [illegible] 8. Ne desis plorantibus in consolatione: et cum lugenti-
bus ambula. [illegible] faciebat Job. 30. Tertio luna significat activam vitam, propter hoc quod
luna crescens vel decrescens in lumine semper aspicientibus apparet [illegible]
[illegible]: sic bonus activus ad utrumque statum debet se habere: Tobie 4.
si multum tibi fuerit: abundanter tribue: cum [illegible]: si exiguum tibi fuerit:
libenter illud exiguum impartiri stude: cum [illegible]. [illegible] activus
est animalis quia se [illegible] [illegible] flectit [illegible] [illegible] [illegible]
do. Nunc autem est [illegible] quia [illegible] ad [illegible] [illegible] se ad se [illegible]
us [illegible] reducit. [illegible] est [illegible] ab eadem in idea. Ezech. 1. Animalia
ibant et revertebantur. Quarto luna activam vitam [illegible]: per multiplicationem
[illegible]. [illegible] luna tria [illegible] [illegible] poetas. Nam [illegible] [illegible]
[illegible] qui [illegible] in terra: dicitur [illegible]. Unde dicitur quod luna [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible]: quod tunc [illegible] [illegible] colligit quod inferiori [illegible]
influit. In hoc autem exemplo colligitur quod activae vitae [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]: ex quibus si abundanter [illegible] [illegible] fructus colligitur [illegible]
[illegible]: et e contrario si [illegible] [illegible] [illegible] illud 2. Cor. 9. Qui parce seminat
parce et metet. Vel hoc quod luna terrena foret: [illegible] quod illi qui activae vitae [illegible]
[illegible] praecipue debent assistere seminantibus verbum dei: nam a quibus [illegible]
[illegible] spiritualia: debent rependi temporalia. Unde Apostolus 1. Corinth. 9. Si nos vobis
[illegible] seminavimus [illegible] est magnum si carnalia vestra metamus. [illegible] luna vo-
cabatur Diana i. dea silvarum et nocturna: quod feris de nocte pascua quaerentibus
in nemoribus luminis beneficium administrat. et in [illegible] [illegible] [illegible]
deam venatorum: quod venatio fit in silvis: propter quod Dianam cum arcu depingebant et [illegible]
venatores arcubus utebantur. Ex hoc accipitur quod qui vitae activae [illegible]
praecipue [illegible] debent [illegible] [illegible] [illegible] ut non oporteat eos [illegible]
[illegible] quaerenda [illegible] [illegible] solitudinem exire. In cuius [illegible] exemplum [illegible]
[illegible] in solitudine panis. Marc. 6. [illegible] luna vocabatur Lucina. Unde [illegible]
[illegible] lux [illegible]: de qua Virgilius. Casta fave Lucina [illegible]. Nam antiquitus [illegible]
a virginibus et [illegible] [illegible]. Ex quo etiam colligitur quod praecipue [illegible]
[illegible] est [illegible] activam vitam tenere [illegible] [illegible] virginibus et monialibus
caste viventibus: ne [illegible] [illegible] [illegible] extra suis claustris [illegible].

Quomodo luna significat christum. cap. 79.

De luna dicit [illegible] [illegible] [illegible] illa [illegible] [illegible] [illegible]. 1. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] hora: [illegible] homo [illegible] febre acuta si [illegible]

Luna steterit in bono loco. scilicet primis planetis: vel in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] magne
[illegible] ad regendum homines [illegible] et excellentes [illegible] [illegible] [illegible] quae est
[illegible] [illegible]: et hec est causa quod [illegible] fit in [illegible] vel in [illegible] vel in [illegible]: quod hanc
[illegible] in qua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fuit in initio mundi [illegible] [illegible]
quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qualitates [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ad [illegible] et [illegible] est [illegible] [illegible] luna [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Solis. vel aliorum planetarum ut [illegible] [illegible]: et hoc et dicit
Albohali ex his habemus quod si luna [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: sed est
[illegible] [illegible] quod Platonici dixerunt [illegible] [illegible] animam mundi. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] animal magnum: et animam eius [illegible] [illegible] [illegible]:
quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] regulam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:
et [illegible] tantum potest quantum facere: et non plus [illegible] [illegible] peripatetici volentes hoc
corrigere [illegible] idem [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]; dicebant tamen
quod quodlibet potest tantum [illegible] et tantum facit et non plus: non enim in eo differunt essentia
et potentia: et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Nam [illegible] Phil. 3 Phisic. operatio non est in
operante [illegible] [illegible] dicatur [illegible] [illegible] [illegible] de qua non loquimur modo: sed est in
operato: vel idem [illegible] operationem [illegible] [illegible] non potest operari [illegible] plus quam potest quod
faciat et unde est quod [illegible] [illegible] [illegible]: aliquis [illegible] [illegible] [illegible] sicut [illegible] quia
amicus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sicut apparet de stimulo
carnis dato Paulo quem non tulit: de quo dicit Aug. quod si Paulus stimulo carnis ca-
ruisset salvus non fuisset. et de beato Antonio qui a demonibus [illegible] et ipse
deus postea dixit hic eram et expectabam et c. et quod simpliciter non dimittit nos: in
bonis omnibus [illegible] eius protectione fruimur: Job. [illegible] [illegible]: et [illegible]
[illegible] pugnet contra me. Secundum illa [illegible] [illegible] Psalm. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] capiti [illegible] [illegible] caput [illegible] [illegible] [illegible] eius quod quidam dixit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]: quod Jupiter in mea nativitate fuit in [illegible] domo. [illegible] de illo
qui fecit [illegible] [illegible] [illegible] quam ipse vidit [illegible] hoc est: quod sub-
iecti [illegible] illis planetis qui habent potentiam ad defendendum [illegible]. et si
ista corpora celestia hoc faciunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] corpora et potentior ad defendendum te, si tu eris subiectus: et [illegible] hoc dico

in manu tua est fortitudo et potentia: nec quisquam potest tibi resistere. ut [illegible]
ci eius sunt in manu [illegible]: nec potest eos tunc adiuuare: huius figura [illegible]
ubi dicitur quod filij Israel fuerunt in ultima necessitate: [illegible] ex una parte includebant
eos montes: et ex alia mare rubrum: et ex alia [illegible] hostes in [illegible]
ita dixerunt [illegible] in solitudine [illegible] liberauit eos. [illegible]
inimicos [illegible] [illegible]
[illegible] eius: Non est de [illegible] ille qui potest [illegible] in mundo [illegible]
[illegible] de manibus eorum liberare. [illegible]
dominus ut audiam uocem eius [illegible] uel [illegible] et Israel non dimittam
[illegible] Iob 4.
[illegible]
[illegible]
[illegible] in igne [illegible] uel [illegible]
[illegible] aquas [illegible]
aquas. Sic ergo [illegible] aquas [illegible]
[illegible] aquas est deus: qui [illegible] in [illegible]
[illegible] aquas [illegible] in [illegible] carne [illegible]
[illegible]
[illegible] de illis delphinis qui sunt [illegible]
[illegible] in morte [illegible] nichil [illegible]
[illegible] et tunc pisces fugiunt. applica quod demones nobis multa mala facere [illegible]
nisi deus eos impediret etc. figura huius Iudith [illegible] Holoferne qui [illegible]
Israel. et postea fuit decapitatus a femina. Holofernes [illegible]
[illegible] uel diabolus qui [illegible]
[illegible] decapitatur quia eius potentia debilitatur [illegible] decapitatur [illegible]
auctoritas [illegible] In manu tua est fortitudo et potentia: exemplum [illegible]
in beato Petro Apostolo qui erat in uinculis: sed quia [illegible]
[illegible] deus [illegible] liberauit eum de uinculis. et tunc [illegible] uerba [illegible]
[illegible] uincula [illegible] ex quibus omnibus [illegible]
[illegible] in infirmitatibus. Sic [illegible] tribulatis: nisi [illegible]
[illegible] in tertiana: [illegible]
[illegible] uerbo [illegible] tertiana [illegible] in [illegible]
diebus terminatur. [illegible] hoc accidit de tertiana [illegible]
[illegible] in tali termino [illegible] uel [illegible]. Si dicis quod [illegible]
[illegible] tertiana [illegible] est ex [illegible]
[illegible] de flegmate: que est de [illegible]
[illegible] luna, et [illegible] luna magis deberet [illegible]

biane q̄ tertianam . quarta in . iii . diebus : videt̄ q ad hoc q subueniat infirmo ex p̄te infirmitatis requiritur bona dispositio . dicit homines sunt aurei et humili . dicit aute colera ignea quia magis nobilis est alijs : et q colera calorem refrigerat [illegible] vel quinq̄ diuis humores . io est materia bone dispositionis ad crisim . habemus igitur in tertiana [illegible] dispositionem ut sibi subueniatur a Luna q̄ alij habeamus . Luna aute subuenire dicitur . ideo quia tunc facta est potentior ad subueniendum . Ptolo. vij . propositione dicit . Stelle fixe dant dona modum excedentia . ut q̄ ex operatione exhibent : operatione dant donas . Un in . vij . dies iungitur Luna stellis fixis . a quibus recipit donum subueniendi tali infirmo , et q infirmitas fuit ex actione stellarum opportunarum : habemus igitur q [illegible] est dispositus : ut sibi a Luna subueniatur : et q Luna tunc effecta est [illegible] et virtuosa : et tunc subuenit infirmo . Cor compassiuum et misericors [illegible] Lunam inter alios planetas : Luna continua deficit et mutatur [illegible] Luna p̄p defectum . Gregorius dicit : hinc luna q̄ lucens stella vocatur p̄p defectum [illegible] cor misericordiam . Phs . 2 Reto . dicit . quod malaces : senes : infirmi : et sapientes sunt misericordes : q primi sunt in defectu : sapientes aute existimant se posse esse in illo defectu . primo Eneidos : Non ignara mali miseris succurrere disco . Cū igitur videmus nos dispositos ut ei subueniamus in temporalibus indigentes : debemus subuenire et dico dispositos i . bonis [illegible] . Nam benefacere malis : nisi [illegible] [illegible] quia tunc subuenitur nature q̄ bona est : magnum est beneficium . Nā ois beneficentia idem est q eorum maliciam fouere . Et io et bonis egentibus non possumus simpliciter subuenire : ad minus in eo in quo possumus subueniamus . Ubi nam q Apost . ad Roma . dicit . Oēs unum corpus sumus in Xp̄o . singuli aut alter alterius membra . Rab [illegible] comparat corpus nostrum toti uniuerso . Sicut dicit : a primo calor uenit in : fluentia ad alias partes : sicut in uiuo corpore uenit a corde . Est et calor q̄ in [illegible] [illegible] in uenis . In febre pestilentiali q̄ hic videt q in eo terminata p̄c febris [illegible] est mortuus : et ē est . Nam cor sanum est plenum sanguine , et in eo est sanguis suus in vase . Et non accidit in alijs membris : ut dicit [illegible] vi . de [illegible] . Sanguis qui est ibi est informatus caloris uitalis : sicut ligna informata igne : et tunc bene [illegible] [illegible] . Sed si aliqui p̄p magnos labores corporis [illegible] sanguis in corde [illegible] ad cordis [illegible] substantiam . Et sequitur febris pestilentialis [illegible] quandiu cor habet de sanguine [illegible] non [illegible] [illegible] q̄ [illegible] quanticunque videantur [illegible] cor [illegible] moriantur : [illegible] ipsum cor nihil habet ꝛ [illegible] est [illegible] . Sic [illegible] in corpore [illegible] : [illegible] sunt misericordes . et alij [illegible] : [illegible] bene subuenire indigentibus : et q̄ medio [illegible] , [illegible] : sed q̄ nihil [illegible] :

habere pestilentiam in ultimis: et tunc est signum mortis: quando vero in medio quae plus durat ma-
gnum est vitae. Rabi Moyses ibidem dicit quod quamvis [illegible] et solum ultimum sit dictum vene-
num in duobus tamen est differentia. Primum a cela [illegible] [illegible] defendit [illegible]: et tamen non defendit
influit in aliqua [illegible]: et alia non sufficiens sibi. Opponitur [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] defenditur ab aliis membris quibus influit: et ita est [illegible] [illegible] [illegible]
sibi unde [illegible]: non [illegible] influere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] influens [illegible]. In [illegible] vero [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
dicit Galienus in lib. de [illegible] pulsus. Sic spiritualis [illegible] debet elemosinam [illegible]
per eam mereatur defendi, et a [illegible] liberari. [illegible] 4. [illegible] [illegible] Nabuchodonosor
[illegible] [illegible]: Peccata tua elemosynis redime. et Thobiae [illegible] dixit Angelus [illegible]
elemosina [illegible]. Sicut illo influit proximis suis [illegible]: et influitur
et [illegible] [illegible] [illegible] 19. [illegible] accipiens et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] qui [illegible] et [illegible] illis qui magis indigent. Figura huius
Gene. 43. ubi dicitur quod Joseph statim quod vidit fratres suos indigentes [illegible] [illegible]
suis: et eis subvenit. Et quia vidit eorum defectus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eos
[illegible] in mensa sua quod Beniamin qui erat minor et magis indigebat [illegible] in [illegible]
fercula habuit duplicatam partem. Ita [illegible] [illegible] [illegible] in quinque ferculis [illegible]
quinque portiones. Sicut etiam: quia [illegible] erat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]: sibi [illegible] quinque. Joseph interpretatur accrescens. Sic abundans [illegible]
indigentibus plus subveniat: et illi qui in toto [illegible]: subveniat in quibus [illegible]
et per elemosynam [illegible] [illegible]. Figura huius 3. Reg. 17. ubi [illegible] [illegible]
[illegible] in Sarepta Sydoniorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et tamen primo fecit panem [illegible] Heliae [illegible] et [illegible]: et [illegible] liberata
fuit a morte quam expectabat. Dixit enim [illegible] colligo ligna ut ingrediar et faciam
illud filio meo ut comedamus, et moriamur. Aplicatio est facilis: Exemplum
huius est in muliere [illegible] duos denarios in templo: Sic [illegible] [illegible] [illegible]
in his in quibus [illegible] sufficit. Et ideo Thob. 4. dicitur [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]: et si exiguum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] qui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible]
tribuat [illegible] possibilitatem suam: sicut dicit Apost. Ephe. 4. [illegible] [illegible]
[illegible]. Ubi nota quod [illegible] lib. Ethymo. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] tribuit
[illegible]. [illegible] tribuitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ab alio sic [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
det ei tributum. [illegible] tribuere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Dicit ergo Apost. tribuentem indigentiam patienti. Ubi nota quod Phil. 4. [illegible] dicit: [illegible]

lunis his virtutem attrahendi locum : vn corpora [illegible] videntur [illegible] ibi quiescit
sunt in quadam [illegible] attractiua quoque sapphyrus [illegible] attrahit debent ad se :
et quia terra non [illegible] eam [illegible] [illegible] sapphyrus non
prius est [illegible] et calefactus. [illegible] illa [illegible] lapides [illegible]
quia in virtute lunis qua a corporibus celestibus [illegible] et [illegible] ibi
[illegible]. Propter quid autem [illegible] in comparatione [illegible] illa [illegible]
ab [illegible] [illegible] calefaciendo [illegible] lucidum est per lucem
[illegible] et [illegible] ; [illegible] sapphyrus [illegible] [illegible]
virtutem [illegible] : [illegible] valet [illegible] [illegible] sapphi
[illegible] dicit. [illegible] : et [illegible] sapphirus [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] qui [illegible] [illegible] et confessor.
Per [illegible] [illegible] diuitias comparantur : [illegible] palleae [illegible]
[illegible] [illegible] habent [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] calide : et [illegible] in quibus [illegible] frigide. [illegible] hec
et virtute quia habent [illegible] [illegible] sunt [illegible] calide
[illegible] frigide : [illegible] humide : [illegible] [illegible] diuitie [illegible]
bona : [illegible] mala : [illegible] [illegible] : [illegible] [illegible] :
[illegible] habent : [illegible] [illegible] dicitur bonum [illegible] et [illegible]
[illegible] pallee : [illegible] homines [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] valet. Sed [illegible] [illegible] Sa:
[illegible] [illegible] est [illegible] calefaciat [illegible] charitas [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] dolor [illegible] de malo [illegible] [illegible] timor [illegible] habet
[illegible] amor [illegible] dolor et timor [illegible] de malo [illegible] : sed [illegible] est malum
[illegible] [illegible] [illegible] bonum [illegible]. [illegible] [illegible] vincit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] diuitias : et [illegible] qui
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] charitas [illegible] [illegible] [illegible] inter
liberalitatem et charitatem : [illegible] liberalis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
charitatem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] : [illegible] [illegible] et [illegible]
liberalitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] rei dande :
charitas vero [illegible] [illegible] [illegible] habet [illegible] [illegible]
[illegible] charitas. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] habent [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]. Vbi [illegible] [illegible]

Ordo charitatis Abrahe quod cum [illegible] dixit ei: Tolle filium tuum quem diligis [illegible]
Isaach et offer eum michi in holocaustum [illegible]
et ille [illegible] facere. Unde dixit Angelus: Ne extendas manum tuam in puerum [illegible]
nunc cognovi quoniam [illegible] timeas [illegible]
quod duplex est timor [illegible] est servilis qui est timor pene. hic non habet [illegible]
charitate quia charitas foras mittit timorem. Alius est timor filialis qui est
timor culpe ne offendat [illegible] charitatis [illegible]
hic loquitur. Sic [illegible] et [illegible]
et [illegible] pro [illegible] [illegible]
omnibus que tribuistis michi. Sed habet [illegible] mali, quod non [illegible]
ritas: ut s. tribuunt [illegible] et bona [illegible] pauperibus [illegible]
[illegible]
dicens quod monachus nihil habens [illegible]
sibi quod habet corruptionem. Sic pauper nihil habens [illegible]
sinam: sed [illegible] corruptum [illegible]
Regum [illegible] edificaverit templum Salomonis [illegible]
ipse [illegible]
que [illegible] dixit [illegible]
et appellavit terram Chabul [illegible]
talibus non bona sed mala [illegible]
michi mala pro bonis. Concludit ergo quod sicut luna [illegible]
[illegible] est disposita. Sic [illegible] debeat [illegible]
tibus subvenire in quantum potest et maxime bonis pauperibus [illegible]
ma disposita. De Luna cum Mercurio [illegible] Cap. [illegible]
Ptholomeus [illegible]
vero [illegible]
[illegible] luna respicit Mercurium [illegible]
[illegible]
Mercurius vero [illegible] gubernatur [illegible]
[illegible]
Sicut se habet [illegible]
[illegible] dicit [illegible]
aliqui [illegible] blasphemi [illegible]

est q̄ nō respiciunt terram: et ratio est dicit idem in libro de anima [illegible]: et
[illegible] numquam [illegible] venirent ad [illegible] et hoc verum est: quia non respiciunt terram
seu corpus nec respiciunt terram. Figura huius Daniel. 13. de senibus qui concupierunt [illegible]
[illegible] et declinaverunt oculos suos ut non viderent [illegible] [illegible] iudiciorum
et ipsi calumniati falsum testimonium contra Susannam [illegible] illius [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] talis hic
[illegible]. Quis [illegible] de animalibus que [illegible] [illegible] [illegible] ut in [illegible] [illegible]
sunt pigmei? Respondet q̄ ratio est: q̄ habent caput [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]: et ipsa caput [illegible] bene recipit [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible]. Sic
[illegible] est caput: caput ergo vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] tales fuerunt sancti qui habuerunt cor [illegible] ad celum et [illegible] [illegible] pleni [illegible]
spiritu sancto. [illegible] in lib. de animalibus. [illegible] [illegible] sunt bene [illegible] [illegible]
inclinati? Respondet q̄ illi: in quibus plus est de [illegible] [illegible] [illegible] et habent caput [illegible]
qui vero parum habent de [illegible] [illegible] inclinati ad terram. Figura huius [illegible] [illegible]
de Chaleph [illegible] [illegible]: Chaleph qui plenus [illegible] [illegible] [illegible] in
[illegible] [illegible]. de quo Chaleph dicitur [illegible] [illegible] Chaleph [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vel [illegible]? et [illegible] est [illegible]. Prima q̄ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
solem. Sic viri qui fuerunt [illegible] [illegible] [illegible]: et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
fuerunt pleni spiritu sancto: ideo fuerunt [illegible] vel [illegible] [illegible]: [illegible]
Chaleph [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de fide [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Act. 1. dicitur. Accipietis virtutem spiritus sancti supervenientis in vos: et eritis mihi
testes: et loquitur hic [illegible] Apostolis. et aliis discipulis [illegible] [illegible]. Pro quo nota q̄ [illegible] ex
[illegible] [illegible]. 2. [illegible] [illegible] [illegible]. Ad [illegible] fidem [illegible] [illegible] duplex genus testi-
monii [illegible] [illegible]. Primum est [illegible]: sicut sunt [illegible] [illegible] [illegible] dictis [illegible]
[illegible] testimonio vero. Secundum testimonium est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Ad hoc [illegible]
q̄ ex dictis [illegible] sumatur fides: hec requiruntur. Primo q̄ bene sciant illud de quo
proferunt testimonium. Secundo q̄ habeant rectam voluntatem. Tota fides nostra est ex
testimonio Sanctorum. Sed videamus: utrum ipsi bene sciverint: et rectam habuerint
voluntatem: [illegible] [illegible] fuerint [illegible] ad [illegible] testimonium ex charitate: et [illegible] dicamus
q̄ fuerunt veri testes. Ubi nota q̄ Albertus [illegible] de animalibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] alia: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
q̄ hoc accidit: q̄ talia habent capita bene [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
corporum celestium. [illegible] illa [illegible]: sicut [illegible] corpora celestia [illegible] [illegible]
[illegible] quibus [illegible] motus circularis [illegible]: [illegible] [illegible]. et

-ur vehitur et illuminat. ... [illegible] expellens frigiditates terre
stres: et calefit caput: quo purgato et calefacto sequitur bona cognitio in anima. Capitis
... [illegible] est mens. Verum illi qui sunt dispositi ut illuminentur lumine rationis spiritus
sancti: expellat frigiditates terrenas. Ut Apostolus ait. ... [illegible]: et
... illuminentur a spiritu sancto. Dicebat ... [illegible]
... [illegible] ... quid loquamini: non enim vos estis qui loquimini: sed
spiritus sanctus qui habitat in vobis. ... [illegible] ... calefactus et charita-
te. ... [illegible] ... Paulus qui ad Cor. dicebat: quis nos separabit a charitate Christi? ...
igitur adhibenda est fides. quia nunc ... [illegible] ... decet ... [illegible]
... [illegible]. Hec igitur benedictio ... [illegible] virtutem spiritus sancti ... [illegible]
in Ver: et ... [illegible] tales elegit ... [illegible]: qui essent
scientes: ... [illegible] ... de hoc spirituali ... in beato Baptista
qui perfecte accepit hanc virtutem spiritus sancti ... ab utero matris sue: et ...
habuit ... [illegible] ... adhuc existens in utero: habuit et charitatem: ... et ...
... [illegible] ... igitur ... de ipso ... [illegible]. Unde Joan. 1. de ipso
dicitur. hic s. Joannes venit in testimonium. Joannes autem interpretatur in quo est gratia ...
... Ubi nota quod sicut ... [illegible] ... in spiritualibus.
... considerationem ... [illegible] ... et ...
et ... [illegible] ... esse ... [illegible]. Hec autem ... [illegible] deo:
qui ... [illegible] ... ut attrahat eam ad se: sicut magnes trahit ferrum: imprimis
... [illegible] ... quod ... fit mobilis. Sic et accidit de ...
... [illegible] ... de bona ... [illegible] ... a quo s. ... [illegible]
... est a deo, qui ... [illegible] qualitatem ... [illegible] bene nati: ...
... deo ad ... [illegible] ... in spiritualibus. Unde ... [illegible]
in 3. senten. Verum dona spiritus sancti sint virtutes. Videtur communiter quod non: sed sunt
habitus quibus homo disponitur bene ad recipiendum motionem spiritus sancti: quorum quedam
dicuntur esse intellectus: et cetera in appetitu: sed videamus utrum in beato Joanne
Baptista fuerint excellenter omnia septem dona spiritus sancti. Ubi nota quod licet septem
dona ... [illegible] ... unum magis vigere dicitur in uno sancto, quam
in alio. In Angelis n. viget ... intellectus ad speculandum. In Prophetis donum
sapientie. In Patriarchis donum consilii. In Apostolis donum scientie; In martiribus donum
fortitudinis. In confessoribus donum pietatis. In virginibus donum timoris. Omnia autem ista
septem dona habuit beatus Jo. Baptista. ... [illegible]. Unde de eo ... [illegible] illud quod
dicitur de capite ... Apoc. 1. scilicet quod habebat septem stellas in dextera sua. i. septem
dona spiritus sancti: quibus ... repletus. quod expulit a se ... tenebras: et ...
... lumine fuit illustratus. i. a spiritu sancto: et fuit vere sciens, et vere sapiens.

Sic ipsi [illegible] sicut luna respiciens Mercurium facit sapientes: et qui non aspicit facit
[illegible] et fatuos. Sic qui [illegible] [illegible]: et [illegible] tamen certa sunt
[illegible] sed qui in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. Experto [illegible] in plenilunio consilia sunt meliora [illegible]
[illegible] [illegible] Sol non [illegible] [illegible] luna [illegible]. [illegible] qui [illegible].
[illegible] consilia in plenilunio sunt meliora, et [illegible] Ad hanc [illegible] respondet [illegible]:
[illegible] et dicunt quod cum lumen lunae habeat maximam vim [illegible]: [illegible] [illegible]
to lumine lunae: consilia implentur: quia [illegible] sunt. Sed hoc nihil est. Ideo [illegible]
[illegible] alij [illegible]: [illegible] et consilia: [illegible] non [illegible] meliora in plenilunio quam in
alio tempore. Et ideo videtur [illegible]: quod omne lumen est a Sole et [illegible] habet [illegible] [illegible]
a Sole: quod est calida. Unde omne lumen calefacit. Communiter consilia sunt frigidissima: [illegible]
tempore quo luna est sine lumine. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: et [illegible]
[illegible], et [illegible]: [illegible] in plenilunio illuminantur, et calefiunt: et [illegible] [illegible]
[illegible]: et [illegible] meliora. Ex his habemus quod [illegible] [illegible] frigida: [illegible] illuminantur
a lumine Solis mediante luna: [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] meliora. [illegible]
[illegible] in Maria Magdalena: quae prius [illegible] [illegible] naturae humanae:
quae prona est ad omne malum: frigida [illegible] [illegible], et [illegible] omni bono. Per lunam
intelligo humanitatem [illegible] solem vero intelligo divinitatem Christi, qui illuminavit
[illegible] [illegible] [illegible] peccatorum [illegible] in amore calefecit [illegible] de ea merito dixit
Christus. dimissa sunt ei peccata multa: quoniam dilexit multum: et magis [illegible] alijs multis
[illegible]: et ideo merito .25. de Problematibus [illegible]. [illegible] aer paludosus [illegible] hieme
sit frigidissimus: in aestate est calidissimus. Et videtur quod materia [illegible] [illegible] quod
[illegible] sit frigidior: [illegible] calefacta fit calidissima: [illegible] de ferro [illegible] [illegible]
calorem. Sic Maria Magdalena prius fuit frigidissima. Calefacta vero [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fuit [illegible]: [illegible]
[illegible] in Philosophia. quare omnia elementa [illegible] proprias qualitates. Ignis autem [illegible]
[illegible] calorem? [illegible] quod [illegible] corporibus [illegible] [illegible]
et formaliter [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illuminatur [illegible]
illuminat. Sic Maria Magdalena [illegible] [illegible] fuit [illegible]: [illegible]
illuminata quod alios illuminavit. [illegible] [illegible]. [illegible] quod Maria [illegible]
facta est leprosa: et [illegible] septem diebus extra castra: et [illegible] [illegible] est [illegible]
sanata: et [illegible] [illegible] est ex illuminatione [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible]
[illegible] sunt sancti dei [illegible]: et [illegible] septem dies intelligo [illegible] [illegible]: [illegible]
mediantibus Maria Magdalena est separata a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] illuminata: quod et nos [illegible] illuminavit. et illuminat [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ille huius peccatricis lachrimae ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Et [illegible] [illegible] nos illuminat [illegible] plusquam alij sancti: [illegible]

invitamus [illegible]: ut eius exemplo convertamur ad deum: [illegible] ne dicat
nobis alii sancti tale exemplum: quia non ex toto fuerunt illuminati, quia fuerunt
in tanto peccatores. Sed Maria Magdalena ex toto fuit illuminata [illegible]
illuminante: quia ut Gregorius dicit in Omelia dicit: quot habuit oblectamenta: tot
de se fecit holocausta. Sicut luna non tota illuminat quia non tota illuminatur
stelle vero quia tote illuminantur: tote illuminant. Sic beata Maria Magdalena
tota illuminata, totaliter illuminavit: et ideo sicut dicit quidam beata virgo
Maria mater Christi fuit data in exemplum innocentie: sic hec Maria data est
in exemplum penitentie. Et ideo dicitur Maria i. illuminata. Figura huius. 1. Macha.
6. ubi dicitur quod refulsit sol in clipeos aureos: et resplenduerunt montes [illegible]
sicut lampades ignis: clipeus ad resistendum [illegible]: et aureus incorrupti-
bilis fuit Maria. Et sic refulsit lux solis in Christo in eam: ut montes et campi
i. omnes tam [illegible] quam humiles ab ea illuminantur. Frigida quoque [illegible] illu-
minantur a lumine solis mediante luna [illegible], et concalescunt, ut sic fuit
medicina: et moraliter, tam spiritualiter [illegible] fuit in Maria Magdalena. Sic et
quilibet qui in peccatis existens dicitur frigidus, et illuminatur a sole i. a divinitate
mediante luna i. humanitate Christi: credendo in ipsum tunc calescit in [illegible]
rem, et implebitur bonis operibus meritoriis: et [illegible]

Est luna dominam habet super exsanguia animalia. Moraliter. Cap. 83.

Ecclesia sancta de Apostolis et evangelistis cantat dicens: [illegible] glo[illegible]
sempiternam: quorum doctrina fulget ecclesia ut sol et luna. i. [illegible] fulget
doctrina eorum sicut lumen solis, et lune. Ad quod intelligendum nota quod [illegible] in
de animalibus sic [illegible] quare animalia [illegible] magis [illegible] lune quam
animalibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] tamen magis sicut
sol ut dicit Alfraganus: et [illegible] est: quia est satis propinqua nobis: et [illegible] est [illegible]
quia videmus maiorem effectum eius in inferioribus quam quorumcumque aliarum stellarum [illegible]
sint ea maiores: quia ipsa luna est nobis vicina: ideo [illegible] magis [illegible] effectus: [illegible]
autem effectus est [illegible] humida. Ubi est nota quod hec est [illegible] convenientia habentia
[illegible] [illegible]: ut [illegible] [illegible] sanguinem [illegible] principium vite et
sanguinem: et exsanguia: ut [illegible] [illegible] [illegible] aliqua corporis [illegible]: in exsanguia
[illegible]: [illegible] est [illegible] [illegible] quia sunt [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]: quia [illegible] habent: principium vite est quedam humiditas: [illegible] in [illegible]
[illegible]: [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] pro [illegible] unde est quedam humi-
ditas: [illegible] [illegible] luna ut dictum est: [illegible] [illegible] humiditas: [illegible]
magis [illegible] [illegible]: quarum principium vite est humiditas: quam habentia
sanguinem: quorum ut dictum est principium vite est cor. Spiritualiter autem loquen-
do principium vite meae est. Unde illi qui non exsanguinibus: neque ex voluntate

maris: et ex dictis nota quod sicut mare est humida et corporalibus maiorem
influentiam in eis habet: doctrina sanctorum Ut de illis quidam gradus
[illegible] lumine luna in operatione solis: Ubi nota quod Philosophus dicit [illegible] in [illegible]
luna [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] quod habet luce luna quod
quod magis humida est [illegible] est. Secundo quod est calida: et hoc habet a sole. Sicut
[illegible] [illegible] luna [illegible] doctrina [illegible] [illegible] dicit
omnia habere a sole [illegible] [illegible] et in ipso [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Figura huius 4. Reg. 2. ubi dicitur quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] luna: aque doctrine: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
aque [illegible] in doctrina sanctorum praedicatorum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Apostolus Paulus: Ego plantavi: Apollo rigavit: deus autem incrementum dedit.
Ubi nota quod [illegible] ille Beda [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicit quod
[illegible] maris qui est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
aquas maris: [illegible] aque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sub terra quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Sic in primitiva ecclesia tempore fuit [illegible] [illegible] doctrina
Apostolorum et Evangelistarum: et tunc [illegible]: sed nunc est [illegible]
et in [illegible]. Figura huius [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] dicens Veh. Veh. Veh. habitantibus in terra. Sol et luna
[illegible] [illegible] in tres partes: doctrina Christi et Apostolorum [illegible] est in [illegible]
vel in ascensu qui fuit status Apostolorum: in [illegible] qui fuit tempus doctorum: et
[illegible] in descensu qui est [illegible] tempus: et in [illegible] [illegible] [illegible]
habitantibus in terra [illegible] [illegible] ecclesia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
luna. Sed inter eos [illegible] [illegible] [illegible] beatus Lucas evangelista qui
[illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Ubi nota quod Lucas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
medicus: quod beatus [illegible] in prefatione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
elegit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] medicinam
et [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: et in [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]

ius in quo deo vero opposito a sede ad eius nam cura morbi. Sic beatus bernardus eum
morbum peccatorum facit in dispositione operatis. Nam omnia peccata sunt vel
concupiscentia carnis vel concupiscentia oculorum vel superbia vite. Sed deus ex
sua oppositione substantialiter curavit alios morbos in scientia ecclesie: sed
non nobis qui hodie hoc lumine non recipimus: ut simus immunes a pestis
avaritie: sed potius recipimus lumen ... sic licet quod intelligitur
per ... debiti. Sed non recipimus hoc lumine ut simus
... in ... lumen ... in ...
qui sub ... esse deus ... Similiter hoc lumen non recipimus
ut simus ... sed recipimus lumen ... i. ... figura ...
... de magno ... quod est ... sicut ... in ...
et luna ... sicut liber ... et est ...
... lumen in doctrina ... et ... dicitur luce v. ...
ergo qui ... melius sed qui ... habet ... Vide ... de Isidorum
lib. ethi. ... dicitur quasi medietatem tenens. Sanitas enim consistit in quadam
medietate. Unde ... de consolatione. Tu numeris elementa ligas ut ...
... omnia elementa ... dicitur ... ligata numeris: quare igitur homo
magis infirmitatibus ... Dicendum enim ... infirmitates ... ut ...
digent medico: si a natura sequitur ... medicina ... non est de ... mo...
malis ... in formatione: in quibus ... sed indiget medico?
Ad ... elementa in numeris ... intelligentia ... intelligitur ...
proportionem arithmeticam: ut ... de ... : ... non ...
... quantitatem, non ... virtutem: sed ... proportionem geometricam
ut ... sicut ignis excedit terram in caliditate: ita ... terra in ...
... et ... Sed ... proportio consistit in equalitate ...
proportionis ... virtutis: sicut ... se habet duo ad quatuor: ita tria ad sex: et ...
... tria ... quatuor sunt equalia sex: Sic se habent
in proportione elementorum ... multi sunt qualitates elementorum in quibus ...
hec proportio: ... tales proportiones ... in ... Et ut ... dicit
in ... hoc ... quia ... Prima est proportio ... alia
... aliquando ... ad ...
habitudine complexionem ... habet infirmitatem ... ut ...
... in partibus. sed ... habent plures ... infirmi-
tatem: quod alia est infirmitas ... radicem: ... hoc ...

maxima maiorem hnt dispositionem in qualibus et tanto maiorem quanto sunt perfectiora
et quo multas hnt perfectiones multas et hnt informationes quibus non procedit ex eorum
imperfectione. In homine vero in quo fuit perfectissima forma s. anima que multa
opera et hec exercentur operationes inter perfectissima dispositionem partium neque [illegible] multas
operationes et multas dilatationes et tanto plures quanto magis accedit ad medium
sed perfectionem [illegible] complexionem [illegible]:
ut apparet in [illegible]: in quo medium magnum: quia ergo difficile est tot [illegible]
[illegible] in medio [illegible]
gemma medico [illegible] ergo dr medium [illegible] sanitatem que dum est
in medio consistit. Boetius li. 4. de consola. dicit. Sicut corporis languor est
corporum [illegible] languor quidem est animarum. Et vere virtus que
est sanitas animae consistit in medio ut dicit Aristoteles 2 ethicorum. Ubi nota quod sanitas
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] expendit prodigus:
[illegible] expendit [illegible] et ubi et cui: et
aliquid [illegible] in medio
in medio: Peccat vero qui hec non observat [illegible] vitiatur. qui
ergo curabit animas et reducet eas ad medium vere dicetur medicus. De Christo dicit
Aug. Venit ut magnus medicus: quia magnus ubique iacebat egrotus. Ipse etiam Jo. 20.
dixit discipulis: Sicut misit me pater s. ut medicum animarum; et ego mitto vos.
magnus ubique iacebat egrotus ex defectu virtutis. Rabbi Moyses in 1. li. suo [illegible]
[illegible] infirmitatem corporis? Respondet quod est ex defectu naturali.
et quod dicit ipse est virtus [illegible] quatuor partes. s. attractivam: retentivam:
expulsivam: digestivam. Si enim attractiva haberet [illegible] non attraheret
nisi [illegible]: sed quia agit [illegible] deberet attrahere subtilia et
attrahit grossa et facit oppilationes: deinde putrefactiones: et sequitur infirmitas
[illegible] iacebat egrotus ex defectu virtutis. Sed quando [illegible] medicus [illegible]
[illegible] intellectus intelligit [illegible] deus est [illegible]
intellexerunt: et infirmi fuerunt ex defectu virtutis: [illegible] erant infirm-

in [illegible] [illegible] et multis [illegible] medicis: quos deus misit. s. apostolos et evan-
gelistas: figura huius habetur ubi deus [illegible] misit Raphaelem [illegible]
eos curans [illegible] Tobiam [illegible] [illegible] filias. Saram a demonio
Tobiam maiorem a cecitate qua incurrerat per [illegible] hirundinum. Per piscem
ergo: qui erat in aqua. intelligitur [illegible] [illegible]: Per [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] oculos suos declinaverunt in terram [illegible]
non viderent celum [illegible] [illegible] Per demonium autem intellige [illegible]
quia ipse est rex super omnes filios superbie. Ecce ergo tres [illegible] quibus
Christus a celo missus [illegible] [illegible] medicus [illegible] [illegible]: [illegible] dicit luc.
5. non egent qui sani sunt. medico sed qui male habent. [illegible] [illegible] beatus
lucas fuit medicus animarum, et corporum. Ubi est nota quod sicut Ptholo. in
[illegible] dicit, [illegible] [illegible] [illegible] Sol, et alii planete [illegible]
proprios. Unde [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Unde [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] planetarum: hec ergo [illegible] est [illegible]
que maxime curat corpora. [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible]
a peccatis. sicut specialiter fuit beatus lucas: cuius nomen [illegible] [illegible]
qui fuit lux illuminans animas ad [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible]
seu illuminans: et ideo Christus discipulis suis: matthei 5. dixit. Vos estis lux
mundi. Unde Grego. in [illegible] super illo verbo. Job. 29. oculus fui ceco. dicit
Sancta quippe ecclesia reminiscitur temporum: quod docendo illuminare didicit
oculus fui ceco. Ubi comparat illuminationem quam faciunt sancti [illegible]
illuminationi, quam facit oculus. Et [illegible] [illegible] [illegible] nota quod licet
omnia membra habeant spiritum lucidum: procedentem a cerebro. Plus tamen habet de
illa luce oculus quam alia membra: et huius causa est quod spiritus ille ad alia [illegible]
per nervos solidos: transit ille spiritus sicut lux per corpora dyaphona [illegible] solis
[illegible] [illegible] [illegible] per quos transit spiritus ad oculos [illegible] [illegible] sicut [illegible]
[illegible] spiritus lucidus transeat per eos in maxima [illegible]: et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] oculum, et apparere [illegible]. Illa est lux [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Phi. [illegible] de sensu. et sen. Plus ergo habet de luce oculi ad illuminandum
quam dicunt alia membra. Vere ergo ecclesia sanctos [illegible] comparat s. apostolos et [illegible]
[illegible] inter quos fuit beatus lucas: comparat oculis in illuminando. [illegible]
[illegible] [illegible] quia de spiritu plus receperunt quam alii sancti: ut dicit [illegible]
Nos primitias spiritus habentes: et ideo Spiritus sanctus qui [illegible] specie [illegible]
super eos. s. in figura ignis. hoc significabat: quod debebant mundum illuminare

[illegible] mentis [illegible] illuminatio [illegible] illa [illegible] [illegible]. [illegible] aliqui
videre bene de die, et male de nocte: sicut oculi [illegible] [illegible]. Aliqui e converso
videre bene de nocte, et male de die, sicut oculi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:
[illegible]. Albertus [illegible] de [illegible]. [illegible] qui bene videns de die, et male [illegible] [illegible]
de lumine [illegible] [illegible] eis sufficiens, quod [illegible] est [illegible] lumine Solis.
Sed oculi [illegible] de nocte [illegible] [illegible] de lumine: [illegible] [illegible] [illegible], qui de
die a Sole [illegible], sed de nocte lumen illud illuminat [illegible], et [illegible] extrinsece.
Vita beata [illegible] [illegible] dici: quod [illegible] in ea vident Solem iustitie: et [illegible]
lumen [illegible] [illegible], et non illuminantur [illegible] [illegible] Abraam illi di[illegible]
[illegible] [illegible]: habent [illegible] et Prophetas, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:
[illegible], sed illos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]: sed quod [illegible]
in [illegible] Solis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de Sanctis.
qui sunt in conspectu Solis iustitie [illegible] qui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in se sed [illegible] in conspectu [illegible] [illegible] lux mentis [illegible] [illegible] quod lux mentis
[illegible] [illegible] [illegible] illa [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
inter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sicut oculi [illegible] quod [illegible] [illegible] bene [illegible]
ut [illegible] illuminationem mentis quod [illegible] Lumen [illegible] [illegible] [illegible] perceptionis:
[illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] intellectu [illegible] sit per quandam actionem in-
telligibilis ad intellectum. [illegible] [illegible] [illegible] intellectus [illegible] [illegible]
[illegible] intelligere [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quandam [illegible]
quam vocabat intellectum [illegible] illuminabat [illegible] [illegible] mediante
intelligebat intellectus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sicut in [illegible] [illegible]
intellectus. [illegible] quae est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quam
[illegible] [illegible] et [illegible] est lux quaedam [illegible] intelligimus. [illegible] lux intellectua-
lis [illegible] lux [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lux intellectualis. Nec est [illegible]
[illegible] inter intellectum et sensum, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et nunc: sed
intellectus abstrahit ab hic et nunc. [illegible] [illegible] obiectum intellectus
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] significa-
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible]:
[illegible] [illegible] [illegible]. Ad hoc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] obiectum intellectus:
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] manifesta
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sed [illegible]. Ille [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intellectus. [illegible] [illegible]
[illegible] intellectualis. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] evangelium [illegible]

Vere igitur fuit lux non solum corporalis, sed et intellectualis. [illegible] habuit Eze-
chiel i. quod illa quatuor animalia inter que erat circulus tota erant plena
oculis in circuitu. Videlicet fuit beatus Lucas qui bene fuit plenus oculis do-
ctrine evangelice et [illegible] ipsius circumspectionis de [illegible] dicitur illud Isa. i. [illegible]
lucerna que illuminat omnem hominem [illegible] per doctrinam evangelicam et [illegible]
[illegible] dicente [illegible] illud 2. Thi. [illegible] Lucas est mecum. Et primo [illegible] ad [illegible]
conducto [illegible] quarta mansio est humida et bene [illegible] ad [illegible]
et [illegible] lune [illegible] sunt in [illegible] sancto. [illegible] in eis influentiam
fuit lux. Lucas in doctrina [illegible] [illegible] et evangelistarum et [illegible]
beatus Lucas qui a lucendo est dictus quam illuminauit doctrina euangelica
sed talis lux principaliter est a sole [illegible] est luna [illegible] [illegible]
Scribit Albumasar de [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible]
cum semel sibi [illegible] a leone [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sec. Si saturnus [illegible] [illegible]. Si solem sole [illegible]
[illegible]. Si lunam lunam [illegible] [illegible]
[illegible] pacificatione. Si aqua aqua [illegible]. Si terram terra [illegible]
[illegible] in omnibus [illegible]: hec ille. De duobus primis dictum est supra
in locis suis: nunc videndum est tertium quod est lunam [illegible] [illegible]
[illegible] Albumasar lib. 3. [illegible] quod cum luna ascendit ab oriente in
[illegible] celi: tunc mare [illegible] [illegible]
[illegible], tota aqua maris [illegible] [illegible]
et [illegible] quod luna [illegible] magis vel minus
[illegible] fecerit. [illegible] hoc correspondenter fit maior vel minor fluxus maris
et ebullitio. Per lunam intelligo [illegible] que [illegible] sublimiora [illegible]
[illegible] [illegible] profunda [illegible] [illegible]
per lunam [illegible] totum [illegible] oceanum [illegible] [illegible]
universum: [illegible] [illegible]
lib. de [illegible] quod est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] debeamus, [illegible]
[illegible]. Hac tempestate intellectus [illegible], et [illegible] ad mala [illegible]
lingua ad exprobrandum, manus ad [illegible], et pedes ad [illegible].

hoc ille. De eclipsi igitur scrupulis [illegible] Sol obscuratur
in tenebras. Et sequitur in eadem de [illegible] plus [illegible] famis
Quia fames solum accidit [illegible] corpus [illegible]
[illegible] mare [illegible]
associatis. Hanc igitur lunam [illegible]
sua non solum defficit [illegible]
et sicut in diebus [illegible]
crescit in lumine, et tamen semel plena est [illegible] re-
oppositione solis. Per hanc igitur lunam intelligo [illegible] abstinen-
tiam, et regulativam [illegible]
vel minus indiget: [illegible]
Dicit enim Hieronymus de obstinatione Iudaeorum quod temperantia est cibus [illegible] corporis.
quam animae, et utilius [illegible] corpus [illegible]
[illegible] in Satyra lib. [illegible]
[illegible] semper comedit [illegible]
[illegible] ut manducem. Et [illegible]
[illegible] discreta abstinentia. [illegible] lib. [illegible] Alexander
magnus cum [illegible]
[illegible] erat.
[illegible] in
[illegible]
[illegible] comederit
[illegible]
[illegible] deservire. Omnia [illegible] luna [illegible]
[illegible] discrete luna [illegible] comedit et bibit
[illegible] antiqui, et diu vivebant. Sed nunc luna [illegible]
[illegible] cibum [illegible]

De capite et cauda Draconis [illegible] Cap. [illegible]

Caput et cauda draconis: de quibus dictum est supra in littera [illegible]
firmamento, et consequenter [illegible]
in geminis, et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] signat nobis [illegible] in [illegible] ille qui

bone incipiunt in parte ascendente draconis: creatione in lumine in occidente: et re[illegible]
retrogradiuntur [illegible] hominis occidentalis: in quo illud signum dominatur: virtus et fortitudo est in ascendentibus: [illegible]
celi expeditus [illegible]: et signum [illegible]: Caput
est autem retrogradum, et signum [illegible]: [illegible] homines
in [illegible] transeunt, [illegible]
inde transeunt in [illegible], qui [illegible], et [illegible]
efficiuntur duplo peiores quam primo fuissent. [illegible] Math.
12. [illegible] illius peiora prioribus: tales quod
homines habent tanquam [illegible] capitis, principium bonum et finem malum: et tales omnes illi [illegible] ad Galathas
Cum spiritu ceperitis nunc carne consummamini.

De capite draconis moralitas. Cap. 86.

Albumasar in floribus [illegible] quod caput draconis sit naturae [illegible] et [illegible]
[illegible] ad lumen: implet aerem flamma [illegible]: et tunc est tempus [illegible]
et [illegible]: [illegible] caput habet hanc proprietatem quod conformatur loco in quo est.
cum autem signum lumine [illegible] inflammatum [illegible] stellas calidas, et [illegible] in signo:
[illegible] stelle [illegible]: unde est quod caput facile conformat sibi, et inflammat
aerem, et inflammat eadem homines, ut [illegible] et [illegible]. Sed [illegible]
[illegible] de capite, [illegible] est Christus. Caput ergo draconis nihil aliud est quam [illegible]
facit [illegible] lune [illegible] Solis, et ille [illegible] caput. [illegible]
Christus fuit compositus ex duabus naturis, scilicet divina et humana [illegible]
dicebant [illegible] deum. [illegible] generationis. Ex
his duabus naturis fuit compositus Christus: quod ex [illegible] divinitatis, et ex generatione humana
[illegible] spiritus sancti de [illegible] beate Virginis: [illegible]
[illegible] talis [illegible]: quod ad [illegible] liberationem facta fuit talis [illegible]:
talis [illegible] quod fuit [illegible]. [illegible] Christus per [illegible] caput [illegible] et
talis [illegible] in quo est: [illegible] fuit in terra: fuit humilis [illegible]
Matthei [illegible] et humilis corde. 53 in celo fuit [illegible]
[illegible] nihil aliud [illegible] igni [illegible].
[illegible] igni [illegible]
[illegible] inflammavit [illegible]: [illegible] timerent [illegible]
occisionem. [illegible] et in [illegible]

fit quod. cum Sol immediate directe sit in capite nostro, et quando ibi plus elevatus: et ita a nobis magis elongatur: quare facit tam minus maiorem calorem in terra: quia in medio qui est inter magnum ipse terram? Respondetur quia tunc sol directius respicit terram. Sic Christus sol iustitiae elongatus a terra per ascensionem misit calorem seu ignem scilicet spiritum in corda suorum Apostolorum, et quos directius eos respexit: quia voluit eos confirmare in sua fide, et dilectione, quod antea spiritus sanctus non fecerat. qui prius erant timidi: effecti sunt audaces ad mediam mortem pro Christo et cetera. Apostolus Roma. 8. quis nos separabit a charitate Christi: tribulatio an angustia et cetera figura habetur Gene. 22. ubi dicitur quod quando Abraam ascendit in montem. in una manu portabat ignem, et in altera gladium. Abraam interpretatur pater multarum gentium: iste autem est pater Christus per creationem. hic ascendit ad montem, scilicet supra caelos: quia in una manu portavit ipsum ignem scilicet spiritum. Luc. 12. ignem veni mittere in terram: quod volo nisi ut ardeat et accendatur? In altera gladium: ut est, tenet parati ad mortem pro fide sua. Math. 10. non veni pacem mittere in terram, sed gladium: et Joan. 16. Venit hora ut omnis qui interficit vos arbitretur obsequium se praestare Deo. Bene igitur dicit: cum complerentur dies pentecostes: Sed quia omnibus videntibus facit ascensionem: merito ut misit spiritum in specie ignis et hoc quod dicitur Actuum 2. Ignis ignis sedit supra eos Spiritus sanctus. et hoc est et quod dicitur Sapien. 1. Spiritus Domini replevit orbem terrarum: Ubi est sciendum quod ecclesia seu congregatio fidelium qui sunt in toto orbe terrarum: recte sicut corpus dicitur corpus misticum consequentiam tenet eo modo, quo incipiunt fieri corpus hominis, et aliorum animalium, et producitur ad perfectionem in corpore fieri, et producta est ad perfectionem congregatio fidelium. Unde dicit Albertus 6. de animalibus dicit: in generatione animalis. Primum quod facit virtus formativa: quae est in semine est spiritus quod est corpus subtilissimum, et aereum: quod de natura ignis: quo facto ponit dictum spiritum in sede sua scilicet in corde: et inde dictus spiritus ut instrumentum virtutis formativae organizat, et facit totum corpus. Sic facit deus in corpore mistico: nam in sua ecclesia primo fecit cor, seu principium ipsos Apostolos, et fecit eos sedem scilicet spiritus. 2. Thes. 2. elegit nos deus primitias in salutem et in sanctificatione spiritus: quo sanctificati per totum mundum est diffusa fides Christi. Spiritus igitur Domini replevit orbem terrarum quia primo replevit discipulos: quibus mediantibus: totum orbem. Ideo dicit sedit supra eos scilicet super discipulos Christi. Spiritus sanctus. Ubi nota quod haec est differentia inter organum seu instrumentum mortuum, et organum vivum. nam ad hoc quod instrumentum mortuum agat, principale agens causat sibi solum motum localem. Serra enim seu dolabra artifex in secando, et dolando nihil dat nisi motum localem: qui est quid extrinsecum praedicamentum scilicet ubi: est de extrinsecis: quia locus non est aliquid locati. Sed ad hoc quod instrumentum vivum agat communicatur sibi a principali agente aliquid quod est in principali.

Vn̄ ad hoc q̄ manus agat: cōicat nō solū motum localis, sed et spūs qui est in corde.
Sic suo mō se habuit in spūalibus. Xp̄s enim nō solū in qn̄tū deus: sed in qn̄tū homo
est caput eccl̄ie, et principale agens: et dico principale in genere. qz principale
simpliciter est: in quātū deus: et qz gr̄a spūs sc̄i ab eo debuit emanare in homines
qz gr̄a et veritas p̄ Iesum Xp̄m facta est. vnde deus sibi primo facta est missio
spiritus sc̄i. et in baptismo in specie colūbe, et in transfiguratione in specie nubis.
qz columba est animal fecundū et nubes emittit aquam. et qz discipuli fuerunt
instrumenta viua ad hoc ut agerent: oportuit q̄ idem spūs in specie visibili ad eos
mitteretur, in signū q̄ ab eis debebat in alios trāsfundi gratia spūs sc̄i p̄ sacramenta
et p̄ doctrinam. Merito igr̄ Xp̄s suis discipulis, quibus cōmiserat vices suas
in predicando, et dando sacramenta: misit spūm sanctū in specie visibili: qz
ad cōmissum fuerat. Figura huius Numeri. xi. Ubi dr̄. Quod dixit dn̄s Moysi.
Congrega mihi septuaginta viros senes Israel, qui vere magistri et duces populi,
et sequitur, Et auferam de spū tuo: tradamq̄ eis: ut sustentent tecū onus populi
et sequitur, et requieuit in eis spūs: et prophetauerunt. Moyses interpretatur
sumptus ex aquis: Xp̄s post ascensionem fuit exemptus et elevatus a fluctibus
tribulationum huius mundi: qz licet in resurrectione fuerit inde exemptus: adhuc tn̄
stabat personaliter cū discipulis. Septuaginta Senes, et doctores populi fuerunt
discipuli Xp̄i. Sed nota q̄ illi doctores populi antiqui sup̄ quos venit spūs
sanctus fuerunt septuaginta. Sed discipuli Xp̄i qui fuerunt doctores novi
testamenti, fuerunt septuaginta duo: vt dr̄ Luce. xi. designavit Iesus alios
septuaginta duos, et non sine causa: Septem enim ductus p̄ decem sunt septuaginta.
Per septem intelligitur vita p̄ns: que currit p̄ septem dies, et nō naturales
sed naturaliter: quia in qualibet die dñatur vnus planeta. Planete aūt septem
sunt: et p̄ decem intelliguntur precepta decalogi: ad significandū q̄ illi p̄
totam vitam debent docere decem precepta decalogi. sed ministris novi testa-
menti fuerunt addita sup̄ hec duo: que: videlicet sunt consilia. q̄ duo sunt: scili-
cet de bonis interioribus, et de exterioribus: licet bona interiora et subdividantur
in bona corporis, et anime. Illis igr̄ sicut et illis fuit missus spūs sanctus in
specie tn̄ visibili: qd tamen nō fuit factū illis. Vn̄ de eis p̄t dici illud .2. Petri .1.
spū sc̄o inspirati: loquuti sunt sancti dei homines. Sed nota q̄ Apostolus .1. Thessal. dicit
spūm nolite extinguere: ac si diceret. Si spūs sanctus datus est: ut vos doce-
remini, et precepta, et consilia: vigeat in vobis vsq̄ spūs, et nō extinguatur a vobis
sed non sine causa dixit Apostolus prophetans de nobis qui sumus in tempore fini

ſpūm nolite extinguere quero nos eum extinguimus. 12. n. Phi. li. de reſpiratione et expiratione duobus modis ſpūs ſancti corporis nostri deficere: ſicut ignis qui de rā calido est: quod vel ſit minor non habens materiam in qua agat: vel quod eē extinguitur ex multa materia apposita. ſicut ignis extinguitur ab aqua, vel ex [illegible] alio: ſic deficit in nobis ſpūs ſcūs. quod extinguitur a multitudine appetita contra præcepta vel contra conſilia, quæ est in mente nostra. ſicut de Saul dicitur. [illegible] de ista [illegible] nimium: dimittit ad [illegible] ſpūm ſcūm in cordibus [illegible] ſpūs diabolicus. ſigura habetur 1. Regū 16. ubi dicitur quod ex quo Saul recessit a mandatis dei, recessit ab eo ſpūs ſanctus, et agitabat eum ſpūs nequam. Saul interpretatur abutens. Sic recedentes a mandatis dei, dicuntur abutentes quod male utuntur gratijs a deo receptis, et ideo recedit ſpūs ſanctus, et agitat eos ſpūs nequam. ſ. ſpūs diaboli. Ioh. 2. [illegible] ut maneat in nobis ſpūs. Sed ſi mandata eius [illegible] ſpūs nobis [illegible] Io. 16. dicit. Si ego abiero mittam eum ad vos. ſ. ſpūm ſanctum: et [illegible] ſ. [illegible] idest corda nostra flammis ignis. ſ. gratia ſpūs ſancti.

De Coronis luminarium: Realibus, et Moralibus. Cap. [illegible]

Circulus circa lunam vel Solem [illegible] appareat [illegible] [illegible] vapor in raritate et densitate mediocris: [illegible] inter astrum et visum nostrum interponitur: [illegible] lumen astri incidens ipsum in medio [illegible] in extremitatibus autem radij refrangantur [illegible] vaporis densitatem in quibus [illegible] colores [illegible] videntur. Et eadem [illegible] in aere [illegible]: maxime autem [illegible] circa Solis ortum, vel occasum. [illegible] in nubibus [illegible] videmus. [illegible] si nubes a latere [illegible] ex reflexione plures Soles [illegible]: sicut in ſpeculo aquæ in medio cum Sole stella cernitur [illegible] nisi [illegible] Solis imago. Per coronas igitur luminarium figurantur [illegible] ut dictum est: [illegible] notabiliter corona quædam alba [illegible] dicitur Halo. et [illegible] notabiles [illegible] circa eandem coronam aurea vocatur: [illegible] aureolas. Et designat aureola quoddam accidentale præmium, sicut gaudium de operibus a se factis [illegible] ratione victoriæ excellentis [illegible] aliud gaudium ab eo [illegible] additum gaudium [illegible] gaudium dicitur corona. Va. Exod. 25. facies [illegible] aurea [illegible] quam antedem [illegible] igitur aureola in [illegible] corona. Probatione [illegible] fit in [illegible] circulus post circulum. Nam sicut lapis proiectus in aqua quietam facit circulum [illegible] circulum [illegible] evanescit. [illegible] vapor [illegible]

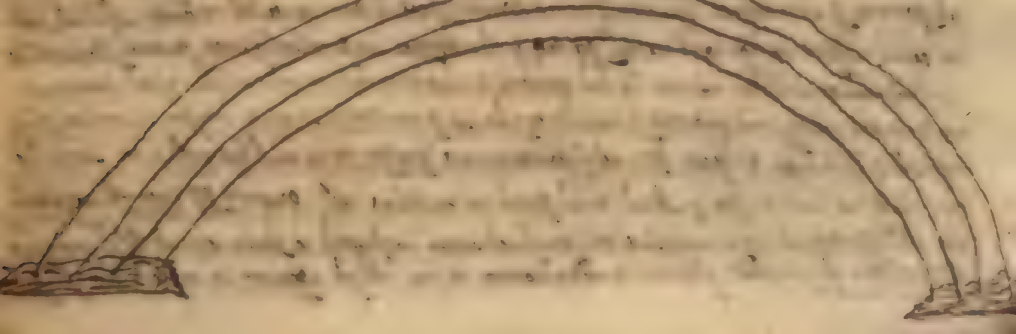

vapor rotundus contractus in nubem: Si radius Solis vel Lune, vel stelle cadat directe
in centrum illius vaporis diffunditur rotundum circa radium, ex hoc fit circulus &
post circulum impressionem sequitur formam impellentis. Unde quia lumen est rotundum, et ideo
ille vapor rotundatur: et ita apparet iuxta luminare circa ipsum corona. Unde ergo
circuli post circulum id est aureole in Sanctis illuminatis representant aureolam post
auream, vel unius aureole post aliam in aliquibus sanctis. Sicut quidem beati in celo
habent omnes auream que est omnibus communis, scilicet essentiale premium quod habent omnes beati de perfecta
conversione ad deum: Et vocatur aurea, sicut corona: cum premium quoddam preme quod
acquiritur: quod regnum celorum vim patitur: et violenti rapiunt illud. Tamen quidam sancti
in hoc efficiuntur participes regni dignioris. Unde hanc auream habet beata Maria et
Magdalena. Sed ulterius quidam aliqui super hoc habent aureolam, id est quoddam acci-
dentale gaudium de aliqua excellenti virtute, puta de virginitate: ergo habent
super aureolam Virginitatis adhuc habent aliam, scilicet predicationis, et doctrine, ut si
quis sit simul virgo, et doctor seu predicator: et quidam post hunc circulum adhuc
habent alium, scilicet martyrii: ut si sit simul virgo, doctor, et martir, et ideo talis ascen-
dit aureolam triplici dotatam. Secundo per coronam luminarium significatur au-
reola sanctorum ratione temporis: quia fit huiusmodi corona tempore temperato
frigoris: nam magnus calor vaporem dissipat. Est autem in mundo intemperatus
frigus malitie; et ideo non dantur ibi aureole; nec in inferno ubi est intempera-
tus calor gehenne: Sed tantum in celo ubi est refrigerii temperamentum. Tertio
ratione significationis; quod hic circulus si circa periferiam spissatur, et nigre-
scit vel viridis fit; significat humidas impressiones futuras: vel aquosas
Si autem attenuatur, et deficit, aut hoc est equaliter, et tunc significat quietem
et serenitatem aeris, aut in una parte: et tunc ex illis oritur ventus. Si autem
rumpitur, et laceratur in pluribus significatur tempestas secundum Senecam. Prima
ergo significatio scilicet humiditatis per pluviam doctrine refertur ad predicatores
et doctores. Secunda id est serenatio refertur ad virgines, in quibus serenatur mens ad victo-
riam carnis. Sed tertia scilicet ventus vel tempestas refertur ad amatores divine
passionis, et in istis tribus tantum dantur aureole Sanctis in celo.

De Iride realis descriptio. Cap. 88

Iris est arcus tricolor in nube roride, et concava ex resplendentia Solis oppositi
apparens: nubes quidem rorida propter continuitatem guttularum satis tersa atque
polita ad instar speculi se habet: sed propter parvitatem guttularum non figuram solis
ut est, sed colores quosdam ex reflectione radiorum solarium representat: quemadmodum
ex resplendentia solaris luminis perveniens in vas aqua plenum in obiecto pariete

videntur. Provenit autem ista colorum diversitas ex nubis dispositione: nam ubi nubes parum densa est fit reflexio fortior: et videtur color puniceus vel rubeus, et ideo generatur rubeus sive puniceus apparet. Ubi autem nubes spissa fit reflexio debilis, et ideo color viridis: sed ubi rarior est nubes: fit reflexio debilior: et non color aliquis adaequatur lapidis lazuli. Color vero glaucus generatur ex mixtura porcionum viridis, et punicei. Unde, et inde marcescens puniceus in glaucum transit. Radiis igitur ex resplendentia visibus in nube suspensa visa iris cernitur: quae est imago [illegible] inferioris a Sole causati; propter quod ea in colores debilitate, et [illegible] modo situata apparent: ideo circulis Iris [illegible] a Sole [illegible] fiat. Figura autem circularis iridis ex radiorum incidentia provenit. Et [illegible] [illegible] constitua [illegible] [illegible] [illegible] tertii partes perficiuntur. Unde radius solaris incidens [illegible] rotundus est [illegible] ex [illegible] Solis respondente. Hoc contra Iridis in [illegible] [illegible] Astri. Unde reperitur: et Iris semicirculo maior apparere non posse nisi [illegible] distantia oculis videntis a terra addit: et tunc quod semicirculo apparet: in centro ambobus in [illegible] sunt, unus in oriente, et alter in occidente. Quanto autem Sol ab orizonte plus distat, tanto arcus Iridis semicirculo minor apparebit. Unde Sole existente in meridie minima portio Iridis apparebit vel videri poterit. Potest et Iris oriri ex [illegible] Lunae, sed in coloribus longe debilior propter lunaris luminis debilitatem: et non nisi luna plena nocturno tempore, et estate, sive nube media multum disposita. Sed de Iride est dubium: quia in Genesi legitur: quod Deus post diluvium in signum foederis: quod cum Noe pepigerat, hunc arcum in nubibus se positurum promisit. Si autem eo modo, quo dictum est, generatur, utique ante diluvium saepius apparuisset. Respondeo quod apparuit ante diluvium: sed tunc signum foederis non erat. Hoc ipse in signum foederis ex institutione hunc arcum assumpsit. Sed quod ante hoc fuerit res naturalis, [illegible] nullius foederis signum erat: nunc signum est: quia potest res naturalis in causis suis esse non deviare. Exemplum lapis distinguens terminos agrorum non tunc lapis esse incipit: cum in signum distinctionis erigitur: sed tunc signum esse incipit, quod prius erat: sed distinctionis signum non erat: sic de arcu celesti.

Iridis Moralitas. Cap. 89.

Iris i. arcus celestis representat nobis vitam sanctorum per quinque. Primo per eius generationem quia s. arcus celestis generatur ex reflectione actionis radij solaris in nubem concavam lucidam et aqueam sive roridam: sicut nos videmus quod radius fulgens in aquam reluxit ad parietem: ut dictum est in [illegible]: et talem hunc modum fit in animabus sanctorum infusio gratie. quia sunt ut nubes concave per humilitatem: lucide per conscientie puritatem: et aquose sive roride per lachrimarum irrigationem: et sunt susceptive radij divine gratie ut efficiantur arcus. unde Eccle. 43. Vide arcum, et benedic qui fecit illum. Secundo per varietatem: nam arcus illorum. Beda dicit ex quatuor elementis contrahit quatuor colores: quia ex igne trahit rubeum in summo: ex terra viridem in imo: ex aere iacintinum: ex aqua ceruleum. Secundum autem Arist. in libro Metaph. primus color s. rubeus vel puniceus fit ex radio vincente propter magnitudinem nubis: hunc sequitur color mixtus s. flavus vel ceruleus propter qualitatem [illegible] in media nubis. Tandem apparet color viridis vel [illegible] [illegible] est [illegible] inter hos colores tamen distinguere est impossibile: quia s. per medium lumen [illegible] distingui unus ab alio: et ideo nullus pictor, ut ipse Arist. dicit, potest colores arcus depingere. quia [illegible] per lineas distinguuntur. Redeundo autem ad quatuor dictos colores quos Beda tangit distinguendo medium in duos [illegible] contingit ipsum medium [illegible] duas distinctiones. Ostendendum est quod sancti viri hunc [illegible] rubeum ex inflammatione charitatis: viridem ex mundificatione sinceritatis: [illegible] ex conservatione castitatis sive Virginitatis: hunc et colorem ceruleum ex consideratione [illegible]: Psalmus illud factum est cor meum tanquam cera liquescens in medio ventris mei. Cum illis ergo virtutibus refulgent Soli ad modum celestis arcus: Psalmus illud Eccle. 43. Quasi arcus refulgens inter nebulas glorie. Tertio per figurationem. habet n. Iris figuram semicircularem i. arcualem. Quoniam n. Sol: cuius imago est iris: sic rotundus quod cum longe est altior nubibus superiorem partem nubis [illegible] imprimit et figuram arcualem. Unde quando Sol est ortui vel occasui propinquior: tanto superius opposita apparet arcus maior. Apparent ergo quatuor in huius arcus figura: quia hic secundum [illegible]: nam hic medium concavum et elevatum sursum: hic extrema curvata i. cornua inclinata inferius ad proximum. quasi n. duo cornua sunt duo studia eorum quibus inserviunt proximis: unum circa salutem animarum: quo inclinantur ad proximum per elemosynas spirituales: que sunt docere, pro eis orare, consulere et huiusmodi. Aliud circa salutem corporis: et hoc inclinantur proximo per elemosynas corporales: que sunt pascere famelicos vestire nudos: et huiusmodi. Sunt etiam non extenti i. non tensi, vel corde nimis rigidi: et indiscreti: neque suis sagittis feriunt tyrannice severitatis. Sunt n. benigni ac misericordes erga alios quam etiam erga se ipsos. Hec est figura arcus, qui apparet in nubibus celi i. in sanctis et celestibus viris. Gen. 9. Arcum meum ponam in nubibus celi. Quarto per significationem Psalmus illud 59. Dedisti metuentibus te significationem ut fugiant a facie arcus. Nam arcus ille celestis quamquam significat pluvie inundationem; et hoc est quando apparet in meridie: Psalmus [illegible]

ino nubiu [illegible], et hoc est qn apparet circa meridiem: qd tunc significat q pluuit, et [illegible]
[illegible]: Aliqn vero significat aeris serenitatem: et hoc est qn apparet in Oriente uel circa. Sic
et viri Sancti qn apparent, sequitur pluuia i. abundantia doctrine, et timor i. terror
diuine iustitie, et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] s. [illegible] [illegible]: hec [illegible]
s. Viri peccatoribus [illegible] impendere: [illegible] [illegible] [illegible]: qd s. arcus coloratur [illegible]
[illegible] solis eodem tempore. Sic sancti Viri se interponendo [illegible] et [illegible]
[illegible] eius mitigant: qm illi [illegible] ne [illegible] [illegible] [illegible] Deus [illegible] eius [illegible] in
[illegible] in conspectu eius ut auerteret iram eius &c. Item arcus [illegible] [illegible]
in [illegible] inferiora secundat. Et similr Sancti pro alijs orando, [illegible] se in lachrymis resol-
uendo: [illegible] eis impetrant, qua anima secundatur ad fructus bonorum operum producendos.
Item arcus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pulchrificat. Vn Eccle. 43. dr de eo isto q ualde specio-
sus est splendore suo: Et similr sancti splendent no solu mundo i. hoibus, sed et celo i deo,
et Angelis. Ipsi et sunt superior, speciosior, et illustrior portio [illegible] [illegible]. Item arcus [illegible]
in humiditate. Vn qm Beda: per 40 annos ante iudiciu non apparebit arcus. [illegible] erit
signu desiccationis elementorum. Similr Sancti Viri ostendunt suis lachrymis mollitie, qd
frequenter et uberrime plorant siue pro recta culpe, siue pro [illegible] miserie, siue pro ti-
more iustitie: siue pro dilectione patrie. Item arcus inter deu et mundu denunciat. et si-
mili sancti Viri dum mundum et [illegible] deo reconciliant: Vn Eccle. 44. In tem-
pore iracundie factus est reconciliatio.

De Iride, seu arcu lune [illegible]. Cap. 90.

Iris seu arcus lune reperitur nobis [illegible] [illegible]. Primo ratione significationis. differt n. signatio
iridis Solis, et lune; qd arcus Solis ut scriptura sacra tradit Gen. 9. apparet in signum diuine
clementie. vn et apud gentes dicebant arcum [illegible] [illegible] [illegible] Iridiste qui omnia na-
turalia attribuebant Dijs: dicebant q arcus ille est signum clementie: qd color [illegible]
ex aqua et igne signum est q [illegible] [illegible], [illegible] per ignem [illegible] [illegible] [illegible] i. [illegible]
[illegible] [illegible]. Vn ante tempus iudicij qn nos igne conflagrandi finem mundi expecta-
mus uenturum: dicunt doctores Catholici: q per 40. annos arcus no apparebit ut ostendat
[illegible] [illegible] a [illegible] [illegible]: [illegible] iudicij [illegible] [illegible] [illegible]. Arcus autem
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et magis [illegible] ira [illegible]:
[illegible] et q clementie. Vn [illegible]. Ignis exardescet in conspectu eius: et in circuitu eius [illegible]
[illegible] ualida. Secundo rone coloris: qd ut dicit Arist. color lunaris iridis est albus
eo q lumen in nocte uidetur album ut lune: [illegible] est qd [illegible] [illegible] [illegible] nubes non
[illegible] radiu lune [illegible] debilis penetrat in profundu eius: [illegible] in superficie illustrat
[illegible]: et in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] q in sola superficie [illegible] fieri. Nam
[illegible] constitui [illegible] transmutationem lucis in profundum humidi [illegible]: et uiriditas
ex luminis penetratione in humidu apparet. Albedo ergo Iridis Lune significat cla-
ritatem, et tranquillitatem ire diuine. No n. eo modo ira est in Deo sicut in homi-

s. ut sit ex eo passio perturbans, et offuscans uel obscurans iudicium rationis. Est ergo ira Dei alba i. clara, et tranquilla in nullo mentem eius offuscans. Unde ps. Deus iudex iustus fortis: et patiens nunquid irascetur per singulos dies: et ideo ut dicunt doctores non est in deo ira que est passio afficiens: sed solum ira efficiens: ut ipsa pena a deo illata puniens ira dei vocetur. Tertio ratione apparitionis: quia cum arcus solis frequenter appareat: arcus tamen lune rarissime apparet. Unde ut dicit Arist. in .50. annis non videtur nisi bis. Et ideo hoc potest esse: quia arcus talis non apparet nisi luna quintadecima et confecerit in ortu vel occasu suo. Luna quoque existente in signis aquilonaribus, nec ad aquilonem, nec ad meridiem habet illam oppositionem que requiritur ad iridem. Si autem est in signis meridionalibus, et est plena, sequitur quod Sol est in aquilonaribus: et ideo tunc vix sunt nubes in aquilone, que sunt iridis. Si autem luna quintadecima sit in ortu vel occasu. s. sero, vel mane: sed quod Sol est ei oppositus: et ideo licet oppositio recta sit quam requiritur: tamen fit tamen disgregatio aeris quod vix ibi possit esse nubes in tanta densitate, et continuitate quedam requirit: nisi hoc faciat aliqua splendida stella. quod forte non est in tali dispositione in quinquaginta annis, nisi bis. Et ideo forte hoc dicit Phs: sed quidam dicant, eum hoc dixisse referendo tamen non experiendo. Quod ergo arcus Solis: qui est signum clementie frequentius appareat. Arcus vero lune, qui est tempestatis presagium, appareat rarissime: significat quod deus pronior est ad misericordiam, quam ad iram: et proclivior ad parcendum quam ad puniendum. Unde Ezechie. 18. Non est voluntatis mee mors impii. et Joel 2. Convertimini ad dominum deum vestrum, quia quidem misericors est, et prestabilis super malitia.

Comete realis descriptio. Cap. 91.

Cometa seu cometes est exhalatio terrestris, calida, et sicca, pinguis et viscosa, virtute astrorum ad supremam aeris partem elevata et ibidem incensa. Sunt tamen qui Cometam dicunt esse exhalationem subtilem, non inflammatam, sed lucentem a lumine Solis, et Astrorum in ipsam incorporatam. Generatur autem hec exhalatio actione astrorum in visceribus terre, maxime dum pori perficiens astringitur, et egreditur cum calorem vestimentur. Non autem tota simul elevatur, sed pars post partem ascendit, et tunc continuantur, a quibus et cometes, vel cometa in superioribus nutriuntur diutius, et ipsis impediunt, deinde circumvoluntur aut Comete in quantitate, figura, et colore secundum materie differentiam. Unde si materia in medio bene compacta: in extremitatibus vero circumquaque rara fuerit, videtur quasi astrum crinitum. Si autem materia compressa, sed in longum protensa sit, ut Stella caudata apparet. Si vero ea compresse rarior fuerit, vocatur ut Stella barbata: Ratione etc et dominantis materie colore variant. Secundum Astrologos autem cometa de natura Saturni, coloris autem plumbei

coloris est: que aute de natura Jovis, albe ad instar argenti lucidi sunt: et que de natura Lunae
rubed[inem] habent. que de natura Solis, ut auro argento mixtum apparet: que de natura Veneris, item
ut nubes cernuntur. Mercurius aute colorem suum ceruleum dominatur. Cauda etiam
et caput draconis, ac aliarum constellationum nature mutationem in his facere dicuntur.
Significant aute comete ad motum [illegible] aeris, secundum naturalem circumstantiam ter-
rarum significationes. [illegible] [illegible] [illegible] generationes aut [illegible] sterilitatem. pesti:
lentiam, et seditiones. Sterilitas quidem nascitur [illegible] siccitas, et calidum [illegible] ra:
tio ponit. Ille n. cometa, et antecedunt, et sequuntur. Oriuntur et terre eo tempore
inter omnia frumenta [illegible]. In terra aute paludinosa vel paludosa: sequitur [illegible]
fertilitas. Pestilentia aute sequitur. nam [illegible] [illegible] [illegible]: que subtilis est, et
bene digesta, alia [illegible] recipiunt. talis impressiones, et vapores elevantur. [illegible]
et tempore [illegible] ante, aut post vapores terrenarum, et igneas impressiones plurime
fiunt: ex his itaque aer infectus [illegible] in spiritus vitalem spiritum debilitat; et
tandem extinguit, [illegible] et siccitatis homines [illegible]. Mortem aute principum comete
fortasse ex eo significare [illegible]: ut [illegible] ut magis delicati, vel [illegible] ab aere
corrupto citius inficiuntur: aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] populorum
divulgatur. Seditiones aute Comete [illegible] significare, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
vitalis, sed et animalis [illegible] ad eiusmodi immutationem [illegible], quidam prin:
cipium est irascendi: [illegible] [illegible], appetitus irascibilis, et concupiscibilis
[illegible]: ad cuius imperium nonnumquam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] similia [illegible]:
[illegible] et voluntas quamvis sit libera de se, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Sed et
[illegible] [illegible]: Vir sapiens dominabitur Astris.

[illegible] Comete [illegible]. Cap. 9[us]

P[illegible] [illegible] [illegible]: et hec sunt quatuor. Primo sit [illegible]: quod (ut dictum est)
cometa sive [illegible] nihil est aliud quam vapor terrenus, et grossus: cuius partes
sibi multum [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] ascendens paulatim ab
inferiori parte [illegible] ad [illegible], [illegible] medium frigide regionis aeris ad
illam partem: scilicet ubi aer [illegible] ignis contingit: [illegible]
et ibi talis vapor diffunditur, et inflammatur: et in medio remanet [illegible]
et ibi [illegible] continue nutritur de [illegible] suo, qui sub ipso est, scilicet de ipso
fumo paulatim ascendente: et ideo est in medio flamma valde alba, et spissa
[illegible] aute quod distat a medio diffusum est ad latus [illegible], et [illegible] tenue; et ideo
habet flammam tenuem ad modum [illegible] [illegible]; et hec [illegible] coma. De hoc
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] s. [illegible] Avicenna, et Algazel.
Ex his aute habetur quod cometa est ex vapore terrestri multum exaltato igne: [illegible].

humidus continue eleuatur. et tamen post [illegible]. Et talis est homo superbus: qui
cum illum se erigit, uehementer incenditur: continue ascendit ... et cauda sua
se trahit. Primum est contra naturam; quia homo est naturae terrestris tam in origi-
ne quam in resolutione; quia de terra est, et in terram redibit: conuenientius igitur
non ascendere, sed descendere: ex quo patet quod non est homo superbus: sed potius se deji-
ciendo humiliare. Et ideo Eccle. x. exprobando dicitur ei: quid superbit terra et cinis.
Secundum autem: scilicet igni: quia homo superbus frequenter et faciliter pro modico
indignatur, et excandescit in iram. Hoc igitur inest ei praeter naturam: quia
terra ex natura propria ... habet caliditatem: sed potius frigiditatem: cum terra
sit elementum naturaliter frigidum. Inest ergo illi inuentus ex loco ad quem
eleuatur. Sic homini est praeter naturam quod feruescat in iram nimiam: quia homo
est animal mansuetae naturae. Inest ergo inflammatio iracundiae ex illa ele-
uatione superbiae. Eccle. x. Non est creata in hominibus superbia, neque
iracundia nationi mulierum. Et sic ei superbiae proprium est facere in hominibus
continuum incrementum: et ideo numquam quiescit: quia longe patet. Propheta in psalmo
illa ps. Superbia eorum qui te oderunt ascendit semper. Patet etiam quod superbia
dum semper uult praeire, aliorum sequelam expectat, eamque caudam scilicet comitantem
nullum namque uult praecedere se: sed omnes retro uenire. Et ideo dicit Apoc.
12. quod cauda draconis trahebat tertiam partem stellarum caeli. Secundo
cometa significat superbiam propter absentiam: quia cometa de die non apparet: sed
sola de nocte conspicitur: quia scilicet homo superbus dum lucem gratiae amittit tene-
bras ignorantiae necessario incurrit. Iob [illegible]. In manibus abscondit lucem
id est superbis. Vnde glosa dicit ibi: quod in manibus sunt qui in elatis cogitationibus
extollunt, quibus lux absconditur: quia ueritatis eis cognitio denegatur. Tertio
cometa significat superbiam propter motum: quia cometa circumuoluitur ad modum stellae
per cogitationes quousque absconduntur. De quo dicit Albumasar in [illegible]
sua: ... probat ignem moueri circulariter: quia scilicet ille uapor incensus ei
adhaerens in circuitu rotatur. Vnde et Ptolomeus in Centiloquio in propositione
tertia, uocat cometas secundas stellas per experientiam Haly: et Abraham.
Sic et superbus est propria inuolutiones, et circuitus quaerens propter illud se
in circuitu [illegible] ambulant, quia dum interiora non appetit in exterioribus ...
tantum. Quarto cometa significat superbiam propter signum; quia cometa significat
[illegible] ... destructionem regnorum, et concitationem bellorum. Vnde ponit
[illegible] in tertio libro de naturalibus quaestionibus: quod post mortem [illegible]

ipsius post ante bella [illegible], Comete fuit [illegible] Ad uentum Caroli comitis prouincie [illegible] Regis [illegible] fuit Rex Sicilie: et [illegible] ab [illegible] in Regno [illegible] tempore [illegible] apparuit cometa magnus in [illegible] Augusti [illegible] paulatim procedens uersus meridiem donec ad [illegible] diuertit [illegible] et [illegible] uersus partes, [illegible] dirigebat [illegible] radios [illegible] in longitudine [illegible] que [illegible] [illegible] debellatus et [illegible] Regni [illegible] Beneuentum ubi ipse [illegible] [illegible] cetibus [illegible] [illegible] de [illegible] et [illegible] ipsius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] uiolentiam, [illegible] magis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Hec [illegible] effectus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Item destructio Regnorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Omne [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fame, et gladius [illegible] [illegible]

Comete signate mortem et resurrectionem Christi. Cap. [illegible]

Ptholomeus [illegible] 13 [illegible] dicit. Cum [illegible] aliquid [illegible] [illegible] [illegible] testimonium accipe. Ubi querit expositor: quare [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] magis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ipse prime [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mirabilis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] principio [illegible] mirabilium [illegible] [illegible] [illegible] apparent, non [illegible] [illegible] [illegible] ipsi [illegible] principia [illegible] [illegible] Christo apparenti in carne, [illegible] [illegible] mirabilis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] carne [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] humanitatem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Geneseos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Beniamin fratre [illegible] [illegible] in lingua [illegible] dictus est saluator [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Beniamin, qui interpretatur filius uirtutis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] sed [illegible] medio [illegible] quia est medi-
ad salutem hominis [illegible] ex medio [illegible] ad [illegible]
[illegible]: [illegible] medium ad [illegible] in [illegible]
lux solis [illegible] in [illegible] uidere [illegible] luna [illegible]
[illegible] solis ex [illegible] corpus [illegible] quod [illegible] soli.
[illegible] in [illegible]
in [illegible] medio [illegible]
[illegible] terre uel [illegible] medio [illegible] est in [illegible]
[illegible]
[illegible] per medium [illegible]
[illegible] est salutis in medio. Vnde [illegible] in fruendo [illegible]
[illegible] est in [illegible] fruitione [illegible]
[illegible] salutem .s. [illegible]
est in medio. Vnde [illegible] hanc est [illegible]
[illegible]. Exponitur [illegible]. [illegible]
[illegible] dispositionem [illegible] est
omnibus [illegible] homo non uidet [illegible]
sed uidet [illegible]? Respondeo [illegible] medium extrinsecum scilicet sepa-
rum .s. aerem uel aquam, quod nihil facit ad dispositionem animae: sed tactus habet
medium coniunctum .s. carnem. Vnde quod caro in homine quod est medium coniunctum est
nobilissima: ideo sequitur quod anima hominis sit nobilissima, et pertinet ad magis [illegible]
cognitionem. Medium igitur coniunctum est causa quod homo [illegible] animalibus [illegible]
[illegible]. Sic hoc modo est spiritualis. Vnde [illegible] salutem [illegible] in cognitione [illegible]
fruitione ultima speculabilis, siue fruibilis: nullus [illegible]
[illegible] quod fuit magnum [illegible] non debet [illegible] premium: sed [illegible]
magis [illegible]. [illegible] dicit [illegible]
[illegible] de [illegible] dicit: [illegible]
[illegible] habebat [illegible]
[illegible]: [illegible] filius [illegible] nobilissimam [illegible]
[illegible] factus est medium
[illegible] Mediatorem dei, et hominum homo Christus Jesus hic [illegible]
salutis [illegible] non solum fecit homo qui est medium [illegible]
sed [illegible] est [illegible] salutis [illegible]. Ego sum in
medio uestri, sicut qui ministrat. scilicet nobis [illegible] in uitam eternam. Sicut

... cometa est principium, et causa effectiva mirabilium, sic [illegible] ... principium mirabilis [illegible] visionis sive fruitionis in patria.

Quod Cometa facit terremotum. Cap. 94.

Philosophus primo Melchior [illegible] quando apparente Cometa in Regione illa [illegible] diu [illegible] apparente [illegible] dominantur illi [illegible] fuit terremotus? Sic [illegible] ipse: quod hoc factum est in [illegible], [illegible] quod terremotus [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] plena est, non [illegible] [illegible] et quod natura non [illegible] vel non dedit [illegible] illa [illegible] [illegible] ille [illegible] [illegible] aliqualiter [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] differens [illegible] [illegible] differens [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] igitur [illegible] inflammationem [illegible] terram. et aliquando ex tali [illegible] [illegible] destruitur. Sic suo modo [illegible] [illegible] ecclesia [illegible] debet esse [illegible] [illegible] et [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] habitare illi, scilicet [illegible] [illegible] illa est in quiete. et in exaltatione, sed quod habitatores in Ecclesia [illegible] igne [illegible] et sic destruitur et [illegible]. Et [illegible] hoc totum fit [illegible] [illegible] [illegible] adolescentia, et iuventute. [illegible] quod [illegible] [illegible] ecclesiastici [illegible] hoc sequitur. et [illegible] [illegible] destructionem [illegible] [illegible] principes eorum. Si quod domus Dei, vel Ecclesia cadit, et continue deficit: non miramur quod tales Prelati [illegible] [illegible] [illegible] destructores. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sed quod [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] scilicet [illegible] [illegible] scilicet congregationem fidelium. [illegible] [illegible] qui habitant in [illegible] [illegible] [illegible] habitant [illegible] [illegible] habent, et [illegible] habitant [illegible] [illegible] [illegible] non habent [illegible] habent. [illegible] ille [illegible] habitare in [illegible] [illegible] est [illegible] conditum [illegible] [illegible] [illegible] deformis est: non est habitator sed destructor. Et [illegible] [illegible] [illegible], et Prelatis hoc [illegible] applicari. [illegible] tamen [illegible] [illegible]

ex ministro ponemus beatum [illegible] Christum: qui verbo informico habitavit in hu-
pro. Pro quo nota quod Astrologi dicunt: domus ascendens est maioris efficacie
quam quecunque alia domus: quod etiam vocat [illegible]modelum: nam [illegible] sua forma
domus conveniunt animam et [illegible] assignat [illegible] de vita. Ubi nota
quod celestia celestia [illegible] in inferiora: quia sunt in substantia subiecto
separato movente est. Unde [illegible], [illegible] in [illegible]. Illa enim
substantia separata movens est in puncto oriente: quia ipse domus ascendens
immediate movetur a substantia separata: ideo est tante efficacie. Sic uno
modo se habet de domo Dei. et ab eius ministris fit [illegible] in [illegible]
sed principaliter a substantia separata i. a Deo qui movet [illegible] [illegible] immediate
[illegible], [illegible] efficacie. Sic vero se habuit de domo Dei quantum ad beatum
Nicolaum, qui non fuit electus per hominem sed Deus immediate elegit eum: et
sic vere fuit conservator animarum, et congruenter de ipso vel in [illegible] eius
possunt dici verba ps. Ego autem sicut oliva fructificavi in domo Dei. Ubi nota quod
scriptura sanctos vocat olivas. Unde Apoc. 1. Dabo duobus testibus meis, et prophe-
tabunt: et sequitur. hi sunt due olive. et non sine causa. Pro quo nota quod [illegible]
de vegetabilibus, et plantis. sicut quod oliva non omni anno fructificare: [illegible] in
duobus annis fructificabunt: et aliqui uno anno, et non alio. Et dicunt aliqui quod hoc
accidit quia uno anno quando fructificat: excutiuntur, et cadunt [illegible] virides, et
in secundo anno non possunt fructificare. Pro quo etiam nota: quod omnes [illegible]
solem esse patrem planetarum: et ratio est: nam quod planete non habent [illegible]
calorem, ut digerere possint: sed indigent calore extrinseco. Calor autem solis, quod [illegible]
[illegible] est, est causa eorum digestionis, et per consequens vite: [illegible] digestionem non possunt
vivere. Ponunt etiam Astrologi quod quodlibet signum habet dominium super certas arbores, et
plantas. Unde signum [illegible] dicunt: sicut [illegible]. Hinc est quod cum sol
est in tauro. s. in mense Aprilis: olive florent. Unde si sol tunc est liber a malivolis [illegible]-
tis. quod s. non est coniunctus ei [illegible] neque per aspectum, florent perfectione et [illegible]
fructificant. Si vero sol est iunctus malivolis planetis. s. saturno, [illegible]
deficiunt, et nullum faciunt fructum. Sic [illegible] modo accidit de sanctis. [illegible]
oliva, et alie plante non proficiunt sine sole, sic homines quicunque nisi sicut sole
iustitie Christo proficere non possunt ad divinum fructum spiritualem. Unde [illegible]
[illegible] nihil [illegible] facere. Quandiu autem Christus fuit [illegible] cum malivolis
viciis s. in isto mundo malivolo: olive i. sancti fecerunt flores: sed [illegible] flores
[illegible]: nam in eius passione omnes [illegible]: excepta beata Virgine [illegible]
sed elevato Christo a malivolis, [illegible], scilicet quando corpus ad celos, et [illegible]
spiritum sanctum: sancti fecerunt fructum. nullus [illegible] [illegible] tunc [illegible].

Apostolus ad corinth. dicebat. quis nos separabit a charitate Xpi. tribulatio an angu-
stia? Merito igitur Sancti comparantur olivis. Et beatus Nicolaus vere convenienter ponit
sui dici. Pro quo est notandum quod in libro de vegetabilibus et plantis sic probatur. i.
quod aliquae arbores in hyeme perdunt frondes, oliva vero, et aliae multae non. et
ad hoc assignantur duae causae. Prima quarum est quod in hieme propter elongationem solis
pauca fit in eis digestio, et ea illa quae [illegible] non sufficit ad nutriendum stipitem
et ramos. Alia causa est [illegible] nutrimentum
ad frondes in hyeme propter frigus congelatur et sic nutrimentum non potest transire
ad frondes, et sic cadunt. Sed in olivis et aliis multis, quae non perdunt frondes
tantus est calor, ut et dirigere possint, et non timent congelationem frigoris. Talis
vero fuit beatus Nicolaus. Tantus enim fuit in eo calor charitatis: quod non solum sibi fuit suf-
ficiens, sed et frondibus. Sicut enim frondes viuunt de humore arboris, ita et subditi
viuunt, vel viuere debent de doctrina, et exemplis praelati, quantum ad vitam spiritualem
et de temporalibus subsidiis quantum ad corporalem. De quo fuit dictum Petro ter
pasce agnos, pasce agnos, pasce oves. s. doctrina, exemplis, et subsidiis temporalibus
Sic vere fecit beatus Nicolaus ut patet in eius historia. de eo habetur figura tertio
3. Reg. 6. ubi dicitur quod Salomon fecit duo Cherubin quorum quilibet habebat in alti-
tudinem cubitos decem, et tantundem extendebat alas, et erat de ligno olivae. Sic
secularis potestas est unus Cherubin. et Episcopi sunt cherubin seu Angeli. Vn. Apoc. 2.
Episcopi Angeli vocantur. Et sic vere eorum tanta debet esse altitudo contempla-
tionis: quanta latitudo actionis: quod decem praecepta quae contemplantur debent cir-
ca proximos operari. et sic fuit beatus Nicolaus. Bene igitur dicit. Ego autem sicut
oliva fructificaui: et etiam Osee. 14. erit quasi oliva gloria eius, et odor eius
ut libani. ¶ De luce et eius proprietatibus Realis descriptio. Cap. 98.

Lux secundum Damascenum est spes paronimia sibi similes. de luce autem quod sit et in
quantum [illegible] sit substantia, vel accidens, diuersimode loquuntur auctores. Nam
Aristoteles dicit lumen non esse corpus, nec a corpore defluxum. Damascenus et
dicit lumen propriam hipostasim i. substantiam non habere. Secundum Augustinum
super genes. ad litteram. Lux est substantia corporea summe simplex in genere
corporum, summe multiplex in efficientia: summe mobilis, et absolute penetrationis
et minimae resistentiae, et summe diffusiua et contrarii generatiua et conci-
liatiua: summe conuertibilis: summe naturalis motionis principium et origo.
summe perfectibilis, summe lucida, summe communicabilis. Vn. luce in corporalibus
nihil est utilius, nihil conuenientius, nihil pulchrius, nihil [illegible] nihil

subtilius, nihil impassibilius, nihil virtuosius invenitur. Est autem differentia inter lucem et lumen: nam lumen est qualitas defluxa a luce, sive irradiatio defluens a substantia lucis: lucem autem dicit ipsam fontalem substantiam, ex qua lumen irradiatur. Si enim lux considerata in se sit accidens per se, consequetur a forma subiecti sui. Unde si lux in aere esset accidens, consequeretur lux vera a forma aeris: quod esse non potest. Praeterea lux mutat subiectum suum: quia per se lux est naturaliter in oriente; accidentaliter vero in occidente, et lux orientalis generat proximum sibi et ita deinceps usque ad occidentem. Accidentia enim non generant suum subiectum, nec extra illud genus: ex quo videtur quod lux non sit accidens. Praeterea si esset accidens aeris: necessario moveretur aer subito ab oriente in occidentem secundum subitum motum lucis: sic autem moveri subito non contingit aeri, nec alicui elemento. Praeterea luce nihil est nobilius: accidens autem est ignobilius substantia. Ex quo videtur quod lumen non sit accidens, cum aer longe sit ignobilior ipsa luce. Sed lux si est corpus: difficile est intelligere, qualiter lux sit in aere vel cum aliquo corpore diaphano: ut in cristallo: cum duo corpora non possint simul esse in eodem loco. Non est tamen inconveniens nec impossibile ponere lucem esse substantiam corpoream, et esse simul cum aliquo alio corpore. Videmus enim aquam et cinerem pariter iungi, et misceri salva utriusque corporeitate et localitate; utrumque sufficienter ab alio distinguendo: et utriusque partes infra propriam superficiem continentur, quod tamen intellige cum [illegible]. Simul misceantur cinis et aqua, permanet tamen aqua in sua corporalitate per partium suarum coherentiam et continuitatem: et similiter cinis in sua, nec per istam mixtionem [illegible] simul sunt duo corpora in uno loco, immo aqua habet suum locum proprium, et cinis suum. Sic lux potest esse in aere, vel in quocumque alio corpore, salva utriusque corporeitate: et utrarumque partium substantialium continuitate. Unde et lux subintrans ad interiora aeris vel cristalli habet suum locum ipsius sufficienter ambientem, et a substantia circumdati sibi corporis distinguentem; quamvis non possit per sensum discerni sua substantia, vel videri in se: immo quod mirabilius est: multae luces pariter convenientes inter se miscentur, et tamen unitae coniunguntur, salva cuiuslibet substantiali forma, qua ab alia differt. Licet nulla respectu alterius materialis sit vel formalis: sicut manifeste docet, et dicit Dionysius in lib. de divi. no. cuius haec sunt verba. Lumina inquit lampadarum, cum sint in domo una, tota invicem tota sunt: diligentem tamen habent a se invicem discretionem: unita discretione et unitate discreta. Videmus enim multis ad unum lumen accensis lampadibus

iuxta omnium luminarium distantiam et diversam habitudinem: nec potest quis nec debitor
dicere istam aliquam ex aere continente: aeris lumen simul tunc ibi sequestrare:
aut alterum sine altero retinere. tota in cunctis unicum exemplificatis. Subblato:
[illegible] simul, et proprium lumen [illegible]: nihil secum caeterum luminum au-
ferens aut de suo aliquid eis relinquens. [illegible] omnium ut dictum est perfecta
unitas [illegible] et multa parte [illegible]: [illegible] est in hoc corporali
aere, et materiali lumine. et c. [illegible] manifeste docet luminaria [illegible]
[illegible] tamen [illegible] substantiali, et accidentali, quas
[illegible] sine [illegible] sine [illegible]: Lux itaque [illegible] Dionysium
est substantia in se [illegible] immobiliter [illegible]: et illuminatio
corporum aliorum: [illegible] lux in se [illegible] semper illuminat, sed solum quod
invenit corpus habens materiam dispositam, et aptam ad illuminationem. et
huic [illegible]. Substantia enim solaris est [illegible] lux, quae in [illegible] primum
locum. et [illegible] non illuminat in tenebris, nisi in [illegible] lux lu-
cet invisibiliter et in tenebris, sed non semper illuminat visibiliter, [illegible]
lucis [illegible] omnem creaturam. Invisibiliter enim operatur virtus lucis [illegible]
[illegible] in animalibus: ut dicitur in libro [illegible] Abu in lib. de indiciis
[illegible]. Hippocratem dixisse. et [illegible] [illegible] lux [illegible] subtilitate
[illegible] [illegible] [illegible] perinatum et tamen [illegible]
[illegible] de nocte [illegible] non videri. [illegible] et operatio lucis est mani-
festa in mari: [illegible] fluit, et refluit secundum [illegible] lunae [illegible] [illegible] illu-
minat [illegible]. In [illegible] terre [illegible] [illegible] [illegible] vir-
tus lucis operatur, ut patet in mineralibus, et rebus aliis [illegible] generatis:
et breviter praesentia lucis est necessaria in omni corpore mixto, [illegible]
contraria in elementis [illegible]. Lux ita a summo [illegible] usque ad centrum mundi
est diffusa, quae in sua substantia, et radice est una, et simplex: variata
tamen secundum diversitatem recipientium: sive Solis sive aliorum corporum su-
periorum, vel inferiorum: ubi est una substantia, virtus, et operatio lucis,
licet non [illegible]. Haec est primogenita lux, quae creata fuit die
primo [illegible] Damasc. nec corpori solari, et ceteris celestibus [illegible]
[illegible] subsistit. [illegible] Sol, et sydera [illegible] luminis vehicula sive
[illegible] lucis incorporalis [illegible] suae substantiae. [illegible]
[illegible] ad illuminationem [illegible], et [illegible]. [illegible] lux [illegible]
git, et omnia corpora [illegible] magis et minus perficit et disponit.

radix fundamentũ q̃ omnis illuminationis una est in substantia, que non cõ-
tinetur accidentaliter ab aliquo corpore inferiori: sed magis continet omnia
corpora respectu quorum potentia formalis est, licet ipse sit materialis et spi-
ritualis: et iõ lux cum sit materialis habet potentialẽ partem extra partem:
q vero formalis habet actu partem ex parte: q non habet materiam in
potentia: hoc hẽt formã in effectu: ex quo manifestũ est q. cũ lux in
genere corporum minimum habeat de materia, et maximum de forma, con-
venienter est formae, q materiae et in ratione materie est iuncta quod
infinite, ratione vero formae est in omni loco. Et unumquodque habet ita
moveri ad locum sicut ad formam suam ut dicit Arist. quia forma quanto
est nobilior tanto materiam suam plus extendit ut dicit Alaziel. Et q
cũ forma lucis sit nobilissima in genere informantiũ corporaliũ maxime ma-
teriam suam distendit: et iõ unius cuiuslibet luminis sive lucis, sufficere
esse ad illuminationem totius orbis propter virtutẽ sive nobilitatem et
formae primariae actualitatem sec. Alaziel. Unde q est lux simplex, eiusdem
formae in sua essentia, quamvis diversa sint luminaria que inter se sunt
distincta quamvis videantur in uno esse uniformiter aggregata, nec lumen
unũ intrat substantiã alterius: quamvis sensibiliter tanq unum lumen unum
videantur. Non est ergo inconveniens ponere duo corpora simul quorũ unũ
est subtile, et formale, et quasi complementũ alterius: reliquum vero est ma-
teriale, et imperfectum. Duo vero corpora glorificata in eodem ubi esse non pos-
sunt, q neutrum respectu alterius materiale, potest esse in aliquo vel formale
sed glorificatũ, et non glorificatũ simul esse possunt sine aliquo inconvenien-
ti, sicut expresse dicit Augustinus. Lux ut dicit Bar. est maxime nobilis:
incessanter enim movet se, et gignit linealiter, et circumferentialiter in omnem
partem se mittendo, et diffundendo: unde quasi nõ est de se nobis movetur. Lux
enim summe est activa et sine resistentia ad intima cuiusque rei penetrativa.
Diversorum, et dispersorum generativa, et contrariorum in elementis, et corporibus
mixtis in concordiam, et unitatem reductiva: eorum radiis, proiectione
divisione, intersectione, confractione, et reflectione omniũ: in esse productiva
in esse conservativa, vel ab esse dissolutiva: ut dicit Chalcidius super
Timaeum vite, et incremento cuiuslibet rei regitiva est lux et directiva. sui
ipsius naturaliter multiplicativa. lux.n. multiplicat se gignendo: gignit

lucem, et lux genita simul apparet, et generans lucem sibi secundario: et fit in uno instanti unus punctus replens lumine totum orbem. Ergo lux est sui, et aliorum manifestativa, colorum per sui incorporationem in superficie [illegible] effectiva: unde dicit Hugo. lux tenebras expellit, maerores [illegible], [illegible] [illegible], securitatem parit, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: rebus omnibus formam, et decorem tribuit, et inducit: quia sine luce omnia corpora occulta remanent, et ignota. [illegible] omnes. lucem, et omnia in tenebris remanebunt. Lux ergo [illegible] [illegible] et est [illegible] Basil. est pulcherrimum omnis visibilis creaturae: cuius gratia maxima est in aspectu: quae cetera mundi membra laudibus efficit digna. Haec ut dicit Basil. Item est Angelorum et Sanctorum [illegible] [illegible] Sabientis. Haec enim vel Trinitatis per exemplum est demonstratio manifesta. Haec lux [illegible] [illegible] est [illegible] manifestativa, et diffusiva: quae in superficie umbrosi corporis recepta non se profundat [illegible] ad visibilem speciem: sed quasi adumbratam ut dicit Isidorus. Multas alias proprietates laude dignas habet lux quo ad suam substantiam, virtutem: et operationem: cuius substantia nihil [illegible] [illegible]. Virtute [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: cuius [illegible] nihil est actualius. cuius operatione nihil utilius in corporibus invenitur vel reperitur.

Lucis Moralitas. cap. 96.

Lux multipliciter [illegible] in scriptura: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. lux exterior, et mundana. secundo interior et [illegible]. Tertio superior et divina. [illegible] inferior, et terrena. quinto deterior, et valde [illegible] sexto debilior, et valde miseranda. Septimo nobilior, et valde [illegible]. Cum igitur lux [illegible] illa, per quam [illegible] notitia nobis datur intelligi [illegible] nihil potest [illegible] videri [illegible] luce [illegible] [illegible] [illegible] est quod omnes notitias, vel omnes virtutes, vel res significatas potest planum [illegible] denotari. Primo ergo est lux exterior: et ista est [illegible] notitia, quam habemus per creaturas. Creaturae enim [illegible] [illegible] [illegible], et ad ipsum cognoscendum lucem [illegible] notitiae nobis [illegible]. Teste [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] magnitudine creaturae poterit eorum creator videri. Unde de creaturis [illegible] Gen. 1. Fiant luminaria in firmamento caeli [illegible] [illegible] [illegible] terram. Secundo lux interior est lux rationis, et discretionis, gratiae, et sapientiae. Iob 38. Indica mihi si nosti in qua via habitat lux. Tertio lux [illegible]

est Deus. qd sunt dr 1. Ioan. 1. Deus lux est et tenebre in eo nō sunt ulle.
Quarto lux micior est homo perfectus: quia sicut dr Prover. 4. Iustorum
semita quasi lux splendens. 5. lux deterior est mundi prosperitas: de qua Iob.
38. Auferetur ab impiis lux sua. 6. Lux debilior est vita humana. de qua
Iob. 17. dicitur. Rursum post tenebras spero lucem. 7. lux nobilior est vita
eterna, de qua Tobie 13. luce splendida splendida luce fulgebit. Breviter
ergo dico q̄. Primo est lux honoranda: q̄ est Deus. secundo est lux imitanda.
q̄ est vir perfectus. Tercio lux continenda: q̄ est perfectio virtutū. quarto lux
affectanda. que est gloria eterna. 5. lux detestanda, que est prosperitas tempo-
ralis. Primo dico q̄ est quedam lux que debet honorari. et ista est Deus.
Deus .n. est lux, et tenebre in eo non sunt ulle. lux .n. inter omnes
formas corporales obtinet principatum. Habet .n. actus intra se princi-
pales, et excellentiores q̄ omnes formas alias antecellit. Sic Deus inter
omnes naturas spirituales principatum obtinet: nec est aliquid creatum
qd sibi similare comparari. et io ipse Deus nr dicit sic. Ioan. 9. quādiu
sum in mundo lux sum mundi. et Ioan. 8. Ego sum lux mundi. Pro
quo nota q̄ sicut lux primo habet naturaliter conditionem valde nobilem
secundo durationem valde stabilem. Tercio diffusionem valde mobilem. Sic
verus Deus. Primo est condicione nobilissimus. Ego sum qui sum. Secundo dura-
tione est eternus. Sum ī diffusione agillimus lux mundi. Dicamus
ergo primo q̄ Deus dicitur lux racione nobilis condicionis. qd ostenditur
cum dr. Ego. Sic eñim lux omnia corporalia precedit in nobilitate. et io
sicut nā nobilissima primo omniū fuit creata, et facta inter omnia opa
creationis: unde dr Gene. 1. fiat lux, et facta est lux. Sic vere Deus
nobilitate, excellencia, et dignitate cuncta precellit. et sicut prima, et
primitiva, et principalis causa omnium rerum, omnia superat, et precedit.
Ioan. 8. Ego lux in mundum veni. et Apoc. 1. Ego sum primus, et novissimus.
Secundo Deus est lux racione stabilis durationis: qd ostendit cum dicitur. Sum.
lux .n. habet naturam incorruptibilem; ex quo .n. creata fuit semel, ex tunc postea
non cessavit, nec fuit in virtute diminuta; nec in essencia variata: quia
nimis ē tanta est ipsius incorruptibilis condicio. q̄ quamvis super feces
transeat inconstanter, nullā tñ exinde contrahit corrupcionem, significat

petrie divinam exercens, que nec tempore [illegible], nec in [illegible] diminuitur
nec illaqueatur, que [illegible] corruptibilibus [illegible] aliquatenus maculatur, sed in
propria [illegible] et natura [illegible], et incommutabiliter stabilitur. Sic itaque.
Deus .n. lux est, et lucem habitat inaccessibilem, ut dicitur 1. Timot. 6. Et ideo ipse
dicit Joan. 8. Ego sum lux mundi, et Joan. 1. Erat lux vera, que illu:
minat omnem hominem [illegible] lux [illegible] ducatione. Ideo dico
quod ipse est lux lux [illegible] [illegible] diffusionis [illegible] dicitur [illegible] dr.
lux mundi. Sicut .n. lux est [illegible] [illegible] [illegible], et ab oriente,
et occidente [illegible] subito diffunditur, occultorum terre penetrativa, lapidum
preciosorum et metallorum in terra invisibiliter generativa, et elementorum con:
trariorum in una mixtione conciliativa, et [illegible], [illegible] illumi:
nativa, contenebrativa, et caliginis [illegible], et [illegible] animalium [illegible]
[illegible] in libro de [illegible]. Sic [illegible] beatam [illegible]
[illegible] de hominibus [illegible], et ab oriente in occidente, i. de celo ad ter:
ram diffudit, et subito transformavit, occulta [illegible] [illegible] beate Virginis
invisibiliter penetravit, et [illegible] [illegible] lapidem vel metallum [illegible]
[illegible] admirabiliter fabricavit, et [illegible] diversa elementa, i. diversos [illegible] in uno
[illegible] i. in una [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] i. [illegible] predicando
et docendo [illegible] [illegible] illuminavit, et informavit, et [illegible]
[illegible], et [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] et glorie [illegible] i. [illegible]
[illegible] dicitur Joan. 1. Vita erat lux hominum, et lux in tenebris
lucet. Ille est ergo lux mundi, i. lux mundo [illegible], et [illegible]
lux [illegible] [illegible] [illegible] est quedam lux que debet imitari:
Et [illegible] lux [illegible] beatam Virginem, vel [illegible] [illegible]
[illegible] lux est in [illegible] [illegible] in operatione [illegible], et
in apparentia pulcherrima. Sic [illegible] est bonus per sanctitatem
innocentie, [illegible] obedientie, pulcher, et [illegible] [illegible]
[illegible] apparentie [illegible] de tali luce [illegible] [illegible] et
[illegible] per [illegible] Sap. 7. Candor .n. est lucis eterne, et speculum sine
macula, et imago bonitatis eius. In quibus verbis [illegible] [illegible].

conditiones lucis, quas vero iusto [illegible] competere. lux n. primo habet
candorem summe notabilem. Secundo vigorem incorruptibilem. Tertio splendorem
manifestabilem. Quarto nitorem immaculabilem. Quinto decorem representabilem
sexto valorem communicabilem. Primum: lux solet se candidam demonstrare
Candor vigens lucis: scdo solet semper perseverare. io dr. eterne. Tertio
cuncta manifestare: io dr speculu. quarto fert non sordidare io dr sine
macula. Quinto formas representare ideo dr imago. Sexto se communicare. io
dr bonitatis dei. Ad brev. n. sicut videmus sensibilr. lux habet colorem splen-
didum, et io dr Candor: hz naturam indeficientem io dr eterne. Splendorem illu-
strantem io dr speculum: hz nitorem immaculatum, io dr sine macula
hz formam representativam io dr imago hz virtutem communicativam io dr bonitatis
dei quia est bonum sui ipsius communicativum. Ille sex conditiones lucis, que in
ista auctoritate notantur, applicantur ex virtutibus viri iusti. primo in
viro iusto d3 esse [illegible] castitatis et continentie pulchritudo. Secundo
candor lucis. Scdo firmitatis, et permanentie longitudo: io dr eterne. Tertio
necessitatis, et sapientie certitudo, io dr speculum. Quarto puritatis, et inno-
centie mundicitudo, io dr sine macula. Quinto devotionis et apparentie
gratitudo. io dr imago. Sexto pietatis et amicitie plenitudo. io dicitur
bonitatis dei. Primo ergo dico quod vir perfectus debet habere pulchritudinem
continentie, que ostenditur in candore. Candor lucis. Candor n. in coloribus
signat castitatem in virtutibus. quia sicut candor est color inter ceteros
purissimus facilius tn maculatur, et in isto colore plus quam in aliis macu-
la indecora. Sic virtus castitatis, plus ceteris est pulcrior, et mundior
facilius tn per luxuriam contaminatur. et macula i. defectus in ista vir-
tute inventus ceteris vilior. [illegible] n. apparet macula luxurie [illegible]
et magis notatur, et citius cognoscitur quam macula nigredinis, vel alterius
peccati. et io sicut lux est naturaliter candidi, et fulgidi coloris, sic vir
perfectus per castitatem d3 esse candidus, et prudentia fulgidus apparere
et de eo dicatur illud Can. 5. Dilectus meus candidus, et rubicundus elec-
tus ex millibus: et bene dicit electus ex millibus quia vix inter mille in-
venitur homo hodie castus. Ideo qn invenitur benesperat mirabile reputari,
iuxta illud Eccle. 43. Pulchritudinem candoris admirabitur oculus. Unde

[illegible] de luce splendida [illegible] Thren. 13. Luce [illegible] [illegible]

omnes virtutes, [illegible] candido, et [illegible] candor

ergo est lucis, et [illegible] perfectio [illegible] in illa [illegible] bonis [illegible]

[illegible] qui habent [illegible] capilli candidi sicut lana alba, et

[illegible] sicut [illegible] in virtute [illegible] i. [illegible] perfectio [illegible]

[illegible] castitatem habentes [illegible] castitatem [illegible], in imagine [illegible]

nes, et in capillis [illegible] conversationis [illegible] i. castitas [illegible]

interius et exterius [illegible] est contra hypocritas [illegible]

[illegible] est [illegible] in [illegible] candidi [illegible] in [illegible]

nigra; [illegible] i. hypocritae habent [illegible] i. [illegible] simu:

latam castitatem candidam [illegible] interius [illegible] habent

[illegible] denigratam: non [illegible] sed [illegible] perfectus [illegible] lucis

vere. Secundo [illegible] perfectio [illegible] firmamenti, et permanentie longitudine:

[illegible] cum [illegible] aeterna [illegible] [illegible] vide

[illegible] perpetua [illegible] tempus [illegible] in bono [illegible]

[illegible] et [illegible] defunctis [illegible]

[illegible] quod [illegible] ad [illegible] perfectam [illegible] aeterne, et durabi:

lem, non temporalem, aut defectibilem permanentiam [illegible] x. [illegible]

claritatem aeternam [illegible], et [illegible] ex [illegible] in

luce stellarum noctis. Istud tamen est contra multos [illegible] tempo:

rales, non aeternales, corruptibiles, non durabiles, defectivi non perman:

[illegible] tria genera [illegible] i. hypocrite,

[illegible] amici [illegible] inconstantes [illegible] non [illegible]

sed potius [illegible] defectibiles, et infirmi [illegible]

[illegible] videntur stelle [illegible] et [illegible] nulla.

Vir autem perfectus est lux, et etiam [illegible] stella. [illegible] stelle

[illegible] in [illegible]

stelle [illegible] diversi [illegible]

[illegible] similitudo inter stellas [illegible] stelle [illegible]

[illegible] a Sole et lucem [illegible] lucem [illegible]

semp eadem lucem habent: unde in eodem gaudio maxime in patria. Lucem ra-
gratie a Christo Sole iustitie habuerunt, et habent: et licet loco mutati fuerint
et in mundo multas habuerint pressuras, lux tamen gratie Christi nunquam eos [illegible]
et ideo dicebat Apostolus Cor. Quis nos separabit a charitate Christi. Et sic vir iu-
stus potest dici stella matutina, que preuenit ortum Solis. Ubi tamen nota quod ut
Astrologi dicunt, hec est differentia inter Venerem, et Iouem qui sunt fortune
nam Iupiter dat bona anime; sed Venus dat bona corporis. Sed et nota quod
Albubater dicit quod Venus, que est stella matutina, [illegible] effectus [illegible] medi-
[illegible] loco, et tamen dicit, si ipsa sit in ascendente [illegible] directe, facit sibi
subditos pauperes. Sed si in medio celi, et [illegible] bene, facit subditos libera-
les. Sic accidit de viro iusto: qui incedens directe [illegible] progressu et [illegible]
in suo ascendente i. in vita sua, suo exemplo facit sibi subditos pauperes. Sed
quia iuste est in medio celi in altitudine sua, et respicit bene i. defendit
pauperem, ideo facit subditos suos liberales erga pauperes, et in infundendo in
eis gratiam s. benedictionis: merito ergo dicitur iustus dicitur stella matutina. Apo-
ca. Qui vicerit et custodierit opera mea usque in finem dabo illi stellam matuti-
nam: i. qui vicerit custodierit opera mea usque in finem. Sed mali mutant ipsa
[illegible] in opera diaboli, et non sunt vere stella, et tamen [illegible]. Philosophus dicit quod quedam
[illegible] est que vocatur nubes de natura Veneris, et sic apparet, non tamen est
[illegible]; Unde qui illa apparent stella mutant [illegible] [illegible] in nomen [illegible]
apparent boni, sed non sunt, et mutant bonos mores quos prius habuerunt in ma-
los. Figura huius Apoc. ubi dicitur: Cecidit stella magna ardens tamquam facula [illegible]
Sic multi apparent stelle, et non sunt quia [illegible] opera misericordie: quia [illegible]
stella ardens per avaritiam, et ideo comburit, et [illegible] fontes misericordie
De talibus dicitur Job: Stelle non sunt munde in conspectu eius. Christianus ergo perfectus
debet habere virginitatem, et eloquentiam [illegible]: unde dicit [illegible]. Sicut
videmus quod [illegible] ad [illegible] et abscondita [illegible], et [illegible]
quicquid absconditum declarat: sic habet quod [illegible] per [illegible]
[illegible] se [illegible] ostendere, quod [illegible] aliqua [illegible] vel hypocrisi
omnibus et abscondita et secreta fidei, et [illegible] ostendit; et quicquid est

periculosi, et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] Joan. [illegible] est [illegible]
quae illuminat omnem hominem [illegible] [illegible] speculum. Speculum enim tale
est naturae [illegible], quam [illegible] ostendit, nescit enim aliquid celare;
quia sic viri perfecti nihil [illegible] [illegible] [illegible]; alii [illegible] duplicitatem hypocri-
sis et falsitatem [illegible] [illegible] simplicitatem et [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
qui non habent [illegible] speculum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
et aliud in apparentia, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Hy-
pocrisis [illegible] [illegible] [illegible] lux [illegible] [illegible] umbrae, et umbrae totius falsitatis.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
sed sine macula. [illegible] viri perfecti [illegible] [illegible] habent [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
habet [illegible] [illegible] nulla [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] viri perfecti
[illegible] est ita [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
lo ignis. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sine macula [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible]. De talibus dicitur in ps. Domine quis habitabit in tabernaculo tuo,
sequitur: qui ingreditur sine macula et operatur iustitiam. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] viri perfecti [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in luce [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et per [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] esse viri perfecti, quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]; et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] imago.
Imago enim est repraesentativa figurae, et conditionis illius cuius est imago. 83.

hominis per honestatem conversationis debet in se habere, et representare mores et conditiones
illius qui dicit Gen. 1. faciamus hominem ad imaginem et similitudinem nostram. ut
sic de tali honestate dicatur illud Matth. 5. sic luceat lux vestra coram hominibus ut
videant vestra bona opera. quod tamen est contra multos illos speculis contrarios qui
quamvis imaginem pulcherrimi hominis in se recipiant: horribilem eam representant. per
mala quamvis bona bonorum exempla et documenta videant et audiant. Horri-
bilem tamen in mala conversatione, et imaginem in aliis ostendunt. Et nota quod
aliqui representant in se imaginem diversorum bestiarum: quidam leonis per super-
biam; quidam lupi per avaritiam: quidam porci per luxuriam: quidam ursi
per gulam: canis per invidiam: vulpis per dolositatem. Et isti tales debent
timere illud quod dicitur Apoc. 14. q. s. illi qui portabant imaginem bestie, mitten-
tur in stagnum ignis, et sulphuris. Non sic vero sed habeamus hone-
statem, et apparentiam gratiositatem iuxta illud ad Ephes. 5. ut sitis filii
lucis estote et filii dei. Tertio Vir perfectus dicitur similis luci quia habet bonita-
tis, et amicitie plenitudinem. quod [illegible] dicitur. Bonitatis. Bonum enim est
sui diffusivum et communicativum: lux est summe diffusibilis, et communicabilis: in tantum
quod oriente apparente videmus omnes partes aeris se diffundit, et omni-
bus se communicat et ostendit. Unde et dicit Aristoteles quod tanta est virtus, et nobi-
litas lucis quod unius candele lucis sufficeret ad totum mundum illuminandum.
Sic vir virtuosus per virtutem charitatis, et pietatis vult sua opera, et bona sua
aliis communicare, et diffundere: et omnes tam spiritualiter quam corporaliter [illegible]
Unde de luce dicitur Gen. 1. Vidit deus lucem quod esset bona, et divisit lucem a tene-
bris. Talis enim lux bona est talis vir clemens, et pius a tenebris [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in celesti curie
gloria cum deo collocavit. Unde patet quod vir virtuosus est lux [illegible]
et sic bene [illegible] quod vir perfectus est candor lucis eterne: speculum
sine macula, et imago bonitatis dei [illegible] lux imitanda. Tertio
lux propter lux continuanda, quia sicut [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] forme lucis [illegible] ad alia transmittit. Sic etiam nos
debemus lucem spiritualem habentes et eam aliis inferioribus transfundere, [illegible]
dare. Lux autem ista triplex est. scilicet gratie, lux veritatis, lux [illegible]

talis ait triplex lux in bonis primo a sole iustitiae deo influitur [illegible] illa [illegible].
Emitte lucem tuam et veritatem tuam. Solis radius [illegible] multiplicatur et [illegible] in alios
transfunduntur et mittuntur. Unde [illegible] lucem tuam et veritatem
tuam: ipsa me deduxerunt et adduxerunt in montem sanctum tuum. Illa autem
quae tibi lux est habenda [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
quia illa est radius [illegible] ordinamur et dirigimur [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illa [illegible] lux gratiae et [illegible]
interius nos corrigit, exterius nos dirigit, superius nos erigit. Dico primo
quod interius nos corrigit. Veritas in confirmatione boni: quod tenebras erroris et
falsitatis [illegible] et [illegible] [illegible] habitaculi illuminat et
illustrat, et ut illuminando [illegible] alios per [illegible] [illegible] [illegible] et
dilatat. Sicut enim [illegible] luminis [illegible] non illuminatur nec in [illegible] ad salu-
tem [illegible] informatur [illegible] [illegible] eius et lux veri [illegible]
2. Cor. 4. Deus [illegible] de tenebris lucem splendescere [illegible] [illegible]. Lux ex-
terius nos dirigit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
nec [illegible] [illegible] [illegible]. Et [illegible] illi [illegible] [illegible] [illegible] nescit
se in agibilibus dirigere, sed potius solet deficere et errare [illegible] lu-
cifuga [illegible] non bene se dirigunt, sed in tenebris se abscondunt [illegible] qui
lucem divinae gratiae habere noluerit, in obscuritate tenebrarum latitabit: nec
ad bona opera se ordinabit. Habemus igitur istam [illegible] [illegible] [illegible] nos
dirigit. Unde Sapien. 10. Iustum deduxit Dominus per vias rectas, et ostendit illi
regnum Dei, et fuit illis in velamento diei, et in luce stellarum nocte.
Tertio illa lux superius nos erigit: lux gratiae, et sapientiae in [illegible]
nobis ostendit bona aeterna per fidem et [illegible], [illegible] ad illa addu-
cere et erigere [illegible], et affectionem [illegible] gratia [illegible] [illegible]
animae tribuit, et ministrat: [illegible] Ioan. 1. Erat [illegible] lux [illegible] ista
est ergo lux [illegible]. Sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] dicitur
Hiere. 4. Vidi terram [illegible] [illegible] [illegible] et caelos, et non erat lux
in eis [illegible] [illegible] quod est lux [illegible] [illegible] ista est lux aeternae clari-
tatis, et felicitatis, quae [illegible] in gloria beatorum est: quod tanta [illegible]

verissimi q[uia] nihil est occultum quia ibi videbitur nihil triste quam
ibi [illegible] habet [illegible] ... finitas n. Paradisi
non eget sole et luna ad lucendum, sed lucerna eius est agnus.
Apoca. 21. In Paradiso n. est triplex lux. Prima lux lucem [illegible]
[illegible] est [illegible] inaccessibilis, et [illegible] Esa. 60. Non
[illegible] tibi [illegible] per diem, nec splendor lune illu-
minabit te; sed erit tibi dominus in lucem [illegible]
sempiternam: et deus tuus in gloriam tuam. Sed lux [illegible]
[illegible] est [illegible] in patria: ps. 5. [illegible] qui ibi [illegible]
[illegible] illuminabunt [illegible]
[illegible] [illegible] De illa lux
perpetua lucebit sanctis tuis [illegible]. Tertia est lux [illegible]
est ipsum celum empireum, q[uo]d [illegible] est illuminatum [illegible]
q[uo]d est ignis [illegible] [illegible] [illegible]. Et [illegible]
loco [illegible] illud [illegible] Ubi [illegible] filii [illegible] lux [illegible]
et [illegible] ista lux est [illegible]. [illegible] est quedam lux [illegible]
et ista est lux humane sapientie et [illegible] perfectionis. lux
n. sapientie mundane est [illegible] apud deum. Cor. 3. Sapientia
huius mundi stultitia est apud deum. [illegible] n. [illegible] est [illegible]
[illegible] sicut [illegible] habet oculos lucentes, claros, limpidos, et [illegible]
et tamen lucem solis odit et fugit, sic mundani sapientes habent
oculos i. intellectus lucentes, claros, limpidos, et [illegible], et [illegible]
solis i. sapientiam dei fugiunt, [illegible] contemnunt. Sapientes n. sunt
[illegible] mala, bona autem facere nesciunt, [illegible] Hiere. 4. Unde [illegible]
[illegible] sapientie non habent. Illa [illegible] occasio
multorum peccatorum. Ut [illegible] dicitur Iob. 8. Et quid [illegible] est [illegible]
[illegible] [illegible] intelligitur: q[uia] sicut videmus in morte
[illegible] mundana sapientia deficiet [illegible] mundi. Iob. 18. lux [illegible]
[illegible]. Item [illegible] [illegible]: q[uia] sicut lux [illegible]
[illegible] [illegible] nimiam [illegible] sic claritas mundani

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] lux [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] est 339
sic est lux honoranda, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] lux [illegible] Christum [illegible] [illegible] [illegible]

Lux [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lux est [illegible] [illegible]
est [illegible] in [illegible] [illegible] est [illegible] in [illegible] est [illegible]
ma in effectu [illegible] [illegible] lux est [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] celo
s. a Sole et stellis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in celis ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qualitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Solis vel [illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] qualitas solis vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] habere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Sed [illegible]
lux [illegible] de [illegible] solis vel [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
est de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de
[illegible] [illegible]. Nam sicut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] filius a patre. [illegible] lux est [illegible] [illegible] Solis [illegible] fuit
Sol, fuit lux [illegible] [illegible] [illegible] ab eterno [illegible] lux ab eterno [illegible] fi-
lius est coeternus [illegible] [illegible] [illegible]. Nec obstat [illegible] Gen. 1. [illegible] fiat lux
lux, postea Solem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illa lux
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Solis, et habebat [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et determinata [illegible] ad particularem effectus. Secundo, lux [illegible] filiu
[illegible] [illegible] lux est [illegible] in [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] totius hemisphaerii nostri, [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corpus
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] forma [illegible] in instanti: [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] requireretur [illegible]: [illegible] [illegible]

[illegible] forme [illegible], ut [illegible] subiecta susceperit. Sed aer in [illegible]
[illegible] est [illegible] dispositionem ad lumen, [illegible] illuminatio fit
in instanti. [illegible] quia illuminatio non est [illegible] motus, sed terminus. Ter-
minus autem motus localis, et [illegible] motus semper est in [illegible] et [illegible]
generatio [illegible] est [illegible] fit in instanti. [illegible]
filio dei [illegible] creature est [illegible] in [illegible]
[illegible] sicut a luce subitanea fit aeris illuminatio [illegible] filius dei est in [illegible]
facta [illegible] productio. [illegible] lux [illegible] que illuminat. Vel [illegible]
[illegible] dispositionem vel [illegible] hominis in [illegible] potuimus [illegible]
gere [illegible] fuit in instanti. [illegible]
[illegible] in [illegible] conceptionis [illegible] in [illegible] forma-
te organizatum. [illegible] concurrunt [illegible] in [illegible]
formatum. [illegible] perfectam formationem [illegible] aliquid con-
ceptionis [illegible] non potest [illegible] attribui filio dei [illegible]
non attribuitur [illegible] filius dei [illegible]
[illegible] medium, et for-
matio [illegible] in instanti facta est propter infinitam [illegible] agentis, [illegible] for-
mantis. Unde Gregorius dicit quod Angelo [illegible]
[illegible] in [illegible] caro. [illegible] motus san-
guinis ad [illegible] generationis, qui [illegible] non fuit in instan-
ti; [illegible] augmentum corporis [illegible] conformatio [illegible] requiritur [illegible]
quia hoc est [illegible] motus localis [illegible] non fi-
[illegible] motu locali [illegible] fiat in instanti. [illegible] quod filius dei [illegible]
[illegible] Ioan. 8. Ego sum lux mundi. [illegible] splendor [illegible]
qui [illegible] splendor glorie. [illegible]
[illegible] est in sole
[illegible] splendor [illegible]
[illegible] Respondeo [illegible]
[illegible] Sic filius dei [illegible]
est in patre. [illegible] lumen [illegible]
est in [illegible] illuminat [illegible] lumen
[illegible] Sed splendor [illegible]
[illegible] splendor iustus eius. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] signat filiū Dei: q lux est [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] nil apparet [illegible] [illegible] [illegible] q lux est [illegible]
[illegible] omnis creaturæ visibilis. Et est maxime [illegible] qui [illegible]
opere mundi [illegible] [illegible] facta [illegible] [illegible] filius [illegible] [illegible]
[illegible] est Sol [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pulchritudo: et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] filius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pul-
chritudinem substantiā, [illegible], [illegible]. [illegible] filius [illegible] [illegible]
pulchritudinem [illegible] [illegible] sed [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] pulchri-
tudo [illegible] non est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] pulchrum, [illegible] pulchritudinem [illegible] [illegible] [illegible] pulchri-
tudo, [illegible] pulchrum, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] q pulchrum [illegible] [illegible] participat pulchritudinem [illegible] pulchritudo [illegible]
[illegible] [illegible] participatio [illegible] [illegible] pulchrificatis et [illegible]
[illegible] pulchrum [illegible] pulchritudinem [illegible] [illegible] est [illegible] pulchritudinē
[illegible] participationem [illegible] [illegible] [illegible] pulchritudo. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pulchrum [illegible] pulcherrimum,
et [illegible] pulchrum [illegible] [illegible] [illegible] pulchritudo [illegible] omnē pulchri-
tudinem. [illegible] q [illegible] pulchritudo [illegible] [illegible] [illegible] pulchritudinem [illegible]
[illegible] de [illegible] 3 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
pulchritudinem pulcherrimum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] q lux est [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. Et hoc de [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
habet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
imaginationem [illegible] [illegible], [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] q lux est [illegible]
[illegible]. [illegible] quidam habet lux [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] formas substantiales [illegible] et [illegible] [illegible]
verbum [illegible] per filiū Dei omnia producta sunt. [illegible]. [illegible] omnia [illegible] facta
sunt, i. creata, et [illegible] [illegible] est nihil. Sed intelligendum [illegible] [illegible]
nō sicut [illegible] [illegible] [illegible] in hoc non est [illegible] de [illegible]. [illegible]

sic omnia esse facta per verbum sicut artificiata dicuntur esse facta per [illegible]
per rationem artis praecognitam [illegible] aliquis aliquid facit
nisi praeexistente ratione praecognita eius [illegible] quae est forma [illegible]
[illegible] forma artis in mente artificis praecognita est [illegible]
[illegible] artificiando. Et similiter Deus pater nihil operatur nisi per conceptio-
nem intellectus sui quae est sapientia [illegible] verbum [illegible]
filius: et consequenter tale est quidquid facimus nisi per filium [illegible]
[illegible] dicitur quod verbum [illegible] filius rationem [illegible]
patrem [illegible] filium [illegible] ipse filius [illegible] patre habet [illegible]
[illegible] filius [illegible]
[illegible] eandem [illegible] habet [illegible]
filius [illegible] habet [illegible] hoc est [illegible] lumen [illegible]
omnibus [illegible]. In ipso [illegible] est lumen [illegible] vel [illegible]
[illegible] Ioan. 1. illuminat omnem hominem venientem in
hunc mundum. [illegible] dicit quod illuminat [illegible]
quod ex parte sua nulli deest [illegible] omnes homines [illegible]
[illegible] veritatis [illegible] Ioan. 2. [illegible] non illumi-
natur non est ex parte Dei sed ex parte [illegible] a lumine
illuminante. Sicut homo [illegible] illuminatur a sole, vel qui in domo
tenebrosa [illegible] vel qui oculos claudit; vel qui obstaculum interpo-
nit. Sic et spirituali [illegible] illuminatur a Christo; vel qui in tenebris ignoran-
tiae [illegible]. Iob. 24. Ipsi rebelles fuerunt lumini, vel qui oculos suos
id est intellectum [illegible] Daniel 13. Declinaverunt
oculos suos ut non viderent caelum, neque recordarentur iudiciorum iustorum,
vel qui [illegible] obstaculum [illegible] Sap. [illegible] ignis, [illegible]
[illegible] Sol. [illegible] est [illegible]
[illegible] dicitur [illegible] sequuntur [illegible] non [illegible].
Ioan. 8. Ego sum lux mundi, qui sequitur me non ambulat in tenebris,
[illegible] qui sequitur Christum ambulat in tenebris ignoran-
[illegible] tenebris culpae [illegible] in tenebris
ignorantiae [illegible] est [illegible]
[illegible] illuminabit abscondita tenebrarum,
et manifestabit consilia cordium. Primo ad Corin. 4.

Quod lumen signat Verbum [illegible] cap. 38.

[illegible] fluxus corporis luminosi [illegible] [illegible] fluxus [illegible] videlicet
[illegible], et [illegible]. Luminare vero est illud corpus mundi in superiori quod est aptum
natum ad [illegible] ipsum lucis: sicut sol, celum, et stelle: lumen autem nichil
aliud est quam ille radius seu fluxus [illegible] et [illegible] ab ipso corpore luminoso.
Et generaliter lumen est quicquid potest illuminare. Per lumen igitur presentialiter
intelligitur verbum dei. Juxta illud ps. Lucerna pedibus meis verbum tuum
et lumen semitis meis. Et hec similitudo attenditur quantum ad septem. Primo
quia lumen est [illegible] corporum [illegible] penetrativum, unde auctor per-
spective dicit quod lumen vel radius est triplex i. reflexum, fractum, et incidens.
Reflexum [illegible] in aliquo [illegible] [illegible] per [illegible] [illegible] acceptum
[illegible] [illegible] [illegible], sed [illegible] audita [illegible] vel
[illegible] vel [illegible], ut illud [illegible]: [illegible] fuerunt rebelles lumini
[illegible] illud [illegible] ut illud [illegible]. i. [illegible] viri [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible]. [illegible] [illegible] sermones meos [illegible]
[illegible] Beati qui audiunt verbum dei, et custodiunt illud. Nunquid lu-
[illegible] [illegible] aliquantulum [illegible] vel durum.
[illegible] lumen [illegible] [illegible]
lumen [illegible]
et talis [illegible] fractio [illegible]. Sic frangitur verbum dei in [illegible]-
[illegible], sed non obediunt faciendo. Unde nec [illegible].
[illegible] Jacobi 1. Estote factores verbi, et non auditores tantum fallentes vosmetipsos
Math. 6. Vide ne lumen quod in te est tenebre sint. Item est quoniam radius non
penetrat: licet ex una parte ubi lumen recipit sit illuminata, ex alia tamen
ad quam non transit remanet tenebrosa: Unde tales licet illuminentur in eo quod
audiunt, sunt tamen tenebrosi quia ea que non faciunt. Tertio lumen dicitur directum
quod non [illegible], nec [illegible] [illegible] [illegible]
nec [illegible]. Sic [illegible] verba dei [illegible], et [illegible]
[illegible], quia tunc memoriter retinentur et [illegible]
[illegible] tunc [illegible] fuit, quia ad eternam beatitudinem [illegible]-
ducunt: ut illud Jac. 1. Si quis perspexerit in lege perfecte libertatis, non
auditor obliviosus factus, sed factor operis, hic beatus in
facto suo erit. [illegible] Quarto quia lumen [illegible]. Item lumen [illegible]
[illegible], deducit a principio ad medium, et de medio ad [illegible].

Sic verbum Dei quod auditum avere retinetur valde, efficitur operibus, tunc visibi-
fieat hominem, et dignum reddit eterne beatitudinis. Secundo quod lumen
est formarum, vel figurarum declarativum, et manifestativum. Sic verbum
enim manifestat nobis formas et figuras viciorum, et virtutum. Ephe. 5.
quod est manifestatur lumen est. Tertio quod lumen est oculorum letificativum.
Eccle. 11. Dulce lumen, et delectabile est oculis videre solem. Sic ver-
ba Dei interiores oculos gratie illuminans, efficaciter letificat, et delec-
tat. Prouerbi. 15. lux oculorum letificat animam: quarto quod lumen
est egris oculis odiosum et molestie illativum. Similiter verba Dei homini-
bus prave dispositis sunt molesta. Joan. 3. dilexerunt homines magis
tenebras quam lucem. erant enim eorum opera mala. Quinto quod est sopitorum ex-
citativum: nam lumen Dei admodum excitat mentem ad surgendum a
lecto peccati, et etiam ad bene operandum. Esaye. 60. Surge illuminare Hierusa-
lem etc. Sunt enim bona verba quasi stimuli. Eccle. 12 Verba sapientum tanquam
quasi stimuli: Sexto quod lumen est formarum [illegible] in superficiem perspi-
cui [illegible] speculi vel alterius corporis politi impressivum. Sic lumen solis
materie superficiem perstringens in angulis equalibus se reflectit, et omnia se-
biatorum formas imprimit. Ut quod est de substantia in superficie colorat speculi
et imaginem et figuram. Sic et verbum Dei imprimit mentibus hominum diversas
cogitationes et affectiones quasi diversas imagines. Quia quandoque verbum Dei auditum
mentes audientium elevat in contemplationem et amorem celestium: quandoque etiam
imprimit timorem supplicii infernalis, quandoque et contemptum, et despectum omnium
mundanorum, quandoque fugam, et odium omnium viciorum, et hec precipue facit ver-
bum Dei in mentibus politis, et a peccatorum rubigine tersis: unde hoc est
lumen sapientie, quod mentes ~~multipliciter~~ informat. Sapie. 7. candor est lucis
sapientie. Septimo quod lumen pro dispositione materie recipientis
est varietatis susceptivum: nam cum diversas introducitur in materiam per-
spicuam, et puram, et resplendet in materia feculenta. Sic verbum Dei in
mente pura, et tersa a viciis lumen sapientie plurimum inducit. Sed a
mente impura, et feculenta peccatis lumen sapientie, sed gratie non com-
municat. Item in diaphana materia: quod obstaculum non invenit, undique eam irradia-
t. species suas exprimit, et ostendit: ut Diony. dicit: et quanto perfectius
in illa profundatur, tanto latius ex ea refusum ad alia diriuatur. Cum aut

lumen materie grosse infunditur in superficie ab ea recipitur: unde solum se diffundit extrinsecus. Sic verbum dei in mente quia non habet opacitatem vel grossitiem mali amoris, fulget vel splendet: secundum illud Thobie. 13. Luce splendida fulgebis i. non solum in te splendida eris: sed etiam alijs per doctrinam, vel bonorum operum exempla fulgebis: secundum illud Math. 5. Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra. Unde de talibus dicitur Baruc. 4. Stelle dederunt lumen in custodijs suis. Stelle .n. sunt mundissime substantie, et lumen a Sole percipiunt quod alijs refundunt. Sed in mente ubi est densitas amoris mali, et temporalis, lumen divini verbi solum exterius in auditu percipitur; et si aliquo modo ad cor transeat non ibi figitur, vel aliquid operatur: sed citius a contrario facti sive affectus repellitur. Sic lumen a grossis, vel compactis corporibus repulsam patitur, nec ad interiora admittitur et in superficie esse videtur.

BIBL... ECA NAZ. ROMA VITT... EMANUELE

FINE

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google